

O P R O E P I N G
voor de op woensdag 8 november 2023 vanaf 17.00 uur
te houden vergadering
van de Raad der gemeente Hengelo

AGENDA:

		zaak- nummer	port. houder
A Algemeen			
A01	Opening		
A02	Vaststellen agenda		
A03	Vragenkwartier (zie art. 46 Reglement van Orde voor de gemeenteraad)		
A04	Bestuurlijke actualiteiten (van het college)		
B Hamerstukken			
B01	Tweede Beleidsrapportage 2023	3608891	Steen
C Voorstellen met tussenkomst van de Politieke Markt			
C01	Beleidsbegroting 2024-2027	3641629	Steen
C02	Belastingverordeningen en tarieven 2024	3639451	Steen
D Voorstellen zonder tussenkomst van de Politieke Markt			
D01	Bestemmingsplan Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55	3538395	Gerrits
D02	Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente	3648938	Gerrits
D03	Nieuwe gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Twente	3644731	Schelberg

Hengelo, 9 oktober 2023

De voorzitter van de raad,

De heer S.W.J.G. Schelberg

Behandelvoorstel raadsvergadering 9 november:

17.00 uur: Begin raadsvergadering met opening A01, vaststellen agenda A02 en hamerstukken.

17.00 uur - 18.30 uur Gezamenlijke behandeling van de agendapunten C01 en C02 (Begroting en Belastingtarieven).

D.w.z. eerste termijn van de raad met algemene beschouwingen over de Begroting (inclusief: opmerkingen over Belastingtarieven), indienen van moties en amendementen:

- max. 6 min per fractie;
- twee woordvoerders per fractie;
- 'korte' interrupties en verhelderende vragen zijn toegestaan.

Volgorde fracties in de eerste termijn: BurgerBelangen, Forum voor Democratie, VVD, ChristenUnie, SP, Hengelose Burgers, CDA, PVV, PvdA, ProHengelo, GroenLinks, Lokaal Hengelo, D66.

18.30 - 19.30 uur: Schorsing raadsvergadering/eenvoudige maaltijd

19.30 uur: Hervatting raadsvergadering, vervolg behandeling agendapunten C01 en C02

19.30 – 20.00 uur: Eerste termijn college, max. 30 minuten:

- 'korte' interrupties en verhelderende vragen zijn toegestaan.

v.a. 20.00 uur: Tweede termijn raad én college m.b.t. agendapunten C01 en C02 volgens de normale spelregels:

- debat;
- twee woordvoerders per fractie;
- reactie college;
- stemming over moties, amendementen en over de agendapunten.

Uiteraard vindt er wel afzonderlijke stemming over de agendapunten C01 en C02 plaats.

** Mocht de behandeling van de Tweede Beleidsrapportage 2023 in de politieke markt van 17 oktober resulteren in het agenderen als besprekingsstuk voor de raadsvergadering van 8 november, dient besluitvorming van dat agendapunt plaats te vinden voorafgaand aan besluitvorming over de Begroting en Belastingtarieven. In dat geval wordt dit programma nog aangepast.*

Behandelvorschlag

Onderwerp	Tweede Beleidsrapportage 2023		
Zaaknummer	3646765	Portefeuillehouder	Hanneke Steen-Klok
Belangrijkste beslis/-bespreekpunten	De gemeenteraad wordt voorgesteld: - In te stemmen met de Tweede Beleidsrapportage 2023. - De Begroting 2023 te wijzigen op basis van het overzicht financiële afwijkingen in hoofdstuk 5, paragraaf 1, van de Tweede Beleidsrapportage 2023 met een totaal voordelig saldo van € 4.560.141. - Het voordelig saldo van € 4.560.141 toe te voegen aan de Algemene Reserve. - In te stemmen met de mutaties in de reserves zoals vermeld in paragraaf 4.10 van deze 2e Beleidsrapportage 2023. - Kennis te nemen van de verantwoording van de budgetoverheveling van 2022 naar 2023. - De budgetten van 2023, die voor overheveling voorgesteld zijn in hoofdstuk 4 van deze rapportage, met een bedrag van € 1.933.000, over te hevelen naar 2024. -		
Historie	Het college rapporteert 2 keer per jaar tussentijds aan de gemeenteraad over de significante afwijkingen ten opzichte van de begroting. Dit is in de financiële verordening vastgelegd. De tijdstippen van oplevering van het document en de vergaderingen zijn al in januari aan uw raad meegedeeld. De korte tijd tussen verzending naar de raad en de Politieke Markt was onvermijdbaar, als we er vanuit gaan dat de septembercirculaire een wezenlijke impact kan hebben en daarom deel moet uitmaken van de beleidsrapportage. Voor u ligt de 2e beleidsrapportage met peildatum 31-8-2023. Het raadspresidium heeft het college verzocht een brief van de SP-fractie met o.a. vragen omtrent de stand van zaken Transformatieplan Sociaal Domein te betrekken in de voorbereiding op de politieke markt van 17 oktober. In paragraaf 5.2 van de Tweede Beleidsrapportage wordt hier op ingegaan.		

Politieke Markt	17 oktober 2023			
Voorzitter	Griffiemedewerker	Zaal	Domein	Duur
Bernadette Morskieft	Eeftink / Hartendorp	Raadzaal	Bestuur	75 min
Doel van de sessie	Oordeelsvorming			
Behandeladvies	Bij aanvang van de politieke markt zal een korte presentatie van de hoofdlijn van de Tweede Beleidsrapportage worden gegeven. Tussentijds kunnen de raadsleden –via de voorzitter- vragen stellen over de gepresenteerde onderwerpen. Na afloop van de presentatie is er ruimte voor overige vragen of opmerkingen.			
Spreekrecht publiek	ja ☒	nee ☐	duur: maximaal 5 minuten	

Raad	8 november 2023	
Doel van de sessie	Besluitvorming – Hamerstuk	
Behandeladvies	Op basis van de behandeling van deze zaak in de politieke markt van 17 oktober 2023 kan deze zaak als hamerstuk worden geagendeerd voor de raadsvergadering van 8 november 2023.	
Spreekrecht publiek	nee	

RAADSBESLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3646765	lankheet, bert	FAC-FIN	Hanneke Steen-Klok
ONDERWERP			
3646765 - Tweede Beleidsrapportage 2023			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

De gemeenteraad besluit:

1. In te stemmen met de Tweede Beleidsrapportage 2023.
2. De Begroting 2023 te wijzigen op basis van het overzicht financiële afwijkingen in hoofdstuk 5, paragraaf 1, van de Tweede Beleidsrapportage 2023 met een totaal voordelig saldo van € 4.560.141.
3. Het voordelig saldo van € 4.560.141 toe te voegen aan de Algemene Reserve.
4. In te stemmen met de mutaties in de reserves zoals vermeld in paragraaf 4.10 van deze 2e Beleidsrapportage 2023.
5. Kennis te nemen van de verantwoording van de budgetoverheveling van 2022 naar 2023.
6. De budgetten van 2023, die voor overheveling voorgesteld zijn in hoofdstuk 4 van deze rapportage, met een bedrag van € 1.933.000, over te hevelen naar 2024.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

De gemeenteraad heeft de Tweede Beleidsrapportage 2023 vastgesteld. Ze stelt de hierbij voorgestelde begrotingswijziging eveneens vast. Daarmee is de begroting 2023 met inachtneming van de ontwikkeling in de eerste 8 maanden van 2023 weer actueel.

In deze beleidsrapportage melden we een hogere uitkering uit het gemeentefonds van ruim € 2 miljoen. We gaan € 1,7 miljoen extra rentebaten ontvangen voor het saldo dat we bij het Rijk uit hebben staan. Een aantal budgetten met een totaal van € 1,8 miljoen hebben we niet kunnen inzetten in 2023. Een voordeel in 2023, maar in 2024 gaan we deze alsnog uitgeven. We verwachten extra voordelen beschermd wonen voor € 1,7 miljoen en hebben specifiek gereserveerde bedragen, die niet meer uitgegeven worden laten vrijvallen voor € 0,7 miljoen. Daarnaast houden we rekening met € 2,4 miljoen extra lasten, het verwachte resultaat uit het onderzoek naar reële tarieven voor dienstverleners WMO en Jeugd.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	AFDELING	PORT. HOUDER
3646765	Bert Lankheet	FAC-FIN	Hanneke Steen-Klok
ONDERWERP			
3646765 - Tweede Beleidsrapportage 2023			

BESLUIT

De gemeenteraad besluit:

1. In te stemmen met de Tweede Beleidsrapportage 2023.
2. De Begroting 2023 te wijzigen op basis van het overzicht financiële afwijkingen in paragraaf 5.1 van de beleidsrapportage met een totaal voordelig saldo van € 4.560.141.
3. Het voordelig saldo van € 4.560.141 toe te voegen aan de Algemene Reserve.
4. In te stemmen met de mutaties in de reserves zoals vermeld in paragraaf 4.10 van deze beleidsrapportage.
5. Kennis te nemen van de verantwoording van de budgetoverheveling van 2022 naar 2023
6. De budgetten van 2023, die voor overheveling voorgesteld zijn in hoofdstuk 4 van deze rapportage, met een bedrag van € 1.933.000, over te hevelen naar 2024.

INLEIDING

Het college rapporteert 2 keer per jaar tussentijds aan de gemeenteraad over de significante afwijkingen ten opzichte van de begroting. Dit is in de financiële verordening vastgelegd. De tijdstippen van oplevering van het document en de vergaderingen zijn al in januari aan uw raad meegedeeld. De korte tijd tussen verzending naar de raad en de Politieke Markt was onvermijdbaar, als we er vanuit gaan dat de septembercirculaire een wezenlijke impact kan hebben en daarom deel moet uitmaken van de beleidsrapportage.

Dit is de 2^e beleidsrapportage met peildatum 31-8-2023. We rapporteren over afwijkingen in de voorgenomen realisatie van doelstellingen en over de verwachte financiële afwijkingen groter dan € 50.000. Daarbij is de werkelijke administratie tot en met peildatum 31-8-2023 de basis en prognosticeren we nog te verwachten effecten tot het einde van het jaar. Nadat deze rapportage door de gemeenteraad is vastgesteld wordt de begroting 2023 met de kennis op het moment van opstellen van de begroting bijgesteld naar de verwachting per jaareinde.

De eerste beleidsrapportage is de jaarschijf 2023 in de Zomernota 2023-2027. Deze 2^e Beleidsrapportage is een afzonderlijk document, dat op dezelfde wijze als vorig jaar is opgesteld. Bij aanvang van de politieke markt zal een korte presentatie van de hoofdlijn wordt gegeven. De behandeling in de politiek markt en gemeenteraad loopt parallel met de Begroting 2024-2027.

ARGUMENTEN

1. Met de 2^e Beleidsrapportage brengen we de begroting in overeenstemming met gewijzigd beleid of gewijzigde externe invloeden.
2. Het wijzigen van de begroting zorgt ervoor, dat we in de jaarrekening niet opnieuw dezelfde constatering en verschillen per programma hoeven op te nemen.
3. Door het saldo in de Algemene reserve te storten bestaat het jaarrekeningsaldo bij afsluiting van 2023 alleen nog uit de afwijkingen van het laatste deel van het jaar.
4. Reservemutaties zijn het domein van de gemeenteraad; daarom brengen we ze gedetailleerd in beeld en voegen we ze zichtbaar toe aan het dictum van dit voorstel.
6. Budgetoverheveling zorgt ervoor dat incidentele taken, die in 2023 niet kunnen worden uitgevoerd, in 2024 alsnog met een passend budget kunnen worden afgewikkeld.

KANTTEKENINGEN

6. Drie van de acht voorstellen voor budgetoverheveling willen we overhevelen, ondanks dat ze niet voldoen aan de criteria.
Twee budgetten zijn 2 keer eerder overgeheveld en zouden daarom moeten vrijvallen. Eén budget betreft een restant van het budget van de strategische agenda voor het nieuwe denkkader. Met de betreffende budgetten kunnen toezeggingen aan betrokken instellingen worden nagekomen. Dit is van belang omdat we een betrouwbaar bestuur willen zijn.
De aframing van budgetten in 2023 is in deze rapportage verwerkt.

VERVOLG

Financiën

Deze beleidsrapportage wordt administratief verwerkt. Daarna is het mogelijk dat er in het laatste kwartaal nog wijzigingen plaatsvinden, die hun oorsprong hebben in de periode september-december. Deze zullen u in de vorm van afzonderlijke voorstellen, verzamelwijzigingen en indien nodig, een slotactie budgetoverheveling, worden aangeboden.

Communicatie

Publicatie Tweede Beleidsrapportage 2023 op de website van de gemeente Hengelo.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Tweede Beleidsrapportage 2023

Tweede Beleids- rapportage

2023

Versie: 10 oktober 2023
Vastgesteld door het college van
B&W ten behoeve van
besluitvorming in de
gemeenteraad van 8 november
2023

Gemeente
Hengelo

www.hengelo.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding en samenvatting	3
1.1 Inleiding	3
1.2 Samenvatting effecten Beleidsrapportage	4
2. Algemeen beleidsmatig en financieel beeld	7
3. Raadsvoorstel en raadsbesluit	9
4 Beleidsmatige en financiële ontwikkelingen	13
4.1 Veiligheid	14
4.2 Verkeer, vervoer en waterstaat	15
4.3 Economie	16
4.4 Onderwijs	18
4.5 Sport, cultuur en recreatie	20
4.6 Sociaal Domein	23
4.7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid	31
4.8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	33
4.9 Bestuur en ondersteuning	36
4.10 Mutaties in reserves	43
5 Overige programma overschrijdende onderwerpen	45
5.1 Overzicht financiële afwijkingen/ begrotingswijziging	46
5.2 Stand van zaken transformatieplan sociaal domein	47
5.3 Regels voor budgetoverheveling	52

1. Inleiding en samenvatting

1.1 Inleiding

Voor u ligt de 2e Beleidsrapportage 2023. Deze volgt op de 1e Beleidsrapportage 2023, die onderdeel uitmaakte van de Zomernota 2023-2027. De 2e Beleidsrapportage is in de herkenbare lay-out van de P en C documenten gestoken.

Wijzigen van begroting 2023

In de 2e Beleidsrapportage leest u waar we hebben moeten afwijken van onze beleidsvoornemens. Dit kan ook financiële consequenties hebben. We geven financiële afwijkingen weer boven de grens van € 50.000. Kleinere verschillen worden wel verwerkt, maar in de afwijkingstabellen in één regel “diverse kleine verschillen” opgenomen en niet nader toegelicht. In enkele gevallen zijn alsnog kleinere financiële afwijkingen opgenomen. Soms is dit vanwege de inhoudelijke ontwikkeling of vanuit rechtmatigheid, bijvoorbeeld bij afwijkende reserve mutaties (bevoegdheid raad). Het kan zijn dat meerdere kleine verschillen onder € 50.000 een totaal opleveren dat te ver boven het grensbedrag uitkomt. Dan wordt er een bedrag onder het normbedrag uit genomen en toegelicht.

Na het verwerken van de effecten van deze Beleidsrapportage (inclusief de septembercirculaire 2023) ontstaat er een geactualiseerd overzicht van de gewijzigde begroting van het huidig boekjaar 2023, in zowel beleidsmatige als financiële ontwikkelingen. Deze gewijzigde begroting geeft aan hoe we het jaar 2023 naar verwachting gaan afsluiten.

Gebeurtenissen na de peildatum van 1 september 2023 kunnen alsnog het financiële beeld 2023 beïnvloeden en daarmee verschillen in de Jaarstukken 2023 ten opzichte van deze gewijzigde begroting laten zien.

De financiële consequenties worden verwerkt in een afzonderlijke verzamel(begrotings)wijziging van de Beleidsbegroting 2023. Deze is opgenomen in hoofdstuk 5, paragraaf 1.

Besluitvorming

De 2e Beleidsrapportage 2023 zal op 17 oktober 2023 in de politieke markt worden besproken. De raadsvergadering vindt plaats op 8 november 2023.

Leeswijzer

In dit hoofdstuk vindt u na de inleiding de samenvatting van de gerapporteerde ontwikkelingen.

In hoofdstuk 2 schetsen we het algemene beleidsmatige en financiële beeld. Tevens gaan we in op de belangrijkste ontwikkelingen met impact voor inwoners, instellingen, verenigingen en ondernemers. Tenslotte wordt op het niveau van baten en lasten, voor en na reserves, het begrotingsverloop in 2023 inclusief deze Beleidsrapportage weergegeven.

In hoofdstuk 3 treft u het raadsadvies en -besluit aan.

In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de beleidsmatige en financiële ontwikkelingen per begrotingsprogramma.

Bij de behandeling van de budgetoverhevelingen van 2022 naar 2023 (raadzaak 3527558) is aangegeven, dat we in deze rapportage terug komen op de stand van zaken met betrekking tot de overgehevelde bedragen (ook als ze onder het grensbedrag van € 50.000 vallen). In de programma's 2,5,6,8 en 9 zijn de overgehevelde budgetten toegelicht. Als restanten van overgehevelde budgetten niet meer geheel worden ingezet en toch beschikbaar moeten blijven, worden ze weer toegevoegd aan de reserve nog uit te voeren werken/activiteiten. Met het doel om ze vanuit de reserve vervolgens in 2024 weer aan de exploitatie toe te voegen voor uitvoering van dit beleid.

Nieuw in deze rapportage is, dat we ook de budgetoverheveling naar 2024 opnemen. Volgens dezelfde strikte regels als voorheen bepalen we nu al relatief vroeg in het jaar welke incidentele budgetten, die in 2024 niet zijn verstrekt, alsnog in 2024 beschikbaar moeten blijven.

Als laatste onderdeel in dit hoofdstuk worden de mutaties in de reserves weergegeven.

In hoofdstuk 5, paragraaf 1, wordt een totaaloverzicht van de financiële afwijkingen per begrotingsprogramma gepresenteerd. Dit overzicht is de samenvatting per programma van de vast te stellen begrotingswijziging. In paragraaf 2 is een rapportage over de stand van zaken van het Transformatieplan Sociaal Domein opgenomen. In paragraaf 3 hebben we de afspraken rondom budgetoverheveling weergegeven.

1.2 Samenvatting effecten Beleidsrapportage

Kernboodschap

In deze 2e Beleidsrapportage worden de belangrijkste beleidsmatige en financiële afwijkingen van het huidige begrotingsjaar gerapporteerd. Financieel resulteert deze 2e Beleidsrapportage 2023 in een voordeel van € 4.560.000. We stellen voor dit bedrag toe te voegen aan de Algemene reserve.

Het algemene beeld is dat we in een lastig te voorspellen tijd zitten, waarin financiële stabiliteit op de lange termijn ontbreekt. Hoge inflatie, stijgende rente en krapte op de arbeidsmarkt zijn uitdagingen waar ook Hengelo het hoofd aan moet bieden. Ook onze verwachte financiële situatie voor de komende jaren (vanaf 2026) laat geen positiever beeld zien.

De septembercirculaire 2023 leidt tot een voordeel van ruim € 2 miljoen, dat met name veroorzaakt wordt doordat gemeenten minder BTW declareren bij het BTW-compensatiefonds. Het overschot in het BTW-compensatiefonds wordt via het gemeentefonds teruggegeven. Over de exacte uitwerking van de septembercirculaire volgt een raadsbrief. We verwachten € 1,67 miljoen extra rentebaten voor het saldo dat we (verplicht) bij het Rijk uit hebben staan. Een aantal budgetten met een totaal van € 1,9 miljoen hebben we niet kunnen inzetten in 2023, maar in 2024 gaan we deze alsnog uitgeven. We verwachten voordelen beschermd wonen voor € 1,65 miljoen en hebben specifiek gereserveerde bedragen, die niet meer uitgegeven worden laten vrijvallen voor € 0,7 miljoen. We ontvangen over 2023 ook meer middelen vanuit het COA voor de crisishulpverlening, dit bedraagt € 1,9 miljoen. Daarnaast houden we rekening met € 2,4 miljoen extra lasten, het verwachte resultaat uit het onderzoek naar reële tarieven voor dienstverleners WMO en Jeugd. Op dit moment is er nog een nader onderzoek naar reële tarieven ambulante zorg, naar verwachting gaat dat over 2023 nog een negatief effect opleveren.

Actuele ontwikkelingen

De stijgende lonen en prijzen worden steeds meer zichtbaar in de gemeentelijke uitgaven. Dit is onder meer te zien in de stijgende kosten van het leerlingen- en doelgroepenvervoer en de verwachte uitkomsten van het onderzoek naar reële tarieven bij Jeugd en WMO.

Ook willen we onze inwoners daar, waar nodig en mogelijk, ondersteunen. Een voorbeeld is het Hengeloos Energiefonds voor Maatschappelijke Organisaties (HEMO) waarin organisaties compensatie konden aanvragen voor hun energielasten. Deze subsidieregeling heeft zijn plafond inmiddels bereikt en heeft dus in een behoefte voorzien. Ook keren we dit jaar energietoeslag uit aan inwoners die daarvoor in aanmerking komen.

Er wordt flink gebouwd in Hengelo, in 2023 en 2024 verwachten we ongeveer 1000 woningen toe te voegen. Aan de andere kant zijn er ook zorgen over economische ontwikkelingen, onder andere door de fors toegenomen bouwkosten, waardoor projecten dreigen te stagneren. Ook door het complexer worden van de opgave (bijvoorbeeld Stapeling van eisen) kan er vertraging optreden. We blijven mede daarom inzetten op het krijgen van subsidies om woningbouwprojecten vlot te trekken.

Vanwege de onzekerheid over grondverkoop en onder druk staande grondprijzen gaan we komend jaar de grondprijzen extern laten taxeren. Alhoewel de grondverkoop op dit moment nog achterloopt, verwachten we de verkoopdoelstellingen voor de gemeentelijke projecten alsnog te halen. Dat geldt niet voor het project de Veldkamp. Daar moeten we de verkoopdoelstelling neerwaarts bijstellen met € 3,8 miljoen. De oorzaak is dat opties niet verzilverd zijn en de kavels opnieuw de verkoop in zijn gegaan. Daarnaast is er een vertraging ontstaan bij de Groene Wig door de aanpassing van de grondprijs. We moeten deze kavels weer opnieuw in de markt zetten zodat alle partijen de mogelijkheid hebben om in te schrijven voor de lagere grondprijs (Didam arrest). Er is veel belangstelling voor deze kavels, daarom verwachten we deze verkopen in 2024 te realiseren. Deze vertraging heeft geen noemenswaardige gevolgen voor het resultaat van de Veldkamp.

In het najaar vinden de Tweede Kamerverkiezingen plaats, dit is eerder dan voorzien. Het Rijk heeft aangegeven dat wij hiervoor geen extra middelen gaan ontvangen. Net als bij provinciale- en waterschapsverkiezingen verwachten we extra capaciteit en dus geld nodig te hebben om de verkiezingen goed te laten verlopen.

Op koers richting het einde van 2023

We gaan de laatste maanden van voorbereiding in richting de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024. De selectieleidraad, als belangrijk onderdeel van het transformatieplan sociaal domein is vastgesteld door het college én de omgevingsvergunning voor zonneveld Boeldershoek is verleend. Enkele opgaven die bijdragen aan de Strategische Agenda en waarmee we blijven investeren in onze stad zoals we ons dat hebben voorgenoemen.

Niet alles wat we hadden gepland, is ook in uitvoering. Gebrek aan capaciteit, zowel in onze organisatie maar ook buiten onze organisatie maakt dat we soms een pas op de plaats moeten maken in onze planning. Daar waar middelen wel aanwezig zijn, ontbreekt soms de personele invulling ervan.

De uitdagingen waar we voor staan zijn onverminderd groot, maar de financiën die daarvoor vanuit het Rijk beschikbaar komen zijn ontoereikend. Dit maakt dat de zorgen over het lange termijnperspectief blijven.

Wat heeft het college gedaan met het voorbereidingsbudget van de strategische agenda

In de volgende tabel en aansluitende toelichting verantwoordt het college het budget voorbereiding strategische agenda. Voor 2023 was € 800.000 beschikbaar.

Volg nr.	Prog. nr.	Vorbereidende activiteit	Bedrag geclaimd	Bedrag besteed	Bedrag nog te besteden 2023	Bedrag niet besteed	Over te hevelen
Beschikbaar in 2023			800				
1	1	23-NB-1.3 Veiligheid	100	92	8	0	
2	6	23-NB-6.5 Wijkgericht werken	214	194	20	0	
3	8	23-NB-8.4 Toekomstbestendige stedelijke ontwikkeling	75	0	75	0	
4	9	23-NB-9.6 Bewonersparticipatie; werken met het nieuwe denkkader	50	0	30	20	20
5		Onderzoek versterking erfgoedfunctie t.b.v. stedelijke ontwikkeling en marketing v/d stad	60	0	60	0	
6		Onderzoek/advies versterking verbinding sociaal en fysiek (sociaal architect) t.b.v. toekomstbestendige stedelijke ontwikkeling	70	23	47	0	
7		Herijking van de citymarketingstrategie	25	11	14	0	
Totaal voorbereidingskosten			594	320	254	20	
		Nog niet geclaimd voorbereidingsbudget	206			206	206
Resterend bedrag			0				226

Toelichting op bovenstaande tabel

1. Veiligheid

Onderdeel van de koers 2040 en onze strategische agenda is een leefbare en veilige wijk. Deze koers vormt het fundament waar we veiligheid op (in)richten. In 2023 ontwikkelen we daarvoor het programmaplan veiligheid Hengelo, het veiligheidsbeleid dat de doelen bevat die de gemeenteraad nastreeft op het gebied van openbare orde en veiligheid voor de komende jaren. Het beschikbaar gestelde budget is aangewend voor de inhuur van een externe adviseur/programmamanager. Het resultaat hiervan is de ontwikkeling van een nieuw integraal veiligheidsplan 2024-2026.

2. Wijkgericht werken

Voor onze inwoners is de wijk de dagelijkse leefomgeving. De plek waar zij zich thuis voelen, maar ook tegen ongemakken aanlopen. Door een wijkaanpak kan de gemeente Hengelo ontwikkelingen beter laten aansluiten op de leefwereld van onze inwoners. In 2023 hebben wij hiervoor een projectleider aangesteld. Daarnaast is ingezet op een extra stadsdeelregisseur. Het nog te besteden bedrag wordt ingezet voor de evaluatie pilot wijkveiligheid. Deze evaluatie wordt in 2023 opgeleverd.

3. Toekomstbestendige stedelijke ontwikkeling

Samen met de gemeenten Enschede en Almelo en de provincie Overijssel werken we aan een regionale stedelijke investeringsagenda (RSIA) voor de drie Twentse steden. Met de RSIA willen we de visie op de verstedelijkingsopgave in de drie Twentse steden beter voor het voetlicht brengen bij het Rijk. In de regionale stedelijke investeringsagenda verwoorden we op basis van de brede en integrale ontwikkeling van de drie Twentse steden hoe de regionale stedelijke investeringsagenda eruit ziet en hoe deze bijdraagt aan het oplossen van de nationale opgaven. De Spoorzones zijn hierbinnen belangrijke focusgebieden, maar in de regionale stedelijke investeringsagenda staat nadrukkelijk de brede en integrale ontwikkeling van de drie Twentse steden centraal. De integrale aanpak van de diverse opgaven op het gebied van woningbouw, economie, mobiliteit, landschap en natuur, water, energietransitie en klimaatadaptatie komt breed in de regionale stedelijke investeringsagenda aan bod. We hebben een adviesbureau aangetrokken om ons bij het opstellen van de RSIA te ondersteunen. De RSIA wordt gebruikt als bouwsteen voor de nationale nota ruimte. Dit najaar zullen wij de raad hierover nader informeren.

4. Bewonersparticipatie

Mensen willen vaker en op verschillende manieren invloed uitoefenen op hun omgeving of situatie. Dat vraagt doorlopend contact en interactie. We willen inwoners de mogelijkheid te geven om mee te kunnen denken of doen en invloed uit te oefenen op gemeentelijk beleid en de uitvoering daarvan. Hierdoor verkleint de kloof tussen inwoner en gemeente en bouwen we aan vertrouwen.

Eind 2023 zijn we daarom gestart met het trainen van medewerkers van de gemeente Hengelo om bewuster afweging te maken in het betrekken van inwoners of andere belanghebbenden (aan de hand van het denkkader participatie).

5. Onderzoek versterking erfgoedfunctie

Cultureel erfgoed vertelt het verhaal van Hengelo en het slim inzetten daarvan kan de aantrekkelijkheid van Hengelo vergroten. Vanuit de strategische agenda is budget beschikbaar gesteld voor onderzoek hoe cultureel erfgoed als inspiratiebron voor stedelijke ontwikkeling en marketing van de stad kan dienen. Het resultaat van het onderzoek is meer samenhang in de verschillende onderwerpen op het vakgebied erfgoed en daarmee een meer integrale benadering die beter aansluit bij de ontwikkelopgaven. De bevindingen hiervan worden meegenomen in een voorstel dat gepresenteerd wordt in de Zomernota 2024-2028.

6. Onderzoek versterking verbinding sociaal en fysiek

De strategie van Hengelo richt zich enerzijds op versterking van de sociaal economische structuur en anderzijds op een aantrekkelijk woon en leefklimaat. Hier komen het fysieke en sociale domein samen. Vanuit het realiseren van de koers en de ambities is het noodzakelijk dit in verbinding en vanuit een goede balans vorm te geven. Hiermee kan de kwaliteit van de stedelijke ontwikkeling meer vorm en inhoud krijgen.

Verbinding tussen het sociale en fysieke domein is niet nieuw. We zien echter dat door de verschillende snelheden, prioriteiten en werkwijzen van de domeinen de verbinding niet optimaal tot stand komt. Om integraal werken verder vorm te geven en gestructureerd onderdeel van de werkwijze (Hengelo's Werken) te laten zijn is een sociaal architect ingezet. Vanuit omgevingspsychologie wordt gewerkt aan integraal werken over de domeinen.

7. Herijking strategie city marketing

In onze koers 2040 en de omgevingsvisie 2e fase "Hart van Hengelo" hebben we de ambitie vastgelegd om de high tech sector en maakindustrie de komende decennia verder te ontwikkelen als motor voor de sociaaleconomische ontwikkeling van onze regio. Het aantrekken en vasthouden van (jonge) talenten in de high tech sector en maakindustrie is een belangrijke voorwaarde om onze (regionale) positie als groene technologische topregio vast te houden en te versterken. Citymarketing kan een waardevolle bijdrage leveren aan deze strategische opgave. De huidige citymarketingstrategie uit 2019 (opgesteld door Hengelo Promotie) sluit niet meer voldoende aan op onze ambitie. Daarom zijn we, als uitwerking van de vastgestelde omgevingsvisie 2e fase "Hart van Hengelo", de huidige citymarketingstrategie aan het herijken en verbreden. Door een strategische positionering en profilering opgesteld door belangrijke stakeholders werken we samen aan een positief onderscheidend, herkenbaar en een eenduidig profiel van Hengelo. Met als doelstelling om de juiste bezoekers, bewoners, bedrijven, werknemers en investeerders naar onze stad te trekken. In het najaar wordt de herijking citymarketing opgeleverd.

2. Algemeen beleidsmatig en financieel beeld

Algemeen economisch beeld

In 2023 zien we een hoge inflatie en een lage economische groei. Dit is een onwenselijke combinatie. De Europese Centrale Bank (ECB) zet renteverhoging in om de inflatie te bestrijden. Van werkgevers wordt gevraagd om de loonstijging, die bijna automatisch volgt op hoge inflatie, te dempen. Dat kan ertoe bijdragen, dat de inflatie van 4,2% in 2023 (na meer dan 11% in 2022) weer gaat bewegen richting de gewenste 2%. Met steeds meer signalen van armoede - de grens van 1 miljoen huishoudens onder de armoedegrens is in zicht - is er een breed gedragen bereidheid om minimumlonen en daaraan gekoppelde uitkeringen te laten stijgen. Met Tweede Kamerverkiezingen op komst is een dergelijke uitkomst denkbaar. Dit zal ook gevolgen hebben voor looneisen van vakbonden voor de inkomensgroep die daar net boven zit. Van overheden zal worden gevraagd om hun begroting op orde te houden en de stijging van lasten voor inwoners te beperken. De economie groeit naar verwachting van De Nederlandsche Bank (DNB) slechts met 0,8% in 2023.

Impact economisch beeld voor Hengelo

Inwoners

Voor grote groepen inwoners is het kopen van een woning bijna onmogelijk geworden. De hoge rentevoet, in combinatie met de gestegen woningprijzen, is voor starters problematisch. Uw raad wil daar een steentje aan bijdragen door de starterslening weer in te voeren. De grote vraag naar werk betekent een lage werkloosheid. De situatie voor gezinsinkomens als gevolg van Corona-effect bij bedrijven is door het beteugelen van de pandemie minder nijpend geworden. De oorlog in Oekraïne heeft echter nieuwe problemen veroorzaakt: hoge prijzen voor voedsel, goederen en met name energie. Door rijksmaatregelen en lokale steun is compensatie geboden voor de daling van de koopkracht.

Instellingen, verenigingen, verbonden partijen

Alle sectoren in onze maatschappij ondervinden gevolgen van prijsdruk en de verhoogde loonkosten. Instellingen moeten stevige maatregelen nemen om het hoofd boven water te houden. Ook inwoners merken de gevolgen van stijgende prijzen. Verenigingen redden de rug na Corona, maar kampen met tekorten aan vrijwilligers. Verbonden partijen, met name gemeenschappelijke regelingen, geven aan dat ze nadelige resultaten moeten accepteren, omdat de loonkosten sterker zijn gestegen, dan ze in hun bijdrage van gemeenten hebben doorgerekend. In deze rapportage zien we hier ook voorbeelden van.

Bedrijven

Hoge rente is kostenverhogend voor bedrijven die willen investeren. Investeren wordt ontmoedigd om de economie af te koelen. Mensen worden aangemoedigd om meer te sparen. Daardoor daalt de vraag naar goederen. Dit remt de prijsstijgingen af, waardoor de rente weer kan zakken en de balans in de economie weer kan ontstaan. In Hengelo zien we wel investeringen door grote bedrijven (bijvoorbeeld NX Filtration), maar weten we dat het midden- en kleinbedrijf minder reserves kan aanspreken om deze periode, waarin de naweën van Corona nog voelbaar zijn, te overbruggen. Bedrijven ondervinden hinder van de moeite die Enexis heeft om aan de vraag naar aansluiting van energie te voldoen. Bouwkavels worden schaars, de invulling van deze kavels kan stroef verlopen: sommigen bedrijven krijgen geen electra/wateraanluiting.

Begrotingsverloop in 2023

Soort mutatie	Beleids begroting 2023	Wijzigingen 2023	Totaal vóór 2e Beleids rapportage	2e Beleids rapportage	Actuele begroting 2023
Baten	338.812	35.097	373.909	12.386	386.295
Lasten	-342.726	-22.606	-365.332	-7.340	-372.672
Saldo voor reservemutaties	-3.914	12.491	8.577	5.046	13.623
Toevoegingen reserve	-4.698	-34.319	-39.017	-8.630	-47.647
Ottrekking reserves	8.612	21.828	30.440	3.584	34.024
Saldo van baten en lasten	0	0	0	0	0

Toelichting tabel

Het uitgangspunt voor deze Beleidsrapportage is een begroting die volledig in evenwicht was (geen saldo). Zie "Totaal vóór 2e Beleidsrapportage" in de tabel. Vanuit een neutrale primitieve Beleidsbegroting 2023 (geen saldo) hebben verzamelwijzigingen het resultaat marginaal, met € 13.000, verminderd. Dit saldo is in de vastgestelde verzamelwijzigingen 1 t/m 5 opgenomen in het saldo van programma 9.

De Eerste Beleidsrapportage 2023 had een positief saldo van € 7,7 miljoen. Dit saldo is toegevoegd aan de algemene reserve, waardoor de 1e Beleidsrapportage zonder saldo sluit. We komen daarmee op een tussenresultaat 2023 van € 13.000 negatief, dat in programma 9 is verwerkt. In de presentatie in volgende tabel zijn de genoemde resultaten daarom niet meer zichtbaar als "saldo van baten en lasten".

Het saldo van deze rapportage is afgerond € 4.560.000 voordelig. Door dit saldo aan de Algemene reserve toe te voegen zal het saldo van de jaarrekening 2023 alleen nog de afwijkingen na 1-9-2023 bevatten.

Daarom is er na de 2e Beleidsrapportage 2023 geen saldo meer zichtbaar.

3. Raadsvoorstel en raadsbesluit

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	AFDELING	PORT. HOUDER
3646765	Bert Lankheet	FAC-FIN	Hanneke Steen-Klok
ONDERWERP			
3646765 - Tweede Beleidsrapportage 2023			

BESLUIT

De gemeenteraad besluit:

- 1. In te stemmen met de Tweede Beleidsrapportage 2023.*
- 2. De Begroting 2023 te wijzigen op basis van het overzicht financiële afwijkingen in paragraaf 5.1 van de beleidsrapportage met een totaal voordelig saldo van € 4.560.141.*
- 3. Het voordelig saldo van € 4.560.141 toe te voegen aan de Algemene Reserve.*
- 4. In te stemmen met de mutaties in de reserves zoals vermeld in paragraaf 4.10 van deze beleidsrapportage.*
- 5. Kennis te nemen van de verantwoording van de budgetoverheveling van 2022 naar 2023*
- 6. De budgetten van 2023, die voor overheveling voorgesteld zijn in hoofdstuk 4 van deze rapportage, met een bedrag van € 1.933.000, over te hevelen naar 2024.*

INLEIDING

Het college rapporteert 2 keer per jaar tussentijds aan de gemeenteraad over de significante afwijkingen ten opzichte van de begroting. Dit is in de financiële verordening vastgelegd. De tijdstippen van oplevering van het document en de vergaderingen zijn al in januari aan uw raad meegedeeld. De korte tijd tussen verzending naar de raad en de Politieke Markt was onvermijdbaar, als we er vanuit gaan dat de septembercirculaire een wezenlijke impact kan hebben en daarom deel moet uitmaken van de beleidsrapportage.

Dit is de 2^e beleidsrapportage met peildatum 31-8-2023. We rapporteren over afwijkingen in de voorgenomen realisatie van doelstellingen en over de verwachte financiële afwijkingen groter dan € 50.000. Daarbij is de werkelijke administratie tot en met peildatum 31-8-2023 de basis en prognosticeren we nog te verwachten effecten tot het einde van het jaar. Nadat deze rapportage door de gemeenteraad is vastgesteld wordt de begroting 2023 met de kennis op het moment van opstellen van de begroting bijgesteld naar de verwachting per jaareinde.

De eerste beleidsrapportage is de jaarschijf 2023 in de Zomernota 2023-2027. Deze 2^e Beleidsrapportage is een afzonderlijk document, dat op dezelfde wijze als vorig jaar is opgesteld. Bij aanvang van de politieke markt zal een korte presentatie van de hoofdlijn wordt gegeven. De behandeling in de politiek markt en gemeenteraad loopt parallel met de Begroting 2024-2027.

ARGUMENTEN

- 1. Met de 2^e Beleidsrapportage brengen we de begroting in overeenstemming met gewijzigd beleid of gewijzigde externe invloeden.*
- 2. Het wijzigen van de begroting zorgt ervoor, dat we in de jaarrekening niet opnieuw dezelfde constatering en verschillen per programma hoeven op te nemen.*
- 3. Door het saldo in de Algemene reserve te storten bestaat het jaarrekeningsaldo bij afsluiting van 2023 alleen nog uit de afwijkingen van het laatste deel van het jaar.*
- 4. Reservemutaties zijn het domein van de gemeenteraad; daarom brengen we ze gedetailleerd in beeld en voegen we ze zichtbaar toe aan het dictum van dit voorstel.*
- 6. Budgetoverheveling zorgt ervoor dat incidentele taken, die in 2023 niet kunnen worden uitgevoerd, in 2024 alsnog met een passend budget kunnen worden afgewikkeld.*

KANTTEKENINGEN

6. *Drie van de acht voorstellen voor budgetoverheveling willen we overhevelen, ondanks dat ze niet voldoen aan de criteria.*

Twee budgetten zijn 2 keer eerder overgeheveld en zouden daarom moeten vrijvallen. Eén budget betreft een restant van het budget van de strategische agenda voor het nieuwe denkkader. Met de betreffende budgetten kunnen toezeggingen aan betrokken instellingen worden nagekomen. Dit is van belang omdat we een betrouwbaar bestuur willen zijn.

De aframing van budgetten in 2023 is in deze rapportage verwerkt.

VERVOLG

Financiën

Deze beleidsrapportage wordt administratief verwerkt. Daarna is het mogelijk dat er in het laatste kwartaal nog wijzigingen plaatsvinden, die hun oorsprong hebben in de periode september-december. Deze zullen u in de vorm van afzonderlijke voorstellen, verzamelwijzigingen en indien nodig, een slotactie budgetoverheveling, worden aangeboden.

Communicatie

Publicatie Tweede Beleidsrapportage 2023 op de website van de gemeente Hengelo.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Tweede Beleidsrapportage 2023

4

Beleidsmatige en financiële ontwikkelingen

4.1	Veiligheid	14
4.2	Verkeer, vervoer en waterstaat	15
4.3	Economie	16
4.4	Onderwijs	18
4.5	Sport, cultuur en recreatie	20
4.6	Sociaal Domein	23
4.7	Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid	31
4.8	Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	33
4.9	Bestuur en ondersteuning	36
4.10	Mutaties in reserves	43

4.1 Veiligheid

Beleidsmatige nieuwe ontwikkelingen en wijzigingen ten opzichte van de begroting

We willen samen met bewoners en ondernemers zorgen voor leefbare en veilige wijken. We versterken de samenwerking met verschillende partners op het gebied van veiligheid. Zo bouwen we samen verder aan de ingezette koers. Dat is werk in uitvoering maar ook inzet op het vernieuwen van het veiligheidsbeleid, mede door extra capaciteit.

Financiële afwijkingen van de begroting

Nr	Omschrijving afwijking	Bedrag in € x 1.000	V/N	S(structureel)
1	Diverse kleine verschillen	25	V	I
	Effect programma voor reservemutaties	25		

Toelichting financiële afwijkingen

-

4.2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Beleidsmatige nieuwe ontwikkelingen en wijzigingen ten opzichte van de begroting

Bewaakte fietsenstallingen

Uitgangspunt van de fietskelder onder het Marktpllein was dat deze het gebruik van het Kloosterhofterrein zou overnemen. Helaas is dit tot op heden nog niet gelukt. Het gebruik blijft ver achter bij de verwachting. In de fietskelder op de Markt worden 80% minder fietsen gestald dan op het Kloosterhofterrein. Er zijn al een aantal maatregelen getroffen en er wordt nog onderzocht welke verdere stappen het gebruik kan laten toenemen.

Financiële afwijkingen van de begroting

Nr	Omschrijving afwijking	Bedrag in € x 1.000	V/N	S(structureel)
1	Diverse kleine verschillen	3	V	I
	Effect programma voor reservemutaties	3		

Toelichting financiële afwijkingen

-

Toelichting afwijking budgetoverheveling 2022-2023

Onderwerp	Bedrag over uit 2022	Bedrag besteed	Bedrag nog te besteden 2023	Bedrag niet bestede 2023
Open verharding	84.000	0	84.000	0
Totaal budgetoverheveling	84.000	0	84.000	0

Open verharding

Het overgehevelde budget wordt in 2023 volledig ingezet voor het oorspronkelijke bestedingsdoel.

4.3 Economie

Beleidsmatige en nieuwe ontwikkelingen en wijzigingen ten opzichte van de begroting

Regiodeal

De Regio Deal die Twente Board heeft aangevraagd namens de ondernemers, gemeenten, onderwijs- en kennisinstellingen en andere betrokken partijen in Twente, is begin dit jaar gehonoreerd. Dat betekent dat Twente nog eens maximaal € 25 miljoen euro kan investeren in de sociaaleconomische ontwikkeling van de regio. In de nieuwe Regio Deal 2023 staan drie grote opgaven centraal: het regionale bedrijfsleven, aantrekken van talent en de toegankelijkheid van de zorg. Wij hebben samen met partners in de regio en het Rijk gewerkt aan een convenant. Daarin staat waar het geld voor ingezet gaat worden. Daarnaast is gewerkt aan een regeling om de financiële middelen vanuit de Regio Deal in de regio weg te kunnen zetten. De inschrijving voor deze regeling gaat naar verwachting in oktober 2023 open. Partijen kunnen vanaf dat moment aanvragen indienen die aansluiten op de programma's beschreven in de Regio Deal. We onderzoeken welke projecten binnen Hengelo ingediend kunnen worden voor een bijdrage vanuit de Regiodeal.

Verduurzaming bedrijventerrein Twentekanaal

We werken intensief samen met het bestuur van de Belangenvereniging Bedrijvenpark Twentekanaal (BIT) op basis van het werkplan Werken naar toekomstbestendige Energie, Natuur en Mobiliteit op bedrijventerrein Twentekanaal. Zie verder hoofdstuk 4, paragraaf 7.

Bedrijfskavels

Afgelopen jaar zijn er nog enkele bedrijfskavels verkocht en geleverd. Op dit moment zijn er nog weinig kavels beschikbaar. Daarom zetten we in op de verbetering van het economisch profiel van de bestaande bedrijventerreinen. Dit betekent meer inzetten op herstructurering, het up to date houden van bestaande bedrijventerreinen en leegstand aanpakken. Dit vraagt de komende jaren een nieuwe manier van werken.

Aansluiting energie- en waternet

De groeiende vraag naar elektriciteit en het groeiende aanbod van duurzame opwek zorgen voor drukte op het elektriciteitsnet. Nederland is nog niet ingericht op de grote impact die dit heeft. Bedrijven in onze gemeente kunnen hiermee ook te maken krijgen.

Regionaal bedrijventerrein XL1.0 en XL2.0

Business Park XL1.0 is in de afrondende fase. De laatste kavels zijn bijna verkocht. Op dit moment wordt er gewerkt aan de financiële afwikkeling. De opbrengst is positiever dan begroot.

XL2.0 is nog in de concept fase. De gemeente Almelo wil eind 2023 duidelijkheid creëren in de plannen en op welke manier hier verder aan gewerkt gaat worden. De rol van de partners in XL1.0 in de ontwikkeling van XL2.0 moet de komende maanden duidelijk worden.

Financiële afwijkingen van de begroting

Nr	Omschrijving afwijking	Bedrag in € x 1.000	V/N	S(truc-tureel)
1	Hogere opbrengst toeristenbelasting	115	V	I
2	Budgettaire gevolgen ontbinding Regio Twente	211	V	S
Effect programma voor reservemutaties		326		

Toelichting financiële afwijkingen

1. Hogere opbrengst toeristenbelasting (€ 115.000 voordeel)

Afgelopen jaar is er voor gekozen om de ondernemers te steunen vanwege de naweën die zij door Corona ondervonden door geen voorlopig voorschot toeristenbelasting op te leggen. Dit jaar hebben wij zowel de definitieve

aanslag over 2022 ontvangen evenals het voorlopige voorschot over 2023 opgelegd. Hierdoor ontvangen wij in 2023 meer toeristenbelasting dan begroot.

2. Budgettaire gevolgen ontbinding Regio Twente (€ 211.000 voordeel)

Sinds 2022 is de regionale samenwerking Regio Twente vernieuwd naar de gemeenschappelijke regeling Samen Twente evenals de samenwerking met de 3 O's (Onderwijs, Overheid en Ondernemen) in de Twenteboard en het recreatieschap Twente. Het effect van de ontbinding van Regio Twente was nog niet meegenomen in de begroting. Voor programma 3 leidt dit tot een voordeel van € 211.000 in 2023. In programma 9 leidt dit tot een nadeel van € 96.000. Per saldo leidt deze afwijking tot een voordeel van € 115.000. Voor 2024 en verder worden de structurele effecten in de Zomernota 2024-2028 gepresenteerd.

4.4 Onderwijs

Beleidsmatige nieuwe ontwikkelingen en wijzigingen ten opzichte van de begroting

Lokaal educatieve agenda

De gemeente Hengelo is samen met de kinderopvang en het onderwijs bezig met het opstellen van een nieuwe Lokale Educatieve Agenda (LEA). In de LEA geven wij aan hoe wij de kansengelijkheid vergroten voor alle kinderen en jeugdigen van 0-23 jaar. Ook beschrijven wij in de LEA onze wettelijke taken, zoals het onderwijsachterstandenbeleid. De visievorming en concrete uitwerking is een gezamenlijk proces dat zorgvuldig moet gebeuren en meer tijd vraagt dan vooraf gedacht. Daarom start de uitvoering pas vanaf 2024 en niet in het najaar 2023, zoals eerder aangegeven.

Integraal huisvestingsplan

De gemeente Hengelo werkt samen met de schoolbesturen aan de ontwikkeling van een Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het primair, speciaal en voortgezet onderwijs voor de periode tot 2025. In het derde kwartaal 2023 zijn wij samen met de schoolbesturen gestart met het opzetten van businesscases voor de scholen die op grond van de overeengekomen planning (de 'roadmap') de hoogste prioriteit hebben. In een businesscase wordt vanuit verschillende perspectieven gekeken naar de meest passende huisvestingsmaatregel per school. Inhoudelijk gaat het om de functie van de school in de wijk, onderwijskundige ontwikkelingen (bijvoorbeeld de effecten van inclusief onderwijs op het gebruik van het gebouw) en de relatie met relevante voorzieningen in de wijk (waaronder projecten vanuit wijkgericht werken, sociale basis, cultuur en sport). Daarnaast staan in de businesscase gebouwtechnische aspecten opgenomen, zoals de (toekomstige) ruimtebehoefte, medegebruik voor bijvoorbeeld kinderopvang en – in geval van nieuwbouw of renovatie – de locatie van de school en tijdelijke huisvesting.

De gemeenteraad heeft een jaarlijkse investeringsruimte van 10 miljoen euro toegekend in de Zomernota 2023-2027. Binnen dit financiële kader moeten de geplande huisvestingsmaatregelen worden uitgevoerd. In het vierde kwartaal van 2023 informeren wij de gemeenteraad over de conclusies uit de businesscases en de financiële middelen die nodig zijn om dit te realiseren.

Financiële afwijkingen van de begroting

Nr	Omschrijving afwijking	Bedrag in € x 1.000	V/N	S(truc-tureel)
1	Onderwijsbeleid eigen middelen	315	V	I
2	Onderwijs achterstandenbeleid Rijksmiddelen	0	B.N.	I
3	Leerlingenvervoer	70	N	I
4	Vrijval spoedbudget onderwijshuisvesting	105	V	I
5	Doorbelasting pand Apolloplein 1	353	N	I
6	Verbouwing SVPO	232	N	I
7	Inhuur onderwijshuisvesting, wordt gecompenseerd in P9	56	N	I
8	Diverse kleine verschillen	1	N	I
Effect programma voor reservemutaties		-292		
6	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten-verbouwing VPO	232	V	I
Effect programma na reservemutaties		-60		

Toelichting financiële afwijkingen

1. Onderwijsbeleid eigen middelen (€ 315.000 voordeel)

Het onderwijsachterstandenbeleid (OAB) bestaat uit twee primaire stromingen, namelijk de rijksmiddelen en de eigen middelen van de gemeente Hengelo. In 2023 kunnen wij het grootste gedeelte van de kosten dekken uit de rijksmiddelen, waardoor inzet van onze eigen middelen niet volledig benodigd is. Daarnaast hadden wij rekening gehouden met uitgaven voor de nieuwe Lokale Educatieve Agenda (LEA), deze LEA is later van start gegaan dan gepland en daardoor hebben wij incidenteel minder uitgaven in 2023.

2. Onderwijs achterstanden beleid rijksmiddelen (budgettair neutraal)

In 2022 hebben wij een incidentele subsidie verstrekt aan één van onze partners voor de herijking van het OAB

(onderwijs achterstanden beleid). Onlangs hebben wij de financiële verantwoording van deze subsidie mogen ontvangen, hieruit blijkt dat wij deze subsidie deels moeten terugvorderen. De terugvordering zal er toe leiden dat wij een deel hiervan mogelijk terug moeten betalen aan het Rijk en een deel mogen behouden voor de periode 2023 tot en met 2026. Voor de gemeente Hengelo is dit per saldo budgettair neutraal, dit leidt wel tot verschuivingen in de baten en de lasten.

3. Leerlingenvervoer (€ 70.000 nadeel)

Het aantal leerlingen en de indexering voor 2023 waren hoger dan verwacht, waardoor de kosten voor het leerlingenvervoer ca. € 70.000 hoger zijn dan begroot. Vanaf augustus zit daarin ook de prijsstijging van personeel, brandstof en elektrische voertuigen, als gevolg van de nieuwe aanbesteding per 1 augustus 2023.

4. Vrijval spoedbudget (€ 105.000 voordeel)

Het spoedbudget voor onderwijshuisvesting is tot op heden niet gebruikt en wordt naar verwachting ook niet gebruikt in 2023.

5. Doorbelasting pand Apolloplein 1 (€ 353.000 nadeel, budgettair neutraal in combinatie met programma 9)

De doorbelasting van het pand Apolloplein 1 met onderwijshuisvesting wordt ten opzichte van de Zomernota op een onderdeel gecorrigeerd. In de Zomernota zou een voordeel van in programma 9 en een last in programma 4 moeten zijn verwerkt vanwege een andere batenstroom. Deze wijziging van € 176.400 is net andersom verwerkt (bate in P4, last in P9). In deze rapportage wordt daarom 2x dit bedrag tegengesteld verwerkt. Dit zorgt voor een nadeel van € 352.800 in programma 4 en een evengroot voordeel in programma 9.

6. Verbouwing VPO (voorheen SVPO, Stichting voor persoonlijk onderwijs) (€ 232.000 nadeel)

De verbouwing van school VPO (voorheen SVPO) is afgerond. De kosten hiervan bedragen € 232.000. In de reserve nog uit te voeren werken/activiteiten hebben wij hiervoor een budget van € 298.000 gereserveerd, dit wordt ingezet ter dekking van de kosten. Het restant van € 66.000 zal vrijvallen (zie programma 9).

7. Personele inzet onderwijshuisvesting (€ 56.000 nadeel, budgettair neutraal in combinatie met programma 9) In de Zomernota 2023-2027 hebben wij personele inzet geraamd voor het IHP voor 2023. Deze inzet is opgenomen in programma 9 en wordt ingezet binnen programma 4. Dit betekent een nadeel in programma 4 en een voordeel in programma 9, maar per saldo budgettair neutraal.

8. Diverse kleine verschillen (€ 1.000 nadeel)

4.5 Sport, cultuur en recreatie

Beleidsmatige nieuwe ontwikkelingen en wijzigingen ten opzichte van de begroting

Hengeloos Energiefonds voor Maatschappelijke Organisaties (HEMO)

In 2023 is de HEMO-regeling ingesteld. De HEMO is een subsidieregeling om maatschappelijke organisaties met gesteden energiekosten eenmalig te helpen. Tien organisaties hebben een aanvraag ingediend voor compensatie van hoge energielasten; deze zijn toegekend. Hiermee is het subsidieplafond van € 120.000 bereikt.

In de loop van 2023 zijn er signalen van verenigingen en stichtingen gekomen dat naast de hogere energielasten algehele kostprijsstijgingen financiële problemen met zich mee gaat brengen. Het college kijkt naar een voorstel dat recht doet aan deze signalen.

Versterking en Vernieuwing cultuur

De regeling Versterking en Vernieuwing is voor de laatste keer uitgezet en het budget is volledig besteed, zoals de raad dat bedoeld heeft. De hoeveelheid en diversiteit aan aanvragen binnen deze regeling laat zien hoeveel creativiteit en talent er in onze stad is.

Actualisatie hoofdgroenstructuur

De actualisatie van de gemeentelijke hoofdgroenstructuur, met een bijbehorend groenplan, heeft vertraging opgelopen door gebrek aan capaciteit. Dit wordt naar verwachting in 2024 verder opgepakt.

Onderzoek rekenkamercommissie Bomenverordening en groencompensatiefonds

De Rekenkamer Hengelo heeft een onderzoek uitgevoerd naar de werking en resultaten van de Bomenverordening 2018 en de daarmee verbonden bestemmingsreserve, het Groencompensatiefonds. De aanbevelingen uit dit onderzoek zijn van meerwaarde in het licht van het in werking treden van de Omgevingswet, het nieuwe groenplan en de actualisatie van de hoofdgroenstructuur. Het onderzoek is in september opgeleverd en vervolgens aangeboden aan de gemeenteraad.

Financiële afwijkingen van de begroting

Nr	Omschrijving afwijking	Bedrag in € x 1.000	V/N	S(structureel)
1	Hengeloos Energiefonds Maatschappelijke Organisaties (HEMO)	120	N	I
2	Robuuste rechtsbescherming	118	N	I
3	Onderhoud en indexatie Schouwborg	253	V	S/I
4	Beperkte aanvraag stimuleringsfonds Erfgoed hv Zuid	120	V	I
5	Energielasten Twentebad	436	V	I
6	Hogere lasten van storm- en droogteschade	75	N	I
7	Meer Snippergroen verkocht dan verwacht	50	V	I
8	Lagere lasten uitbesteed werk Spelen	50	V	I
9	Diverse kleine verschillen	43	N	I
Effect programma voor reservemutaties		553		
1	Reserve HEMO-onttrekking ter dekking verhoogde lasten	120	V	I
3	Reserve onderhoudswerkzaamheden Schouwborg-toevoeging	156	N	I
4	Reserve nog uit te voeren werken-budgetoverheveling Erfgoed HvZ	120	N	I
Effect programma na reservemutaties		397		

Toelichting financiële afwijkingen

1. Hengeloos Energiefonds Maatschappelijke Organisaties (HEMO) (€ 120.000 nadeel)

Vanuit de HEMO regeling kunnen maatschappelijke organisaties aanvragen indienen voor een tegemoetkoming in de energiekosten. De totale subsidie uitgaven bedragen € 120.000 in 2023, dekking van deze lasten vindt plaats uit de reserve HEMO, zie programma 9.

2. Robuuste rechtsbescherming (€ 118.000 nadeel)

Naar aanleiding van de bevindingen van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) heeft de gemeente rijksmiddelen ontvangen om de dienstverlening van gemeenten aan inwoners te versterken. Een deel van deze middelen wordt ingezet onder de noemer robuuste rechtsbescherming. Hiervoor hebben wij een subsidie toegekend aan de Bibliotheek Hengelo van € 118.000 (zaaknummer 3550489). Dekking van deze lasten vindt plaats vanuit de stelpost robuuste rechtsbescherming, zie programma 9.

3. Onderhoud en indexatie Schouwborg (€ 253.000 voordeel)

Met betrekking tot de Schouwborg zijn er twee mutaties voor 2023:

- Door het toepassen van verschillende indexaties met betrekking tot enerzijds subsidies en anderszijds verhuur van vastgoed hebben wij een incidenteel voordeel in 2023 van € 97.000. In de afgelopen jaren is dit een incidenteel nadeel geweest.
- Conform het voorstel in de Zomernota (23-FP-5.1B) hebben wij een splitsing gemaakt in het budget dotatie voorziening onderhoud. Een gedeelte is voor regulier onderhoud en een gedeelte wordt toegevoegd aan de reserve onderhoudswerkzaamheden. Dit leidt tot een voordeel in programma 5 en een nadeel in programma 9 (reserves).

4. Beperkte aanvragen stimuleringsfonds Erfgoed Hart van Zuid (€ 120.000 voordeel)

De subsidieregeling is pas dit jaar beschikbaar gekomen en heeft nog onvoldoende bekendheid gekregen waardoor diverse projecten nog niet zijn gestart of nog niet in aanmerking komen voor een bijdrage. De bedoeling is dat volgend jaar meer bekendheid wordt gegeven aan de regeling. De stimuleringsregeling is gericht op realisatie, de gebiedsontwikkeling Hart van Zuid is een traject van meerdere jaren. Er is budget beschikbaar dat opgedeeld is in 3 jaarlijkse budgetten, in 2023, 2024 en 2025. Om het volledige budget te kunnen blijven inzetten willen we het niet ingezette deel van 2023 overhevelen naar 2024. Zie de budgetoverheveling hierna.

5. Energielasten Twentebad (€ 436.000 voordeel)

In de Zomernota 2023-2027 hebben we aangekondigd dat we te maken hebben met hogere lasten voor gasverbruik bij het Twentebad. We kunnen aanspraak doen op twee landelijke regelingen ter compensatie van deze lasten. Deze twee regelingen zijn de spuk Meerkosten Energie Openbare Zwembaden (MEOZ) en de "Jetten compensatie". Op dit moment weten we nog niet wat de werkelijke lasten 'gasverbruik' in 2023 zijn en welke compensatie hier tegenover staat. We gaan uit van volledige compensatie via deze twee regelingen, waardoor onze eigen stelpost voor hogere gasprijzen kan vrijvallen. Dit betekent een incidenteel voordeel van € 342.000. Daarnaast hebben we een compensatie voor energielasten in 2022 ontvangen van € 94.000.

6. Hogere lasten van storm- en droogteschade (€ 75.000 nadeel)

Vanuit Gildebor worden dit jaar hogere kosten doorbelast in verband met de meerkosten die zijn ontstaan door de extreme droogte en de stormschade in juli 2023.

7. Hogere inkomsten uit Snippergroen (€ 50.000 voordeel)

De verwachting is dat de verhoogde verkoop van Snippergroen voortkomt uit een actievare acquisitie (geen Corona-restricties meer). Bewoners kunnen nu ook actiever interesse tonen door het wegvallen van de Corona-restricties (inhaalslag).

8. Lagere lasten uitbested werk Spelen (€ 50.000 voordeel)

Er is minder werk uitbested door beperkte ambtelijke capaciteit voor het uitwerken, uitzetten en beheren van opdrachten. Hierdoor hebben we lagere lasten van diensten van derden.

9. Diverse kleine verschillen (€ 43.000 nadeel)

Toelichting budgetoverheveling van 2022 naar 2023

Onderwerp	Bedrag over uit 2022	Bedrag besteed	Bedrag nog te besteden 2023	Bedrag niet besteed 2023
Ecologisch maaibeheer	62.000	0	62.000	0
Incidentele middelen cultuur	126.000	126.000	0	0
Totaal budgetoverheveling	188.000	126.000	62.000	0

Ecologisch maaibeheer

Het overgehevelde budget wordt in 2023 nog volledig ingezet conform het oorspronkelijke bestedingsdoel.

Incidentele middelen cultuur

Het bedrag van € 126.000 is volledig ingezet voor de subsidie uitvoeringsregeling versterking en vernieuwing.

Budgetoverheveling van 2023 naar 2024

Nr	Onderwerp / over te hevelen budget	Bedrag over te hevelen € * 1.000	Voldoet aan de criteria
1	Stimuleringsfonds industrieel erfgoed Hart van Zuid	120	Ja
	Totaal budgetoverheveling	120	

Stimuleringsfonds industrieel erfgoed Hart van Zuid

Zie punt 4 van de toelichting financiële afwijkingen hiervoor.

4.6 Sociaal Domein

Beleidsmatige nieuwe ontwikkelingen en wijzigingen ten opzichte van de begroting

Gunning Huishoudelijke ondersteuning

Er heeft recent een inkooptraject plaatsgevonden voor de huishoudelijke Ondersteuning vanaf 2024 en op dinsdag 11 juli is de gunning definitief geworden. Vanaf 1 januari 2024 zijn bestaande en nieuwe zorgaanbieders gecontracteerd die huishoudelijke ondersteuning leveren in Hengelo. Ondanks de huidige krapte op de arbeidsmarkt hebben we tien aanbieders kunnen contracteren. Hiermee gaan we ervan uit dat we de komende vijf jaar verzekerd zijn van goede en voldoende huishoudelijke ondersteuning voor mensen die dit zelf en samen met hun netwerk niet kunnen. Alle huidige aanbieders die nu huishoudelijke ondersteuning leveren, krijgen ook de komende vijf jaar een contract. Voor inwoners die nu al huishoudelijke ondersteuning krijgen betekent dit dat zij bij hun vertrouwde organisatie kunnen blijven.

Gevolgen uitspraak over hoogte van PGB tarief bij inzet vanuit sociaal netwerk

De Centrale Raad van Beroep (CRvB) heeft uitspraken gedaan over de berekening van de hoogte van een PGB Wmo wanneer het wordt ingezet vanuit het sociaal netwerk. Dit tarief moet aansluiten bij de collectieve arbeidsovereenkomst Verzorging, Verpleging en Thuiszorg (CAO VVT). De uitspraak zorgt voor veel discussie in het land. Ook de VNG geeft aan dat de toepassing van de uitspraak nog veel vragen op roept. Er vindt nog een inventarisatie plaats en men is in gesprek met het ministerie van VWS. De wetgever maakt in de Wmo 2015 namelijk wel onderscheid tussen de beloning van een beroepskracht en een informele hulp.

Verwacht wordt dat de uitspraak van de CRvB mogelijk een aanzuigende werking zal hebben op de inzet van informele hulp. Wij wachten op de inventarisatie en adviezen van de VNG voordat wij de Wmo verordening gaan aanpassen. Uiteraard zullen wij de uitkomsten actief volgen.

Voor zover wij nu kunnen nagaan zijn er op dit moment in Hengelo 12 cliënten met hulp uit het sociaal netwerk. Het betreft hier alleen de PGB voor begeleiding.

Doelgroepen vervoer

Het doelgroepen vervoer (leerlingenvervoer, vervoer van en naar dagbesteding en regiotaxi) is in 2023 opnieuw aanbesteed. Voor wat betreft de regiotaxi is Hengelo samen met 9 andere Twentse gemeenten (Enschede, Losser, Haaksbergen, Twenterand, Wierden, Oldenzaal, Hellendoorn, Denekamp, Tubbergen) één perceel. Naar aanleiding van de voorlopige gunning hebben twee vervoerders op dit onderdeel een kort geding aangespannen en zijn zij door de rechter in het gelijk gesteld. De benadeelde vervoerder is hierop in hoger beroep gegaan en werd eind juli door het Hof in Arnhem in het gelijk gesteld. Pas na de uitspraak van het Hof kon de definitieve gunning plaatsvinden. Dit was te laat voor de implementatie van het regiotaxivervoer per 1 augustus 2023. Hierop is met de huidige vervoerder afgesproken om een tijdelijke overeenkomst aan te gaan voor het regiotaxivervoer voor de periode van één jaar. Daarin zijn wel de toegenomen kosten voor personeel, brandstof en elektrische voertuigen meegenomen.

Per 1 augustus 2024 wordt Willemsen de Koning de regionale vervoerder voor de regiotaxi.

Stoppen bestuur De Tempel

Het bestuur van Stichting De Tempel, het wijkcentrum van Groot Driene, is per 15 juli 2023 gestopt. Als tijdelijke oplossing is het bestuur overgenomen door Stichting Wijkcentra Hengelo Noord tot uiterlijk 1 januari 2025. Dit zorgt ervoor dat de activiteiten in de Tempel gewoon door kunnen gaan en er voor de gebruikers niets verandert. In de tussentijd gaat de Gemeente Hengelo kijken naar een oplossing voor langere tijd. Wij gaan daarvoor in gesprek met gebruikers en andere belanghebbenden.

Energietoeslag

Voor de uitbetaling van de energietoeslag is de Participatiewet aangepast. Deze wijziging is onlangs vastgesteld in de Eerste en Tweede Kamer. De gemeente Hengelo heeft eerder besloten te wachten met uitbetaling van de toeslag tot de wet is aangepast en wij duidelijkheid hebben over de inhoud van de aanpassing (bijvoorbeeld voor welke doelgroep de toeslag is bedoeld). Inmiddels is die duidelijkheid er. Zo is bekend geworden dat studenten uitgesloten worden. Zij worden via DUO gecompenseerd voor de hoge energielasten.

Nu de wijzigingen door de Eerste en Tweede Kamer zijn vastgesteld, is ons voorstel alvast middelen beschikbaar te stellen, zodat wij nog dit jaar over kunnen gaan tot uitbetaling van de energietoeslag. Zie hieronder bij financiële afwijkingen.

Hervormingsagenda Jeugd

In juni van dit jaar is de Hervormingsagenda Jeugd vastgesteld en aan de Tweede Kamer aangeboden. De inhoud van deze agenda is tot stand gekomen na intensieve afstemming tussen jongeren, cliëntenorganisaties, professionals, aanbieders, gemeenten en het Rijk. Het geeft voor de periode 2023-2028 de koers aan die wij gezamenlijk willen volgen: zorgen dat kind en gezin wanneer dit nodig is zo snel als mogelijk passende zorg en ondersteuning ontvangen. Met deze Hervormingsagenda wordt tevens beoogd het stelsel financieel houdbaar te maken voor de toekomst. De Hervormingsagenda bestaat dan ook uit een groot pakket aan maatregelen. In oktober van dit jaar wordt naar verwachting een implementatieplan voor gemeenten opgeleverd. Vooruitlopend hierop heeft de gemeente Hengelo de Hervormingsagenda al vergeleken met het Transformatieplan Sociaal Domein Hengelo. De opgaves en maatregelen uit de Hervormingsagenda zijn grotendeels in lijn met de opdrachten uit ons Transformatieplan. En er zijn geen aanvullende bezuinigingsopgaven op basis van de Hervormingsagenda. Ook in de regio kijken wij naar de opgaven uit de Hervormingsagenda die wij als SamenTwente moeten oppakken. Een aantal van deze opgaven zal terugkomen in de regionale Samenwerkingsagenda Jeugd die wij onlangs hebben vastgesteld (of binnenkort vaststellen). Maatregelen uit de Hervormingsagenda die lokaal of regionaal nog niet worden opgepakt, werken wij in 2024 uit.

In het coalitieakkoord Rutte IV is daarnaast besloten dat er extra bezuinigd moet worden op jeugdhulp. Van € 2 miljoen in 2025 naar € 2,6 miljoen in 2027 voor de gemeente Hengelo. Dit hebben wij als taakstelling verwerkt in onze begroting. In mei 2022 heeft het kabinet echter besloten dat deze extra bezuiniging voor rekening en risico van het Rijk is. Daarmee is de taakstelling niet weg, maar wel een verantwoordelijkheid van het Rijk. Het Rijk dient hiervoor nieuwe maatregelen te nemen, deze zijn nog niet bekend. Wij zien toe op de invulling van deze extra bezuinigingen en zullen proberen te voorkomen dat het op het (financiële) bordje van de gemeente terecht komt. Wij hebben deze ook buiten het Transformatieplan gehouden.

Uitbreiding nieuwkomers en statushouders

Aan de Hazenweg en de Nijverheid vangen wij vanaf 2022 Oekraïners op. Het afgelopen jaar zijn wij aan de Hazenweg overgegaan van voornamelijk gemeentelijke opvang Oekraïners (GOO) naar een algemene vluchtelingenopvang. Momenteel vangen wij aan de Hazenweg circa 270 Oekraïners op en 130 asielzoekers. Aan het begin van dit jaar waren dit nog 30 asielzoekers. Aan de Nijverheid hebben wij de beschikbare woningen uitgebreid naar 88 woningen. In deze woningen wonen zowel Oekraïners (circa 200) als statushouders, mede ook gelet op de taakstelling die wij moeten behalen. Deze woningen zijn van tijdelijke aard. De complexe situatie op de woningmarkt en de landelijke asielopvang problematiek blijft veel vragen van de gemeente Hengelo.

Wet Inburgering

De nieuwe Wet Inburgering is per 1 januari 2022 ingegaan. In de loop van 2022 zijn de inburgeraars (statushouders en gezinsmigranten) die onder deze wet vallen binnengekomen en zijn wij gestart met de begeleiding van hen. Een inburgeringstraject duurt gemiddeld 3 jaar, dit maakt dat wij qua uitvoeringsorganisatie nog in ontwikkeling zijn. Daarnaast verloopt de instroom onregelmatig, deze is onder meer afhankelijk van de huisvestingsmogelijkheden in Hengelo. In het 2e kwartaal hebben wij te maken gehad met een piek qua instroom omdat toen veel statushouders tijdelijk zijn gehuisvest in de Nijverheid en onder de Hotel en accommodatieregeling (HAR). Deze piek zie we een paar maanden later ook terug in de instroom voor de leerroutes, dit resulteert in een grillig verloop van uitgaven. Voor deze leerroutes ontvangen wij een specifieke uitkering, vooralsnog gaan wij er vanuit dat wij hiermee voldoende compenseerd worden. Wel zien wij spreiding in uitgaven en inkomsten over de jaren.

Buig, bijstandslasten

Vanaf eind 2022 stijgt het aantal uitkeringen weer en in 2023 zet deze stijging door. Hierdoor zijn de lasten voor de reguliere uitkeringen gestegen. Een deel van deze stijging is gerelateerd aan het aantal statushouders en hierover heeft het Rijk bekend gemaakt voor 2023 extra middelen toe te kennen. In het bericht over de definitief te ontvangen budgetten Buig 2023, dat wij begin oktober ontvingen, zijn deze extra middelen ook daadwerkelijk toegekend. Dit betekent dat de baten voldoende zijn om de verwachte lasten te dekken. In de begroting 2023 handhaven wij daarom de nullijn.

Controversiële onderwerpen

De Tweede Kamer heeft de (verdere) behandeling van de volgende wetsvoorstellen en/of beleidsdocumenten controversieel verklaard, wat betekent dat ze hierover pas besluiten nemen, na het aantreden van een nieuw kabinet:

- Wijziging van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, waaronder de wijziging in verband met de invoering van het woonplaatsbeginsel voor beschermd wonen
- Enkele andere wetten met het oog op een integrale en gecoördineerde aanpak bij meervoudige problematiek en de daarvoor benodigde gegevensverwerking, zoals de Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (WAMS).

Financiële afwijkingen van de begroting

Nr	Omschrijving afwijking	Bedrag in € x 1.000	V/N	S(structureel)
1	Preventieteam - inzet schoolzorgondersteuners	121	V	I
2	Vaststelling subsidie BSO+ 2021-2022	70	V	I
3	Vrijval middelen pilots voorliggende voorzieningen Jeugd	50	V	I
4	Vrijval budget 2023 Centra Jeugd en Gezin	250	V	I
5	Vaststelling subsidie GRIP 2022	61	V	I
6	Vaststelling subsidie Jeugdhulpteams op zorgintensieve scholen 2020-2022	23	V	I
7	Lagere uitgaven uitvoering wet verplichte ggz & aanpak personen verward gedrag	100	V	I
8	Ontwikkelingen Sociaal Medische Indicaties	100	V	I
9	Ontwikkelingen bewindvoering	50	V	I
10	Uitvoeringsorganisatie Sociale zaken	100	V	I
11	Stichting SWB Beschut	117	N	I
12	ROZ opbrengsten en salariskosten	0	B.N.	I
13	Ontwikkelingen Wmo	453	V	I
14	Onderzoek reële tarieven - Wmo en jeugd	2.400	N	S
15	Ontwikkelingen jeugd	0	B.N.	I
16	Jeugd hogere kosten a.g.v. bijzondere situatie	992	N	S
17	SamenTwente - terugave inzet werkplan 2023	85	V	I
18	Besparingspotentieel Transformatieplan	0	B.N.	I
19	Energietoeslag 2023	7.386	N	I
20	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	55	V	I
21	Lagere kwijtscheldingslasten Riolering	60	V	I
22	Budgetoverheveling regievoering lokale verwerving	123	V	I
23	LHBTI-beleid regenboogsteden (in P9 bate gemeentefonds)	20	N	I
24	Hoger (minimum)loon WSW-medewerkers (in P9 bate gemeentefonds)	187	N	I
25	Inzet bedrijfsvoering voor Transformatieplan	149	V	I
26	Ontwikkelingen beschermd wonen	1.650	V	I
27	Verhoging beddenvergoeding voor asielzoekers	1.900	V	I
28	Diverse kleine verschillen	59	V	I
Effect programma voor reservemutaties		-5.643		
19	Reserve nog uit te voeren activiteiten/werken-Energietoeslag 2023	3.030	V	I
19	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten-Budgetoverheveling uitvoeringsbudget energietoeslag 2024	225	N	I
20	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten-Lagere onttrekking continuïteit cruciale jeugdzorg	45	N	I
20	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten-Lagere onttrekking dakloosheid	50	N	I
20	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten-Projectsubsidies	40	V	I
22	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten-Budgetoverheveling regievoering lokale verwerving	123	N	I
27	Reserve vluchtelingen-Storting extra beddenvergoeding CAO voor asielzoekers	1.900	N	I
Effect programma na reservemutaties		-4.916		

Toelichting financiële afwijkingen

1. Preventieteam - inzet SZO (€ 121.000 voordeel)

Het voordeel op het preventieteam kent twee oorzaken:

- Afrekening schoolzorgondersteuners (SZO) schooljaar 2021-2022 zorgt voor een voordeel van € 91.000. Er is sprake geweest van een subsidie vanuit de Gelijke Kansen Agenda voor SZO, hiermee is bij de subsidieverlening geen rekening gehouden.
- In de Zomernota 2024-2027 zijn wij er vanuit gegaan de inzet van SZO te kunnen uitbreiden. Dit zou extra kosten met zich meebrengen. Wij hebben voor de inzet van de SZO onlangs een aanbesteding doorlopen, dit heeft niet geleid tot een geldige inschrijving. De huidige subsidieovereenkomst is daarom verlengd voor schooljaar 2023-2024, zonder uitbreiding van de uren. Het effect hiervan is dat wij in 2023 € 30.000 minder besteden dan verwacht.

2. BSO+ - vaststelling subsidie 2021-2022 (€ 70.000 voordeel)

Wij hadden vanaf 2022 een uitbreiding van het aantal BSO plekken beoogd. Deze uitbreiding heeft nog niet plaatsgevonden in afwachting van de verdere invulling van de basisondersteuning als onderdeel van het Transitieplan. Inmiddels weten wij dat de BSO+ daar geen onderdeel van zal uitmaken en zullen wij hier weer een impuls aan geven. Wij verwachten dit jaar € 70.000 niet te zullen besteden, waarvan € 40.000 de afrekening van de subsidie 2021-2022 betreft.

3. Voorliggende voorzieningen jeugd: vrijval middelen pilots (€ 50.000 voordeel)

In onze begroting hebben wij middelen gereserveerd om pilots op te starten (vanuit het 'oude' interventieprogramma). Deze middelen zijn in 2023 niet volledig besteed, doordat de focus is gelegd op het opstarten van de diverse activiteiten van het Transitieplan.

4. Centra Jeugd en Gezin (CJG) (€ 250.000 voordeel)

Het budget voor CJG kan voor 2023 met € 250.000 worden afgeraamd. Een deel van dit budget is de afgelopen jaren ingezet voor de realisatie van Interventiemaatregelen. Deze zijn integraal onderdeel gaan uitmaken van het Transitieplan. De structurele middelen CJG zijn in de Zomernota 2023-2027 ingezet voor structurele dekking van het preventieteam. Daarnaast is een deel van de taken inmiddels geïntegreerd in de begroting van SamenTwente, de bijdrage van Hengelo hierin is reeds opgenomen in de begroting.

5. GRIP - vaststelling subsidie 2022 (€ 61.000 voordeel)

Het incidentele voordeel op GRIP komt voort uit de lagere vaststelling van de subsidie voor 2022. Dit is hoofdzakelijk veroorzaakt door personeelwisselingen, waarbij casuïstiek in de tussentijd binnen het team is opgevangen (door tijdelijk extra inzet).

6. Jeugdhulpteams (JHT) op zorgintensieve scholen - vaststelling 2020-2022 (€ 23.000 voordeel)

Het voordeel op JHT betreft de afrekening over de periode 2020-2022, waarbij wij zien dat met name in het eerste jaar de inzet van zorgaanbieders minder is geweest vanwege corona. Ook is op 2 scholen geen onderwijszorgklas gestart en is de financiering van 1 klas overgenomen door de Wlz. Dit zorgt voor een terugvordering van € 229.000 van zorgaanbieders. Hiertegenover staat dat wij de deelnemende gemeenten Borne en Hof van Twente ook een deel van hun bijdrage moeten terugbetalen. Het resterende bedrag van € 23.000 zorgt voor een voordeel voor de gemeente Hengelo.

7. Lagere uitgaven uitvoering Wet verplichte ggz en aanpak personen verward gedrag (€ 100.000 voordeel)

Wij hebben in de begroting rekening gehouden met uitbreiding van taken waarvoor de huidige middelen benodigd zouden zijn. Om verschillende redenen zijn niet alle middelen uitgegeven. Bijvoorbeeld doordat het meldpunt zorgwekkend gedrag (van de GGD) de meldingen vanwege capaciteitsgebrek nog niet kon oppakken (dit hebben wij lokaal gedaan, wat niet tot veel extra werk heeft gezorgd). Ook hebben wij rekening gehouden met de voorbereiding op de komst van de wet WAMS, die nu controversieel is verklaard. Daarnaast hebben wij externe middelen aangevraagd waardoor wij onze eigen middelen niet hoeven in te zetten, namelijk een subsidie bij ZonMW voor de uitbreiding van de regionale streettriage en middelen vanuit de spuk GALA voor het thema mentale gezondheid.

8. Sociaal Medische Indicaties (€ 100.000 voordeel)

In de Zomerbrief 2022 is een meerjarige bijstelling van de uitgaven sociaal medische indicaties opgenomen. De toename van de afgelopen jaren hebben wij beperkt laten doorgroeien. De ambitie is uitgesproken om de groei af te

laten remmen de komende jaren. Met het oog op het transformatieplan herzien wij het beleid voor sociaal medische indicaties. Voor de komende jaren kan dit leiden tot een aanpassing van de begroting.

9. Bewindvoering (€ 50.000 voordeel)

De kosten voor bewindvoering zullen naar verwachting € 50.000 lager uitvallen. Dit is het gevolg van het inzetten van diverse acties vanuit het actieplan bewind. Het gaat onder andere om aanscherping beleid bijzondere bijstand en beleid schuldhulpverlening, adviesrecht bewind en de pilot bewind in eigen huis. Daarnaast mogen niet-commerciële bewindvoerders geen btw meer in rekening brengen. Dit zal in de resterende maanden van 2023 leiden tot een daling van de kosten.

10. Uitvoeringsorganisatie Sociale zaken (€ 100.000 voordeel)

Voor de uitvoering van de Participatiewet werken wij samen met Borne en Haaksbergen. Wij vragen per uitkeringsgerechtigde een vergoeding. Als gevolg van het stijgende uitkeringenbestand hebben wij te maken met hogere inkomsten. Indien deze stijging van structurele aard is zullen wij onze uitvoeringsorganisatie hierop bij moeten stellen.

11. Stichting SWB Beschut (€ 117.000 nadeel)

Tot en met 2020 draaide de Stichting SWB Beschut een positief resultaat, mede dankzij een plaatsingsbonus vanuit het Rijk per gerealiseerde beschutte werkplek. In 2021 is deze bonus komen te vervallen, maar kon het negatieve resultaat redelijk opgevangen worden binnen eigen reserves. Vanaf 2022 lukt dit niet meer. Per 31-12-2022 is het eigen vermogen van de Stichting SWB Beschut € 175.000 negatief. Het eigen vermogen van de stichting mag aan het einde van het jaar niet negatief zijn, waardoor de deelnemende gemeenten een extra bijdrage moeten doen. Voor de gemeente Hengelo betekent dit een incidentele extra last van € 117.000, nog voortkomend uit het boekjaar 2022.

12. ROZ opbrengsten en salariskosten (budgettair neutraal)

Bij het ROZ verrichten wij voor de gemeente Hengelo en onze opdrachtgevende gemeenten werkzaamheden in het kader van schuldhulpverlening en bedrijfsadvisering aan ondernemers. Wij voorzien dat wij de begrote opbrengsten voor 2023 niet zullen realiseren, mede door minder hulpvraag van ondernemers. Daartegenover staat een incidentele ontvangst van afrekening een Europees sociaal Fonds (ESF) subsidie over voorgaande jaren. Per saldo blijven de inkomsten € 112.000 achter. Wij verwachten dat de vraag naar met name diensten schuldhulpverlening zal toenemen richting het einde van het jaar en dat deze ontwikkeling zich doorzet in 2024. De personeelskosten zijn € 112.000 lager en compenseren het nadeel op de opbrengsten.

13. Ontwikkelingen Wmo (€ 453.000 voordeel)

Wij zien een verwacht positief financieel resultaat op de Wmo voor 2023 van ca. € 453.000. In lijn met de geschetste ontwikkelingen in de Zomernota 2023-2027 zien wij een voordeel op begeleiding en dagbesteding. Dit voordeel is grotendeels te verklaren door het uitvoeren van het beleid (Beleidsprogramma en Transformatieplan) waarbij wij goed kijken naar de benodigde zorg en ondersteuning. Wij komen hierop terug in bijlage 5.2. Daarnaast wordt meer gebruik gemaakt van de voorliggende activiteiten in de Wijkhuizen in plaats van geïndiceerde dagbesteding. Deze afname in het gebruik van dagbesteding zien wij ook terug in een verwacht voordeel op de vervoerskosten van en naar de dagbestedingslocaties (ondanks de toegenomen kosten van het vervoer). Hiertegenover staat een nadeel door noodzakelijke inhuur van Wmo consulenten met het oog op de tijdige afhandeling en juiste beoordeling van aanvragen voor zorg en ondersteuning.

14. Onderzoek reële tarieven (€ 2,4 miljoen nadeel - Wmo en Jeugd)

Landelijke regelgeving schrijft voor dat tarieven in de Wmo en jeugdzorg voldoende dekkend moeten zijn. Regionaal wordt daarom nu een onderzoek gedaan naar de huidige tarieven van het Twents Model Jeugd en Wmo 2015 met de vraag of deze reëel zijn. Uit dit onderzoek zullen aanbevelingen voor de tariefopbouw volgen. Besluitvorming hierover zal later dit jaar plaatsvinden. De verwachting is dat we op dit moment niet voor alle zorgvormen reële tarieven betalen en dat we dus de tarieven van enkele zorgvormen zullen moeten bijstellen. Daarom hebben wij, vooruitlopend op de besluitvorming, een voorlopige inschatting gemaakt van het financiële effect hiervan. De aangepaste tarieven worden met terugwerkende kracht per 1 januari 2023 vastgesteld. Dit heeft dus effect in 2023. Het betreft in totaal circa € 2,4 miljoen. Na besluitvorming weten wij wat het daadwerkelijke effect zal zijn en komen wij hierop terug in de jaarrekening.

15. Ontwikkelingen jeugd (budgettair neutraal)

In algemene zin zien wij dat zowel de kosten, alsook het aantal cliënten en indicaties voor jeugdzorg stabiliseren. Wel

zien wij op onderdelen verschuivingen. Onze insteek blijft om zoveel mogelijk in te zetten op hulp in de thuissituatie. Dit zien wij terug in de stijging van de inzet van de diverse individuele ambulante ondersteuningsbehoeften. Op groepsgerichte inzet zien wij een daling, omdat er onvoldoende plekken beschikbaar zijn. Wij zien een stabilisatie van pleegzorg en gezinshuizen. Wij hadden een stijging van gebruik voorzien, omdat wij nog meer willen inzetten op duurzame gezinsvormen. Echter zijn er (nog) onvoldoende plekken beschikbaar. De inzet van zware verblijfsplekken neemt weer toe. De verklaring hiervoor is drieledig. Enerzijds neemt de complexiteit van de problematiek van deze specifieke doelgroep toe, waardoor zware inzet nodig is. Anderzijds leidt de afbouw van de Jeugdzorgplus ertoe dat meer cliënten instromen in de zwaardere verblijfsplekken. Daarnaast stagneert een deel van de uitstroom uit de zware verblijfsplekken, omdat er nog geen alternatieve woonvormen beschikbaar zijn.

De beweging die wij bij zowel Wmo als jeugd willen creëren van geïndiceerd maatwerk naar voorliggende voorzieningen zien wij voor jeugd nog onvoldoende tot stand komen. De gewenste doorstroom wordt nog niet gerealiseerd. Dit komt bijvoorbeeld doordat op onderdelen de gewenste uitbreiding van inzet nog niet is gerealiseerd (SZO, BSO+; punt 1 en 2 in deze toelichting) en doordat de aandacht in 2023 veelal naar het opstarten van diverse activiteiten in het Transformatieplan is gegaan. Zie ook bijlage 5.2.

16. Jeugd - hogere kosten a.g.b.v bijzondere situatie (€ 992.000 nadeel)

Aan een gezin wordt zeer intensieve zorg verleend. De verwachte kosten hiervoor in 2023 zijn € 992.000. In 2024 wordt een Compensatieregeling Woonplaatsbeginsel opengesteld vanuit het ministerie van VWS, waarbinnen een vergoeding kan worden gevraagd voor de gemaakte zorgkosten in 2023. Wij ontvangen dus mogelijk in 2024 met terugwerkende kracht een vergoeding. Het is echter de vraag of de omvang van deze regeling toereikend is om deze kosten volledig te vergoeden.

17. SamenTwente - teruggave op basis van Werkplan (€ 85.000 voordeel)

Voor 2023 is een werkplan opgesteld vanuit SamenTwente/OZJT waarvoor iedere gemeente personele inzet dient te leveren. Als gemeente Hengelo leveren wij momenteel meer dan wij formeel zouden moeten, hiervoor worden wij financieel gecompenseerd.

18. Besparingspotentieel Transformatieplan (budgettair neutraal)

In de Zomernota 2023-2027 hebben wij geconstateerd dat er een voordeel van € 840.000 bestaat binnen de Wmo. Dit hebben wij gereserveerd voor verdere uitvoering van het transformatieplan in 2023. Hetzij als investering, dekking voor op orde brengen van formatie, hetzij als incidentele besparing. Inmiddels hebben wij meer zicht op de ontwikkelingen vanuit het transformatieplan. Het restant van het structureel beoogde besparingspotentieel van € 668.000, voor het domein Jeugd, wordt in 2023 niet gerealiseerd. Daar staat tegenover dat wij hadden verwacht in 2023 te gaan starten met een aantal structurele investeringen, die op dit moment nog niet zijn gedaan. De reden hiervoor is veelal dat de opdrachten eerst geconcretiseerd en opgestart moeten worden, alvorens wij kunnen en willen overgaan tot investeringen. Het financiële effect wat wij hiermee hadden verwacht te bereiken is dus ook nog niet behaald. Daarom stellen wij voor het gereserveerde voordeel op de Wmo incidenteel in te zetten ter dekking van het niet gerealiseerde besparingspotentieel voor 2023. Het restant van het voordeel wordt ingezet ter dekking van de incidentele personele inzet voor het Transformatieplan. In bijlage 5.2 beschrijven wij de stand van zaken van het Transformatieplan.

19. Energietoeslag 2023 (€ 7,4 miljoen nadeel, budgettair neutraal in combinatie met programma 9 en reserves)

Ook in 2023 bestaat er de mogelijkheid voor gemeenten om energietoeslag uit te keren. In totaal verwachten wij hiervoor van het Rijk € 7,4 miljoen te ontvangen, ruim € 500.000 minder dan vorig jaar. Wij schatten in dat dit bedrag voldoende is voor de uitkering aan de inwoners. Er is dan echter nog wel een uitvoeringsbudget nodig. Wij ramen deze op € 300.000. Dekking hiervan is deels mogelijk uit bestaande middelen, deels uit een bijdrage vanuit de reserve nog uit te voeren activiteiten en deels door een inkomst vanuit onze partner gemeenten Borne en Haaksbergen.

De ontvangst van de € 7,4 miljoen gaat in twee delen.

1. Het Rijk heeft gemeenten de mogelijkheid geboden om reeds in 2022 een deel (€ 500 per inwoner) van de energietoeslag 2023 uit te keren. Hiertoe heeft Hengelo in 2022 het eerste deel van € 2,8 miljoen ontvangen. In Hengelo is ervoor gekozen dit bedrag in 2023 uit te keren. Het ontvangen bedrag is in de jaarrekening 2022 toegevoegd aan de reserve. Middels deze 2e berap stellen wij voor deze middelen van € 2,8 miljoen ten gunste te laten komen van de exploitatie om ze in 2023 uit te kunnen keren. Deze mutatie leidt tot een nadeel op programma 6, maar tot een voordeel in programma 9 (reserves) en is per saldo dus budgetneutraal.

2. De verwachting was dat het Rijk het resterende deel van € 4,6 miljoen in de septembercirculaire 2023 zou toekennen. Maar de Eerste en Tweede Kamer moesten, ten tijde van de septembercirculaire, de wijziging van de wet, die nodig is voor het uitkeren van dit tweede deel, nog goedkeuren. Het Rijk heeft al wel inzicht gegeven in de verdeelsystematiek van de bedragen energietoeslag 2023 over de verschillende gemeenten. Daarbij zijn ook de bedragen bekend gemaakt. Zoals hierboven vermeld verwachten wij in totaal € 7,4 miljoen te ontvangen. Onze inschatting is dat wij de middelen ook daadwerkelijk gaan ontvangen bij de decembercirculaire 2023. Onze positieve inschatting baseren wij mede op de bekendmaking van de bedragen per gemeente.

Vooruitlopend daarop stellen wij voor het bedrag van € 4,6 miljoen, voor de energietoeslag 2023, beschikbaar te stellen via deze 2e Beleidsrapportage. Aangezien het Rijk de bedragen gedeeld heeft nemen wij ter dekking hiervan een nog te ontvangen stelpost gemeentefondsuitkering voor op. Dit maakt het mogelijk om de inwoners van Hengelo dit jaar nog de energietoeslag 2023 uit te keren. Op 3 oktober 2023 heeft ook de Eerste Kamer ingestemd met de Energiewet.

20. Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten (€ 55.000 voordeel)

Er zijn diverse mutaties met betrekking tot de reserve nog uit te voeren werken/activiteiten:

- In de Zomernota 2023-2027 hebben wij aangegeven de resterende middelen van de regeling continuïteit cruciale jeugdzorg onder andere in te willen zetten om eenmalige extra kosten op te kunnen vangen om de caseload bij gecertificeerde instellingen te kunnen verlagen. De caseload verlaging is nu verdisconteerd in de tariefaanpassingen. Deze incidentele middelen kunnen daarom vrijvallen, dit zorgt voor een voordeel van € 45.000 in programma 6 en een nadeel in programma 9 (reserves).
- Daarnaast is in de Zomernota 2023-2027 € 50.000 uit de reserve nog uit te voeren werken/activiteiten beschikbaar gesteld voor de inzet van Wijkkracht op het wooncomplex aan de Sportlaan Driene. Deze bijdrage zijnwijziging is per abuis twee keer verwerkt, de correctie hiervan zorgt voor een voordeel van € 50.000 in programma 6 en een nadeel in programma 9 (reserves).
- Het bedrag voor het project subsidies van € 40.000 wordt uit de reserve gehaald en ingezet om uitvoering te geven aan het project.

21. Lagere kwijtscheldingslasten (€ 60.000 voordeel, budgettair neutraal in combinatie met programma 7)

Voor de berekening van de rioolheffing wordt doorgaans uitgegaan van een aantal inwoners dat gebruik kan maken van kwijtschelding op basis van het minimale beleid. Het aantal inwoners blijkt kleiner te zijn dan vooraf aangenomen. Hierdoor heeft ook minder kwijtschelding plaatsgevonden, hierdoor ontstaat een voordeel in programma 6. Dit wordt verrekend met de voorziening in programma 7.

22. Budgetoverheveling regievoering lokale verwerving (€ 123.000 voordeel)

Zie toelichting budgetoverheveling 2023-2024.

23. Lhbt+ beleid Regenboogsteden (€ 20.000 nadeel)

De gemeente Hengelo is een Regenbooggemeente. Regenbooggemeenten voeren een actief beleid om de positie en situatie van lhbt+ inwoners te verbeteren. Als onderdeel van het landelijke Programma Regenboogsteden is, naar aanleiding van de motie Bergkamp, een speciaal traject binnen Regenboogsteden dat zich richt op veiligheid in wijken voor lhbt+ inwoners. Hengelo ontvangt hiervoor jaarlijks € 20.000 voor de periode 2023-2026 (septembercirculaire 2023). Met deze bijdrage is rekening gehouden bij het opstellen van de beleidsnotitie 'Voorbij de Regenboog 2023-2026'. Deze bijdrage is vooralsnog in programma 6 opgenomen, de werkelijke ontvangst vindt echter plaats via de algemene uitkering in programma 9. Daarom worden de middelen in programma 6 afgeraamd en opgenomen in programma 9 (reserves). Dit zorgt voor een nadeel in programma 6 en een voordeel in programma 9. Over de septembercirculaire 2023 volgt nog een afzonderlijke raadsbrief (zaaknummer: 3649476)

24. Hoger (minimum)loon Wsw-medewerkers (€ 187.000 nadeel)

Bij Voorjaarsnota heeft het kabinet besloten om gemeenten te compenseren voor de bijzondere verhoging van het wettelijk minimumloon voor medewerkers in de Wet Sociale werkvoorziening (Wsw). Dit betreft een meerjarige reeks die toegevoegd wordt aan het Wsw-onderdeel in het gemeentefonds. De bedragen in de reeks lopen af met de afbouw van de Wsw.

Voor Hengelo gaat het om een verhoging van de gemeentefondsuitkering van € 187.000 in 2023 (als onderdeel

van programma 9) aflopend tot € 137.000 in 2027. Zoals gebruikelijk worden de middelen voor dit onderdeel doorverstrekkt aan de SWB, de hogere uitgaaf wordt dus opgenomen in programma 6.

25. Inzet bedrijfsvoering Transformatieplan (€ 149.000 voordeel, budgettair neutraal in combinatie met programma 9)
Een gedeelte van de inzet voor het Transformatieplan vindt plaats vanuit bedrijfsvoering (programma 9), bijvoorbeeld rondom het proces van verwerving van de lokale basisondersteuning. Dit betekent lagere uitgaven in programma 6 en hogere uitgaven in programma 9.

26. Ontwikkelingen Beschermd wonen (€ 1.650.000 voordeel)
Net zoals afgelopen jaren verwachten wij ook dit jaar een incidentele ontvangst van de Gemeente Enschede, de centrumgemeente voor Beschermd Wonen. De rijksmiddelen die zij heeft ontvangen voor deze taak maar niet volledig heeft kunnen inzetten vloeien terug naar de gemeenten. De ervaring van de laatste jaren leert, dat we hier bij de jaarrekening positief verrast gaan worden. Daarom nemen we nu al wel een bate mee, die dan wel gebaseerd is op inschatting.

27. Verhoging beddenvergoeding asielzoekers (€ 1.900.000 voordeel, budgettair neutraal in combinatie met reserves)
Het Centraal Orgaan voor Asielzoekers (COA) heeft ons zeer recent geïnformeerd, dat de vergoeding per bed voor asielzoekers in de crisisopvang van € 100 naar € 150 per bed gaat. Met terugwerkende kracht voor 2023. Dit geldt niet voor opvangplekken voor Oekrainers. We moeten deze baten nog gaan ontvangen. We gaan er vanuit dat dit nog in 2023 wordt uitgekeerd en nemen daarom de bate mee in 2023. Om er voor te zorgen, dat we de baten nog wel kunnen inzetten voor de opvang is het gehele bedrag in de Reserve vluchtelingen gestort. Daarmee is de bate voor het resultaat neutraal.

28. Diverse kleine verschillen

Toelichting afwijking budgetoverheveling 2022-2023

Onderwerp	Bedrag over uit 2022	Bedrag besteed	Bedrag nog te besteden 2023
Inburgering	161.807	161.807	0
Schuldhelpverlening	162.000	162.000	0
Energietoeslag 2022	100.000	100.000	0
Totaal budgetoverheveling	423.807	423.807	0

Alle middelen zijn in overeenstemming met de bestedingsdoelen ingezet.

Budgetoverheveling van 2023 naar 2024

Nr	Onderwerp / over te hevelen budget	Bedrag over te hevelen € * 1.000	Voldoet aan de criteria
1	Energietoeslag 2023	225	Ja
2	Transformatieplan -regievoering lokale verwerving	123	Ja
	Totaal budgetoverheveling	348	

Energietoeslag

Ook in 2023 is er een landelijke regeling energietoeslag. Aangezien de regeling pas aan het eind van 2023 tot uitvoer zal komen, kunnen de inwoners ook in 2024 nog aanvragen indienen. Wij dienen deze dan ook in 2024 nog te beoordelen, uit te betalen en ook eventuele bezwaren tegen uitspraken zullen wij grotendeels in 2024 behandelen. Dit betekent dat het grootste deel van het uitvoeringsbudget in 2024 nodig is. Wij stellen voor € 225.000 over te hevelen naar 2024 en schatten in dat dit bedrag voldoende is. Het deel van het budget dat overblijft na de overheveling valt vrij in het jaarrekeningresultaat.

Transformatieplan - regievoering lokale verwerving

In 2023 is een start gemaakt met het proces van verwerving van aanbieders voor basisondersteuning. Zoals voorzien loopt dit proces door in 2024. Het gedeelte van het transformatiebudget dat hiervoor bedoeld is, is echter volledig opgenomen in 2023. Wij stellen daarom voor het incidentele bedrag van € 123.000 over te hevelen naar 2024.

4.7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid

Beleidsmatige nieuwe ontwikkelingen en wijzigingen ten opzichte van de begroting

Regioplan passende zorg en ondersteuning

Op dit moment wordt gewerkt aan de uitwerking van de landelijke akkoorden, zoals het Integraal Zorgakkoord (IZA), Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het akkoord Wonen, Ondersteuning en Zorg voor ouderen (WOZO). Deze akkoorden onderstrepen het belang en noodzaak van samenwerking tussen (zorg)organisaties vanuit verschillende domeinen bij het vormgeven van passende zorg en ondersteuning. Wij hebben de afgelopen periode via een regiobeeld in kaart gebracht wat de uitdagingen zijn in de regio. Deze uitdagingen worden de komende maanden verwerkt in het regioplan voor passende zorg en ondersteuning in Twente.

Een voorbeeld van zo'n uitdaging is de vergrijzing. Het regiobeeld laat zien dat Twente een sterk vergrijzende regio is. Deze vergrijzing heeft grote impact op de volksgezondheid en zorg. Door de vergrijzing zal de druk op de zorg toenemen. Niet alleen op de formele zorg, maar ook op de informele zorg (mantelzorg). En dat terwijl er minder 'bedden', zorgpersoneel en mantelzorgers beschikbaar zijn. De vraag neemt dus toe, terwijl het aanbod afneemt. Dit laat het regiobeeld ook zien.

Afval

De raad heeft een raads werkgroep ingesteld met als doel de raad en het college te adviseren over een toekomstbestendig en meer servicegericht afvalbeleid.

Duurzaamheid

Ontwikkeling zonneveld Boeldershoek.

De Omgevingsvergunning voor het zonneveld Boeldershoek is verleend. De ingebruikname van het veld is eind 2024 gepland, dit is wel afhankelijk van eventuele gerechtelijke procedures.

Duurzaamheidsroute A35

Duurzaamheidsroute A35 is een samenwerkingsverband tussen gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Hellendoorn, Hengelo en Wierden, provincie Overijssel, Rijkswaterstaat, Waterschap Vechtstromen en netbeheerder Enexis. De resultaten uit de voorbereidingsfase worden nu in de planfase uitgewerkt als voorbereiding op de realisatiefase. De deelnemende gemeenten gaan samen met de provincie een speciaal plan opstellen, het zogenaamde "Provinciaal Inpassingsplan" (PIP). Hierin wordt bepaald hoe en waar zonnepanelen langs de snelwegen A35 en A1 kunnen worden geplaatst. Dit plan bevat tevens regels en richtlijnen voor de inpassing in het landschap. Voorafgaand worden er twee bijeenkomsten georganiseerd voor inwoners en bedrijven.

Verduurzaming bedrijventerrein Twentekanaal

We werken intensief samen met het bestuur van de Belangenvereniging Bedrijvenpark Twentekanaal (BIT) op basis van het werkplan *Werken naar toekomstbestendige Energie, Natuur en Mobiliteit op bedrijventerrein Twentekanaal*. Dat doen we vanwege de meerwaarde die BIT kan hebben voor het realiseren van de Hengelose duurzaamheidsopgave op het gebied van duurzame economie, energietransitie, energie-infrastructuur en innovatie, klimaatadaptatie en duurzame mobiliteit. Belangrijk daarbij is dat de bedrijven eigenaar zijn en blijven van de transitie die zij doormaken. Gemeente Hengelo ondersteunt dit proces ambtelijk en stelt een pilotsubsidie beschikbaar voor het inschakelen van expertise. De ervaringen die we met deze samenwerking opdoen gebruiken we onder meer als input voor het opstellen van beleid voor de ontwikkeling van toekomstbestendige, duurzame bedrijventerreinen.

Financiële afwijkingen van de begroting

Nr	Omschrijving afwijking	Bedrag in € x 1.000	V/N	S(structureel)
1	Hogere afname OD Twente	304	N	S
2	Ontwikkelingen Afvalbeleid	B.N.		
3	Kostentoeename SamenTwente 2023 a.g.v. cao 2023	P.M.	N	I
4	Gezondheidspreventie	170	V	I
5	Effect heffing en inning riolering	60	N	I
6	Diverse kleine verschillen	7	V	I
Effect programma voor reservemutaties		-187		

Toelichting financiële afwijkingen

1. Hogere afname Omgevingsdienst Twente (€ 304.000 nadeel)

In de Zomernota 2023-2027 is besloten om de gemeentelijke bijdrage aan de OD structureel te verhogen, omdat in de jaarrekening 2022 bleek dat de gemeente Hengelo meer afneemt bij de OD dan bij de oprichting destijds is ingebracht (23-FP-7.2). Bij het voorstel in de Zomernota is echter geen rekening gehouden met het huidige begrotingsjaar. Daarom stellen wij alsnog de begroting voor 2023 bij zodat er achteraf geen grote naheffing meer wordt verwacht. Daarnaast heeft de OD in 2023 haar begroting bijgesteld vanwege de doorontwikkeling van haar programmabegroting en stijging van lonen en werkgeverslasten.

2. Ontwikkelingen Afvalbeleid

Binnen de afvalbegroting spelen diverse ontwikkelingen zoals een lagere wereldmarktprijs en hoge prijsindexaties die effect kunnen hebben op het resultaat. Op dit moment kan nog niet met zekerheid worden gezegd of dit tot een overschrijding van de begroting leidt. Deze ontwikkelingen verlopen echter budgetneutraal voor de begroting van de gemeente, omdat het resultaat van het onderdeel afval wordt verrekend met de voorziening Afval. Bij de jaarstukken 2023 gaat blijken of een onttrekking of storting uit/in de voorziening noodzakelijk is.

3. Kostentoeename SamenTwente 2023 als gevolg van de collectieve arbeidsovereenkomst (cao) 2023 (PM)

SamenTwente heeft in de 1^e Beleidsrapportage gemeld dat zij een fors tekort verwachten op de personeelskosten. De oorzaak hiervan ligt grotendeels in de stijging van de personeelskosten voor 2023. In de begroting van SamenTwente is rekening gehouden met een loonstijging van 2,3%, deze is in werkelijkheid 6,1%. Inmiddels weten wij dat het nadeel minder groot gaat zijn dan in eerste instantie ingeschat, alleen de 2^e Beleidsrapportage van SamenTwente is nog niet ontvangen. In afwachting van deze rapportage, kunnen wij op dit moment alleen een vooraankondiging doen van dit nadelige resultaat bij SamenTwente.

4. Gezondheidspreventie (€ 170.000 voordeel)

In de Zomerbrief 2022 zijn er voor 2023 middelen beschikbaar gesteld voor gezondheidspreventie. Deze middelen kunnen vrijvallen omdat hiervoor inmiddels via de nieuwe spuk GALA middelen beschikbaar zijn gesteld.

5. Effecten heffing en inning riolering (€ 60.000 nadeel, budgettair neutraal in combinatie met programma 6)

Bij het opstellen van het kostendekkingsplan van het gemeentelijk rioleringsplan, dat ten grondslag ligt aan de rioolheffing, wordt uitgegaan van een aantal heffingsplichtigen. Dit aantal kan in de tijd sterk verschillen, waardoor de geheven inkomsten hoger of lager kunnen uitvallen. Ten opzichte van 2023 vallen de inkomsten € 175.000 hoger uit dan voorzien. Daarnaast zijn de kwijtscheldingslasten € 60.000 lager, dit voordeel wordt gemeld in programma 6 en leidt daardoor in dit programma tot hetzelfde nadeel. Riolering is een gesloten circuit en daarmee per saldo budgettair neutraal: het voordeel van in totaal € 235.000 wordt toegevoegd aan de voorziening Riolering.

6. Diverse kleine verschillen (€ 7.000 voordeel)

4.8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

Beleidsmatige nieuwe ontwikkelingen en wijzigingen ten opzichte van de begroting

Bouwen en wonen

We hebben ingezet op een verhoging van de bouwproductie. Dit werpt zijn vruchten af. We verwachten in 2023 en 2024 zo'n 1000 woningen toe te voegen aan Hengelo. Dat is een fors hogere bouwproductie dan de afgelopen jaren in Hengelo.

Ondanks dat deze projecten voortvarend verlopen, zien we ook dat projecten die nog niet in ontwikkeling zijn dreigen te stagneren, als gevolg van economische ontwikkelingen en wetgeving. Door de stijgende loonkosten en stijgende energieprijzen zijn bouwkosten flink toegenomen. Daarnaast is de overdrachtsbelasting verhoogd en is de rente fors gestegen ten opzichte van een jaar geleden. Dit maakt investeren in woningbouw fors duurder. Minister Hugo de Jonge spreekt van 'economische tegenwind' op de woningmarkt. Naar verwachting is dit een tijdelijke dip waarbij vraag en aanbod op termijn weer beter in balans komen.

We blijven inzetten op subsidies voor de realisering van woningbouwprojecten. Zo is de StartBouwimpuls (SBI) een korte maar krachtige subsidie voor betaalbare woningbouwprojecten waarbij de planologische procedures zo goed als afgerond zijn, maar die vanwege de 'economische tegenwind' verlieslatend zijn en daardoor niet in ontwikkeling worden genomen. Een voorwaarde van deze SBI is dat gemeenten en de ontwikkelaars alles heeft gedaan om de randvoorwaarden te versoepelen om het project haalbaar te maken. Zo moeten rendementseisen laag zijn en wordt van gemeente gevraagd om mee te denken in een aanpassing van het programma. Waar dit passend is binnen de uitgangspunten van de Woonagenda 2021 en de Twentse Woondeal, werken we mee aan dit adaptief programmeren.

We richten een (verplicht) meldpunt 'goed verhuurderschap' in om excessen in de verhuurmarkt tegen te gaan.

Grondbedrijf

We zien landelijk dat de tendens is dat de grondprijzen onder druk staan. Juist in het tweede kwartaal zien we daar tegenover een sterke wijziging in deze tendens. De prijzen stijgen weer. Als die verbetering zich verder doorzet in de volgende kwartalen is geen aanpassing van de grondprijzen nodig. De markt voor grond is hoogst onzeker en moeilijk te voorspellen. Daarom hebben we het risico op een grondprijzdaling hoger ingeschat in de begroting 2024. Omdat er zoveel onzekerheid in de markt is, gaan we de grondprijzen weer extern laten taxeren voor de grondprijzennotitie van 2024.

We lopen achter met de gemeentelijke verkopen ten opzichte van de verkoopdoelstellingen (€ 0,5 miljoen). We verwachten dat deze achterstand wordt ingelopen en dat de verkoopdoelstelling voor de gemeentelijke projecten gerealiseerd gaat worden. Anders is het bij het project de Veldkamp (Borne voert de administratie). Daar moeten we de verkoopdoelstelling neerwaarts bijstellen met € 3,8 miljoen. De oorzaak is dat opties niet verzilverd zijn en de kavels opnieuw de verkoop in zijn gegaan. Daarnaast is er een vertraging ontstaan bij de Groene Wig door de aanpassing van de grondprijs. We moeten deze kavels weer opnieuw in de markt zetten zodat alle partijen de mogelijkheid hebben om in te schrijven voor de lagere grondprijs (Didam arrest). Er is veel belangstelling voor deze kavels, daarom verwachten we deze verkopen in 2024 te realiseren. Deze vertraging heeft geen noemenswaardige gevolgen voor het resultaat van de Veldkamp.

Programma Hart van Zuid

Er zijn in de beleidsbegroting 2022-2025 middelen beschikbaar gesteld voor programmasturing in Hart van Zuid. Uit dit budget wordt onder meer de gemeentelijke inzet bekostigd bij nieuwe kansrijke initiatieven vanuit de markt, zodat de gemeente mede de regie kan voeren op de totstandkoming van de visieontwikkeling voor deze ontwikkelingen. Vorig jaar zijn wij gestart met de visie ontwikkeling voor de locatie van de Koninklijke Machinefabriek Stork (KMS locatie). De verwachting was dat we dit najaar een omgevingsprogramma gereed zouden hebben voor deze locatie. Het traject vergt echter meer tijd en duurt langer. De kosten die voor onze rekening komen nemen daardoor toe.

Daarnaast hebben wij het afgelopen jaar met behulp van een subsidie van de provincie Overijssel vanuit de brede bouwcoalitie onderzoek gedaan naar de samenwerking met de marktpartijen in Hart van Zuid. Hierbij is onderzocht wat wij vanuit die samenwerking kunnen doen om te komen tot een verdere versnelling van de woningbouw. Op dit moment bespreken wij de uitkomsten van dit onderzoek in de markttafel Hart van Zuid. De mogelijkheid is aanwezig dat het vervolg hierop extra inzet vraagt van de gemeente, daarmee hebben we in onze begroting geen rekening gehouden. Op dit moment leidt het voorgaande (nog) niet tot significante financiële afwijkingen.

Projecten en investeringen/kredieten

Binnen de projecten zijn geen grote afwijkingen te constateren. Wel lopen woningbouwprojecten – om diverse redenen – moeizaam, zeker als het huurwoningen betreft. Om die reden zetten we in op het realiseren van de Startbouwimpuls (SBI) subsidie. Dit zal de komende jaren een extra inspanning vragen op vrijwel alle woningbouwprojecten, waardoor mogelijk de projectresultaten onder druk komen te staan.

De grondexploitatie van de zuidelijke laan Hart van Zuid kan afgesloten worden, aangezien de laatste subsidie is afgewikkeld. Binnen deze grondexploitatie liggen nog enkele restkavels die op dit moment niet tot ontwikkeling komen. Op grond hiervan wordt voorgesteld deze gronden onder te brengen in de Materiële Vaste Activa (MVA) zodat de grondexploitatie voor de zuidelijke laan afgesloten kan worden.

Financiële afwijkingen van de begroting

Nr	Omschrijving afwijking	Bedrag in € x 1.000	V/N	S(truc- tureel)
1	Hogere inhuurkosten bouwvergunningen	300	N	I
2	Inrichten meldpunt & processen Wet goed verhuurderschap	60	N	I
3	Leefbaar Beckum	150	V	I
4	Co-financiering spoorfietsen (Leader)	25	V	I
5	Masterplan Lange Wemen	65	V	I
6	Diverse kleine verschillen	2	N	I
Effect programma voor reservemutaties		-122		
3	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten-Leefbaar Beckum	150	N	
4	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten-Spoorfietsen	25	N	
5	Algemene reserve grondexploitatie-Masterplan Lange Wemen	65	N	
Effect programma na reservemutaties		-362		

Toelichting financiële afwijkingen

1. Hogere inhuurkosten bouwvergunningen (€ 300.000 nadeel)

Er moet een hoog aantal vergunningaanvragen worden behandeld (waarvan de legesopbrengsten vorig jaar al zijn geboekt). Daarnaast vraagt de overgang naar de Omgevingswet extra capaciteit van vaste medewerkers. Als laatste is het aantal kleine aanvragen relatief groot, deze aanvragen kosten meer tijd en leveren minder op in relatie tot de grotere aanvragen.

2. Inrichten meldpunt & processen Wet goed verhuurderschap (€ 60.000 nadeel)

De gemeente is wettelijk verplicht om per 1 januari 2024 een meldpunt goed verhuurderschap te hebben. Vooruitlopend daarop wordt in 2023 het meldpunt ingericht met de benodigde informatie, wordt de registratie van de meldingen opgezet en de werkprocessen voor het meldpunt en de handhaving opgezet. Om die basis op orde te krijgen verwachten wij € 60.000 te besteden in 2023.

3. Leefbaar Beckum (€ 150.000 voordeel)

Zie toelichting budgetoverheveling 2023-2024.

4. Co-Financiering spoorfietsen (Leader) (€ 25.000 voordeel)

Zie toelichting budgetoverheveling 2023-2024.

5. Masterplan Lange Wemen (€ 65.000 voordeel)

Zie toelichting budgetoverheveling 2022-2023.

6. Diverse kleine verschillen (€ 2.000 nadeel)

Toelichting afwijking budgetoverheveling 2022-2023

Onderwerp	Bedrag over uit 2022	Bedrag besteed	Bedrag nog te besteden 2023	Bedrag niet besteed 2023	Bestemming niet besteed
Leefbaar Beckum	175.000	0	25.000	150.000	Naar 2024
Co-financiering spoorfietsen (Leader)	25.000	0	0	25.000	Naar 2024
Masterplan Lange Wemen	100.000	20.000	15.000	65.000	Valt vrij
Totaal budgetoverheveling	300.000	20.000	40.000	240.000	
Reserve nog uit te voeren werken				150.000	toevoeging
Reserve nog uit te voeren werken				25.000	toevoeging
Reserve GREX Algemeen				65.000	lagere onttrekking

Beckum Leefbaarheidsinjectie

De kosten voor het omgevingsprogramma Beckum zijn verantwoord onder het budget Invoeringskosten Omgevingswet. In 2023 wordt het omgevingsprogramma Beckum vastgesteld. Vanaf dat moment worden de kosten niet meer ten laste van dit budget gebracht en zal het budget van de leefbaarheidsinjectie Beckum van € 175.000 nodig zijn om de kosten die niet direct betrekking hebben op de projecten in Beckum te kunnen dekken. Een gedeelte van deze kosten worden eind 2023 verwacht (€ 25.000). Het restant van dit budget zal overgeheveld worden naar 2024.

Co-financiering spoorfietsen (Leader)

Het budget komt voort uit een motie van de raad aangenomen op 6 november 2018. Om hier uitvoering aan te geven is een bestemmingplanwijziging in procedure gebracht. Dit nieuwe bestemmingsplan is door omwonenden aangevochten en door de Raad van State nietig verklaard. Een deel van het plan is hierdoor niet in 2023 uitvoerbaar.

Masterplan Lange Wemen

Voor het verder afronden van het Masterplan Lange Wemen is vorig jaar een bedrag van € 100.000 overgeheveld. Door stagnerende onderhandelingen tussen de betrokken partijen kunnen dit jaar niet alle werkzaamheden worden afgerond. Een bedrag van € 65.000 valt vrij en wordt niet onttrokken uit de reserve Grex algemeen (zie programma 9, reserves). De kosten die na 2023 nog worden gemaakt, worden bekostigd uit het budget binnenstad.

Budgetoverheveling van 2023 naar 2024

Nr	Onderwerp / over te hevelen budget	Bedrag over te hevelen € * 1.000	Voldoet aan de criteria
1	Beckum leefbaarheidsinjectie	150	Nee
2	Co-financiering spoorfietsen (Leader)	25	Nee
	Totaal budgetoverheveling	175	

Beckum leefbaarheidsinjectie

Het resterende budget van € 150.000 zal in 2024 worden ingezet voor diverse onderdelen die bijdragen aan de leefbaarheid in Beckum.

Co-financiering spoorfietsen (Leader)

Er wordt een nieuw projectplan gemaakt om alsnog een deel van het plan te kunnen uitvoeren. Het projectplan krijgt deels een alternatieve invulling. Het projectplan is nog niet gereed, vandaar dat er nog niet bepaald kan worden of het nieuwe projectplan (grotendeels) in overeenstemming is met de aangenomen motie. De werkgroep wil dit nog afwachten en daarvoor het beschikbare budget overhevelen naar volgend jaar. Volgend jaar moet hier uitsluitel over komen aangezien dit het laatste jaar is van de huidige LEADER-periode.

4.9 Bestuur en ondersteuning

Beleidsmatige nieuwe ontwikkelingen en wijzigingen ten opzichte van de begroting

Bestuurlijke samenwerkingen

Net voor het zomerreces heeft het college van B en W van Hengelo, na afstemming in het cluster midden (Hengelo, Borne, Haaksbergen en Hof van Twente), het stokje overgenomen van Hof van Twente als lid van de stichting Twente board. Hengelo neemt eerst tot 1 januari 2024 de positie van Hof van Twente in (vanwege het voortijdige vertrek van Hof van Twente uit de Twente Board). Na 1 januari 2024 gaat het reguliere termijn in, tot 1 januari 2026. Het Hengelose college wordt in deze rol vertegenwoordigd door wethouder Gerard Gerrits. De Twente Board is de Twentse samenwerking van de drie O's, overheid, ondernemers en onderwijs, op het gebied van sociaaleconomische structuurversterking. Verantwoording over de activiteiten van Twente Board vindt onder andere plaats via gedetailleerde voortgangsrapportages, die via (een brief van) het college aan uw raad worden aangeboden. Daarnaast vinden met enige regelmaat gesprekken plaats tussen Twente Board, het college en uw raad. Bijvoorbeeld via uw eigen Twenteraad, het Twentevent van Twente Board, of in een politieke markt. Tot slot zijn uiteraard ook de reguliere P en C producten verantwoordingsmomenten.

Renteontwikkeling

In de Zomernota 2023-2027 is er een update gegeven van de renteontwikkeling. Inmiddels heeft de Europese Centrale Bank (ECB) voor de tiende keer de rente verhoogd met 0,25% naar 4%, dit aantal verhogingen is nog niet eerder voorgekomen. De ECB doet dit met als doel om de inflatie terug te dringen tot rond de 2%.

Tweede Kamerverkiezingen

Afgelopen zomer is het kabinet gevallen, daarom zijn er 22 november 2023 nieuwe verkiezingen voor de Tweede Kamer.

Financiële afwijkingen van de begroting

Nr	Omschrijving afwijking	Bedrag in € x 1.000	V/N	S(truc- tureel)
1	Loonkosten GBTwente en behandeling WOZ-bezwaren 23	53	N	I
2	Overschrijding kosten verkiezingen provinciale staten en waterschappen	120	N	I
3	Kosten Tweede Kamerverkiezingen	200	N	I
4	Afwijkingen beheer vastgoed	413	V	I
5	Ontwikkeling gasprij's Stadhuis	100	V	I
6	Onderhoud Stadhuis	100	V	I
7	Kosten organisatie 2-daagse G40	50	N	I
8	Lagere inkomsten parkeren	85	N	I
9	Budgettaire gevolgen ontbinding Regio Twente	96	N	S
10	Bijstelling personeelsbudget als gevolg van onderbezetting	200	V	I
11	Hogere rijksbijdrage Gemeentefonds naar aanleiding van de septembercirculaire	2.240	V	I
12	Verwachte Rijksbijdrage Gemeentefonds energietoeslag decembercirculaire	4.581	V	I
13	Nog niet uitgevoerde digitalisering fysieke archieven	800	V	I
14	Budgetoverheveling invoering Wet Woo	180	V	I
15	Vrijval van stelposten	686	V	I
16	Inzet bedrijfsvoering voor Transformatieplan	149	N	I
17	Budgetoverheveling bewonersparticipatie	20	V	I
18	Rentebate positieve schatkistsaldo door hoge rentevoet	1.670	V	I
19	Inhuur onderwijshuisvesting	56	V	I
20	Stelpost digitaal werken ICT Infra	112	V	I
21	Diverse kleine verschillen	22	N	I
	Effect programma voor reservemutaties	10.383		
13	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten-Budgetoverheveling nog niet uitgevoerde digitalisering archieven terug in reserve	800	N	I
14	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten-Budgetoverheveling invoering Wet Woo	180	N	I
15	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten-Goed verhuurderschap	84	N	I
15	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten-Systeemleren	46	N	I
15	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten-Versterking ondersteuning wijkteams	35	N	I
15	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten-Voorbereidingskosten strategische agenda	206	N	I
17	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten-Bewonersparticipatie	20	N	I
	Effect programma na verevening met reserves	9.012		

Toelichting financiële afwijkingen

1. Loonkosten GBTwente en behandeling WOZ-bezwaren 2023 (€ 53.000 nadeel)

Gemeentebreed neemt de last toe met € 79.000. Hiervan komt € 13.000 ten laste van andere programma's, waar ze onder kleine verschillen niet nader zijn toegelicht. En € 12.000 valt in de afvalbegroting, waardoor dit per saldo (via de voorziening) ten laste van de inwoners komt.

In de begroting 2023 hebben gemeenschappelijke regelingen ons advies voor loonindexering opgenomen. Dat advies komt heel vroeg tot stand en blijkt achteraf altijd bijgesteld te moeten worden. In 2023 is de afwijking groot doordat de cao voor 2023 een loonstijging van bijna 10% betekende. In de Zomernota 2023-2027 is voor 2024 en verder hiervoor al een loonstijging verwerkt (23-FP-9.2 en 23-FP-9.21). GBTwente heeft nu het effect in de 1e Bestuursrapportage 2023 verwerkt. Deze rapportage is op 12 september in de gemeenteraad geaccordeerd (zaaknummer 3617726).

Een tweede reden van de lastenstijgingen zijn de behandelkosten van het aantal sterk gestegen WOZ-bezwaren. De oorzaken hiervan zijn vaker aan uw raad gemeld: de combinatie van een forse WOZ-waardestijging woningen en de agressieve marktbenadering van de no-cure-no-pay-bedrijven, die onze inwoners hebben overtuigd via hen bezwaar in te dienen. De meerkosten hiervan bestaan uit proceskosten en behandelingskosten door GBTwente. De proceskosten zijn in de Zomernota 2023-2027 al opgenomen. De behandelingskosten door GBTwente zijn eveneens in de 1e Bestuursrapportage van GBTwente verwerkt en leiden alsnog tot een toegenomen aanspraak op de bijdrage van de gemeenten. Overigens heeft GBTwente niet alle meerkosten aan gemeenten toegerekend. De helft van de kosten wordt ten laste van het eigen vermogen gebracht.

2. Overschrijding kosten verkiezingen provinciale staten en waterschappen (€ 120.000 nadeel)

Op 15 maart 2023 hebben de verkiezingen voor de provinciale staten en waterschappen plaatsgevonden. Vanaf het begin van 2023 is de Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslagen van kracht geworden. Deze wet heeft

als gevolg dat er op de verkiezingsdag en de dag er na meer capaciteit nodig is voor de telling en vaststelling van de verkiezingsuitslag.

3. Kosten Tweede Kamerverkiezingen (€ 200.000 nadeel)

Voor de vroegtijdige verkiezingen voor de Tweede Kamer worden er vanuit het Rijk geen extra middelen toegekend. Deze kosten moeten worden opgevangen uit bestaande middelen. De ervaring heeft geleerd dat deze verre van toereikend zijn. De inschatting is mede gebaseerd op de vorige Tweede Kamerverkiezingen en de recente verkiezingen van provinciale staten en waterschappen.

4. Afwijkingen beheer vastgoed (€ 413.000 voordeel, compensatie/nadeel van € 353.000 in programma 4)

De huurindexatie is hoger dan geraamd. Dit levert een voordeel op van € 30.000. Daarnaast is de verwachting dat de kosten voor gas lager zullen zijn dan het huidig budget als gevolg van fluctuerende gasprijzen (€ 30.000). Daarnaast wordt de doorbelasting van het pand Apollopolein 1 met onderwijshuisvesting ten opzichte van de Zomernota op een onderdeel gecorrigeerd. Dit betekent een voordeel van € 353.000 voor dit programma. Echter leidt deze correctie tot een nadeel in programma 4.

5. Ontwikkeling gasprijs Stadhuis (€ 100.000 voordeel)

De verwachting is dat bij de huidige gasprijzen het bestaande budget niet volledig benut wordt.

6. Onderhoud Stadhuis (€ 100.000 voordeel)

Gezien onze jonge huisvesting en inrichting vergt het onderhoud op dit moment minder dan het gemiddelde waarmee in de Begroting rekening wordt gehouden.

7. Kosten organisatie 2-daagse G40 (€ 50.000 nadeel)

Op donderdag 28 en vrijdag 29 september is in Hengelo de 2-daagse van de G40, de 40 grootste gemeenten, georganiseerd. Om deze organisatie mogelijk te maken is dit budget nodig.

8. Lagere inkomsten parkeren (€ 85.000 nadeel)

Het aantal bezoekers in de binnenstad trekt weer aan. De inkomsten uit straatparkeren en parkeergarage De Beurs liggen hoger dan vorig jaar. Toch blijven de werkelijke inkomsten achter op de begroting (€ 85.000 minder dan begroot). Dit wordt veroorzaakt door lagere inkomsten uit straatparkeren en uit minder opgelegde naheffingsaanslagen. De inkomsten uit straatparkeren zijn lager dan begroot, maar hoger dan in 2022. Sinds 2019 is de begroting voor het straatparkeren jaarlijks geïndexeerd, maar is het aantal straatparkeerplaatsen afgenomen en zijn de parkeertarieven gelijk gebleven. In de afgelopen jaren is ervoor gekozen om de begroting nog niet naar beneden bij te stellen, omdat onduidelijk was wat de effecten van corona en ontwikkelingen in de binnenstad zouden zijn op parkeren.

9. Budgettaire gevolgen ontbinding Regio Twente (€ 96.000 nadeel)

De gemeentelijke bijdrage aan Twente Board wordt met € 96.000 verhoogd. Het financiële effect van de ontbinding van Regio Twente was namelijk nog niet bijgesteld in onze begroting. De budgettaire gevolgen hiervan worden nader toegelicht in programma 3.

10. Bijstelling personeelsbudget I & IT als gevolg van onderbezetting (€ 200.000 voordeel)

Als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt is er nog steeds sprake van een onderbezetting met name bij de afdeling I & IT als gevolg daarvan wordt het volledige personeelsbudget dit jaar niet benut.

11. Hogere rijksbijdrage Gemeentefonds naar aanleiding van de septembercirculaire (€ 2.240.000 voordeel)

Deze verhoging van de gemeentefondsuitkering in 2023 komt door meerdere financiële effecten.

In de Beleidsbegroting 2024-2027 hebben we, op basis van de meicirculaire 2023, een structurele stelpost BTW-compensatiefonds opgenomen van circa € 1,56 miljoen jaarlijks (zie hoofdstuk 3, paragraaf 3 van de Beleidsbegroting). Nu is in de septembercirculaire 2023 een inschatting voor 2023 gemaakt van de declaraties door gemeenten bij het BTW-compensatiefonds. Er wordt een onderschrijding ten opzichte van plafond verwacht, hetgeen voor Hengelo een verwacht voorschot (hogere gemeentefondsuitkering) betekent van € 1,77 miljoen.

Daarnaast is er sprake van hoeveelheidsverschillen bij verschillende verdeelmaatstaven, de afrekening 2022 van de suppletie-uitkering integratie sociaal domein, extra middelen voor de LHBTI beleid Regenboogsteden en een hoger wettelijk minimumloon voor WSW-medewerkers. Voor deze laatste 2 onderdelen treft u een toelichting aan in begrotingsprogramma 6, waar de lagere baten respectievelijk hogere lasten worden geraamd. Over de septembercirculaire 2023 van het gemeentefonds volgt een afzonderlijke raadsbrief (zaaknummer: 3649476). Daar

treft u een uitgebreide toelichting aan voor de ontwikkelingen van de gemeentefondsuitkeringen voor de periode 2023-2027 en wat dit in financiële zin betekent voor de gemeente Hengelo.

12. Verwachte rijksbijdrage gemeentefonds energietoeslag decemercirculaire (€ 4.581.000 voordeel, budgettair neutraal in combinatie met programma 5 en reserves)

We verwachten in de decemercirculaire 2023 van het gemeentefonds de restantmiddelen voor de energietoeslag 2023 te ontvangen. Vooralsnog ramen we bijna 4,6 miljoen euro op de stelpost gemeentefonds(uitkering). Voor een uitgebreide toelichting over de energietoeslag zie programma 6.

13. Nog niet uitgevoerde digitalisering fysieke archieven (€ 800.000 voordeel, budgettair neutraal in combinatie met de reserves)

Zie toelichting budgetoverheveling 2023-2024.

14. Budgetoverheveling invoering Wet Woo (€ 180.000 voordeel)

Zie toelichting budgetoverheveling 2023-2024.

15. Vrijval van stelposten (€ 686.000 voordeel)

In stelposten worden budgetten geraamd, waarvoor we (rijks)geld voor specifieke taken hebben ontvangen, maar waarvoor nog beleid of activiteiten moeten worden vastgesteld. De stelpost is dan de voorlopige last, die tegenover de bate staat, waarmee voorkomen wordt dat de bate als voordeel wordt gezien. We willen de middelen immers uitgeven voor de beoogde doelen. Een stelpost wordt weer teruggedraaid als we een specifiek budget hebben gevormd (het budget verschuift dan naar een programma) of als de middelen voor de beoogde doelen niet worden ingezet (vrijval).

In totaliteit worden de stelposten in programma 9 verlaagd met circa € 686.000. Voor een specificatie verwijzen wij naar de tabel hieronder.

16. Inzet bedrijfsvoering voor Transformatieplan (€ 149.000 nadeel, budgettair neutraal in combinatie met programma 6)

Zie de toelichting in programma 6.

17. Bewonersparticipatie (€ 20.000 voordeel)

Zie toelichting budgetoverheveling 2023-2024.

18. Rentebaar positieve schatkistsaldo (€ 1.670.000 voordeel)

In de Zomernota 2023-2027, onderdeel 1^e Berap, is op basis van het eerste kwartaal een inschatting gemaakt van de totale rentebaar voor 2023 van € 1,1 miljoen. De afgelopen maanden is de rente flink gestegen en is er inmiddels voor de eerste 3 kwartalen € 1,9 miljoen aan rente ontvangen. Op basis hiervan verwachten op jaarbasis een rentenbaar voor 2023 van € 2,77 miljoen; een voordelig effect van € 1,67 miljoen.

19. Inhuur onderwijshuisvesting (€ 56.000 voordeel, budgettair neutraal in combinatie met programma 4)

Zie toelichting in programma 4.

20. Stelpost digitaal werken ICT Infra (€ 112.000 voordeel)

Zie toelichting bij de stelposten.

21. Diverse kleine verschillen (€ 22.000 nadeel)

Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten - vrijval middelen

GIDS gelden/Kansrijke start (€ 38.000 voordeel)

In de decemercirculaire 2022 hebben wij middelen ontvangen voor Gezond in de Stad/Kansrijke Start. Deze middelen kunnen vrijvallen omdat deze voor 2023 zijn opgenomen in de nieuwe specifieke uitkering Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Bijzondere bijstand studenten energie (€ 172.000 voordeel)

De ontvangen middelen voor bijzondere bijstand studenten m.b.t. energietoeslag zijn niet aanvullend nodig in 2023. De regeling is uitgevoerd binnen huidige budget.

Verbouwing VPO (€ 66.000 voordeel)

De verbouwing van school VPO (voorheen SVPO) is afgerond. Hiervoor hebben wij een bedrag van € 298.000 gereserveerd. De werkelijke kosten zijn € 232.000, waardoor het resterende bedrag van € 66.000 kan vrijvallen.

Jeugdhulp (€ 45.000 voordeel)

In de Zomernota 2023-2027 hebben wij aangegeven de resterende middelen van de regeling continuïteit cruciale jeugdzorg onder andere in te willen zetten om eenmalige extra kosten op te kunnen vangen om de caseload bij gecertificeerde instellingen te kunnen verlagen. De caseload verlaging is nu verdisconteerd in de tariefaanpassingen. Het restant van deze incidentele middelen in de reserve kunnen daarom vrijvallen.

Tabel effect op stelposten vanuit de programma's

Nr	Omschrijving afwijking	Bedrag in € x 1.000	V/N	Mutatie in Progr. nr.
1	Inrichting Wet goed verhuurderschap	60	V	8
2	Inrichting Wet goed verhuurderschap (budgetoverheveling naar reserve)	84	V	9
3	Robuuste rechtsbescherming	118	V	5
4	Digitaal werken 2023	112	N	9
5	Vorbereidingskosten strategische agenda (budgetoverheveling naar reserve)	206	V	9
6	Systeemleren	46	V	9
7	Versterking ondersteuning wijkteams	35	V	9
8	Salarislasten Wmo	205	V	6
9	Aframing restantmiddelen stelposten - vrijval	44	V	9
Effect programma 9 mutaties stelposten		686		

Stelposten

1. Inrichting Wet goed verhuurderschap

Zie toelichting in programma 8.

2. Inrichting Wet goed verhuurderschap (budgetoverheveling)

Zie toelichting budgetoverheveling hieronder.

3. Robuuste rechtsbescherming

Zie toelichting in programma 6.

4. Stelpost Digitaal werken

De besparing als gevolg van de digitalisering zijn in eerste instantie te positief en te prematuur ingeschat. Voor 2023 wordt een deel van de niet bestede middelen hiermee verrekend. Voor dit programma is dit een budgettair neutrale actie.

5. Vorbereidingskosten strategische agenda

Zie toelichting in hoofdstuk 1, paragraaf 2 en de toelichting budgetoverheveling hieronder.

6. Systeemleren

De stelpost systeemleren maakt onderdeel uit van de POK-middelen (POK=Parlementaire ondervragingscommissie kinderopvangtoeslagen). Wij werken aan een integraal voorstel rondom inzet van de POK-middelen. Het bedrag wordt voor 2023 gestort in de reserve nog uit te voeren werken/activiteiten.

7. Versterking ondersteuning wijkteams

De stelpost versterking ondersteuning wijkteams maakt onderdeel uit van de POK-middelen. Wij werken aan een integraal voorstel rondom inzet van de POK-middelen. Het bedrag wordt voor 2023 gestort in de reserve nog uit te voeren werken/activiteiten.

8. Salarislasten Wmo

Zie toelichting programma 6.

9. Aframing restantmiddelen stelposten - vrijval

Restantmiddelen van enkele stelposten kunnen vrijvallen.

Toelichting afwijking budgetoverheveling 2022-2023

Onderwerp	Bedrag over uit 2022	Bedrag besteed	Bedrag nog te besteden 2023
Invoering Wet open overheid	86.500	86.500	0
Totaal budgetoverheveling	86.500	86.500	0

Invoering wet open overheid

De middelen zijn in overeenstemming met de bestedingsdoelen ingezet.

Budgetoverheveling van 2023 naar 2024

Nr	Onderwerp / over te hevelen budget	Bedrag over te hevelen € * 1.000	Voldoet aan de criteria
1	Wet open overheid	180	Ja
2	Digitalisering fysieke archieven	800	Ja
3	Invoering Wet goed verhuurderschap	84	Ja
4	Vorbereidingsbudget strategische agenda	206	Ja
5	Bewonersparticipatie werken met het nieuwe denkkader	20	Nee
	Totaal budgetoverheveling	1.290	

1. Wet Open Overheid

Als gevolg van de vertraging bij de invoering van de Wet open overheid (Woo) zijn de budgetten voor 2023 tot nu toe voor een deel gebruikt. De programma-roadmap heeft op dit moment nog een looptijd tot en met 2024. Door landelijke vertraging wordt deze naar alle waarschijnlijk verlengd. Er zijn doorlopende (projectmatige) activiteiten op onder andere bewustwording, zorgen dat we 'Woo-waardig' schrijven en borgen dat we efficiënt en effectief zijn: bij elke vraag snel alle relevante en juiste informatie kunnen zoeken, inspecteren, selecteren, waar nodig anonimiseren en publiceren. Het jaar 2024 gaat onder andere in het teken staan van de implementatie van anonimiseringssoftware, het selecteren en implementeren van een platform waarop actief en passief te openbaren informatie wordt gepubliceerd, gemakkelijker (zaakgericht) archiveren, metadateren en het onderzoeken van hulpmiddelen rondom informatiebeheer. Het overschot wordt gedoteerd in de reserve "nog uit te voeren werken/activiteiten".

2. Digitalisering fysieke archieven

Vanwege personeelstekort hebben we een aantal taken om onze archieven digitaal te maken uitgesteld. In 2024 beginnen we met het zoeken naar bedrijven om de definitieve digitalisering te doen. Daarnaast heeft de voorbereidende analyse (Marktoriëntatie) meer tijd gekost dan oorspronkelijk was voorzien. Het overschot wordt gedoteerd in de reserve "nog uit te voeren werken/activiteiten".

3. Invoering Wet goed verhuurderschap

In 2024 wordt het meldpunt Wet goed verhuurderschap en de handhaving verder uitgebouwd. De uitbreiding hiervan is afhankelijk van het aantal en de aard van de ontvangen meldingen. Op basis daarvan wordt de samenwerking met de betrokken partners uitgebouwd, de communicatie naar verhuurders en huurders nader vormgegeven en wordt een uitvoeringsprogramma voor handhavings opgesteld. Daarbij zoeken we aansluiting bij de bestaande gemeentelijke taken (onder andere veiligheid en discriminatie) en worden de nieuwe taken die de gemeente met deze wet heeft gekregen belegd (handhaving op huurcontracten). Om deze onderdelen te bekostigen wordt voorgesteld om € 83.537 over te hevelen naar 2024.

4. Vorbereidingsbudget Strategische agenda

Om het proces rond de Talentopgave voor te bereiden en samen met raad inhoud te geven zijn tijd en middelen nodig. We zetten de resterende € 206.000 van het voorbereidingsbudget voor de strategische agenda voor dit doel in.

5. Bewonersparticipatie werken met het nieuwe denkkader

Mensen willen vaker, en op verschillende manieren, invloed uitoefenen op hun omgeving of situatie. Dat vraagt doorlopend contact en interactie. We willen inwoners de mogelijkheid geven om mee te denken of doen en invloed uit te oefenen op het gemeentelijke beleid en de uitvoering daarvan. Hierdoor verkleint de kloof tussen inwoner en

gemeente en bouwen we aan vertrouwen.

Eind 2023 zijn we daarom gestart met het trainen van medewerkers van de gemeente Hengelo om bewuster afweging te maken in het betrekken van inwoners of andere belanghebbenden (aan de hand van het denkkader participatie). In verband met de overloop naar 2024 wordt voorgesteld om het restantbedrag, ondanks dat deze niet aan het criterium van € 25.000 voldoet toch over te hevelen gezien het maatschappelijke belang.

4.10 Mutaties in reserves

Stortingen in of onttrekkingen aan reserves staan meestal in directe relatie met mutaties in de overige programma's. De hierna volgende mutaties volgen uit deze Beleidsrapportage. De toelichting van deze mutaties zijn in de betreffende programma's gegeven. Alle reservemutaties zijn incidenteel van aard.

Financiële afwijkingen van de begroting

Nr	Naam reserve	Aard mutatie	Reden mutatie	effect exploitatie	Voor- of nadeel	Pro gr.
1	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Onttrekking	Verbouwing VPO	66	V	4
2	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Onttrekking	Bijzondere bijstand studenten energie 2022	172	V	9
3	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Onttrekking	GIDS/Kansrijke start	38	V	9
4	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Onttrekking	Vrijval restant jeugdhulp	45	V	9
5	Algemene reserve	Storting	Resultaat 2e Beleidsrapportage 2023	4.560	N	9
Totaal vrijval uit reserves (niet gerelateerd aan mutaties in de programma's)				-4.239		
5	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Onttrekking	Verbouwing VPO	232	V	4
6	Reserve Hengeloos Energiefonds Maatsch. Org.	Onttrekking	Uitvoering HEMO-regeling	120	V	5
7	Reserve onderhoudswerkzaamheden Schouwborg	Storting	Toevoeging voorziening aan reserve	156	N	5
8	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Storting	Budgetoverheveling erfgoed Hart van Zuid	120	N	5
9	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Onttrekking	Energietoeslag 2023	3.030	V	6
10	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Storting	Energietoeslag 2023 uitvoering in 2024	225	N	6
11	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Onttrekking	Lagere onttrekking continuïteit cruciale jeugdhulp & dakloosheid	45	N	6
12	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Onttrekking	Lagere onttrekking dakloosheid	50	N	6
13	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Onttrekking	Project subsidies	40	V	6
14	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Storting	Regievoering lokale verwerving	123	N	6
15	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Storting	Budgetoverheveling 2022-2023 Leefbaar Beckum	150	N	8
16	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Storting	Budgetoverheveling 2022-2023 Spoorfietsen	25	N	8
17	Reserve GREX algemeen	Onttrekking	Lagere onttrekking masterplan Lange Wemen	65	N	8
18	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Storting	Budgetoverheveling nog niet uitgevoerde digitalisering archieven terug in reserve (BN)	800	N	9
19	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Storting	Budgetoverheveling invoering Wet Woo	180	N	9
20	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Storting	Budgetoverheveling wet goed verhuurderschap	84	N	9
21	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Storting	Systeemleren	46	N	9
22	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Storting	Versterking ondersteuning wijkteams	35	N	9
23	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Storting	Vorbereidingsbudget strategische agenda	206	N	9
24	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Storting	Bewonersparticipatie	20	N	9
25	Reserve vluchtelingen	Storting	Storting extra beddenvergoeding CAO voor asielzoekers	1.900	N	9
Totaal effect reserves ter compensatie van effecten in programma's				-808		
Totaal effect reserves				-5.047		

Toelichting tabel

Voor specifieke toelichting wordt verwezen naar het desbetreffende programma.

5

Overige programma overschrijdende onderwerpen

5.1	Overzicht financiële afwijkingen/ begrotingswijziging	46
5.2	Stand van zaken transformatieplan sociaal domein	47
5.3	Regels voor budgetoverheveling	52

5.1 Overzicht financiële afwijkingen/ begrotingswijziging

In de volgende tabel vindt u de mutaties in de begroting 2023. Het resultaat van € 4.560.141 is hier niet zichtbaar omdat de storting van het resultaat in de Algemene reserve het resultaat weer op nul brengt.

LASTEN			
Programma	Begroot tot 2e Beleids rapportage	Begroot 2e Beleids rapportage	Begroot t/m 2e Beleids rapportage
1-Veiligheid	10.292	-25	10.267
2-Verkeer, vervoer en waterstaat	11.175	-38	11.137
3-Economie	7.722	-211	7.511
4-Onderwijs	12.523	-654	11.869
5-Sport, cultuur en recreatie	31.453	242	31.695
6-Sociaal Domein	173.560	9.275	182.835
7-Volksgezondheid en milieu	29.204	374	29.578
8-Volkshuisvesting, ruimt. ord. en sted. vernieuwing	28.103	122	28.225
9-Bestuur en ondersteuning	61.299	-1.745	59.554
Totaal voor resultaatbestemming	365.331	7.340	372.671
Reservemutaties	39.017	8.630	47.647
Totaal na resultaatbestemming	404.348	15.970	420.318
BATEN			
Programma	Begroot tot 2e Beleids rapportage	Begroot 2e Beleids rapportage	Begroot t/m 2e Beleids rapportage
1-Veiligheid	88	0	88
2-Verkeer, vervoer en waterstaat	1.056	-35	1.021
3-Economie	6.446	115	6.561
4-Onderwijs	4.567	-946	3.621
5-Sport, cultuur en recreatie	8.515	795	9.310
6-Sociaal Domein	65.122	3.632	68.754
7-Volksgezondheid en milieu	26.367	187	26.554
8-Volkshuisvesting, ruimt. ord. en sted. vernieuwing	25.115	0	25.115
9-Bestuur en ondersteuning	236.633	8.638	245.271
Totaal voor resultaatbestemming	373.909	12.386	386.295
Reservemutaties	30.439	3.584	34.023
Totaal na resultaatbestemming	404.348	15.970	420.318
SALDO			
Programma	Begroot tot 2e Beleids rapportage	Begroot 2e Beleids rapportage	Begroot t/m 2e Beleids rapportage
1-Veiligheid	-10.204	25	-10.179
2-Verkeer, vervoer en waterstaat	-10.119	3	-10.116
3-Economie	-1.276	326	-950
4-Onderwijs	-7.956	-292	-8.248
5-Sport, cultuur en recreatie	-22.938	553	-22.385
6-Sociaal Domein	-108.438	-5.643	-114.081
7-Volksgezondheid en milieu	-2.837	-187	-3.024
8-Volkshuisvesting, ruimt. ord. en sted. vernieuwing	-2.988	-122	-3.110
9-Bestuur en ondersteuning	175.334	10.383	185.717
Totaal voor resultaatbestemming	8.578	5.046	13.624
Reservemutaties	-8.578	-5.046	-13.624
Totaal na resultaatbestemming	0	0	0

5.2 Stand van zaken transformatieplan sociaal domein

Wij hebben met de gemeenteraad afgesproken in elk P en C product een korte stand van zaken te geven van het Transformatieplan. In deze stand van zaken gaan we in op het uitvoeringsplan, de wijze van sturing en monitoring, de ontwikkelingen in het gebruik en de uitgaven en op het resultaat van een aantal projecten.

Stand van zaken uitvoeringsplan

In de maanden mei tot en met augustus 2023 is de gemeente Hengelo overgegaan van het opstarten van de 25 activiteiten uit de uitvoeringsagenda naar het daadwerkelijk uitvoeren ervan. De ene activiteit volgens planning, de andere later, doordat we opdracht eerst moesten concretiseren of doordat we de projectorganisatie lastig ingevuld kregen (tijd, capaciteit, arbeidsmarkt). De activiteiten zijn erop gericht dat meer inwoners zich redden in de sociale basis. Waar dat niet lukt voorzien wij in (lichte) ondersteuning en traploos op- en afschalen van en naar de sociale basis en waar nodig naar geïndiceerd maatwerk. Enkele projecten zijn erop gericht dat inwoners minder geïndiceerd maatwerk nodig hebben.

Om de (lichte) ondersteuning in de wijken te bieden, heeft de nadruk de afgelopen maanden gelegen op het lokaal verwerven van basisondersteuning per 1 januari 2025. Dan lopen bestaande overeenkomsten af. Voor de verwerving zijn wij in gesprek met onze aanbieders van zorg- en welzijnsdiensten. Na de (verlengde) consultatieperiode, waarin wij draagvlak van aanbieders hebben ervaren en waardevolle informatie bij ze hebben opgehaald, hebben wij de zomerperiode gebruikt voor het opstellen van de selectieleidraad. Dit vormt de basis voor de nieuwe afspraken die wij maken met een beperkt aantal (zorg)aanbieders voor de realisatie en doorontwikkeling van de basisondersteuning. De selectieleidraad biedt aanbieders niet alleen duidelijkheid over de uitgangspunten, doelstellingen, scope en bekostiging van de opdracht, maar ook over de toegang/ ingang, monitoring/ sturing, (aanbestedings)voorwaarden en de procedure.

Na de eerste selectiefase volgt de dialoofase, waarin gesprekken met geselecteerde (zorg)aanbieders plaatsvinden over de invulling van de definitieve opdracht, randvoorwaarden en afspraken. In juni 2024 wordt bekend met welke partijen de gemeente Hengelo de basisondersteuning uiteindelijk verder vormgeeft. Dan is er nog voldoende tijd om de inwoners goed voor te bereiden op de nieuwe zorg en ondersteuning in Hengelo.

Sturen op voortgang en monitoring

De transformatie sociaal domein gaat in de basis over de beweging die wij in gang zetten. Normaliseren, preventie, wijkgericht werken en zakelijk partnerschap moeten leiden tot minder maatwerk en meer sociale basis. Die beweging in de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet volgen wij door te kijken naar de kernindicatoren: financiële uitgaven, gebruik van voorzieningen en inwonerervaringen. Wij bouwen onze data- en informatiehuishouding om, zodat wij deze kernindicatoren in de piramide (maatwerk, basisondersteuning, sociale basis) per wet en per wijk in beeld brengen. De basis daarvan leggen wij nu, maar de definitieve informatiehuishouding is iets wat wij samen met partners van de sociale basis en basisondersteuning (vanaf de dialoofase) vormgeven. Vanuit de huidige beschikbare informatievoorziening rapporteren wij over de effecten van de transformatie.

Ontwikkeling 'gebruik'

Wij zien over het algemeen een stabilisatie van het aantal inwoners dat gebruik maakt van maatwerk. Zowel bij Jeugd als bij Wmo zien wij van 2021 naar 2022 een marginale stijging en lijken de aantallen cliënten tot en met juni 2023 te stabiliseren. Het doel is om het 'gebruik' van maatwerk te verminderen. Deze ontwikkeling zien wij binnen de Wmo (zie hieronder). De transformatie is nog niet zo lang geleden begonnen en het kan even duren voordat wij verdere effecten zien. Bovendien hebben wij de basisondersteuning nog niet vormgegeven en lopen de overeenkomsten voor maatwerkondersteuning nog door tot 2025.

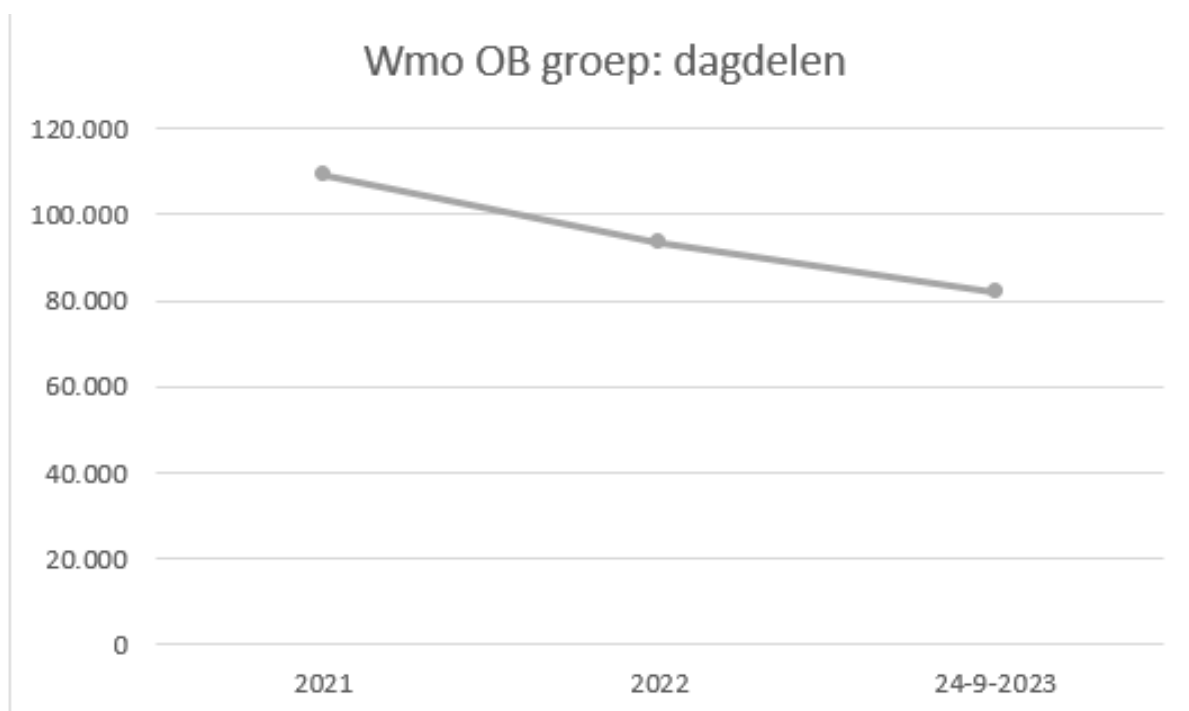
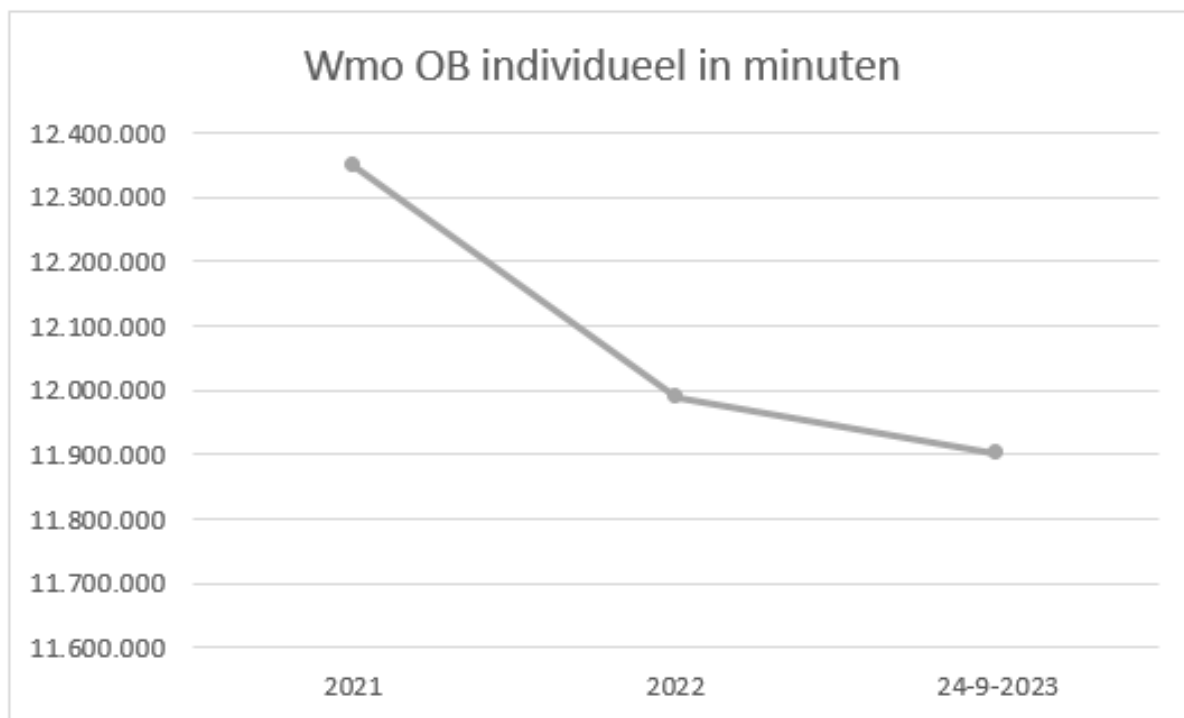
Wij hebben nog geen cijfers over het gebruik van voorzieningen in de sociale basis. Omdat het gebruik in de sociale basis een indicator is voor de beweging die wij willen zien, stellen wij hiervoor samen met (gesubsidieerde) aanbieders in de sociale basis een definitie op. Zodat wij het gebruik in de loop van 2024 in beeld brengen.

Inzoomen: daling gebruik Wmo

Wij zien een daling in het gebruik van Wmo-voorzieningen Ondersteunende Begeleiding (OB) individueel (in minuten)

en groep (in dagdelen). De grootste daling is zichtbaar tussen 2021 en 2022. De cijfers van 2023 gaan tot en met 24 september (dus niet heel 2023), waarin de dalende trend voortzet en iets stabiliseert.

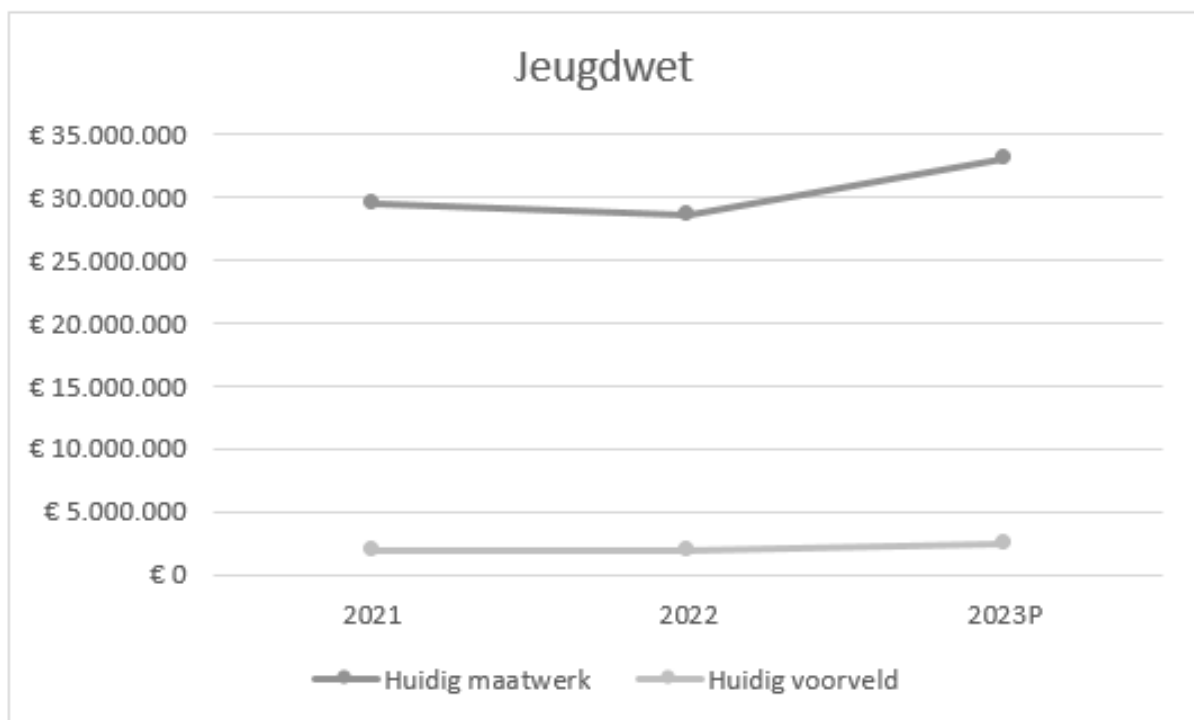
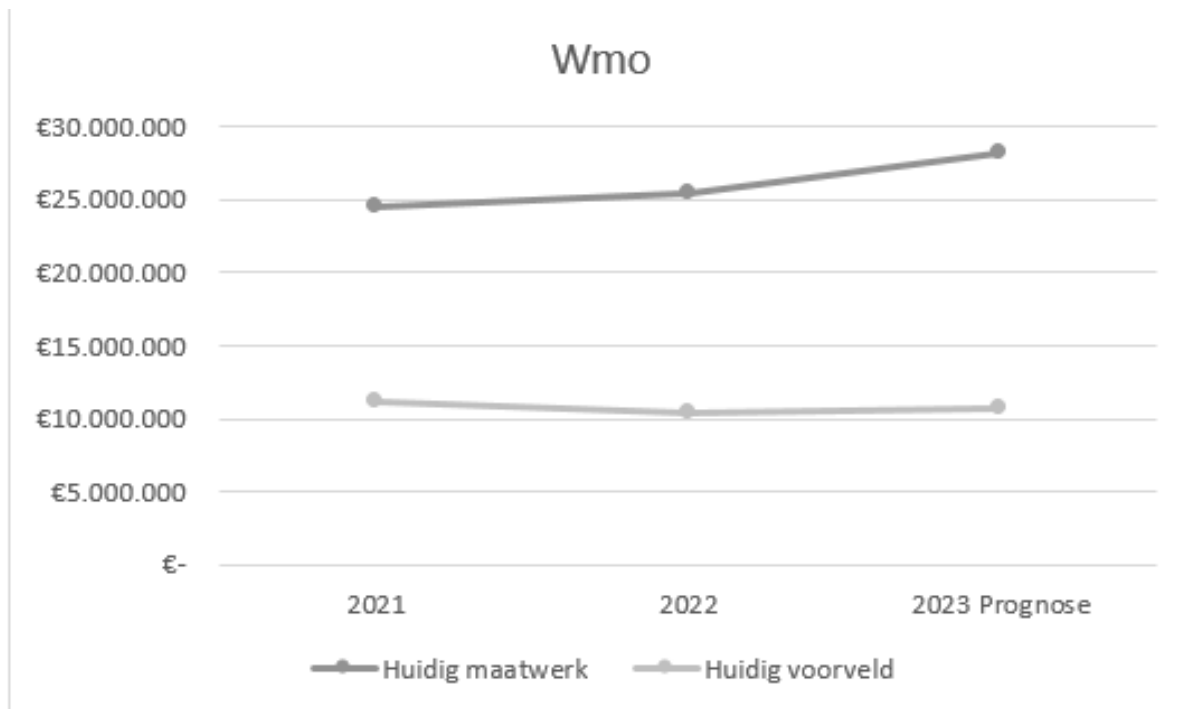
Deze daling is onder andere te verklaren door eerder ingezet beleid zoals 'max kader'. Dat is een voorbeeld van normaliseren, waarbij een Wmo voorziening standaard niet meer dan vier uur of vier dagdelen wordt toegekend, tenzij er zwaarwegende argumenten zijn om daarvan (naar boven) af te wijken. Tegelijk worden inwoners door het zorgloket actief doorverwezen naar de sociale basis: de Wijkcentra en Wijkhuizen, waar zij voorliggende ondersteuning bij hun hulpvraag vinden.

Ontwikkeling van de uitgaven

Hierboven zien wij een daling in het gebruik van de Wmo-voorzieningen en in paragraaf 4.6 presenteren wij een positief financieel resultaat op de Wmo. Toch zien wij de uitgaven Wmo en Jeugd stijgen. In onderstaande grafieken

zijn de werkelijke uitgaven Wmo en Jeugd over de jaren 2021 en 2022 opgenomen. Daarnaast zijn prognosecijfers opgenomen voor 2023, op basis van deze 2^e Beleidsrapportage. De stijging van de uitgaven is te verklaren doordat hierin bijvoorbeeld ook zijn meegenomen de bijzondere situatie jeugd en het onderzoek reële tarieven Wmo en Jeugd (zie 4.6).

Inzoomen op projecten uit het transformatieplan

Kijken wij naar projecten die in het kader van het transformatieplan zijn ingezet, dan zien wij 'in het klein' - dus op projectniveau - voorbeelden van effecten van normaliseren en preventief handelen:

- De training *Powerfull Ageing* is een voorbeeld van normaliseren en preventie. De aanmeldingen voor de training is in 2023 volop van start gegaan. Het gaat om inwoners die Huishoudelijke Ondersteuning (HO)

aanvragen, waarbij het aanleren en versterken van fysieke vaardigheden mogelijk is en HO (deels) niet meer nodig is. Vanaf mei 2023 zijn er 64 inwoners voor de training aangemeld. Daarvan zijn er 47 getest, waarvan 33 inwoners een positief advies hebben gekregen om te starten met de training. Daarmee doen zij (nog) geen aanspraak op HO. Van de 33 inwoner gaan er 19 de training daadwerkelijk volgen, 14 inwoners wilden dit niet. Met deze inwoners kijken wij hoe zij hun hulpvraag op een andere manier invullen. Ook dat is normaliseren.

- Preventieteam (cijfers over 2022 van SZO en POH)
- Schoolzorgondersteuners (SZO): zijn sinds 2019 in het kader van preventie van zwaardere zorg actief op meerdere scholen in Hengelo, als laagdrempelig gesprekspartner en ondersteuner voor leerlingen en ouders. In 2022 zijn er op 22 scholen 479 casus behandeld en 102 problemen opgelost door de schoolondersteuner (en de leerling/ouders) zelf. Dit 'zelf' oplossen is een voorbeeld van basisondersteuning. In 2022 zijn er 88 kinderen/ gezinnen doorverwezen, waarvan 60% naar de sociale basis (het voorveld).
- Praktijkondersteuners Huisarts Jeugd (POH) waren in 2022, in het kader van normaliseren en preventie, actief bij tien huisartsenpraktijken. Samen behandelden zij 633 casus, waarvan zij bijna 2/3 van de problemen en vragen zelf met de jeugdige/ouders konden oplossen (de basisondersteuning). Zo'n 1/3 van de jeugdigen/ouders werd doorverwezen, met name naar de specialistische en generalistische GGz. 16% werd doorverwezen naar de sociale basis (het voorveld). Was de POH niet actief geweest, dan zouden huisartsen in veel gevallen direct hebben doorverwezen naar het geïndiceerde jeugdhulpaanbod (maatwerk).
- Project 'Aanmodderen is stoppen': het project is gestart in Q3 2023 en is een voorbeeld van normaliseren. In het voorbereidende analysewerk voorafgaand aan het project heeft een opschoning van casus plaatsgevonden. Daarbij hebben we enkele beschikkingen direct gestopt, vanwege geen gebruik en/of leeftijd of ontvangen Wlz. Er zijn drie inwoners met jeugdindicaties gesproken, nog drie in behandeling en meerdere op de planning. Van de drie afgeronde gesprekken zijn twee inwoners met de jeugdhulp gestopt.
- Wonen & verblijf Jeugd: Aan de Sportlaan Driene hebben wij sinds juli 2023 20 units beschikbaar voor kwetsbare jongvolwassenen met een Toekomstplan, naast de 10 plekken die wij al beschikbaar hadden aan de Korenbloemstraat. De jongvolwassenen waren anders in maatwerk jeugdhulp geplaatst, langer in jeugdhulp verbleven of waren terechtgekomen bij de maatschappelijke opvang. Door tijdig een passende woonplek met ondersteuning en perspectief te bieden, stromen deze jongvolwassenen uit naar zelfstandigheid. Een voorbeeld van wijkgericht werken en normaliseren. Ondersteuning vanuit de Wmo is voor hen in de toekomst niet of in lichte mate nodig. Aan de Korenbloemstraat zijn er sinds mei 2022 11 jongvolwassenen uitgestroomd. Hiervan gingen er 10 naar een vervolgwoning van Welbions.

Financiële voortgang

Om uitvoering te geven aan de gewenste veranderingen, is met het vaststellen van het Transformatieplan een incidenteel transformatiebudget beschikbaar gesteld. Daarnaast zijn structurele investeringen benodigd en is aangegeven wat het structurele besparingspotentieel is. Het besparingspotentieel, minus de benodigde investeringen, is met ingang van de Beleidsbegroting 2023-2026 opgevoerd als taakstelling.

Het incidentele transformatiebudget dat beschikbaar is om een verandering te realiseren, besteden we voor 2023 volledig. Dit geven we onder andere uit aan de inzet van personeel, het proces rondom de lokale verwerving en trainingen.

Het structurele besparingspotentieel bestaat uit het verschil tussen de benodigde investeringen en de beoogde besparingen. In de Zomernota 2023-2027 is de beoogde besparing gedeeltelijk ingevuld voor 2023 en verder. Deze voordelen zijn behaald binnen de Wmo en binnen Werk & Inkomen. Het resterende gedeelte van het besparingspotentieel voor 2023 is nog niet ingevuld, dit betreft het besparingspotentieel Jeugd (€ 668.000). Deze beoogde besparing realiseren wij voor 2023 nog niet. Daar staat tegenover dat wij hadden verwacht in 2023 een start te maken met een aantal (structurele) investeringen, die op dit moment nog niet zijn gedaan. De reden hiervoor is dat de opdrachten eerst geconcretiseerd en opgestart moeten worden, alvorens wij overgaan tot investeren. Het structurele financiële effect wat wij hiermee hadden verwacht te bereiken met ingang van dit jaar, is daarmee in 2023 nog niet behaald. Doordat wij het voordeel op de Wmo voor 2023 (€ 840.000) gereserveerd hebben, zetten wij dit nu in ter dekking van het niet realiseren van het besparingspotentieel Jeugd. Het restant gebruiken wij voor personele inzet. Na verwerking van bovenstaand ziet de structurele taakstelling er als volgt uit:

Besparingspotentieel in €	2023	2024	2025	2026	2027
Structurele besparingen	0	2.826.500	6.705.500	10.744.500	10.744.500
Structurele investeringen	0	-2.552.400	-3.701.900	-4.753.000	-4.753.000
Structureel besparingspotentieel	0	274.100	3.003.600	5.991.500	5.991.500

Het niet realiseren van het structurele besparingspotentieel voor 2023 betekent een risico voor de jaren 2024 en verder. Het besparingspotentieel is structureel oplopend opgenomen in onze begroting. Het niet kunnen invullen in 2023 betekent dat het behalen van de effecten voor 2024 en verder een grotere uitdaging wordt. Hiervoor nemen wij beheersmaatregelen op in de uitvoeringsagenda voor 2024.

5.3 Regels voor budgetoverheveling

In de Financiële verordening hebben we in artikel 5, lid 6, de afspraken rondom de Beleidsrapportages vastgelegd. Daarin is opgenomen, dat we de budgetoverheveling naar 2024 al in de 2e Beleidsrapportage van het voorafgaande jaar gaan opnemen. We willen dan graag zo volledig mogelijk zijn, maar kunnen niet voorkomen, dat ontwikkelingen na september een laatste aanvraag voor overheveling vereisen.

Hierna zijn de bepalingen opgenomen in artikel 5 van de Financiële verordening met betrekking tot budgetoverheveling:

Het college doet in de 2e Beleidsrapportage voorstellen voor budgetoverheveling van een begrotingsjaar naar een volgend begrotingsjaar. De criteria voor budgetoverheveling zijn:

- er is sprake van een incidenteel budget;
- het gaat om bedragen groter of gelijk aan € 25.000;
- een voorstel met betrekking tot budgetoverheveling mag uiteindelijk niet leiden tot budgetoverschrijding op het betreffende taakveld in het begrotingsjaar;
- de gelden worden besteed overeenkomstig het doel van de oorspronkelijke bestemming;
- er moet een concreet plan ten grondslag liggen aan de budgetoverheveling waardoor er concreet aangegeven kan worden wanneer de besteding in het begrotingsjaar zal plaatsvinden;
- hetzelfde onderwerp mag maximaal twee keer worden overgeheveld;
- in geval van politiek bestuurlijke belangen kan het college een gemotiveerd afwijkend voorstel aan de gemeenteraad doen om het budget over te hevelen ondanks dat deze niet voldoet aan de bovenstaande criteria.

Bezoekadres stadhuis
Burgemeester van der Dussenplein 1

Postadres
Postbus 18, 7550 AA Hengelo

Telefoonnummer
14-074

E-mail
Gemeente@hengelo.nl

www.hengelo.nl

Gemeente
Hengelo

2e Beleidsrapportage 2023

Gemeente
Hengelo

17 oktober 2023

Agenda

- Systematiek 2^e Beleidsrapportage
- Inhoudelijke ontwikkelingen
- Financiële gevolgen ontwikkelingen
- Begrotingsverloop 2023

Systematiek rapportage

- Peildatum: 31 augustus 2023
- Afwijkingenrapportage: afwijking in beleidsuitvoering en financiële verschillen > 50.000
- Verantwoording van budgetoverheveling 2022-2023
- Nieuw: verzoek budgetoverheveling 2023-2024 (was: einde jaar)
- Doel:
 - melden van afwijkingen in uitvoering van beleid;
 - melden van alle ontwikkelingen die het resultaat 2023 met hoge mate van waarschijnlijkheid gaan beïnvloeden

Inhoudelijke ontwikkelingen

- Vluchtelingenopvang: van 30 naar 130 en nu 155 bedden Hazenweg
- Stijging bijstandsgerechtigden zet door in 2023.
- Wet Energietoeslag 2023 is door de 1^e kamer; toeslag 2023 kan uitbetaald worden.
- Huishoudelijke ondersteuning opnieuw gegund; vertrouwde gezichten kunnen blijven.
- Stand van zaken transformatieplan.
- Snelle stijging van de marktrente.
- In 2023 en 2024 1.000 nieuwe woningen.
- Kavels Veldkamp opnieuw in de markt
- Verkiezingen 2^e kamer in november; wel het werk, geen vergoeding.
- Steeds vaker pas op de plaats in verband met personele krapte.

Financiële effecten ontwikkelingen

- Beddenvergoeding COA in crisisopvang neemt toe met terugwerkende kracht
 - € 1,9 miljoen voordeel pr. 6, neutraal door toevoeging aan reserve vluchtelingen
- **Beschermd wonen** via centrumgemeente Enschede: verwachte teruggave = € 2,5 miljoen, waarvan € 1,65 miljoen nog niet opgenomen
- **Rentevergoeding Rijk saldo** schatkist voordeel = € 1,67 miljoen
 - bovenop de € 1,1 miljoen 1^e Beleidsrapportage
- **Septembercirculaire gemeentefonds**: hogere rijksbijdrage € 2,2 miljoen
 - Gemeenten declareren minder via het BTW compensatiefonds (communicerend vat met GF)
- Onderzoek **reële tarieven** dienstverleners Wmo/Jeugd: nadeel € 2,4 miljoen
 - nabetalingen met terugwerkende kracht
- Incidentele transformatiebudget volledig besteed en structurele besparingspotentieel deels structureel en deel incidenteel ingevuld.

Resultaat bestemmen

Voorstel: het voordeel van € 4,6 miljoen toevoegen aan de algemene reserve

Argument:

- Het resultaat in de jaarrekening wordt niet meer vermengd met het saldo 2^e Beleidsrapportage 2023 en bestaat dan uit de financiële effecten van september tot en met december.

Begrotingsverloop 2023

Soort mutatie	Beleids begroting 2023	Wijzigingen 2023	Totaal vóór 2e Beleids rapportage	2e Beleids rapportage	Actuele begroting 2023
Baten	338.812	35.097	373.909	12.386	386.295
Lasten	-342.726	-22.606	-365.332	-7.340	-372.672
Saldo voor reservemutaties	-3.914	12.491	8.577	5.046	13.623
Toevoegingen reserve	-4.698	-26.408	-31.106	-4.070	-35.176
Toevoeging positieve resultaat aan reserve	0	-7.911	-7.911	-4.560	-12.471
Onttrekking reserves	8.612	21.828	30.440	3.584	34.024
Saldo van baten en lasten	0	0	0	0	0

- Resultaat 1^e Beleidsrapportage (in Zomernota) is aan de Algemene reserve toegevoegd
- Resultaat 2^e Beleidsrapportage wordt voorgesteld om toe te voegen; dan zijn de resultaten in de jaarrekening de afwikkeling van de laatste 4 maanden van het jaar.

Stand van zaken transformatie

- Van opstarten naar uitvoering van de activiteiten.
- Nadruk heeft gelegen op verwerving basisondersteuning.
- Ombouwen data- en informatiehuishouding.
- Stabilisatie aantal inwoners dat gebruik maakt van maatwerk.
- Daling gebruik van Wmo-voorziening ondersteunende begeleiding.
- Risico's transformatieplan zijn onder controle.

Behandelvoorstel

Onderwerp	A. Beleidsbegroting 2024-2027 B. Belastingverordeningen en tarieven 2024		
Zaaknummer	A. 3641629 / B. 3639451	Portefeuillehouder	College
Belangrijkste beslis/-bespreekpunten	De raad wordt onder meer voorgesteld om: A. Beleidsbegroting 2024-2027 1. De Beleidsbegroting 2024-2027 vast te stellen; 2. Het programmaplan (hoofdstuk 5) van de Beleidsbegroting als beleidsinhoudelijk kader vast te stellen; 3. Het college van Burgemeester en wethouders te machtigen tot het uitvoeren van het programmaplan voor het jaar 2024; 4. De lasten en baten per begrotingsprogramma, inclusief de mutaties in de reserves, als financieel kader vast te stellen voor het jaar 2024; 5. De subsidieplafonds vast te stellen voor het jaar 2024. B. Belastingverordeningen en tarieven 2024 1. De belastingverordeningen met bijbehorende tarieventabellen vast te stellen. 2. Kennis te nemen van het door het college, onder voorbehoud van vaststelling van de Verordening parkeerbelastingen 2024 door de raad, vastgestelde Aanwijzingsbesluit betaald parkeren 2024 met bijbehorende overzichtskaart fiscaal gebied per 1-1-2024.		
Historie	A. Beleidsbegroting 2024-2027 De kaders voor de Beleidsbegroting 2024-2027 zijn bepaald in de Zomernota 2023-2027. Deze Zomernota is (inclusief aangenomen amendementen en moties) vastgesteld in de raadsvergadering van 19 juli jl.. De beleidsmatige en financiële effecten van de Zomernota zijn verwerkt in de Beleidsbegroting. In de begroting staat wat de gemeente het komende jaar concreet gaat doen en wat dat mag kosten. Met een begrotingsomzet van € 379 miljoen zijn we in staat om veel activiteiten uit te voeren. De gemeente heeft voor de komende 2 jaren de begroting financieel sluitend. De jaren daarna niet. Vanaf 2026 ontvangen alle gemeenten van het Rijk te weinig compensatie voor de taken die we als gemeenten moeten uitvoeren. Door deze onzekere rijksinkomsten moeten we op korte en lange termijn weloverwogen keuzes maken. Deze strategische keuzes zijn o.a. op het gebied van stedelijke ontwikkeling, sociaal domein, wijkgericht werken, duurzaamheid en participatie. Ook is het van belang, in deze onzekere (financiële) tijden, dat we voldoende buffer achter de hand houden in de vorm van een algemene reserve. Het voorstel van het college aan de gemeenteraad is om de woonlasten (OZB, afvalstoffen- en rioolheffing) in 2024, ten opzichte van de woonlasten in 2023 en de gehanteerde inflatiecorrectie in de begroting 2024, beperkt te verhogen. B. Belastingverordeningen en tarieven 2024 Het uitgangspunt voor de belastingtarieven is de Zomernota 2023-2027. Hierin wordt voor 2024 bij de algemene dekkingsmiddelen uitgegaan van een inflatiecorrectie (indexering) van 8,9 %. Dit geldt voor OZB, precariobelasting, begraafrechten, marktgelden, rioolaansluitrecht en leges. De tarieven van de hondenbelasting worden niet verhoogd. Dit is conform het amendement C01-A02 waarmee de gemeenteraad de Zomernota 2023-2027 heeft gewijzigd. Om dit expliciet aan te geven is de Verordening hondenbelasting (met gelijkblijvende tarieven) wel opnieuw aangeboden.		

Politieke Markt	17 oktober 2023			
Voorzitter	Griffiemedewerker	Zaal	Domein	Duur
Bernadette Morskieft	Eeftink / Hartendorp	Raadzaal	Bestuur	120 min
Doel van de sessie	Oordeelsvorming			
Behandeladvies	Tijdens de politieke markt vindt behandeling van "3641629 - Beleidsbegroting 2024-2027" gezamenlijk plaats met de behandeling van "3639451 - Belastingverordeningen en tarieven 2024". Tijdens deze politieke markt vindt behandeling in eerste termijn plaats. Hierbij wordt de termijn gehouden vanaf katheders. Interrupties via de interruptiemicrofoons. Aan het einde van de sessie is er ruimte voor het college om te reageren op de inbreng uit de eerste termijn. Maximaal 2 woordvoerders per fractie en max. 5 minuten spreektijd per fractie over beide onderwerpen samen. Volgorde van de fracties: GroenLinks, D66, LokaalHengelo, PvdA, Pro Hengelo, CDA, PVV, SP, Hengelose Burgers, VVD, ChristenUnie, BurgerBelangen, Forum voor Democratie De fracties wordt gevraagd om eventuele moties en amendementen die worden overwogen in hun termijn kenbaar te maken. De leden van de raad wordt verzocht om technische vragen voorafgaand aan de vergadering te stellen, hiervoor is de gelegenheid geweest via het technisch beraad van 12 oktober jl., maar is ook mogelijk via de raadsgriffie.			
Spreekrecht publiek	ja ☒	nee ☐	duur: maximaal 5 minuten. Svp aanmelden via raadsgriffie@hengelo.nl .	

Raad	8 november 2023
Doel van de sessie	Besluitvorming
Behandeladvies	Behandelvoorstel raadsvergadering 9 november: 17.00 uur: Begin raadsvergadering met opening A01, vaststellen agenda A02 en hamerstukken. 17.00 uur - 18.30 uur Gezamenlijke behandeling van de agendapunten C01 en C02 (begroting en Belastingtarieven). D.w.z. eerste termijn van de raad met algemene beschouwingen over de Begroting (inclusief: opmerkingen over Belastingtarieven), indienen van moties en amendementen: - max. 6 min per fractie; - twee woordvoerders per fractie; - 'korte' interrupties en verhelderende vragen zijn toegestaan. Volgorde fracties in de eerste termijn: BurgerBelangen, Forum voor Democratie, VVD, ChristenUnie, SP, Hengelose Burgers, CDA, PVV, PvdA, ProHengelo, GroenLinks, Lokaal Hengelo, D66. 18.30 - 19.30 uur: Schorsing raadsvergadering/eenvoudige maaltijd 19.30 uur: Hervatting raadsvergadering, vervolg behandeling agendapunten C01 en C02 19.30 - 20.00 uur: Eerste termijn college, max. 30 minuten: - 'korte' interrupties en verhelderende vragen zijn toegestaan. v.a. 20.00 uur: Tweede termijn raad én college m.b.t. agendapunten C01 en C02 volgens de normale spelregels: - debat; - twee woordvoerders per fractie; - reactie college; - stemming over moties, amendementen en over de agendapunten.

	Uiteraard vindt er wel afzonderlijke stemming over de agendapunten C01 en C02 plaats.	
Spreekrecht publiek	nee	

RAADSBESLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3641629	peper, marianne	FAC-FIN	Hanneke Steen-Klok
ONDERWERP			
3641629 - Beleidsbegroting 2024-2027			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

De gemeenteraad besluit:

1. De Beleidsbegroting 2024-2027 vast te stellen.
2. Het programmaplan (hoofdstuk 5) van de Beleidsbegroting als beleidsinhoudelijk kader vast te stellen.
3. Het college van Burgemeester en wethouders te machtigen tot het uitvoeren van het programmaplan voor het jaar 2024.
4. De lasten en baten per begrotingsprogramma, inclusief de mutaties in de reserves, als financieel kader vast te stellen voor het jaar 2024.
5. De subsidieplafonds vast te stellen voor het jaar 2024.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

Het college van burgemeester en wethouders heeft ingestemd met de Beleidsbegroting 2024-2027 en aangeboden aan de gemeenteraad. De gemeenteraad bespreekt dit naar verwachting op 17 oktober tijdens de politieke markt en neemt op 8 november een besluit.

De beleidsinhoudelijke en financiële kaders uit de Zomernota 2023-2027 zijn vertaald in de Beleidsbegroting 2024-2027. In de begroting staat wat de gemeente het komende jaar concreet gaat doen en wat dat mag kosten. Met een begrotingsomzet van € 379 miljoen zijn we in staat om veel activiteiten uit te voeren.

We leven in tijden van grote veranderingen en opgaven. Daarom hebben we voor de toekomst de 'strategische agenda' ontwikkeld. Voor vele jaren zijn de Hengelose ambities groot. We willen de kwaliteit van leven voor onze inwoners op peil houden en op onderdelen verder vergroten. Dat doen we door de nadruk te leggen op een aantrekkelijke bruisende stad en de groene toptechnologische regio. Bij het werken aan deze ambities is het aantrekken, boeien en binden van jong talent en jonge gezinnen een van de grootste opgaven. De vergrijzing slaat namelijk dubbel toe en de beroepsbevolking in Twente daalt de komende jaren fors. Door het aantrekken van jong talent kunnen de voorzieningen in Hengelo in de toekomst in tact blijven.

De gemeente heeft voor de komende 2 jaren de begroting financieel sluitend. De jaren daarna niet. Vanaf 2026 ontvangen alle gemeenten van het Rijk te weinig compensatie voor de taken die we als gemeenten moeten uitvoeren. Door deze onzekere rijksinkomsten moeten we op korte en lange termijn weloverwogen keuzes maken. Deze strategische keuzes zijn o.a. op het gebied van stedelijke ontwikkeling, sociaal domein, wijkgericht werken, duurzaamheid en participatie. Ook is het van belang, in deze onzekere (financiële) tijden, dat we voldoende buffer achter de hand houden in de vorm van een algemene reserve.

Het voorstel van het college aan de gemeenteraad is om de woonlasten (OZB, afvalstoffen- en rioolheffing) in 2024, ten opzichte van de woonlasten in 2023 en de gehanteerde inflatiecorrectie in de begroting 2024, beperkt te verhogen.

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	AFDELING	PORT. HOUDER
3641629	Peper, Marianne	FAC-FIN	Hanneke Steen-Klok
ONDERWERP			
3641629 - Beleidsbegroting 2024-2027			

BESLUIT

De gemeenteraad besluit:

1. De Beleidsbegroting 2024-2027 vast te stellen.
2. Het programmaplan (hoofdstuk 5) van de Beleidsbegroting als beleidsinhoudelijk kader vast te stellen.
3. Het college van Burgemeester en wethouders te machtigen tot het uitvoeren van het programmaplan voor het jaar 2024.
4. De lasten en baten per begrotingsprogramma, inclusief de mutaties in de reserves, als financieel kader vast te stellen voor het jaar 2024.
5. De subsidieplafonds vast te stellen voor het jaar 2024.

INLEIDING

Ieder jaar biedt het college van Burgemeester en wethouders op basis van de Gemeentewet, voor aanvang van het nieuwe begrotingsjaar, een ontwerp-(meerjaren)begroting aan ter vaststelling aan de gemeenteraad.

De kaders voor de Beleidsbegroting 2024-2027 zijn bepaald in de Zomernota 2023-2027. Deze Zomernota is (inclusief aangenomen amendementen en moties) vastgesteld in de raadsvergadering van 19 juli jl. De beleidsmatige en financiële effecten van de Zomernota zijn verwerkt in de Beleidsbegroting. Tevens is de begroting 2024 e.v. nu op detailniveau uitgewerkt.

De beleidsmatige en financiële ontwikkelingen na de Zomernota zijn uitgebreid toegelicht in hoofdstuk 3. Daarnaast wordt in hoofdstuk 3 met name ingegaan op de financiële positie, risico's, belasting- en tariefmaatregelen.

Voor de leesbaarheid van de Beleidsbegroting is bewust hoofdstuk 3 'Beleidsmatige, financiële en overige ontwikkelingen' voorafgaand aan dit raadsadvies in de Beleidsbegroting opgenomen. Dit om niet twee keer dezelfde teksten te lezen in de hoofdstukken 3 en 4.

ARGUMENTEN

- 1.1 De gemeenteraad stelt de begroting vast o.b.v. artikel 191 Gemeentewet
De raad stelt de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient. Het college zendt de door de raad vastgestelde begroting vóór 15 november aan Gedeputeerde Staten.
- 2.1/3.1 De gemeenteraad is het kader stellende orgaan
De gemeenteraad bepaalt als hoogste orgaan in de gemeente de inhoudelijke en financiële kaders van de begroting. Het college van B en W voert de begroting binnen deze kaders uit.
- 5.1 De gemeenteraad bepaalt de subsidieplafonds op basis van de Algemene subsidieverordening
Op grond van artikel 4 lid 1 van de Subsidieverordening kan de gemeenteraad jaarlijks bij de vaststelling van de begroting besluiten tot het instellen van subsidieplafonds. Wij stellen voor om voor het jaar 2024 de subsidieplafonds vast te stellen conform het overzicht in paragraaf 6.8 van de Beleidsbegroting. In deze paragraaf worden de subsidies op basis van de diverse uitvoerings- en subsidieregelingen benoemd. Ook worden hier in een afzonderlijke kolom de subsidieplafonds van de betreffende regelingen aangegeven.

KANTTEKENINGEN

- 1.1 Het niet voldoen aan het provinciaal toezicht, indien de begroting niet tijdig wordt vastgesteld en ingediend voor 15 november 2023
Consequentie: gemeente Hengelo valt dan onder het preventief provinciaal financieel toezicht van de provincie. Alle raadsbesluiten en begrotingswijzigingen moeten eerst door Gedeputeerde Staten worden goedgekeurd voor het nieuwe begrotingsjaar.

VERVOLG

Communicatie

De Beleidsbegroting is ook digitaal beschikbaar op het financieel portaal van de gemeente Hengelo: <https://financien.hengelo.nl/>. Na de vaststelling zal de begroting worden aangevuld met de aangenomen amendementen en moties in de gemeenteraad. Een persbericht volgt ook bij het definitieve raadsbesluit.

Vervolgproces Beleidsbegroting 2024-2027:

28/29 september 2023	Digitale/fysiek aanbidding aan gemeenteraad
12 oktober 2023	Technisch beraad
17 oktober 2023	Oordeelsvormende politieke markt
8 november 2023	Raadsvergadering Beleidsbegroting

BIJLAGEN

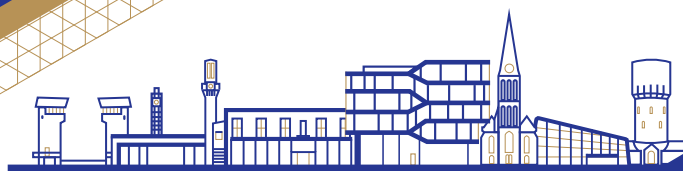
Bijlage 1: Beleidsbegroting 2024-2027

Beleids- begroting

2024 - 2027

Versie: 17 oktober 2023
Vastgesteld door het college van B en W
ten behoeve van besluitvorming in de
gemeenteraad van 8 november 2023

Gemeente
Hengelo

www.hengelo.nl

Colofon

Dit is een publicatie van de Gemeente Hengelo
Postbus 18
7550 AA Hengelo
www.hengelo.nl

Bezoekadres: Burg. van der Dussenplein 1
E-mail: gemeente@hengelo.nl
Telefoon: 14074

Fotografie: Christian van der Meij, Eric Brinkhorst & Hart van Zuid

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Publieksversie	5
Leeswijzer	10
3 Beleidsmatige, financiële en overige ontwikkelingen	13
3.1 Beleidsmatige ontwikkelingen	14
3.2 Financiële ontwikkelingen - Van Zomernota naar Beleidsbegroting	15
3.3 Overige ontwikkelingen, risico's en financiële positie	18
3.4 Belasting- en tariefmaatregelen	22
3.5 Grondslagen voor de ramingen bestaand beleid	24
4 Raadsadvies en besluit	25
4.1 Raadsadvies	26
4.2 Raadsbesluit	29
5 Programma's	33
5.1 Hengelo in verbinding: onze koers, de strategische agenda en talentopgave	34
5.2 Beleidsprogramma's	42
5.2.1 Veiligheid	42
5.2.2 Verkeer, vervoer en waterstaat	47
5.2.3 Economie	53
5.2.4 Onderwijs	59
5.2.5 Sport, cultuur en recreatie	65
5.2.6 Sociaal domein	75
5.2.7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid	93
5.2.8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	105
5.2.9 Bestuur en ondersteuning	114
6 Paragrafen	129
6.1 Lokale heffingen	130
6.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	142
6.3 Onderhoud kapitaalgoederen	151
6.4 Grondbeleid	158
6.5 Financiering	164
6.6 Verbonden partijen	168
6.7 Bedrijfsvoering	182
6.8 Subsidies	193
6.9 Wet open overheid	195
7 Financiële overzichten	197
7.1 Baten en lasten	198
7.1.1 Totaal overzicht baten en lasten	198
7.1.2 Baten en lasten per programma	199
7.1.3 Incidentele baten en lasten	199
7.2 Algemene dekkingsmiddelen	210

8 Bijlage	211
8.1 Reserves en voorzieningen	212
8.2 Lasten en baten per taakveld	220
8.3 EMU-saldo	222
8.4 Transformatieplan sociaal domein	223
8.5 Verbonden partijen en vertegenwoordiging	225
8.6 Meerjarig investeringsoverzicht	227
8.7 Nieuw beleid Zomernota 2023-2027	228
8.8 Tarieven sportaccommodaties	230
8.9 Afkortingenlijst en begrippenlijst	234
8.10 Verplichte kengetallen	245
8.11 Global Goals	247
8.12 Aangenomen amendementen en moties	249

Voorwoord

Beste Hengeloër,

Gemeenten staan de komende jaren voor grote maatschappelijke opgaven. En dat is in Hengelo niet anders. Voldoende woningen in de stad, energie besparen én duurzaam opwekken. We willen de stad bereikbaar en veilig houden, het sociaal domein gaat flink veranderen én onderwijshuisvesting vraagt de nodige aandacht.

In Hengelo leggen we de focus op de strategische agenda met vijf opgaven: toekomstbestendige stedelijke ontwikkeling, toekomstbestendig sociaal domein, duurzame inrichting, wijkgerichte aanpak en de inwoner centraal. Deze opgaven zijn van groot belang voor de toekomst van onze gemeente. Deze agenda geeft robuust richting aan hetgeen we in 2024 doen om de ambities van de stad dichterbij te brengen.

Roerige tijden

Ook de wereld om ons heen staat niet stil. We hebben nog steeds te maken met onzekere (financiële) tijden. We ondervinden dagelijks de gevolgen van de oorlog in Oekraïne. De hoge inflatiecijfers zorgen ervoor dat alles duurder wordt. Voor u, voor bedrijven én voor ons als overheid. Dit zijn dan ook onderwerpen, waar wij als gemeente onze rol willen pakken om ervoor te zorgen dat iedereen mee kan blijven doen.

Stijgende kosten

Ook als gemeente hebben we last van de hoge inflatie. Alles wordt duurder. In combinatie met de grote maatschappelijke opgaven én een beperkte financiële ruimte. Want als gemeenten krijgen we de komende jaren ook minder geld vanuit de Rijksoverheid. Maar het demissionaire kabinet neemt geen besluiten meer over belangrijke onderwerpen op het gebied van gemeentefinanciën. Vanaf 2026 laten we daarom in onze begroting nu voor het eerst ook tekorten zien. Simpelweg omdat we vinden dat we voor de uitvoering van bestaande en nieuwe taken op dit moment onvoldoende geld krijgen. Daar staan we niet alleen in. Wij blijven daar bij het Rijk op wijzen. Alleen op die manier kunnen we onze gemeentelijke taken ook blijven uitvoeren voor u als inwoner, onze partners en alle bedrijven om de ambities voor de stad verwezenlijken.

Beleidsbegroting

Onze Beleidsbegroting bestaat uit 9 programma's. Verderop leest u per programma de belangrijkste doelen en opgaven. In de publieksversie leest u in het kort wat we in 2024 gaan doen om bij te dragen aan deze doelen en opgaven.

Hanneke Steen-Klok, namens het college van burgemeester en wethouders

Het financieel portaal

De gemeentebegroting is digitaal beschikbaar in het financieel portaal van de gemeente Hengelo (link: <https://financien.hengelo.nl>).

Raadsbehandeling

De behandeling van de Beleidsbegroting vindt plaats in de oordeelsvormende politieke markt van 17 oktober a.s. De raadsvergadering over de Beleidsbegroting vindt plaats op 8 november a.s.

Hengelo, 26 september 2023

Publieksversie

De inwoner centraal | Wijkgericht | Toekomstbestendige stedelijke ontwikkeling |
Transformatie sociaal domein | Draagvlak voor duurzame inrichting

Publieksversie

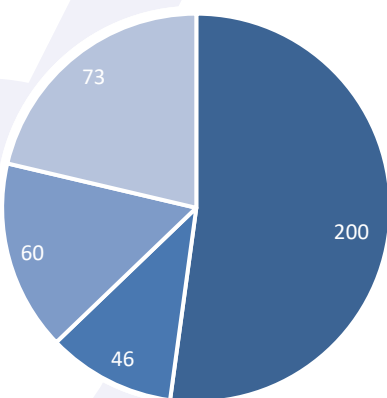
Beleidsbegroting 2024 -2027

De Beleidsbegroting van de gemeente Hengelo geeft een beeld van de inkomsten en uitgaven. In de begroting wordt duidelijk gemaakt welke taken de gemeente uitvoert en welke bedragen daarbij horen. Daarnaast wordt duidelijk gemaakt welke beleidsmatige- en financiële ontwikkelingen in de komende jaren van invloed zijn. In deze publieksversie leest u wat we op de verschillende programmaonderdelen willen bereiken, wat dat mag kosten en wat we daarvoor in 2024 zoal gaan doen. De gemeentebegroting is digitaal beschikbaar in het financieel portaal van de gemeente Hengelo (<https://financien.hengelo.nl>).

Inkomsten en uitgaven van de gemeente Hengelo

Inkomsten

Waar komt het geld vandaan

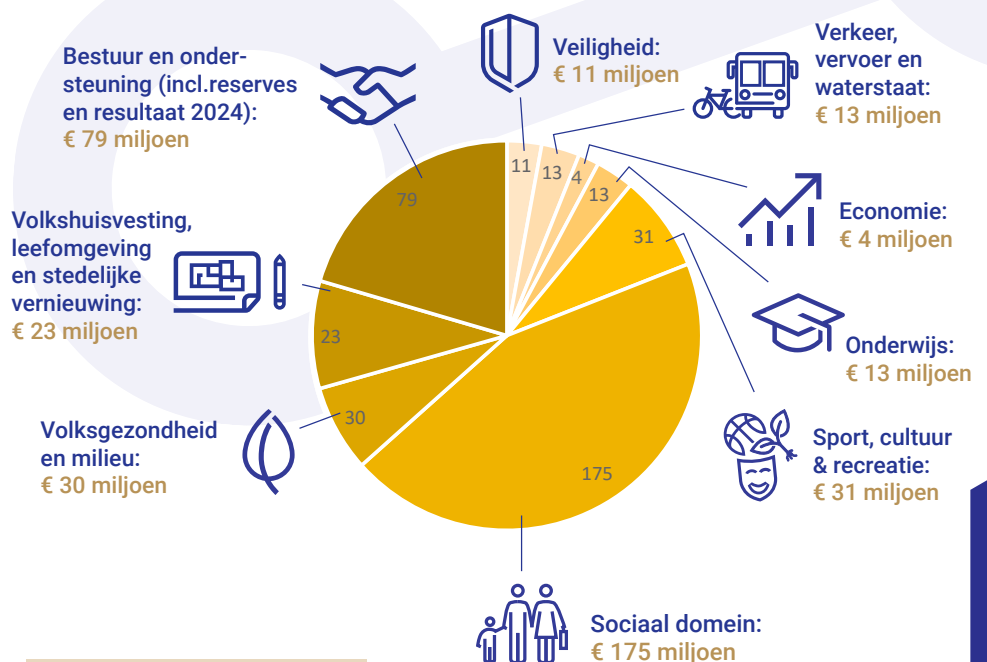
Inkomsten 2024

(x € 1 miljoen)

Gemeentefondsuitkering	200
Specifieke uitkeringen van het Rijk	46
Lokale heffingen	60
Overige inkomsten	73

Totaal inkomsten 379

Uitgaven Waar gaat het geld naar toe

Totaal uitgaven:
€ 379 miljoen

Wat willen we bereiken?

De Beleidsbegroting van de gemeente Hengelo kent 9 programma's. Hieronder leest u per programma de belangrijkste doelen en opgaven

Veiligheid

- Minder vermogens-, vandalisme- en geweldsdelicten, zoals inbraken, diefstal, vernielingen en mishandeling.
- Minder (georganiseerde) misdaad die het vertrouwen in de maatschappij aantast (ondermijnende criminaliteit), zoals drugshandel, fraude en witwassen.
- Inwoners voelen zich veiliger in Hengelo.
- Inwoners ervaren minder overlast in hun wijk of buurt.

Wat gaan we daarvoor doen in 2024?

We krijgen steeds meer te maken met nieuwe en complexere veiligheidsproblemen. Daarom zetten we in 2024 meer in op de thema's ondermijning en online criminaliteit. We investeren in digitale weerbaarheid van ouderen, jongeren en ondernemers. Dat doen we door bewustzijn te stimuleren en te ondersteunen waar dat kan. Ook onderzoeken en ontwikkelen we samen met de politie en regionale partners een aanpak op jonge drugdealers, om drugshandel te verminderen. Tegelijkertijd onderzoeken we hoe we aan de ene kant onze toezicht- en handhavingscapaciteit kunnen uitbreiden en aan de andere kant kwalitatief kunnen verbeteren, zodat onze Boa's maximaal kunnen bijdragen aan een leefbare en veilige omgeving. Ook willen we graag op basis van beschikbare cijfers en informatie actie ondernemen om te zorgen voor veilige wijken.

Verkeer, vervoer en waterstaat

- Hengelo is beter bereikbaar met de fiets, de auto en het openbaar vervoer.
- De wegen en fietspaden in Hengelo zijn heel en veilig.
- De openbare ruimte in Hengelo is schoon.
- Fietsers kunnen hun fiets makkelijker en veiliger stallen in de binnenstad.

Wat gaan we daarvoor doen in 2024?

We willen Hengelo in de toekomst leefbaar, bereikbaar en veilig houden. Het mobiliteitsplan, vastgesteld in 2023, geeft richting aan projecten tot het jaar 2040. We zien dat duurzame mobiliteit en elektrisch laden een steeds grotere rol gaan spelen in ons dagelijkse manier van verplaatsen. Zo gaat Arriva vanaf 1 januari 2024 in Hengelo rijden met elektrische bussen. Ook maken we in 2024 een begin met een actieplan om het fietsgebruik verder te stimuleren met oog voor veiligheid, de netwerken in de stad én het fietsparkeren in de binnenstad. Vooruitlopend daarop wordt in 2024 de nieuwe bewaakte fietsenstalling op het Wetplein al aangelegd. In de binnenstad werken we aan een nieuw toegangsbeleid. Ook gaan we ons parkeerbeleid actualiseren. Daarin zoeken we een alternatief voor Shop & Go, waar we in 2024 mee stoppen.

Economie

- Meer banen in Hengelo, ook voor eigen inwoners.
- Meer groei uit kennisintensieve en innovatieve industrie zoals de sector Hightech systemen en materialen.

Wat gaan we daarvoor doen in 2024?

Onze bedrijventerreinen zijn belangrijke vestigingsplaatsen voor bedrijven én werkgelegenheid. Bijna 45% van de banen in Hengelo vind je namelijk op bedrijventerreinen. Daarom gaan we samen met ondernemersverenigingen aan de slag om onze bedrijventerreinen toekomstbestendig te maken. De beschikbaarheid van voldoende bedrijfsruimte blijft ook een aandachtspunt. Samen met de gemeente Enschede gaan wij de gebiedsontwikkeling in de Spoorzone de komende jaren vormgeven. Ook onderzoeken wij hoe we als gemeente de realisatie van een Clean Energy Hub en een e-truck laadstation mogelijk kunnen maken.

Onderwijs

- Minder kinderen en jongeren in Hengelo hebben een onderwijsachterstand.
- Meer jongeren behalen een startkwalificatie.
- Schoolgebouwen passen beter bij de leerlingenaantallen.
- Schoolgebouwen in Hengelo worden multifunctioneler gebruikt, zoals voor kinderopvang (integrale kindcentra).

Wat gaan we daarvoor doen in 2024?

In Hengelo willen we dat elke kind goed onderwijs krijgt én daarmee kansen voor de toekomst. We zetten in op scholen en wijken daar waar dat het meest nodig is. Om schoolgebouwen optimaal te gebruiken is het Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2023 - 2050 opgesteld, wat in 2024 vastgesteld gaat worden. Daarmee zetten we in op goede schoolgebouwen die voldoende ruimte bieden aan ons huidige aantal Hengelose leerlingen. Maar die ook aan te passen zijn aan een stijgend aantal leerlingen vanuit onze ambitie om als stad te groeien. We zetten in op efficiënt gebruik van schoolgebouwen. De functie van de school in de wijk gaan wij nadrukkelijker versterken, afhankelijk van de specifieke behoeften in de wijk, inzetten voor en ten gunste van alle inwoners van die wijk.

Sociaal Domein

- Meer inwoners zetten zich in voor de (lokale) samenleving.
- Minder inwoners zijn eenzaam.
- Minder inwoners hebben problematische schulden.
- Meer inwoners maken optimaal gebruik van ons armoedebeleid.
- Meer inwoners met weinig kans op regulier werk hebben een (zo nodig aangepaste) baan.
- Meer inwoners weten de algemene voorzieningen te vinden.
- Minder inwoners zijn aangewezen op maatwerkvoorzieningen Wmo en jeugd bij het oplossen van problemen in hun leefsituatie.
- Inwoners zijn tevreden over de re-integratievoorzieningen en maatwerkvoorzieningen Wmo en jeugd van de gemeente.

Wat gaan we daarvoor doen in 2024?

In 2024 werken we verder aan het Nieuw Hengelo's Model. In dit model ligt de focus op: normaliseren, preventie, wijkgerichte aanpak en nieuw zakelijk partnerschap. Hierin gaat het om preventie, integrale aanpak én dichterbij de inwoners. Met een sterke sociale basis en basisondersteuning waardoor de inzet vanuit de maatwerkvoorziening vermindert. Zo zetten we in 2024 meer in op het creëren van mogelijkheden tot ontmoeting in de wijken (zowel online als offline). Wij realiseren ons dat de keuzes in het transformatieplan onze inwoners raken. De ondersteuning valt niet weg, maar wordt waarschijnlijk wel anders. Ook starten vanaf januari 2024 nieuwe contracten met aanbieders Huishoudelijke ondersteuning.

Sport, cultuur en recreatie

- Meer inwoners van Hengelo sporten, bewegen en spelen.
- Inwoners en bezoekers waarderen het culturele aanbod en erfgoed in Hengelo hoger.
- Inwoners zijn meer tevreden over de hoeveelheid en kwaliteit van openbaar groen in Hengelo.
- Hengelo kent meer biodiversiteit in de openbare ruimte.

Wat gaan we daarvoor doen in 2024?

We blijven inwoners stimuleren om te sporten en bewegen. Dit doen we op scholen, in wijken en bij sport- en beweegaanbieders voor specifieke doelgroepen. In 2024 gaan we ons, samen met verenigingen, sportaanbieders en gebruikers, meer inzetten voor een sociaal veilig klimaat binnen onze accommodaties en voorzieningen. Ook is sport en bewegen binnen de ontwikkeling van Spoorzone Hengelo Enschede één van de pijlers.

Op het gebied van kunst en cultuur zetten we ons in om het culturele aanbod en erfgoed te stimuleren. Zo gaan we aan de slag met het Uitvoeringsprogramma voor de Cultuurregio Twente voor de periode 2023-2028. Dit programma heeft als doel om het cultuuraanbod in Twente te versterken, de samenwerking in de regio te bevorderen én het aantrekken en behouden van (jong) talent. Ook dragen we financieel bij aan de plaatsing van 10 kunstwerken van de stichting Storkiaan.

De komende jaren maken we onze stad klaar voor het veranderende klimaat. We geven groen en water de ruimte. Een mooi voorbeeld daarvan is de transformatie van onze binnenstad, herinrichting van de Bankastraat en de aanpak met het project Van Grijs naar Groen. In onze projecten nemen we extra groen en water als uitgangspunt.

Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid

- Huishoudens en organisaties verbruiken minder (fossiele en niet-fossiele) energie.
- Huishoudens en organisaties wekken meer duurzame energie op met behulp van zon, wind of warmtebronnen.
- Er is minder afval en grondstoffen worden meer en vaker opnieuw gebruikt (circulaire economie).
- Hengelo heeft meer capaciteit om water op te vangen bij hevige neerslag.
- Hengeloërs hebben een gezondere levensstijl.
- Het verschil in ervaren gezondheid tussen inwoners met een hoge en een lage sociaal economische status (SES) is kleiner geworden.

Wat gaan we daarvoor doen in 2024?

Het jaar 2024 en de jaren daarna staan in het teken van uitvoering. Mensen gaan het zien en ervaren dat Hengelo verduurzaamt. We zetten actief in op energiebesparing en geven daarbij zelf het goede voorbeeld. Dat doen we ook in samenwerking met de coöperatie Energie van Hengelo. Op basis van het Warmteprogramma stellen wij een bronnenstrategie en wijk- en buurtuitvoeringsplannen op. Wij leggen vast hoe en wanneer wijken van het gas af gaan en welke alternatieven daarvoor beschikbaar zijn. Dat doen we samen met RES, Welbions, netbeheerders en overige maatschappelijke partners en bewonersorganisaties. We kijken ook vooruit: het wordt steeds drukker op het elektriciteitsnet. Daarom werken we in goed overleg met netbeheerders aan (innovatieve) oplossingen.

Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

- Hengelo kent een groter aanbod van koop- en huurwoningen.
- Inwoners kunnen langer zelfstandig blijven wonen in een geschikte woning.
- Meer woningzoekenden vinden een passende woning in Hengelo.
- Inwoners zijn meer tevreden over de kwaliteit van hun fysieke leefomgeving zoals voor veiligheid, gezondheid en natuur.
- Meer mensen bezoeken de binnenstad van Hengelo en verblijven er langer.
- We hebben een aantrekkelijk compact stadshart waarin winkels en horeca in de binnenstad van Hengelo meer bijeen zijn gebracht in een kleiner gebied.
- Er wonen meer mensen in de binnenstad.
- Er wonen, werken en leren meer mensen in Hart van Zuid.

Wat gaan we daarvoor doen in 2024?

We gaan door met het toevoegen van nieuwe woningen aan onze stad: 450 in het jaar 2024. Het zwaartepunt blijft liggen in de binnenstad en Hart van Zuid, waar op termijn meer dan 2000 woningen worden gerealiseerd. In 2024 richten we ons ook op kleinschalige woningbouw in bestaande wijken. Samen met Welbions en Ookbions geven we invulling aan nog nader te bepalen prestatieafspraken 2024-2025 waarin nieuwbouw, verduurzaming, huisvesting van doelgroepen én het terugdringen van zoektijden belangrijke thema's zijn. Op 1 januari 2024 gaat de Omgevingswet van start. Dat plan vormt de basis voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. Ook het landelijke gebied is in beweging. In 2024 werken we met betrokkenen uit het buitengebied aan de invulling van het gebiedsprogramma voor Zuidoost Twente.

Bestuur en ondersteuning

- Meer (jonge) inwoners en andere belanghebbenden zijn betrokken bij de ontwikkeling van gemeentelijk beleid en zij voelen zich gehoord.
- Inwoners waarderen de dienstverlening van de gemeente Hengelo hoog.
- De gemeente Hengelo blijft financieel gezond waarbij we ambities blijven realiseren vanuit de logica van de Hengeloër.

Wat gaan we daarvoor doen in 2024?

Als gemeente zijn we er voor onze inwoners. Daarom willen we in onze dienstverlening aansluiten bij inwoners en hun vraag door te doen wat past en kan. We verbeteren continue onze dienstverlening. Bijvoorbeeld door direct duidelijke taal in onze brieven en communicatie. Ook gaan we proactief de samenwerking met de samenleving opzoeken. Voor nieuwe bewoners organiseren we welkomstbijeenkomst(en) om Hengelo te leren kennen. Want wij willen dat de inwoner zich welkom, gehoord, gezien en begrepen voelt. Ook organiseren we het Baas boven Baas festival, waar vanaf 2024 een 'beste idee voor Hengelo' wordt uitgereikt aan een kind of klas.

Leeswijzer

In de Zomernota 2023-2027 zijn de kaders voor het (nieuw) beleid en financiën op hoofdlijnen voor de Beleidsbegroting 2024-2027 vastgesteld door de gemeenteraad op 19 juli jl. Deze kaders zijn verwerkt in de nu voorliggende Beleidsbegroting. De doorvertaling van de Zomernota 2023-2027 vindt u met name terug in 'Hengelo in verbinding: onze koers, de strategische agenda en talentopgave' en de beleidsprogramma's (hoofdstuk 5) en de paragrafen (hoofdstuk 6). Na de vaststelling van de Zomernota heeft de tijd niet stil gestaan en hebben zich diverse nieuwe ontwikkelingen voorgedaan. De detailuitwerking van de hele begroting is nu verwerkt in deze Beleidsbegroting.

In hoofdstuk 3 wordt kort ingegaan op de beleidsmatige ontwikkelingen zoals de strategische agenda en nieuw beleid. Daarnaast worden het bijgestelde financieel perspectief na de vaststelling van de Zomernota en de financiële positie van de gemeente Hengelo beschreven. Tevens wordt ingegaan op de risico's en het weerstandsvermogen, de belastingmaatregelen en de begrotingsuitgangspunten.

In hoofdstuk 4 treft u het raadsadvies en het raadsbesluit aan. De Beleidsbegroting bestaat daarna uit de volgende hoofdstukken.

In hoofdstuk 5 wordt ingegaan in de strategische agenda 'Hengelo in verbinding'. Dit vormt de kern van de begroting. Vervolgens kent de Beleidsbegroting de volgende beleidsprogramma's: 1. Veiligheid, 2. Verkeer, vervoer en waterstaat, 3 Economie, 4. Onderwijs, 5. Sport, cultuur en recreatie, 6. Sociaal domein, 7. Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid, 8. Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing en 9. Bestuur en ondersteuning.

Met ingang van de Beleidsbegroting 2022-2025 hebben we meer focus aangebracht in de begrotingsopzet voor de programma's. In samenspraak met de gemeenteraad zijn toen de doelen per begrotingsprogramma geconcretiseerd, waarbij de nieuwe beleidsindicatoren aan de doelen zijn gekoppeld. We hebben er toen voor gekozen om de doelen en beleidsindicatoren meerjarig in tact houden om zo te bepalen of we de doelen halen. Het kan zijn dat door omstandigheden of bijstelling van beleid deze doelen aanpassing behoeven op basis van nieuwe beleidsnota's. Dan zien we deze nieuwe doelen of de vervallen doelen ook terug als onderdeel van de betreffende beleidsnota.

Per begrotingsprogramma vindt u de volgende punten:

- Welke belangrijke ontwikkelingen zien we voor 2024?
- Relevante beleidsnota's
- Verbonden partijen
- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor anders doen in 2024?
- Wat blijven we doen?
- Wat mag het kosten?
- Risico's?

Bij '*Wat willen we bereiken?*' zijn de doelen per programma geformuleerd met daaraan gekoppeld de beleidsindicatoren. Middels de beleidsindicatoren kunnen we volgen in welke mate we de doelen gaan behalen. De meeste peilwaarden van de beleidsindicatoren halen we (jaarlijks) op middels uitvraag bij het HengeloPanel. Het kan voorkomen dat we nu meerdere peilwaarden met een verschillend uitvraagjaar tonen per beleidsindicator. Bijvoorbeeld als er door een eerdere enquête al een peilwaarde bekend was. Dan tonen we beide waarden. Dit doen we met name omdat bijv. een eerdere uitvraag is gedaan in een jaar waar corona heerste.

Bij '*Wat gaan we daarvoor anders doen in 2024?*' zijn de daarvoor in komend jaar benodigde acties gekoppeld aan de doelen.

Bij '*Wat blijven we doen?*' wordt een beschrijving gegeven van de activiteiten, die de gemeente Hengelo al jaarlijks uitvoert.

In 'Wat mag het kosten?' kent elk programma een (op basis van de begrotingsvoorschriften) onderverdeling naar taakvelden. Hierin wordt een financiële toelichting van verschillen > € 50.000 of > 10% van het budget gegeven. De financiële toelichtingen kunnen op de taakvelden niet zonder meer één op één vergeleken worden met de mutaties die zijn genoemd in de Zomernota 2023-2027.

In de Zomernota wordt uitgegaan van een vergelijking van de afzonderlijke jaarschijven 2024-2027 ten opzichte van de meerjarenschijven 2024-2026 bij de (gewijzigde) Beleidsbegroting 2023-2026. Sommige afwijkingen zijn namelijk al eerder ontstaan in voorgaande jaren door bijv. eerdere Kadernota's of een Zomerbrief. Deze mutatie vindt u niet direct terug in de vergelijking van dezelfde begrotingsjaren (paragraaf 3.2 van deze begroting), maar maakt wel onderdeel uit van de financiële toelichting in het programmaplan (hoofdstuk 5) tussen de jaarschijf 2024 ten opzichte van de jaarschijf 2023. Tevens kunnen budgetten structureel zijn aangepast met ingang van 2023 in de Zomernota 2023-2027. Dit leidt dan ook niet tot een verschil in de financiële toelichting in het programmaplan (hoofdstuk 5). Ook ziet u in hoofdstuk 5 in de financiële toelichting terug of budgetten zijn geïndexeerd, terwijl dat in de Zomernota in één onderdeel 23-FP-9.2 'Prijs- en loonindexaties 2024 versus compensatie gemeentefonds' is gepresenteerd.

De besluitvorming door uw gemeenteraad tot de zomervakantie is voor de jaarschijf 2023 verwerkt. Dit is inclusief de Jaarstukken 2022 en herzieningen grondexploitaties per 1 januari 2023.

Een nieuw item per beleidsprogramma is *Risico's*. Door de vaststelling van de (nieuwe) beleidsnota 'Integraal Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2023 - 2027' is besloten om de risico's per beleidsprogramma te presenteren in plaats van (voorheen) per thema.

In hoofdstuk 6 staan de door het Rijk voorgeschreven verplichte paragrafen. De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de begroting op specifieke onderwerpen, zoals het weerstandsvermogen en risicobeheersing, het grondbeleid, het onderhoud van kapitaalgoederen en de lokale heffingen. Nieuw is de verplichte paragraaf Wet Open Overheid met ingang van 2024. Aan de (verplichte) paragrafen hebben we de niet verplichte paragraaf Subsidies toegevoegd.

Hoofdstuk 7 geeft een totaaloverzicht van lasten en baten, een overzicht van lasten en baten per programma, de incidentele baten en lasten per programma en een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen.

In hoofdstuk 8 worden alle bijlagen weergegeven, waaronder de baten en lasten per taakveld, de overzichten van de reserves en voorzieningen, de verbonden partijen, het meerjarig investeringsoverzicht, de tarieven voor de huur van sportaccommodaties, de begrippen- en afkortingenlijst en de verplichte kengetallen van de landelijke website 'waarstaatjegemeente'.

3

Beleidsmatige, financiële en overige ontwikkelingen

3.1	Beleidsmatige ontwikkelingen	14
3.2	Financiële ontwikkelingen - Van Zomernota naar Beleidsbegroting	15
3.3	Overige ontwikkelingen, risico's en financiële positie	18
3.4	Belasting- en tariefmaatregelen	22
3.5	Grondslagen voor de ramingen bestaand beleid	24

3.1 Beleidsmatige ontwikkelingen

Nieuw beleid

Bij de behandeling van de Zomernota 2023-2027 op 19 juli jl. heeft de integrale afweging in de gemeenteraad over nieuw beleid al plaatsgevonden. Voor het totaaloverzicht nieuw beleid verwijzen wij naar bijlage 8.7. De uitgebreide toelichtingen hierop kunt u terug vinden in de Zomernota 2023-2027. De detailuitwerking hiervan is in deze begroting verwerkt.

Strategische agenda en talentopgave

In het kort kan de langjarige koers, zoals die voor het eerst in de Kadernota 2020-2023 is beschreven, als volgt worden samengevat:

Hengelo is een sterke stad: met een robuuste sociale structuur, in het centrum van de groene toptechnologische regio Twente en op een kruispunt van strategische verbindinglijnen met andere stedelijke regio's, zoals Zwolle-Münster en Amsterdam-Berlijn. De kwaliteit van leven is hoog, door het goede voorzieningenniveau, de economische kracht en een optimaal woon- en leefklimaat, waar het stedelijke vestigingsmilieu en de groene ruimte altijd dicht bij elkaar liggen.

De Hengelose ambities voor de lange termijn zijn groot. Voorop staat dat we de hierboven beschreven kwaliteit van leven voor onze inwoners (in termen van brede welvaart/bruto Twents geluk) verder willen vergroten en op peil willen houden. Dat doen we door te focussen op onze twee sterke en onderscheidende kanten: onze aantrekkelijke bruisende stad en de groene toptechnologische regio.

Bij het werken aan de ambities in onze koers en de aanpak van de vijf strategische opgaven is duidelijk geworden dat de significante daling van de beroepsbevolking misschien wel een van de grootste opgaven is om de doelen te bereiken. Daarom is de talentopgave en bijbehorende schaalessprong beschreven als randvoorwaardelijk voor behoud/uitbouw van de kwaliteit van leven in de toekomst. In de Zomernota 2023-2027 heeft de gemeenteraad besloten tot vorming van een aanjaagbudget talentopgave (24-NB-9.4) van incidenteel € 5 miljoen, om die ontwikkeling samen met de stad op te pakken.

De vijf strategische opgaven zijn:

- toekomstbestendige stedelijke ontwikkeling
- toekomstbestendig sociaal domein
- duurzame inrichting
- dwarsthema: wijkgerichte aanpak
- dwarsthema: de inwoner centraal.

In paragraaf 5.1 wordt uitgebreider ingegaan op de strategische agenda en het aanjaagbudget talentopgave.

Volgende paragrafen

In de volgende paragrafen wordt ingegaan op de ontwikkeling van het meerjarenperspectief 2024-2027 na de vaststelling van de Zomernota 2023-2027, risico's, financiële positie, belasting- en tariefsmaatregelen en gehanteerde begrotingsuitgangspunten.

3.2 Financiële ontwikkelingen - Van Zomernota naar Beleidsbegroting

Financieel perspectief

De nu voorliggende Beleidsbegroting 2024-2027 is een vertaling van de uitwerking van de vastgestelde Zomernota 2023-2027. Tevens is de begroting op detailniveau geactualiseerd. Hierbij hebben we zo realistische mogelijke inschattingen van de ramingen gemaakt op basis van de inzichten medio september 2023.

Uitgangspunt in onderstaande tabel is het financieel perspectief op basis van de Zomernota 2023-2027 (hoofdstuk 6). Inclusief de gedetailleerde uitwerking van de begroting leidt dit tot het volgend financieel perspectief voor de komende jaren (- = nadeel; bedragen * € 1.000):

	2024	2025	2026	2027
Zomernota 2023-2027	-	-	-2.237	-4.550
Nieuwe ontwikkelingen in de begroting:				
1. Amendementen en moties Zomernota 2023-2027 (gemeenteraad 19 juli 2023)	-50	-50	-50	-50
2. Indexering/tarieven sociaal domein	344	381	425	426
3. Verwachte gemeentefondsinkomsten - bijstelling stelpost uitkomst onderzoek jeugdzorg			-425	-456
4. Detailuitwerking begroting nieuwe jaarschijf 2027				984
5. Overige verschillen detailuitwerking begroting	176	688	889	703
Totaal begrotingssaldo 2024-2027	471	1.019	-1.399	-2.942

Het begrotingssaldo 2024-2027 is voor de jaren 2024 en 2025 positief. Voor de ravijnjaren 2026 en 2027 is het saldo negatief. De negatieve saldi worden m.n. veroorzaakt door te weinig compensatie van Rijk in de gemeentefondsuitkering voor inflatie en de bekostiging van taken voor gemeenten. Op het eind van deze paragraaf gaan we in op het structureel begrotingssaldo.

Nieuwe ontwikkelingen in de begroting

1. Amendementen en moties Zomernota 2023-2027 (gemeenteraad 19 juli 2023)

In de gemeenteraad van 19 juli jl. over de Zomernota 2023-2027 is besloten tot het volgende amendement en twee moties met (directe) financiële consequenties:

- C01-A02: Amendement tarief bevroren hondenbelasting (€ 50.000 nadeel structureel)
- C01-M03: Laat de beiaardier klinken (€ 12.500 ten laste van de algemene reserve)
- C01-M08: Motiemarkt 2023/2024 (€ 100.000 ten laste van de algemene reserve)

2. Indexering/tarieven sociaal domein

Indexering lasten (BUIG-)uitkeringen

Bij de detailuitwerking van de financiële analyses van deze Beleidsbegroting hebben we geconstateerd dat de lasten voor de (BUIG-)uitkeringen in het kader van de Participatiewet te hoog zijn opgenomen in de Zomernota 2023-2027. Dit structurele bedrag vanaf 2024 wordt nu in de begroting neerwaarts bijgesteld.

Als uitgangspunt voor de begrote baten en lasten van de BUIG hanteren wij dat het saldo van lasten en baten voor de BUIG budgetneutraal zou moeten zijn. De indexering die van toepassing is op de BUIG, krijgen wij gecompenseerd vanuit het Rijk en is dus reeds meegenomen in de budgettaire neutrale verwerking van deze baten en lasten.

Ten tijde van het opstellen van de financiële analyses van deze Beleidsbegroting is gebleken dat de lasten te hoog zijn opgenomen, door een onterechte toepassing van een (extra) indexering van circa € 2,8 miljoen vanaf 2024.

Reële tarieven sociaal domein

Landelijke regelgeving schrijft voor dat tarieven in de Wmo en jeugdzorg voldoende dekkend moeten zijn. Regionaal wordt daarom nu een onderzoek gedaan naar de huidige tarieven van het Twents Model Jeugd en Wmo 2015 met de vraag of deze reëel zijn. Uit dit onderzoek zullen aanbevelingen voor de tariefopbouw volgen. Besluitvorming hierover zal later dit jaar plaatsvinden. De verwachting is dat we op dit moment niet voor alle zorgvormen reële tarieven betalen en dat we dus de tarieven van enkele zorgvormen zullen moeten bijstellen. Daarom hebben wij, vooruitlopend op de besluitvorming, een voorlopige inschatting gemaakt van het financiële effect hiervan. Deze effecten hebben wij opgenomen in de voorliggende begroting. Het betreft in totaal circa € 2,4 miljoen structureel. De aangepaste tarieven worden met terugwerkende kracht per 1 januari 2023 vastgesteld. Dit heeft dus ook effect in 2023. Dit wordt verwerkt in de 2e Beleidsrapportage 2023. Na besluitvorming weten wij wat het daadwerkelijke effect zal zijn en komen wij hierop terug in het eerstvolgende P en C-document.

3. Verwachte gemeentefondsinkomsten - bijstelling stelpost uitkomst onderzoek jeugdzorg

Op basis van de meicirculaire 2023 van het gemeentefonds zijn de jeugdmiddelen bijgesteld in de Zomernota 2023-2027.

Inmiddels heeft de provincie ons geïnformeerd over het provinciaal toezichtkader 'Afspraken jeugdmiddelen in meerjarenraming'. Naar aanleiding van dit kader blijkt dat voor de jaren 2026 en 2027 aanvullende uitnames uit het gemeentefonds worden gedaan voor de Uitvoeringskosten Hervormingsagenda en centrale investeringen vanuit de Commissie van Wijzen. Dit betekent voor de gemeente Hengelo neerwaartse bijstellingen van de inkomsten voor de jaren 2026 en 2027 van respectievelijk € 425.000 en € 456.000, zodat uiteindelijk resteert in 2026 € 1,456 miljoen en in 2027 € 1,082 miljoen.

4. Detailuitwerking begroting nieuwe jaarschijf 2027

De detailuitwerking van de begroting leidt voor de (nieuwe) jaarschijf 2027 ten opzichte van 2026 tot een voordeel van € 984.000. Dit heeft te maken met fluctuaties in verschillende ramingen door bijv. incidentele lasten voor een bepaalde periode, fluctuaties in de meerjarenramingen. Voorbeelden zijn incidentele middelen t/m 2026 voor ondersteuning kinder- en jeugdraad, invoering Wet open overheid. Daarnaast zijn er in 2027 lagere toevoegingen aan de algemene reserve (oorspronkelijk) en de algemene reserve grondexploitatie (lagere rentecompensatie).

5. Overige verschillen detailuitwerking begroting

De realistische uitwerking van de begroting op detailniveau leidt tot diverse mutaties in de hele begroting. Dit effect vertaalt zich voor de komende jaren o.a. in voordelen op de rente van de financieringsbehoefte en de kapitaallasten (rente en afschrijving). Door de actualisering van de kapitaallasten vindt er een verschuiving plaats over de begrotingsjaren. Bij de actualisatie van alle (vervangings-) investeringen is opnieuw gekeken naar het verwachte jaar van realisatie en in gebruik name. Dit geldt zowel voor de rente dan wel de afschrijving op de taakvelden.

Daarnaast hebben we te maken met effecten in de 'gesloten circuits'. Met gesloten circuits worden die onderdelen in de begroting bedoeld die zichzelf 'bedruipen' en die niet rechtstreeks van invloed zijn op het begrotingssaldo. Deze onderdelen zijn de grondexploitaties, rioolheffing en afval. De voordelen en nadelen van deze circuits worden uiteindelijk verrekend met respectievelijk de algemene reserve grondexploitatie, de voorzieningen riolering en afval en komen dus niet ten gunste of ten laste van het begrotingssaldo.

Structureel begrotingssaldo 2024-2027

Zoals in de Zomernota 2023-2027 aangegeven is het uitgangspunt om, in het kader van het provinciaal toezicht, een structureel sluitende Beleidsbegroting voor de jaarschijf 2024 aan te bieden aan de gemeenteraad. Voor het provinciaal toezichtkader is het van belang dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is. De gemeenteraad is uiteindelijk verantwoordelijk voor een structureel sluitende gemeentebegroting.

Het structureel begrotingssaldo wordt gepresenteerd in onderstaand overzicht. Op de eerste regel wordt het resultaat (saldo baten en lasten) voor bestemming gepresenteerd, dat wil zeggen het resultaat zonder mutaties in de reserves. De totale mutaties van de reserves worden op de tweede regel getoond. Deze 2 onderdelen leiden samen tot het begrotingssaldo 2024-2027 als zijnde het resultaat na bestemming. Voor deze 3 onderdelen verwijzen wij voor de cijfermatige onderbouwing naar bijlage 7.1.2. Baten en lasten per programma.

Dit is dan het begrotingssaldo als het verschil tussen de totale lasten en de totale baten. Hierbij is echter geen rekening gehouden met het onderscheid tussen structurele en incidentele baten en lasten. Om de structurele begrotingsruimte te bepalen worden de totale lasten en baten verminderd met de incidentele baten en lasten. De incidentele baten en lasten zijn in bijlage 7.1.3 weergegeven. In deze bijlage is te zien dat de totale incidentele lasten in de periode 2024-2027 hoger zijn dan de totale incidentele baten, hetgeen voor alle jaren een gunstig/positief effect heeft op het structurele begrotingssaldo. Het structurele begrotingssaldo ziet er als volgt uit (bedragen * € 1.000):

	2024	2025	2026	2027
Saldo baten en lasten voor bestemming/resultaat voor bestemming (zie bijlage 7.1.2)	-4.747	4.967	-1.552	-764
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves/mutaties reserves (zie bijlage 7.1.2)	5.218	-3.948	153	-2.179
Begrotingssaldo 2024-2027/resultaat na bestemming (zie bijlage 7.1.2/paragraaf 3.2)	471	1.019	-1.399	-2.942
Waarvan saldo incidentele baten en lasten (zie bijlage 7.1.3)	3.835	9.477	829	1.058
Structureel begrotingssaldo 2024-2027	4.306	10.496	-570	-1.884

Het *structureel begrotingssaldo* 2024 is € 4,3 miljoen positief. In het kader van het provinciaal toezicht is dit voor het begrotingsjaar 2024 voldoende. In 2025 is het saldo ook nog goed, maar vanaf 2026 en 2027 is het effect van de ravijnjaren te zien in een negatief structureel begrotingssaldo. Het structureel begrotingssaldo wordt ook in paragraaf 6.2.5 'Kengetallen' toegelicht.

3.3 Overige ontwikkelingen, risico's en financiële positie

In deze paragraaf wordt naast de overige ontwikkelingen en risico's aandacht geschonken aan de financiële positie van de gemeente.

Ingroeipad integraal huisvestingsplan (IHP) Onderwijs

Het IHP maakt de benodigde investeringen op de lange termijn inzichtelijk, resulteert in een uitvoeringsplan voor de komende zeven jaar en wordt vierjaarlijks herijkt. Het uitvoeringsplan 2023-2030 biedt inzicht in de kosten voor de investeringen voor de komende jaren die nodig zijn om passende en adequate huisvesting voor de scholen binnen de gemeente Hengelo te waarborgen en de meerjarige gevolgen daarvan voor de gemeentebegroting. In de Zomernota 2023-2027 hebben wij investeringsruimte vrijgemaakt voor vijf jaar, maar daarna zijn wij niet klaar. De uitgaven tot en met 2027 kennen een opgaande lijn. Deze lijn stijgt, voor de structurele uitgaven, verder door richting 2031. De impact van het voorstel in de Zomernota is dus in de huidige meerjarenschijven niet volledig te overzien. Er moet rekening gehouden worden met nog grotere investeringen in de toekomst.

Stelpost uitkomst onderzoek jeugdzorg/lagere uitgaven sociaal domein door nieuwe rijksmaatregelen

Naast de inkomstenstelpost in het gemeentefonds (zie paragraaf 3.2 onderdeel 'Verwachte gemeentefondsinkomsten - bijstelling stelpost uitkomst onderzoek jeugdzorg') was er in de Beleidsbegroting 2023-2026 ook een (uitgaven)taakstelling opgenomen voor 'Nieuwe rijksmaatregelen Hervormingsagenda jeugd'. Op basis van nieuwe gegevens is deze taakstelling in de Zomernota 2023-2027 o.b.v. de meicirculaire 2023 van het gemeentefonds iets bijgesteld. Vanaf 2025 komt deze taakstelling uit op circa € 2,6 miljoen structureel. Dit moet volgens het Rijk realiseerbaar zijn door het nemen van nieuwe rijksmaatregelen.

Dit brengt behoorlijke financiële risico's met zich mee indien het Rijk in het vervolgtraject de gemaakte afspraken niet nakomt dat zij aan de lat staat voor de financiële risico's. Ook bestaat er de mogelijkheid dat er straks gemeentelijke maatregelen in het sociaal domein overlap vertonen met de nog te nemen nieuwe rijksmaatregelen.

Overige tarieven sociaal domein

Vanwege landelijke regelgeving wordt er regionaal onderzoek gedaan naar reële tarieven in de Wmo en jeugdzorg. De tarieven moeten voldoende dekkend zijn. Voor een gedeelte hebben we kunnen inschatten wat dit financieel betekent (zie paragraaf 3.2). Daarnaast speelt het rijksbeleid om 3-milieuvoorzieningen en jeugdzorgplus kleinschaliger te organiseren. Dit kan leiden tot een verhoging van de tarieven en daarmee stijgende kosten voor de gemeente Hengelo. Voor de overige risico's wordt verwezen naar beleidsprogramma 6 (hoofdstuk 5).

Stelpost BTW compensatiefonds

De ruimte onder het plafond voor het BTW-compensatiefonds is o.b.v. de meicirculaire 2023 van het gemeentefonds structureel doorvertaald in de begroting 2024-2027. De ramingen mogen maximaal gelijk zijn aan de landelijke afrekening over het jaar 2022. Voor Hengelo gaat het jaarlijks om circa € 1,56 miljoen vanaf 2024. Deze stelpost is al verwerkt in de gemeentefondsuitkering en is nu gebruikt als dekking om een deel van het tekort op te vangen.

Gelet op het feit dat de financiële situatie van gemeenten vanaf het ravijnjaar 2026 niet rooskleurig is, verwachten wij dat gemeenten behoudender worden met het doen van investeringen. Het verwachte beroep op het BTW compensatiefonds ten opzichte van de afgelopen jaren wordt minder. Op basis van de Zomernota 2023-2027 is deze ruimte onder het plafond volledig geraamd als stelpost BTW compensatiefonds. Dit is toegestaan in het kader van het provinciaal toezicht.

Onderzoeksagenda gemeentefonds

De herverdeling van het gemeentefonds is met ingang van 2023 door het Rijk ingevoerd. Dit met inachtneming van diverse onderzoeken die nog plaats moeten vinden. De uitkomsten van deze onderzoeken kunnen leiden tot een wijziging van de gemeentefondsuitkering en tot financiële consequenties voor de gemeente.

Nieuwe onderzoeksuitkomsten hebben betrekking op de maatstaven centrumfunctie en eenpersoonshuishoudens, overige eigen middelen, gemeenten met specifieke kenmerken (o.a. financiële draagkracht, de bevolkingsdaling), bestuur en ondersteuning en het sociaal domein op basis van huishoudkenmerken.

De minister van Binnenlandse Zaken heeft eerder aangegeven dat het nieuwe model met ingang van 2023 geen eindstation is, maar het model continu om onderhoud vraagt.

Onzekere gemeentefinanciën

Voor de toekomst staan we als gemeente nog steeds voor grote uitdagingen met (te) beperkte financiële ruimte. Het demissionaire kabinet neemt geen besluiten meer over belangrijke onderwerpen op het gebied van gemeentefinanciën, zoals de nieuwe financieringssysteem van het gemeentefonds en de verruiming van het gemeentelijk belastinggebied. Wel is in het onlangs gehouden Overhedenoverleg tussen het Rijk-IPO-VNG afgesproken dat uiterlijk bij de Voorjaarsnota 2024 van het Rijk een besluit wordt genomen over de opschalingskorting.

We vinden dat we voor de uitvoering van bestaande en nieuwe taken voldoende geld moeten krijgen van het Rijk. Wij zullen de stevige lobby naar het Rijk blijven voeren voor voldoende financiële middelen.

Risico's en risicoprofiel

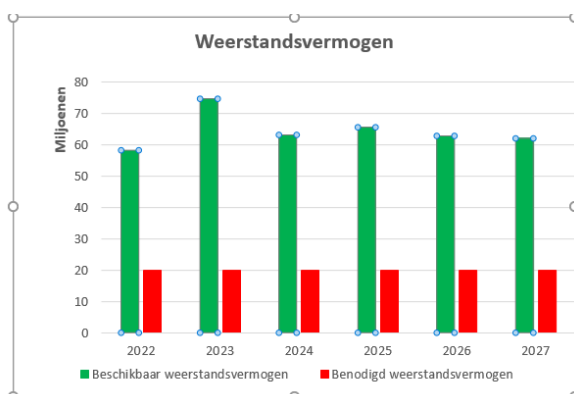
Ten opzichte van de Zomernota 2023-2027 is het risicoprofiel naar beneden aangepast; van € 20,1 miljoen in de Zomernota naar afgerond € 19,9 miljoen in deze begroting. In de beleidsprogramma's (hoofdstuk 5) worden de belangrijkste risico's per programma uitvoerig beschreven. Om de risico's op te vangen willen we met name de algemene reserve op peil houden om zodoende genoeg weerstandvermogen te hebben.

Kader en ontwikkeling weerstandsvermogen

Het kader voor het weerstandsvermogen is in de beleidsnota Integraal risicomanagement en weerstandsvermogen 2023-2027 door de gemeenteraad op 1 februari 2023 vastgesteld.

Op basis van de laatste risico-inventarisatie is de *benodigde weerstandscapaciteit* berekend op € 19,9 miljoen (=benodigd weerstandsvermogen). Op basis van de kaderstelling bestaat het *beschikbaar weerstandsvermogen* uit de algemene reserve 'sec', onvoorzien incidenteel en de onbenutte belastingcapaciteit.

Het beschikbaar weerstandsvermogen is € 63,1 miljoen eind 2024 tot € 62,0 miljoen eind 2027. Op basis van de actuele gegevens leidt dit tot het volgende beeld voor het weerstandsvermogen:

De weerstandsratio is ultimo 2024:

Beschikbaar weerstandsvermogen (afgerond € 63,1 miljoen)

----- = ratio weerstandsvermogen (3,2)

Benodigd weerstandsvermogen (afgerond 19,9 miljoen)

De ratio die hieruit volgt is 3,2 en is daarmee uitstekend. In de Zomernota 2023-2027 was deze ratio eind 2024 nog 2,5. Deze verhoging van de ratio komt met name door de hogere stand van algemene reserve. Op basis van de Zomernota 2023-2027 zijn er voor het jaar 2023 per saldo middelen toegevoegd aan de algemene reserve (€ 6,9 miljoen) en in 2024 zijn middelen onttrokken uit de algemene reserve (€ 6,1 miljoen). Tevens is het restant jaarrekeningsaldo 2022 toegevoegd aan de algemene reserve (€ 13,1 miljoen).

Daarnaast zijn het risicoprofiel (benodigde weerstandsvermogen) en de onbenutte belastingcapaciteit iets lager in deze Beleidsbegroting ten opzichte van de Zomernota 2023-2027.

Eind 2027 is de weerstandsratio ongeveer 3,1. Dit heeft te maken met de mutaties in de algemene reserve door het transformatieplan sociaal domein en de toevoegingen (in 2025) en onttrekkingen (in 2026 en 2027) op basis van de Zomernota 2023-2027.

We beseffen ons terdege dat dit hoge ratio zijn. Op dit moment vinden wij dit acceptabel, omdat wij met ingang van 2026 te maken hebben met ongebruikelijke grote onzekerheden wat betreft de overheidsfinanciën. We ontvangen dan aanzienlijk minder middelen van het Rijk om de huidige en bestaande taken uit te voeren.

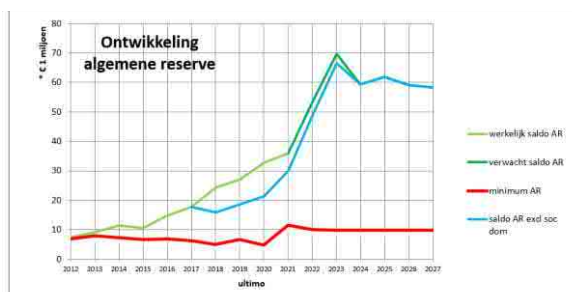
Ontwikkeling algemene reserves

Ontwikkeling algemene reserve ('sec)

De verwachte stand van de algemene reserve is eind 2027 € 58,3 miljoen. Dit is nog ruimschoots boven het minimale niveau van de algemene reserve van ruim € 9,9 miljoen (is 50% van het herijkte risicoprofiel). Echter de stand van de algemene reserve is ook bepalend voor de norm van het weerstandsvermogen, zoals de gemeenteraad met de vaststelling van de beleidsnota Integraal risicomanagement en weerstandsvermogen 2023-2027 heeft besloten. Dit betekent dat de algemene reserve in 2027 minimaal € 16,1 miljoen moet zijn (= benodigd weerstandsvermogen +/- onvoorzien incidenteel +/- onbenutte belastingcapaciteit) om te voldoen aan de ratio weerstandsvermogen dat groter is dan 1.

Wees er wel van bewust dat we in de toekomst te maken hebben met nieuwe ontwikkelingen, die leiden tot wijzigingen in de basisgegevens, zoals het risicoprofiel, de onbenutte belastingcapaciteit, algemene reserve etc. Vanuit gedegen financieel beleid raden wij u aan om niet deze ondergrens op te zoeken, maar een behoorlijke marge aan te houden in deze onzekere financiële tijden. Ook in het kader van het provinciaal toezicht moeten wij voldoen aan deze eigen gestelde norm van de weerstandsratio.

Op basis van de voorliggende begroting ziet de ontwikkeling van de algemene reserve er als volgt uit:

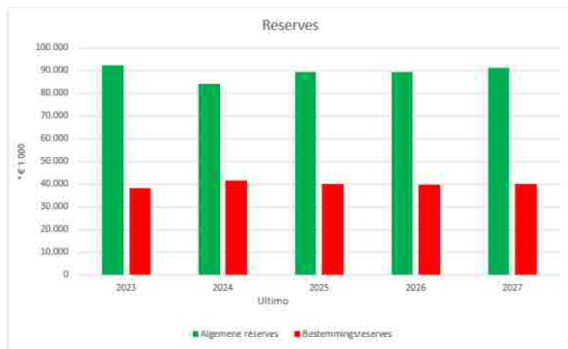
Uit de bovenstaande grafiek blijkt dat het bekleemde deel voor het sociaal domein eind 2024 volledig is ingezet. Voor de toelichting hierop verwijzen we naar het raadsadvies Transformatieplan sociaal domein (zaaknummer: 3462621).

Ontwikkeling algemene reserve grondexploitatie

De algemene reserve grondexploitatie laat een verwachte stijging zien van € 22,8 miljoen per 1 januari 2024 olopend tot € 33,1 miljoen per 31 december 2027. De afgelopen jaren is het saldo van de algemene reserve grondexploitatie gestegen. Enerzijds door een gezond financieel beleid en anderzijds door het vroegtijdig moeten nemen van verwachte winsten. Tegenwoordig zijn deze winstnemingen verplicht in tegenstelling tot voorheen. In deze roerige tijden voor de grondexploitaties zijn we daarom terughoudend met het inzetten van deze reservemiddelen en wegen dit telkens grondig af. Voor een gedetailleerde toelichting zie paragraaf 6.4 Grondbeleid.

Ontwikkeling reserves

In onderstaande grafiek wordt de ontwikkeling van de algemene reserves (algemene reserve 'sec' en de algemene reserve grondexploitatie) en de bestemmingsreserves weergegeven:

De mutaties in de 2 algemene reserves voor de komende periode laten het volgende verloop zien:

- de algemene reserve 'sec' daalt van € 69,6 miljoen eind 2023 naar € 58,3 miljoen eind 2027.
- de algemene reserve grondexploitatie stijgt van € 22,8 miljoen eind 2023 naar € 33,1 miljoen eind 2027.

Grote mutaties in de bestemmingsreserves vinden met name plaats in de reserves bodemsanering, TOZO, vluchtelingen, onderwijshuisvesting en aanjaagbudget talentopgave.

Voor verdere specificaties kunt u de volgende bijlagen raadplegen:

- bijlage 7.1.3: de afzonderlijke incidentele mutaties van alle reserves;
- bijlage 8.1.5: de structurele mutaties in de reserves;
- bijlage 8.1.1: totaaloverzicht van alle reserves.

3.4 Belasting- en tariefmaatregelen

Woonlasten 2024

Een voorlopige indicatie van ontwikkeling van de totale gemeentelijke woonlasten (OZB, afvalstoffen- en rioolheffing) voor het jaar 2024 hebben we in de Zomernota 2024-2027 weergegeven. Indicatief hadden we in de Zomernota rekening gehouden met het nieuwe Programma Water en Riolerings op basis van de middenvariant (scenario hoog). De definitieve besluitvorming in de gemeenteraad heeft nog niet plaatsgevonden. Dit noodzaakt ons om in deze Beleidsbegroting vooralsnog uit te gaan van het huidige gemeentelijke rioleringsplan op basis van het eerder vastgestelde beleid door de gemeenteraad.

Na de mogelijke zienswijzen op het nieuwe Programma Water en Riolerings zullen we u een afzonderlijk raadsvoorstel aanbieden voor dit programma, de nieuwe Verordening en de 2 begrotingswijzigingen voor 2023 en voor 2024 en verder. Dit betekent dat we deze nieuwe Verordening *niet* gelijktijdig met alle belastingverordeningen en tarieven 2024 aanbieden.

Als gevolg van de adviezen van de raads werkgroep afval is het mogelijk dat de tarieven voor de afvalstoffenheffing de komende periode ook nog worden aangepast voor 2024 en verder. Op het moment van schrijven van deze Beleidsbegroting is nog niet duidelijk of de adviezen worden overgenomen door de gemeenteraad. Het bestuurlijk traject hierover dient nog plaats te vinden. Vooralsnog gaan we in deze begroting hierbij ook uit van het reeds vastgestelde bestaande beleid door de gemeenteraad.

Wanneer er meer duidelijkheid is over de omarmde adviezen door de gemeenteraad en dit leidt voor 2024 en verder tot gewijzigde tarieven in de Verordening, dan zullen wij een nieuwe Verordening ter vaststelling aan de gemeenteraad aanbieden.

In het raadsadvies 'Belastingverordeningen en -tarieven 2024' (zaaknummer: 3639451) is het totaalpakket aan belastingmaatregelen, inclusief de tarieven, uitgebreid toegelicht.

Onderstaande tabel laat de tarieven voor de gemeentelijke woonlasten 2023 en de effecten van de voorgestelde belastingtarieven 2024 zien bij een gemiddelde WOZ-waarde, een gemiddeld tarief afvalstoffenheffing (op basis van gemiddeld afvalaanbod in de verzamelcontainers) en het tarief voor rioolheffing:

Soort heffing	2023	2024
OZB eigenaar	319,90	348,36
Afvalstoffenheffing	236,84	236,52
Rioolheffing	257,88	263,04
Totaal gemeentelijke woonlasten	814,62	847,92

Per saldo neemt de lokale belastingdruk voor een eigenaar van een woning toe met 4,1% in 2024 ten opzichte van 2023. Voor de huurder van een woning neemt de lokale lastendruk met 1,0% toe. Dit is inclusief het vastgestelde nieuwe beleid in de Zomernota 2023-2027 voor afval: Handhaving afvaldump (24-NB-7.1), extra uren beleid afval (24-NB-7.2) en mobiel milieupark (24-NB-7.3).

De totale gemeentelijke woonlasten zijn voor zowel een eigenaar dan wel een huurder van een woning lager dan de voor 2024 verwachte inflatie (inclusief correcties van voorgaande jaren) van 8,9%.

Indien rekening wordt gehouden met de rioolheffing op basis van de middenvariant (scenario hoog) voor het Programma Water en Riolerings 2023-2027 dan zien de woonlasten 2024 ten opzichte van 2023 er als volgt uit:

Soort heffing	2023	2024
OZB eigenaar	319,90	348,36
Afvalstoffenheffing	236,84	236,52
Rioolheffing	257,88	267,96
Totaal gemeentelijke woonlasten	814,62	852,84

Indien de gemeenteraad voor het Programma Water en riolering de middenvariant vaststelt, dan neemt de lokale belastingdruk in 2024 ten opzichte van 2023 niet toe met 4,1%, maar met 4,7% voor een eigenaar van een woning en niet met 1%, maar met 2% voor een huurder van een woning.

In paragraaf 6.1 'Lokale heffingen' wordt ook uitgebreid ingegaan op o.a. het beleid ten aanzien van de lokale heffingen, een overzicht op hoofdlijnen voor de berekening van de diverse tarieven/heffingen en welke beleidsuitgangspunten ten grondslag liggen aan deze berekeningen.

OZB

De OZB-opbrengst voor 2024 is berekend op basis van de verwachte areaaluitbreiding en de inflatiecorrectie. De OZB-heffing per gemiddeld huishouden stijgt van € 319,90, naar € 348,36. Een stijging van 8,9% ten opzichte van 2023.

Afvalstoffenheffing

De afvalbegroting is kostendekkend. De gemeente maakt dus geen 'winst' op het afvalbeleid. De afvalbegroting wordt beïnvloed door een aantal factoren. De belangrijkste mutaties in het tarief worden veroorzaakt door het kostenniveau van dienstverlening en de markt voor de opbrengst van recyclingproducten, zoals papier en verpakkingen. Hierbij is ook het vastgestelde nieuwe beleid op basis van de Zomernota meegenomen, zoals hierboven benoemd onder woonlasten 2024.

In het raadsadvies 'Belastingverordeningen en -tarieven 2024' (zaaknummer: 3639451) zijn de verschillende variabele tarieven voor diverse inzamelsystemen en het vaste tarief voor de afvalstoffenheffing uitgebreid toegelicht.

Rioolheffing

Zoals hiervoor beschreven gaan we voor de rioolheffing vooralsnog in deze Beleidsbegroting uit van het huidige gemeentelijke rioleringsplan. Dit betekent dat het tarief voor de rioolheffing stijgt met 2% in 2024 ten opzichte van 2023.

Indien de gemeenteraad (later) besluit tot de middenvariant voor het Programma Water en Riolering dan stijgt het tarief in 2024 met 3,9% (in plaats van 2%) ten opzichte van 2023.

3.5 Grondslagen voor de ramingen bestaand beleid

De grondslagen voor de ramingen bestaand beleid, voor het opstellen van de Beleidsbegroting 2024-2027, zijn in bijlage 10.1 'Begrotingsuitgangspunten 2024-2027' van de Zomernota 2023-2027 uitvoerig beschreven. De grondslagen zijn hieronder beknopt weergegeven:

Onderdeel	Uitgangspunt
Prijscompensatie 2024 (inclusief correcties voorgaande jaren)	8,9%
Looncompensatie 2024 (inclusief correcties voorgaande jaren)	8,9%
Subsidies prijs-/looncompensatie 2024 (inclusief correcties voorgaande jaren)	8,9%
Huren- inflatiecorrectie 2024 (inclusief correcties voorgaande jaren en/of indien geen andere afspraken gelden)	8,9%
Belastingen, heffingen & tarieven- inflatiecorrectie 2024 (incl. correcties voorgaande jaren en indien niet kostendekkend)	8,9%
Looncompensatie 2024 (stelpost verwachte loonstijging gemeentelijke organisatie o.b.v. CEP 2023)	5,2%
Meerjarenramingen 2025-2027 voorgaande onderdelen	constante lonen en prijzen
Rente eigen gemeentelijke grondexploitaties	1,48%
Omslagrente overige investeringen	0,1%
Gemeentefondsuitkering	meicirculaire 2023
Onvoorzien structureel 2024	€ 75.000
Onvoorzien incidenteel 2024	€ 91.000

4

Raadsadvies en besluit

4.1	Raadsadvies	26
4.2	Raadsbesluit	29

4.1 Raadsadvies

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	AFDELING	PORT. HOUDER
3641629	Peper, Marianne	FAC-FIN	Hanneke Steen-Klok
ONDERWERP			
3641629 - Beleidsbegroting 2024-2027			

BESLUIT

De gemeenteraad besluit:

- 1. De Beleidsbegroting 2024-2027 vast te stellen.*
- 2. Het programmaplan (hoofdstuk 5) van de Beleidsbegroting als beleidsinhoudelijk kader vast te stellen.*
- 3. Het college van Burgemeester en wethouders te machtigen tot het uitvoeren van het programmaplan voor het jaar 2024.*
- 4. De lasten en baten per begrotingsprogramma, inclusief de mutaties in de reserves, als financieel kader vast te stellen voor het jaar 2024.*
- 5. De subsidieplafonds vast te stellen voor het jaar 2024.*

INLEIDING

Ieder jaar biedt het college van Burgemeester en wethouders op basis van de Gemeentewet, voor aanvang van het nieuwe begrotingsjaar, een ontwerp-(meerjaren)begroting aan ter vaststelling aan de gemeenteraad.

De kaders voor de Beleidsbegroting 2024-2027 zijn bepaald in de Zomernota 2023-2027. Deze Zomernota is (inclusief aangenomen amendementen en moties) vastgesteld in de raadsvergadering van 19 juli jl. De beleidsmatige en financiële effecten van de Zomernota zijn verwerkt in de Beleidsbegroting. Tevens is de begroting 2024 e.v. nu op detailniveau uitgewerkt.

De beleidsmatige en financiële ontwikkelingen na de Zomernota zijn uitgebreid toegelicht in hoofdstuk 3. Daarnaast wordt in hoofdstuk 3 met name ingegaan op de financiële positie, risico's, belasting- en tariefmaatregelen.

Voor de leesbaarheid van de Beleidsbegroting is bewust hoofdstuk 3 'Beleidsmatige, financiële en overige ontwikkelingen' voorafgaand aan dit raadsadvies in de Beleidsbegroting opgenomen. Dit om niet twee keer dezelfde teksten te lezen in de hoofdstukken 3 en 4.

ARGUMENTEN

- 1.1 De gemeenteraad stelt de begroting vast o.b.v. artikel 191 Gemeentewet*
De raad stelt de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient. Het college zendt de door de raad vastgestelde begroting vóór 15 november aan Gedeputeerde Staten.
- 2.1/3.1 De gemeenteraad is het kader stellende orgaan*
De gemeenteraad bepaalt als hoogste orgaan in de gemeente de inhoudelijke en financiële kaders van de begroting. Het college van B en W voert de begroting binnen deze kaders uit.
- 5.1 De gemeenteraad bepaalt de subsidieplafonds op basis van de Algemene subsidieverordening*
Op grond van artikel 4 lid 1 van de Subsidieverordening kan de gemeenteraad jaarlijks bij de vaststelling van de begroting besluiten tot het instellen van subsidieplafonds. Wij stellen voor om voor het jaar 2024 de subsidieplafonds vast te stellen conform het overzicht in paragraaf 6.8 van de Beleidsbegroting. In deze paragraaf worden de subsidies op basis van de diverse uitvoerings- en subsidieregelingen benoemd. Ook worden hier in een afzonderlijke kolom de subsidieplafonds van de betreffende regelingen aangegeven.

KANTTEKENINGEN

- 1.1 *Het niet voldoen aan het provinciaal toezicht, indien de begroting niet tijdig wordt vastgesteld en ingediend voor 15 november 2023*
Consequentie: gemeente Hengelo valt dan onder het preventief provinciaal financieel toezicht van de provincie. Alle raadsbesluiten en begrotingswijzigingen moeten eerst door Gedeputeerde Staten worden goedgekeurd voor het nieuwe begrotingsjaar.

VERVOLG

Communicatie

De Beleidsbegroting is ook digitaal beschikbaar op het financieel portaal van de gemeente Hengelo: <https://financien.hengelo.nl/>. Na de vaststelling zal de begroting worden aangevuld met de aangenomen amendementen en moties in de gemeenteraad. Een persbericht volgt ook bij het definitieve raadsbesluit.

Vervolgproces Beleidsbegroting 2024-2027:

28/29 september 2023	Digitale/fysiek aanbidding aan gemeenteraad
12 oktober 2023	Technisch beraad
17 oktober 2023	Oordeelsvormende politieke markt
8 november 2023	Raadsvergadering Beleidsbegroting

BIJLAGEN

Bijlage 1: Beleidsbegroting 2024-2027

4.2 Raadsbesluit

Volgt na besluitvorming in de gemeenteraad

FENGELO

FENGELO

5

Programma's

5.1	Hengelo in verbinding: onze koers, de strategische agenda en talentopgave	34
5.2	Beleidsprogramma's	42

5.1 Hengelo in verbinding: onze koers, de strategische agenda en talentopgave

5.1.1 Inleiding

Sinds de Kadernota 2020-2023 wordt de langjarige koers (richting 2040) van de gemeente Hengelo in de P en C-documenten beschreven en doorontwikkeld. In 2022 hebben wij als nieuw college de koers beschreven in een strategische agenda met vijf thema's. In paragraaf 5.1.2 vindt u een verkorte versie van de koers en in 5.1.3 ziet u wat in 2024 gedaan wordt aan de vijf strategische thema's.

Bij het werken aan de ambities in onze koers en de aanpak van de vijf strategische thema's is duidelijk geworden dat de significante daling van de beroepsbevolking misschien wel de grootste opgave is om de doelen te bereiken. Daarom is de talentopgave en bijbehorende schaalessprong beschreven als randvoorwaardelijk voor behoud/uitbouw van onze kwaliteit van leven in de toekomst. In de Zomernota 2023-2027 heeft de gemeenteraad besloten tot vorming van een aanjaagbudget talentopgave (24-NB-9.4) van incidenteel € 5 miljoen, om die ontwikkeling op te pakken. Afsproken is daarbij dat de komende periode wordt toegewerkt naar een kader, waarbinnen raad en college afwegingen kunnen maken binnen dat budget. Hierover meer in paragraaf 5.1.4.

5.1.2 Langjarige koers in het kort

In het kort kan de langjarige koers, zoals die voor het eerst in de Kadernota 2020-2023 is beschreven, als volgt worden samengevat:

Hengelo is een sterke stad: met een robuuste sociale structuur, in het centrum van de groene toptechnologische regio Twente en op een kruispunt van strategische verbindingslijnen met andere stedelijke regio's, zoals Zwolle-Münster en Amsterdam-Berlijn. De kwaliteit van leven is hoog, door het goede voorzieningenniveau, de economische kracht en een optimaal woon- en leefklimaat, waar het stedelijke vestigingsmilieu en de groene ruimte altijd dicht bij elkaar liggen.

De Hengelose ambities voor de lange termijn zijn groot. Voorop staat dat we de hierboven beschreven kwaliteit van leven voor onze inwoners (in termen van brede welvaart/bruto Twents geluk) verder willen vergroten en op peil willen houden. Dat doen we door te focussen op onze twee sterke en onderscheidende kanten:

1. onze groeiende aantrekkelijke en groeiende bruisende stad;
2. de groene toptechnologische regio.

Langere termijn doelstellingen die bij deze ambities horen zijn o.a.:

- In de top van technologische regio's
- Hengelo en Enschede voorop in de (high)tech (maak)industrie
- Goede samenwerking met Saxion en de UT
- Duurzaamheid en circulaire economie onderdeel van toptechnologie
- Investeren in floreren van bedrijven(terreinen) en kantoorlocaties
- Uitstekende bereikbaarheid via weg, water en spoor
- Belangrijke regio's goed en snel bereikbaar
- Gevarieerde eigentijdse woonomgeving en fijne wijken om in te wonen
- Aantrekkelijke stedelijke cultuur, ook voor nieuwe generaties en doelgroepen
- Hotspot toptechnologie, cultuur en onderwijs
- Sportpark Veldwijk
- Hoogwaardig voorzieningenniveau
- Inclusieve samenleving, kansen voor iedereen

- Realisatie samen met inwoners en partners
- Dienstverlenend vernieuwend

5.1.3 Strategische agenda

Ons college heeft de bovenstaande koers vertaald in een strategische agenda die bestaat uit de volgende vijf strategische opgaven:

- Toekomstbestendige stedelijke ontwikkeling;
- Toekomstbestendig sociaal domein;
- Draagvlak voor duurzame inrichting;
- Dwarsthema: wijkgerichte aanpak;
- Dwarsthema: de inwoner centraal.

De strategische agenda is integraal opgenomen in de laatste Zomernota 2023-2027. De begroting 2024 is gebaseerd op deze zomernota. In deze paragraaf volstaan wij dan ook met een beknopte beschrijving van de opgaven en de vertaling daarvan in acties voor 2024, die vervolgens uitgebreider terugkomen in de inhoudelijke beleidsprogramma's van paragraaf 5.2.

1. Toekomstbestendige stedelijke ontwikkeling

1. Toekomstbestendige stedelijke ontwikkeling	Programma/paragraaf	Portefeuillehouder(s)
Spoorzone (top-technologische regio) met binnenstad en Hart van Zuid	3/8	Gerard Gerrits
Woningbouwopgave	8	Gerard Gerrits
Omgevingswet en wet kwaliteitsborging	8	Gerard Gerrits
Mobiliteit en bereikbaarheid	2	Hanneke Steen

Het toekomstbestendig ontwikkelen van de stad is een continu proces, dat vraagt om een integrale aanpak van opgaven op het gebied van woningbouw, economie, mobiliteit, voorzieningen, ecologie, water, energietransitie en klimaatadaptatie. College en raad hebben zich uitgesproken voor een ambitieus programma in de komende jaren voor wat betreft de kwalitatieve groei van Hengelo om zo bij te dragen aan het in stand houden en verbeteren van de kwaliteit van leven in onze groene toptechnologische regio Twente en Hengelo in het bijzonder. Door de veranderende samenstelling van onze bevolking en daarmee afname van de beroepsbevolking is het niet meer vanzelfsprekend dat we de kwaliteit van leven in onze stad en regio op peil kunnen houden bij de huidige bevolkingsomvang. Daarom biedt onder meer de omgevingsvisie Hart van Hengelo, de Visie Spoorzone Hengelo Enschede en het Mobiliteitsplan 2040 een heldere richting voor de ontwikkeling van Hengelo in de komende jaren/decennia. En ook vanuit het Rijk wordt steeds nadrukkelijker gekeken naar de regio's buiten de randstad om bij te dragen aan een breed welvarend Nederland. De groei van de bevolking zal niet alleen in de randstad (moeten) plaatsvinden.

Het aantrekken, boeien en binden van talent is daarmee een essentiële opgave (zie 5.1.4). De aantrekkelijkheid van onze stad om te wonen, werken, en leven (kwaliteit van leefomgeving, goede gezondheid, sociale netwerken en een dynamisch stedelijke cultuur) is hiervoor van cruciaal belang. Om dit te bereiken wordt er op veel fronten iets gevraagd van de gemeente, zo ook op het gebied van stedelijke ontwikkeling.

We staan voor een opgave om voor de komende 10 jaar rond 4.500 woningen te realiseren. We zetten daarom vol in op het realiseren van toekomstbestendige woon-, werk en leefmilieus en bouwen naar behoefte. Hetzelfde geldt voor nieuwe werkmilieus en ruimte voor bedrijven om zich te ontwikkelen en te groeien. En bij deze noodzakelijke verstedelijking en verdichting rondom onze knooppunten hoort onlosmakelijk de verbetering van de bereikbaarheid en het inzetten op andere vormen van mobiliteit. Bij groei van de stad en regio betekent dit dat ingezet moet worden op een duurzamere manier van verplaatsen met meer aandacht voor lopen, fietsen, openbaar vervoer en deelvervoer.

En al deze (ruimtelijke) ontwikkelingen moeten tot stand komen in een aantrekkelijke stad, waar mensen graag zijn. Dit betekent dat de binnenstad op orde moet zijn, er voldoende groen is, de stad klimaat adaptief is enzovoort. Het betekent ook dat er voldoende voorzieningen zijn voor alle doelgroepen, ook voor diegenen die nog niet in Hengelo wonen, maar wel nodig zijn om de toekomst van Hengelo zeker te stellen. Of het nu gaat om onderwijs, sport, zorg, winkels, horeca of de essentiële dynamische stedelijke cultuur. Dat vraagt om behoud en versterking van bestaande voorzieningen, maar ook om investeren in nieuwe, om ambities waar te maken en nieuwe doelgroepen aan te trekken.

Het vraagt ook aandacht voor veranderingen in bestaande wijken. De vergrijzing en ontgroening van onze wijken vraagt in veel gevallen om een andere inrichting.

Wat we doen in 2024

- Wij werken de komende jaren, in samenwerking met onze triple helix partners, aan het versterken van onze (top) werklocaties (bereikbaar/toekomstbestendig). Daarvoor ontwikkelen we een *investeringsgerichte aanpak bedrijventerreinen*, door de bestaande bedrijventerreinen zo efficiënt mogelijk in te zetten en door het realiseren van nieuwe bedrijvenlocaties.
- Aan de gebiedsontwikkelingen Hart van Zuid en binnenstad wordt in 2024 volop doorgewerkt. Dit doen we ook in het kader van de ontwikkeling van *Spoorzone Hengelo-Enschede (SHE)* als hart van de toptechnologische regio Twente. We realiseren een dynamisch stedelijk milieu om de talenten een leefomgeving te bieden die ze bindt aan de regio; dat wil zeggen goed bereikbaar (per OV) en met de goede voorzieningen, levendigheid en hoogstedelijke cultuur en dynamiek.
- We werken samen met de provincie, Almelo en Enschede aan de uitvoering van de regionale stedelijke investeringsagenda waarmee we de gezamenlijke inspanningen, die nodig zijn om de groei en bloei van Twente waar te maken, langjarig met elkaar verbinden.
- In het plan dat we maken voor het aantrekken en behouden van talent (zie 5.1.4) zorgen we ervoor dat de maatregelen die hiervoor nodig zijn worden opgenomen in de plannen voor gebiedsontwikkeling.
- We investeren in ons imago.

2. Toekomstbestendig sociaal domein

2. Toekomstbestendig sociaal domein	Programma/paragraaf	Portefeuillehouder(s)
Participatie	6	Jacqueline Freriksen (coördinerend)
Wmo	6	Marie-José Lutikholt
Jeugd	6	Claudio Bruggink

In de koers voor 2040 “Samen werken aan een sterke economie, samen leven in een aantrekkelijke stad” hebben wij onze ambities vastgelegd voor het sociaal domein: een gevarieerde, eigentijdse woonomgeving met een hoogwaardig voorzieningenniveau. Voor sport, cultuur, uitgaan, ontspanning, onderwijs. Een samenleving waarin iedereen meedoet, al dan niet met ondersteuning, en waarin toptechnologie, cultuur en onderwijs samenkomen en we inzetten op leefbare, vitale wijken. Het is zaak dat we daarin oog hebben voor veranderende behoeften en nieuwe doelgroepen. We zien daarin een nauwe samenhang met de opgave van een toekomstige stedelijke ontwikkeling.

Onze wijken zijn op orde. Dat willen we zo houden. Vergrijzing in de wijken vraagt dat ruimtelijke en sociale ontwikkelingen samenkomen in een wijkgerichte aanpak om vitale wijken te blijven met daarin op wijkniveau passende voorzieningen. Wij willen daarvoor meer de wijken in. Dichter bij de mensen. Dat vraagt ook om een veranderbeweging naar een toekomstbestendig stelsel voor ondersteuning voor inwoners die ondersteuning nodig hebben. Op 26 oktober 2022 heeft de gemeenteraad van Hengelo de aanvullende beleidskaders van het Nieuw Hengelo's Model, zoals verwoord in het 'Transformatieplan, voor een toekomstbestendig sociaal domein voor Hengelo' vastgesteld. Daarmee zorgt de gemeente dat er ook in de toekomst ondersteuning kan zijn voor inwoners die ondersteuning echt nodig hebben. Een preventieve, integrale aanpak, dicht bij de inwoners, moet de komende jaren leiden tot een inhoudelijke transformatie van het sociaal domein. Daarbij willen wij de gemeente weer terugbrengen in de wijken; we willen dichtbij de mensen zijn. Deze transformatie bestaat naast het in balans brengen van inkomsten en uitgaven daarom uit vier belangrijke onderdelen:

1. *Normaliseren*: Wij werken aan een inclusieve stad, waar mensen erbij horen, ertoe doen, meedoen en zelfredzaam zijn.
2. *Preventie*: Preventie in het sociaal domein is het voorkomen van problemen bij inwoners in het opgroeien of zelfredzaam zijn en vermindert problemen in een vroeg stadium.
3. *Wijkgerichte aanpak*: Wij willen naar een wijkgerichte aanpak en infrastructuur, die maakt dat de sociale basis en de basisondersteuning beter wordt benut en maatwerk ondersteuning minder nodig is.
4. *Nieuw zakelijk partnerschap*: Aflopende contracten in de komende jaren bieden kansen om vanuit strategisch partnerschap met een gedeelde verantwoordelijkheid voor de financiële houdbaarheid van het sociaal domein nieuwe afspraken te maken, zowel inhoudelijk als financieel.

Wat we doen in 2024

Met het oog op die aantrekkelijkheid van Hengelo en Twente trekken we in regionaal verband met omliggende gemeenten en provincie op. De uitvoering van de afspraken daarover die we daar gezamenlijk over hebben gemaakt in het kader van het Uitvoeringsprogramma cultuurregio Twente 2023-2028 zijn daar een uitvloeisel van.

Daarnaast gaan we aan de slag met een sportvisie om de hoogwaardige voorzieningen in onze wijken naar de toekomst toe te borgen. Samen met het onderwijs gaan we aan de slag om de huisvesting van onze leerlingen toekomstbestendig te maken. Dit zal integraal worden opgepakt om de kansen die er in de wijken zijn gelijktijdig op te pakken.

We gaan in 2024 onverminderd door met de uitvoering van het transformatieplan en de contractering van aanbieders voor de versterken (Basis)ondersteuning en de nieuwe contractering voor maatwerkvoorzieningen. Dat doen we langs de vier lijnen uit het transformatieplan:

- Ontwikkelen en versterken voorzieningen in de sociale basis
- Versterken (Basis)ondersteuning
- Verminderen Maatwerkvoorziening
- Integrale toegang voor ondersteuning (in de wijken)

We gaan verder met investeren in preventie, o.a. met het jongerenperspectief fonds en anderzijds op randvoorwaarden voor de transformatie, zoals voorstellen die door het verstevigen van de sociale basis de transformatie min of meer faciliteren en/ of accommoderen, met als voorbeelden het inwonersinitiatief de Windhoek, MFA Beckum, het voorstel voor een toekomstbestendige wijkwelzijnsvoorziening in Slangenbeek. Met het oog op preventie investeren we ook in gezondleven. Daarvoor werken we aan een nieuw meerjarenplan gezondheid.

3. Draagvlak voor duurzame inrichting

3. Draagvlak voor duurzame inrichting	Programma/paragraaf	Portefeuillehouder(s)
Duurzaamheid	7	Claudio Bruggink

De gevolgen van de klimaatverandering zijn steeds vaker merkbaar, ook in onze stad en we intensiveren onze inspanningen om die te beperken. Ook voor de energietransitie en dat heeft grote gevolgen. De ongewenste afhankelijkheid van fossiele bronnen en de kwetsbaarheid van de beschikbaarheid daarvan zijn door de oorlog in Oekraïne nog duidelijker geworden. Dit leidde tot stijgende energieprijzen, maar ook tot het besef dat de noodzaak om sneller over te schakelen naar duurzame alternatieven groot is. Als gemeente hebben we een belangrijke rol om deze uitdagingen, ambities en oplossingen in beeld te brengen en vervolgens een passende koers te bepalen. Daarbij houden we de belangen van alle betrokkenen steeds in het oog en wegen deze zorgvuldig af.

De transitie naar een energie neutrale en klimaatbestendige stad is een complexe en veelomvattende opgave die zich uitstrekt over de komende decennia. Landelijk zijn daarover afspraken gemaakt in het klimaatakkoord. In lijn daarmee hebben we lokaal de ambities in ons collegeprogramma vastgelegd en vertalen we dit in beleid en projecten. We werken toe naar een Hengelo zonder energiearmoede en we zijn uiterlijk in 2050 klimaatneutraal en energieneutraal.

In deze overgang doet iedereen mee en werken we samen aan een duurzame gezonde inclusieve samenleving. De beleidsmatige basis hiervoor is opgesteld in de duurzaamheidsvisie 'Duurzaam Hengelo, koers richting 2050'. Hierin is aan de hand van zes thema's de koers bepaald voor die duurzame ontwikkeling. In de Regionale Energiestrategie Twente 1.0 (RES-T) liggen de ambities voor de opwek van duurzame elektriciteit in Twente vast. In het Omgevingsprogramma Nieuwe Energie 2021-2030 beschrijven we hoe, waar en met wie we elektriciteit met zon en wind gaan opwekken. De opgave om Hengelo aardgasvrij te maken is uitgewerkt in het Warmteprogramma. Daarvoor zijn we ook in gesprek geweest met onze inwoners. De vastgestelde klimaatadaptatiestrategie geeft aan hoe we omgaan met de gevolgen van klimaatverandering en we werken aan een uitvoeringsagenda met concrete maatregelen.

Wat we doen in 2024

Inmiddels is het Programma Duurzaam Hengelo 2050 samen met bestedingsplan Duurzaamheid 2023-2026 vastgesteld en we starten met de uitvoering het programma. Het Programma Duurzaam Hengelo 2050 kent 6 thema's. Vanwege de omvang is het thema Energieneutraal onderverdeeld in vier subthema's: Energieneutraal (met onder andere aanpak gebouwde omgeving, grootschalige opwek schone energie, de gemeente als goede voorbeeld met speerpunt verduurzamen maatschappelijk vastgoed, en energie-infrastructuur en innovaties) Duurzame economie(Circulair, Klimaatbestendig-divers en groen), Leefomgeving-gezond (inclusief en leefbaar) en Schone mobiliteit. We zetten versterkt in op de energietransitie.

4. Dwarsthema: Wijkgerichte aanpak

4. Dwarsthema: Wijkgerichte aanpak	Programma/paragraaf	Portefeuillehouder(s)
Het behoud en versterken van leefbare wijken	6	Marie-José Lutikholt (coördinerend), Sander Schelberg, Hanneke Steen, Gerard Gerrits, Claudio Bruggink, Jacqueline Freriksen
Veiligheid	1	Sander Schelberg

Het behoud en versterken van leefbare wijken

Vanuit de koers voor 2040 gaan wij de komende jaren inzetten op het behouden en versterken van leefbare wijken. Daarbij willen wij onze gemeentelijke taken, zowel in het fysieke- als in het sociale domein op wijk- of buurniveau organiseren en beter laten aansluiten op de leefwereld en behoefte van de inwoner. Ontwikkelopgaven in een gebied worden samen met inwoners en (partner)organisaties opgepakt. Daar waar nodig investeren wij extra en werken intensiever samen met bewoners, partners en ondernemers op buurt- of wijkniveau. Zo willen wij iedere wijk veilig, leefbaar en vitaal houden.

Wat we doen in 2024

We zetten in op de uitvoering van de Bestuurlijke Opdracht Wijkgericht Werken en willen gaan starten met één of twee wijkexperimenten. Ook starten we in met de uitvoering van het in 2023 opgestelde strategisch programmaplan integrale veiligheid 2024-2026.

5. Dwarsthema: De inwoner centraal

5. Dwarsthema: De inwoner centraal	Programma/paragraaf	Portefeuillehouder(s)
Bewonersparticipatie	9	Hanneke Steen
Digitale transformatie	9/Bedrijfsvoering	Jacqueline Freriksen

De rol van de (lokale) overheid is veranderd en zal in de toekomst blijven veranderen. De interactie met partijen in de samenleving wordt steeds belangrijker. Het thema inwoner centraal wordt op het niveau van de strategische agenda verder ingevuld door de aanpak van twee maatschappelijke opgaven: bewonersparticipatie en digitale transformatie.

Bewonersparticipatie: werken met het nieuwe denkkader

De inwoner staat centraal, dat is wat in Hengelo het uitgangpunt is. We willen een wisselwerking tussen onze inwoners en de taken die wij als gemeente uitvoeren. Dat vraagt om contact en interactie. Eind 2022 is het denkkader participatie vastgesteld. Een denkkader waarin we als Hengelo aangeven hoe we betrokkenheid en invloed van inwoners op alles wat we als gemeente doen zien. Zo willen wij wensen en ervaringen gebruiken om te werken aan een fijne en prettige manier van samenleven in Hengelo. Dat kan alleen door te luisteren en te weten wat er speelt.

Digitale transformatie

In een tijd waarin de maatschappij, mede onder invloed van nieuwe technologieën, sneller verandert dan ooit is Digitale Transformatie een kans en noodzaak om als gemeente relevant te blijven voor de stad bij het aanpakken van 'nieuwe' maatschappelijke opgaven. Door in te zetten op de Digitale Transformatie kunnen we onze dienstverlening verbeteren en aan de verwachtingen van inwoners (blijven) voldoen. We moeten daarbij in het oog houden, dat inwoners minder digitaal vaardig kunnen zijn.

Wat we doen in 2024

In 2024 gaan we verder met de optimalisering van onze dienstverlening volgens de in de Zomernota vastgestelde scenario's voor dienstverlening en participatie en gaan wij verder met de pilots in het kader van de digitale transformatie. In het kader van het betrekken van onze jonge inwoners organiseren wij o.a. in april 2024 het "Baas boven Baas festival" weer en gaan wij het "Jeugdlintje" introduceren. Onze medewerkers krijgen een training "Helder Hengelo's" en schenken blijven aandacht aan begrijpelijke taal in onze brieven en digitale communicatie.

Tot slot

Organisatie en taken gemeente	Programma/paragraaf	Portefeuillehouder(s)
Hengelo's werken en dienstverlening	9/Bedrijfsvoering	Jacqueline Freriksen

We zien dat bij de ambities rond de grote maatschappelijke opgaven de slagkracht van de organisatie onder druk staat. Het is belangrijk dat daarin de basis op orde is en de organisatie klaar is voor de ambities van de stad. Zeker waar ook steeds duidelijker wordt dat de krapte op de arbeidsmarkt invloed heeft op het vervullen van vacatures en het vinden van de juiste mensen voor het verder brengen van onze opgaven. Dat laatste geldt ook voor onze 'continue' taken. Het is van belang om ook daar, zowel inhoudelijk als procesmatig en financieel, voldoende aandacht voor te blijven houden. Om toegevoegde waarde te blijven leveren moeten we ook blijven investeren in onze 'basis op orde'.

We zien tegelijkertijd dat we steeds scherper moeten kijken naar wat de ontwikkelingen in de veranderende samenleving en onze ambities vragen van de organisatie en zien daarin dat accenten verschuiven. Dat stelt andere eisen aan de organisatie en medewerkers. Waar we in de Zomernota 2023-2027 vanuit onze ambities voor Hengelo keuzes hebben gemaakt die ook vragen om extra inzet en formatie, zullen wij in de volgende fase van de doorontwikkeling van de organisatie kritisch kijken naar wat anders of minder kan en wat, afgezet tegen de strategische agenda, relatief minder belangrijk zou kunnen zijn. De resultaten daarvan zullen terugkomen in het financieel perspectief van de Zomernota 2024-2028.

5.1.4 De Talentopgave en het aanjaagbudget

Tijdens de beraadslagingen over de Zomernota is afgesproken dat raad en college over de kaders waarbinnen afwegingen worden gemaakt over het aanjaagbudget talentopgave met elkaar in gesprek gaan. Dat zijn inhoudelijke kaders en ook financiële en procedurele spelregels. Hieronder volgt onze voorzet voor het vervolg.

a. Over welke inhoud gaat de opgave?

Op basis van de koers (5.1.2) en de strategische agenda (5.1.3) is het aantrekken, boeien, binden en ontwikkelen van talent een van de belangrijkste strategische opgaven voor Hengelo. Door de veranderende samenstelling van onze bevolking en daarmee afname van de beroepsbevolking is het niet meer vanzelfsprekend dat we de kwaliteit van leven in onze stad en regio op peil kunnen houden bij de huidige bevolkingsomvang. Deze talentopgave, waarmee de hele Hengelose samenleving en dus ook al het gemeentelijke beleid te maken heeft, vraagt om een nieuwe en integrale aanpak waarin onderzoeken, stimuleren, netwerkvorming, samenwerken met kennisinstellingen, culturele en creatieve economie en bedrijfsleven, marketing, promotie en acquisitie de pijlers zijn. Hiervoor zetten wij het Aanjaagbudget Talentopgave (24-NB-9.4) van incidenteel € 5 miljoen in, dat in de Zomernota 2023-2027 is gevormd. Met dit budget willen we een bijdrage leveren aan de ambities om de hoge kwaliteit van leven, het goede voorzieningenniveau, de economische kracht en een optimaal woon- en leefklimaat in Hengelo te borgen en waar mogelijk te verbeteren. Dit ondanks de demografische ontwikkelingen zoals vergrijzing, ontgroening en vooral de daling van de beroepsbevolking. Doel is dat er ook op de lange termijn voldoende talent, in de vorm van zowel knappe koppen als gouden handen, is om onze (innovatieve en technologische) maakindustrie te laten bloeien en onze voorzieningen op het gebied van gezondheid, zorg, cultuur, sport, winkelen & horeca, recreatie & toerisme op peil te kunnen houden en waar mogelijk zelfs te verbeteren. De urgentie van deze opgave komt o.a. al heel nadrukkelijk aan de orde in de door gemeenteraad vastgestelde omgevingsvisie 'Hart van Hengelo'.

De Hengelose talentopgave plaatsen we nadrukkelijk in een regionale, landelijke en Europese context. De daling van de beroepsbevolking speelt in grote delen van Europa en 'the war on talent' is dan ook volop gaande: iedere dag kunnen we lezen over de nu al bestaande krapte op de arbeidsmarkt die naar verwachting structureel zal blijven. Niets doen is verliezen. Ieder talent, knappe koppen maar vooral ook gouden handen, is nodig in de toekomst. In Nederland wordt duidelijk dat sterke regionale gemeenschappen, ook buiten de randstad, heel hard nodig zijn om de

ationale opgaven aan te pakken (zie het rapport 'Elke regio telt'). Twente kan daarin als toptechnologische regio ook een belangrijke bijdrage leveren, we hebben daarmee een enorme potentie. De toptechnologische regio is onze kans om de beroepsbevolking die straks nodig is om de kwaliteit van leven in onze stad en regio op peil te houden en onze ambities waar te maken. Een kans, niet alleen voor Hengelo maar ook voor Twente. Ook op dit schaalniveau is het gebrek aan arbeidskrachten/talent op alle niveaus een wezenlijke opgave.

b. Over welk soort initiatieven gaat het bij het aanjaagbudget?

Het aanjaagbudget geeft de gemeente Hengelo de mogelijkheid om wendbaar en slagvaardig incidentele activiteiten te bekostigen. Het gaat om impulsen die aanvullend zijn op de reguliere begroting. De gemeente Hengelo neemt hierin 2 mogelijke rollen in:

- *Gemeente Hengelo participeert actief als partner*
We acteren als actieve partners in het maatschappelijk verkeer en met andere overheden. De aanvullende kansen die langskomen in ons netwerk pakken we om extra waarde te creëren. Een mooi voorbeeld hiervan is de kans op co-financiering. Onze opgaven zijn vaak eveneens provinciale en landelijke opgaven, waar andere partijen en overheden ook in willen investeren. Voorwaarde is vaak dat de gemeente ook geld beschikbaar stelt. Door het aanjaagbudget in te zetten halen we cofinanciering van projecten, impulsen en investeringen van andere overheden binnen. Dit betekent dat we meer kunnen bereiken op de opgaven waar we voor staan.
- *Gemeente Hengelo voert regie*
We acteren als de overheid die zorgt draagt voor fundamentele zaken in de maatschappij. Met bijdragen vanuit het aanjaagbudget zetten we actief een stap naar voren en maken zaken mogelijk die anders niet van de grond waren gekomen, maar wel van essentieel belang zijn. Een voorbeeld hiervan is het overbruggen van een onrendabele top van een buurthuis of een gebiedsontwikkeling.

c. Hoe gaat het qua spelregels met de werking van het budget en het budgetrecht van de raad?

Het aanjaagbudget richten we in als een reserve en daarmee ligt het budgetrecht bij de raad. Toevoegingen en onttrekkingen vergen een raadsbesluit. De programmering van het aanjaagbudget loopt via de P en C-cyclus:

- Bij de Zomernota en Beleidsbegroting programmeren we de individuele initiatieven/voorstellen voor dit budget en met goedkeuren van het P en C-product is er een raadsbesluit op de daarin genoemde voorstellen.
- Als een kans niet binnen de planning van de P en C-cyclus past volgt een apart raadsvoorstel. Dit is het geval bij een kans voor bijvoorbeeld externe subsidie waarbij aanvullende cofinanciering nodig is die niet in de reguliere begroting te vinden is.
- Er wordt op de gebruikelijke wijze via de reguliere P en C cyclus verantwoording afgelegd en gerapporteerd over de uitvoering van het aanjaagbudget.

Hiermee blijft de raad haar bevoegdheden behouden en kan zij eveneens haar kaderstellende en controlerende rol blijven pakken.

d. Hoe gaan we samen op weg naar een gedragen inhoudelijke opgave?

Bij a. hebben wij geschetst dat wij de ambitie hebben om, ook vanuit de bredere context, samen met uw raad en met andere partners in stad en regio te komen tot een gedragen inhoudelijke formulering van de talentopgave. Bij c. hebben wij aangegeven hoe we nu, in eerste aanleg omgaan met initiatieven vanuit het aanjaagbudget, zolang er nog geen nader inhoudelijk kader ligt.

In de aanloop naar de Zomernota 2024-2028 (behandeling in de raad in het voorjaar van 2024) gaan we aan de slag met het inhoudelijk laden van de Talentopgave. Dit in combinatie met de verdere uitwerking van de strategische agenda en de bijbehorende investeringsagenda voor de lange termijn. De Talentopgave zal zich de komende jaren inhoudelijk verder ontwikkelen en meebewegen met maatschappelijke behoeftes en ontwikkelingen. Wij voelen de verantwoordelijkheid voor de procesregie, om samen met uw raad en andere partners in stad, regio en breder, tot een dergelijk plan te komen.

Hiermee ontstaat een gedragen richting waarbinnen het college pro-actief, met mandaat van uw raad, aan de slag kan met het aanjaagbudget talentopgave.

Vorbereiding en kosten

Om het proces rond de Talentopgave voor te bereiden en samen met raad inhoud te geven zijn tijd en middelen nodig. We zetten de resterende € 206.000 van het voorbereidingsbudget voor de strategisch agenda voor dit doel in. (zie 2e Beleidsrapportage 2023). Het voorbereidingsbudget voor de strategische agenda was oorspronkelijk € 1 miljoen. In de Zomernota 2023-2027 hebben wij u over de specifieke inzet van deze middelen in 2023 gerapporteerd. In de 2e Beleidsrapportage 2023, die afzonderlijk aan de gemeenteraad wordt aangeboden, rapporteren wij u over de inzet van deze resterende middelen in 2023 en/of mogelijke budgetoverheveling van deze middelen naar 2024.

Evaluatie

Bij de Zomernota 2025-2029 (voorjaar 2025) zullen we ook de werking van het aanjaagbudget evalueren. Bij een positieve evaluatie volgt ook de afweging of en wanneer aanvullende voeding van het budget wenselijk is.

5.2 Beleidsprogramma's

5.2.1 Veiligheid

Aanspreekpunt bestuurlijk

Burgemeester Schelberg

Aanspreekpunt ambtelijk

J. Logtenberg

Welke belangrijke ontwikkelingen zien we voor 2024?

Veiligheid staat hoog op de agenda van ons, onze ketenpartners en de inwoners. Dat blijkt uit de brede opkomst van bijeenkomsten die gaan over dit belangrijke onderwerp. Veilig zijn en je veilig voelen zijn basisvoorwaarden voor een prettige woon-, werk- en leefomgeving. En emoties kunnen hoog oplopen als veiligheid afwezig lijkt te zijn of wordt bedreigd door nieuwe fenomenen die plots ontstaan of we nog niet goed begrijpen. We constateren dat veiligheid in de 21ste eeuw een ander karakter krijgt. Het wordt ten opzichte van de vorige eeuw ingewikkelder en minder goed zichtbaar.

Het gaat dan over nieuwe vraagstukken als personen met onbegrepen gedrag, polarisatie en maatschappelijke onrust, digitale weerbaarheid en georganiseerde of ondermijnende criminaliteit. We zien lokale effecten van wereldwijde drugshandel, overlastsituaties in buurten die niet zomaar zijn opgelost en jongeren die op vroege leeftijd grof geweld niet schuwen. We zien effecten die eerder vooral als overlastgevend werden ervaren maar nu op lange termijn potentieel ontwrichtend zijn voor de samenleving. Grote veiligheidsvraagstukken dus waarin een totaal andere inzet wordt gevraagd van het lokale, regionale en landelijke veiligheidsbestel.

In 2024 start het nieuwe programma veiligheid, met een actuele visie, lokale prioriteiten en een jaarlijks uitvoeringsplan om gericht en tijdig te sturen op deze veiligheidsproblematiek. En we zoeken hierbij nadrukkelijk de verbinding met sociaal beleid. Lokaal en regionaal. Overlast en criminaliteit gaan vaak gepaard met een sociale hulpvraag, die met de juiste aanpak zorgt voor effectieve preventie. Maar begrenzing door toezicht en handhaving blijft eveneens van belang. Een goed georganiseerde toezicht- en handhavingsfunctie is een basisvoorziening. Hierin is al veel geïnvesteerd maar deze taak zal zich in de komende jaren verder blijven ontwikkelen.

Relevante beleidsnota's

- [Veiligheidsbeleid gemeente Hengelo: Samen uitvoering geven aan veiligheid 2021-2024](#)
- [Algemene plaatselijke verordening \(2019\)](#)
- Plan van aanpak Ondernijning (2019)
- Integraal handhavingsbeleid
- [Beleidsregels evenementen](#)

Verbonden partijen

Veiligheidsregio Twente

Veiligheid begint bij het voorkomen van branden, rampen en crises en het vervolgens beperken van letsel en schade als dit zich dan toch voordoet. De risico's in de regio vormen de basis van het werk van de Veiligheidsregio Twente. Op basis daarvan hebben zij een adviserende en voorbereidende taak met het opstellen van een risicoprofiel, het regionaal crisisplan en specifieke incidentbestrijdingsplannen. Door mensen regionaal op te leiden en te laten oefenen zijn zij voor gemeenten als Hengelo in staat bij branden en (dreigende) crisissituaties professioneel op te treden. De mannen en vrouwen staan 24/7 paraat om de inwoners, bezoekers en ondernemers in Twente te helpen.

Daarnaast voert de Veiligheidsregio Twente een aantal taken uit die niet voortkomen uit de Wet Veiligheidsregio's maar voortvloeien uit een (andere) wet en/of een opdracht van de regiogemeenten. Zo draagt de Veiligheidsregio Twente bijvoorbeeld bij aan risicobewustzijn met de Twente Safety Campus. Ook faciliteren zij het platform voor regionale samenwerking op het gebied van fysieke maar ook sociale veiligheid, zoals het Platform Integrale Veiligheidszorg, Veiligheidsstrategie Oost Nederland, de Regionale Toezichtsrimte (RTR), het Veiligheidshuis Twente (VHT) en meest recent opgerichte Kenniscentrum Mensenhandel Twente (KMT).

Wat willen we bereiken?

Veiligheid is bij uitstek een onderwerp dat een gezamenlijke benadering vereist, vanuit bewoners, overheid, maatschappelijke en andere professionele partijen. Deze integrale samenwerking vormt de hoeksteen van onze aanpak en daarom meten we elk jaar de waardering van onze ketenpartners. Deze gebruiken we om beleid en onze werkwijze bij te sturen. We werken voor onze inwoners in de wijken en buurten. Om te weten hoe effectief we daarin zijn meten we periodiek de waardering van inwoners ten opzichte van hun overlast- en veiligheidsbeleving.

1.1 Hengelo kent minder misdaad

1.1.1 In Hengelo vinden minder vermogens-, vandalisme- en geweldsdelicten plaats, zoals inbraken, diefstal, vernielingen en mishandeling plaats.

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Aantal geregistreerde misdrijven (aantal) ¹	1.024(2021)	1.096	1.024	1.024	1.024	1.024	1.024

¹ Nieuw: cijfers genomen conform

BBV waarstaategemeente

Oud: Het gaat om de volgende misdrijven: vermogensdelicten, geweldsdelicten, digitale criminaliteit, drugs en vuurwapendelicten en vernielingen.

1.1.2 Hengelo kent minder (georganiseerde) misdaad die het vertrouwen in de maatschappij aantast (ondermijnende criminaliteit), zoals drugshandel, fraude en witwassen.

1.2 Inwoners van Hengelo voelen zich veiliger en ervaren minder overlast

1.2.1 Inwoners voelen zich veiliger in Hengelo

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Percentage mensen dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt (%)	13%(2017) 19%(2019) 23%(2021)	23% (2021)	19%	17%	17%	17%	17%
Waardering die inwoners van Hengelo geven aan de veiligheid in de eigen buurt (cijfer 1-10)	7,3(2017) 7,5(2019) 7,3(2021)	7,3 (2021)	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
Waardering die inwoners van Hengelo geven aan de veiligheid in de binnenstad (cijfer 1-10)	7,0(2021)	7,0 (2021)	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5

1.2.2 Inwoners van Hengelo ervaren minder overlast in hun wijk of buurt

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken					
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Score voor de totale ervaren overlast door Hengeloërs (score 0-10)(1)(2) ¹	1,6(2017) 1,9(2019) 2,2(2021)	2,2 (2021)	1,9	1,7	1,7	1,7	1,7

1 (1) Kennispunt Twente stelt de 'schaalscore totale overlast' samen op basis van dertien vormen van overlast/buurtproblemen te weten: te hard rijden; mensen die op straat worden lastiggevallen; dronken mensen op straat; hinder van horeca; agressief gedrag in het verkeer; straatmeubilair dat vernield is; rondhangende jongeren; drugsgebruik of drugshandel; bekladderde muren/ gebouwen; overlast door buurtbewoners; rommel op straat; hondenpoep; parkeerproblemen

(2) Kanttekening: Dit cijfer is verwarrend vanwege de afwijkende telling ten opzichte van de voorgaande indicatoren:

- 0 tot 10 ipv 1- tot 10, omdat het een score is en geen rapportcijfer, vergelijkbaar met de landelijke veiligheidsmonitor.
- Lager is beter ipv hoger is beter

Wat gaan we daarvoor anders doen in 2024?

1.1.1 In Hengelo vinden minder vermogens-, vandalisme- en geweldsdelicten plaats, zoals inbraken, diefstal, vernielingen en mishandeling plaats.

- We werken aan het opzetten, uitbreiden en/of bestendigen van convenanten veilig ondernemen, zoals de kwaliteitsmeter veilig uitgaan en het keurmerk veilig ondernemen op bedrijventerreinen.
- We zetten in op de digitale weerbaarheid van ouderen, jongeren en ondernemers, door bewustzijn te stimuleren en ondersteuning daarin te faciliteren.
- We geven uitvoering aan het nieuwe preventie- en handavingsplan middelengebruik om, vanuit het perspectief gezondheid en overlast, het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren te remmen.

1.1.2 Hengelo kent minder (georganiseerde) misdaad die het vertrouwen in de maatschappij aantast (ondermijnende criminaliteit), zoals drugshandel, fraude en witwassen.

- Om te komen tot een weerbare overheid is het van belang om de gemeentelijke organisatie bewust te maken van signalen en risico's van ondermijnende criminaliteit. Wij intensiveren daarom de inzet om medewerkers ondermijning te leren herkennen binnen het eigen werkgebied. We geven daarbij aan hoe ze vervolgens het beste kunnen handelen.
- We zorgen ervoor dat ondermijning een terugkerend thema is via trainingen en overleggen op zowel ambtelijk, bestuurlijk als politiek niveau.
- Wij starten het traject om bewustwording van inwoners en ondernemers te vergroten, door onder andere nog te behalen keurmerk, het Keurmerk Veilig Ondernemen Buitengebied.
- We voeren een evaluatie uit van ons Bibob-beleid en verwerken de aanbevelingen in de beleidsimplementatie, opleidingen en trainingen.
- We verwerken de uitkomsten van het onderzoek naar de bestuurlijke weerbaarheid door het RIEC Oost-Nederland ten opzichte van ondermijnende criminaliteit in het uitvoeringsplan veiligheid.
- We structureren het proces "van signaal naar interventie" waarmee we sneller en consistentier integraal opvolging geven aan meldingen die via verschillende kanalen onze organisatie binnenkomen.
- We onderzoeken en ontwikkelen, in samenwerking met politie en regionale partners, een integrale aanpak op jonge dealers om drugshandel te verminderen.
- We actualiseren de afspraken met interne en externe partners om de informatie over georganiseerde misdaad optimaal uit te wisselen en te voldoen aan wetgeving op het gebied van privacy en verwerking van politiegegevens.

1.2.1 Inwoners voelen zich veiliger in Hengelo.

- We geven uitvoering aan het plan van aanpak voor straatintimidatie dat is opgesteld op basis van het verrichte onderzoek door Kennispunt Twente.
- BOA's vergroten hun zichtbaarheid en aanspreekbaarheid door zich te richten op een eigen werkgebied om bij te dragen aan de versterking van de wijknetwerken.

- We onderzoeken hoe we enerzijds onze toezicht- en handhaving capaciteit kunnen uitbreiden en anderzijds kwalitatief kunnen verbeteren, zodat zij maximaal bijdragen aan een leefbare en veilige omgeving.
- We zorgen voor veilige evenementen, door de aanbevelingen uit de evaluatie die is gehouden met de brandweer, politie, Veiligheidsregio Twente, evenementenorganisatoren en binnenstadondernemers te verwerken in een nieuw beleid en werkproces voor evenementen.

1.2.2 Inwoners van Hengelo ervaren minder overlast in hun wijk of buurt.

- We geven invulling aan de specialistische taak om veiligheid en zorg aan elkaar te verbinden, in een adviserende of regisserende rol bij problematiek op het gebied van onder andere criminele jeugdgroepen, personen met onbegrepen gedrag en woonoverlast.
- In 2023 heeft een evaluatie plaatsgevonden over de pilot wijkveiligheid. We verwerken de uitkomsten hiervan in het uitvoeringsplan veiligheid voor een wijkgerichte werkwijze.
- We willen meer datagestuurd kunnen optreden voor veilige wijken en onderzoeken de organisatorische en technische mogelijkheden voor een betere informatiepositie op openbare orde en veiligheid.
- We verwerken de aanbevelingen uit de evaluatie van het handavingsarrangement dat in het voorgaande jaar is uitgevoerd en voeren de verbeteringen uit in de samenwerking met de politie.

Wat blijven we doen?

- Uitvoering wettelijke taken op het gebied van openbare orde.
- Uitvoeren van de beleidsregels Bibob, om te voorkomen dat we transacties verrichten met of vergunningen verlenen aan personen met criminele intenties.
- Opleiden, trainen en oefenen van functionarissen binnen de crisisorganisatie, zowel op regionaal als lokaal niveau.
- Casuscoördinatie, door lokale en regionale informatie via vaste overlegstructuren aan elkaar te verbinden en zo werken van signalen naar integrale interventies.
- Bij (dreigende) maatschappelijke onrust schalen we op naar een passende (crisis)organisatie.
- Opstellen en regisseren van een plan van aanpak bij criminele jeugdgroepen.
- Zorgen dat criminele motorbendes geen vaste grond in Hengelo krijgen.
- Veilige evenementen en een veilig uitgaansgebied door tijdige en volledige vergunningaanvragen en afspraken via het Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan.
- Vergunningverlening terrassen en openbare ruimte.
- Opruimen ontplofbare oorlogsresten.
- Actualisering van de APV.

Wat mag het kosten?

Taakveld	Saldo rekening 2022	Saldo begroting 2023	Lasten begroting 2024	Baten begroting 2024	Saldo begroting 2024	Verschil 2024 - 2023
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-6.547	-6.940	7.633	-	-7.633	-693
1.2 Openbare orde en veiligheid	-2.436	-3.265	3.311	98	-3.213	51
Totaal 1 Veiligheid	-8.983	-10.205	10.944	98	-10.846	-642

Taakveld	Saldo begroting 2024	Saldo begroting 2025	Saldo begroting 2026	Saldo begroting 2027
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-7.633	-7.633	-7.633	-7.633
1.2 Openbare orde en veiligheid	-3.213	-3.209	-3.209	-3.209
Totaal 1 Veiligheid	-10.846	-10.843	-10.843	-10.843

Financiële toelichting

1.1 Crisisbeheersing en brandweer (€ 693.000 nadeel)

We verwachten een toename in uitgaven door de indexering van de bijdrage aan de Veiligheidsregio.

1.2 Openbare orde en Veiligheid (€ 51.000 voordeel)

We hebben in 2024 hogere lasten door een hogere toerekening van uren (23-FP-1.2) en prijsindexatie (circa € 115.000), per saldo is er toch een voordeel ten opzichte van 2023. Dit komt doordat er voor 2023 een aantal nieuwe beleidsvoornemens incidenteel voor het jaar 2023 beschikbaar zijn gesteld (Tijdelijke inhuur Veiligheid (23-NB-1.2), Strategische agenda Veiligheid). Hierdoor wordt het nadeel gereduceerd met € 158.000 en slaat het om in een voordeel. Overige kleine verschillen komen voort uit o.a. de indexatie van de inkomsten uit leges.

Risico's

We zien in de 21ste eeuw nieuwe en minder goed zichtbare (ondermijnende) veiligheidsvraagstukken. Bewustwording neemt toe maar er is meer tijd, kennis en vaardigheid nodig voor een adequate (preventieve) aanpak. Het gegeven dat deze bewustwording in de volle breedte vereist is, van burger tot ondernemer en bestuurder, maakt het een omvangrijke opgave.

De misdaad is tegenwoordig minder zichtbaar, we hebben het over georganiseerde en ondermijnende misdaad. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om misdaad en geweld vanuit de drugshandel, digitale misdaad als hacks en handelen met persoonsgegevens, maar ook het zoeken naar mazen in de (milieu) wetgeving door bedrijven. Het zijn ingewikkelde, moeilijk opspoorbare en te voorkomen vormen van criminaliteit. Het risico is dat er zich ernstige incidenten voordoen in de samenleving met gevolgen voor de inwoners. Maar we zien ook het risico dat criminelen proberen binnen te dringen in de overheid en belangrijke instituten van onze rechtstaat, we moeten hierop alert en bewust mee bezig zijn. De gevolgen voor de gemeente kunnen groot zijn, waarbij het kan gaan van het misbruiken van gegevens en posities tot de systemen en uitvoering compleet saboteren.

De gemeente kampte de laatste jaren met meerdere soorten crises, zoals de coronacrisis en de opvangcrisis door de massale instroom van vluchtelingen, mede uit Oekraïne. Ook de boerenprotesten - op lokale en regionale infrastructuur - uit onvrede van landelijk beleid vallen hieronder. Deze gebeurtenissen hebben, zeker als deze bij herhaling plaatsvinden, veel invloed op de haalbaarheid van beleidsdoelen door prioritering van capaciteit.

De toenemende complexiteit vraagt om een integrale aanpak binnen Nederland, de regio en de gemeentelijke organisatie. Het risico is dat we door de toenemende afhankelijkheden onvoldoende in staat zijn de goede expertise, capaciteit en snelheid van uitvoering te realiseren.

5.2.2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Aanspreekpunt bestuurlijk

Wethouder Steen

Aanspreekpunt ambtelijk

J-P. Boutkan en L. de Vries

Welke belangrijke ontwikkelingen zien we voor 2024?

De manier waarop we ons verplaatsen verandert. Technologie ontwikkelt zich, en de stad ontwikkelt zich ook. Om de stad bereikbaar, veilig en leefbaar te houden moeten we nu nadenken over de mobiliteit van de toekomst. Dat doen we in het Mobiliteitsplan 2040 dat in 2023 door de gemeenteraad is vastgesteld en waarvoor intensief is gewerkt met vele partijen in de stad. Het Mobiliteitsplan draagt zo bij aan de strategische opgaven die we voor onze stad gesteld hebben.

Opvolgend hieruit is er een beleidsregel deelmobiliteit opgesteld waardoor deelmobiliteit wordt gestructureerd in een vergunningstelsel. In 2024 kunnen deelaanbieders alleen nog met een vergunning deelvervoer aanbieden in Hengelo. In 2023 is een pilot gedaan met kleine deelvervoerhubs rond het centrum. In 2024 bekijken we of deze pilot naar parkeren deelvervoer in buurthubs uitgerold kan worden.

In 2024 wordt de Uitvoeringsnota Fietsen vervangen door een nieuwe fietsnota. Hierin wordt het fietsbeleid en het uitvoeringsprogramma geactualiseerd. Voor het verder verbeteren van de verkeersveiligheid worden er twee grote projecten in 2024 gestart. Zo wordt voor de Breemarsweg een nieuw ontwerp gemaakt, wat samen met bewoners en belanghebbenden wordt gedaan. Verder wordt er een nieuwe rotonde aangelegd in de Laan van Driene met de PC Hoofllaan. In de binnenstad wordt een nieuw toegangsbeleid met camera's uitgevoerd. Voor het realiseren van fietsroutes is de aanleg F35 Fietsnelweg aan de Bankastraat gestart en sluiten we verder aan met de Marskant in Hengelo. Verder worden er twaalf verouderde verkeersregelininstallaties vernieuwd en gereed gemaakt voor toekomstige verkeersontwikkelingen. In 2024 gaan we een inventarisatie maken van ons bewegwijzeringsareaal.

In het mobiliteitsplan wordt niet meer alleen over openbaar vervoer gesproken, maar ook over publieke mobiliteit. Dat is een verzamelnaam voor openbaar vervoer (bus, flexibele bus), deelvervoer (deelauto, deelscooter, deel(bak)fiets) en parkeerhubs. Belangrijk is het borgen van de samenhang tussen de verschillende aspecten van publiek vervoer, om zo te zorgen voor soepele doorstroming én het stimuleren van een duurzaam en geïntegreerd vervoersnetwerk.

Een belangrijke verandering in het aanbieden van openbaar vervoer, is dat op 1 januari 2024 de openbaar vervoerconcessie met Arriva in gaat. Deze is voor 5 jaar aan Arriva gegund. Vanuit de duurzaamheidsopgave in de aanbesteding OV, zal Arriva met volledig elektrische bussen gaan rijden.

We zien een toename van het goederenvervoer op het spoor. Deze toename staat opgespannen voet met het personenvervoer. Wij blijven onze input leveren in landelijke gremia over dit onderwerp.

We gaan in 2024 voor de hele stad het parkeerbeleid actualiseren. Voor de binnenstad en Hart van Zuid is dit in 2021 al gedaan. Het te actualiseren parkeerbeleid sluit aan op het Mobiliteitsplan 2040.

Bij oplevering van woningbouwprojecten in Hart van Zuid (deel ten noorden van Esrein) wordt betaald parkeren ingevoerd. Ook in de schil rond Hart van Zuid wordt een vorm van parkeerregulering ingevoerd. Dit is een nadere uitwerking van de in september 2021 vastgestelde parkeernormen voor de binnenstad en Hart van Zuid. Deze parkeernormen sluiten aan bij de doelstelling van het realiseren van een (hoog)stedelijk woon- en werkmilieu. Invoering van parkeerregulering is een belangrijke voorwaarde voor het behalen van deze doelstelling en hangt samen met oplevering van woningbouw in Hart van Zuid. Bewoners worden betrokken bij de keuzes rondom invoering van parkeerregulering in de schil.

Relevante beleidsnota's

- [Mobiliteitsplan 2040 Heel Hengelo in beweging \(2023\)](#)
- [Uitvoeringsprogramma binnenhavenvisie 2017-2030 \(2017\)](#)
- [Parkeerplan binnenstad \(2019\)](#)
- [Parkeernormennota binnenstad/Hart van Zuid \(2021\)](#)

Verbonden partijen

Recreatieschap Twente

Recreatieschap Twente werkt vóór en samen mét de veertien Twentse gemeenten en maatschappelijke partners aan een vitaal Twente waarin inwoners gezond en kansrijk zijn. Gezamenlijk wordt gekeken wat mogelijkheden zijn om mobiliteitsvraagstukken grensoverschrijdend aan te pakken.

Gildebor/SWB Midden-Twente

Gildebor voert het beheer en onderhoud van de openbare ruimte uit. SWB voert het beheer over de bewaakte fietsenstallingen uit.

Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBT)

Het belastingkantoor int gemeentelijke belastingen en heffingen voor de deelnemende gemeenten. Voor dit programma geldt dit voor parkeren en havenbedrijf.

Gemeenschappelijk Havenbedrijf Twente (is geen verbonden partij, maar op basis van bestuurlijke overeenkomst)

Het havenbedrijf verbindt vervoerders en bedrijven met de meest dynamische mainport van Oost-Nederland: de binnenhavens van Lochem, Hof van Twente, Hengelo, Almelo en Enschede.

Wat willen we bereiken?

2.1 Mensen en goederen kunnen Hengelo beter bereiken via weg en spoor

2.1.1 Hengelo is beter bereikbaar met de fiets, de auto en het openbaar vervoer

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Percentage inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling 'Hengelo is goed bereikbaar met de auto' (%)	69,8%(2021) 76,4%(2022)	67,4%	68%	69%	70%	70%	70%
Percentage inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling 'Hengelo is goed bereikbaar met het openbaar vervoer' (%)	81,5%(2021) 83,5%(2022)	83,5%	84%	85%	86%	86%	86%
Percentage inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling 'Hengelo is goed bereikbaar met de fiets' (%)	91,5%(2021) 92,6%(2022)	92,6%	93%	94%	95%	95%	95%
Duur treinreis van station Amsterdam Zuid naar station Hengelo	1uur 51 (2021)	1uur 50	1uur 50	1uur 50	1uur 50	1uur 50	1uur 50

2.2 Mensen in Hengelo kunnen zich veiliger verplaatsen in een schone openbare ruimte

2.2.1 Wegen en fietspaden in Hengelo zijn heel en veilig

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Percentage rijbanen, fietspaden en trottoirs in Hengelo dat voldoet aan de CROW*-richtlijn. ¹	85(2022)	85%	86%	86%	86%	86%	86%
Aantal verkeersongevallen in Hengelo (aantal)	625(2019)	589	505	475	445	415	400
Aantal verkeersslachtoffers in Hengelo (aantal)	113(2019)	177	92	87	82	77	72
Percentage inwoners dat vindt dat Hengelo verkeersveilig is (%)	39,9%(2021) 40,6%(2022) 37,1%(2023)	41%	42%	42%	42%	42%	42%

¹ Het CROW is een kennisinstituut voor onder andere de water- en wegenbouw.

2.2.2 De openbare ruimte in Hengelo is schoon

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Percentage inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling 'Mijn buurt is schoon' (%)	60,8%(2019) 58,7%(2021) 57,7%(2022) 65,5%(2023)	57,7%	60%	60%	60%	60%	60%

2.3 De binnenstad van Hengelo is beter bereikbaar voor inwoners en bezoekers

2.3.1 Fietsers kunnen hun fiets makkelijker en veiliger stallen in de binnenstad

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Rapportcijfer dat binnenstadbezoekers (die meestal fietsend gaan) geven voor het gemak waarmee zij in het algemeen een parkeerplek vinden voor hun fiets (cijfer 1-10)	7,6(2019)	7,9	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
Aantal keren dat een fiets is gestald in een bewaakte fietsenstallingen in de binnenstad van Hengelo (aantal) ¹	90.295(2019)	105.200	100.000	140.000	150.000	150.000	150.000

¹ Het gaat om twee stallingen: Kloosterhofterrein/Markt en de Beurs.

Kloosterhofterrein is niet meer bewaakt sinds opening stalling Markt op 12 april 2023

Wat gaan we daarvoor anders doen in 2024?

- Voor duurzame mobiliteit sluiten de ambities uit het mobiliteitsplan aan op doelstellingen in de Duurzaamheidsvisie. Voor 2024 zullen de ambities en doelstellingen verder op elkaar afgestemd en geïntegreerd worden. Duurzame mobiliteit, emissieloos vervoer en elektrisch laden gaan een steeds grotere rol spelen in ons dagelijkse manier van verplaatsen.
- Op 1 januari 2024 rijdt de nieuwe openbaar vervoeraanbieder Arriva de komende 5 jaar in Hengelo. Vanuit de duurzaamheidsopgave in de aanbesteding OV gaat Arriva met volledig elektrische bussen rijden. Bushaltes worden beter toegankelijk en bereikbaar gemaakt. En ook het kwaliteitsniveau wordt verhoogd (24-NB-2.3). Dit staat beschreven in het verbeterplan bushaltes. Daarnaast wordt een pilot gedaan met flex OV op lijn 12.
- in de afgelopen jaren is het gebruik van de fiets toegenomen. De fiets is een duurzaam en gezond alternatief voor gemotoriseerd vervoer en past binnen het streven van de gemeente om in te zetten op actieve mobiliteit, zoals beschreven in het Mobiliteitsplan 2040. om het fietsgebruik verder te stimuleren, is het belangrijk dat er aandacht is voor fietsveiligheid, fietsnetwerk en fietsparkeren in de binnenstad. Het voorgestelde Actieplan Fiets 2024-2030 beschrijft daarom een samenhangend pakket van acties en maatregelen om deze vraagstukken aan te pakken. Add reply
- Wat gaan we daarvoor anders doen in 2024?
• Beheer en exploitatie nieuwe bewaakte fietsenstallingen in de binnenstad.

- In lijn met het mobiliteitsplan stellen we een (compact) uitvoeringsplan publieke mobiliteit op, voor we met de daadwerkelijke uitvoering aan de slag gaan. Hierin beschrijven we de acties die we willen gaan uitvoeren in de periode tot en met 2026. Zo borgen we de samenhang tussen de verschillende aspecten en zorgen we voor een soepele doorstroming van reizigers en stimuleren we een duurzaam en geïntegreerd vervoersnetwerk.
- Conform de mobiliteitsagenda in het Mobiliteitsplan, worden vanaf nu jaarlijks in de Zomernota de nieuwe mobiliteitsopgaven ingediend. Voor de aanvraag 2024, uitvoering 2025, zijn in de mobiliteitsagenda een aantal bereikbaarheidsstudies gepland.
- We gaan verder met uitvoering en monitoring van de notitie Bereikbare Binnenstad. We dragen hiermee bij aan een aantrekkelijke en bereikbare binnenstad, onder meer door te zorgen voor voldoende hoogwaardige fietsparkeervoorzieningen. In 2023 is de nieuwe bewaakte fietsenstalling Markt in gebruik genomen. We gaan onderzoeken welke maatregelen we kunnen nemen om het gebruik te laten toenemen. Vanaf 2024 gaan we ook de nieuwe bewaakte fietsenstalling op het Wetplein beheren en exploiteren. Aan een bewaakte fietsenstalling in de ontwikkeling Lange Wemen (Kloosterhof) wordt nog gewerkt.
- Er wordt gestart met het actualiseren van het parkeerbeleid (24-NB-2.1) voor heel Hengelo. De nieuw vastgestelde Parkeernormennota is alleen van toepassing voor de binnenstad en Hart van Zuid. Voor de overige gebieden van de stad is de Nota Autoparkeren 2008-2012 van kracht gebleven. Het geactualiseerde parkeerbeleid zal de Nota Autoparkeren gaan vervangen.
- Shop & Go wordt (24-NB-2.1) opgeheven. De gebruikte techniek blijkt onvoldoende geschikt voor een goede werking van Shop & Go. Bij de actualisatie van het parkeerbeleid zoeken we naar een alternatief.
- In 2024 vinden werkzaamheden plaats aan de tunnel Amerikalaan (24-NB-2.4). In de tunnel zijn veel problemen met de tegels die zijn aangebracht aan de wanden. Bij koud weer, met name vorst, en de wijze van huidige afwatering wordt het probleem van loszittende tegels snel groter. Door de slechte staat van het tegelwerk is er gevaar voor mensen die fietsend of rijdend door de tunnel gaan. Omwille van de veiligheid zijn alle tegels in 2023 verwijderd. De wanden moeten nu weer voorzien worden van een betere afwerking die goed tegen regen, water en vocht bestand is. Tegelijkertijd worden daarbij ook de afwatering en goten aangepast. Ook worden wegdek, (dilatatie)voegen en relingen hersteld. Dit in afstemming en overleg met betrokken partijen zoals ProRail.

Wat blijven we doen?

Verkeer en vervoer

- Wegen, straten en pleinen onderhouden.
- Verwijderen van afval, schoonhouden van de openbare ruimte (inclusief straatmeubilair) en bestrijden van gladheid.
- Wegen, paden en openbare ruimte voorzien van voldoende licht.
- Beheren en onderhouden van bebordingen en straatnaamborden.
- Beheren en onderhouden verkeersregelininstallaties en veiligheidssystemen om de verkeersveiligheid en doorstroming op minimaal hetzelfde niveau te waarborgen.
- Beleid maken over verkeer en vervoer, voorlichting- en educatieprogramma's aanbieden, verkeersvoorzieningen ontwerpen en verkeersadviezen geven.
- Hengelo is bestuurlijk trekker en penvoerder van 'Twente2050', de samenwerking tussen de 14 Twentse gemeenten (waarvoor Hengelo gastheer is), met de provincie als partner, op het gebied van voor bovenlokale/regionale mobiliteit en bereikbaarheid. Thema's zijn spoorstrategie, o.a. Zwolle-Twente-Münster, de wegen A1/A35 (Azelo-Buren), N35 en N36, F35, vrachtverkeer van de weg (Twentekanalen, zero emissie e.d.) enz.
- In het verlengde van deze rol is Hengelo ten behoeve van de brede regio nauw betrokken bij landelijke opgaven als Basisnet (vervoer gevaarlijke stoffen spoor), Goederencorridor Noordoost Europa en spoorveiligheid.

Parkeren

- Beheren en exploiteren van blauwe zones, het betaald parkeergebied, parkeergarage De Beurs en de bewaakte fietsenstallingen.
- Waar gevraagd uitbreiding van de blauwe zone faciliteren.
- Waar mogelijk verbeteren exploitatieresultaat parkeren.

- Monitoring van de opgestelde parkeerbalans.
- Monitoren van het autobezit in Hart van Zuid en de binnenstad, alsmede parkeerdruk in Hart van Zuid de binnenstad en directe omgeving.
- Eventueel parkeerplaatsen opheffen om de kwaliteit van de openbare ruimte te versterken of ontwikkelingen mogelijk te maken.
- Adviseren over parkeerbeleid, -beheer en -exploitatie in de diverse binnenstadsprojecten en bij opstellen van nieuw parkeerbeleid.

Havens

- Wij blijven investeren om het Twentekanaal aantrekkelijker te maken voor het bedrijfsleven. Daarmee versterken we de regionale economie en bevorderen we de werkgelegenheid in de regio.
- Wij blijven investeren in de fysieke haveninfrastructuur om daar waar nodig deze infrastructuur aan te passen aan de grotere vaarwegklasse (klasse Va).
- Wij werken aan de uitwerking/realisatie van het concept "Smart Port Twente". Een digitaal platform waarin allerlei informatie beschikbaar komt voor gebruikers, ondernemers, overheden en geïnteresseerden op het gebied van de dienstverlening, verkeersmanagement, milieu en monitoring, assetmanagement en controlesysteem op de scheepsregistratie.

Openbaar vervoer

- Beleid maken voor openbaar vervoer (OV) en onderhouden van OV-systemen (bus-displays en waarschuwingssystemen busbanen).
- We blijven samenwerken met de 14 Twentse gemeenten ten behoeve van de Twentse bereikbaarheid, Europese Ten-T (Trans European Transport Network), en openbaar vervoer.
- Gemeente Hengelo blijft vertegenwoordigd in de landelijke stuurgroep voor het Basisnet. Het Basisnet zorgt ervoor dat het vervoer van gevaarlijke stoffen in Nedeland zo veilig mogelijk kan plaatsvinden.
- Gemeente Hengelo blijft zich inzetten voor het versnellen van de totstandkoming van de spoorlijn Zwolle - Twente - Munster.
- We blijven een bijdrage leveren in de keuze voor een goederenrouting over het spoor richting Noost Oost Europa (GNOE).

Wat mag het kosten?

Taakveld	Saldo rekening 2022	Saldo begroting 2023	Lasten begroting 2024	Baten begroting 2024	Saldo begroting 2024	Verschil 2024 - 2023
2.1 Verkeer en vervoer	-7.730	-8.498	10.387	393	-9.994	-1.496
2.2 Parkeren	-1.032	-1.275	1.481	34	-1.447	-172
2.4 Economische havens en waterwegen	-57	-39	768	691	-77	-38
2.5 Openbaar vervoer	-213	-307	411	-	-411	-104
Totaal 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	-9.032	-10.119	13.047	1.118	-11.929	-1.810

Taakveld	Saldo begroting 2024	Saldo begroting 2025	Saldo begroting 2026	Saldo begroting 2027
2.1 Verkeer en vervoer	-9.994	-10.237	-10.508	-10.660
2.2 Parkeren	-1.447	-1.389	-1.251	-1.255
2.4 Economische havens en waterwegen	-77	-77	-77	-77
2.5 Openbaar vervoer	-411	-417	-417	-330
Totaal 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	-11.929	-12.120	-12.253	-12.322

Financiële toelichting

2.1 Verkeer, wegen en water (€ 1.496.000 nadeel)

De kapitaallasten nemen in 2024 toe ten opzichte van het begroot bedrag van 2023 (nadeel € 732.000). Dit verschil wordt overwegend veroorzaakt door het neerwaarts bijstellen van de begrote afschrijvingslasten in 2023 (o.b.v. de werkelijke cijfers, zie Zomernota 23-FP-9.5). Tegelijkertijd zijn er ook nieuw geplande vervangingsinvesteringen

op het gebied van wegen, openbare verlichting, verkeersregelininstallaties en kunstwerken die de kapitaallasten in 2024 verhogen (23-FP-2.9 tot en met 2.13). Zie voor een nadere toelichting de Zomernota paragraaf 10.5 Vervangingsinvesteringen kapitaalgoederen. Vanaf 2024 is door deze investeringen een structurele toename van de kapitaallasten zichtbaar. Meerjarig gezien lopen de kapitaallasten op dit taakveld op van circa € 1,3 miljoen in 2024 naar € 2,6 miljoen in 2028.

De overige budgetten en de toegerekende uren zijn in 2024 ook hoger (€ 945.000 nadeel) o.a. door de toenemende aandacht voor het beheren van onze kapitaalgoederen, de toegepaste indexering, de areaaluitbreiding en het nieuwe beleidsvoornemen "opstellen actieplan fiets 2024-2030" (24-NB-2.2). Door het bestaan van incidentele budgetten in 2023 wordt dit nadeel gereduceerd. Voorbeelden hiervan zijn de in het jaarverslag 2022 vastgestelde budgetoverheveling, de aanpassing van de indexering Gildebor naar 4,7% (23-FP-5.8) en de Wijkontsluiting Woolde (23-NB-2.1). Door de incidentele aard van deze budgetten in 2023 wordt het nadeel in 2024 gereduceerd met € 176.000. Overige kleine verschillen komen voort uit o.a. de indexatie van de inkomsten uit leges.

2.2 Parkeren (€ 172.000 nadeel)

De exploitatiebudgetten zijn in 2024 hoger dan in 2023 (€ 137.000 nadeel). Dit verschil wordt overwegend veroorzaakt doordat rekening is gehouden met meerjarig hogere lasten van bemensing van de nieuwe fietsenstallingen (Zomerbrief 23-NB-2.2). Daarnaast zijn de budgetten geïndexeerd en zijn er voor 2023 en 2024 budgetten beschikbaar gesteld in het kader van nieuw beleid en financieel perspectief (24-NB-2.1 Actualisatie parkeerbeleid, 23-FP-2.4 Participatie schil Hart van Zuid). Het resterend verschil wordt veroorzaakt door een hogere toerekening van uren (nadeel € 36.000). Meerjarig gezien dalen de kapitaallasten met ingang van 2026 met circa € 138.000, omdat investeringen uit het verleden dan afgeschreven zijn en er in afwachting van diverse ontwikkelingen in de binnenstad nog geen nieuwe investeringen zijn gepland.

2.4 Economische havens en waterwegen (€ 38.000 nadeel)

De kapitaallasten nemen in 2024 toe t.o.v. het begroot bedrag van 2023 (nadeel € 73.000). Dit verschil wordt overwegend veroorzaakt door het neerwaarts bijstellen van de begrote afschrijvingslasten in 2023 (o.b.v. de werkelijke cijfers, zie Zomernota 23-FP-9.5). We hebben de begrote haveninkomsten neerwaarts bijgesteld op grond van de werkelijke inkomsten van 2022 (zie 23-FP-2.6). Tegelijkertijd zijn de haveninkomsten voor 2024 conform de begrotingsuitgangspunten geïndexeerd (gebaseerd op de prijs- en loonontwikkelingen). Per saldo verwachten we hogere haveninkomsten dan vorig jaar (voordeel € 57.000). Het resterende verschil is te verklaren door indexering van de reguliere budgetten (€ 22.000 nadeel).

2.5 Openbaar vervoer (€ 104.000 nadeel)

In de Zomernota 2023-2027 zijn nieuwe beleidsvoornemens opgenomen m.b.t. de strategische advisering op het gebied van mobiliteit (24-NB-2.6). De toegerekende uren zijn in 2024 hoger ten opzichte van 2023 (nadeel € 88.000). Het resterende verschil is te verklaren door indexering van de reguliere budgetten (nadeel € 16.000).

Risico's

De gemeente Hengelo heeft grote (beleids) ambities. Er is een grote hoeveelheid aan projecten en ontwikkelingen in de stad. Dit afgezet tegen de beschikbare capaciteit in combinatie met de krapte op de arbeidsmarkt, vormt een risico. Dit kan leiden tot vertraging van ontwikkelingen op dit gebied. Dit geldt ook voor de onzekerheid in de markt w.b. mogelijke prijsstijgingen van materieel en materiaal.

Daarnaast zien we risico's op en rond het spoor. We zien een toename van het goederen vervoer. Deze toename staat op gespannen voet met het personenvervoer. De keuzes hiervoor worden gemaakt door het Rijk, die heeft niet altijd dezelfde belangen als de gemeente. Ook het aantal 'gif treinen' neemt toe, met veiligheidsrisico's die daarbij horen. De milieueisen die het goederenvervoer met zich meebrengt kan het ontwikkelen van het spoorgebied belemmeren.

5.2.3 Economie

Aanspreekpunt bestuurlijk

Wethouder Gerrits

Aanspreekpunt Ambtelijk

L. De Vries

Welke belangrijke ontwikkelingen zien we voor 2024?

Vitale winkel- en horecastructuur

Afgelopen jaren hebben wij te maken gehad met de opmars van het online winkelen. Deze ontwikkeling had nadelige effecten voor de fysiek winkels, met ondermeer leegstand als resultaat. Begin 2023 waren er voor het eerst meer online winkels dan fysieke winkels. Deze ontwikkeling lijkt echter af te vlakken. Consumenten weten ook de fysieke winkel weer te vinden en de omnichannel winkelervaring (*via diverse kanalen, zoals fysieke winkels, online platforms en mobiele apps*) wordt een belangrijkere trend. Tegelijkertijd hebben ook retailers en horecaondernemers te maken met stijgende kosten en personeelstekorten.

Wij dragen bij aan een vitale winkel- en horecastructuur op regionaal, stedelijk en wijk/buurniveau door op tijd in te spelen op trends en ontwikkelingen in de detailhandel/retail/horeca sector.

Aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven

Samen met de Twente Board en stakeholders in Twente werken wij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Bedrijven vormen daarvan een belangrijke pijler. Een belangrijk deel van de economie in de regio is er direct en indirect aan verbonden. Vitale, toekomstbestendige bedrijventerreinen zijn belangrijk voor de economische toekomst. In de huidige tijd van snelle kaveluitgifte is het zaak om voldoende bedrijfsruimte te bieden. Bovenal moeten de terreinen goed aansluiten bij de vestigingseisen en -wensen van de bedrijven. En inspelen op trends hierin zoals robotisering, circulariteit, 3D-printing, groei van ZZP'ers en microbedrijvigheid, e-commerce etc. Regionaal zijn er nieuwe afspraken gemaakt over de programmering van bedrijventerreinen. In het verleden stonden de programmeringsafspraken voornamelijk in het teken van het voorkomen van overaanbod aan nieuwe plannen. Door snel veranderende marktomstandigheden is de situatie gekanteld. Er zijn nu juist zorgen over de beschikbaarheid van voldoende bedrijfsruimte. Bovendien staan wij voor grote maatschappelijke opgaven en zijn er meer functies die om ruimte vragen. Wegens deze ontwikkelingen kennen de nieuwe regionale programmeringsafspraken een vernieuwende insteek: adaptief, flexibel en ambitieus.

Tegelijkertijd moeten wij er voor zorgen dat de bestaande werklocaties toekomstbestendig zijn; duurzaam ingericht en interessant voor de vestiging van nieuwe bedrijven. Maar ze moeten ook mogelijkheden bieden voor uitbreiding van bestaande bedrijven. Dit vraagt blijvende aandacht voor vernieuwing van bestaande en verouderde (deel)locaties.

Vrijtijdseconomie

Wij zien groeiende aandacht voor de verbetering van de vitaliteit bij onze inwoners, een verdere integratie van de cultuurhistorie in de samenleving, de beleefbaarheid van het landelijk gebied, het verstevigen van de koppeling stad en omgeving en het stimuleren van bedrijven in de vrijetijdseconomie. De routenetwerken dragen in belangrijke mate bij aan een aantrekkelijke en beleefbare woonomgeving voor bewoners en bezoekers en stellen het bedrijfsleven in staat economische waarde te creëren. De komende jaren ligt er een belangrijke opgave om de recreatieve routes in zowel Hengelo als in de andere Twentse gemeenten in kwalitatieve en kwantitatieve zin op orde te houden. Ook ligt er een kans op verdere ontwikkeling en innovatie van de routes en de digitale portal om inwoners en bezoekers ook in de toekomst te blijven bedienen. Hiervoor heeft Routenetwerken Twente een visiedocument opgesteld die de komende jaren zal worden gerealiseerd.

Het Recreatieschap Twente (RT) streeft naar een toekomstbestendig en breder gebruik van de Twentse parken, waar ook veel inwoners van Hengelo gebruik van maken. Er liggen kansen, door de parken voortdurend aantrekkelijker te maken voor het publiek en in te spelen op trends en ontwikkelingen in de toeristisch recreatieve sector.

Relevante beleidsnota's

- Afspraken Regionale Bedrijventerreinen Programmering Twente 2023-2026
- [Twente 2023-2026 Horecavisie \(2017\)](#)
- Detailhandelsvisie (2012)
- Nota Vrijtijdseconomie Hengelo (2011-2021) Twente Werkt (2011-2021)
- Twente werkt (2014)
- Werk maken van werk (2017)
- Nota grondbeleid (2017)
- Grondprijzennotitie (2020)
- Integraal actieplan binnenstad (2017)
- Agenda voor Twente 2023-2027
- Visie Routenetwerken Twente (2022)
- Perspectief Vrijtijdseconomie Twente 2030 (2022)
- Regiodeal (2023)
- Strategienota Twente Board 2022

Verbonden partijen

Openbaar Lichaam Regionaal Bedrijven Terrein Twente

Het RBT heeft tot taak het ontwikkelen, realiseren, exploiteren en beheren van het bedrijventerrein XL, ten tijde van de vaststelling van deze regeling bruto grootte ongeveer 180 hectare.

Twente Board

De arbeidsmarkt is regionaal en vraagt samenwerking om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt zo optimaal mogelijk in te richten en om het Twents economisch profiel te helpen versterken. De Twente Board, waarvan de Twente Board Development de uitvoerende organisatie is (voorheen Regio Twente), levert een belangrijke bijdrage aan de positionering van Twente als vooraanstaande toptechnologische regio, zowel landelijk als in Europa. Ze faciliteert en versterkt de samenwerking in de regio. Niet alleen tussen de veertien gemeenten, maar ook tussen en met andere maatschappelijke sectoren en samenwerkingspartners van de gemeenten. De Agenda voor Twente en het Strategisch plan 2020-2025 van de Twente Board en wijze waarop daarin wordt samengewerkt, zijn daarbij richtinggevend.

Recreatieschap Twente

Het Recreatieschap Twente is een samenwerking van de 14 Twentse gemeenten met als doel het beheren en onderhouden van de drie Twentse recreatieparken, recreatieve routes en recreatieve fietspaden voor inwoners van Twente en toeristen.

Wat willen we bereiken?

3.1 Hengelo is economisch sterker en duurzamer met meer groei en meer banen

3.1.1 Hengelo kent meer banen, ook voor eigen inwoners

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Aantal werkzame personen in Hengelo (aantal)	50.702(2019)						
	51.225(2020)						
	51.380(2021)						
	52.101(2022)	52100	52.200	52.300	52.400	52.500	52.600
Percentage van in Hengelo werkzame personen dat ook in Hengelo woont (%)	37%(2018)	37%	37,50%	38,00%	38,25%	38,50%	38,50%

3.1.2 Meer groei komt uit kennisintensieve en innovatieve industrie zoals de sector Hightech systemen en materialen

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken					
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Aantal banen in Hengelo in de topsector HTSM (Hightech systemen en materialen) (aantal)	8.816(2019)						
	8.096(2020)						
	7.809(2021)						
	7.500(2022)	7.500	8.200	8.250	8.300	8.300	8.350

Wat gaan we daarvoor anders doen in 2024?

De doelen:

3.1.1. Hengelo kent meer banen, ook voor eigen inwoners

3.1.2. Meer groei komt uit kennisintensieve en innovatieve industrie zoals de Hightech Systemen en Materialen (HTSM).

- Onze bedrijventerreinen zijn belangrijke vestigingsplaatsen voor bedrijven en voor onze werkgelegenheid, bijna 45% van alle banen in Hengelo vind je namelijk op één van onze bedrijventerreinen. Bij een aantal bedrijventerreinen zien wij de komende jaren (een vorm van) revitalisering c.q. herstructurering aankomen. Herstructureringen vragen zeer forse (overheids-)investeringen. Hiertoe hebben wij het onderzoekstraject 'investeringsgerichte aanpak bedrijventerreinen' ingezet. Samen met de ondernemersverenigingen op onze bedrijventerreinen maken wij inzichtelijk op welke bedrijventerreinen welke maatregelen de komende jaren nodig zijn om herstructurering te voorkomen en ze toekomstbestendig te maken. Toekomstbestendigheid raakt de aspecten klimaat, duurzaamheid, economische structuur, fysieke kwaliteit, sociaal weefsel en profilering en promotie. Uit het onderzoek zal blijken welke investeringen de komende jaren nodig zijn. Gewerkt wordt aan het ambitiedocument (de feitelijke 'investeringsgerichte aanpak' met gezamenlijke doelstellingen) met een bijbehorend uitvoeringsprogramma (acties, projecten en programma's op korte en langere termijn). Het ambitiedocument wordt in 2024 aan de raad voorgelegd. (24-NB-3.1) (24-NB-3.2)
- Gezien de zorgen over de beschikbaarheid van voldoende bedrijfsruimte verkennen wij de mogelijkheden voor het toevoegen van nieuwe bedrijfsruimte of het herstructureren op bestaande terreinen. In dat kader volgen wij de ontwikkelingen rondom Businesspark XL 2.0 in Almelo nauwlettend, omdat wij dat in samenhang willen bezien met onze eigen (mogelijk te ontwikkelen) bedrijvenlocaties. Om op regionale schaal vraag en aanbod op elkaar af te stemmen wordt een traject opgestart om te komen tot een regionale ruimtelijk-economische visie (REV), waarbij als input de (in opmaak zijnde) lokale economische bouwsteen wordt gebruikt.
- Wij bereiden de verkoop van een bedrijfskavel aan het Walkatenplein voor. Het perceel is circa 5 hectare groot en heeft al de juiste bestemming met bebouwingmogelijkheden. Er spelen meerdere belangen bij de totstandkoming van de verkoop van het perceel. Deze zullen goed in kaart worden gebracht zodat dit goed op elkaar wordt afgestemd zodat dit kan leiden tot een verkoop.
- Wij onderzoeken op welke wijze wij Frans op den Bult kunnen faciliteren bij het realiseren van een Clean Energy Hub en een e-truck laadstation.
- Wij hebben een proactieve opstelling bij leegstand van kantoor/bedrijfspanen door het onder de aandacht brengen van deze panden bij potentiële vestigers of door ruimte te creëren voor herstructurering, functieverandering/transformatie of sloop.
- Samen met de gemeente Enschede gaan wij de gebiedsontwikkeling in de Spoorzone de komende jaren vormgeven. In deze gebiedsontwikkeling komen diverse ruimtelijk economische aspecten samen. Zie ook programma 8.
- Uit de retailanalyse (2020) is gebleken dat wij de komende periode grotendeels kunnen vasthouden aan de basiskeuzes en beleidsopgaven zoals beschreven in de vigerende beleidsdocumenten (detailhandelstructuurvisie, horecavisie en nota Vrijetijdseconomie) en de koersdocumenten voor de binnenstad en Hart van Zuid. Wij willen de retailstructuur in Hengelo toekomstbestendig krijgen en houden. Op basis van de vigerende beleidsdocumenten, recente retail ontwikkelingen en de retail analyse (2020) zien wij voor de komende periode retail thema's zoals de aanpak van leegstand en het verhogen van de vitaliteit die aandacht vragen en nader uitgewerkt moeten worden. Hierbij zoeken wij voor de

thema's binnenstad en Hart van Zuid zoveel mogelijk de inhoudelijke en procesmatige afstemming met de omgevingsvisies voor de verschillende gebieden in Hengelo.

- Wij onderzoeken in samenwerking met Routenetwerken Twente en Hengelo Promotie hoe wij bestaande recreatieve routes kunnen opwaarderen en nieuwe routes kunnen exploiteren. Focus ligt hierbij op de verbinding stad en omgeving en op de verbinding binnenstad/Hart van Zuid. Wij geven hiermee uitvoering aan de ambities uit de omgevingsvisies Hengeloos Buiten en Hart van Hengelo, waarin het sociale (ontmoeting, beleving, gezondheid), economische en cultuurhistorische belang van recreatieve routes wordt onderstreept voor het aantrekken en behouden van talent.

Wat blijven we doen?

Economische ontwikkeling

- Uitvoering geven aan de programmalijnen uit de Agenda voor Twente en strategie Twente Board.
- Uitvoering geven aan Integraal actieplan voor een vitale Hengelose Binnenstad.
- Wij blijven werken aan de promotie van en de instroom in techniek (Techniekpact, Twente goes Techno), de bevordering van innovatie en export samen met het WTC Twente, Novel-T (Kennispark Twente), OostNL, High Tech Systems Park (Thales), Saxion en ROC van Twente (Hart van Zuid). Waar mogelijk blijven wij focus houden op maatregelen die het effect van de coronacrisis zoveel mogelijk dempen. Wij zetten in op HTSM en waar mogelijk is leggen we verbindingen (ook over de grens).
- Met binnenstadpartners en ondernemers werken wij aan het realiseren van een compact bruisend stadshart (met zo min mogelijk structurele leegstand), met onderscheidende aanloopgebieden om daarmee ook de economische aantrekkingskracht te vergroten. Dit doen wij door uitvoering te geven aan Integraal actieplan voor een vitale Hengelose Binnenstad, beleid te maken over de economische structuur in Hengelo en Twente en de Binnenstadsmonitor periodiek te actualiseren. Daarnaast blijven wij inzetten op acquisitie voor behoud, verplaatsing en aantrekking van ondernemers/investeerders passend bij de gebiedsprofielen. Verder blijven wij de ondernemers BIZ organisatie in de binnenstad (SCH) actief ondersteunen.
- Monitoren van het functioneren van de verschillende retailgebieden en themagericht blijven kijken naar structurele veranderingen in het retaillandschap. In samenspraak blijven met stakeholders om te bezien in hoeverre er reële transformatiemogelijkheden zijn.
- Om economische structuurversterking voor Hengelo binnen Twente vorm te geven is de Bestuursovereenkomst Sociaal Economische Structuurversterking (BOSS) leidend. Deze BOSS vraagt niet alleen om regionale inbedding richting de Twente Board maar blijft de komende jaren ook vragen om een gemeentelijke inbedding.

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

- Bestaande bedrijfslocaties verder ontwikkelen en onderhouden en/of herstructureren en verduurzamen.
- Verkoop van bedrijfskavels op de bedrijventerreinen.
- De ontwikkeling van onder meer de Cleantech Campus The Green Box (Eaton terrein) faciliteren. The Green Box beoogt een Europees technologie, ondernemers- en wetenschaps-campus te worden die zich toelegt op de ontwikkeling van haalbare en betaalbare oplossingen voor schone energie. The Green Box ontwikkelt zich tot de nieuwe thuisbasis voor startups, scale-ups, en onderzoeks- en ontwikkelingsgroepen die zich bezighouden met de transitie naar schone energie.
- Actualisering van de bedrijventerreinenaanpak. Aandacht houden voor mogelijke revitalisering onder meer waar vertrekkende bedrijven tot lege plekken leiden. Samen met ondernemersverenigingen inzicht krijgen in wat de bedrijventerreinen de komende jaren nodig hebben om toekomstbestendig te blijven c.q. te worden.

Economische promotie

- Wij versterken de groei van het lokale en regionale MKB en werken aan een sterke industriële sector. Wij promoten Hengelo als economische vestigingsplaats.
- De regionale acquisitie voor economische activiteiten in Logistiek en High Tech Systems en Materials.
- Om Hengelo te promoten blijven wij het stadsverhaal van Hengelo met de bijbehorende kernwaarden (DNA), de positionering binnenstad/merkwaarden en het (economisch) aanbod van Hengelo of het nu gaat om de binnenstad, Hart van Zuid, de winkelgebieden, de bedrijventerreinen en de evenementen bekend maken bij verschillende doelgroepen (investeerders, ondernemers, bewoners en bezoekers). Wij willen de herkenbaarheid, bekendheid en het uitdragen van het stadsverhaal met het bijbehorende aanbod verbeteren.
- Subsidiëren van Hengelo Promotie voor stadspromotie, evenementen en toeristische informatievoorziening. Om de binnenstad ook levendig en bruisend te houden zal er in samenwerking met Hengelo Promotie een verkenning worden gedaan naar een meerjarige subsidierelatie met Hengelo Promotie met als doel meer zekerheid en continuïteit te kunnen bieden aan organisatoren van evenementen.
- Marketing en communicatie voor Hengelo met als prioritaire gebieden de binnenstad en Hart van Zuid. In 2023 vindt er een herijking plaats van de citymarketingstrategie.
- Het Hengelose stadsmerk dat in 2020 is vastgesteld gebruiken als terugkerend beeld in de marketing en communicatie.

Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

- Wij koesteren onze zittende ondernemers. Zij zijn belangrijke ambassadeurs voor onze stad. Wij werken intensief samen met ondernemers en andere belanghebbenden uit Hengelo, de regio en op landelijk niveau. Concreet betekent dit dat wij sterk blijven inzetten op het leggen en onderhouden van contacten met deze partijen.
- Vanuit economische duurzaamheid willen wij het juiste bedrijf op de juiste locatie huisvesten.
- Wij bevorderen ondernemerschap door regelgeving te vereenvoudigen en regeldruk te verlagen.
- Wij hanteren de gemeentelijke kaders en uitgangspunten zoals beschreven in het uitwerkingsplan evenementen voor de subsidiebeschikking aan Hengelo Promotie.
- Belastingen (laten) innen, zoals toeristenbelasting.
- Het organiseren en aansturen van de kermis.
- Het organiseren en aansturen van de (week)markt.
- Deelname aan het regionale acquisitie en accountmanagersoverleg.

Wat mag het kosten?

Taakveld	Saldo rekening 2022	Saldo begroting 2023	Lasten begroting 2024	Baten begroting 2024	Saldo begroting 2024	Verschil 2024 - 2023
3.1 Economische ontwikkeling	-243	-395	509	-	-509	-114
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-147	-126	2.028	1.861	-166	-40
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-145	-209	642	460	-182	27
3.4 Economische promotie	-485	-547	948	312	-636	-89
Totaal 3 Economie	-1.020	-1.278	4.127	2.634	-1.494	-216

Taakveld	Saldo begroting 2024	Saldo begroting 2025	Saldo begroting 2026	Saldo begroting 2027
3.1 Economische ontwikkeling	-509	-509	-509	-509
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-166	-166	-216	-216
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-182	-182	-182	-182
3.4 Economische promotie	-636	-636	-636	-636
Totaal 3 Economie	-1.494	-1.494	-1.544	-1.544

Financiële toelichting

3.1 Economische ontwikkeling (€ 114.000 nadeel)

Wij hebben hogere lasten begroot van € 95.000 wegens de verhoging van de gemeentelijke bijdrage aan Recreatieschap Twente (23-FP-5.9) voor economische ontwikkeling. Deze verhoging is veroorzaakt wegens autonome ontwikkelingen en veranderingen in organisatie, samenwerking en intensivering van beleid. Het resterend verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door prijsindexatie en toerekening van uren.

3.4 Economische promotie (€ 89.000 nadeel)

Wij hebben hogere lasten begroot van € 88.000 wegens de verhoging van de subsidiebijdrage aan Hengelo Promotie (23-FP-3.1). Deze structurele verhoging wordt veroorzaakt door door externe oorzaken zoals, inflatie, hogere huisvestings- en energielasten, accountantskosten, en stijgende kosten voor het organiseren van evenementen en marketing en communicatie. Het resterend verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door prijsindexatie en toerekening van uren.

Risico's

Een belangrijk risico voor nieuwe bedrijven om zich te vestigen zijn hogere bouwkosten en rentes. Ook zien we signalen dat consumentengedrag verandert vanwege financiële onzekerheid als gevolg van de hoge inflatie. De hoge investering en onzekerheid van inkomsten kan bedrijven terughoudend maken om zich nieuw te vestigen.

Een ander actueel risico voor de groei van Hengelose economie is de schaarste in bouwgrond. Voor de beperkte ruimte die er is zijn verschillende claims. Grond wordt ingezet voor onder andere woningbouw, bedrijvigheid en voor duurzame ontwikkelingen, allemaal thema's waarop we ambitieuze doelstelling hebben. Ook woningbouw en duurzame energie zijn noodzakelijk voor de economie. Naast grond zijn ook de aansluitingen op het stroomnet en water schaars. Ook in Hengelo staan de aansluiting voor nieuwe bedrijven onder druk. De schaarste vraagt om een omslag in het denken en aanpak voor groei. Meer investeren in herstructureren en verduurzaming van bestaande bedrijventerreinen. De rol van de gemeente verandert, we moeten meer het voortouw nemen in de ontwikkeling. Het risico is dat we niet tijdig deze verandering kunnen maken, waardoor bedrijven wegtrekken.

Samenwerking voor een sterke regionale economie is erg belangrijk, ook daar profiteert Hengelo van. Het risico is dat de verschillende belangen en visies van gemeenten, Provincie en ondernemers niet op één lijn liggen, waardoor het proces van ontwikkeling vertraagt.

De risico's van de grondexploitaties die binnen programma 3 vallen staan beschreven in paragraaf 6.4 grondbeleid.

5.2.4 Onderwijs

Aanspreekpunt bestuurlijk

Wethouder Bruggink

Aanspreekpunt Ambtelijk

K. Webbink

Welke belangrijke ontwikkelingen zien we voor 2024?

Wij zien twee belangrijke ontwikkelingen, de 'Gelijke kansen agenda' en het Integraal huisvestingsplan.

Gelijke kansen agenda/ Lokale Educatieve Agenda

Bij gelijke geschiktheid (gelijk talent en motivatie) hebben kinderen en jongeren niet altijd dezelfde kansen als gevolg van opgroeien in ongunstige omstandigheden. Risicostapeling van deze ongunstige omstandigheden zijn nog eens extra ongunstig voor de ontwikkeling van de verdere schoolloopbaan van kinderen. In de Lokale Educatieve Agenda (LEA) 2023-2027 geven wij daarom aan hoe wij kansgelijkheid willen vergroten voor alle kinderen en jeugdigen van 0 – 27 jaar. En hoe wij preventief (eerder in het leven van een kind) inzetten, dat op de langere termijn effect moet hebben (binnen onderwijs en jeugdhulp). Ook beschrijven wij in de LEA onze wettelijke taken, zoals het onderwijsachterstandenbeleid (o.a. het bieden van Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) voor peuters).

De inzet op gelijke kansen beperkt zich niet tot het onderwijs. Daarom zien wij een relatie met ons armoedebeleid (programma 6), onze integrale gebiedsgerichte gezondheidspreventie en met 'Kansrijke start' (programma 7).

Integraal Huisvestingsplan

Wij werken samen met de schoolbesturen aan de ontwikkeling van een Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het primair, speciaal en voortgezet onderwijs. De gemeente is wettelijk verantwoordelijk voor de huisvesting van het primair (speciaal) - en het voortgezet (speciaal) onderwijs en het wordt voor gemeenten een wettelijke verplichting om een breed IHP op te stellen.

Het IHP zet uiteen hoe de gemeente samen met de schoolbesturen de komende jaren - lange termijn 2050 - integraal en planmatig investeert in de huisvesting van het onderwijs, rekening houdend met de bevolkingsontwikkelingen in (de wijken van) Hengelo. Met de in de Zomernota 2023-2027 toegekende investeringsruimte voor de komende jaren, wordt in het eerste kwartaal de businesscases als onderlegger voor het IHP afgerond. Daarmee kan het in het najaar van 2023 gestarte traject om te komen tot een meerjaren uitvoeringsplan worden opgenomen in het definitieve IHP en ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

Het definitieve IHP maakt de benodigde investeringen op de lange(re) termijn inzichtelijk en resulteert in een uitvoeringsplan voor de komende zeven jaar, waarbij het IHP vierjaarlijks wordt herijkt. Het uitvoeringsplan 2024-2030 biedt inzicht in de kosten voor de investeringen die voor de planperiode nodig zijn om passende en adequate huisvesting voor de scholen binnen de gemeente Hengelo te waarborgen en de meerjarige gevolgen daarvan voor de gemeentebegroting in beeld te brengen. Mogelijke oplossingen in het uitvoeringsplan zijn, onder andere, nieuwbouw, uitbreiding of renovatie van een (bestaande) school, maar ook het verbeteren van het binnenklimaat en technische installaties.

Relevante beleidsnota's

- [Twentse Visie op Vervoer](#) (2015)
- Integraal huisvestingsplan 2018
- Preventievisie: 'Een nieuwe focus op preventie in het Sociaal Domein' (2019)
- Actieplan Preventie Jeugd (2020)
- [Twentse Belofte](#) (2020)
- [Kwaliteitskader Hengelose Voorschool](#) (2021)
- [Beleidsprogramma sociaal 2021 - 2025](#)
- [Transformatieplan, voor een toekomstbestendig sociaal domein voor Hengelo \(2022\)](#)

Verbonden partijen

Niet van toepassing.

Wat willen we bereiken?

4.1 Kinderen en jongeren in Hengelo krijgen ook door kwalitatief goed onderwijs gelijke kansen in de maatschappij

4.1.1 Minder kinderen en jongeren in Hengelo hebben een onderwijsachterstand

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Percentage leerlingen van 2,5 tot 13 jaar in Hengelo met het hoogste risico op onderwijsachterstanden (%) ¹	15%(2019) 15%(2021)	15%	15%	14%	14%	14%	14%
Percentage peuters uit de doelgroep dat gebruik maakt van voorschoolse educatie (=bereik) (%) ²		80%	80%	80%	81%	82%	83%

1 Het hoogste risico op onderwijsachterstanden wordt bepaald op basis van het opleidingsniveau van zowel de moeder als de vader, het land van herkomst van de ouders, of ouders in de schuldsanering zitten, de verblijfsduur van de moeder in Nederland en het gemiddelde opleidingsniveau van moeders van leerlingen op school.

2 De doelgroep zijn peuters met risico op onderwijsachterstand volgens definitie van de gemeente.

4.1.2 Meer jongeren behalen een startkwalificatie

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Percentage jongeren (16 t/m 22 jaar) dat de school verlaat voordat een startkwalificatie is behaald (%) ¹	10,7%(2018/2019) 10,4%(2019/2020) 1,9%(2020/2021), 1,9%(2020/2021)	10,4%	10,4%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%

1 Startkwalificatie: Een leerling beschikt over een startkwalificatie met een havo- of vwo-diploma of met een mbo-2 diploma. Een vmbo-diploma of een mbo-1 diploma volstaat niet als startkwalificatie. Een in Nederland gangbare leeftijdsgrens is 23 jaar bij schoolverlaten. Dat wil zeggen dat personen die bij schoolverlaten 23 jaar of ouder zijn en niet beschikken over een startkwalificatie niet tot de voortijdig schoolverlaters worden gerekend.

2 De monitor is de afgelopen jaren veranderd. Dat eerdere percentage was op een andere manier opgebouwd, vandaar dat het veel hoger is. Het is dus niet zo dat we nu ineens veel minder VSers hebben.

4.2 Schoolgebouwen in Hengelo worden optimaal gebruikt

4.2.1 Schoolgebouwen passen beter bij de leerlingenaantallen

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Bezettingsgraad (%): benodigde aantal m2 gebaseerd op leerlingaantallen op basis van de verordening/beschikbare aantal m2 schoolgebouw	73%(2020)	73%(2020)	75%	75%	75%	75%	75%

4.2.2 Schoolgebouwen in Hengelo worden multifunctioneler gebruikt, zoals voor kinderopvang (integrale kindcentra)

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Percentage schoolgebouwen voor het basisonderwijs in Hengelo dat een integraal kindcentrum bevat (%)	34%(2021) 35%(2022)	35%	34%	35%	35%	35%	35%

Wat gaan we daarvoor anders doen in 2024?

4.1 Kinderen en jongeren in Hengelo krijgen ook door kwalitatief goed onderwijs gelijke kansen in de maatschappij

4.1.1 Minder kinderen en jongeren in Hengelo hebben een onderwijsachterstand

- De gemeente Hengelo geeft, samen met partners, uitvoering aan de actielijnen uit de nieuwe LEA. Wij investeren ongelijk, dat wil zeggen dat wij inzetten op scholen en wijken daar waar het het meest nodig is.
- Wij zetten in op het versterken van de interactiekwaliteit met (jonge) kinderen ter bevordering van de taal- en denkvaardigheid. En op ouderbetrokkenheid. Dit doen wij onder andere door deelname aan het project 'Basisvaardigheden preventie en onderwijs', waarbij wordt ingezet op een kansrijke startpositie voor alle leerlingen bij de start van groep drie en op doorlopende intensieve samenwerking met (aankomende) ouders.

Met betrekking tot de indicatoren: Met het oog op het doel dat wij willen behalen, laten wij de streefwaarden van beide indicatoren licht oplopen. Bij de eerste indicator omdat wij hier weinig invloed op hebben (vanwege relatie met de achtergrond van de ouders). Bij de tweede indicator omdat het een nieuwe indicator is.

4.1.2 Meer jongeren behalen een startkwalificatie

- Met de wetwijziging 'van school naar werk' (ingangsdatum medio 2025) wordt de doelgroep van RMC uitgebreid en de leeftijdsgrens opgetrokken van 23 jaar naar 27 jaar. In 2024 werken wij vanuit de Twentse Belofte vooruitlopend hierop aan een regionale aanpak voor deze doelgroep. Dit doen we samen met het Middelbaar Beroepsonderwijs, Voortgezet speciaal onderwijs en Praktijkscholen.

Met betrekking tot de indicator: Door de naweeën van de Corona-pandemie verwachten wij dat het aantal jongeren, dat de school verlaat voordat een startkwalificatie is behaald, bij de nieuwe meting hoger uitvalt. Wij proberen dit met inzet vanuit onder andere het Nationaal Programma Onderwijs en de LEA te beperken. Vooralsnog passen wij de streefwaarden daarom niet aan.

4.2 Schoolgebouwen in Hengelo worden optimaal gebruikt

4.2.1 De schoolgebouwen passen beter bij de leerlingenaantallen

- De gemeente Hengelo stelt in 2024 het Integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP) voor de periode 2023-2050 vast. Vanuit de in 2023 gestarte businesscases maken wij per school of wijk inzichtelijk welke huisvestingsmaatregelen op welk moment nodig zijn; vanuit vast te stellen kaders voor kwaliteit, duurzaamheid en functionaliteit. Wij zetten in op goede schoolgebouwen die in pandig voldoende ruimte bieden aan ons huidige aantal Hengelose leerlingen, maar die ook aan te passen zijn aan een stijgend aantal leerlingen vanuit onze ambitie om als stad te groeien.
- In het IHP nemen wij een uitvoeringsprogramma op voor de periode tot 2030. Het uitvoeringsprogramma beschrijft de huisvestingsmaatregelen voor de scholen die als eerste aangepakt worden. Die keuze van scholen volgt uit de roadmap die de schoolbesturen gezamenlijk hebben opgesteld. Zie 23-FP-4.5.

4.2.2 Schoolgebouwen in Hengelo worden multifunctioneler gebruikt, zoals voor kinderopvang (integrale kindcentra)

- In het IHP en in de daaruit voortkomende uitvoeringsplannen, zetten wij in op een efficiënt gebruik van schoolgebouwen. Zowel in de in pandige samenwerking met kernpartners als bijvoorbeeld kinderopvang, maar ook in de verbinding met de wijk (op het gebied van onder andere zorg en welzijn). De functie van de school in de wijk gaan wij nadrukkelijker versterken, afhankelijk van de specifieke behoeften in de wijk, inzetten voor en ten gunste van alle inwoners van die betreffende wijk.

Met betrekking tot de indicatoren: Het Integraal huisvestingsplan leidt mogelijk tot aanpassing van de streefwaarden van beide indicatoren. Met betrekking tot 4.2.2 zien wij dat het percentage schoolgebouwen voor het basisonderwijs dat een integraal kindcentrum bevat licht is gestegen. Dit komt door de sluiting van een onderwijsinstelling waar geen integraal kindcentrum was gevestigd. Daarop passen wij de streefwaarde aan.

Wat blijven we doen?

In deze paragraaf beschrijven wij ook de activiteiten die (in het kader van de transformatie) in gang zijn gezet en die wij in 2024 voortzetten en/of doorontwikkelen.

Onderwijsbeleid en leerlingenvervoer

- Wij voeren de wettelijke taken uit rond het openbaar onderwijs, zowel bestuurlijk als financieel. Hiervoor sturen de stichtingen jaarlijks hun begroting en jaarrekening ter kennisname naar de gemeenteraad. Daarnaast wordt er tweejaarlijks een bijeenkomst georganiseerd tussen de directeur-bestuurder en raad van toezicht van beide stichtingen met de gemeenteraad.
- Wij continueren de passende Buitenschoolse opvang voor schoolgaande kinderen tot 13 jaar (BSO+), als onderdeel van de basisondersteuning. Wij zetten het als doordeweeks alternatief in voor groepsbegeleiding vanuit de huidige OB1 (ondersteuningsbehoefte 1).
- Wij zetten de Jeugdhulpteams (JHT) op school voort tot en met juli 2025 en ontwikkelen het samen verder met het onderwijs en de jeugdhulppartners. Zie programma 6 en 23-FP-6.2.
- Wij werken op het basisonderwijs verder met het preventieteam jeugd, om zo licht en nabij mogelijk ondersteuning te bieden. De Schoolzorgondersteuners (SZO) maken daarvan een integraal onderdeel uit (23-FP-6.3).
- Wij werken aan gelijke kansen door samen met het onderwijs en andere maatschappelijke partners de 'Rijke Schooldag' verder te ontwikkelen. Met de Rijke Schooldag in het primair en voortgezet onderwijs geven wij impuls aan de brede talentontwikkeling. Met aanvullende activiteiten (naast het reguliere lesaanbod) op het gebied van sport, cultuur, cognitieve begeleiding en sociaal-emotionele ontwikkeling.
- Wij blijven ons inzetten om onderwijsachterstanden te voorkomen en te bestrijden in de voorschoolse periode en het primair onderwijs. Wij doen dit door in te zetten op voldoende en kwalitatief goede plekken voor voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en zorgen voor een goed bereik van de voorschool.
- Wij bieden leerlingen in de basisschoolleeftijd op maat (taal)ondersteuning.
- In samenwerking met het onderwijs (primair onderwijs, voortgezet onderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs) en het Expertisecentrum Jonge Kind ontwikkelen wij de zorgstructuur in het onderwijs door.
- Wij blijven ons inzetten op het bestrijden en voorkomen van verzuim bij jongeren (23-FP-4.1). Samen met het onderwijs, zorg en arbeid geven wij uitvoering aan de 'Nieuwe Twentse Belofte' (regionaal programma met maatregelen ter voorkoming en bestrijding van voortijdig schoolverlaten van jongeren tussen de 12 en 23 jaar). Samen met het onderwijs zetten wij in op het voorkomen dat jongeren de school vervroegd verlaten en het begeleiden van jongeren terug naar school of naar werk. Jongeren zonder startkwalificatie die een kwetsbare overstap maken van school naar school of van school naar werk blijven wij volgen tot hun 27e levensjaar om vroegtijdig een effectieve samenhangende aanpak in te kunnen zetten en daarmee dure zware zorg te voorkomen en/of vervangen.
- Integrale vervoersondersteuning staat voorop, zo ook binnen het leerlingenvervoer (23-FP-4.2). Met waar mogelijk aandacht voor het zelfstandig reizen naar school, bijvoorbeeld met behulp van een reismaatje.
- Wij zetten ons in voor de ontwikkeling van volwassenen door het coördineren en organiseren van activiteiten om taal- en rekenvaardigheden voor volwassenen te bevorderen.
- Wij blijven inzetten op alfabetisering en het tegengaan van lage basisvaardigheden onder verschillende doelgroepen. Wij benutten onze infrastructuur waarin wij samenwerken met partners om laaggeletterdheid te traceren en vervolgens te verhelpen.

Onderwijshuisvesting

- Wij werken, in samenspraak met het onderwijsveld, aan een evenwichtige spreiding van optimaal benutte schoolgebouwen in de stad.
- Wij stellen samen met schoolbesturen, vanuit de kaders van het IHP, een uitvoeringsprogramma onderwijshuisvesting op over ver- nieuwbouw en aanpassing renovatie van gebouwen voor primair, voortgezet en speciaal onderwijs.
- Om bewegingsonderwijs de ondersteunen stellen wij voldoende en functionele gymnastieklokalen ten behoeve van het onderwijs beschikbaar.

Wat mag het kosten?

Taakveld	Saldo rekening 2022	Saldo begroting 2023	Lasten begroting 2024	Baten begroting 2024	Saldo begroting 2024	Vershil 2024 - 2023
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	2	-	2	2	0
4.2 Onderwijshuisvesting	-5.051	-5.555	6.583	991	-5.592	-37
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.505	-2.404	5.939	3.272	-2.667	-263
Totaal 4 Onderwijs	-6.557	-7.957	12.522	4.265	-8.257	-300

Taakveld	Saldo begroting 2024	Saldo begroting 2025	Saldo begroting 2026	Saldo begroting 2027
4.1 Openbaar basisonderwijs	2	2	2	2
4.2 Onderwijshuisvesting	-5.592	-5.638	-5.723	-6.163
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-2.667	-2.981	-3.140	-3.044
Totaal 4 Onderwijs	-8.257	-8.617	-8.861	-9.206

Financiële toelichting

4.2 Onderwijshuisvesting (€ 37.000 nadeel)

- In 2023 is € 250.000 budget beschikbaar gesteld voor voorbereidingskosten van het IHP (23-FP-4.5). Deze voorbereidingskosten zijn eenmalig, en leiden tot een voordeel in 2024 ten opzichte van 2023. De ontwikkeling van de lasten over de jaren na 2024 wordt met name veroorzaakt door het IHP en wijzigingen in de verwachte kapitaallasten.
- In 2023 zal het pand aan de M.A. de Ruyterstraat nogmaals voor een kalenderjaar gehuurd worden van het Saxion (23-FP-4.4). Met de verwachting dat het pand in 2024 wordt aangekocht, leidt in 2024 tot een voordeel van € 137.000 ten opzichte van 2023.
- Door ontwikkelingen van het scholenbestand en onderwijsleerpakketten wijzigen de kapitaallasten jaarlijks. Het nadeel hiervan bedraagt € 227.000. Een voorbeeld van deze mutatie is het voorbereiden op toekomstige kapitaallasten voor aankoop van de M.A. De Ruyterstraat.
- Het resterende verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door prijsindexatie, rentelasten en toerekening van uren.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken (€ 263.000 nadeel)

- In verband met het toenemend aantal verzuimmeldingen is de formatie leerplichtambtenaren uitgebreid tot en met 2026 (23-FP-4.1). Ten opzichte van 2023 betekent dit per saldo een nadeel van € 122.000.
- Wij hebben het leerlingenvervoer regionaal opnieuw aan moeten besteden en dit leidt tot een uitzetting van lasten van € 147.000 in 2024 ten opzichte van 2023 (23-FP-4.2).
- Voor 2023 verwachten wij van centrumgemeente Enschede voor RMC taken een subsidie van € 276.000. Voor 2024 en verder verwachten we, in afwachting van de definitieve geldstromen, € 211.000 te ontvangen. Dit leidt vooralsnog tot een nadeel van € 65.000.
- Zoals aangegeven in de Zomernota (23-FP-4.3) zijn de budgetten voor onderwijsbeleid herzien. Dit leidt in 2023 tot een voordeel van € 356.000 en in 2024 tot een voordeel van € 291.000, per saldo voor het begrotingsvergelijk een nadelig verschil van € 65.000.
- Voor de Jeugdhulpteams voeren wij een pilot tot medio 2025 uit. De bijbehorende lasten zitten grotendeels in programma 6 en de dekking vindt plaats vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Dit leidt meerjarig tot mutaties, voor 2024 tot een voordeel van € 314.000, aflopend in 2025 naar € 183.000 (Zomernota 23-FP-6.1).
- De pilot BSO+ is voor 2024 incidenteel bekostigd vanuit de middelen onderwijsachterstandenbeleid, dit leidt tot een voordeel van € 150.000.
- Het doorvoeren van de kostprijsdekkende huur (Zomernota 23-FP-9.17) is gemeentebreed budget neutraal, maar leidt op dit taakveld tot een voordeel van € 20.000.
- De totaalstelling van deze opsomming laat een voordeel zien terwijl het verschil een nadeel bedraagt. Het resterend verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door prijsindexatie van budgetten. Daarnaast spelen kleine mutaties rentelasten en toerekening van uren mee.

Risico's

We zien een landelijke trend waarbij er een (groot) tekort is aan leraren en pedagogisch medewerkers. Dit speelt ook bij de scholen en kinderopvang in Hengelo. Wij hebben als gemeente echter wel een wettelijke taak in het bieden van voldoende en kwalitatief goede voor- en vroegschoolse educatie plekken. De gemeente gaat niet over de inzet van leraren en pedagogisch medewerkers, we zijn daarin afhankelijk van de overkoepelende onderwijsstichtingen en kinderopvangorganisaties. Hier hebben we als gemeente niet direct invloed op.

We kunnen alleen de randvoorwaarden scheppen voor kwalitatief goed onderwijs en voor- en vroegschoolse educatie. Wat het lastig maakt is de onzekerheid van inkomsten vanuit het rijk voor extra aandacht en zorg voor leerlingen. En wat hier de impact voor Hengelo voor is. Ook ontwikkelingen rondom de gratis kinderopvang zal van invloed zijn op de voorzieningen in Hengelo, maar of de plannen doorgaan is nog erg onzeker.

We zien ook een risico in segregatie in wijken en scholen in Hengelo, wat kan leiden tot toenemende kansenongelijkheid. Inwoners zijn bereid om buiten hun woonwijken kinderen naar school van hun voorkeur te brengen, dit kan segregatie verder in de hand werken.

Om schoolgebouwen zo optimaal mogelijk te gebruiken wordt, naast de functie als Integraal Kind Centrum (IKC) al snel gedacht aan inzet voor verschillende doelgroepen en functies. Daarvoor is het nodig dat gebouwen goed toegankelijk zijn. Belangrijk is aandacht te houden voor de veiligheid van de kinderen. Daarnaast kan er sprake zijn van 'concurrentie' met ander maatschappelijk vastgoed zoals wijkcentra en verenigingen. Of het wegvallen van voorzieningen indien schoolgebouwen gesloten moeten worden.

Heel actueel is het integraal huisvestingsplan voor onderwijs waarin de gemeente investeert in adequate huisvesting voor Hengelose leerlingen in het primair, voortgezet en speciaal (basis) onderwijs. Aan dit plan zitten risico's op het gebied van financiën, ambitie in tempo en omvang en juridische risico's.

5.2.5 Sport, cultuur en recreatie

Aanspreekpunt bestuurlijk

Wethouders Bruggink, Luttkholt en Gerrits

Aanspreekpunt ambtelijk

K. Webbink, J-P. Boutkan en J. Logtenberg

Welke belangrijke ontwikkelingen zien we voor 2024?

Sportbeleid en sportaccommodatie

Uitvoering geven aan de sport- en bewegvisie

De nieuwe sport- en bewegvisie is in ontwikkeling.

Nieuwe tarieven sportverhuur en indexatie van inkomsten Twentebad

Naar verwachting wordt de tarievenlijst met 8,9% indexering verhoogd. Deze verhoging kan impact hebben op het verenigingsleven en de verhuur van accommodaties. Deze indexering is gemeentebreed en zorgt ervoor dat de begrote inkomsten van het Twentebad op 2,4 miljoen staan. Wij streven ernaar om deze ambitieuze doelstelling te halen.

Het gemeentelijke beleid is dat de sportparken en sportaccommodaties tegen 40% kostprijsdekkende huur verhuurd worden aan amateurverenigingen. In 2024 starten wij met met een onderzoek naar de kostprijsdekkendheid van de tarieven.

Ontwikkeling energielasten Twentebad

In 2023 heeft onderzoek plaatsgevonden voor verduurzaming. De gemeente Hengelo geeft uitvoering aan de uitkomst van dit onderzoek (23-FP-5.5).

Omgevingswet

Zoals het er nu naar uitziet treedt op 1 januari 2024 de Omgevingswet in werking. Wat dit exact betekent voor het sportbeleid, sportaccommodaties en Twentebad wordt nader onderzocht.

Cultuurbeleid

Stedelijke cultuur/ Koers 2040

We investeren samen met de culturele partners om (jong) talent aan te trekken, te boeien, aan de stad te binden en mogelijkheden voor ontwikkelen te creëren. Niet alleen de kernvoorzieningen spelen hierin een rol, maar de gehele brede culturele sector (bijvoorbeeld in Hart van Zuid en Spoorzone Hengelo-Enschede). We willen ruimte geven aan experimenten en vernieuwende projecten uit de sector faciliteren. Projecten en experimenten die aanvullend zijn op het bestaande aanbod, maar wel afwijkend genoeg om een nieuwe generatie aan te trekken en te behouden (24-NB-9.4).

Cultuurregio Twente

Het cultuurprofiel Ruimte voor Verbeelding van de regio Twente voor de periode 2021-2024 vormt de basis voor de regionale samenwerking tussen Twentse gemeenten, de provincie Overijssel en andere partners op het gebied van kunst en cultuur. Dit cultuurprofiel is vastgesteld door de 14 colleges van Twente, inclusief van de gemeente Hengelo. Dit profiel is verder uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma voor de Cultuurregio Twente voor de periode 2023-2028 (24-NB-5.8).

Inflatie en indexatie

Verschillende culturele instellingen hebben signalen gegeven dat ze in de problemen komen door de hoge inflatie. De indexatie van de subsidies is gemeentebreed 8,9% voor 2024. Hiermee komen we de culturele voorzieningen deels tegemoet aan de inflatie/ stijgende kosten. Wij blijven in gesprek met de culturele instellingen en bij grote problemen informeren wij u.

Groen

Door klimaatverandering ontstaan meer pieken in neerslag en droogte en neemt de biodiversiteit af. Zo zullen hevige regenbuien vaker voorkomen, en tegelijkertijd wordt het droger en heter. Om in de toekomst het wateroverlastrisico beperkt te houden moeten we de riolering en het stedelijk watersysteem hierop aanpassen. Hierbij zijn vooral grotere bovengrondse maatregelen nodig om het teveel aan water tijdelijk te bergen, zowel in groenstroken van de gemeente als op particulier terrein. Wij kiezen voor een duurzame aanpak en richten de openbare ruimte in met robuuste oplossingen om de hevige neerslag op te kunnen vangen. Extra groen en water in de openbare ruimte vermindert hittestress. Wij gaan proberen om particulieren te bewegen om minder stenen in de tuinen te leggen en meer groen aan te leggen.

Erfgoed

Cultureel erfgoed maakt een steeds essentiëler onderdeel uit van onze stad. Het gaat niet alleen fysiek om gebouwen, de stedenbouwkundige opzet, het landschap, maar ook om de verhalen, de historie en de beleving van erfgoed. Behoud door herontwikkeling is overgegaan in behoud door bewustwording. Trots op de wederopbouw, het industriële verleden, een prachtig Tuindorp en alle verhalen die daarbij verteld kunnen worden. Inmiddels staat een nieuwe generatie erfgoed boven aan het lijstje van aandachtspunten: de post '65 periode. Landelijk en lokaal wordt hierover nagedacht en zal een inventarisatie plaats gaan vinden waaruit een beschermingsprocedure zal volgen.

Puierencommissie

Verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van de binnenstad; door aanpassingen van winkelpanden, waarbij de architectuur van het totale pand wordt gezien. De Puierencommissie is van origine gericht op de gevels op de begane grond maar merkt, mede door de transformatie van panden naar wonen, dat ook de verdiepingen meer aandacht behoeven. Dit biedt kansen om hierin mee te denken en ook daar de kwaliteit te verhogen. Reclamevoering en blinde etalages krijgen hierin steeds meer aandacht.

Relevante beleidsnota's

- [Kadernota Sport en Bewegen \(2017\)](#)
- [Lokaal Sportakkoord \(2023-2026\)](#)
- [Kadernota Spelen \(2016\)](#)
- Lokaal Preventieakkoord (2022)
- [Landelijke nota gezondheidsbeleid \(2020-2024\)](#)
- [Samen meer voor kunst en cultuur Cultuurnota \(2021-2024\)](#)
- Kwartier maken voor de Collectie Hengelo (2008)
- Deltaplan Collectie Hengelo (2010)
- [Beleidsnota Cultuurhistorisch Erfgoed \(2014-2022\)](#)
- [Omgevingsvisie Hengeloos buiten \(2020\)](#)
- [Omgevingsvisie Het Hart van Hengelo \(2022\)](#)
- [Nota Vrijtijdseconomie \(2011-2021\)](#)
- [Horecavisie \(2016\)](#)
- [Nota Snippergroen \(2015\)](#)
- [Groenplan Hengelo \(2015\)](#)
- Meerjarenplan gezondheid (2019)
- [Een nieuwe focus op preventie \(2019\)](#)
- [Accommodatiebeleid Sociaal en Vastgoedkaders \(2021\)](#)
- [Bomenverordening + beleidsregels \(2018*\)](#)
- [Bijzondere Bomen Hengelo](#)

Verbonden partijen

Gildebor/SWB Midden-Twente

Gildebor draagt bij aan het programma door het beheer en onderhoud van de openbare ruimte en de sportaccommodaties.

Regionaal Bestuurlijk Overleg Sport en Bewegen Twente

Het bestuurlijk overleg sport en bewegen in Twente draagt bij aan het programma door onderlinge afstemming,

kennisdeling en samenhang te bevorderen. Eind 2023 wordt de nieuwe visie 'Sport en Bewegen in Twente' besproken met de 14 Twentse gemeenten.

Recreatieschap Twente

Recreatieschap Twente is per 1 januari 2022 opgericht. Het recreatieschap draagt bij aan het programma door het beheer en onderhoud van de recreatieparken en door het bevorderen van recreatie en toerisme.

Cultuurregio Twente

Cultuurregio Twente is een samenwerkingsverband tussen de kunst- en cultuursectoren in alle Twentse gemeenten. Het profiel van de Cultuurregio Twente 2021-2024 en onderliggende ambities zijn door alle 14 Twentse gemeenten (colleges) vastgesteld.

Wat willen we bereiken?

5.1 Meer inwoners van Hengelo sporten, bewegen en/of spelen

5.1.1 Meer inwoners van Hengelo sporten, bewegen en spelen

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Percentage volwassen Hengeloërs (>18 jaar) dat aangeeft één maal per week of vaker te sporten of intensief te bewegen (%)	71%(2021)						
	68,2%(2022)						
	90,7%(2023)	72,50%	72,5%	73,0%	73,5%	73,8%	74,1%
Percentage inwoners (18+) dat (zeer) tevreden is over speelvoorzieningen voor kinderen tot 12 jaar (%)	54,0%(2019)						
	59,4%(2021)						
	49,3%(2022)	49,3%	60,0%	60,0%	60,0%	60,0%	60,0%
Percentage inwoners (18+) dat (zeer) tevreden is over speelvoorzieningen voor jongeren tot 12-18 jaar (%)	59,4%(2023)						
	38,2%(2021)						
	18,6%(2022)	18,6%	40,0%	42,0%	44,0%	46,0%	48,0%
Percentage inwoners (18+) dat (zeer) tevreden is over de mogelijkheden voor volwassenen om te sporten en te bewegen in de openbare ruimte in Hengelo (%)	36%(2023)						
	65,2%(2021)						
	44,8%(2022)	44,8%	67,0%	68,0%	69,0%	70,0%	71,0%
	54,9%(2023)						

1. Door de Corona-pandemie zijn de inwoners op een andere manier gaan sporten en gebruik gaan maken van openbare speelvoorzieningen. Wij kunnen ons voorstellen dat het aantal inwoners minder tevreden is over de tevredenheid van speelvoorzieningen. Wij proberen dit met het inrichten van de nieuwe sport- en beweegvisie te voorkomen. Vooralsnog passen wij de streefwaarden daarom niet aan.

5.2 Inwoners beleven kunst, cultuur en erfgoed in Hengelo

5.2.1 Inwoners en bezoekers waarderen het culturele aanbod en erfgoed in Hengelo hoger

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Het rapportcijfer dat inwoners geven voor (de diversiteit van) het aanbod van culturele voorzieningen in Hengelo (cijfer 1-10)	7,01(2021)						
	6,90(2022)						
	7,27(2023)	6,9	7,1	7,2	7,3	7,3	7,3
Het rapportcijfer dat inwoners geven aan de kwaliteit van de culturele voorzieningen in Hengelo (cijfer 1-10)	7,09(2021)						
	7,00(2022)						
	7,31(2023)	7,2	7,1	7,2	7,3	7,3	7,3
Het rapportcijfer dat inwoners geven voor het behoud van het cultureel erfgoed van Hengelo, zoals monumenten (cijfer 1-10)	7,95 (2021)						
	6,16 (2022)						
	6,53 (2023)	6,16	8,1	8,0	8,1	8,2	8,3

5.3 Hengelo is aantrekkelijker voor mens, plant en dier met meer en goed onderhouden openbaar groen

5.3.1 Inwoners zijn meer tevreden over de hoeveelheid en kwaliteit van openbaar groen in Hengelo

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Percentage inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling 'In mijn buurt is voldoende groen' (%)	73,1%(2019) 77,1%(2021) 74,7%(2022) 69,7% (2023)	74,7%	77,1%	77,1%	77,1%	77,1%	77,1%
Percentage inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling 'Perken, plantsoenen en parken in mijn buurt zijn goed onderhouden' (%)	62,6%(2019) 63,7%(2021) 54,6%(2022) 61,3%(2023)	54,6%	63,7%	63,7%	63,7%	63,7%	63,7%
Percentage openbaar groen ten opzichte van de totale openbare ruimte (%)	51,3%(2021)	51,3%	51,2%	51,2%	51,2%	51,2%	51,2%

5.3.2 Hengelo kent meer biodiversiteit in de openbare ruimte

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Oppervlakte ecologisch beheerde bermen en graslanden (hectare)	107,5(2020)	227	222	236	236	236	236

Wat gaan we daarvoor anders doen in 2024?

5.1.1 Meer inwoners van Hengelo sporten, bewegen en spelen

- We geven uitvoering aan de Brede SPUK-regeling (Gezond en Actief Leven Akkoord, Combinatiefunctionarissen en het Sportakkoord 2.0 (23-FP-7.1). Samen met verenigingen, aanbieders en gebruikers zetten we ons in voor een sociaal veilig klimaat binnen onze sport- en beweegaccommodaties en voorzieningen.
- In samenwerking met fysiek en sociaal domein zetten we ons in om sport en bewegen nadrukkelijk aandacht te geven in de omgevingsvisie en spoorzone Hengelo Enschede.
- We zetten ons samen met Gildebor en vastgoed om het beheer van onze accommodaties en velden optimaler en efficiënter in te zetten.
- Door de veranderingen in het sport- en beweeglandschap initiëren sport- en beweegaanbieders het Platform Ondernemende Sportaanbieders (POS). We besteden aandacht in een faciliterende rol om de aanbieders te ondersteunen.
- We starten met de nieuwbouw en renovatie van bestaande bouw op sportpark Veldwijk voor de huisvesting van de voetbalacademie (24-NB-5.4).

5.2.1 Inwoners en bezoekers waarderen het culturele aanbod en erfgoed in Hengelo hoger

- Stichting Lokale Omroep Hengelo-Twente Hengelo wil haar organisatie professionaliseren om de ontwikkeling naar Streekomroep zo goed mogelijk voor te bereiden. We staan hier positief tegenover en hebben hiervoor (in afwachting van de ontwikkelingen op het gebied van Streekomroepvorming en licentieaanwijzing) voor 2024 en 2025 € 164.000 per jaar extra beschikbaar gesteld (24-NB-5.1).
- Om de programmering van de Schouwburg Hengelo toekomstbestendig te maken wordt onderhoud aan de theatertechniek uitgevoerd en uitgebreid. Wij laten 7 extra trekken installeren zodat de Schouwburg Hengelo op het niveau van vergelijkbare zalen in Nederland uitkomt (24-NB-5.2).
- We dragen financieel bij aan de plaatsing van 10 kunstwerken van de stichting Storkiaan. Hiervoor worden afspraken, zoals grondgebruik, beheer en onderhoud, vastgelegd in een overeenkomst tussen de gemeente en de stichting Storkiaan (24-NB-5.3).
- We geven uitwerking aan het Uitvoeringsprogramma voor de Cultuurregio Twente voor de periode 2023-2028. Dit programma moet leiden tot versterking van het cultuuraanbod in Twente, de samenwerking in de regio en het aantrekken en behouden van (jong) talent (24-NB-5.8).
- We onderzoeken de mogelijkheden om het aanbod aan cultuur, sport en jeugd activiteiten (als onderdeel van de sociale basis) beter digitaal vindbaar te maken in samenwerking met het veld. Hiermee geven we invulling aan de motie "Vandaag te doen in ons Hengelo".
- We geven uitvoering aan de Brede SPUK-regeling op het thema brede regeling Combinatiefuncties cultuur (23-FP-7.1).
- We doen samen met de atelierorganisaties belangrijke aanpassingen aan het atelierbeleid. Hierdoor komt er meer doorstroming op gang binnen het huidige atelierbestand. Op die manier willen we ruimte maken voor (jonge) nieuwe makers en creatieve ondernemers die zich willen binden aan de stad Hengelo.
- Gemeentebreed voeren we de kostprijsdekkende huur in. Culturele instellingen die vastgoed huren hebben hiermee te maken (23-FP-9.17).
- We haken in een vroeg stadium aan bij ontwikkelingen om erfgoed een onderdeel te laten zijn van elke ontwikkeling.
- Cultureel historisch Erfgoed krijgt een plek in de instrumenten van de Omgevingswet: omgevingsvisie, omgevingsprogramma en omgevingsplan. Religieus erfgoed wordt hierin meegenomen; we stellen daar geen aparte visie voor op.
- Voor cultuur historisch erfgoed kiezen we een integrale benadering en betrekken we onze externe partners, zoals welstand, de Rijksdienst en andere adviesorganen.
- We stimuleren het gesprek tussen onze erfgoed-partners en belangengroepen.

5.3.1 Inwoners zijn meer tevreden over de hoeveelheid en kwaliteit van openbaar groen in Hengelo

- Wij maken de binnenstad steeds aantrekkelijker door nog meer groen en water toe te voegen.
- In 2020 is er voor vier jaar een investeringsbedrag van € 150.000 per jaar beschikbaar gesteld voor het vergroenen van de wijken. In 2020 is een start gemaakt met het project Van Grijs naar Groen in de wijken Woolde en Noord. Daarna zijn de wijken Slangenbeek, Wilderinkshoek, Groot Driene en de Hengelose Es opgestart. In 2024 volgen de Berflo Es en de Hasseler Es. Bij het vergroenen van de wijk krijgen de inwoners een belangrijke rol bij het bepalen waar en hoe de vergroening uitgevoerd wordt. Daartoe kunnen zij ideeën indienen die gezamenlijk worden uitgewerkt.
- Wij werken verder aan het ambitieplan voor het Weusthagpark. In verschillende sporen wordt nu gewerkt aan de verdere ontwikkeling, waaronder: de kinderboerderij doorontwikkelen naar model "Twentse Hoeve", het herinrichten van de entree van het park (en de kinderboerderij; 24-NB-5.5), Het project Good Etnn gaat stadslandbouw vormgeven in het park en er lopen projecten rondom het verduurzamen van het park.
- Wij gaan samen met de Vereniging Vrienden van Weusthag en de HAN verder onderzoeken of het waterpeil in het park Weusthagpark omhoog kan worden gebracht om verdroging te voorkomen.

5.3.2 Hengelo kent meer biodiversiteit in de openbare ruimte

- Wij willen maatregelen voor extra groen en water in de stad combineren om wateroverlast, droogte en hittestress terug te dringen. Bij alle projecten nemen we dit als uitgangspunt.
- Wij streven ernaar om water in ons gebied zo lang mogelijk vast te houden, zowel boven- als ondergronds.
- In 2021 zijn de klimaatdialogen gevoerd. In 2022 is de Klimaatadaptatiestrategie vastgesteld, die vertaald is naar een uitvoeringsprogramma (2023). De komende jaren gaan we uitvoering geven aan dit programma.

- Per 1 januari 2024 wordt een groenadviseur/stadsecoloog aangesteld voor een periode van 3 jaar (24-NB-5.7). Met alle ruimtelijke ontwikkelingen die de komende jaren gepland staan, wordt het steeds belangrijker om proactief in te zetten op het verbeteren van de 'staat van instandhouding van beschermde dieren- en plantensoorten'. Dit kan bijvoorbeeld door natuurinclusief te bouwen, of door het (laten) opstellen van een soortenmanagementplan. Dit is een plan waarbij meer ruimte komt voor ruimtelijke ontwikkelingen maar waarbij er daarnaast ook gezorgd wordt voor een betere bescherming van planten en dieren.

Wat blijven we doen?

In deze paragraaf beschrijven wij ook de activiteiten die in gang zijn gezet en die wij in 2024 voortzetten en/of door ontwikkelen.

Sport

- We blijven inwoners stimuleren om te sporten en bewegen. Dit doen we op scholen, in wijken en bij sport- en beweegaanbieders voor specifieke doelgroepen. Zoals jeugd, mensen in een kwetsbare positie en mensen met een beperking.
- We blijven ons richten op het realiseren van duurzame verbindingen tussen verenigingen, sport- beweegaanbieders en onderwijs-, zorg- en welzijnsaanbieders. Hierbij dient sport als middel voor jeugd(zorg), gezondheid en preventie van eenzaamheid.
- We blijven combinatiefunctionarissen inzetten om specifieke doelgroepen (in specifieke wijken) kennis te laten maken met sporten, bewegen en zorgen voor sociale en mentale ontwikkeling.
- Samen met de overige Twentse gemeenten blijven wij inzetten op kwetsbare doelgroepen, gezondheid, inclusie en preventie.
- Wij zetten ons in om sporten, bewegen en spelen te stimuleren in de openbare ruimte, want inwoners sporten en bewegen steeds meer onafhankelijk van verenigingen.
- Wij blijven aandacht geven om de gemeentelijke accommodaties betaalbaar te maken voor inwoners. doordat wij ze tegen maatschappelijke tarieven verhuren aan Hengelose verenigingen en inwoners. Daarnaast verhuren we in de avonduren en weekenden ook een aantal sportaccommodaties die eigendom zijn van onderwijsinstellingen. Met onze sportaccommodaties en voorzieningen zetten wij ons in voor een laagdrempelig, optimaal en efficiënt gebruik.
- We maken onze sportaccommodaties, in samenwerking met SWB/Gildebor, aantoonbaar veilig, schoon en in goede staat van onderhoud conform de eisen van NOC*NSF en de sportbonden. Het Twentebad houdt het keurmerk Veilig & Schoon.
- Wij blijven sport en bewegen stimuleren door het beschikbaar stellen van subsidies (deskundigheidsbevordering, duurzaamheid, kennismaking, sporten met een beperking).
- Met Hengelo Sport blijven we inzetten op een aanbod van sport- en beweegparticipatie voor het onderwijs, de jeugd en verenigingen.
- Met het Twentebad blijven wij ons inzetten om te verduurzamen en uiteindelijk volledig van het gas te gaan. Het Twentebad biedt een kwalitatief hoog aanbod van zwemonderwijs, recreatie, sport en ontmoeting bij het Twentebad. Met deze accommodatie blijven wij investeren om een aantrekkelijk leer- en werkbedrijf te zijn voor Hengelose scholieren en mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Wij blijven ons ook inzetten op een optimaal 'watergebruik' van recreatief en (top)sport tot zorg.

Cultuur

- We subsidiëren de culturele kernvoorzieningen en een aantal middelgrote aanvullende culturele instellingen, waarbij de artistiek inhoudelijke en maatschappelijke kwaliteit het uitgangspunt vormen.
- We subsidiëren amateurkunstverenigingen, kleinere organisaties voor beeldende kunst en cultureel erfgoed, omdat zij een bijdrage leveren aan het kunst- en cultuuraanbod in de stad.
- De zendlicentie voor de lokale omroep in Hengelo loopt af in mei 2024. We zetten de juiste stappen rondom de aanwijzing van een "lokale instelling voor de verzorging van de publieke mediadiensten in de gemeente Hengelo" per mei 2024. Daarnaast speelt de landelijke doorontwikkeling naar Streekomroepen, waarschijnlijk per 1 januari 2025 (met beëindiging van bestaande zendlicenties per 31 december 2025).
- We werken samen met Hengelo Promotie om het bestaande kunst- en cultuuraanbod te promoten zodat meer inwoners het aanbod kennen en daar gebruik van kunnen maken.

- We leveren een bijdrage aan de uitvoering van het Actieplan Bruisende Binnenstad 2022-2026 op het gebied van Kunst en Cultuur.
- We stimuleren de samenwerking tussen het amateurkunstveld en de culturele kernvoorzieningen.
- We financieren (samen met Rijk, Provincie en de schoolbesturen) het programma Cultuureducatie met Kwaliteit met als resultaat een breed en divers aanbod van kunst- en cultuureducatie op de basisscholen van Hengelo.
- Kunst en cultuur-activiteiten vergroten de leefbaarheid van de stad. Daarom subsidiëren wij diverse culturele activiteiten zoals carillonbespelingen en behouden wij de incidentele subsidieregelingen voor amateurkunstinitiatieven en professionele beeldende kunst.
- Vanuit de gedachte van meedoen en persoonlijke ontwikkeling ondersteunen we verschillende activiteiten op het gebied van cultuurparticipatie in de wijken, onder andere voor jongeren (zoals de inzet van cultuurmakelaar en het initiatief Studio15 Talenthouse) (23-FP-5.4).
- De opdracht van de huidige stadsdichter loopt af. We organiseren samen met Bibliotheek Hengelo en stichting Hengelo Leest een Stadsdichterverkiezing om een opvolger te vinden.
- We gaan samen met stichting Schouwart op zoek naar zelfstandige huisvesting van het kunstpodium op een prominente locatie in de binnenstad.
- We geven uitvoering aan het Deltaplan gemeentelijke kunstcollectie. Conform stap 2 uit het deltaplan, formuleren we in 2024 een visie op het beheer en onderhoud van de collectie in de toekomst.
- We beheren en onderhouden het gemeentelijk kunstbezit.
- We geven een vervolg aan de inventarisatie van post-'65 architectuur (panden en objecten).
- Voor aanwijzing van waardevolle panden en gebieden is continu aandacht.
- We houden aandacht voor het erfgoed in Hart van Zuid, zowel wat betreft bouwwerken (o.a. besluit 'Karakteristieke bouwwerken Hart van Zuid') als communicatie.
- We subsidiëren de restauraties van cultureel erfgoed, zoals monumentale panden, Tuindorp 't Lansink, begraafplaatsen, herdenkingsmonumenten, studies voor herbestemming karakteristieke boerderijen en opstellen en communicatie/PR projecten gerelateerd aan erfgoed.
- We adviseren eigenaren op het gebied van restauratie, onderhoud, energiezuinigheid.
- We initiëren projecten op het gebied van erfgoed en brengen die in de uitvoering.
- We begeleiden en adviseren eigenaren van winkelpanden in de binnenstad in een proces van ontwerp naar uitvoering voor wijziging van de gevel op de begane grond. Tevens adviseren we eigenaren van winkelpanden in de binnenstad in passende reclamevoering. Ook adviseren en (beperkt) subsidiëren van onderhoud of wijzigingen op de verdiepingen van winkelpanden in de binnenstad.
- We subsidiëren kwalitatief goede verbouwingen van (winkel)panden in de binnenstad.

Openbaar groen en recreatie

- Vanaf 2020 is extra geld beschikbaar gesteld om te investeren in de vervanging van plantmaterialen, die het einde van hun levensduur hebben bereikt. Meer groen is een belangrijk thema. Behoud van bestaand groen is echter van minstens zo groot belang.
- Gildebor blijft de stad onderhouden volgens de vastgestelde beeldkwaliteitsnormen.
- Wij zetten ons in voor een prettig woon- en leefklimaat in de stad. Wij zorgen voor voldoende, gevarieerd en goed onderhouden openbaar groen. Daarbij houden wij rekening met de verschillende gebruiks- en natuurfuncties en met toekomstige klimaatontwikkelingen.
- Twee maal per jaar overleggen wij met onze externe groenpartners tijdens de Groene Tafel. Het doel is om elkaar te informeren over actualiteiten op het gebied van groen in Hengelo. Ook delen wij kennis en informatie en werken we aan gezamenlijke groenprojecten en/of -activiteiten in Hengelo.
- De externe groenpartners hebben een adviserende rol bij zwaardere ingrepen in de hoofdgroenstructuur.
- Samen met onze externe groenpartners stimuleren wij bewoners om tuinen groener te maken en te houden. We zijn hiervoor aangesloten bij de landelijke campagne van de Stichting Steenbreek. Ook doen we in 2024 weer mee aan het NK Tegelwippen.
- Wij zorgen voor uitdagende, veilige en goed onderhouden speel- en ontmoetingsplekken, afgestemd op de bevolkingssamenstelling in de wijken en buurten.
- Wij zorgen voor voldoende voorzieningen voor vrije beoefening van sport en spel in de openbare ruimte (de zogenoemde 12+ speelplekken), zoals trapvelden, tafeltennistafels en basketbalvoorzieningen.
- Vrij spel is overal waar dat veilig kan in de openbare ruimte toegestaan (informeel spelen).
- De kinderboerderij geeft bezoekers de mogelijkheid om te ontspannen, te recreëren en in contact te komen met dieren en planten.
- We subsidiëren recreatieparken in regionaal verband.

- Wij blijven regionaal en landelijk afstemmen en verder samenwerken op het gebied van de aanpak van de eikenprocessierups.
- Wij blijven actief bijdragen aan de verbetering van de leefomstandigheden van bijen en andere bestuivende insecten, zoals onder andere afgesproken in het Bijenconvenant.
- Wij blijven streven naar meer biodiversiteit, o.a. door de overgang naar extensief en ecologisch beheer van bermen en graslanden en door variatie in de soortkeuze van bomen en beplantingen.
- Wij blijven maatregelen nemen om water langer vast te houden in het gebied, o.a. door afkoppelen, aanleg van wadi's en bergingsvijvers, meer ruimte voor de beken en het stimuleren van de vergroening van tuinen en groene daken.

Wat mag het kosten?

Taakveld	Saldo rekening 2022	Saldo begroting 2023	Lasten begroting 2024	Baten begroting 2024	Saldo begroting 2024	Vershil 2024 - 2023
5.1 Sportbeleid en activering	-418	-586	681	470	-211	375
5.2 Sportaccommodaties	-4.115	-4.941	10.260	5.077	-5.184	-243
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-6.746	-6.208	8.036	2.009	-6.026	181
5.4 Musea	-370	-378	445	-	-445	-66
5.5 Cultureel erfgoed	-218	-534	510	-	-510	24
5.6 Media	-2.586	-2.845	3.278	145	-3.132	-287
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-6.566	-7.444	8.284	71	-8.213	-769
Totaal 5 Sport, cultuur en recreatie	-21.020	-22.937	31.494	7.772	-23.722	-785

Taakveld	Saldo begroting 2024	Saldo begroting 2025	Saldo begroting 2026	Saldo begroting 2027
5.1 Sportbeleid en activering	-211	-211	-211	-211
5.2 Sportaccommodaties	-5.184	-5.186	-5.222	-5.307
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-6.026	-5.985	-5.984	-5.983
5.4 Musea	-445	-476	-486	-486
5.5 Cultureel erfgoed	-510	-510	-347	-347
5.6 Media	-3.132	-3.132	-2.957	-2.957
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-8.213	-8.492	-8.481	-8.385
Totaal 5 Sport, cultuur en recreatie	-23.722	-23.993	-23.688	-23.677

Financiële toelichting

5.1 Sportbeleid en activering (€ 375.000 voordeel)

Het voordeel is voornamelijk te verklaren door herverdeling van ambtelijke uren. Het voordeel op dit taakveld bedraagt hierdoor € 276.000 en leidt op andere taakvelden tot een nadeel. Per saldo is dit gemeentebreed budget neutraal. Het resterende voordeel is toe te rekenen aan incidentele subsidies (zoals de subsidie aan de IJbaan Enschede) die in 2024 niet beschikt worden en indexatie van budgetten.

5.2 Sportaccommodaties (€ 243.000 nadeel)

Het nadeel bestaat uit de som van mutaties op inkomsten en uitgaven. Deze worden hieronder afzonderlijk van elkaar toegelicht:

Inkomsten (nadeel € 483.000)

- In 2023 hebben wij een incidentele bijdrage van het Rijk ontvangen voor de sluiting van het Twentebad door Corona. Dit leidt tot een nadeel van € 684.000 in 2024.
- Bijstellen van de inkomsten uit sportverhuur leidt tot een voordeel van € 117.000 (23-FP-5.6)
- Bijstelling van de begroting voor de SPUK regeling sport btw leidt tot een voordeel van € 32.000 (23-FP-5.13)
- Het overige verschil is te verklaren door indexatie van budgetten.

Uitgaven (voordeel € 240.000)

- In de Zomernota (23-FP-5.5) hebben wij benoemd dat de energielasten aanzienlijk zullen stijgen. Hierbij hebben we in 2023 een bedrag begroot van € 1,2 miljoen en in 2024 een bedrag van € 624.000. Dit leidt tot een verschil tussen deze begrotingsjaren van € 664.000. Ter vergelijking bedroegen onze energielasten voor stijging van de energieprijzen ongeveer € 230.000 per jaar. Op dit moment wordt gewerkt aan compensatieregelingen voor oud Gazprom contracten waar Hengelo ook onder valt.
- De tarieven van Gildebor zijn verhoogd, hetgeen leidt tot een nadeel van € 149.000 (23-FP-5.7 en 5.8)
- In 2023 hebben wij incidenteel budget beschikbaar gesteld voor herstelkosten van schades (vergoed via de verzekering) van € 94.000 voor het Twentebad.
- Het overige verschil is te verklaren door verschuivingen in personele lasten en indexaties van budgetten.

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie (€ 181.000 voordeel)

- In 2024 wordt eenmalig € 24.000 beschikbaar gesteld voor het verlenen van een subsidie aan Stichting Storkiaan (24-NB-5.3).
- Meerdere projecten en activiteiten zijn in 2023 afgerond met eenmalig budget (bijvoorbeeld binnen de regeling Versterking en Vernieuwing in (post-)Coronatijd). Deze budgetten zijn niet meer beschikbaar in 2024. Een verschil (voordeel) van € 503.000 kan hiermee verklaard worden.
- Het resterende verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door prijsindexatie, rentelasten en toerekening van uren. Fluctuaties in de meerjarenbegroting zijn te herleiden naar onder andere incidentele subsidies.

5.4 Musea (€ 66.000 nadeel)

Het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door subsidie-, prijs-indexatie, rentelasten en toerekening van uren.

5.5 Cultureel erfgoed (€ 24.000 voordeel)

In 2023 is budget beschikbaar gesteld vanuit de strategische agenda (€ 60.000) voor onderzoek naar versterking van de erfgoedfunctie t.b.v. stedelijke ontwikkeling en marketing van de stad. Aangezien dit budget incidenteel is leidt dit tot lagere lasten in 2024. Het resterend verschil wordt veroorzaakt door prijsindexatie en toerekening van uren.

5.6 Media (€ 287.000 nadeel)

Het nadeel wordt verklaard door indexaties van subsidies, met name de subsidie aan de Bibliotheek. In het meerjarenperspectief dalen de lasten. Dit is vanwege de bekostiging van de lokale omroepen vanaf 2026 door het Rijk in plaats van de gemeente.

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie (€ 769.000 nadeel)

De areaaluitbreiding, het nieuwe beleidsvoornemen drinkwatertappunten (24-NB-5.6), de hogere bijdrage aan Recreatieschap Twente (23-FP-5.9), de formatieuitbreiding voor de stadsecoloog (24-NB-5.7), hogere toerekening van ambtelijke uren en de prijsindexatie leiden tot hogere lasten in 2024. Door het bestaan van incidentele budgetten in 2023 wordt dit nadeel gereduceerd. Voorbeelden hiervan zijn de budgetoverheveling Ecologisch maaibeheer, de aanpassing van de indexering Gildebor naar 4,7% (23-FP-5.8), de motie Spelen sporten ontmoeten Berfloboek BerfloEs en de oorspronkelijke verlaging van het budget ecologisch maaibeheer. De kapitaallasten nemen in 2024 toe ten opzichte van het begroot bedrag van 2023. Dit verschil wordt overwegend veroorzaakt door het neerwaarts bijstellen van de begrote afschrijvingslasten in 2023 (o.b.v. de werkelijke cijfers, zie Zomernota 23-FP-9.5). Tegelijkertijd zijn er ook nieuwe investeringen gepland op het gebied van Groen (vervangingsinvesteringen kapitaalgoederen) en Spelen (Duurzame speeltoestellen), die de kapitaallasten in 2024 en verder verhogen. Meerjarig gezien lopen de kapitaallasten op van € 263.000 in 2025 tot € 328.000 in 2028. Tevens gaan we werken aan de herontwikkeling van de Kinderboerderij en de entree van het Weusthagpark. Dit leidt in 2024 tot een nadeel van € 29.000 ten opzichte van 2023. Meerjarig zullen de kapitaallasten tot een groter nadeel leiden. Zie ook de Zomernota onderdelen 24-NB-5.5 A en B.

Risico's

Sporten staat onder druk. Landelijke trends laten zien dat er minder gesport wordt door jeugdigen. We zien een toename van schermtijd onder jongeren. Waardoor er minder tijd wordt gemaakt om te sporten en buiten te spelen. Tevens speelt de klimaatverandering ook hier een rol. Met name de buitensporten ondervinden hier hinder van. De omstandigheden zijn te nat, te droog of het is simpelweg te warm om te sporten.

Ook de vraag naar sport verandert. We zien een toename van commerciële partijen die sport en beweging aanbieden, waar veel mensen gebruik van maken. Zoals personal training, obstakel run, fitnesscentra en voor de jeugd de binnenspeeltuinen. De kosten hiervoor zijn aanzienlijk en niet voor iedereen betaalbaar. Ook zie je dat er gevraagd wordt naar afwisseling en combinaties, de ene dag volleybal, de andere keer judo in dezelfde sporthal. Dit heeft wel consequenties voor het verenigingsleven en het aantal leden en vrijwilligers van sportverenigingen. Mensen zijn steeds meer gericht op de individu en minder op het collectief. Het risico is dat de verenigingen zich onvoldoende kunnen aanpassen aan de verandering van vraag en daardoor verdwijnen.

Het betaalbaar houden van sport is een uitdaging. Het onderhoud en kosten aan sportaccommodaties van de gemeente wordt duurder. Laten we de verenigingen daarvoor betalen, dan kan het zijn dat sporten voor deelnemers duurder wordt (of onbetaalbaar). Sport kent ook een financieel risico's vanuit de fiscale systematiek. Afgelopen jaren ontvingen we een compensatie voor het BTW deel op sport gerelateerde kosten. De toekomst van deze compensatieregeling is onzeker.

Cultuur heeft zijn eigen risico's. Een uitdaging is het draagvlak om te investeren in cultuur. Kunst en cultuur wordt als iets bijzonders gezien en wordt bijvoorbeeld niet standaard meegenomen bij ontwikkelingen in de openbare ruimte. Het is vaak een sluitpost en daardoor kwetsbaar. Het risico is dat het langzaam verdwijnt als er onvoldoende aandacht voor is. Cultuur is het cement voor de samenleving en vervult een preventieve rol.

De grote culturele instellingen in Hengelo zijn in grote mate afhankelijk van subsidies. Er is sprake van een wederzijdse afhankelijkheid. Want voor de voorzieningen op het gebied van kunst en cultuur is de gemeente afhankelijk van deze partijen. We willen dat de publieke gelden goed besteed worden en bijdraagt aan de doelstelling van gemeente. Het risico van de subsidiegelden is dat de externe organisatie mogelijk onvoldoende wordt uitgedaagd in het zijn en blijven van een financieel gezonde organisatie en we meer kunnen sturen op zakelijk partnerschap van de organisaties en de gemeente.

5.2.6 Sociaal domein

Aanspreekpunt bestuurlijk

Wethouders Luttkholt, Bruggink en Freriksen

Aanspreekpunt ambtelijk

T. Lantink, I. Beard en K. Webbink

Welke belangrijke ontwikkelingen zien we voor 2024?

Als een inwoner om welke reden dan ook moeite heeft om zelfstandig mee te doen in de maatschappij, dan mag het op de overheid rekenen. Of dat nou tijdelijk is, voor altijd, of omdat iemand ouder wordt. De gemeente Hengelo ziet het als een belangrijke taak om Hengeloërs bij te staan als dat nodig is. Van huishoudelijke ondersteuning tot hulp bij schulden, van Regiotaxi tot zinvolle daginvulling.

De komende jaren gaat er wel het een en ander veranderen. Zoals aangegeven in de Strategische agenda gaan wij het sociaal domein anders organiseren. De veranderende behoeften van inwoners, de nieuwe doelgroepen (jong talent, jonge gezinnen) en de vergrijzing van onze samenleving vraagt hierom. Ook moet dit ervoor zorgen dat wij de komende jaren uitkomen met het budget dat wij hiervoor van het Rijk krijgen, zodat onze inwoners ook in de toekomst de ondersteuning kunnen krijgen die ze nodig hebben.

Centraal in de veranderingen staat het Nieuw Hengelo's Model, zoals verwoord in het 'Transformatieplan, voor een toekomstbestendig sociaal domein voor Hengelo'. 2024 zal in het teken staan van verdere uitvoering van dit model, waaraan de volgende uitgangspunten ten grondslag liggen: normaliseren, preventie, wijkgerichte aanpak en nieuw zakelijk partnerschap. Een preventieve, integrale aanpak, dicht bij de inwoners. Met een sterke sociale basis en basisondersteuning waardoor de inzet vanuit de maatwerkvoorziening vermindert.

Schematisch ziet het Nieuw Hengelo's Model er zo uit:

Ook voor 2024 maken wij een uitvoeringsagenda transformatie sociaal domein. Zie bijlage 8.4 voor verdere informatie.

Regionale en landelijke context

De inrichting van het Hengelo's model sluit aan bij regionale en landelijke ontwikkelingen.

Hervormingsagenda jeugd

Het Rijk, zorgaanbieders, cliënten (vertegenwoordigers), professionals en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) stellen samen de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 op. Dit moet leiden tot verbetering van de hulpverlening en een financieel beheersbaar en duurzaam jeugdstelsel. De VNG en het Rijk hebben na 1,5 jaar onderhandelen in april 2023 een financieel principeakkoord bereikt voor de Hervormingsagenda. Onderdeel van deze hervormingsagenda is de beoogde aanpassingen van de Jeugdwet en de Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO). Met de NvO maken gemeenten regionaal afspraken met partners over kwalitatief goede zorg, die aansluit bij behoeften

van jeugdigen, ouders en gezinnen.

Naast de hervormingsagenda loopt het landelijke programma 'Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming' om de jeugdbeschermingsketen te vereenvoudigen. En zijn wij (boven) regionaal bezig met de om- en afbouw van de JeugdzorgPlus en de drie-milieus voorzieningen (voorzieningen waar jeugdigen verblijven, behandeling krijgen en scholing/ werk en vrijetijdsbesteding) naar kleinere groepen.

Wij zullen deze ontwikkelingen betrekken bij beleidsontwikkeling binnen en buiten het sociaal domein. Denk daarbij aan de uitwerking van het transformatieplan, waarin al een aantal onderdelen van de hervormingsagenda worden opgepakt. Maar ook het onderwijsbeleid, de GALA-SPUK en zelfs de omgevingsvisie zullen wij langs de lat van de hervormingsagenda leggen om het op elkaar te laten aansluiten.

Houdbaarheid Wet maatschappelijke ondersteuning

De gemeente Hengelo is in afwachting van de uitkomsten van het onderzoek naar de houdbaarheid van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Dit is een gezamenlijk onderzoek van Rijk en VNG. Dit onderzoek is van belang omdat er steeds meer complexere en domein overstijgende zorgvragen zijn. Er zijn zorgen over de functionele en financiële houdbaarheid van de Wmo 2015.

De Wmo is preventief op bestaande (Wet langdurige zorg en Zorgverzekeringswet) en nieuwe wetgeving (Wet versterking regie volkshuisvesting) en afspraken (Integraal zorgakkoord en het Programma Wonen, ondersteuning en zorg voor ouderen). Vanuit ons transformatieplan proberen wij hierop met een preventieve, integrale wijkgerichte aanpak alvast in te spelen.

Breed offensief Participatiewet en Participatiewet in balans

Van het wetsvoorstel 'Breed Offensief Participatiewet' zijn een aantal maatregelen al ingevoerd. De overige maatregelen zullen naar alle waarschijnlijkheid in 2024 ingevoerd worden. Met dit offensief stelt het kabinet maatregelen voor om meer mensen met een beperking aan een baan te helpen en aan het werk te houden.

Ook zal het programma 'Participatiewet in balans' naar verwachting in 2024 ingaan. Met dit programma wil de overheid de ervaren hardheid wegnemen door vertrouwen en menselijke maat als centrale begrippen te verankeren in (de uitvoering van) de wet. Hierdoor krijgen onze professionals meer handelingsvrijheid.

Waar nodig passen wij onze werkzaamheden in 2024 aan in lijn met bovenstaande ontwikkelingen.

Aanpak geldzorgen, armoede en schulden

Het Rijk streeft naar bestaanszekerheid. Daarom heeft de minister een plan van aanpak vastgesteld, dat landelijk wordt uitgerold. Concreet bevat de aanpak 44 acties, waar de gemeenten bij 19 acties de komende jaren nadrukkelijk een taak krijgen. Te denken valt aan: financiële educatie voor kinderen en jongeren; het versterken van vrijwilligers doordat vrijwilligers aangesloten zijn op de Nederlandse Schuldhulp Route. Hoewel niet alle acties nieuw zijn (een aantal acties wordt door de gemeente Hengelo al gedaan), moeten wij als gemeente nagaan of het lokale beleid nog steeds aansluit bij dit Rijksbeleid.

In relatie daarmee, blijven wij ook in 2024 inzetten op het voorkomen van energiearmoede (door informatie, advies en financiële ondersteuning). Dit laatste met middelen die wij hiervoor van het Rijk ontvangen. Daarvoor is de Wet energiearmoede 2023 opgesteld. Het is voornamelijk onduidelijk of deze wet ook in 2024 zal doorlopen.

Relevante beleidsnota's

- [Nota Handhaving Sociaal Domein](#) (2017)
- [Twents model inkoop maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp](#) (2017)
- Meerjarenplan gezondheid 'Gezond op de agenda' (2019)
- Lokale visie Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen na 2021 (2019)
- Notitie 'Een nieuwe focus op preventie in het sociaal domein Hengelo' (2019)
- 'Wonen en zorg in Hengelo', Opgaven voor 2019 -2025
- Uitvoeringsplan 'Eenzaamheid is iets om te delen' (2020)
- Regionaal plan van aanpak tegengaan dak- en thuisloosheid centrumgemeente Enschede
- Actieplan toegankelijkheid Hengelo (2020)
- Actieplan preventie jeugd (2020)
- [Beleidskader Armoede en Schulden 2021-2024 'Het taboe doorbreken'](#)
- [Beleidsprogramma sociaal 2021 - 2025](#)
- [Transformatieplan, voor een toekomstbestendig sociaal domein voor Hengelo \(2022\)](#)
- Regiovisie aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2023-2026
- Voorbij de Regenboog, lhbti+-beleidsnotitie 2023-2026

Verbonden partijen

SamenTwente

SamenTwente is een GR voor de organisaties GGD (Gemeenschappelijke gezondheidsdienst), OZJT (Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp in Twente) en VTT (Veilig Thuis Twente). Ook wordt gastheerschap geboden aan Kennispunt Twente, Samen14 en Twentse Koers.

SamenTwente is een organisatie voor en door de 14 Twentse gemeenten. Samen met de 14 Twentse gemeenten en de ketenpartners zet SamenTwente zich in voor gezonde, veilige en vitale inwoners van Twente.

Portefeuillehoudersoverleg Arbeidsmarkt (samenwerking Wet SUWI)

De Twentse arbeidsmarkt is volop in beweging en vraagt om gezamenlijke investeringen zodat werkenden, werkzoekenden en werkgevers zich blijvend kunnen ontwikkelen en zo laten bijdragen aan de brede welvaart in Twente uitgedrukt in ons Bruto Twents Geluk. Vooruitlopend op de ingezette landelijke ontwikkelingen voor de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur, werken wij regionaal samen aan een perspectief voor de strategische agenda voor de komende jaren en een arbeidsmarktinfrastructuur die ons in staat stelt onze ambities goed uit te kunnen voeren.

SWB Midden Twente

De GR SWB Midden Twente is vanuit verlengd lokaal bestuur een publieke uitvoeringsorganisatie voor beschut werk, arbeidsontwikkeling en beheer van de openbare ruimte voor de gemeenten Borne, Hengelo en Hof van Twente. Met het Strategisch plan 2023–2027 heeft SWB in afstemming met de verbonden gemeenten een toekomstbestendige koers met bijpassende ambities bepaald.

Werkplein Twente

Werkplein Midden Twente is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Borne, Haakbergen, Hengelo, Hof van Twente, UWV en SWB op zowel het gebied van werkzoekendendienstverlening als op het gebied van werkgeversdienstverlening. Door middel van een gezamenlijke aanpak proberen we mensen met een WW-uitkering, bijstandsuitkering of arbeidshandicap aan een passende baan te helpen. Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt sluit het aanbod vanuit de bestanden steeds vaker niet (helemaal) aan bij de vraag van werkgevers. De werkzaamheden verschuiven om die reden meer van acquisitie naar het matchen van vraag en aanbod. En naar het ondersteunen van werkgevers op het terrein van een Leven Lang Ontwikkelen en inclusief personeelsbeleid en het aanboren van onbekend talent.

Stadsbank Oost Nederland

Samenwerkingsverband met 21 gemeenten voor de uitvoering van schuldhulpverlening. Vanuit de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wsg) zijn wij als gemeente verantwoordelijk voor de schuldhulpverlening aan onze inwoners, inclusief preventie en nazorg. Ons doel is mensen schuldenvrij te krijgen of hun schuldenlast beheersbaar te krijgen. De financieel-technische zaken op dit gebied, waaronder budgetbeheer en schuldregelen, zijn overgedragen aan de Stadsbank.

Uitvoeringsorganisatie Sociale zaken Borne, Hengelo, Haaksbergen

Voor de uitvoering van de Participatiewet werken wij samen met Borne en Haaksbergen. Naast de verstrekking van bijstand wordt ook uitvoering gegeven aan het re-integratiebeleid en armoedebeleid.

Centrumregeling Beschermd Wonen

Per 2025 worden gemeenten lokaal verantwoordelijk voor nieuwe cliënten uit hun eigen gemeente die zijn aangewezen op beschermd wonen. Wij hebben (tesamen met de andere regiogemeenten die nu nog onder de centrumgemeente Enschede vallen) besloten om de voorzieningen voor beschermd wonen bovenlokaal te blijven organiseren.

Wat willen we bereiken?

6.1 Meer inwoners doen mee in de Hengelose samenleving en voelen zich verbonden met (mensen in) hun omgeving

6.1.1 Meer inwoners zetten zich in voor de (lokale) samenleving

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Percentage Hengelose volwassenen (18+) dat aangeeft mantelzorg te verlenen (%)	43,2%(2019)						
	45,5%(2021)						
	47,3%(2022)						
	60,7%(2023)	47,3%	47,3%	47,3%	47,3%	47,3%	47,3%
Percentage Hengelose volwassenen (18+) dat aangeeft vrijwilligerswerk te doen (%)	53,7%(2019)						
	46,6%(2021)						
	50,3%(2022)						
	48%(2023)	50,3%	50,3%	53,7%	54,0%	54,0%	54,0%

6.1.2 Minder inwoners zijn eenzaam

Beleidsindicatoren ¹	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Percentage van de Hengelose volwassenen (18-65 jaar) dat aangeeft vaak eenzaam te zijn (%)	2,8%(2021)						
	5,0%(2022)						
	3,9%(2023)	5,0%	3,5%	3,5%	3,3%	3,0%	2,8%
Percentage van de Hengelose ouderen (65+) dat aangeeft vaak eenzaam te zijn (%)	1,7%(2021)						
	1,9%(2022)						
	2,0%(2023)	1,9%	1,7%	1,9%	1,8%	1,7%	1,7%

¹ Voor de meting van eenzaamheid wordt doorgaans de tweejaarlijkse gezondheidsverkenning van de GGD gebruikt. Dit geeft hogere percentages aan. De gegevensbron van deze indicator is het Hengelo Panel/ WSJG, dat wij jaarlijks uitvragen. De wijze van uitvragen maakt dat er andere percentages uitkomen.

6.2 Meer inwoners in Hengelo redden zichzelf, waar nodig met ondersteuning van de gemeente

6.2.1 Minder inwoners hebben problematische schulden

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting: ¹			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Aantal verwijzingen van Budget Alert naar de Stadsbank in een jaar (aantal)	143(2019)	60	130	130	130	130	130
Percentage verwijzingen voor schuldhulp naar Stadsbank als deel van de totale aanmeldingen voor schuldhulp per jaar in Hengelo (%)	24,0%(2019)	12,0%	21,0%	20,0%	20,0%	20,0%	20,0%

¹ Deze aantallen en percentage kunnen hoger uitvallen als gevolg van de energiecrisis/ inflatie (koopkrachtdaling).

6.2.2 Meer inwoners maken optimaal gebruik van ons armoedebeleid

Beleidsindicatoren ¹	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Percentage huishoudens in Hengelo met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum (%)	14,9%(2020)	14,9 (2021)	14,9%	14,9%	14,9%	14,9%	14,9%
Aantal Hengelose kinderen (18-) in een gezin met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum (aantal)	1.605(2020)	1.605 (2021)	1.605	1.605	1.605	1.605	1.605
Percentage huishoudens met een inkomen tot 120% van het minimuminkomen dat gebruik maakt van één of meer minimaregelingen (%)	50,0%(2020)		55,0%	55,0%	60,0%	65,0%	65,0%

¹ De leverancier van de benchmark van deze indicatoren is vorig jaar gestopt. Op dit moment maken wij afspraken met een nieuwe leverancier. Beide maken gebruik van CBS cijfers, waarvan 2021 de meest recente zijn.

6.2.3 Meer inwoners met weinig kans op regulier werk hebben een (zo nodig aangepaste) baan

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Percentage bijstandsgerechtigden dat in een jaar is uitgestroomd naar betaald werk als deel van het totale aantal bijstandsgerechtigden aan het eind van dat jaar (%) ¹	11,6%(2019) 11,0%(2020)	8,3%	11,1%	9,3%	9,8%	10,3%	10,8%
Percentage re-integratietrajecten dat tot uitstroom naar betaald werk (deeltijd of voltijd) heeft geleid als deel van het totale aantal re-integratietrajecten (%)	19,9%(2019) 16,2%(2020)	7,0%	16,6%	16,7%	16,8%	16,8%	16,8%
Aantal personen dat betaald werk verricht met een loonkostensubsidie (aantal)	179(2019) 199(2020)	274	245	351	376	389	400

¹ Deze indicator is conjunctuur gevoelig. De percentages bewegen mee met de lange termijn raming (Macro Economische Verkenning CPB).

6.2.4 Meer inwoners weten de algemene voorzieningen te vinden¹

¹ Algemene voorzieningen zijn voorzieningen, die voor onze inwoners vrij toegankelijk zijn. Dat wil zeggen dat ze geen toestemming van ons nodig hebben om er gebruik van te maken. Algemene voorzieningen kunnen collectief (soms doelgroep gericht) en individueel zijn en zijn altijd voorliggend dan wel aanvullend.

Voorbeelden van algemene voorzieningen die door de gemeente worden gefinancierd zijn de jongerensoos, (ouderen)sociëteiten, prenatale voorlichting, taallessen, maatschappelijk werk, ouderenadviseur, jeugdgezondheidszorg en begeleide omgangsregeling (voor ouders in scheiding).

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Percentage inwoners dat aangeeft in de afgelopen 12 maanden actief deelgenomen te hebben aan georganiseerde activiteiten bij organisaties, zoals Wijkkracht, sportverenigingen, culturele instellingen, jongerencentra, etc. (%)	68,1%(2019) 55,1%(2021) 63,6%(2022) 69,4%(2023)	63,6%	68,1%	70,0%	72,5%	72,5%	72,5%

6.2.5 Minder inwoners zijn aangewezen op maatwerkvoorzieningen Wmo en jeugd bij het oplossen van problemen in hun levenssituatie¹

¹ Maatwerkvoorzieningen zijn voorzieningen die niet vrij toegankelijk zijn. Het gaat dan om collectieve en individuele (maatwerk)voorzieningen waarvan wij als gemeente vinden dat wij er toestemming voor moeten verlenen. Omdat het specialistische zorg is of omdat het een hele dure zorgvorm is. Maatwerkvoorzieningen die wij financieren zijn bijvoorbeeld huishoudelijke hulp, dagbesteding, hulpmiddelen, vervoer, ambulante jeugdhulp, pleegzorg of residentiële hulp.

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Percentage Hengelose jeugdigen tot 18 jaar dat geïndiceerde jeugdhulp krijgt, t.o.v. het totaal aantal jeugdigen tot 18 jaar (%).	12,6%(2019) 11,5%(2020) 11,4%(2021)	14,2%	12,0%	11,9%	11,8%	11,7%	11,6%
Percentage Hengelose inwoners van 18 tot 65 jaar dat een maatwerkvoorziening Wmo krijgt, t.o.v. het totaal aantal inwoners van 18 tot 65 jaar (%).	7,1%(2019)	6,7%	7,0%	6,9%	6,8%	6,8%	6,8%
Percentage Hengelose inwoners van 65 jaar en ouder dat een maatwerkvoorziening Wmo krijgt, t.o.v. het totaal aantal inwoners van 65 jaar of ouder (%).	7,1%(2019)	10,8%	7,0%	6,9%	6,8%	6,8%	6,8%

6.2.6 Inwoners zijn tevreden over de re-integratievoorzieningen en maatwerkvoorzieningen Wmo en jeugd van de gemeente

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Percentage gebruikers van re-integratievoorzieningen dat tevreden is over het uiteindelijk bereikte resultaat van het traject (%) ¹	6,5(2018)	7,3	6,7	7,3	7,3	7,3	7,3
Percentage gebruikers van maatwerkvoorzieningen Wmo dat één of meer positieve effecten van de voorziening ervaart (%) ²	77%(2019)	86,0%	77,0%	77,0%	77,0%	77,0%	77,0%
Percentage gebruikers van geïndiceerde jeugdhulp dat één of meer positieve effecten van de hulp ervaart (%)	97%(2019)	88,0%	97,0%	97,0%	97,0%	97,0%	97,0%

1 Het betreft hier de gemiddelde waardering van het uiteindelijk bereikte resultaat van het traject zoals gemeten in het Klanttevredenheidsonderzoek van 2018.

2 Aan gebruikers van maatwerkvoorzieningen Wmo wordt gevraagd in hoeverre zij door de ondersteuning die zij krijgen (a) beter de dingen doen die zij willen doen, (b) zich beter redden en (c) een betere kwaliteit van leven hebben (maatschappelijke effecten).

Wat gaan we daarvoor anders doen in 2024?

6.1 Meer inwoners doen mee in de Hengelose samenleving en voelen zich verbonden met (mensen in) hun omgeving

- In 2024 start de derde groep inburgeringsplichtigen die vallen onder de nieuwe wet inburgering 2021 aan hun traject. In 2022 is de eerste groep inburgeringsplichtigen gestart en in 2023 de tweede groep. Bij een gemiddelde trajectduur van drie jaar, is dit de laatste groep die start en blijven wij vanaf 2024 steeds drie groepen inburgeringsplichtigen trajecten aanbieden.
- De gemeente Hengelo gaat met een aantal scholen en sportverenigingen in gesprek over het besteden van aandacht aan Lhbt+ binnen hun organisatie. Lhbt+ staat voor lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuelen, transgender- en interseksuele personen en de + staat voor overige seksuele en genderidentiteiten.
- Door te investeren in de sociale basis en mogelijkheden voor ontmoeten in de wijken (zie 6.2.4), stimuleren wij de betrokken van inwoners met (mensen in) hun wijk en de bereidheid zich hiervoor in te zetten.
- Wij besteden aandacht aan meer inclusieve communicatie in onze schriftelijke communicatie met inwoners. Bijvoorbeeld in de manier waarop wij inwoners aanschrijven (nu alleen als 'heer' of 'mevrouw').

6.1.1 Meer inwoners zetten zich in voor de (lokale) samenleving

- De gemeente Hengelo zet in op preventie en het stimuleren van een gezonde leefwijze voor mantelzorgers door initiatieven die wij in het kader van de SPUK-GALA ontwikkelen, zoals valpreventie en het terugdringen van eenzaamheid. Zie 23-FP-7.1.
- Wij versterken de aandacht voor mantelzorgers van (beginnend) dementeren met specifiek aanbod, zoals de methode/ het format van een Odensehuis.
- Wij breiden het aanbod voor Jonge Mantelzorgers uit door het werven van gastgezinnen waar JMZ-ers een dagdeel per week opgevangen worden.
- Potentiële vrijwilligers die een bezoek aan Wijkkracht Vrijwilligerswerk Hengelo (WVH) brengen, gaan de deur uit met een concrete afspraak met minimaal 1 vrijwilligersorganisatie. Nadien neemt WVH contact op om te evalueren of de match is gelukt.
- Wij starten vanuit de Wijkhuizen een pilot om vrijwilligerswerk bij bezoekers onder de aandacht te brengen. Met hen wordt passend vrijwilligerswerk besproken. Bij 'koudwaterrees' biedt WVH aan mee te gaan naar een kennismakingsmatch. De pilot wordt eind 2024 geëvalueerd.
- Wij zetten specifiek in op ondersteuning van organisaties door trainingsaanbod en een grote vrijwilligersontmoetingsdag.

Met betrekking tot de indicatoren: Er is een landelijke tendens dat het aantal mantelzorgers dat per zorgvrager beschikbaar is, afneemt. Het percentage stabiel houden is daarom een uitdaging. Het percentage volwassenen dat aangeeft mantelzorg te verlenen is in Hengelo echter met 13,4% toegenomen (peilwaarde 2023 ten opzichte van 2022). De peilwaarde is afkomstig van het Hengelo Panel, dat in 2023 een veel lager aantal respondenten kende. Daarbij ligt de gemiddelde leeftijd van de respondenten hoog en weten wij dat onder ouderen een oververtegenwoordiging zit van mantelzorgers (zij zorgen vaak voor een partner).

Het percentage Hengelose volwassenen dat aangeeft vrijwilligerswerk te doen fluctueert sinds 2020 (als gevolg van

Corona). Wij streven naar de waarde van vóór Corona. Landelijk is er een appel om meer uren en langer door te werken, wat een negatief effect heeft op het aantal vrijwilligers. Percentage stabiel houden is daarmee wel een uitdaging.

6.1.2 Minder inwoners zijn eenzaam

- Met het versterken van de sociale basis en de benadering vanuit positieve gezondheid (die een betekenisvol leven centraal stelt), investeert de gemeente Hengelo in 2024 in het signaleren, bespreekbaar maken en aanpakken van eenzaamheid. Wij hebben aandacht voor meer bewustwording in en meer maatschappelijke initiatief vanuit de wijken.
- Wij maken een herstart met de geluksroute. Hiermee bereiken wij, aansluitend bij de benadering van positieve gezondheid, een grote groep inwoners van jong tot oud en van psychisch kwetsbaren tot mensen met een migratieachtergrond.
- Wij starten in 2024 met de uitvoering van het actieprogramma eenzaamheid, waarmee wij zullen aansluiten bij de landelijke aanpak "Eén tegen eenzaamheid".

Met betrekking tot de indicatoren: Wij hebben de streefwaarden iets bijgesteld en nemen langer de tijd om terug te komen op de percentages eenzaamheid zoals die waren in 2021.

6.2 Meer inwoners in Hengelo redden zichzelf, waar nodig met ondersteuning van de gemeente

6.2.1 Minder inwoners hebben problematische schulden

- Met inzet van de werkwijze van het Jongerenperspectieffonds biedt de gemeente Hengelo jongeren weer perspectief op een schuldenvrije toekomst (24-NB-6.1).
- Wij richten als pilot een geldbalie in, laagdrempelig en in de wijk, om het bereik te vergroten. Deze preventieve interventie voorkomt grotere financiële problematiek en mogelijk verdere escalatie (bijvoorbeeld het inzetten van basis- of maatwerkondersteuning).

Met betrekking tot de indicator: In 2022 zagen wij een verlaging van het aantal verwijzingen van Budget Alert naar de Stadsbank en het percentage verwijzigen schuldhulp naar de Stadsbank als deel van de totale aanmeldingen voor schuldhulp per jaar. Ook voor 2023 verwachten wij een lager aantal en percentage ten opzichte van de streefwaarden. Toch passen wij de streefwaarden niet aan. Wij zien namelijk ontwikkelingen waardoor wij verwachten dat beide vanaf 2024 weer omhoog zullen gaan. Enerzijds door de halvering van de saneringstermijn waarop mensen nu hebben afgewacht om in de schuldsanering te gaan, anderzijds de gevolgen van de energiecrisis en de inflatie.

6.2.2 Meer inwoners maken optimaal gebruik van ons armoedebeleid

- De gemeente Hengelo wil het gebruik van de minimaregelingen vergroten. Dit doen wij door de nieuwe doelgroep, die in beeld is gekomen door het verstrekken van de energietoeslag, te wijzen op de regelingen.
- Naar aanleiding van de evaluatie van het beleidskader 'Armoede en schulden 2021-2024' en het transformatieplan gaan wij de minima middelen vanaf 2024 mogelijk op een andere wijze inzetten. Daarbij betrekken wij de middelen die het Rijk naar alle waarschijnlijkheid beschikbaar stelt. Daarover komen wij nog bij de gemeenteraad terug.

Met betrekking tot de indicatoren: Wij maken hierbij gebruik van cijfers van het CBS en die lopen altijd achter. De meest recentere cijfers dateren uit 2021. Daarom handhaven wij vooralsnog de streefwaarden zoals eerder vastgesteld.

6.2.3 Meer inwoners met weinig kans op regulier werk hebben een (zo nodig aangepaste) baan

- Door toename van GGZ problematiek bij jongeren zetten wij in op samenwerking met GGZ- en onderwijspartners en deskundigheidsbevordering van professionals.
- Vanuit de visie op Werk en inkomen gaan wij in 2024 aan de slag met de beoogde transformatie. Dat wil zeggen dat wij inwoners zo snel mogelijk naar werk of participatie begeleiden, waarbij wij werk zien als een voorliggende voorziening voor inkomen, dagbesteding of zorg (Werk Eerst). Ook optimaliseren wij de ketensamenwerking om ons reïntegratie-instrumentarium effectiever in te zetten en gaat onze aandacht uit naar het ontwikkelen van arbeidspotentieel van onze inwoners.

- Het nieuwe strategische plan van SWB Midden Twente, met daarin de koers en ambities voor de komende jaren, blijft van ons als gemeente vragen dat wij inzicht hebben in onze doelgroep. Evenals een visie, keuze en intensieve samenwerking op het gebied van in- en uitstroom.
- Wij optimaliseren in samenwerking de keten UWV-Uitvoeringsorganisatie-SWB-Werkplein om ons re-integratie-instrumentarium effectiever in te zetten en betere matches naar werk te kunnen maken.

Met betrekking tot de indicatoren: Naar aanleiding van recente metingen stellen wij het percentage bijstandsgerechtigden dat in een jaar is uitgestroomd naar betaald werk als deel van het totale aantal bijstandsgerechtigden aan het eind van dat jaar, naar beneden bij. Ons bijstandsbestand bestaat namelijk voor een steeds groter deel uit inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Wij streven er wel naar dit weer langzaam te laten oplopen en zetten daar vanuit de transformatie ook op in.

Het percentage re-integratietrajecten dat tot uitstroom naar betaald werk (deeltijd of voltijd) heeft geleid als deel van het totale aantal re-integratietrajecten, laten wij vooralsnog ongemoeid. Wij hebben op dit moment onvoldoende zicht op deze gegevens.

6.2.4 Meer inwoners weten de algemene voorzieningen te vinden

- Wij onderzoeken in 2024 de inrichting van stedelijke teams in het onderwijs voor integrale ondersteuning aan de oudere jeugd (en hun omgeving). Deze sluiten het beste aan bij de leefwereld en ontwikkelingsfase van de jongere, voor wie de wijk niet langer het 'speelveld' is.
- Wij investeren in een sociale basis infrastructuur, zodat mensen laagdrempeling kunnen werken aan gezondheid in hun wijk. Daarbij is het van essentieel belang dat het netwerk rond inwoners goed samenwerkt, zowel formeel als informeel. Dit stimuleren wij door het inrichten en uitbreiden van leernetwerken, waarin expliciet plaats is voor de inwoners en hun leefwereld.
- In 2024 leggen wij meer nadruk op het creëren van mogelijkheden tot ontmoeting in de wijken (zowel online als offline). Waarbij wij gericht aandacht hebben voor plekken waar inwoners te vinden zijn (natuurlijke vindplekken).
- Wij zetten onder andere verder in op een uitbreiding van activiteiten en doelgroepen in de Wijkhuizen. Waarbij wij de effecten van de Wijkhuizen (in relatie tot de gewenste transformatie) en de aansluiting ervan in de wijken monitoren. Ook met het oog op de verwerving van zorg- en welzijnsdiensten per 2025. Wij kijken daarbij hoe de voorliggende GGZ-voorziening "Bij Mozart" kan aansluiten bij de Wijkhuizen.
- Ook investeren wij in de openstelling van de wijkcentra en Wijkhuizen (in het weekend en in de avonden). Daardoor ontstaan zowel voor de inwoners als partners meer mogelijkheden elkaar te ontmoeten, activiteiten te organiseren en ondersteuning te bieden.
- Door het wijkcentrum Slangenbeek toekomstbestendig te verbouwen (24-NB-6.2) kunnen wij in die wijk ontmoeten en activiteiten op het gebied van sport, cultuur en welzijn met elkaar verbinden. Daarmee kunnen wij ook de basisondersteuning beter (in geschikte ruimtes) organiseren. Om die reden voeren wij ook een haalbaarheidsonderzoek uit naar vervanging van de school en sportzaal in Beckum door een Multi Functionele Accommodatie (MFA) (24-NB-6.10).
- In het verstevigen van de sociale basis past het ondersteunen van bewonersinitiatieven zoals het organiseren van activiteiten door inwoners. De gemeente Hengelo faciliteert bewonersinitiatieven en andere maatschappelijke initiatieven. Een van de initiatieven komt van inwoners bij woon-zorglocatie De Windhoek (24-NB-6.7).
- Op wijkniveau bouwen wij in 2024 aan een meer kleinschalig en fijnmazig beeld van wat voorhanden is aan informatie, diensten en activiteiten in de wijken/ buurten. Zie 24-NB-6.5.
- Wij gaan gemeentelijke medewerker met klantcontacten in 2024 gericht bijscholen op het herkennen van inwoners met zorgwekkend of afwijkend psychisch gedrag. Om zo goed mogelijk te kunnen inschatten welke ondersteuning zij nodig hebben.
- Vanuit het Actieplan Toegankelijkheid start de gemeente Hengelo in 2024 met een nulmeting openbare ruimte; hoe toegankelijk is de openbare ruimte? Deze zal zich toespitsen op de binnenstad van Hengelo. Zie 24-NB-6.9.

Met betrekking tot de indicator: Door uitvoering van het transformatieplan verwachten wij dat deze percentages zullen oplopen. Voorwaarde is wel dat voorzieningen uiteindelijk betaalbaar en toegankelijk blijven.

Vanuit het transformatieplan bouwen wij aan de stuurinformatie om de gewenste beweging van de transformatie in beeld te brengen. Wij verwachten van daaruit dat wij in de loop van 2024 een of meerdere indicatoren zullen toevoegen aan deze beleidsdoelstelling.

6.2.5 Minder inwoners zijn aangewezen op maatwerkvoorzieningen Wmo en jeugd bij het oplossen van problemen in hun leefsituatie

- In 2024 geeft de gemeente Hengelo invulling aan het Toekomstscenario jeugd en gezinsbescherming ter verbetering en vereenvoudiging van de jeugdbeschermingsketen (24-NB-6.2). Dit doen wij regionaal en samen met de partners in de keten.
- Wij evalueren het effect van de inzet van Powerful Ageing bij inwoners, die vanwege een fysieke belemmering een Wmo voorziening aanvragen, en passen dit waar nodig aan. Dit is een methodiek van reablement waarin samen met de inwoner gewerkt wordt aan herstel van zijn of haar leven en zelfredzaamheid (en tegen eenzaamheid). Wij zijn hiermee gestart in het kader van de transformatie.
- Vanaf 2024 starten de nieuwe contracten met aanbieders Huishoudelijke ondersteuning. Daarmee stappen wij over van resultaatgerichte financiering naar p x q financiering. Hiermee voldoen wij aan de juridische voorwaarden zoals gesteld door de Centrale Raad van Beroep. Ook biedt het meer mogelijkheden om aan te sluiten bij inzet van reablement.
- Wij zullen in 2024 nieuwe afspraken maken met aanbieders van zorg- en welzijnsdiensten per 1 januari 2025. Regionaal (voor de meeste vormen van jeugdhulp) en lokaal (voor de meeste vormen van maatschappelijke ondersteuning en reïntegratie). Wij werken daarbij toe naar minder aanbieders, een gedeelde verantwoordelijkheid op de kosten en het onderzoeken en toetsen van aanbieders aan de voorkant van het inkoopproces (om zorgfraude tegen te gaan). Een deel van de voorzieningen zullen dan niet langer onder de maatwerkvoorzieningen vallen.
- Wij geven uitvoering aan de Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (WAMS) die in 2024 in werking treedt. Deze wet verankert de coördinerende taak van het college van B en W als het gaat om hulp aan kwetsbare mensen.
- In 2024 zet de gemeente Hengelo sterk in op het realiseren van huisvesting voor kwetsbare inwoners (statushouders, ouderen, jongvolwassenen, inwoners met GGZ of LVB problematiek etc.). Wij zien een toename van inwoners met meervoudige en complexe problematiek en in de toekomst minder beschikbare plekken in de 24-uurs zorg. Daarom onderzoeken wij met onze partners hoe ondersteuning bij complexe problematiek innovatief in de wijken georganiseerd kan worden. De huidige opgaven uit de notitie 'wonen en zorg in Hengelo 2019-2025' herijken wij naar aanleiding van bovenstaande ontwikkelingen. En wij vertalen de huidige regionale opgaven door naar lokaal.
- Vanuit het nationaal actieplan dakloosheid "Eerst een thuis" maken wij in 2024 regionaal (met centrumgemeente Enschede) een plan van aanpak met inzet van ervaringsdeskundigheid. Lokaal sturen wij op betere signalering van (dreigende) dakloosheid in de wijken.

Met betrekking tot de indicator: Deze percentages zullen lager uitvallen als gevolg van uitvoering van het transformatieplan. Ook hier verwachten wij dat de nieuwe stuurinformatie zal leiden tot een toevoeging van een of meerdere indicatoren. Ook verwachten wij dat de ontwikkeling van de basisondersteuning leidt tot extra of aangepaste beleidsdoelstellingen.

6.2.6 Inwoners zijn tevreden over de re-integratievoorzieningen en maatwerkvoorzieningen Wmo en jeugd van de gemeente

- Vanuit het transformatieplan zetten wij positieve gedragsbeïnvloeding in om inwoners en partners die voornemens zijn een dienst of product van de gemeente af te nemen, een afweging te laten maken. Hebben ze het product of dienst daadwerkelijk nodig? Of zijn er ook andere, oplossingen mogelijk zijn. Een groter bewustzijn helpt ook bij het accepteren van besluiten om minder, andere of geen dienstverlening in te zetten.
- Om de effecten van de veranderingen binnen het sociaal domein (transformatieplan) op onze inwoners goed te monitoren, gaan wij de tevredenheid van de inwoners over de voorzieningen eenduidiger en intensiever meten.

Met betrekking tot de indicatoren: Wij realiseren ons dat de keuzes die wij in het transformatieplan maken onze inwoners raken. Hoewel wij oog houden voor de menselijke maat, aandacht hebben voor een warme overdracht van inwoners die nu ondersteuning ontvangen en maatwerkondersteuning behouden voor kwetsbare inwoner, zullen zij de veranderingen zeker merken. De ondersteuning valt niet weg, maar wordt waarschijnlijk wel anders. Dit kan gevolgen hebben voor de tevredenheid. Daarom handhaven wij de eerder gestelde streefwaarden.

Wat blijven we doen?

In deze paragraaf beschrijven wij ook de activiteiten die (in het kader van de transformatie) in gang zijn gezet en die wij in 2024 voortzetten en/of doorontwikkelen.

Ondersteuning jeugd en kwetsbare gezinnen

- Wij ontwikkelen het preventieteam jeugd verder door. Daarin werken de Schoolzorgondersteuners (SZO), Praktijkondersteuners huisartsen jeugd (POH-jeugd) en Sociaal activeringsmakelaar (SAM) samen. Centraal daarbij staan de uitgangspunten van ons transformatieplan. Zie 23-FP-6.3.
- Wij zetten de pilot Jeugdhulpteams (JHT) op school voort tot en met juli 2025 en ontwikkelen het samen verder met het onderwijs en de jeugdhulppartners. Daarbij versterken wij de sociale basis en/of de zelfredzaamheid van leerlingen en gezinnen. Zie 23-FP-6.2.
- De gemeente Hengelo blijft werken met Toekomstplannen voor jongvolwassenen (vanaf 16 jaar). Wij gaan dit uitbreiden en verder implementeren met onze partners. Om de instroom in wonen en verblijf te voorkomen.
- Wij evalueren de gerealiseerde woonvoorzieningen voor jongvolwassenen aan de Korenbloemstraat en Sportlaan Driene en onderzoeken of het huidige aanbod toereikend is voor deze doelgroep en welke alternatieven nodig zijn.
- Wij organiseren en faciliteren meerdere acties en activiteiten met onze subsidiepartners om jongeren in een vroegtijdig stadium te kunnen helpen. Denk daarbij aan de (groeps)bijeenkomsten en trainingen vanuit de GGZ voor voor kinderen van ouders met psychiatrische problematiek (KOPP) en jongeren met depressieve klachten (GRIP op je DIP). Of aan het spreekuur van samenwerkende partijen op het C.T. Stork-college.
- Wij indiceren voor de inzet van jeugdhulp en voeren regie waar nodig. Daarbij blijven wij, op basis van verschillende analyse(s) op de informatie uit ons dashboard, gericht sturen op eerdere en betere uitstroom en afschaling uit de geïndiceerde jeugdhulp.
- Wij kopen in en subsidiëren jeugdhulp (vrijwillig en gedwongen), lokaal, regionaal en bovenregionaal.
- Wij voeren lokaal contractmanagement uit en ondersteunen de regionale contractmanagers.
- Wij blijven complexe gezinnen ondersteunen, via onze wrap-aroundcare aanpak.
- Wij werken aan een aantal (boven)regionale opgaven in de jeugdhulp, zoals onder andere de af- en ombouw van residentiële voorzieningen, zoals de Jeugdzorg+ en de drie milieuvoorzieningen (voorziening dat verblijf, behandeling en school/ werk combineert) en aan de aanpak van de wachtlijstproblematiek.

Wmo, zorg en welzijn

- De gemeente Hengelo blijft vrijwilligers en mantelzorgers ondersteunen.
- Wij vragen aandacht voor signaleren van eenzaamheid (bij professionals in zorg en welzijn, vrijwilligers en inwoners maar ook bij bedrijven en winkeliers) en gebruiken (social) media om te werken aan bewustwording daarover.
- Wij subsidiëren organisaties, om ervoor te zorgen dat onze inwoners dicht bij huis op een laagdrempelige manier kunnen aankloppen voor diverse vormen van ondersteuning, ontmoeting en het organiseren van activiteiten. Wij sluiten zoveel mogelijk aan bij het gewone leven.
- Wij indiceren voor de inzet van Wmo-ondersteuning en voeren regie waar nodig. Daarbij blijven wij gerichte sturen op het beperken van de instroom en op een eerdere en betere uitstroom.
- Wij kopen in en subsidiëren Wmo-ondersteuning (en hulpmiddelen), lokaal en regionaal. Vanaf 2025 zal dit veranderen.
- Daarbij blijven wij lokaal en regionaal investeren in onderzoek en toetsing van aanbieders om zorgfraude tegen te gaan. Vanaf 2024 doen wij dit met het Kwaliteits en integriteitsinstrument Twente (KIT). Waar mogelijk zetten wij in op het daadwerkelijk terugvorderen van niet of verkeerd besteedde zorgmiddelen.
- Wij voeren lokaal contractmanagement uit en ondersteunen de regionale contractmanagers.
- Wij blijven vervoersoplossing bieden in de regio wanneer gebruik openbaar vervoer niet meer kan; het gaat daarbij om incidenteel vervoer (voormalige Regiotaxi) en structureel vervoer (van en naar dagbesteding, jeugdvervoer en leerlingenvervoer). Ook stimuleren wij onze inwoners gebruik te maken van diensten zoals Reismaatje, Voor Elkaar Pas (VEP), Noaberhopper, ANWB automaatje, etc.
- In samenwerking met onze partners blijven wij inzetten op voldoende, geschikte en betaalbare huisvesting voor kwetsbare inwoners en zorgen daarbij voor de benodigde zorg en ondersteuning (uitvoering 'wonen en

zorg in Hengelo 2019-2025'). Daarbij spelen we ook in op de eisen die aan gemeenten in het kader van de Wet Versterken Regie op de Volkshuisvesting zullen gaan gelden.

- Met het oog op de decentralisatie van het beschermd wonen (waarvan de ingangsdatum vooralsnog niet zeker is) blijven wij ons inzetten om de instroom in beschermd wonen te voorkomen en meer in te zetten op nieuwe woonoplossingen (in wijken) voor de doorstroom en uitstroom van cliënten.
- Wij blijven lokaal en regionaal inzetten op een sluitende aanpak voor mensen met zorgwekkend gedrag, samen met onze ketenpartners. En op de regionale streettriage, waarbij wij in 2024 gaan onderzoeken of en hoe wij dit kunnen uitbreiden (qua ureninzet).

Werk, inkomen en schuldhulpverlening

- De gemeente Hengelo kent verschillende regelingen om gezinnen en mensen in armoede te ondersteunen, waaronder het kindpakket. Wij blijven ons inzetten om deze regelingen goed onder de aandacht te brengen, zodat de doelgroep er ook maximaal gebruik van kan maken.
- Aanbieden van de collectieve zorgverzekering voor inwoners met een laag inkomen.
- Schuldhulpverlening blijft voor iedere inwoner van de gemeente Hengelo laagdrempelig en toegankelijk met BudgetAlert als de toegang tot schuldhulpverlening. Daarbij blijven wij inzetten op vroegsignalering.
- Wij blijven ons inzetten om meer grip te krijgen op de kwaliteit en kosten van beschermingsbewind.
- Wij ondersteunen de gedupeerden van de kinderopvangtoeslagaffaire.
- Wij blijven samenwerken binnen het Werkplein Midden Twente als onderdeel van het Werkplein Twente, om mensen uit verschillende bestanden (deels) aan het werk te helpen. Ook bij een aanvraag voor een Wmo-voorziening of jeugdhulp gaan wij kijken naar mogelijk arbeidspotentieel.
- Wij blijven bijstand verstrekken aan inwoners van Hengelo die niet over voldoende middelen beschikken om in de noodzakelijke algemene kosten van het bestaan te kunnen voorzien.
- Wij continueren de samenwerking met de gemeenten Borne en Haaksbergen binnen de Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen.
- Wij kopen workshops, participatietrajecten en re-integratietrajecten in voor bijstandsgerechtigden en voeren die uit.
- Wij adviseren en faciliteren starters en zzp-ers via het ROZ, inclusief schuldhulpverlening.

Werken aan een inclusieve samenleving

- Wij bieden opvang en ondersteuning aan Oekraïners.
- Wij voeren regie op inburgering. Wij zorgen dat inburgeringsplichtigen (asielmigranten en gezinsmigranten) een plek binnen onze samenleving vinden; het liefst via werk. Dat doen wij door onder andere een brede intake, duale leerroutes en ondersteuning richting zelfredzaamheid en begeleiding gedurende het hele inburgeringstraject.
- Wij blijven uitvoering geven aan het Actieplan Toegankelijkheid. Daarbij komt het accent meer te liggen op werken aan bewustwording. Onder andere door aanwezigheid van de gehandicaptenraad in de bibliotheek waarmee wij toegankelijkheid naar de inwoners brengen en zij informatie en advies kunnen halen.
- Wij blijven zichtbaar aandacht besteden aan de positie van Lhbt+ personen en werken actief mee aan de Coming Out Dag op 11 oktober.
- Door op een wijkgerichte manier te investeren en samen te werken met inwoners en ondernemers, kunnen wij ontwikkelingen beter laten aanluiten op de leefwereld van onze inwoners. Zie 24-NB-6.3 en 24-NB-6.4.

Wat mag het kosten?

Taakveld	Saldo rekening 2022	Saldo begroting 2023	Lasten begroting 2024	Baten begroting 2024	Saldo begroting 2024	Vershil 2024 - 2023
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-8.080	-5.294	16.440	1.110	-15.330	-10.036
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-6.432	-9.147	10.261	-	-10.261	-1.115
6.3 Inkomensregelingen	-20.423	-14.512	59.494	45.563	-13.931	581
6.4 WSW en beschut werk	-12.651	-13.084	12.666	-	-12.666	418
6.5 Arbeidsparticipatie	-5.761	-6.824	7.442	552	-6.890	-65
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-2.177	-3.538	3.730	18	-3.712	-174
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-22.983	-	-	-	-	-
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-26.080	-	-	-	-	-
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	760	-	-	-	-	-
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-3.887	-	-	-	-	-
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	-	-10.379	12.495	1.052	-11.443	-1.064
6.71B Begeleiding (WMO)	-	-9.789	12.278	-	-12.278	-2.489
6.71C Dagbesteding (WMO)	-	-2.593	2.849	-	-2.849	-256
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-	-835	964	5	-959	-124
6.72A Jeugdhulp begeleiding	-	-3.355	3.825	-	-3.825	-470
6.72B Jeugdhulp behandeling	-	-5.133	5.798	-	-5.798	-665
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	-	-3.070	3.267	-	-3.267	-197
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	-	-1.081	1.491	325	-1.167	-86
6.73A Pleegzorg	-	-2.093	2.177	-	-2.177	-84
6.73B Gezinsgericht	-	-1.450	1.696	-	-1.696	-246
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	-	-4.425	4.924	-	-4.924	-500
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	-	-6.598	6.892	-	-6.892	-295
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-	-1.342	1.439	-	-1.439	-97
6.74C Gesloten plaatsing	-	-870	943	-	-943	-73
6.81A Beschermd wonen (WMO)	-	850	-	850	850	-
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-	-1.047	1.199	-	-1.199	-152
6.82A Jeugdbescherming	-	-2.480	2.590	-	-2.590	-110
6.82B Jeugdreclassering	-	-365	390	-	-390	-25
Totaal 6 Sociaal domein	-107.714	-108.455	175.254	49.476	-125.778	-17.323

Taakveld	Saldo begroting 2024	Saldo begroting 2025	Saldo begroting 2026	Saldo begroting 2027
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-15.330	-13.512	-13.567	-13.520
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-10.261	-9.754	-9.712	-9.373
6.3 Inkomensregelingen	-13.931	-13.803	-13.709	-13.707
6.4 WSW en beschut werk	-12.666	-12.150	-11.532	-10.737
6.5 Arbeidsparticipatie	-6.890	-6.833	-6.706	-6.661
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-3.712	-3.750	-3.791	-3.789
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-	-	-	-
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-	-	-	-
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-	-	-	-
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-	-	-	-
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	-11.443	-11.482	-11.520	-11.519
6.71B Begeleiding (WMO)	-12.278	-12.374	-12.467	-12.471
6.71C Dagbesteding (WMO)	-2.849	-2.901	-2.953	-2.952
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-959	692	5.114	5.107
6.72A Jeugdhulp begeleiding	-3.825	-3.857	-3.912	-3.912
6.72B Jeugdhulp behandeling	-5.798	-5.816	-5.969	-5.969
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	-3.267	-3.339	-3.390	-3.390
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	-1.167	746	1.227	1.237
6.73A Pleegzorg	-2.177	-2.195	-2.214	-2.214
6.73B Gezinsgericht	-1.696	-1.701	-1.706	-1.706
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	-4.924	-4.982	-4.989	-4.989
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	-6.892	-6.967	-7.153	-7.153
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-1.439	-1.442	-1.569	-1.569
6.74C Gesloten plaatsing	-943	-956	-968	-968
6.81A Beschermd wonen (WMO)	850	-	-	-
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-1.199	-1.295	-1.393	-1.393
6.82A Jeugdbescherming	-2.590	-2.617	-2.644	-2.644
6.82B Jeugdreclassering	-390	-390	-390	-390
Totaal 6 Sociaal domein	-125.778	-120.679	-115.913	-114.683

Financiële toelichting

Wijziging Iv3 en de invloed hiervan op de presentatie van bovenstaande financiële tabellen

Informatie voor Derden (Iv3) is een informatiesysteem waarin staat welke financiële informatie gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen moeten verstrekken. De afnemers van deze financiële informatie zijn onder meer de financiële toezichthouder, de Europese Unie, het ministerie van BZK en het CBS.

De Iv3 uitvraag op het gebied van o.a. Wmo, jeugd en schuldhulpverlening was tot 2022 vrij grofmazig, waardoor vergelijk en trends moeilijker te duiden waren. In 2023 is, op verzoek van diverse ministeries, meer detail aangebracht in deze indeling waarbij de taakvelden uit bovenstaande tabel zijn aangepast. Deze aanpassing betreft alleen een technische aanpassing, die in Hengelo in de 1e verzamelwijziging op de Beleidsbegroting 2023-2026 is doorgevoerd. Hierdoor zijn de cijfers uit de kolom saldo rekening 2022 niet één op één vergelijkbaar met de kolommen saldo begroting 2023 en verder.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie (€ 10.036.000 nadeel)

- Voor de noodopvang van vluchtelingen maken wij noodzakelijke kosten die door het Rijk met diverse regelingen worden vergoed. Deze vergoedingen besteden wij onder andere aan opvanglocaties, leefgeld en onderwijs. In 2023 verwachten wij vooralsnog meer te ontvangen (€ 18 miljoen) dan uit te gaan geven (€ 11 miljoen). Bij de Zomernota (23-FP-6.7) hebben wij daarom voorgesteld het voorlopige saldo 2023 (€ 7 miljoen) toe te voegen aan de Reserve Vluchtelingen. Daarnaast ramen wij ook voor 2024 vast een eerste onttrekking van € 1,5 miljoen. Dit betreft nadrukkelijk een eerste onttrekking vanwege het moeilijk voorspelbare karakter van deze geldstromen. Wij monitoren deze geldstromen actief en stellen bij wanneer nodig. Ten opzichte van de begroting 2023 betekent dit voor 2024 in programma 6 een incidenteel nadeel van € 8,5 miljoen. (De reserve mutaties lopen via programma 9 en daar leidt bovenstaand tot een voordeel van € 8,5 miljoen.)
- Op de wijkwelzijnsvoorzieningen zien wij een nadelig verschil van € 476.000 dat ontstaat door een aantal initiatieven in de Zomernota. Het (mogelijk) realiseren van een MFA in Beckum (24-NB-6.10), het faciliteren van het inwonersinitiatief De Windhoek (24-NB-6.7) en de verbouwing van wijkcentrum Slangenbeek (24-NB-6.8).
- Voor de jaren 2024 tot en met 2026 is ingezet op strategische adviescapaciteit binnen het sociaal domein om toekomstbestendig te kunnen blijven adviseren op de opgaven die op ons afkomen. De inzet van de adviseur maatschappelijk vastgoed ad. € 100.000 (24-NB-6.4) komt vooralsnog terecht op taakveld 6.1.
- In het kader van Wijkgericht werken/versterken leefbare wijken is in de Zomernota (24-NB-6.5) een incidenteel budget aangevraagd van € 279.000 voor 2024 om o.a. uitvoering te geven aan twee experimenten. Daarnaast is de tijdelijke invulling van 2 stadsdeelregisseurs in de Zomernota omgezet naar structurele invulling (24-NB-6.3), dit leidt tot een nadeel van € 242.000 vanaf 2025.
- In de Zomerbrief 2022–2026 (22-ZB-6.1) hebben wij de budgetten voor kinderopvang sociaal medische indicatie bijgesteld. Het meerjarig perspectief groeit mee met € 50.000 per jaar, vooralsnog tot en met 2027.
- De pilot BSO+ is tot en met 2024 incidenteel bekostigd vanuit de middelen onderwijsachterstandenbeleid. Dit is vanaf 2025 niet meer mogelijk, daarom is via de Zomernota (23-FP-6.1) € 150.000 structureel opgenomen voor de pilot BSO+.
- De middelen vanuit de nieuwe brede spuk voor de uitvoering GALA en Sportakkoord II (23-FP-7.1) zijn budgetneutraal opgenomen in de begroting. Hierin zitten echter ook de middelen voor de Brede Regeling Combinatiefunctionarissen (BRC) die voorheen via de algemene uitkering werden verdeeld. Dit betekent een voordeel van € 380.000 binnen programma 6 vanaf 2025 en eenzelfde nadeel binnen programma 9 (23-FP-9.3).
- Om uitvoering te kunnen geven aan het Actieplan Toegankelijkheid is in de Zomernota voorgesteld de incidentele dekking van personele inzet om te zetten naar structurele middelen (24-NB-6.9).
- Het resterende verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door prijsindexatie, rentelasten en het actualiseren van de toerekening van uren (inclusief ontwikkelteam Transformatieplan).

6.2 Wijkteams (€ 1.115.000 nadeel)

- Het preventieteam jeugd is een wezenlijk onderdeel van het Nieuw Hengelo's Model. In de Zomernota (23-FP-6.1) zijn de benodigde structurele investeringen voor o.a. het preventieteam gecorrigeerd. De extra benodigde investering bedraagt € 262.000 structureel. Daarnaast is er sprake van een verschuiving

vanuit taakveld 6.72d naar 6.2, dit betreft het reeds opgenomen investeringsbedrag ad. € 208.000 vanuit het Transformatieplan.

- Voor een gedeelte van het preventieteam is de incidentele dekking omgezet naar structurele dekking (23-FP-6.3), onder andere voor de sociaal activeringsmakelaar (SAM), schoolzorgondersteuning (SZO) en de coördinator van het preventieteam. Dit betekent een uitzetting van € 253.000 in 2024 oplopend tot € 300.000 structureel.
- Voor de uitvoering van de Wmo is tijdelijk en structureel extra formatie benodigd met het oog op tijdige afhandeling en juiste beoordeling van aanvragen voor zorg en ondersteuning (23-FP-6.11). Dit zorgt voor een nadelig effect van € 80.000.
- Voor de jaren 2024 tot en met 2026 is ingezet op strategische adviescapaciteit binnen het sociaal domein om toekomstbestendig te kunnen blijven adviseren op de opgaven die op ons afkomen (24-NB-6.4). Hiervan komt het grootste gedeelte van deze inzet terecht op taakveld 6.2 (€ 339.000).
- In 2024 nemen wij deel aan de pilot Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming (24-NB-6.2), hiervoor is incidenteel € 178.000 benodigd.
- Binnen dit taakveld wordt een gedeelte van de bijdrage aan SamenTwente verantwoord. Zoals in de Zomernota (23-FP-9.21) toegelicht is de bijdrage geïndexeerd en hebben ook enkele voordelige herstelmutaties plaatsgevonden. Daardoor ontstaat binnen dit taakveld een voordeel van € 115.000 in 2024 aflopend naar € 45.000 structureel.
- Het resterende verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door prijsindexatie en het actualiseren van de toerekening van uren.

6.3 Inkomensregelingen (€ 581.000 voordeel)

- Wij ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering voor de bekostiging van de bijstandsgelateerde uitgaven, het zogenaamde BUIG budget. Zoals wij reeds hebben gemeld in de Zomernota (23-FP-6.4) hebben wij onze baten en lasten bijgesteld maar blijven wij, voor 2024 en verder de nullijn hanteren. Dit betekent per saldo geen bijstelling 2024 t.o.v. 2023. (zie wel risico paragraaf)
- In 2023 hebben wij incidentele budgetten, € 245.000, beschikbaar voor de energietoeslag 2022 die doorliep tot 1 april 2023 en voor de toeslagenaffaire (23-FP-6.14). Voor beide regelingen lopen de werkzaamheden naar verwachting door in 2024, maar is het nog niet bekend welke middelen wij hiervoor gaan ontvangen
- Het ROZ heeft de Tozo regeling voor de gemeente Hengelo en haar opdracht gevende gemeenten uitgevoerd. De begrote meerjarige uitvoeringskosten 2023-2028 zijn geactualiseerd, budgettair neutraal door een onttrekking uit de gevormde Tozo reserve. (23-FP-6.6) Per saldo leidt dit in programma 6 tot een voordeel, en in programma 9 tot een nadeel van € 896.000.
- Op dit taakveld hebben wij incidenteel € 162.000 in 2023 beschikbaar om invulling te geven aan het Jongerenperspectief fonds. (24-NB-6.1)
- Het resterende verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door prijsindexatie en toerekening van uren.

6.4 Begeleide participatie (€ 418.000 voordeel)

- De rijksvergoeding (als onderdeel van de gemeentefondsuitkering) welke wij ontvangen voor de uitvoering van de Wsw betalen wij één op één door aan de SWB. Dit betreft een sterk aflopende vergoeding (sterfhuisconstructie)

6.5 Arbeidsparticipatie (€ 65.000 nadeel)

- Het besparingspotentieel W&I vanuit het Transformatieplan is ondergebracht op taakveld 6.5. Zoals aangegeven in de Zomernota hebben wij hier structurele mutaties op doorgevoerd. (23-FP-6.5 en 23-FP-6.9) De resterende oplopende bedragen in het besparingspotentieel W&I zorgen voor verschillen tussen de jaarschijven.
- De aantallen Nieuw Beschut zullen toenemen en daardoor de begeleidingskosten ook. Daarom lopen de begeleidingskosten Nieuw Beschut meerjarig in onze begroting op. Dit leidt in 2024 t.o.v. 2023 tot een nadelig verschil van € 21.000, oplopend naar € 175.000 in 2027.
- In 2024 start de 3e groep inburgeraars en hiervoor zijn de personele lasten en bijbehorende budgetten naar boven bijgesteld. Hier tegenover staat deels een extra inkomst vanuit de bijbehorende SPUK regelingen en ook een extra tegemoetkoming vanuit het Rijk voor de hogere aantallen vanuit de startende groep 2022/2023.

Daarnaast hebben wij in 2023 nog diverse incidentele middelen beschikbaar vanuit de budgetoverheveling 2022 en vanuit de regelingen Rijk. Vooral nog hebben wij deze middelen in de primitieve begroting 2024 niet en leidt dit tot een voordeel.

- Het resterende verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door prijsindexatie en toerekening van uren.

6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo) (€ 174.000 nadeel)

Het nadeel in 2024 wordt voornamelijk veroorzaakt door prijsindexatie. Meerjarig zien wij hier tegenover een structureel voordeel ontstaan van ca. € 310.000 door de komst van alternatieve vervoersinitiatieven (bijv. ANWB Automaatje). Hierdoor neemt het aantal ritten met de regiotaxi af en daarmee ook de structurele kosten (23-FP-6.11).

6.71A Hulp bij het huishouden (Wmo) (€ 1.064.000 nadeel)

Het nadeel in 2024 wordt voornamelijk veroorzaakt door prijsindexatie. Wij zien daarnaast een stijging in de aantallen cliënten met huishoudelijke ondersteuning (23-FP-6.11).

6.71B Begeleiding (Wmo) (€ 2.489.000 nadeel)

Het nadeel in 2024 wordt voornamelijk veroorzaakt door prijsindexatie en aanpassingen naar aanleiding van de uitkomsten van het regionale onderzoek naar reële tarieven. Wij zien daarnaast een structureel voordeel ontstaan op begeleiding, door het uitvoeren van het beleid waarbij wij goed kijken naar de benodigde zorg en ondersteuning. (23-FP-6.11).

6.71C Dagbesteding (Wmo) (€ 256.000 nadeel)

Het nadeel in 2024 wordt voornamelijk veroorzaakt door prijsindexatie. Wij zien daarnaast een structureel voordeel ontstaan op dagbesteding, door het uitvoeren van het beleid waarbij wij goed kijken naar de benodigde zorg en ondersteuning. Ook wordt meer gebruik gemaakt van voorliggende activiteiten in de Wijkhuizen in plaats van geïndiceerde dagbesteding (23-FP-6.11). Dit als gevolg van de in gang gezette veranderingen binnen het sociaal domein.

6.71D Overige maatwerkarrangementen (Wmo) (€ 124.000 nadeel)

Het nadeel in 2024 op dit taakveld heeft betrekking op verschillende onderdelen:

- Het besparingspotentieel Wmo vanuit het Transformatieplan, hierop hebben structurele mutaties plaatsgevonden door inzet van de benodigde investeringen en de invulling van een deel van de structurele besparingsopdracht (zie 23-FP-6.11). Daarnaast zorgen de oplopende bedragen in het besparingspotentieel Wmo voor verschillen tussen de jaarschijven.
- De meerjarige fluctuaties worden ook veroorzaakt door de wijziging van het abonnementstarief Wmo vanuit de meicirculaire 2023. Op basis hiervan hebben wij de taakstelling abonnementstarief Wmo geactualiseerd (zie 23-FP-9.3)

6.72A t/m 6.74C en 6.82A en B Jeugdhulp (totaal: € 2.848.000 nadeel)

Samengevat zien wij vooral verschuivingen tussen zorgvormen (taakvelden), maar op totaalniveau lijken de kosten voor jeugdhulp zich te stabiliseren. Zie 23-FP-6.12. Er is alleen sprake van uitzetting van de kosten door prijsindexatie en aanpassingen naar aanleiding van de uitkomsten van het onderzoek reële tarieven. Dit zorgt voor een nadeel in 2024 ten opzichte van 2023 op de verschillende taakvelden. Op hoofdlijnen geven wij de overige ontwikkelingen binnen de zorgvormen weer:

- Begeleiding: Meerjarig zien wij een voordeel ontstaan doordat de lichtste vorm van begeleiding steeds beperkter wordt gebruikt. Dit komt doordat er een verschuiving is naar voorliggende en preventieve activiteiten.
- Behandeling en beschikbaarheidsvoorzieningen: Wij zien meerjarig een toename van de kosten doordat deze vorm van behandeling vaker wordt ingezet. Dit wordt gedaan om de inzet van een beschikbaarheidsvoorziening te voorkomen of uitstroom uit deze voorziening mogelijk te maken. De zwaarte en complexiteit van de casuïstiek blijft daarnaast nog altijd toenemen, waardoor het aantal zwaardere indicaties ook toeneemt.
- Dagbesteding: Vanaf 2023 zien wij dat er een kleine verschuiving plaatsvindt van maatwerk naar voorliggend. Dit komt doordat er voorliggend meer georganiseerd is aan groepsaanbod (bijvoorbeeld BSO+, doeboerderij en sportaanbod).

- Diagnostiek: Aanbieders vragen steeds vaker om diagnostiek om tot goede besluitvorming te komen met betrekking tot de inzet van de juiste jeugdhulp, dit leidt tot hogere kosten voor diagnostiek.
- Wonen en verblijf: De kosten van gezinsgerichte ondersteuning nemen toe doordat er een verschuiving plaatsvindt van verblijf naar onder meer gezinshuizen. Dit komt doordat er meer focus is komen te liggen op kleinschalig wonen en duurzame voorzieningen. De kleinschaligheid geldt ook voor JeugdzorgPlus (gesloten plaatsing).
- Landelijk transitiearrangement (LTA): Het aantal cliënten LTA is in 2022 gehalveerd, dit betreft hele kostbare zorg per cliënt waarbij wij geen invloed hebben op de instroom.
- Jeugdbescherming- en reclassering: Vanwege de aanpassingen van de caseload bij jeugdbescherming en de cao-ontwikkelingen zijn de tarieven voor jeugdbescherming aanzienlijk gestegen. Daarnaast is in 2023 incidenteel € 85.000 beschikbaar gesteld voor de verdere implementatie van de pilot multidisciplinaire aanpak (MDA++) en om de caseload bij jeugdbeschermers te verlagen (23-FP-6.14).
- Naar aanleiding de uitkomsten van het onderzoek reële tarieven zijn de tarieven voor individuele ondersteuning, gezinshuizen en de weinig voorkomende, hoogspecialistische zorg (WVHS) aangepast.

Naast bovenstaande ontwikkelingen zijn de budgetten die voortkomen uit het Transformatieplan ook opgenomen binnen de taakvelden Jeugd (specifiek: taakveld 6.72d). Dit is enerzijds het incidentele budget voor de uitvoering van het Transformatieplan tot en met 2026. Anderzijds betreft het de structurele besparingen en investeringen/kosten met betrekking tot jeugd. Beiden betreffende fluctuerende bedragen waardoor er verschillen in jaarschijven ontstaan. Tot slot hebben wij in de Zomernota een deel van de benodigde investeringen overgeheveld van taakveld 6.72d naar taakveld 6.2. (zie 23-FP-6.1 en 23-FP-6.2).

6.81A Beschermd wonen (geen afwijking)

In 2024 zijn binnen dit taakveld geen afwijkingen ten opzichte van 2023. De invoering van het woonplaatsbeginsel en het nieuwe objectieve verdeelmodel beschermd wonen is wederom met een jaar uitgesteld. De nieuwe streefdatum is 1 januari 2025. Hierdoor verwachten wij in 2024 nog eenmaal een teruggave van de gemeente Enschede als centrumgemeente (zie 23-FP-9.3).

6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo) (€ 152.000 nadeel)

Het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door prijsindexatie en toerekening van uren.

Risico's

We zien risico's in demografische en maatschappelijke ontwikkelingen die de invloed van de gemeente op zelfredzaamheid en meedoen van inwoners in de samenleving beperken en het realiseren van onze inhoudelijke en financiële doelstelling in het sociaal domein kunnen belemmeren.

De vraag naar zorg en ondersteuning is aan verandering onderhevig, met het risico op een toename van de vraag:

- We zien een toenemende vergrijzing van de bevolking.
- Mensen blijven langer thuis wonen, met het risico dat de eenzaamheid onder deze groep toeneemt.
- Actuele ontwikkelingen rondom de opvang aan statushouders, Oekraïners en vluchtelingen, waardoor vraag naar zorg en ondersteuning toeneemt.
- Bij een grote groep inwoners zijn de financiële zorgen toegenomen. Dit door stijgende energie, voedsel en huisvestingskosten.
- De complexiteit van de problematiek neemt toe, bijvoorbeeld stapeling van verschillende vraagstukken binnen een huishouden, maar ook zware problematiek.

Verdere individualisering, hoge werkdruk en polarisatie van de maatschappij zorgen ervoor dat het omzien naar elkaar minder wordt. Mantelzorg en vrijwilligerswerk staat onder druk. De vraag is of we in staat zijn om, samen met onze partners, de zorg en (financiële) ondersteuning die nodig is kunnen blijven leveren. De betaalbaarheid en de krapte op de arbeidsmarkt vormen hiervoor een risico. Zijn er nog wel voldoende mensen te vinden die de zorg kunnen leveren? De algehele kwaliteit van zorg, welzijn en voorzieningen voor inwoners staat onder druk.

Vanuit het Rijk merken we een stijgend aantal (tijdelijke) regelingen en toename en wijzigingen van wet en regelgeving. We denken aan regelingen voor energiearmoede, de hervormingsagenda jeugd, maar ook veranderingen in de Wlz die als consequentie kunnen hebben dat we als gemeente relatief meer verantwoordelijkheden krijgen. Dit leidt niet alleen tot druk bij onze uitvoeringsorganisatie (ze moeten hun werk goed blijven uitvoeren terwijl er ook inzet op nieuwe ontwikkelingen wordt gevraagd), maar ook bij onze partners. En de financiële gevolgen kunnen fors zijn. De vraag is of het Rijk naar rato compenseert op in inhoudelijke opgaven.

Vanwege landelijke regelgeving wordt er regionaal onderzoek gedaan naar reële tarieven in de Wmo en jeugdzorg. De tarieven moeten voldoende dekkend zijn. Voor de ambulante ondersteuning hebben wij kunnen inschatten wat dit financieel betekent, voor de verblijfscomponenten Jeugd (nog) niet. Daarnaast speelt het rijksbeleid om 3-milieuvoorzieningen en jeugdzorgplus kleinschaliger te organiseren. Dit kan leiden tot een verhoging van de tarieven en daarmee stijgende kosten voor gemeente Hengelo.

Een meta risico in het sociaal domein is dat alle onzekerheden en de grote opgave verlamdend werken en we geen daadkrachtige besluiten durven te nemen of onvoldoende koersvast handelen. Vanuit Hengelo wordt daarom ingezet op een langjarige transformatie met lef. Door het realiseren van het transformatieplan willen we het sociaal domein toekomstbestendig vormgeven. Een ambitieuze transformatie gaat natuurlijk ook gepaard met risico's. Het kan leiden tot een verschuiving in het zorglandschap. Is er voldoende draagvlak voor de uitvoering van het transformatieplan? Kunnen onze medewerkers en samenwerkende partijen de verandering maken? En hoe betrekken we inwoners in deze overgang, zodat ze niet voor vervelende verrassingen komen te staan? We staan met elkaar voor veel uitdagingen de komende jaren, waar we bewuste keuzes in moeten maken. Dit betekent ook dat we actief aandacht moeten hebben voor de risico's. We maken plannen hoe we deze risico's beheersen.

5.2.7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid

Aanspreekpunt bestuurlijk

Wethouders Bruggink en Luttkholt

Aanspreekpunt ambtelijk

J-P. Boutkan, J. Logtenberg en K. Webbink

Welke belangrijke ontwikkelingen zien we voor 2024?

Volksgezondheid

Het ministerie van VWS, de VNG, Zorgverzekeraars Nederland en GGD GHOR Nederland hebben op 3 februari 2023 het 'Gezond en Actief Leven Akkoord' (GALA) ondertekend. Het GALA heeft tot doel gemeenten een steviger basis te geven om integraal preventief gezondheidsbeleid te kunnen gaan voeren zodat wij in 2040 een gezonde generatie zijn met weerbare en gezonde mensen die opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis.

Voor de uitvoering van de afspraken uit het GALA en het Sportakkoord II ontvangen wij van 2023-2026 een brede Specifieke Uitkering (SPUK). Het gaat hierbij veelal om bestaande middelen, die wij via deze Beleidsbegroting deels gaan inzetten. Zie 23-FP-7.1.

Onderdeel van het GALA en de bijbehorende SPUK zijn vijf zogenaamde ketenaanpakken, waarover wij op regionaal niveau met zorgverzekeraars afspraken moeten maken, maar die wij lokaal uitvoeren. Denk daarbij aan Welzijn op recept, valpreventie bij ouderen en Kansrijke start. In Twente pakken wij dit, samen met de GGD en Menzis, al op binnen de Twentse Koers.

Volksgezondheid is een onderwerp dat veel raakvlakken kent met andere taken waarvoor de gemeente Hengelo verantwoordelijk is. Denk aan de omgevingsvisie, klimaatadaptatiestrategie, kansengelijkheid, Sportakkoord en de aanpak personen met verward gedrag. De GALA SPUK maakt het mogelijk daar ook breed op in te zetten.

Riolering

Door klimaatverandering zullen hevige regenbuien vaker voorkomen. Ook wordt het droger en heter. Om in de toekomst het risico op wateroverlast beperkt te houden moeten wij de riolering en het stedelijk watersysteem hierop aanpassen. Hierbij zijn vooral grotere bovengrondse maatregelen nodig om het teveel aan water tijdelijk te bergen, zowel in groenstroken van de gemeente als op particulier terrein. Wij kiezen voor een duurzame aanpak en richten de openbare ruimte in met robuuste oplossingen om de hevige neerslag op te kunnen vangen. Door daarnaast te investeren in maatregelen op de meest kwetsbare locaties, houden wij de risico's op wateroverlast beperkt. Door water langer vast te houden kunnen wij een buffer realiseren voor droge tijden. Extra groen en water in de openbare ruimte vermindert hittestress. Wij hanteren het principe dat water en bodem sturende elementen zijn bij de inrichting van de openbare ruimte. Bij alle projecten nemen wij dit als uitgangspunt. Ook stimuleren wij particulieren om minder stenen en meer groen aan te leggen. Wij doen dat informatief middels de website "GroenBlauwTwente". Gezamenlijk met het waterschap Vechtstromen gaan we de beken meer ruimte geven. Hierdoor neemt niet alleen de waterberging toe maar ook de biodiversiteit.

In 2021 zijn de klimaatdialogen gevoerd met bewoners en partijen uit de gezondheidszorg. In 2022 heeft de raad de klimaatadaptatiestrategie vastgesteld. Wij gaan hier in 2024 uitvoering aan geven. De water gerelateerde opgaven maken integraal onderdeel uit van het Programma Water en Riolering 2023-2027. Voorheen was dat het Gemeentelijk Rioleringsplan. Het is de verwachting dat het Programma Water en Riolering in het najaar van 2023 door de raad wordt vastgesteld.

Afval

Echter grondstoffen raken op, de zeespiegel stijgt en het leefklimaat staat onder druk. Wij moeten samen met onze inwoners verantwoordelijkheid nemen. Daarom zetten wij in op het voorkomen van afval, goed scheiden ervan, het minimaliseren van het gebruik van grondstoffen en hergebruik van afvalstromen in plaats van het verbranden of storten.

Ons beleid heeft de afgelopen jaren gezorgd voor een duidelijke afname van de volumes restafval. En daardoor voor relatief lage kosten voor onze inwoners. Wel zien wij op een aantal plekken in de stad bijplaatsingen van afval. Dit zorgt voor irritatie bij inwoners.

Wij zijn samen met de andere Twentse gemeenten bezig om te komen tot nieuwe afspraken over de kwaliteit en de vergoedingenstructuur van het ingezamelde plastic en metalen verpakkingen en drankenkartons (PMD). Onze insteek is zoveel mogelijk PMD te recyclen tegen zo laag mogelijke kosten. Focus ligt op het met verzamelcontainers ingezameld materiaal. Dit voldoet veelal niet aan de gestelde kwaliteitsnormen. Daarnaast blijven we inzetten op gedragsbeïnvloeding. Bijvoorbeeld via communicatie en handhaving.

Milieu/Omgevingsplan

Met de Omgevingswet wordt de gemeente meer dan voorheen verantwoordelijk voor het stellen van milieuregels. Voor lokale milieu-effecten zoals geluid, geur en trillingen gelden geen landelijke normen meer. Wij moeten als gemeente in het Omgevingsplan deze aspecten zelf gaan reguleren, als integraal onderdeel van de andere regels. Met betrekking tot de omgevingsveiligheid introduceert de Omgevingswet brand-, explosie en gifwolkaandachtsgebieden. Binnen deze aandachtsgebieden moeten wij, in overleg met de Veiligheidsregio, beoordelen of de het risico aanleiding geeft om maatregelen te treffen en welke maatregelen dat moeten zijn.

Duurzaamheid

In de visie Duurzaam Hengelo, koers richting 2050, hebben wij aan de hand van 6 thema's (energieneutraal, duurzame economie, schone mobiliteit, circulair, klimaatbestendig, divers en groen, leefomgeving, gezond inclusief en leefbaar) de richting en ambities aangegeven voor de duurzame ontwikkeling van Hengelo. In Duurzaam Hengelo 2050, programma 2023-2026, hebben wij die ambities per thema uitgewerkt in concrete doelstellingen, activiteiten en indicatoren. Daarnaast hebben wij dit gekoppeld aan de benodigde menskracht en financiële middelen. Dit programma wordt op hoofdlijnen verder uitgewerkt in plannen van aanpak per thema. Met een looptijd van 4 jaar borgen wij stabiliteit en focus op realisatie van de doelen op korte en middellange termijn. Programmatisch werken betekent ook dat wij flexibiliteit inbouwen om belangrijke veranderingen mee te kunnen nemen. Daarom herijken wij iedere twee jaar onze ambities, doelen en inzet.

Door het Rijk zijn meerjarig (2022-2025) middelen in de begroting opgenomen en beschikbaar gesteld voor de dekking van uitvoeringslasten van het Klimaatakkoord voor lagere overheden en specifiek voor de opgave van de energietransitie (23-FP-7.3). Voor de jaren 2026-2030 zijn ook bedragen berekend, die op een later moment in de rijksbegroting opgenomen worden. Hiermee is een goede stap gezet om de benodigde ambtelijke inzet te kunnen leveren. Deze middelen zijn echter nog niet afgestemd op de verhoging van de landelijke doelstelling van het Rijk van 55 naar 60% CO2 reductie in 2030. In 2024 is een herijking van de middelen door het Rijk gepland; mogelijk dat hierbij rekening gehouden wordt met de opgehoogde kabinetsdoelstellingen. Naast middelen voor de compensatie van de uitvoeringslasten komen er naar verwachting ook Rijksmiddelen voor de daadwerkelijke realisatie, zoals voor de bestrijding van energiearmoede, isoleren, hernieuwbare opwekking, duurzame mobiliteit, warmtetransitie en overige opgaven in de gebouwde omgeving Gedeeltelijk zal dit in de vorm van projectmiddelen beschikbaar komen, die aangevraagd kunnen worden voor projecten die bijdragen aan de realisatie van de klimaatdoelen.

Na jaren van voorbereiding komen wij voor steeds meer thema's in de fase van uitvoering. Op vele gebieden gaan wij nog actiever aan de slag met het realiseren van de doelstellingen en ambities. Dat vergt veel inzet en op termijn ook investeringen. De middelen van het Rijk die wij reeds hebben ontvangen en zijn geschikt voor de jaren 2024 en 2025 bieden een goede basis voor de formatieve invulling voor de komende drie jaar. Wij gaan deze en de bestaande middelen dan ook zo efficiënt en effectief mogelijk inzetten om het maximale resultaat te bereiken. Tegelijkertijd is de verwachting dat wij in de komende jaren naast menskracht ook nog meer financiële middelen zullen moeten gaan inzetten. Het is nog niet duidelijk of daar ook aanvullende (structurele) middelen vanuit het Rijk voor beschikbaar komen. Bovendien komen daar ook andere uitdagingen bij die van invloed zijn. Denk bijvoorbeeld aan de geopolitieke ontwikkelingen, maar zeker ook de krappe arbeidsmarkt. Kunnen wij de nieuwe formatie ook ingevuld krijgen en zijn de uitvoerende partijen zoals aannemers in staat om mensen, machines en materialen te leveren? Allemaal vraagstukken die directe gevolgen hebben voor de mate waarin wij onze ambities en plannen kunnen waarmaken.

De dynamiek van de ontwikkelingen rond duurzaamheid is groot en het is dan ook lastig te voorzien welke invloed dit heeft op het programma en de daarvoor noodzakelijke middelen. De uitvoeringscapaciteit voor de periode 2026-2030 moet nog geborgd worden in de Rijksbegroting voor de klimaat- en energieopgaven. Wij hebben vertrouwen dat het Rijk zich houdt aan de gemaakte afspraken uit het Klimaatakkoord. Het is daarbij van belang te melden dat de VNG momenteel een advies aan het kabinet voorbereidt, waarin wordt voorgesteld om voor de periode 2026-2030 de

uitkering van Rijksmiddelen (Klimaatmiddelen) minimaal op hetzelfde niveau te houden. Wij sluiten echter niet uit dat in de komende jaren aanvullende middelen nodig zijn om uitvoering te kunnen geven aan de wettelijke taken, ambities en doelstellingen. Indien nodig zullen we daarvoor met nieuwe voorstellen komen.

Relevante beleidsnota's

- *Gezondheid op de agenda*, meerjarenplan gezondheid gemeente Hengelo (2019)
- *Een gezonde toekomst*, langjarig programma voor de publieke gezondheid in Twente (GGD, 2019)
- [Beleidsprogramma sociaal 2021 - 2025](#)
- [Transformatieplan, voor een toekomstbestendig sociaal domein voor Hengelo \(2022\)](#)
- [Nota bodembeheer regio Twente, Twents beleid veur oale grond 2.0](#) (2018)
- [Regionale bodemkwaliteitskaart gemeente Hengelo](#) (2018)
- [Beleidsregels PFAS regiogemeenten Twente](#) (2020)
- [Twente bodemkwaliteitskaart PFAS](#) (2020)
- *Visie Bodem en Ondergrond Hengelo* (2021)
- [Keuzescenario Afvalloos Hengelo](#) (2015)
- [Landelijk Afval Plan 3 2017-2029](#)
- *Slimmer omgaan met grondstoffen*
- *Nota geluid, herziening 2015*
- [VTH Beleid Twente en de Nadere uitwerking VTH beleid Twente](#)(2019)
- [Klimaatadaptatiestrategie Hengelo](#) (2022)
- [Warmteprogramma](#)
- [Duurzaam Hengelo, koers richting 2050](#)
- [Omgevingsprogramma Nieuwe Energie Hengelo 2021-2030](#)

Verbonden partijen

SamenTwente

SamenTwente is een GR voor de organisaties GGD (Gemeenschappelijke gezondheidsdienst), OZJT (Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp in Twente) en VTT (Veilig Thuis Twente). Ook wordt gastheerschap geboden aan Kennispunt Twente, Samen14 en Twentse Koers.

SamenTwente is een organisatie voor en door de 14 Twentse gemeenten. Samen met de 14 Twentse gemeenten en de ketenpartners zet SamenTwente zich in voor gezonde, veilige en vitale inwoners van Twente.

Recreatieschap Twente, portefeuillehoudersoverleg Afval en Duurzaamheid/Regio Twente, portefeuillehoudersoverleg Informatie Service Punt (ISP) Milieu

Recreatieschap Twente werkt samen met gemeenten aan een afvalloos en duurzaam Twente.

Twente Milieu

Twente Milieu is afvalinzamelaar voor de gemeente Hengelo. Gemeente Hengelo is aandeelhouder.

Twence

Twence is afvalwerker en duurzaamheidsbevorderaar voor de gemeente Hengelo. Gemeente Hengelo is aandeelhouder.

GR Omgevingsdienst Twente (ODT)

De ODT houdt in opdracht van ons toezicht op milieuregelgeving en uitvoering van bodemsaneringen, behandelt milieudeel vergunningaanvragen en - meldingen en adviseert op milieuaspecten, zoals bodem, geluid, lucht, externe veiligheid en asbest.

Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBT)

Het belastingkantoor int gemeentelijke belastingen en heffingen voor de deelnemende gemeenten.

Enexis

Enexis is de netbeheerder van gas- en elektriciteitsnetten in diverse gemeenten in Nederland waaronder in Hengelo. Gemeente Hengelo is aandeelhouder.

Warmtenetwerk Hengelo

De gemeente Hengelo is samen met Firan (voorheen Alliander DGO) mede eigenaar van de backbone van het warmtenetwerk.

Warmtebedrijf Hengelo

De gemeente Hengelo is samen met Ennatuurlijk mede eigenaar van de distributienetten van het warmtenet in Hengelo. Het warmtebedrijf verzorgt de levering van warmte aan klanten zoals woningen en bedrijven.

Overige organisaties waarmee we samenwerken

Waterschap Vechtstromen

Het waterschap onderhoudt en beheert de belangrijke waterlopen en vijvers in Hengelo.

Twents waternet

Twents waternet is het samenwerkingsverband tussen de 14 Twentse gemeenten, het waterschap Vechtstromen en de provincie Overijssel.

Wat willen we bereiken?

7.1 Hengeloërs verbruiken minder energie en wekken meer duurzame energie op in een meer circulaire economie

7.1.1 Huishoudens en organisaties verbruiken minder (fossiele en niet-fossiele) energie

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar): ²	Jaarstukken		Streefwaarden begroting: ¹			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Elektriciteitsgebruik gebouwde omgeving in Hengelo (kWh = x 1.000.000)	365,9 (2019)	375,4	nog niet bekend	337,5	331	324	317
Gasverbruik gebouwde omgeving in Hengelo (m3 = x 1.000.000)	225,2 (2019)	213,7	nog niet bekend	208	204	200	196
Energiegebruik gebouwde omgeving in Hengelo per inwoner (GJ)	38,38 (2019)	38,7	nog niet bekend	35,4	34,7	34	33,2

1 Streefwaarden begroting gebaseerd op 2% energiebesparing per jaar

2 (index = 100)

7.1.2 Huishoudens en organisaties wekken meer duurzame energie op met behulp van zon, wind of warmtebronnen

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar): ¹	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Totaal bekende hoeveelheid opgewekte hernieuwbare warmte in Hengelo (TJ) ²	2.031(2019) (*) ³	nog niet bekend	** ⁴				
Totaal hoeveelheid opgewekte hernieuwbare elektriciteit in Hengelo (TJ)	1.167(2019) (*)	nog niet bekend	78 GWh (***) ⁵				
Aantal woningen in Hengelo met een gasaansluiting (aantal)	37.908(2017)	nog niet bekend	**				

1 (index = 100)

2 Opgewekte hernieuwbare warmte = warmte die niet direct wordt opgewekt uit verbranding van fossiele bronnen.

3 (*) opwek van Twence is volledig aan Hengelo toegerekend (zie toelichting onder deze tabel)

4 ** Nog geen streefwaarden vastgesteld

5 *** Doelstelling vastgesteld in Programma Nieuwe Energie 2018-2021 (zonder volledige toerekening Twence)

Volgende doelstelling is 156 GWh in 2030

Toelichting bij bovenstaande tabel:

De indicatoren zijn tot stand gekomen in samenspraak met de raad. Doel van de indicatoren is eenduidige, consistente en controleerbare gegevens te presenteren. De resultaten zijn gebaseerd op gegevens uit RES-monitor en de landelijke Klimaatmonitor. Op dit moment is het nog niet mogelijk om de gewenste eenduidigheid en controlebaarheid te behalen vanwege de complexiteit, veelheid en verschillen van gegevens in de

monitorsystemen. Zo wordt de warmte- en elektriciteitsproductie van Twence volledig aan Hengelo toegerekend. In de regio is afgesproken dat de productie van Twence aan de aandeelhoudende partijen wordt toegerekend op basis van de verhouding van aandelen. Dit is echter nog niet verwerkt in de systemen waardoor een vertekend beeld ontstaat.

7.1.3 Er is minder afval en grondstoffen worden meer en vaker opnieuw gebruikt (circulaire economie)

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Gemiddelde gewicht van de ingezamelde hoeveelheid fijn restafval per inwoner van Hengelo per jaar (kg)	75(2019)	66	64	62	60	58	56
Aantal kg restafval per inwoner delen door aantal kg afval grondstoffen(zoals GFT, PMD, glas, textiel OPK).	nog niet bekend	nmb					
Gemiddelde gewicht van de ingezamelde hoeveelheid grof restafval per inwoner van Hengelo per jaar (kg)	12(2020)	21	20	19	18	17	16
Gemiddelde gewicht van de ingezamelde hoeveelheid afgekeurd PMD afval per inwoner van Hengelo per jaar (kg)	januari 2021 bekend (2020)	31	30	25	25	25	25

7.2 Hengelo weerstaat de gevolgen van klimaatverandering beter zoals wateroverlast en hittestress

7.2.1 Hengelo heeft meer capaciteit om water op te vangen bij hevige neerslag

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Toename van capaciteit voor het bergen van water in Hengelo (m3).	0(2020) ¹						

¹ Het gaat om een nieuwe indicator. Bij herinrichtingsplannen kan jaarlijks op basis van projectadministratie en omgevingsvergunningen worden bijgehouden hoeveel capaciteit aan waterberging wordt toegevoegd. Dit wordt dus 'handmatig' bijgehouden en is wat dat betreft dus wel een kwetsbare methode. Echter: een andere indicator is niet voorhanden.

T.b.v. de beginwaarde / de laatste kolom: 2020 is als 'nulmeting' gehanteerd (daarom op peilwaarde 0), want het is niet te doen om een inschatting te maken van de huidige capaciteit van het bergen van water in Hengelo.

7.3 Inwoners van Hengelo leven in betere gezondheid

7.3.1 Hengeloërs hebben een gezondere levensstijl

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Percentage Hengelose volwassenen met een Body Mass Index (BMI) tot 25,0 kg/m ² (%) ¹	51,0%(2020)	51,0% (2020)	51,0%	51,2%	51,4%	51,5%	51,5%
Percentage Hengelose jeugd dat nooit heeft gerookt (geen trekjes, hele sigaret of meer) (%)	80,0%(2019) 87,0%(2021)	87,0% (2021)	88,0%	88,0%	89,0%	90,0%	90,0%
% jongeren (0-18 jaar) dat ooit lachgas heeft gebruikt ²	8,8%(2019) 4,0%(2021)	4,0% (2021)	4,0%	3,5%	3,0%	2,0%	2,0%
% jongeren (0-18 jaar) dat ooit softdrugs heeft gebruikt	10,0%(2019) 7,0%(2021)	7,0% (2021)	6,4%	5,0%	3,5%	2,5%	2,5%

1 BMI = kg/m² waarbij kg het gewicht van een persoon is in kilogrammen en m² de lengte in vierkante meters. Een BMI van 25,0 of meer is overgewicht, terwijl het gezonde bereik 18,5 tot 24,9 is.

2 Onderstaande beleidsindicatoren zijn aangepast in lijn met de GGD Jeugd monitor.

7.3.2 Het verschil in ervaren gezondheid tussen inwoners met een hoge en een lage sociaal economische status (SES) is kleiner geworden

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Het rapportcijfer dat hoogopgeleiden geven voor hun gezondheid	7,7(2019) 7,7(2021) 7,6(2022) 7,6(2023)	7,6	7,7	7,8	7,8	7,8	7,8
Het rapportcijfer dat laagopgeleiden geven voor hun gezondheid	7,6(2019) 7,7(2021) 7,1(2022) 7,5(2023)	7,1	7,7	7,8	7,8	7,8	7,8

Wat gaan we daarvoor anders doen in 2024?

7.1.1 Huishoudens en organisaties verbruiken minder (fossiele en niet-fossiele) energie

- In lijn met het Omgevingsprogramma Nieuwe Energie en het Warmteprogramma zetten wij actief in op energiebesparing. Wij geven uitvoering aan het stimuleringsplan energiebesparing voor diverse doelgroepen en sectoren. Dat doen we in samenwerking met de coöperatie Energie van Hengelo. Wij hebben hierbij specifieke inzet op de doelgroep kwetsbare huishoudens die in (energie)armoede (dreigt te) verkeren.
- Op basis van het Warmteprogramma werken wij aan vervolgcacties. Zo stellen wij een bronnenstrategie en wijk- en buurtuitvoeringsplannen op. Wij leggen vast hoe en wanneer wijken van het gas af gaan en welke alternatieven daarvoor beschikbaar zijn. Dat doen wij in samenhang met RES-T 1.0 en samen met Welbions, netbeheerders, maatschappelijke partners en afvaardigingen van bewonersorganisaties/ bewonersinitiatieven. Het Warmteprogramma wordt wettelijk verankerd in het Omgevingsplan.
- In het 1e wijkuitvoeringsplan, Proeftuin de Nijverheid Aardgasvrij, werken wij met een integrale gebiedsgerichte aanpak. Wij werken het alternatief voor aardgas in de Nijverheid technisch en financieel verder uit en starten met de voorbereidingsfase. E.e.a. is afhankelijk van de randvoorwaarden vanuit het Rijk (wettelijk kader, financiering etc.). Ook ontwikkelen wij hier instrumenten die later voor heel Hengelo bruikbaar zijn. Het gaat dan bijvoorbeeld om financieringsmogelijkheden voor het verduurzamen van woningen of het aanbieden van gerichte informatie over toe te passen maatregelen.
- Naar aanleiding van de strategische visie op bedrijventerreinen werken we samen met de besturen van de bedrijventerreinen Westermaat en Twentekanaal. We zijn bezig met het uitwerken van intentieovereenkomsten om de bedrijven en terreinen te verduurzamen op het gebied van energie, natuur, mobiliteit en circulaire economie. Dat doen wij als opstap naar een integrale gebiedsgerichte aanpak en het aardgasvrij/ready maken (via een Wijkuitvoeringsplan).

7.1.2 Huishoudens en organisaties wekken meer duurzame energie op met behulp van zon, wind of warmtebronnen

- Wij herijken de bijdrage van Hengelo aan de Regionale Energie Strategie-Twente (RES-T) 2.0 en geven invulling aan de Hengelose bijdrage uit de RES 1.0. Dat doen we in samenwerking met de omliggende gemeenten.
- Op basis van het Omgevingsprogramma Nieuwe Energie werken wij aan de opwek van duurzame elektriciteit. Wij zetten daarbij maximaal in op zonnepanelen op daken, parkeerplaatsen en gevels en faciliteren initiatieven in de samenleving die willen bijdragen aan realisatie. De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld door eigen 'Niet In Exploitatie Genomen Gronden' (NIEGG) en daken van het eigen vastgoed te benutten. Dat doen we door bijvoorbeeld te werken aan realisatie van het zonneveld Boeldershoek. Lokaal eigenaarschap is daarbij leidend.
- Het wordt steeds drukker op het elektriciteitsnet. Als gevolg hiervan raakt het net overbelast en is onvoldoende capaciteit beschikbaar (netcongestie). Dit belemmert de mogelijkheden voor het aanleveren van duurzaam opgewekte elektriciteit, maar ook de afname van elektriciteit. Wij werken in goed overleg met de netbeheerders aan (innovatieve) oplossingen.

7.1.3 Er is minder afval en grondstoffen worden meer en vaker opnieuw gebruikt (circulaire economie)

- Wij voegen 1,0 fte toezicht aan de formatie toe (24-NB-7.1).
- Wij voegen 0,4 fte beleid toe aan de formatie, zodat weer 1 fte beschikbaar is voor het beleidsterrein afval (24-NB-7.2)
- Wij maken de inzet van het Mobiel Milieupark structureel, zodat inwoners in hun eigen wijk grondstoffen kunnen inleveren (24-NB-7.3)
- Wij onderzoeken de mogelijkheden voor serviceverhogende maatregelen.
- Wij willen in samenwerking met Twente Milieu een circulair ambachtscentrum op het milieupark aan de Wegtersweg realiseren. Hier kunnen materialen en producten op een duurzame wijze worden gerepareerd, opgeknapt en hergebruikt.
- Wij werken aan verdere integratie van circulariteit in ons beleid en werkzaamheden.
- Wij blijven oog houden voor de hulpbehoevenden en kwetsbaren in de samenleving. Wij gaan coulant om met aanvragen voor een zorgcontainer of tegemoetkoming in de kosten bij veel medisch afval.

7.2.1 Hengelo heeft meer capaciteit om water op te vangen bij hevige neerslag.

- Op diverse locaties wordt drainage aangelegd in de openbare ruimte om hoge grondwaterstanden te beteugelen. Dit doen we in combinatie met rioolvervanging en/of de aanleg van blauwe aders.
- De Drienerbeek tussen de Paul Krugerstraat en de zandvang aan de Wemenstraat wordt opnieuw ingericht en gaat deel uitmaken van het Wemenpark. Het ontwerp is intussen gereed en is besproken met de aanwonenden. De uitvoering start naar verwachting in 2024.
- De Berflobeek achter de Marskant wordt opnieuw ingericht en krijgt meer ruimte. De beek gaat integraal onderdeel uitmaken van de nieuwe woonlocatie "Marskant". Met de uitvoering is in 2023 gestart. Het project wordt in 2024 opgeleverd.
- In 2021 zijn de klimaatdialogen gevoerd (lokaal en regionaal). In 2022 heeft de raad de klimaatadaptatiestrategie vastgesteld. In 2024 gaan we hier uitvoering aan geven.
- Het vuilwatertransportriool tussen de Oldenzaalsestraat en de rioolwaterzuiveringsinstallatie van het waterschap Vechtstromen wordt gefaseerd gerelined. Bij relinen wordt een kunststofcoating in de rioolbuizen aangebracht.
- Waar mogelijk wordt verhard oppervlak afgekoppeld van de gemengde riolering en vertraagd afgevoerd naar de beken.
- In de binnenstad wordt herinrichting gecombineerd met de uitvoering van klimaatadaptieve maatregelen zoals afkoppelen, realiseren van waterberging en groenaanleg.
- De wateroverlast in de Suze Robertsonstraat wordt aangepakt. De werkzaamheden starten in 2023 en worden in 2024 afgerond.
- In de Bankastraat wordt, in combinatie met de aanleg van de F35, de riolering vervangen en een blauwe ader aangelegd. Het verhard oppervlak wordt afgekoppeld. De werkzaamheden beginnen in 2023 en worden naar verwachting in 2024 afgerond.
- In samenwerking met woningcorporatie Welbions, wordt de Bloemenbuurt klimaatadaptief ingericht. Hiervoor is een samenwerkingsovereenkomst opgesteld.

- De riolering in de Breemarsweg wordt vervangen. Het verhard oppervlak wordt afgekoppeld van de gemengde riolering en vertraagd afgevoerd naar de Berflobeek en de Omloopleiding.
- Het vernattingsproject 't Weusthag wordt uitgevoerd. Hierdoor wordt er meer water aangevoerd en geborgen in het bosgebiedje ten zuiden van de A1.

7.3 Inwoners van Hengelo leven in betere gezondheid

7.3.1 Hengeloërs hebben een gezondere levensstijl

- De gemeente Hengelo geeft samen met partners uitvoering aan het plan van aanpak GALA-SPUK.
- Meer specifiek zetten wij met de Gezonde Schoolaanpak in op de mentale gezondheid van jongeren.
- Wij intensiveren de JOGG-aanpak, met bijzondere aandacht voor primair en voortgezet onderwijs in kwetsbare wijken. Met JOGG (Jongeren op gezond gewicht) zetten wij in op een gezonde, sociale en fysieke leefomgeving voor jongeren in Hengelo.
- Wij starten met de ontwikkeling van duurzame ketenaanpakken voor valpreventie en de Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI). Wij doen dat samen met partners en inwoners.
- Vanuit het gedachtegoed positieve gezondheid organiseren wij, samen met een aantal partners in de stad, scholing om het toe te kunnen passen in ons dagelijks werk.

7.3.2 Het verschil in ervaren gezondheid tussen inwoners met een hoge en een lage sociaal economische status (SES) is kleiner geworden

- Wij gaan de gezondheidsverschillen verkleinen door extra aandacht te besteden aan de thema's vroeg signalering armoede en kwetsbare baby's en hun ouders.
- Wij zetten middelen van gezondheidsbeleid in daar waar wij de meeste gezondheidswinst verwachten te halen. Dat wil zeggen: wij richten ons preventiebeleid op groepen inwoners of wijken met het meeste risico op gezondheidsverlies.

Met betrekking tot de indicatoren: Omdat het roken en het gebruik van lachgas, soft- en harddrugs in 2021 is afgenomen, hadden wij de streefwaarde vanaf 2023 al aangepast. Hoewel wij geen nieuwe metingen hebben, passen wij de streefwaarden voor soft- en harddrug nu weer iets aan. Om meer in lijn te komen met de ambities die regionaal zijn uitgesproken.

Wat betreft de rapportcijfers voor gezondheid die door hoog- en laagopgeleiden worden gegeven, zien wij in 2023 een stabilisatie van het cijfer dat hoogopgeleiden geven voor hun gezondheid. Tegelijkertijd constateren wij een toename van het cijfer dat laagopgeleiden geven. In beide gevallen onder de streefwaarde voor 2023. Met het oog op onze inzet vanuit GALA-SPUK kiezen wij er voor de oplopende streefwaarden van 2024 te behouden.

Wat blijven we doen?

Duurzaamheid

- Wij continueren de verdere voorbereidingen voor de realisatie van het eerste zonneveld (Boeldershoek) en onderzoeken wat nodig is voor de voorbereidingen en realisatie van overige zonne- en windprojecten. Hierbij werken wij samen in de RES Twente en met buurgemeenten.
- Wij starten, zoals genoemd in het Warmteprogramma, met het opstellen van de eerste wijk- en buurtuitvoeringsplannen. In de Nijverheid werken wij als eerste aan de besluitvorming over het uitvoeringsplan ter voorbereiding op de uitvoering.
- In samenwerking met de coöperatie Energie van Hengelo versterken we de inzet van de wooncoaches voor gratis verduurzamingsadvies aan woningeigenaren
- Het emissieloos vervoer krijgt een steeds grotere rol. Daarvoor ontwikkelen wij een gemeentebreed dekkend netwerk voor laadinfrastructuur aan de hand van de 'Plankaart laadpalen 2022-2025'. Dit biedt ook inzicht in de locaties voor nog te ontwikkelen laadfaciliteiten in de openbare ruimte. Ook gaan wij aan de hand van het Mobiliteitsplan verder aan de slag met duurzame mobiliteit, zoals bijvoorbeeld duurzame (stads)logistiek.
- Wij voeren een actief communicatie- en participatiebeleid om de inwoners zo vroeg en zo veel mogelijk te betrekken bij belangrijke ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid.

- Omdat de transitie naar een duurzame samenleving van ons allemaal is, faciliteren wij initiatieven uit de samenleving die bijdragen aan een gezond, groen en energieneutraal Hengelo.
- De verduurzaming van bedrijven en bedrijventerreinen wordt een belangrijke factor in de energietransitie. Wij ondersteunen dat onder meer door het stimuleren van zon op dak, gevels en parkeerterreinen.
- We werken aan klimaatadaptatie en klimaatbestendigheid, het versterken van de biodiversiteit en een gezonde leefomgeving voor iedereen.
- Om de ruimtelijke impact van de verduurzaming van Hengelo te reguleren verankeren wij die in de omgevingsvisie.
- De stimuleringsregeling groene daken blijft van kracht.
- We organiseren weer een duurzaamheidsmarkt.

Riolering

- Wij zorgen voor een doelmatige afvoer van afvalwater, overtollig grondwater en (afgekoppeld) hemelwater.
- Wij blijven rioolheffing innen.
- Waar mogelijk realiseren wij extra waterberging in de openbare ruimte.
- Wij houden water langer vast in de openbare ruimte voordat het afgevoerd wordt naar beken.
- Wij realiseren extra groen in de openbare ruimte voor verkoeling.
- Wij stimuleren particulieren om minder verharding en meer groen in de tuinen aan te leggen.
- Wij werken samen met woningcorporatie Welbions om meer klimaatadaptieve maatregelen te treffen.
- Bij projecten nemen wij klimaatadaptatie als belangrijk uitgangspunt mee.
- Wij betrekken bij het thema klimaatadaptatie ook nadrukkelijk gezondheidseffecten van o.a. hittestress.

Bodem

- De (diepe) ondergrond heeft blijvend onze aandacht. Het bodem en water leidend principe zal verder uitgewerkt gaan worden voor Hengelo ook in samenwerking met de regio. Daarnaast zal ook op andere vlakken de regionale samenwerking door blijven gaan zoals deze de afgelopen jaren uitgevoerd is. De onderzoeken en saneringen naar PFAS en Zeer Zorgwekkende Stoffen zullen ook in 2024 doorgaan.
- 2024 is ook het eerste jaar waarin de Omgevingswet actief zal zijn waarin de voorbereidingen in 2023 en daarvoor zijn getroffen. Ook zal vanaf dit jaar een meer jaren financiering tot en met 2030 starten vanuit het Rijk in plaats van de SPUK (Specifieke Uitkering) Bodem en Ondergrond zoals gebruikt is in de afgelopen jaren om de wettelijke taken uit te kunnen blijven voeren.

Afval

- Inzamelen van afval en grondstoffen huis-aan-huis, met verzamelcontainers en met de afvalbalie.
- Verwerken van afval en grondstoffen.
- Exploiteren van het milieupark aan de Wegtersweg.
- Inwoners bewust maken van het belang van afval scheiden: afval is grondstof.
- Uitvoeren van afvalinspecties door toezichthouders.
- Afvalstoffenheffing ontvangen. Uitgangspunt is dat de totale afvalbegroting kostendekkend is. De gemeente maakt geen winst op afval.

Begraafplaatsen

- Het beheren en onderhouden van twee begraaf- en gedenkparken (Deurningerstraat en Oldenzaalsestraat) en het op deze begraaf- en gedenkparken uitvoeren van de begrafenissen en het zorg dragen voor de asbestemmingen.
- Plaatsen urnenzuilen, kelders, aanbrengen grafnummering.
- Het bijhouden van de administratie (o.a. locatie graven en persoonsgegevens).
- Het jaarlijks mede organiseren en begeleiden van een lichtjestocht op de Begraaf- en gedenkplaats Oldenzaalsestraat ter nagedachtenis van overledenen die begraven zijn in het begraaf- en gedenkpark en een Allerzielenviering rond Allerzielen (2 november) op het begraaf- en gedenkpark Deurningerstraat.
- 2 x per jaar (voor- en najaar) onderhouden van de Joodse Begraafplaats aan de Dennenbosweg.
- Gildebor organiseert en begeleidt jaarlijks activiteiten op beide begraaf- en gedenkparken tijdens de Open Monumentendag (1 x per jaar).

Volksgezondheid

- Wij houden aandacht voor een gezonde, groene, klimaat adaptieve omgeving.
- Wij blijven inzetten op de aanpak van middelengebruik, samen met onze regionale en lokale ketenpartners. Die aanpak is zowel repressief als preventief.
- Wij blijven inzetten op meer kanselijkheid in gezondheid met nadruk op aanpak aan het begin van de levensloop (Kansrijke Start en Nu niet Zwanger) en met extra aandacht voor achterliggende problematiek. Dit is een onderdeel van versterken van de sociale basis en het leggen van de nadruk op selectieve preventie, zoals dat is verwoord in het Transformatieplan.
- Met het gezondheidsbeleid zetten wij in op integrale, gebieds- of themagerichte vroegtijdige preventie bij beginnende problematiek. Daarin werken wij samen met andere partners (publiek – privaat) en met inwoners. Dit doen wij vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid, zoals wij dat ook hebben benoemd in het Transformatieplan.
- Samen met de veertien Twentse gemeenten, zorgverzekeraar en zorgkantoor Menzis, GGD Twente en de provincie Overijssel blijven wij inzetten op het bevorderen van de samenwerking op het snijvlak van zorg, welzijn en wonen met het oog op het realiseren van de juiste zorg op de juiste plek de inwoners van Twente (Twentse Koers). Ook het verminderen van gezondheidsverschillen tussen inwoners van Twente is hierbij een doel. Dit kunnen wij niet zonder partners zoals zorgaanbieders, welzijnsstichtingen, huisartsen, inwonersinitiatieven en schuldhulpverleningsorganisaties en dergelijke.

Wat mag het kosten?

Taakveld	Saldo rekening 2022	Saldo begroting 2023	Lasten begroting 2024	Baten begroting 2024	Saldo begroting 2024	Verschil 2024 - 2023
7.1 Volksgezondheid	-3.378	-3.466	4.228	621	-3.607	-141
7.2 Riolering	2.192	2.346	8.731	11.260	2.529	183
7.3 Afval	2.092	1.865	9.680	11.623	1.944	78
7.4 Milieubeheer	-3.136	-2.658	6.477	2.980	-3.497	-839
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-146	-264	899	618	-280	-16
Totaal 7 Volksgezondheid en milieu	-2.376	-2.177	30.015	27.103	-2.912	-735

Taakveld	Saldo begroting 2024	Saldo begroting 2025	Saldo begroting 2026	Saldo begroting 2027
7.1 Volksgezondheid	-3.607	-3.607	-3.607	-3.607
7.2 Riolering	2.529	2.546	2.563	2.582
7.3 Afval	1.944	1.944	1.949	1.949
7.4 Milieubeheer	-3.497	-5.070	-3.594	-3.427
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-280	-280	-280	-280
Totaal 7 Volksgezondheid en milieu	-2.912	-4.467	-2.968	-2.782

Financiële toelichting

7.1 Volksgezondheid (€ 141.000 nadeel)

In de Zomerbrief 2022-2026 hebben wij incidentele middelen gevraagd (€ 170.000) voor gezondheidspreventie (23-NB-7.2), het stedelijk programma dementie (23-NB-7.4) en Gezonde start (23-NB-7.3) vooruitlopend op de brede spuk GALA. Dit leidt tot een voordeel in 2024 ten opzichte van de begroting 2023. De middelen vanuit de nieuwe brede spuk voor de uitvoering GALA en Sportakkoord II (23-FP-7.1) zijn budgetneutraal opgenomen in de begroting.

Binnen dit taakveld wordt ook een gedeelte van de bijdrage aan SamenTwente verantwoord. Zoals in de Zomernota (23-FP-9.21) toegelicht is de bijdrage geïndexeerd en hebben ook enkele voordelige herstelmutaties plaatsgevonden. Daardoor ontstaat binnen dit taakveld een nadeel van € 391.000 in 2024. Het restend verschil wordt veroorzaakt door de actualisatie van de toerekening van uren aan dit taakveld.

7.2 Riolering (€ 183.000 voordeel)

Per saldo is dit taakveld neutraal t.a.v. de algemene middelen m.u.v. de compensabele BTW en de overhead. We verwachten weliswaar hogere exploitatielasten, maar tegelijkertijd ook hogere inkomsten uit rioolheffing. De hogere

exploitatiekosten worden overwegend veroorzaakt door de indexatie, maar ook door hogere kapitaallasten van de geplande vervangingsinvesteringen in 2023 en 2024. Uit de actualisatie van het volume en de indexering van de rioolheffing blijkt dat er in 2024 hogere inkomsten te verwachten zijn. Per saldo wordt er voor 2024 een lagere dotatie in de voorziening Riolering voorzien dan in de begroting 2023.

Meerjarig gezien verwachten we hogere inkomsten, maar ook hogere kapitaallasten. De kapitaallasten lopen meerjarig op van ca 2 mln in 2024 tot 2,1 mln in 2028. Vooralsnog worden de investeringen rechtstreeks onttrokken uit de voorziening Riolering. In volgende jaren worden de vervangingsinvesteringen en andere (grond-)watergerelateerde maatregelen verwacht, die hogere kapitaallasten zullen genereren.

7.3 Afval (€ 78.000 voordeel)

Afval is een gesloten circuit. Het verschil tussen de uitgaven en de inkomsten op dit taakveld (saldo) wat wordt gepresenteerd is benodigd om de uitgaven op andere taakvelden die gerelateerd zijn aan afval in de begroting te kunnen dekken. Het gaat dan om kwijtschelding, BTW en om overheadkosten die feitelijk onderdeel vormen van de afvalbegroting, maar volgens de BBV regels op andere taakvelden worden gepresenteerd. De uitgavenkant van de afvalbegroting stijgt in 2024. Dit wordt veroorzaakt door de vaststelling van drie nieuwe beleidsvoorstellen. Deze hebben betrekking op handhaving afvaldump (24-NB-7.1), intensivering van beleidskracht afval en circulariteit verhogen (24-NB-7.2) en structurele inzet mobiele milieupark (24-NB-7.3). Omdat de afvalbegroting kostendekkend is staat hier hetzelfde bedrag aan inkomsten tegenover. Deze inkomstenstijging wordt gerealiseerd door een verhoging van het vaste tarief. De variabele tarieven blijven ongewijzigd.

7.4 Milieubeheer (€ 839.000 nadeel)

In het bestedingsplan Duurzaamheid 2023-2026 is exploitatiebudget beschikbaar gesteld ter dekking van strategische vraagstukken, beleidsvorming, onderzoeken, communicatie, participatie en kapitaallasten (zaaknummer 3598092). Dit leidt tot een verhoging van de uitgaven ad. € 650.000 t.o.v. de primitieve begroting 2023. Daarentegen is er een afname van personele inhuurlasten (€ 121.000), omdat voor duurzaamheid nu intern personeel wordt geworven (gedekt wordt uit de uitvoeringsmiddelen voor klimaat- en energiebeleid). Verder zijn in 2023 incidenteel middelen uit de reserve Duurzaamheid ter beschikking gesteld ter dekking van een deel van de kosten van de aansluiting en het te realiseren klantstation en meetdienst voor het zonnenveld ad. € 75.000.

Verder hebben wij in 2024 een verhoging van de gemeentelijke bijdrage van € 366.000 aan de Omgevingsdienst Twente (23-FP.7.2) in het kader van het traject Herijking Financiering. Hengelo vraagt structureel meer inzet aan dan bij de oprichting destijds is ingebracht. Het resterend verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door prijsindexatie, rentelasten en toerekening van uren.

7.5 Begraafplaatsen (€ 16.000 nadeel)

Dit taakveld laat geen significante afwijkingen zien.

Risico's

Belangrijk onderdeel om wateroverlast te voorkomen is het afkoppelen van hemelwater van de gemengde riolering. Afkoppelen van hemelwater is een belangrijk beleidsuitgangspunt zoals geformuleerd in het Programma Water en Riolering 2023-2027. Dit programma wordt naar verwachting in het najaar van 2023 door de raad vastgesteld. De uitvoeringsagenda van het programma is ambitieus. Voor komende jaren zien we daardoor een uitdaging om voldoende personeel te behouden en werven om hier invulling aan te geven. Met name aan de kant van de voorbereiding en projectbegeleiding. We zijn een ambitieuze gemeente met veel projecten en programma's. Daarnaast komen er vanuit externen ook vragen en projecten. Belangrijk hierbij is het maken van keuzes. Wat doen we wel en wat we (nog) niet?

Daarnaast wordt de problematiek steeds complexer en de opgaven worden groter. De samenwerking met en afhankelijkheid van andere partijen (zoals Nutsbedrijven, warmtenet, milieu) neemt toe. Dit vergt een betere integrale afstemming. Waarbij belangen en doelen in sommige gevallen uiteen kunnen lopen. Dit kan leiden tot het dubbel uitvoeren van werkzaamheden. Bijvoorbeeld wanneer een straat / weg er binnen beperkte periode 2 maal op de schop gaat. Dat is ontoelaatbaar, niet alleen vanwege kostenoverwegingen, maar ook naar onze inwoners die dubbele overlast gaan ervaren.

Verder zijn we afhankelijk van politieke besluiten, zowel op lokaal niveau als landelijk. Groot risico vanuit landelijk beleid is de continuïteit van financiële middelen. Dit, samen met de stijgende grondstofprijzen kan de realisatie van doelen in de weg staan.

Ten slotte moeten we ons realiseren dat 'slechts' 30% van de ruimte/grond is in bezit van de gemeente Hengelo. Op dit stukje kunnen we direct invloed uitoefenen. Op de overige 70% zijn we afhankelijk van andere partijen (bijvoorbeeld particulieren en woningcorporatie Welbions) om soms kostbare maatregelen te nemen. Het is de vraag of we deze partijen er van kunnen overtuigen om maatregelen te treffen.

5.2.8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

Aanspreekpunt bestuurlijk

Wethouders Steen en Gerrits

Aanspreekpunt ambtelijk

L. de Vries en J-P. Boutkan

Welke belangrijke ontwikkelingen zien we voor 2024?

Ruimtelijke puzzel

Rijk en regio staan voor een veelzijdige ruimtelijke opgave. We streven gezamenlijk naar het realiseren van aantrekkelijke landschappen, goede natuur- en waterkwaliteit, voldoende en betaalbare woningen voor iedereen, een duurzame energie- en voedselvoorziening én een veilige leefomgeving voor mens en milieu. Bovenal is het cruciaal om deze ambities in te passen in de ruimtelijke inrichting van het land. Dit is een complex vraagstuk dat maatschappelijke dilemma's meebrengt en goede samenwerking tussen overheden vereist. Voor het Rijk is dit aanleiding geweest om een sterkere regierol te pakken op ruimtelijke ordening. Met de Nationale Omgevingsvisie is de eerste stap naar deze actievare rol van het Rijk gezet. Een belangrijke stap voor de komende periode is het komen tot een nationaal ruimtelijk beleid, waarin het programma NOVEX (ruimtelijke opgaven) verbonden wordt aan het programma Mooi Nederland (ruimtelijke kwaliteit). Centraal in NOVEX staan de opgaven om de uitvoering te versnellen en de samenwerking te vernieuwen. In dit kader krijgen provincies de opdracht om een startpakket van nationale opgaven te verbinden aan decentrale opgaven, met als doel te onderzoeken hoe de verschillende opgaven met elkaar én met de ruimtelijke kwaliteit kunnen worden versterkt, welke richtinggevend keuzes daarvoor nodig zijn en hoe de uitvoering vorm krijgt. Op basis van deze 'provinciale puzzels', komen Rijk en provincies eind 2023 samen tot een 'ruimtelijk arrangement' per provincie. Hierbij worden afspraken gemaakt hoe zij de ruimtelijke puzzel naar de praktijk vertalen. Met de Provincie Overijssel wordt samen met de gemeenten gewerkt aan deze puzzel, o.a. de Omgevingsvisie voor Overijssel en het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG). In 2024 zullen we samen met de Provincie Overijssel en de gemeenten en andere partners invulling gaan geven aan de afspraken gemaakt met het Rijk. Samen met Enschede en Almelo stellen we daarnaast voor het stedelijk gebied in Twente een Regionale investeringsagenda op. Deze investeringsagenda maakt duidelijk waarop geïnvesteerd moet worden de komende decennia om uit te groeien tot de Groene toptechnologische regio. Onderdeel hiervan is de ontwikkeling in de spoorzone Hengelo-Enschede (SHE).

Groeiende vraag naar passende woningen

We zien dat de Hengelose bevolking vergrijst. Dit leidt tot een toenemende vraag naar seniorenwoningen. Daarnaast zien we een toename in de stroom van nieuwkomers. Dan gaat het om statushouders, jongeren/studenten, expats en arbeidsmigranten. Belangrijke doelgroepen om de beroepsbevolking op peil te houden.

Ondanks dat wij volop inzetten op de realisatie van woningen in de verschillende projecten moet worden opgemerkt dat er ook externe factoren zijn waar wij minder tot geen invloed op hebben. Zo zijn wij als gemeente niet de ontwikkelaar en meestal ook niet de grondeigenaar. We zijn afhankelijk van de marktontwikkelingen (bouwkosten en rente) en de krapte op de arbeidsmarkt. Factoren die grotendeels buiten onze invloedssfeer liggen, maar die wel gevolgen kunnen hebben voor onze woningbouwdoelstellingen.

Om als overheid meer grip op de woningmarkt te krijgen introduceert minister voor Volkshuisvesting Hugo de Jonge uitwerkingen van de Nationale woon- en bouwagenda via een aantal wetswijzigingen, zoals de Wet versterking regie op de volkshuisvesting. Deze wet vergroot het juridisch instrumentarium van gemeenten om meer betaalbare woningen te realiseren.

Omgevingswet

Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Dat heeft de Eerste Kamer op 14 maart van dit jaar besloten. De Omgevingswet bundelt 26 wetten die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving in één wet. Het doel van deze nieuwe wet is:

- een inzichtelijk en voorspelbaar stelsel dat eenvoudig is in gebruik;
- een samenhangende aanpak van de fysieke leefomgeving;
- ruimte voor lokaal maatwerk;
- snellere en betere besluitvorming.

De Omgevingswet vraagt om een integrale benadering van de fysieke leefomgeving voor met alle daarbij behorende aspecten, zoals bouwen, milieu, water, landschap en mobiliteit, maar ook met gezondheid en veiligheid. Dit vraagt om andere werkwijzen en een verandering van houding en gedrag van alle betrokkenen.

De Omgevingswet kent nieuwe instrumenten, waaronder de omgevingsvisie, het omgevingsprogramma en het omgevingsplan. De omgevingsvisie is een strategische langetermijnvisie die een ruimtelijk kader biedt, dat de basis zal vormen voor het omgevingsprogramma en het omgevingsplan.

Relevante beleidsnota's

- [Nationale omgevingsvisie \(2020\)](#)
- [Omgevingsagenda Oost-Nederland \(2020\)](#)
- [Omgevingsvisie Overijssel](#)
- [Structuurvisie Hengelo 2030](#)
- [Omgevingsvisie Hengelo's buiten \(2020\)](#)
- [Omgevingsvisie Hart van Hengelo \(2022\)](#)
- [Ontwikkelagenda Netwerkstad Twente](#)
- [Woonagenda Twente 2021-2025 \(2021\)](#)
- [Woonvisie Hengelo 2016 - 2026](#)
- [Woonagenda Hengelo 2021-2030](#)
- [Masterplan Hart van Zuid \(2008\)](#)
- [Programma Hart van Zuid 2022-2026](#)
- [Ontwikkelkaart Hart van Zuid](#)

Verbonden partijen

Welbions

Welbions draagt aan het programma bij met de sociale woningvoorraad die zij ontwikkelt en beheert. De gemeente maakt samen met Ookbions, de huurdersvereniging en Welbions prestatieafspraken.

Wat willen we bereiken?

8.1 Hengelo kent meer woningen waarin inwoners prettiger wonen

8.1.1 Hengelo kent een groter aanbod van koop- en huurwoningen

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Aandeel huurwoningen als deel van de totale woningvoorraad (%)	42,8%(2020) 42,9%(2021) 42,8%(2022)	43%	42%	42%	42%	42%	42%
Aantal koopwoningen in Hengelo (aantal) ¹	21.953(2020) 22.027(2021) 22.344(2022)	22.344	22.544	22.744	22.944	23.144	23.344
Aantal huurwoningen in Hengelo (aantal) ¹	16.567(2020) 16.695(2021) 16.670(2022)	16.670	16.870	17.070	17.270	17.470	17.670
Aantal huurwoningen corporaties als deel van de totale huurvoorraad (%)	30,6%(2022)	30,6	30,6%	30,6%	30,6%	30,6%	30,6%

¹ (index = 100)

8.1.2 Inwoners kunnen langer zelfstandig blijven wonen in een geschikte woning

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Aandeel huishoudens met zelfstandig wonende hoofdbewoner ≥ 75 jaar als deel van het totale aantal huishoudens bewoonde woningen (%) ¹	14,3%(2020) 14,3%(2021) 14,4%(2022)	14,4%	14,4%	14,4%	14,5%	14,6%	14,6%
Aantal positief afgehandelde Wmo-aanvragen voor aanpassingen aan de woning per jaar (aantal)	PM (2020)	470	470	460	450	450	450

¹ Aantal bewoonde woningen is 37.365; aantal hoofdbewoners 75+ is 5.400.

8.1.3 Meer woningzoekenden vinden een passende woning in Hengelo

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Percentage woningzoekenden dat een huurwoning krijgt toegewezen als deel van totaal mensen dat actief een huurwoning zoekt (%)	22,3%(2020)	20,0%	20,0%	20,0%	20,0%	20,0%	20,0%
Krapte-indicator koopwoningen voor Hengelo/ Borne (verhoudingsgetal) ¹	2,6(2020,Q2)	2,8	2,8	3	3,1	3,3	3,5

¹ De formule voor de NVM krapte-indicator is: (Aantal aanbod halverwege kwartaal uit vijfvermodel/ Aantal transacties in kwartaal) * 3

Wanneer de NVM krapte-indicator onder de 5 komt, is sprake van een verkopersmarkt.

Wanneer de NVM krapte-indicator tussen de 5 en 10, is sprake van een evenwichtige markt.

Wanneer de NVM krapte-indicator boven de 10 komt, is sprake van een kopersmarkt.

8.2 Inwoners van Hengelo waarderen hun leefomgeving meer, dragen hier meer aan bij en treffen elkaar vaker

8.2.1 Inwoners zijn meer tevreden over de kwaliteit van hun fysieke leefomgeving zoals voor veiligheid, gezondheid en natuur

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Percentage Hengeloërs dat vindt dat de leefbaarheid van de buurt de afgelopen jaren duidelijk of enigszins vooruit is gegaan (%)	11,9%(2019) 14,9%(2021) 17,4%(2022) 20,6%(2023)	15,0%	15,0%	15,2%	15,3%	15,4%	15,4%

8.3 De binnenstad en Hart van Zuid zijn aantrekkelijker voor inwoners, bezoekers en bedrijven

8.3.1 Meer mensen bezoeken de binnenstad van Hengelo en verblijven er langer

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Gemiddeld aantal weekbezoekers binnenstad Hengelo	71.700(2019) ¹	geen data beschikbaar					
Gemiddelde verblijfsduur in de binnenstad per bezoeker (minuten)	96(2019) ²						

1 I.v.m. de afwijkende bezoekersaantal in 2020 door corona is 2019 als peiljaar genomen.

2 I.v.m. de afwijkende bezoekersaantal in 2020 door corona is 2019 als peiljaar genomen.

Data mogen niet meer worden gebruikt i.v.m. privacywet

8.3.2 We hebben een aantrekkelijk compact stadshart waarin winkels en horeca in de binnenstad van Hengelo meer bijeen zijn gebracht in een kleiner gebied

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Rapportcijfer dat Hengeloërs geven voor de binnenstad van Hengelo (rapportcijfer 1-10)	5,4(2019) 6,1(2021) 6,2(2022)	6,2	6,3	6,3	6,4	6,4	6,5
Percentage leegstaande panden in het compacte stadshart (%)	19(2020)	-4%	-5%	-10%	-15%	-15%	-10%

8.3.3 Meer mensen wonen in de binnenstad

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Aantal huishoudens in het binnenstadsgebied (aantal) ¹	1.143(2020)	1.165	1.283	1.323	1.363	1.400	1.450

1 Binnenstadsgebied in de binnenstadsmonitor is op adresniveau vastgesteld. In het volgende document is aangegeven wat het gebied is (blauw omlijnd, figuur 2b)

https://www.binnenstadsmonitorhengelo.nl/images/Handleiding/Handleiding_Binnenstadsmonitor_Hengelo.pdf

8.3.4 Meer mensen wonen, werken en leren in Hart van Zuid

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Aantal huishoudens in Hart van Zuid (aantal)	p.m.(2020)	0	60	304	824	964	1139
Aantal bedrijfsvestigingen in Hart van Zuid (aantal)	167(2020)	184	190	195	200	205	210

Wat gaan we daarvoor anders doen in 2024?

De doelen:

8.1.1 Hengelo kent een groter aanbod aan koop- en huurwoningen,

8.1.2 Inwoners kunnen langer zelfstandig blijven wonen in een geschikte woning en

8.1.3 Meer woningzoekenden vinden een passende woning in Hengelo

Deze doelen zijn niet van elkaar los te zien.

- De maatregelen en ambities uit de Nationale woon- en bouwagenda en de Twentse Woondeal krijgen in 2024 verder vorm. Hengelo beweegt mee met deze maatregelen om betaalbare woningbouw te stimuleren en goed verhuurderschap te realiseren. Maar er is meer nodig. Om de krapte te verminderen

bestendigen wij in 2024 de ingezette nieuwbouwlijn en realiseren conform de Woonagenda 2021-2030, 300 tot 450 woningen, voornamelijk in het betaalbare koop- en huur segment. Uitdagingen hierin zijn de hoge bouwkosten, de gestegen rente en de regelgeving rond stikstof. Het zwaartepunt van de woningbouw ligt in de Binnenstad en Hart van Zuid, waar op termijn meer dan 2000 woningen worden gerealiseerd.

- Naast de plannen in de binnenstad en Hart van Zuid kijken we naar andere ontwikkellocaties als Campus Driene, het Gezondheidspark en Beckum. In 2024 richten wij ons ook op het kleinschalige woningbouw in de bestaande wijken waarbij seniorenhuisvesting aandacht krijgt om doorstroming binnen de wijk te stimuleren.
- Om de positie van starters op de koopwoningmarkt te verbeteren wordt een starterslening ingevoerd. (24-NB-8.4)
- Samen met Welbions en Ookbions geven we invulling aan de (nog nader te bepalen) prestatieafspraken 2024-2025, waarin nieuwbouw, verduurzaming, huisvesting van doelgroepen en het terugdringen van zoektijden belangrijke thema's zijn.
- Via de aanvraag van rijkssubsidies om onrendabele toppen weg te nemen, de inzet van bouwcoalities om samenwerkingen te zoeken in de regio, blijven we de woningbouwproductie aanjagen.
- In 2024 starten we met de uitwerking van een programma Volkshuisvesting, dat onder de omgevingsvisie valt. Dit programma is vanuit de nieuwe wet versterking regie op de volkshuisvesting verplicht. Het programma vervangt de Woonvisie 2016-2026. Hierin is uitgewerkt welk woningbouwprogramma op welke locaties en voor welke doelgroepen in Hengelo is geprogrammeerd.
- Voor de nieuwe woonwagelocaties heeft de raad het beleidskader vastgesteld. Hierbinnen hebben wij drie locaties verder uitgewerkt, zijnde Sportlaan Driene, Bartelinkslaantje en de Grobbenweg. Voor deze locaties is een omgevingsplanwijziging nodig. Hier starten we op 1 januari 2024 mee bij het ingaan van de Omgevingswet. Welbions is betrokken als partner bij de ontwikkeling van de locaties omdat een groot deel van de woonwagelocaties onder de doelgroep van Welbions valt.
- De realisatie van woningen kent een ruime doorlooptijd. Dit is problematisch voor huishoudens en/of spoedzoekers die op korte termijn een woning nodig hebben. Wij zien tijdelijke woningen als tussentijdse oplossing om de krapte op de woningmarkt te verminderen. In 2024 worden diverse projecten voor tijdelijke woningen gerealiseerd aan de Bandoengstaat, Stadionlaan en de Heraklesstraat. Aan de Hazenweg worden appartementen voor de tijdelijke huisvesting van statushouders gerealiseerd. Welbions voert het beheer over deze tijdelijke locaties.
- In het najaar van 2024 evalueren we de opkoopbescherming die vanaf 1 januari 2023 geldt voor de wijken Groot Driene, Woolde en delen van de Binnenstad.

8.2.1 Inwoners zijn meer tevreden over de kwaliteit van hun fysieke leefomgeving zoals veiligheid, gezondheid en natuur

Door de invoering van de Omgevingswet en een nieuwe manier van werken wordt meer samen met inwoners gewerkt aan de fysieke ontwikkeling van de stad. Inwoners wordt met de nieuwe Omgevingswet gestimuleerd om meer initiatief te nemen in hun eigen leefomgeving. Het meer samen met inwoners werken aan de stad draagt bij aan de waardering van onze inwoners voor hun eigen leefomgeving.

- In Hengelo zijn wij in 2019 begonnen met de ontwikkeling van onze omgevingsvisie. We pakken dit gefaseerd aan. De eerste twee fasen zijn inmiddels vastgesteld: Hengeloos Buiten (oktober 2020) en Hart van Hengelo (november 2022). In 2022 zijn wij gestart met de ontwikkeling van de derde fase, de omgevingsvisie Stedelijk gebied. Het Kader voor de omgevingsvisie stedelijk gebied is in juni 2023 door de gemeenteraad vastgesteld. De vaststelling van de omgevingsvisie Stedelijk gebied wordt verwacht in het tweede kwartaal van 2024. Daarmee wordt voldaan aan de eis dat er voor 2025 sprake moet zijn van een gemeente dekkende omgevingsvisie. Daarna verbinden én actualiseren we de drie fasen tot de omgevingsvisie Hengelo.
- Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 hebben wij van rechtswege een omgevingsplan. Dit tijdelijke omgevingsplan moet voor 2030 zijn omgezet naar een volwaardig omgevingsplan dat voldoet aan alle eisen die de Omgevingswet stelt.
- Het omgevingsplan bevat alle gemeentelijke regels over de fysieke leefomgeving. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet, worden alle bestemmingsplannen, enkele verordeningen en de bruidsschat (Rijksregels die worden overgedragen aan gemeenten) automatisch aangemerkt als het tijdelijke deel van het omgevingsplan. Op dit moment wordt gewerkt aan de eerste fase van het volwaardige omgevingsplan voor de Hasseler Es en een deel van het bedrijventerrein Oosterveld. De omzetting van het tijdelijke naar het volwaardige omgevingsplan is een enorme klus die meerdere jaren in beslag zal nemen. Bij

het omgevingsplan zijn o.a. de ontwikkelingen van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) sterk van invloed. Op dit moment zijn er namelijk nog enkele technische beperkingen in het DSO, waardoor we nieuwe ontwikkelingen mogelijk eerst nog niet volledig kunnen faciliteren via een omgevingsplan.

- Het omgevingsplan vormt de grondslag voor vergunningverlening, toezicht en handhaving voor alle activiteiten in de fysieke leefomgeving. Wij stellen ons ten doel dat het omgevingsplan op een 'slimme manier' ontsloten wordt. Dat wil zeggen dat gebruikers gericht antwoord krijgen op hun vragen welke regels er gelden, of zij ergens een vergunning voor nodig hebben en hoe zij een melding of vergunningaanvraag moeten indienen. Met het realiseren van deze ambitie zijn wij de komende jaren bezig, aansluitend bij de ontwikkeling van dienstverlening gemeentebreed.
- Het landelijk gebied is meer dan ooit in beweging, want we moeten in Nederland stikstof en broeikasgassen verminderen en water- en bodemkwaliteit en biodiversiteit verbeteren. Stuk voor stuk complexe natuur- en klimaatopgaven die zowel het stedelijk als het landelijk gebied raken, met elkaar verbonden zijn, en binnen afzienbare tijd moeten worden gerealiseerd. Al deze opgaven komen samen bij het NPLG (Nationaal Programma Landelijk Gebied). Dit wordt via de provincies PPLG (Provinciaal Programma Landelijk Gebied) doorvertaald naar een gebiedsprogramma voor Zuidoost Twente waar Hengelo onderdeel van uitmaakt. In 2024 gaan we samen met de betrokkenen in het buitengebied van Hengelo werken aan de invulling van het gebiedsprogramma voor Zuidoost Twente. (24-NB-8.5)

8.3.1 Meer mensen bezoeken de binnenstad van Hengelo en verblijven er langer

- In 2024 gaan we verder met de aanpak van de binnenstad. Nadat in 2023 het Marktplein is opgeleverd is aansluitend de herinrichting van De Wetstraat en omgeving opgestart. Dit zal in 2024 worden afgemaakt. Daarnaast zullen we verder gaan met de gebieden die in het handboek aantrekkelijke binnenstad als te transformeren naar wonen zijn heringericht.
- We gaan het Prins Bernhardplantsoen aantrekkelijker maken en breiden het paviljoen uit. Zodat deze het hele jaar geëxploiteerd kan worden. Een ander belangrijk onderwerp voor 2024 is de regulering van de toegang voor gemotoriseerd verkeer in de binnenstad. Het is de bedoeling om in 2024 hiervoor cameratoezicht te implementeren.

De doelen:

8.3.2 We hebben een aantrekkelijk compact stadshart waarin winkels en horeca in de binnenstad van Hengelo meer bijeen zijn gebracht in een kleiner gebied,

8.3.3. Meer mensen wonen in de binnenstad en

8.3.4. Meer mensen wonen, werken en leren in Hart van Zuid.

- In het kader van de Nationale Omgevingsvisie (Novi) is tussen Rijk, Provincie en Regio afgesproken dat op een aantal thema's die van nationaal belang zijn wordt samengewerkt. Hieruit is onder meer de afspraak naar voren gekomen dat Hengelo en Enschede samen gaan inzetten op de ontwikkeling van de drie stationslocaties Hengelo, Kennispark en Enschede onder de noemer Spoorzone Hengelo-Enschede (SHE). Deze gezamenlijke ontwikkeling gaat een belangrijke bijdrage leveren aan de aantrekkelijkheid van de steden voor het aantrekken en binden van talent. Dit wordt gezien als een zeer belangrijke opgave om Twente daadwerkelijk als groene toptechnologische regio verder te kunnen ontwikkelen. De afgelopen twee jaar hebben we met Enschede gewerkt aan een gezamenlijk verhaal en ontwikkelstrategie voor de Spoorzone Hengelo Enschede. Deze visie is een stip op de horizon waarbij de kansen en ambitie voor de Spoorzone Hengelo Enschede in beeld zijn gebracht. De visie voor de SHE is in 2023 door beide gemeenteraden vastgesteld. Bij de visie hebben we een ontwikkelstrategie opgesteld met drie programmalijnen. De komende periode zal verder invulling worden gegeven aan de ontwikkelstrategie. (24-NB-8.1)
- Met de in 2023 opgestelde Regionale Stedelijke Investerings Agenda (RSIA) presenteren de gemeenten Almelo, Hengelo, Enschede en de provincie Overijssel gezamenlijk hun meerjarige ambities voor Hoogstedelijk Twente. De RSIA heeft als doel om: de propositie en voorstellen van de drie steden als één geheel beter kenbaar te maken. De belangen van de drie steden voor de lange termijn aan elkaar te verbinden en de samenwerking tussen de drie steden (domeinoverstijgend) verder te verstevigen. Hiermee ontstaat een sterkere basis voor de gehele regio Twente en is beter zichtbaar welke rol Twente speelt in landelijke uitdagingen en ambities. Om die rol te kunnen vervullen dienen we vervolgens positie, middelen, ondersteunend beleid en investeringen (o.a. van het Rijk) te verkrijgen om zo invulling te geven aan belangrijke rijksbeleidsdoelen en samen te werken aan de toekomst van Nederland. De RSIA is input vanuit stedelijk Twente voor het Rijk bij het opstellen van de nieuwe nota Ruimte (2024). Samen met Almelo,

Enschede en de provincie Overijssel werken we aan de uitvoering van de RSIA. Dat vraagt flinke inzet in tijd, capaciteit, kennis en geld. Voor nu en de langere termijn.

- In het Actieplan 2022-2026 Hart van Zuid zijn de belangrijkste opgaven, thema's en projecten beschreven voor de verdere ontwikkeling van Hart van Zuid voor de komende periode. Een belangrijk deel van onze woningbouwopgave wordt hier in Hart van Zuid gerealiseerd. Samen met rijk, provincie en partners werken we aan de opgave om de realisatie van deze woningbouw te kunnen versnellen.
- Hart van Zuid is volop in ontwikkeling. Samen met marktpartijen en andere stakeholders transformeren wij dit gebied naar een levendig en uniek stadsdeel. De afgelopen jaren hebben wij als gemeente belangrijke voorzieningen en verbindingen gerealiseerd. Het uiteindelijke resultaat en succes van Hart van Zuid valt of staat echter bij de periode die nu komen gaat. Want het zijn de mensen die in het gebied wonen, werken en ontmoeten die ervoor gaan zorgen dat het stadsdeel ook echt gaat leven. Met de marktpartijen werken we samen aan deze ambitie in de markttafel Hart van Zuid, waarbij het uitgangspunt is dat we samen meer zijn dan de som der delen. Ook gebiedsoverstijgende thema's worden vanuit de markttafel geadresseerd. Komend jaar gaan we deze samenwerking een impuls geven, mede met het oog op het organiseren van een continue bouwstroom, de behoefte aan het versnellen van de (betaalbare) woningbouw.
- In Hart van Zuid dienen zich nieuwe vraagstukken en kansen aan. Zoals bijvoorbeeld de nieuwe invulling van het KMS terrein en Lansinkveste, waar de oorspronkelijke industriële zware bedrijvigheid is vertrokken. Gelet op het belang van deze locaties voor de ontwikkeling van de stad en Hart van Zuid en vanuit regionaal perspectief bezien, de Spoorzone Hengelo-Enschede, is het wenselijk dat de gemeente mede de regie voert op de visieontwikkeling van deze gebieden. Er spelen meerdere belangen op verschillende schaalniveaus. De gemeente moet hierbij kunnen sturen op het maatschappelijke en stadsbrede belang. (24-NB-8.3)
- Gezien de leegstand in de binnenstad van Hengelo is de uitbreiding van Lange Wemen met een substantiële hoeveelheid detailhandel niet meer wenselijk. Met een nieuw integraal plan wordt een impuls aan de binnenstad gegeven, wordt de ruimtelijke kwaliteit versterkt en kan er binnenstedelijk een aantrekkelijk stedelijk woonmilieu gerealiseerd worden. De komende jaren wordt de planvorming voor het gebied Lange Wemen verder uitgewerkt.

Wat blijven we doen?

Ruimte en leefomgeving

- Wij blijven inzetten op de ontwikkeling van de stad en de prioritaire gebieden Hart van Zuid en binnenstad.
- Wij volgen actief het beleid van andere overheden en leveren input aan het ruimtelijk beleid van andere overheden, bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van de omgevingsvisie voor de provincie Overijssel.
- Wij werken door aan de ontwikkeling van de derde fase van onze gemeentelijke omgevingsvisie, de omgevingsvisie voor de wijken en de bedrijventerreinen.
- Wij blijven het programma Omgevingswet uitvoeren, zoals we dat al vanaf begin 2019 doen.
- Wij leveren een bijdrage aan de voorbereiding van nieuwe projecten/initiatieven.

Grondexploitatie

- Financieel strategisch adviseren bij ruimtelijke ontwikkelingen.
- Waar nodig werkt het grondbedrijf actief mee om gemeentelijke doelstellingen te realiseren. De grondposities van de gemeente en marktpartijen zijn sterk bepalend voor de strategie die kan worden gevolgd. De gemeente heeft een sterkere ontwikkelingspositie wanneer gronden in eigendom zijn dan in de gevallen waar ze geen grondpositie heeft. Met het innemen van strategische posities verkrijgt de gemeente een meer sturende rol in het proces en de planning van gronduitgifte.
- Wij zullen ons weer volop inzetten om het mogelijk te maken te voldoen aan de vraag naar kavels voor de particuliere bouw.
- Sturen op kaders zoals vastgelegd in grondexploitaties en contracten.
- Jaarlijks de grondexploitaties herzien en aanbieden aan de Raad conform de wetgeving.

Wonen en bouwen

- Wij monitoren het vastgestelde nieuwbouwprogramma en zetten vol in op de stimulering van woningbouw.
- In Hart van Zuid werken wij aan de hand van het Programma Hart van Zuid 2022-2026 aan de belangrijkste opgaven, thema's en projecten voor de verdere ontwikkeling van Hart van Zuid. De opgaven en

gebiedsgerichte thema's bestaan uit de programmering voor wonen, werkfuncties, de ruimtelijke kwaliteit, duurzame en slimme mobiliteit en marketing, communicatie en placemaking.

- De uitvoering van de maatregelen uit het Integraal Actieplan Vitale Binnenstad die zijn voorbereid worden in uitvoering genomen.
- Wij zetten ons in voor de realisatie van de met Welbions en Ookbions gemaakte prestatieafspraken.
- In samenwerking met onze partners blijven wij inzetten op voldoende, geschikte en betaalbare huisvesting voor kwetsbare inwoners en zorgen daarbij voor de benodigde zorg en ondersteuning. Middels jaarplannen geven wij uitvoering aan de opgaven uit de notitie 'wonen en zorg in Hengelo 2019-2025'.
- Wij blijven werken aan de verbetering van onze dienstverlening in omgevingsplannen vergunningenprocessen
- Aanvragen voor omgevingsvergunningen voor handelingen binnen de fysieke leefomgeving behandelen.
- Ter voorbereiding op aanvragen de mogelijkheid voor informatieverzoeken en vooroverleggen in stand houden, zeker met het oog op de naderende Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging.
- Toezicht houden op naleving van omgevingsvergunningen en handhaven indien wordt afgeweken. Er vindt geen gebiedsgericht toezicht plaats.
- Wij handhaven op basis van klachten.
- Basisregistratie adressen en gebouwen (BAG), de topografische kaart Hengelo en geografische databases beheren en onderhouden en vastgoed- en geo-informatie inwinnen, beheren, analyseren en presenteren.

Wat mag het kosten?

Taakveld	Saldo rekening 2022	Saldo begroting 2023	Lasten begroting 2024	Baten begroting 2024	Saldo begroting 2024	Vershil 2024 - 2023
8.1 Ruimte en leefomgeving	-1.214	-1.150	2.050	97	-1.953	-804
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.207	740	16.491	16.638	147	-593
8.3 Wonen en bouwen	-1.452	-2.639	4.481	2.318	-2.163	476
Totaal 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-1.459	-3.048	23.022	19.053	-3.969	-921

Taakveld	Saldo begroting 2024	Saldo begroting 2025	Saldo begroting 2026	Saldo begroting 2027
8.1 Ruimte en leefomgeving	-1.953	-1.953	-1.727	-1.727
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	147	1.340	1.342	1.409
8.3 Wonen en bouwen	-2.163	-2.363	-2.219	-2.231
Totaal 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-3.969	-2.976	-2.604	-2.549

Financiële toelichting

8.1 Ruimte en leefomgeving (€ 804.000 nadeel)

De hogere lasten worden veroorzaakt door extra personeelskosten om de basis op orde te krijgen (zie 24-NB-8.2). Daarnaast het beschikbaar stellen van formatie voor de inzet op het landelijke gebied (zie 24-NB-8.5).

De personeelslasten zijn voorlopig op dit taakveld geraamd en in de 2e Beleidsrapportage 2024 wordt dit herverdeeld naar de desbetreffende taakvelden waar uren op geschreven worden.

8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen) (€ 593.000 nadeel)

Op dit taakveld worden allereerst alle uitgaven en inkomsten van de woningbouwcomplexen verantwoord. Ieder jaar is uniek en derhalve niet 1 op 1 te vergelijken met andere jaren. Per saldo worden de toe- of afnames verrekend met de balans in de vorm van de boekwaarden. Hiervoor wordt verwezen naar de actuele herziening van de grondexploitaties per 1-1-2023 en de paragraaf 6.4 Grondbeleid van deze begroting. De afwijking ten opzichte van de vorige begroting wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat in 2024 tussentijdse winst en het resultaat erfpacht BXL lager is. Tevens zijn in 2024 éénmalige nakomende kosten voor afgesloten projecten geraamd. Daar tegenover staat een voordeel voor de 'af te sluiten' projecten met een positief resultaat en er een lager bedrag wordt gedoteerd in de voorzieningen in exploitatie genomen gronden. Het resterend verschil wordt veroorzaakt door prijsindexatie, rentelasten en toerekening van uren.

8.3 Wonen en bouwen (€ 476.000 voordeel)

Vanaf 2024 is er 4 jaar € 200.000 beschikbaar (€75.000 meer dan in 2022 en 2023) voor het verder ontwikkelen van de Spoorzone (24-NB-8.1). Met name de afronding van het marktplein in 2023 zorgt voor hogere kapitaallasten vanaf 2024, daarnaast is de begroting 2023 reeds gecorrigeerd op de fasering van de investeringen in de binnenstad in de Zomernota 2023 (totaal nadeel kapitaallasten € 300.000). In 2023 wordt nog € 100.000 uitgegeven aan het maken van het masterplan Lange Wemen (budgetoverheveling 2022-2023), door afronding van dit plan in 2024 en verder niet meer. Het resterende verschil wordt veroorzaakt door prijsindexatie. Meerjarig is er voor de binnenstad in 2025 een piek in de uitgaven (€ 140.000 meer) voor het bouwrijp maken van parkeerterrein Kloosterhof en lopen de lasten op door nieuwe investeringen in de binnenstad.

Door het uitstel van de invoering van de Omgevingswet naar 1 januari 2024, heeft het programma voor de invoering van de omgevingswet een langere looptijd gehad. De langere looptijd van het programma heeft voor extra kosten gezorgd in 2023 door het langer inzetten van personele ondersteuning en softwareontwikkeling. Voor 2024 zijn de invoeringskosten lager begroot. Verder was in 2022 een eenmalige uitgave geraamd voor het mede mogelijk maken van de woningbouwplannen in Beckum. In verband met budgetoverheveling verwachten wij dat deze uitgave in 2023 zal plaatsvinden waardoor de geraamde kosten in 2023 hoger uitvallen t.o.v. 2024. Het resterend verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door prijsindexatie, rentelasten en toerekening van uren.

Risico's

Om meer woningen te realiseren moet er gebouwd worden. We zijn in veel gevallen afhankelijk van externe partijen om dit te realiseren. Met de toename van bouwkosten en hogere rentes is het voor ontwikkelaars minder interessant (of mogelijk) om te investeren. We zien dat investeerders / projectontwikkelaars zich terugtrekken. Of de ontwikkeling op een laag pitje zetten. Daarnaast is de grond voor uitbereiding van nieuwe woonwijken schaars. De focus komt steeds meer op binnenstedelijke herontwikkeling. Deze ontwikkelingen leiden bij steeds meer gemeenten tot hogere investeringskosten om nieuwe woningbouwprojecten te realiseren.

Verder zien we een toenemende stapeling van wetgeving, denk aan klimaatadaptatie en verduurzaming. Dit kan leiden tot vertraging van ontwikkelingen. Of dat er op de beschikbare grond minder woningen kunnen worden gebouwd. Dit kan de doelstelling van veel woningen in korte tijd realiseren belemmeren.

De focus op woningbouw binnen de gemeente en het rijk kan een onbedoeld nadelig effect hebben voor andere functies in het fysieke domein. De focus op (betaalbare) koopwoningen zorgt er daarnaast voor dat woningen in de particuliere huursector schaars kunnen worden. Die huurwoningen hebben wel een functie in het totale woonaanbod die we niet uit het oog moeten verliezen. Ook de druk op de sociale huisvesting neemt verder toe. We hebben een opgelegde taakstelling vluchtelingen en statushouders. Dit in combinatie met mensen op wachtlijsten vanuit de woningbouw. Dit legt een druk op de huisvesting en toenemende onvrede bij inwoners.

De risico's van de grondexploitaties die binnen programma 8 vallen staan beschreven in paragraaf 6.4 grondbeleid.

5.2.9 Bestuur en ondersteuning

Aanspreekpunt bestuurlijk Burgemeester Schelberg, Wethouders Freriksen en Steen

Aanspreekpunt Ambtelijk A. Steinvooorte, A. Lenferink en A. De Vos

Welke belangrijke ontwikkelingen zien we voor 2024?

Inwoner centraal

Als gemeente willen we aansluiten bij inwoners en hun vraag door te doen wat past en kan (inwoner centraal). De samenleving is dynamisch en voortdurend in beweging. Ontwikkelingen volgen elkaar snel op. Zo ook de snelheid en het gemak waarmee informatie uitgewisseld wordt, in een meer digitale wereld. Inwoners zijn ook experts op allerlei gebieden. De rol van ons als overheid verandert daardoor. Zeker omdat wij als gemeente de meest nabije overheid zijn voor inwoners. Door interactie met de inwoners hebben we voortdurend oog voor de optimalisering van onze processen om onze dienstverlening verder te verbeteren. Hierbij denken we mee met inwoners en faciliteren we initiatieven. We hebben de uitdaging om onze dienstverlening zo te organiseren dat het aansluit en kan meebewegen met deze ontwikkelingen.

De manier waarop we ons verhouden tot inwoners, bedrijven, instellingen en partners is gebaseerd op de leidende motieven: *persoonlijk, duidelijk, respectvol en betrouwbaar*. Dit geeft richting aan onze dienstverlening en is de basis voor ons handelen. De leidende motieven zijn de woorden die omschrijven hoe wij met onze inwoners, bedrijven en instellingen willen omgaan. We blijven onze dienstverlening continu verbeteren. Dit vraagt aandacht en inzicht van alle afdelingen in de gemeentelijke organisatie. Het centraal stellen van de inwoner doen we onder andere aan de hand van onze dienstverlening en het betrekken van inwoners (participatie).

Dienstverlening

We verbeteren onze dienstverlening doorlopend. In 2023 zijn we gestart met het uitvoering geven aan de 'uitgangspunten dienstverlening'. Dit zijn richtinggevende uitspraken op hoe onze dienstverlening eruit moet komen te zien, vertaald vanuit de leidende motieven. Het toepassen van de uitgangspunten vraagt doorlopende aandacht en toepassing door de hele gemeentelijke organisatie. We hanteren hierbij:

- Inwoner & de vraag staat centraal
- Eén gemeente & samenwerken met ketenpartners
- Digitaal als voorkeur
- Aanspreekbaar, transparant & lerend

We richten ons op de basis op orde brengen van onze dienstverlening aan de hand van onze uitgangspunten. We brengen samenhang aan in hoe we als gemeente naar inwoners overkomen en handelen. Specifiek richten we op direct duidelijke taal in onze brieven en communicatie door te gaan herschrijven. Bovendien werken we aan samenhang in hoe we onze ingang voor het contact voor inwoners vormgeven. Dit hangt nauw samen met onder andere de (invoering van de) Omgevingswet, transformatieplan en het wijkgericht werken. Verder willen we meer inzicht in hoe inwoners ons ervaren. Daarom starten we op basis hiervan (proces) verbetertrajecten.

Participatie

In Hengelo zoeken we proactief de samenwerking met de samenleving op. Met inwoners, organisaties, ondernemers, (keten)partners en andere betrokkenen. We luisteren en zijn doorlopend in gesprek met de stad. In Hengelo staan we open voor en geven we de mogelijkheid dat iedereen kan meedenken, meedoen en invloed kan uitoefenen op gemeentelijk beleid en de uitvoering daarvan. Ook geven we hen de mogelijkheid om een eigen initiatief te realiseren. We willen meebewegen met ideeën of inbreng vanuit de stad, natuurlijk kijkend naar wat praktisch kan en wettelijk mag (ja, mits). Het maken en uitvoeren van participatie vraagt maatwerk en een bewuste afweging. Het denkkader participatie is hiervoor onze manier om dit af te wegen.

Bestuurlijke samenwerking

(Bestuurlijk) Samenwerken en belangenbehartiging is van steeds groter belang om de maatschappelijke doelen van

de stad te bereiken. De ontwikkeling van het stedelijk gebied is daarbij essentieel voor de ontwikkeling van Twente. De Twentse steden nemen daarin hun verantwoordelijkheid, zonder het brede Twentse belang uit het oog te verliezen. Hoe beter de samenwerking is op allerlei schalen, hoe beter we in staat zijn onze ambities en doelstellingen te bereiken. Denk bijvoorbeeld aan bereikbaarheid, stedelijke ontwikkeling, sociaaleconomische structuurversterking en lobby. En ook de samenwerking tussen overheden, ondernemers en onderwijs/onderzoeksinstituten, via (onder andere) de Twenteboard en de regionale agenda's zoals de Agenda voor Twente en de Regiodeals. Het Hengelose college heeft inmiddels ook formeel zitting in de Twenteboard, als een van de vertegenwoordigers namens de veertien Twentse gemeenten.

Steeds duidelijker wordt de laatste jaren dat de samenwerking tussen Hengelo en Enschede als het gaat om onze ambities en opgaven erg intensief is, groter nog dan met de andere Twentse gemeenten. Beide steden vormen feitelijk, rondom de UT, het hoog stedelijke hart van de toptechnologische regio Twente. De ambities en opgaven komen voor een flink deel overeen en het besef is er dat we die opgaven ook niet alleen aan kunnen. Dat heeft de laatste jaren al geleid tot een heel natuurlijke vorm van ambtelijk en bestuurlijk samenwerken op basis van de inhoud tussen beide steden, met als meest in het oog springende voorbeeld de ook door uw raad vastgestelde visie op de spoorzone Hengelo-Enschede (SHE).

Krapte op de arbeidsmarkt

Het kan niemand meer ontgaan. De krapte op de arbeidsmarkt is al enige tijd een feit en zal in komende jaren toenemen. In de Zomernota is nadrukkelijk stil gestaan bij de gevolgen voor de gemeente Hengelo. Ook wij merken de gevolgen van de opbouw van de beroepsbevolking, de vergrijzing van het personeelsbestand en pensioengolven in de komende jaren voor onze capaciteitsbehoefte. Daarnaast ligt ongewenst vertrek van onze medewerkers naar andere werkgevers steeds op de loer. Deze ontwikkeling vraagt om actie willen wij onze ambities voor de komende jaren waar kunnen maken.

Voor 2024 en verder jaren gaan wij onze inzet dan ook intensiveren om de gevolgen van de arbeidsmarktsituatie het hoofd te bieden. Dat doen wij door ons plan van aanpak arbeidsmarktpositionering verder tot uitvoering te brengen en door te ontwikkelen. Enerzijds door beter te vinden en werven: ons werkgeversmerk en arbeidsmarktcommunicatie verbeteren, meer noodzakelijke recruitmentcapaciteit inzetten (voorstel zomernota: uitbreiding recruitment 24-NB-9.8), jong talent en zij-instromers aantrekken en slimme oplossingen bedenken waarmee we de huidige mismatch tussen vraag en aanbod te lijf gaan.

Maar anderzijds richt onze inzet zich ook op behoud, het binden en boeien van onze huidige medewerkers. Dat betekent onder andere investeren in een goede onboarding van medewerkers in de organisatie en bedrijfscultuur, in duurzame inzetbaarheid, betrokkenheid, vitaliteit, leren & ontwikkelen en in arbeidsvoorwaarden die passen bij de wensen en behoeften van onze medewerkers. Maar bovenal ook aandacht en waardering voor onze medewerkers en het vieren van gezamenlijke successen.

Digitaliseren van fysieke archieven

Wil de gemeentelijke informatievoorziening kunnen meebewegen met de digitalisering van de samenleving en op een maatschappelijk verantwoorde manier omgaan met de inzet van digitale technologie, dan moet ze modern en flexibel zijn. Dit geldt ook voor onze archieven. Door onze fysieke archieven te digitaliseren worden deze tijds- en plaatsafhankelijk beschikbaar, beter vindbaar, duurzamer en veiliger bewaard en kunnen we beter voldoen aan de wetgeving zoals onder meer de modernisering van de Archiefwet en de Wet open overheid (Woo), welke eisen stelt aan het actief en passief digitaal openbaar maken van informatie. De digitalisering van het papieren archief ligt ook in lijn met de strategische opgave Digitale Transformatie en de landelijk breed onderschreven Principes van de digitale samenleving.

Digitale transformatie

Digitalisering verandert de economie en samenleving in een razendsnel tempo. Zo snel dat we soms worden verrast door ontwikkelingen. Als overheid moeten we scherp zijn op nieuwe mogelijkheden en ontwikkelingen, zodat we als gemeente de goede dingen blijven doen voor onze inwoners en ondernemers.

De totale verandering die dit mogelijk moet maken noemen we de Digitale Transformatie. Het is een fundamenteel andere kijk op klantervaring, bedrijfsmodellen en processen waarbinnen digitale informatie een cruciale rol speelt. En dat gaat verder dan het digitaliseren van processen. Het gaat om zowel een culturele- en bedrijfstransformatie als een technologische transformatie, waarbij een optimale inpassing van digitale technologieën en oplossingen kan plaatsvinden.

Zo kunnen we samen meer toegevoegde waarde en vertrouwen creëren voor en door de maatschappij. Met het strategische programma 'Digitale Transformatie' zetten we een beweging in gang waarbij we alert zijn op deze ontwikkelingen en niet verrast worden door veranderingen. Het onderwerp moet voor altijd op ons netvlies gebrand staan. Afgelopen jaar zijn daarin stappen gemaakt in het concreter en persoonlijker maken van het programma. Aankomend jaar gaan we door met het uitvoeren van pilots die ons meer kennis, inzicht en ervaring gaat bieden die we direct in de praktijk kunnen inzetten voor onze inwoners en ondernemers.

Datagedreven werken

De afgelopen jaren heeft Hengelo geïnvesteerd in een meer datagedreven manier van werken in de organisatie. Sindsdien is de wereld enorm veranderd. Er is steeds meer data beschikbaar en de technologische mogelijkheden nemen enorm toe. Bij vele uitdagingen in de stad kan data een cruciale rol spelen waardoor de vraag naar data steeds verder groeit. Daarom is het tijd om de volgende stap te zetten in deze manier van werken. In 2023 is hiervoor een datastrategie opgesteld. Hierin staat beschreven welke onderdelen in de komende jaren aandacht behoeven om waarde te creëren met data voor de stad en de organisatie. Belangrijke pijlers waar komende tijd aan gewerkt wordt zijn: inrichting van processen en verantwoordelijkheden, een data-architectuur en competenties van medewerkers om verantwoord datagedreven te kunnen werken. Een belangrijk onderdeel hierbij is de inrichting van een duidelijk ethisch kader, die breder zal worden vormgegeven dan alleen voor de inzet van data.

Wet Open Overheid

Per 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) van kracht, die de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) vervangt. In datzelfde jaar is hiervoor een impactanalyse uitgevoerd, de gemeentelijke ambitie bepaald en een meerjarig programmaplan op hoofdlijnen opgeleverd. De wet schrijft voor dat binnen vijf jaar alle informatie voor de elf binnen de wet vallende informatie categorieën actief gepubliceerd wordt. Daarbij hebben we acht jaar de tijd de gemeentelijke informatiehuishouding passend te optimaliseren. Beide termijnen lopen vanaf de ingang van de wet. In 2023 heeft het college van B en W deze ambitie vastgesteld. Hiervan is ook een afschrift ter informatie aan de gemeenteraad overhandigd. Het programma 'Wet open overheid' is gestart, en richt zich op de implementatie van een omvangrijke informatiewet met een grote verandercomponent voor de organisatie. De gemeente wordt transparanter en efficiënter.

Verduurzamen maatschappelijk vastgoed

Op basis van de routekaart (die in 2023) wordt opgesteld, zal in 2024 gestart worden met verduurzamen van panden uit de gemeentelijke vastgoedportefeuille. Momenteel wordt nader onderzocht welke panden hiervoor in aanmerking komen en in welke volgorde zij worden aangepakt.

De maatregelen hierbij omvatten zowel energiebesparing, energieopwekking en energietransitie. De intentie is om deze vier panden middels deze maatregelen te verduurzamen tot energieneutraal.

Kapitaalmarkt

De tijden van bijzonder lage marktrentes ligt inmiddels alweer achter ons. De stijging komt voort uit de rentestijging bij de Europese Centrale Bank (ECB) die anticipeert op de torenhoge inflatie. Het verhogen van rentes door de ECB is een traditionele manier de inflatie te drukken. Men blijft naar verwachting de rente verhogen tot dat de inflatie om en nabij de 2% wordt gehaald. Daarnaast blijft er nog onduidelijkheid over de conjunctuur, dit heeft zowel invloed op de rente als de inflatie.

Rechtmatigheidsverantwoording

In 2024 legt het college van B en W rechtstreeks verantwoording af over de financiële rechtmatigheid aan het bestuur. Dit gebeurt met het opnemen van een rechtmatigheidsverantwoording in de Jaarrekening over 2023. Dit komt voort uit het wetsvoorstel 'versterking decentrale rekenkamers'. De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is ook een onderdeel van dit wetsvoorstel. Het doel is het gesprek over de rechtmatigheid tussen het college en de raad te versterken.

In 2022 zijn de bevindingen op de rechtmatigheid door het college van B&W opgenomen in de jaarstukken met de raad. Dit is een goede voorbereiding voor de verantwoording over 2023.

Onzekere financiële kaders vanaf 2026

De onzekere financiële kaders, met name de onzekere rijksinkomsten vanaf 2026 (gemeentefonds), nopen ons om op korte en lange termijn weloverwogen keuzes te maken. Daarom is de strategische agenda verder aangescherpt in de Zomernota 2023-2027, waarbij de langjarige koers 2040 en het collegeprogramma gezamenlijk het fundament waren voor het afwegingskader in de Zomernota.

Wij zullen ons sterk blijven inzetten, tezamen met andere gemeenten en de VNG, om voldoende gecompenseerd te worden door het Rijk voor alle bestaande en nieuwe taken die we moeten uitvoeren, zoals onderwijshuisvesting, sociaal domein, Klimaatakkoord, Omgevingswet, Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen en de landelijke woningbouwopgave. Ook vinden wij dat de volledige opschalingskorting (circa € 4,8 miljoen voor Hengelo) van tafel moet. Vanaf 2026 moeten we voldoende door het Rijk gecompenseerd worden voor volume- (bijv. zorgvraag), loon- en prijsontwikkelingen (accres). Dit zijn voor ons de uitgangspunten in een stevige lobby naar het Rijk. We vinden het niet acceptabel dat we alle bestaande (gemeentelijke) en nieuwe taken moeten uitvoeren, terwijl we door het Rijk als gemeenten veel te weinig compensatie hiervoor ontvangen. Dus de (gemeentefonds)koek voor gemeenten moet groter. Daarmee eisen gemeenten en de VNG nogmaals van het Rijk structurele verhoging van het gemeentefonds.

Ook vinden wij het niet acceptabel om de OZB op dit moment nog extra te verhogen bovenop de reguliere inflatiecorrectie, omdat het Rijk ons door eenzijdig ingrijpen vanaf 2026 niet voldoende structureel compenseert.

We vinden dat het Rijk minimaal € 3 miljard in 2026 (en daarna nog meer) aan het gemeentefonds moet toevoegen, zodat we als gemeenten de taken op een adequaat niveau kunnen (blijven) uitvoeren. Daarom vinden we het niet acceptabel om bezuinigingen door te voeren en laten we bewust een tekort zien in de ravijnjaren 2026 en 2027. Hierin staan wij als gemeente niet alleen, bleek tijdens het VNG congres medio juni 2023. Vele andere gemeenten hanteren dezelfde lijn.

De beschikbare overheidsfinanciën is mede afhankelijk van de kabinetsformatie nu de meeste onderwerpen op het gebied van gemeentefinanciën controversieel zijn verklaard door de Tweede Kamer. In de aanloop naar de nog op te stellen Zomernota volgend jaar kijken we hoe we er dan financieel voor staan vanaf 2026 en dan bepalen we onze vervolgstراتيجية.

Relevante beleidsnota's

- [Financiële verordening 2023](#)
- [Nota investerings- en activeringsbeleid 2023](#)
- [Beleidsnota Integraal Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2023 - 2027](#)
- [Nota reserves en voorzieningen 2016](#)
- [Evaluatie bestemmingsreserves 2021](#)
- [Treasurybesluit 2021](#)
- [Beleidsregels publieke taak leningen en garanties gemeente Hengelo 2021](#)
- [Nota verbonden partijen \(2014\)](#)
- [Accommodatiebeleid Sociaal en Vastgoedkaders 2021](#)
- [Denkkader participatie \(2022\)](#)

Verbonden partijen

- Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBTwente) voert namens ons taken uit op het gebied van onroerend zaken waardering, heffing en invordering van lokale belastingen. GBTwente doet dit efficiënt, zo goedkoop mogelijk, kwaliteit- en inwonergegericht.
- BNG Bank is de sectorbank voor gemeenten, tevens onze huisbankier. Ze draagt bij aan het goedkoop financieren van onze investeringen, waardoor we maatschappelijke kosten laag houden.
- Enexis Holding BV is de energienetwerkbeheerder in de regio en levert met dividend een bijdrage aan onze exploitatie.
- Twence Holding BV is de afvalverwerker en duurzaamheidsbevorderaar voor de regio; ze is vooral verbonden partij t.b.v. programma 7, maar levert met dividend ook een bijdrage aan de algemene middelen.
- Centrum gemeenteregeling samenwerking ICT Hengelo zorgt voor het behalen van schaal- en kwaliteitsvoordelen en het beperken van kwetsbaarheden van de aangesloten organisaties op ICT-gebied.
- Twenteboard initieert en beheert als triple helix organisatie van overheden, ondernemers en onderwijs (onderzoeks) de regionale investeringsagenda's (Agenda voor Twente en Regiodeal Twente) ter versterking van de regionale sociaaleconomische structuur.

Daarnaast werken we samen met de volgende organisaties, die niet kwalificeren als verbonden partij, maar wel belangrijk zijn in samenwerkingsverband:

- Kennispunt Twente draagt bij aan de kwaliteit van onze sturingsinformatie door onderzoek en advies.
- IT Platform Twente verzorgt voor ons een aantal fundamentele delen van de ICT-dienstverlening, waaronder de regionale digikoppeling.

Wat willen we bereiken?

9.1 Meer inwoners zijn betrokken bij hun stad en tevreden over het bestuur van Hengelo

9.1.1 Meer (jonge)(1) inwoners en andere belanghebbenden zijn betrokken bij de ontwikkeling van gemeentelijk beleid en zij voelen zich gehoord.¹

¹ De toevoeging 'jonge' is gedaan, in aansluiting op het traject voor kindinclusie (ook wel Baas boven Baas), waar de raad geld voor beschikbaar heeft gesteld, en waar nu uitvoering aan wordt gegeven.

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Percentage inwoners dat (heel) veel vertrouwen heeft in de wijze waarop de gemeente wordt bestuurd (%) [1] ¹	23,6%(2021) 18,6%(2022) 29,3%(2023)	18,6%	25%	27%	27%	30%	30%
Percentage inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling 'De gemeente betreft inwoners voldoende bij haar plannen, activiteiten en voorzieningen' (%) [1]	29,9%(2021) 31,5%(2022) 42,0%(2023)	31,5%	35%	37%	38%	39%	40%
Percentage inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling 'De gemeente luistert voldoende naar de mening van haar inwoners' (%) [1]	21,8%(2021) 17,6%(2022) 28,4%(2023)	17,6%	25%	27%	30%	30%	30%
Percentage inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling 'De gemeente Hengelo doet wat ze zegt' (%) [1]	23,0%(2021) 18,1%(2022) 28,3%(2023)	17,6%	25%	27%	30%	30%	30%
Minimaal 3 keer per jaar worden kinderen/ jongeren via een Baas boven Baas traject betrokken bij een relevant en actueel thema uit de Beleidsbegroting	n.v.t.	4	3	3	3	3	3

¹ De peilwaarden van deze indicatoren fluctueren de afgelopen jaren. De streefwaarden voor deze indicatoren zijn daarom gebaseerd op een gemiddelde van de peilwaarden 2021, 2022 en 2023 in combinatie met de langjarige ambitie van de Gemeente Hengelo

9.2 Inwoners zijn meer tevreden over de dienstverlening van de gemeente Hengelo

9.2.1 Inwoners waarderen de dienstverlening van de gemeente Hengelo hoog

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Rapportcijfer dat inwoners gemiddeld geven voor de dienstverlening van de gemeente (cijfer 1-10)	6,59 (2019) 6,61 (2021) 6,41 (2022) 6,63 (2023)	6,4	7,5	7,5	7,5	8,0	8,0
Rapportcijfer dat inwoners gemiddeld geven voor de digitale dienstverlening van de gemeente (cijfer 1-10)	6,91 (2019) 6,92 (2021) 6,62 (2022) 6,83 (2023)	6,6	7,5	7,5	7,5	8,0	8,0

9.3 Hengelo blijft een wendbare, ambitieuze en financieel gezonde gemeente

9.3.1 De gemeente Hengelo blijft financieel gezond waarbij we ambities blijven realiseren vanuit de logica van de Hengeloër

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Aanvullend weerstandsvermogen per inwoner (euro) ultimo jaar ¹	143 (2022)	466	290	521	546	510	498
Structureel positief exploitatieresultaat van de gemeentebegroting ²	2,0 miljoen (begroting 2021)	4,3 miljoen	1,7 miljoen	4,3 miljoen	10,5 miljoen	-0,6 miljoen	-1,9 miljoen

1 De beschikbare weerstandscapaciteit minus de benodigde weerstandscapaciteit uitgedrukt in een bedrag per inwoner.

2 De mate waarin structurele lasten (volledig) worden gedekt door de structurele baten.

Wat gaan we daarvoor anders doen in 2024?

9.1.1 Meer (jonge) inwoners en andere belanghebbenden zijn betrokken bij de ontwikkeling van gemeentelijk beleid en zij voelen zich gehoord.

- De regisseur dienstverlening zal samen met de ambtelijke kerngroep (kinder)participatie zich inzetten om meer jonge inwoners te betrekken bij de gemeente en de gemeente dichterbij hun belevingswereld te brengen. Dit door minimaal 3x per jaar in gesprek te zijn met jonge inwoners. Inclusief de organisatie van het Baas boven Baas festival, waar vanaf 2024 een 'beste idee voor Hengelo' wordt uitgereikt aan een kind of klas.
- We waarderen de inzet van kinderen om Hengelo mooier, socialer of prettiger te maken door een kinderlintje voor het eerst in 2024 te op te zetten en uit te reiken.
- We trainen medewerkers op de methodiek uit het denkkader participatie. We bieden hierbij een leer- en/of evaluatiemomenten voor medewerkers.
- We bieden medewerkers kennis en tools die nodig zijn voor het opzetten van participatietrajecten, onder andere werkvormen en gespreksleiding. Dit geldt ook voor projecten waarbij we kinderen op scholen betrekken.
- We heten nieuwe bewoners van Hengelo welkom door welkomstbijeenkomst(en) te organiseren zodat ze Hengelo leren kennen.

9.2.1 Inwoners waarderen de dienstverlening van de gemeente Hengelo hoog.

- We geven (doorlopend) aandacht aan de dienstverlening aan de hand van de leidende motieven (persoonlijk, duidelijk, respectvol en betrouwbaar) en de uitgangspunten dienstverlening. Wij willen dat de inwoner zich welkom, gehoord, gezien en begrepen voelt.
- We zorgen voor een lerende omgeving waarin we ons de vraag blijven stellen of onze dienstverlening voldoet aan onze uitgangspunten dienstverlening. We wisselen ontwikkelingen, positieve en negatieve ervaringen en signalen met elkaar uit, zodat we onszelf continu kunnen blijven verbeteren.
- We maken een uitvoeringsagenda dienstverlening op basis van de uitgangspunten dienstverlening, zodat we keuzes maken in op te pakken verbetertrajecten of ontwikkelingen.

- We starten een gemeentebreed project Helder Hengelo's met aandacht en training voor begrijpelijke taal.
- We herschrijven brieven of (online) teksten door direct duidelijke taal toe te passen (Helder Hengelo's).
- We maken overzicht in waar we aan procesverbetering werken en gaan verbetertrajecten starten op basis van ervaringen (data).
- Op onze website houden we rekening met onze lezers en proberen we zo helder mogelijk op te schrijven wat we bedoelen. Het doen van een (digitale) aanvraag of melding moet zo simpel mogelijk zijn.

9.3.1 De gemeente Hengelo blijft financieel gezond waarbij we ambities blijven realiseren waarbij de inwoner centraal staat.

- We sturen stevig op het terugdringen van de volumeontwikkelingen Jeugd en Wmo door middel van het transformatieplan van het sociaal domein voor een neutraal financieel perspectief.
- We zorgen in 2024 voor een structureel sluitende begroting om aan het provinciaal toezicht te voldoen.
- We sturen op voldoende weerstandsvermogen (m.n. algemene reserve).
- We zetten de ingezette lobby naar het Rijk voort om voldoende rijksmiddelen te ontvangen voor bestaande én nieuwe taken, die de gemeente moet uitvoeren.

Wat blijven we doen?

Bestuur

- De inwoner staat centraal in ons handelen. Daarmee geven we richting, luisteren we en bieden we ruimte aan inwoners, ondernemers en organisaties. Wij zoeken ze actief op en brengen ze in positie.
- We gaan vroegtijdig in gesprek met de raad en leggen regelmatig open voorstellen voor aan de raad.
- Bestuurlijk samenwerken in allerlei bovenlokale gremia om zo de belangen van Hengeloërs en Twentenaren te behartigen. Voorbeelden hiervan zijn G40, VNG, Euregio/MONT en de vernieuwde regionale overlegvormen via bijvoorbeeld de Twenteboard.
- Onze strategische agenda (o.a. mobiliteit/TEN-T en innovatie/technologie) blijven we ook verbinden met Europa/Brussel, o.a. door deelname aan netwerken zoals Eurocities en Polis.
- We blijven inzetten op het verhogen van de slagkracht van de regionale samenwerking, bijvoorbeeld door de stedelijke samenwerking te verstevigen.
- Dat geldt in het bijzonder voor de samenwerking met Enschede, waarbij we ons vanuit onze eigen autonomie en identiteit gezamenlijk positioneren als grootstedelijke Twentse agglomeratie met bijna 250.000 inwoners.
- Het is van groot belang om het verhaal van de kracht van de grootstedelijke samenwerking te blijven vertellen, door gezamenlijk onze netwerken nog beter te benutten en uit te breiden.
- De komende twee jaar (tot 1 januari 2026) heeft het Hengelose college zitting in de Twenteboard.
- De gemeenteraad ondersteunen; door middel van een griffie en een rekenkamer.
- Onze open communicatie is tijdig, regelmatig en in begrijpelijke taal.

Publieksdienstverlening

- Ons klantcontactcentrum handelt vragen en meldingen af via telefoon, e-mail en andere communicatiemiddelen (zoals Whatsapp).
- Op de gemeentelijke website verstrekken we begrijpelijke informatie over producten en diensten.
- We bieden inwoners of ondernemers de mogelijkheid om een groot aantal producten direct via de website aan te vragen.
- Voor mensen die niet digitaal kunnen of willen communiceren, blijven we bereikbaar via de traditionele kanalen.
- Aan de publieksbalies verstrekken we paspoorten, ID-kaarten, rijbewijzen en diverse uittreksels en verklaringen.
- We voeren allerlei werkzaamheden uit op het gebied van 'Burgerzaken', zoals: beheren burgerlijke stand en Basisregistratie personen (BRP), voltrekken huwelijken en geregistreerde partnerschappen, uitvoeren Wet op de Lijkbezorging, bijhouden begraafplaatsadministratie en taken op het gebied van naturalisatie en optie.
- We organiseren verkiezingen en referenda.
- We kijken permanent of we zaken anders, slimmer, beter en efficiënter kunnen uitvoeren, op basis van de leidende motieven.

Financiën

- We zorgen voor inzichtelijke financiën voor inwoners en ondernemers. Er wordt continu gestreefd om onze planning- en control cyclus verder te ontwikkelen en te digitaliseren en de producten leesbaar, transparant en toegankelijk te maken.
- Via de Zomernota, Beleidsrapportage en de Jaarstukken informeren we de gemeenteraad over de belangrijkste afwijkingen op beleidsinhoudelijk en financieel gebied ten opzichte van de Beleidsbegroting.
- Externe subsidies verwerven, realiseren en verantwoorden. Wij blijven de mogelijkheden tot medefinanciering door andere overheden en partners optimaal benutten.

Treasury

- We stellen een financieringsbehoefte op en analyseren de leningenportefeuille, rekening houdend met de wettelijke normen kasgeldlimiet en renterisiconorm.
- We anticiperen op onze liquiditeitsbehoefte door het aantrekken van kort lopende en lang lopende geldleningen.
- We verstrekken geen nieuwe geldleningen en garanties aan derden met uitzondering van leningen waarbij we garantstelling kunnen delen met het Waarborgfonds Sport.
- We beheersen de risico's en volgen de financiële ontwikkelingen bij organisaties aan wie we hebben geleend.
- We beheren de deelnemingenportefeuille en zetten de daaruit vrij komende dividenden (overwegend) als algemeen dekkingsmiddel in.

Belastingen

- Het heffen en invorderen van de volgende belastingen als onderdeel van de algemene dekkingsmiddelen: onroerendezaakbelastingen, parkeerbelasting, hondenbelasting, precariobelasting. Voor het algemeen dekkingsmiddel toeristenbelasting verwijzen we naar programma 3.
- Voor de tarieven die gebaseerd zijn op de lasten van de gemeente geldt in principe volledige kostendekkendheid. Door doeltreffend en doelmatig te werken, blijven tarieven voor de inwoners, bedrijven en instellingen zo laag mogelijk.
- Voor de opbrengsten van reclame uitingen blijven we afspraken maken over marktconforme vergoedingen.
- Voor de algemene heffingen hanteren we het bestaande principe: niet meer of minder dan inflatiecorrectie.

Gemeentelijk vastgoed

- Wij laten voor alle gebouwen het onderhoudsplan door middel van een her-inspectie actualiseren.
- Er zal een aanbesteding plaatsvinden voor het uitvoeren van het preventief en correctief onderhoud aan de elektrotechnische en werktuigbouwkundige installaties in de gebouwen.
- Verkoop en sloop van gebouwen.
- Het invoeren van de kostprijsdekkende huur.

Wat mag het kosten?

Taakveld	Saldo rekening 2022	Saldo begroting 2023	Lasten begroting 2024	Baten begroting 2024	Saldo begroting 2024	Vershil 2024 - 2023
0.1 Bestuur	-3.003	-4.395	4.681	-	-4.681	-286
0.2 Burgerzaken	-1.772	-1.646	3.844	2.432	-1.413	233
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-498	-801	1.748	961	-786	14
0.4 Overhead	-28.321	-33.854	41.827	4.716	-37.111	-3.257
0.5 Treasury	1.450	3.912	9.059	10.737	1.678	-2.235
0.61 OZB woningen	10.864	11.196	1.177	13.900	12.722	1.527
0.62 OZB niet-woningen	13.678	14.502	122	16.005	15.883	1.381
0.63 Parkeerbelasting	1.700	1.867	101	2.120	2.018	151
0.64 Belastingen overig	872	860	46	940	893	34
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	189.364	185.471	-	199.645	199.645	14.174
0.8 Overige baten en lasten	-1.289	-2.015	5.237	617	-4.619	-2.604
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-45	-65	71	-	-71	-6
0.10 Mutaties reserves	-7.583	-8.870	10.184	15.402	5.218	14.088
Totaal 9 Bestuur en ondersteuning	175.417	166.162	78.098	267.475	189.378	23.215

Taakveld	Saldo begroting 2024	Saldo begroting 2025	Saldo begroting 2026	Saldo begroting 2027
0.1 Bestuur	-4.681	-4.681	-4.681	-4.646
0.2 Burgerzaken	-1.413	-1.413	-1.412	-1.412
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-786	-840	-923	-795
0.4 Overhead	-37.111	-36.973	-35.622	-34.456
0.5 Treasury	1.678	1.641	1.496	1.163
0.61 OZB woningen	12.722	12.903	13.060	13.211
0.62 OZB niet-woningen	15.883	15.934	15.983	15.983
0.63 Parkeerbelasting	2.018	2.018	2.018	2.018
0.64 Belastingen overig	893	893	893	893
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	199.645	202.648	187.621	186.653
0.8 Overige baten en lasten	-4.619	-1.904	-1.241	-1.702
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-71	-71	-71	-71
0.10 Mutaties reserves	5.218	-3.948	153	-2.179
Totaal 9 Bestuur en ondersteuning	189.378	186.208	177.275	174.662

Financiële toelichting

0.1 Bestuur (€ 286.000 nadeel)

De kosten voor het bestuur zijn voornamelijk door een tweetal oorzaken toegenomen, namelijk de jaarlijkse prijsindexatie en de te verwachten looncompensatie vanaf 2024.

0.2 Burgerzaken (€ 233.000 voordeel)

Het voordeel is grotendeels het gevolg van de verlenging van de geldigheid van de reisdocumenten ingaande 2014. Hierdoor wordt er vanaf 2024 een aanzienlijk hogere uitgifte van documenten verwacht met de daarbij behorende inkomsten. Deze piek zal minstens tot 2029 aanhouden. Omdat de massa toeneemt kan er een besparing op de kosten per uitgifte worden bereikt (23-FP-9.8).

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden (€ 14.000 voordeel)

Geen significante afwijkingen. In het kader van nieuw beleid is het volgende voorstel gedaan: Verduurzamen maatschappelijk vastgoed (24-NB-9.1).

0.4 Ondersteuning organisatie (€ 3.257.000 nadeel)

Het grootste deel van de toename van de kosten van overhead zijn het gevolg van een aantal beleidswensen die in de Zomernota 2023-2027 zijn opgenomen.

Beleidswensen Zomernota 2024		
24-NB-9.2	Dienstverlening	-294
24-NB-9.3	Participatie	-115
24-NB-9.7	Datagedreven sturen	-348
24-NB-9.8	Recruitment	-272
24-NB-9.9	Projectcontrol	-242
		-1.271

Daarnaast is het budget overhead toegenomen met € 187.000 (23-FP-9.15) doordat de overgang naar office 365 en de transitie naar cloud steeds meer middelen vragen en er eenmalig € 150.000 voor kosten van de invoering van de Wet Open Overheid benodigd zijn (23-FP-9.16). Als gevolg van de uitzetting van de totale gemeentelijke formatie komt er voor de bedrijfsvoering circa € 800.000 beschikbaar. Deze post wordt gevormd doordat bij toe- of afname van de functies binnen de gemeente er € 20.000 wordt toegevoegd c.q. onttrokken aan de budgetten van bedrijfsvoering. De gedachte is dat de ondersteuning mee ademt met de omvang van de organisatie. Het resterende verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door prijsindexatie op reguliere budgetten, zoals I & IT, communicatie, huisvesting en personele aangelegenheden.

0.5 Treasury (€ 2.235.000 nadeel)

Het nadelige effect op dit taakveld bestaat uit het saldo van treasury van € 879.000 nadelig en een nadeel op baten uit deelnemingen van € 1.356.000.

Bij de Zomernota (23-FP-9.5) is er bijgestuurd op de kapitaallasten van 2023. Dit betrof een extra rentebaar en een verlaging van afschrijvingslasten. Dit in samenhang met de verwachte rentelast van onze financieringsbehoefte komt dit alles op een nadeel van € 879.000 op de kapitaallasten in 2024 ten opzichte van 2023.

De structurele dividendbaten zijn in 2024 € 178.000 hoger geraamd dan in 2023 (23-FP-9.4) op grond van de structurele winstverwachting van betreffende bedrijven. De extra incidentele baten van € 1.534.000 in 2023 (Twence en in mindere mate Enexis) waren dermate bijzonder, dat we deze voor 2024 niet weer als extra dividend kunnen begroten.

0.61 OZB woningen (€ 1.527.000 voordeel)

De OZB-opbrengsten stijgen met € 1.331.000 als gevolg van de toegepaste loon- en prijsindex (8,9%) en areaaluitbreiding. We prognosticeren conform het woningbouwprogramma. Waar de inflatieverhoging alle huiseigenaren raakt, leidt de areaaluitbreiding tot een groter aantal betalende huishoudens en daarmee niet tot een individuele verhoging van de woonlasten. We hebben eenmalig de bijdrage voor proceskosten in 2023 moeten verhogen met € 382.000. De bijdrage aan GBTwente voor haar dienstverlening neemt is € 197.000 lager dan verwacht. In feite neemt de structurele bijdrage toe met € 185.000. We verwachten dat de tendens van hoge proceskosten wordt afgeremd door aangekondigde wetgeving en hebben daarom de extreme stijging van proceskosten niet structureel opgenomen.

0.62 OZB niet-woningen (€ 1.381.000 voordeel)

De doorgevoerde prijsindexering van 8,9% betekent een batenstijging van € 1.305.000. Er is daarnaast rekening gehouden met een toename van het aantal objecten, toerekening van baten uit invordering en een loon- en prijsgebonden stijging van de bijdrage aan GBTwente.

0.63 Parkeerbelasting (€ 151.000 voordeel)

Er zijn t.o.v. 2023 hogere inkomsten uit parkeerbelastingen. Dit komt overwegend door de indexatie van de inkomsten en een hogere toerekening van ADI-baten m.b.t. naheffingsaanslagen parkeerbelastingen (voordeel € 180.000). Daarnaast zijn de exploitatiebudgetten hoger dan in 2023, overwegend door een hogere doorberekening van perceptiekosten vanuit het GBT (€ 29.000 nadeel)

0.64 Belastingen Overig (€ 34.000 voordeel)

De kosten van heffing en invordering GBTwente zijn, eveneens loon- en prijsgebonden, verhoogd met € 4.000. De precariobelasting is geïndexeerd. In de raadsvergadering over de Zomernota 2023-2027 is een amendement aangenomen om de hondenbelasting in 2024 niet te indexeren (amendement C01-A02; nadeel € 50.000).

0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds (€ 14.174.000 voordeel)

In de Zomernota 2023-2027 bent u in bijlage 10.3 uitgebreid geïnformeerd over de 'Financiële effecten van de meicirculaire 2023 van het gemeentefonds'.

De belangrijkste ontwikkelingen in de meicirculaire 2023 waren:

- De aanpassing van de accres-/nominale ontwikkelingen;
- Het structureel doortrekken van de eenmalige bijdrage 2026 van 1 miljard landelijk vanaf 2027; vooruitlopend op de nieuwe financieringssystematiek;
- De aanpassingen in gemeentelijke en landelijke aantallen voor verschillende verdeelmaatstaven in het gemeentefonds;
- Het beschikbaar stellen van de middelen voor de Jeugdzorg voor de jaren 2024 en 2025 en het laten vervallen van de stelpost uitkomst onderzoek jeugdzorg voor deze jaren;
- De invoering van de eigen (inkomensafhankelijke) bijdrage voor alle Wmo voorzieningen;
- Het opnemen van de stelpost BTW-compensatiefonds (€ 1,56 miljoen) in verband met de verwachte terugloop van investeringen in gemeenteland door de beperkte structurele financiële ruimte vanaf 2026.

In de jaren 2026 en 2027 is sprake van ravijnjaren. Er is in deze jaren een grote terugval aan verwachte gemeentefondsuitkeringen van € 15 tot € 16 miljoen jaarlijks ten opzichte van de uitkering in 2025 (zie het financieel overzicht hiervoor).

0.8 Overige baten en lasten (€ 2.604.000 nadeel)

De belangrijkste ontwikkelingen in dit taakveld zijn:

Algemene stelposten (€ 724.000 voordeel)

Fluctuaties zijn er met name op de algemene stelposten voor duurzaamheid (Kaderbrief 19-NB-2 en 20-NB-7.1), voorbereidingskosten strategische agenda (restantmiddelen alleen in 2023), uitbreiding formatie budget recruitment (24-NB-9.8) en de middelen voor de motiemarkt in 2024 (Zomernota motie C01-M08).

Stelposten gemeentefonds (€ 3.704.000 nadeel)

Grote fluctuaties op de stelposten gemeentefonds zijn met name ontstaan als gevolg van de Zomernota 2023-2027 (inclusief meicirculaire 2023 gemeentefonds). Dit geeft de volgende effecten (> € 50.000) in de vergelijking tussen de jaarschijf 2024 ten opzichte van 2023:

- Stelpost looncompensatie in 2024 en overige maatregelen CAO in 2023 en 2024 (ruim € 3,8 miljoen nadeel). De huidige Cao gemeenten loopt tot 1 januari 2024. In afwachting van een nieuwe Cao met ingang van 2024 worden de middelen eerst op de stelpost looncompensatie geraamd. Voor de huidige Cao 2023 zijn de middelen op de taakvelden geraamd.
- Lagere raming van Wet Goed verhuurschap in 2024 ten opzichte van 2023 (€ 82.000 voordeel).

In de meerjarenramingen speelt met name de taakstellende stelpost 'Nieuwe rijksmaatregelen Hervormingsagenda Jeugd' (zie bijlage 10.3 van de Zomernota 2023-2027; toelichting bij onderdeel 2.10c) voor circa € 2,6 miljoen jaarlijks vanaf 2025. Zie paragraaf 3.2 voor de uitgebreide toelichting.

Saldo urenverantwoording (€ 356.000 voordeel)

Om het juiste begrotingsbeeld te presenteren was het noodzakelijk om een deel van de Cao effecten (in april 2023 was de Cao 2023 pas definitief) in 2023 te verwerken op de stelpost saldo urenverwerking. Dit komt voort uit het feit dat een deel van de taakvelden een zogenaamd gesloten financiering kent. Dit geldt voor taakvelden afval, riolering en grondexploitatie en de investeringen. Voor de begroting 2024 geldt dat dit effect wel op alle taakvelden is verwerkt.

0.10 Mutaties reserves (€ 14.088.000 voordeel)

De onttrekkingen en toevoegingen in de reserves kennen de eigen dynamiek in de begroting. Incidentele lasten worden gedekt uit reserves. Voor de grondexploitaties geldt een 'gesloten circuit' in de begroting. Verrekeningen vinden via de algemene reserve grondexploitatie plaats en drukken niet op het begrotingssaldo. Daarnaast zijn in het verleden in de Kadernota's, Zomernota's en Beleidsbegrotingen meerjarige overschotten of tekorten verrekend met de algemene reserve.

De grootste reservemutaties betreffen:

Algemene reserve (€ 9.227.000 voordeel)

De saldobestemming van de Jaarstukken 2022 is een onttrekking in 2023 van € 17,3 miljoen (=nadeel).

In 2023 zijn er meer middelen aan de algemene reserve toegevoegd dan onttrokken: per saldo ruim € 16,2 miljoen (voordeel). In 2024 wordt er per saldo ruim € 10,2 miljoen (voordeel) aan de algemene reserve onttrokken.

Ter vergelijking, de grootste mutaties in de algemene reserve in 2023 zijn:

- In de primitieve begroting 2023 is al een netto-bedrag van € 3,4 miljoen onttrokken aan de algemene reserve voor het sluitend maken van de Kadernota's of Beleidsbegrotingen voor de jaarschijf 2023 en diverse mutaties in het sociaal domein (o.a. ingroeipad en transformatiebudget).
- De toevoeging van het jaarrekeningsaldo 2022 van € 13,1 miljoen conform bestemmingsvoorstel Jaarstukken 2022.
- De toevoeging van het saldo 2023 van de Zomernota 2023-2027 van € 7,9 miljoen;
- De onttrekking uit de algemene reserve van € 1 miljoen ten behoeve van de bestemmingsreserve onderhoudswerkzaamheden schouwburg (23-FP-5.1B).

De grootste mutaties in de algemene reserve in 2024 zijn:

- De onttrekking uit de algemene reserve van € 4,1 miljoen voor het ingroeipad en transformatiebudget sociaal domein.
- De onttrekking uit de algemene reserve van € 6 miljoen voor het sluitend maken van de jaarschijf 2024 van de Zomernota 2023-2027.
- De aangenomen moties 'Laat de beiaard klinken' en 'Motiemarkt' tijdens de behandeling van de Zomernota 2023-2027 (motie C01-M03 respectievelijk motie C01-M08).

In de meerjarenramingen 2025-2027:

- fluctueren de mutaties in de algemene reserve door het ingroeipad en transformatiebudget sociaal domein.
- De dotaties of onttrekkingen uit de algemene reserve op basis van de Zomernota 2023-2027.

Reserve aanjaagbudget talentopgave (€ 5.000.000 nadeel)

In de Zomernota 2023-2027 is de reserve aanjaagbudget talentopgave ingesteld (24-NB-9.4).

Reserve vluchtelingen (€ 8.571.000 voordeel)

Voor de noodopvang van vluchtelingen maken wij noodzakelijke kosten die door het Rijk met diverse regelingen worden vergoed. Deze vergoedingen besteden wij onder andere aan opvanglocaties, leefgeld en onderwijs. In 2023 verwachten wij meer te ontvangen dan uit te gaan geven. Bij de Zomernota (23-FP-6.7) hebben wij daarom voorgesteld het saldo 2023 (€ 7 miljoen) toe te voegen aan de Reserve Vluchtelingen. Daarnaast ramen wij ook voor 2024 een eerste onttrekking van € 1,5 miljoen. Dit betreft nadrukkelijk een eerste onttrekking vanwege het moeilijk voorspelbare karakter van deze geldstromen. Wij monitoren deze geldstromen actief en stellen bij wanneer nodig. Ten opzichte van de begroting 2023 betekent dit voor 2024 een incidenteel voordeel van € 8,5 miljoen. (Programma 6 een nadeel, programma 9 een voordeel)

Algemene reserve grondexploitatie (€ 177.000 nadeel)

De verwerking van de mutaties in deze reserve grondexploitatie leiden tot een nadeel ten opzichte van 2023. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door herstel van de toevoeging rentecompensatie aan de reserve.

Reserve TOZO (€ 897.000 nadeel)

Meerjarig hebben wij de uitgaven behorende bij de doorlopende uitvoerende Tozo werkzaamheden tot en met 2028 in onze totale begroting budgettair neutraal doorgevoerd door een onttrekking uit de gevormde Tozo reserve. De onttrekking uit de reserve wordt hier verantwoord en zorgt voor het genoemde nadeel.

Reserve bodemsanering (€ 361.000 voordeel)

De incidentele middelen, die ontvangen zijn vanuit de meicirculaire 2023 voor het uitvoeren van de taken volgens de Wet bodembescherming, zijn in 2023 toegekend aan de reserve bodemsanering conform huidig beleid.

Reserve ruimtelijke kwaliteit binnenstad (€ 125.000 nadeel)

Op basis van onderdeel 22-NB-8.3 Spoorzone en stedelijke ontwikkeling in de Kadernota 2022-2025 werd in de twee voorgaande jaren een bedrag van € 250.000 (verdeeld over 2 jaar) onttrokken. Ingaande 2024 is deze onttrekking komen te vervallen dit verklaard waarom bovenstaand voordeel ontstaat.

Reserve vastgoedbedrijf (€ 123.000 voordeel)

In 2024 wordt een lager bedrag onttrokken uit de reserve voor de tijdelijke inhuur vastgoedbedrijf (zie 23-FP-9.19). In de Zomernota 2023-2027 is een voorstel gedaan voor de uitbreiding/verbouwing Slangenbeek (24-NB-6.8). Hiervoor wordt een onttrekking gedaan uit de reserve vastgoedbedrijf en gedoteerd in de reserve kapitaallasten ter dekking van afschrijvingskosten.

Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten (€ 2.283.000 voordeel)

In de reserve nog uit te voeren werken/activiteiten kunnen nog niet bestede incidenteel beschikbaar gestelde gelden, waarvoor geen afzonderlijke reserve is/wordt ingesteld, tijdelijk worden geparkeerd voor omschreven doelen die nog steeds actueel zijn.

In het vastgestelde bestemmingsvoorstel van de Jaarstukken 2022 is ruim € 3,3 miljoen in 2023 toegevoegd. Dit is voor energietoeslag, bijzondere bijstand, breed offensief, gezond in de stad, bijzondere bijstand studenten en versterken sociale basis (zie ook raadsbrief over de decembercirculaire 2022; zaaknummer 3515925). Daarnaast zijn er in 2023 middelen aan deze reserve toegevoegd voor toestroom asiel inburgering, dienstverlening armoede schulden (23-FP-9.3) en energiearmoede/vroegsignalering schulden (23-FP-9.3). Deze middelen worden in 2023 tot en met 2026 deels onttrokken aan deze reserve.

Reserve onderwijshuisvesting (€ 800.000 nadeel)

Betreft de toevoeging aan de reserve voor voorbereidingskosten (23-FP-4.5).

Reserve dekking kapitaallasten (€ 275.000 nadeel)

Het nadeel wordt veroorzaakt door een eenmalige dotatie van € 300.000 uit de reserve vastgoed ter dekking van de kapitaallasten van de investeringen die in Wijkcentrum Slangenbeek plaats gaan vinden (24-NB-6.8).

Reserve onderhoudswerkzaamheden schouwburg (€ 847.000 voordeel)

In 2023 is eenmalig gestort in de bestemmingsreserve onderhoudswerkzaamheden Schouwburg om toekomstig onderhoud te kunnen bekostigen (23-FP-5.1B). Daarnaast vinden reguliere jaarlijkse stortingen plaats om het onderhoud te bekostigen.

Reserve ondernemersfonds (€ 50.000 voordeel)

Ten behoeve van de investeringsgerichte aanpak bedrijventerreinen wordt voor de komende 4 jaren € 50.000 jaarlijks ingezet. Als dekking hiervoor vindt een jaarlijkse onttrekking van € 50.000 plaats uit de reserve ondernemersfonds (23-NB-3.1).

Reserve duurzaamheid (€ 75.000 nadeel)

In 2023 verwachten wij €75.000 uit de reserve te onttrekken ter dekking van een deel van de kosten van de aansluiting en het te realiseren klantstation en meetdienst voor het zonneveld Boeldershoek.

Risico's

In programma 9 gaat het over de dienstverlening aan en betrokkenheid van inwoners van Hengelo, maar ook over hoe we een wendbare en financieel gezonde organisatie kunnen blijven. We zien een aantal risico's die dit in de weg kan staan.

Digitalisering biedt kansen voor de gemeente maar er zitten ook belangrijke risico's in de digitalisering. Denk aan de digitale veiligheid (zie programma 1). En als overheid hebben we te maken met inwoners die niet digitaal vaardig zijn, maar ook met inwoners die verregaande digitale dienstverlening verwachten van de gemeente. De kloof in

vaardigheden en verwachtingen vraagt maatwerk en oplossingen waar niet altijd de (financiële) middelen voor aanwezig zijn.

Naast digitale vaardigheden zit er een ander risico in de digitale ontwikkelingen. Namelijk die van desinformatie en artificial intelligence (AI). Voor de overheid is het van belang dat informatie aan inwoners betrouwbaar is, maar de invloed van alternatieve informatiebronnen en bijvoorbeeld sociale media op de maatschappij is groot. Het risico is dat polarisatie en onrust in de maatschappij verder aanwakkert en het vertrouwen in de overheid verder afneemt.

Dienstverlening is ook grotendeels afhankelijk van capaciteit, kennis en kunde van de medewerkers. Vanwege de krapte op de arbeidsmarkt staat dit onder druk. We zien dat realisatie van nieuwe projecten, beleid en uitvoering van kernprocessen onder druk staan. Tegelijkertijd neemt regeldruk vanuit de rijksoverheid toe, nieuwe wetgeving en tijdelijke regelingen volgen elkaar in hoog tempo op. Dit doet een groot beroep op de flexibiliteit en inzet van de ambtelijke organisatie. Het risico van een hoge werkdruk is dat dit ten koste gaat van de kwaliteit van uitvoering.

Een groot risico waar de meerjarenbegroting aan onderhevig is, is de onzekerheid rondom het continuïteit van inkomsten uit het gemeentefonds vanaf 2026. Dit komt door de opschalingskorting die weer volledig gaat gelden en de ingreep van het Rijk in de financieringssystematiek. Daarnaast lopen we risico's door de stelposten uitkomst onderzoek jeugdzorg (lagere uitgaven sociaal domein door nieuwe rijksmaatregelen) en BTW compensatiefonds. Deze laatste 2 risico's zijn uitvoering beschreven in paragraaf 3.3 Overige ontwikkelingen, risico's en financiële positie.

6

Paragrafen

6.1	Lokale heffingen	130
6.2	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	142
6.3	Onderhoud kapitaalgoederen	151
6.4	Grondbeleid	158
6.5	Financiering	164
6.6	Verbonden partijen	168
6.7	Bedrijfsvoering	182
6.8	Subsidies	193
6.9	Wet open overheid	195

6.1 Lokale heffingen

De lokale heffingen zijn een belangrijke bron van inkomsten voor de gemeente. Met deze inkomsten kan de gemeente een deel van haar taken uitvoeren. De lokale lasten worden vooral door burgers maar ook door bedrijven bijeen gebracht. Vóór de invoering of wijziging van een lokale heffing stelt de gemeenteraad een verordening vast.

De lokale heffingen bestaan uit gemeentelijke belastingen, rechten en retributies. Gemeentelijke belastingen kunnen worden onderscheiden in heffingen waarvan de besteding ongebonden is, en heffingen waarvan de besteding gebonden is.

Ongebonden lokale heffingen, zoals de onroerende zaakbelastingen (OZB) en parkeerbelasting, rekenen we tot de algemene dekkingsmiddelen, omdat zij geen betrekking hebben op lasten van specifieke gemeentelijke dienstverlening in een inhoudelijk begrotingsprogramma. De besteding ervan is niet gebonden aan een bepaalde taak. Gebonden heffingen, zoals de afvalstoffen- en rioolheffing, zijn wél onderdeel van een van de inhoudelijke begrotingsprogramma's. Ze worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend. De bedoeling van de gebonden heffingen is dat ze voldoende opbrengen om de kosten te dekken van de gemeentelijke dienst waarvoor ze geheven worden.

Rechten en retributies zijn vergoedingen voor diensten die de gemeente verzorgt voor een individuele aanvrager van een dienst. De kosten van de gemeentelijke dienstverlening worden doorberekend in deze rechten en retributies. Het beleid is gericht op een rechtvaardige verdeling van deze kosten.

Volgens artikel 10 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient de paragraaf lokale heffingen tenminste te bevatten:

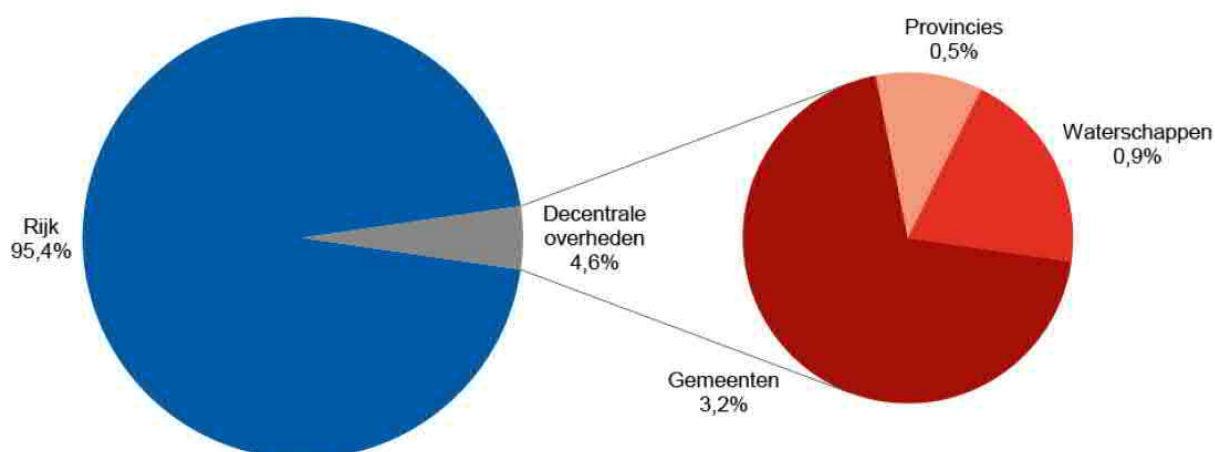
1. de geraamde inkomsten (6.1.1);
2. het beleid ten aanzien van de lokale heffingen (6.1.2);
3. een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de daarmee samenhangende geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd (6.1.3);
4. een aanduiding van de lokale lastendruk (6.1.4);
5. een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid (6.1.5).

Deze paragraaf Lokale Heffingen beschrijft de diverse gemeentelijke heffingen en de gevolgen daarvan voor de inwoners van de gemeente Hengelo.

6.1.1 Geraamde inkomsten

Belasting- en premieopbrengst naar overheidslaag

Overheden leggen belastingen op aan inwoners. Onderstaande afbeelding geeft weer welk aandeel van de totale heffingen naar de verschillende overheidsinstellingen gaan.

bron: Coelo 2023

De volgende heffingsbedragen zijn opgenomen in deze begroting.

Heffing	Begroot 2022	Werkelijk 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Ongebonden heffingen	28.702	28.015	30.103	32.811
OZB eigenaren woning	11.940	11.952	12.540	13.900
OZB eigenaren niet-woning	8.366	8.298	8.792	9.649
OZB gebruikers niet-woning	5.573	5.462	5.824	6.342
Parkeerbelasting	1.812	1.334	1.891	1.819
Hondenbelasting	541	544	565	565
Precariobelasting	322	345	337	368
Toeristenbelasting	148	80	154	168
Gebonden heffingen	23.328	24.882	24.846	26.973
Rioolheffing	10.407	10.542	10.859	11.070
Afvalstoffenheffing	8.415	8.816	9.218	9.218
Leges omgevingsvergunning	1.959	2.893	2.047	2.245
Leges burgerzaken (incl. rijksleges)	931	1.231	1.035	2.391
Begraafrechten	539	640	563	618
Havengelden	490	326	497	451
BIZ	258	177	269	266
Marktgelden	156	129	163	138
Riolaansluitrecht	96	74	100	109
Horeca, terrassen, evenementen etc.				79
Naheffingsaanslagen parkeren				300
Leges overig	77	54	95	88
Totaal heffing	52.030	52.897	54.949	59.784

6.1.2 Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Beleidskaders

Het beleid voor de lokale heffingen is opgenomen in:

- landelijke wet- en regelgeving;
- de diverse belastingverordeningen en –regelingen.

Beleidsontwikkelingen

Hervorming lokaal belastinggebied

In 2015 kondigde het Rijk een belastingherziening aan, met als voornaam onderdeel een groter lokaal belastinggebied, ofwel een grotere beleidsvrijheid voor gemeenten om eigen belastingen te innen. Sindsdien is dit onderwerp gedurende verschillende kabinetten op de agenda gebleven, maar daadwerkelijke veranderingen in de lokale heffingen hebben zich niet voorgedaan.

De Omgevingswet en leges

Op 1 januari 2024 treedt de nieuwe Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB) in werking, nadat enkele keren eerdere inwerkingtreding is aangekondigd. Meerdere zaken gaan veranderen:

- Het is toegestaan over nieuwe activiteiten leges te heffen
- (Mogelijk) minder vergunningplichten
- De 'knip': het splitsen van de bouwtechnische en de ruimtelijke vergunning
- Gemeentelijke kosten worden hoger of lager
- Gemeentelijke kosten verschuiven
- Meer integrale vergunningen (meerdere gezagen betrokken)
- Planactiviteiten worden minder complex (of juist complexer)

De legesverordening 2024 is gebaseerd op de modelverordening van de VNG.

Rioolheffing/ Waterzorgheffing

Wateroverlast en verdroging vragen steeds meer maatregelen in de publieke ruimte. Meer percelen kunnen in de heffing worden betrokken, want van de maatregelen in de publieke ruimte heeft iedereen profijt. De huidige verordening Rioolheffing dekt dan niet meer de lading, omdat dit het beeld schept van een belasting voor een buizenstelsel. Bij belastingplichtigen die daar niet op zijn aangesloten roept dat weerstand op. De gemeentelijke watertaken omvatten een breed palet. Zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater hebben een centrale plaats in de ordening van de publieke ruimte. Gemeenten moeten maatregelen nemen om wateroverlast en waterschade te voorkomen. Een voorbeeld is het onderhoud van berm en slootkanten om overtollig water af te voeren.

In Hengelo wordt het Programma Water en Riolerings (PWR, voorheen GRP) vastgesteld in het 4e kwartaal 2023. De nieuwe verordening rioolheffing 2024 is daarop gebaseerd.

Ontwikkeling tarieven

De tarieven voor de riool- en afvalstoffenheffingen worden geraamd op basis van het uitgangspunt dat wordt gestreefd naar volledige kostendekking.

De voor 2024 geldende tarieven voor de overige belastingen en rechten stijgen met een inflatiecorrectie van 8,9 %, uiteraard met uitzondering van die tarieven, die het Rijk heeft vastgesteld of gemaximeerd. De overige uitzonderingen worden toegelicht in het voorstel tot vaststelling van de Verordeningen 2024.

6.1.3 Overzicht op hoofdlijnen van diverse heffingen

Gemeenten zijn beperkt in de soorten belastingen die ze mogen heffen. Alleen de heffingen en belastingen die in de Gemeentewet zijn genoemd, zijn toegestaan. Naast belastingen die gelden voor alle inwoners, zijn er rechten en leges voor individuele dienstverlening aan inwoners. De tarieven van deze rechten en leges moeten zò worden berekend dat de begrote opbrengsten niet hoger zijn dan de begrote kosten. Er mag dus geen winst worden behaald. Bij leges geldt, dat de kostendekkendheid niet per dienst, maar per groep van gelijksoortige diensten, maximaal 100% kostendekkend mag zijn.

De gemeente is vrij in de besteding van de opbrengst van de ongebonden heffingen (algemene belastingen).

De gemeentelijke belastingen en retributies die in 2024 in Hengelo worden geheven zijn:

Ongebonden belastingen	Gebonden belastingen
Onroerende- zaakbelastingen	Afvalstoffenheffing
Parkeerbelastingen	Rioolheffing
Hondenbelasting	Begraafrechten
Precariobelasting	Havengelden
Toeristenbelasting	Bijdrage Bedrijven Investerings Zone
	Marktgeden
	Naheffingsaanslagen parkeren
	Rioolaansluitrechten
	Overige leges en rechten

Ongebonden belastingen

Onroerende-zaakbelastingen

Artikel 220 van de Gemeentewet geeft aan dat een gemeente onroerendezaakbelasting (OZB) kan heffen. De OZB is een algemene belasting. Er is geen relatie tussen de heffing en bepaalde taken van de gemeente, en de opbrengst is onderdeel van de algemene middelen. De OZB is een tijdstipbelasting. Dit betekent dat de situatie op een bepaald tijdstip, de peildatum, bepalend is voor de belastingplicht. Veranderingen in de loop van het jaar, bijvoorbeeld de verkoop van een huis, leiden pas op de eerstvolgende peildatum tot een wijziging in de aanslag. Belastingplichtig zijn eigenaren van woningen, eigenaren van niet-woningen en gebruikers van niet-woningen. Iemand die zowel eigenaar als gebruiker is van een niet-woning, betaalt beide belastingdelen. Voorbeelden van niet-woningen zijn bedrijfspanden en buurtcentra.

De grondslag voor de berekening van de OZB in 2024 is de WOZ-waarde van de onroerende zaak per 1 januari 2023. De WOZ-waarde wordt jaarlijks opnieuw bepaald. Het tarief van de OZB wordt uitgedrukt in een percentage van de WOZ-waarde. Er wordt een tarief voor eigenaren van woningen vastgesteld en tarieven voor eigenaren en gebruikers van niet-woningen. De hoogte van het tarief leidt tot de opbrengst die in de begroting is vastgesteld. De werkwijze voor de tariefsbepaling is als volgt. Eerst wordt de beoogde opbrengst van de OZB voor woningen vastgesteld. Vervolgens wordt op basis van de totale WOZ-waarde van alle woningen het OZB-tarief berekend. Dan volgt eenzelfde berekening voor de niet-woningen. De ontwikkeling van het OZB-tarief is dus, naast de ontwikkeling van de OZB-opbrengst, afhankelijk van de prijzen van de onroerende zaken op de peildatum. Als dit prijspeil is gestegen leidt dit tot een neerwaartse bijstelling van het OZB-tarief. Andersom geldt hetzelfde.

Bij de begrote opbrengst OZB is voor 2024 een inflatiecorrectie toegepast van 8,9%. Het tarief stijgt met dit percentage. In het tarief is een bedrag van € 180.000 opgenomen als vergoeding van de extra proceskosten, die de gemeente voor haar rekening krijgt, omdat inwoners hun opdrachten om bezwaar te maken bij no-cure-no-pay-bedrijven onder brengen.

Parkeerbelastingen

Artikel 225 van de Gemeentewet geeft aan dat gemeenten parkeerbelastingen mogen heffen, om het parkeren en het verkeer in de stad goed te organiseren. Er zijn twee zogenaamde 'parkeerbelastingen':

- de belasting voor een bepaalde parkeerplaats voor een bepaalde periode, waarvoor parkeerautomaten zijn geplaatst;

- de belasting voor een parkeervergunning.

Met behulp van parkeerbelastingen kunnen gemeenten op een juiste en financieel verantwoorde wijze het parkeerbeleid organiseren. De opbrengst van het parkeren komt in de algemene middelen.

Naast parkeerbelastingen kennen we de naheffingsaanslagen parkeerbelasting. Deze behoren tot de gebonden belastingen en worden daar toegelicht.

Hondenbelasting

Op grond van artikel 226 van de Gemeentewet kan van de houder van een hond hondenbelasting worden geheven. De hondenbelasting is een algemene belasting. Dat houdt in dat de raad vrij is in de bepaling van de opbrengst: er is geen verband met bepaalde gemeentelijke kosten. De hondenbelasting is een vast bedrag per hond per jaar. Voor een tweede en volgende hond zijn de tarieven hoger. De gemeenteraad heeft bij de behandeling van de Zomernota 2023-2027 besloten om de tarieven van 2023 voor 2024 niet te verhogen/ indexeren. Daarnaast heeft de gemeenteraad een motie aanvaard, waarin ze het college opdraagt om afschaffing van de hondenbelasting te overwegen als er nieuwe financiële meevallers van structurele aard ontstaan.

Precariobelasting

Artikel 228 van de Gemeentewet geeft aan dat precariobelasting kan worden opgelegd. Precariobelasting moet worden betaald door inwoners of bedrijven die voorwerpen onder, op of boven gemeentegrond hebben. Voorbeelden zijn: terrassen op openbaar terrein, uithangborden boven openbaar terrein en bouwmaterialen die op openbaar terrein geplaatst zijn.

Toeristenbelasting

Artikel 224 van de Gemeentewet geeft aan dat gemeenten toeristenbelasting kunnen heffen voor overnachtingen door mensen die géén inwoner van de gemeente zijn. Het gaat hierbij vaak om toeristen of werknemers die in hotels en op campings verblijven. Het hotel of de camping moet de toeristenbelasting betalen. Het hotel of de camping mag de belasting in rekening brengen aan de overnachter. Het doel van toeristenbelasting is, dat mensen die gebruik maken van de voorzieningen in de stad, maar geen inwoner zijn, mee betalen aan de voorzieningen in de stad.

Gebonden belastingen

Mate van kostendekking van de gebonden belastingen

Per heffing wordt in onderstaande overzichten de mate van kostendekking weergegeven. De kostendekking volgens de begroting mag ten hoogste 100% bedragen. Deze dekking geldt voor een groep van soortgelijke heffingen. Een afzonderlijke heffing mag meer of minder kostendekkend zijn dan 100%, als dit gecompenseerd wordt met andere heffingen in de groep van soortelijke heffingen.

Toegestaan onderdeel van de kosten zijn bedragen voor overhead en compensabele BTW.

Afvalstoffenheffing

De wettelijke basis voor het heffen van afvalstoffenheffing is hoofdstuk 10 van de Wet Milieubeheer. Deze wet blijft in 2024 voor het onderdeel afvalstoffen van kracht naast de Omgevingswet. Op basis van de wet heeft de gemeente de wettelijke taak om afvalstoffen van particuliere huishoudens in te zamelen. De inzameling en verwerking gebeurt in samenwerking met verbonden partijen. Zo is de inzameling opgedragen aan Twente Milieu, en de afvalverwerking aan Twence. De kosten van de inzameling en verwerking worden betaald uit de afvalstoffenheffing. De afvalbegroting is kostendekkend; er wordt geen winst behaald op afval.

De kosten bestaan vooral uit het daadwerkelijk inzamelen en verwerken van het huishoudelijke afval. Ook het scheiden van afval en het recyclen ervan valt hieronder.

Huishoudens betalen jaarlijks een vast bedrag afvalstoffenheffing, ook als zij geen afval voor inzameling aanbieden. De heffing wordt opgelegd aan de gebruiker van een perceel waar de gemeente de inzamelverplichting nakomt. De gebruiker betaalt daarnaast variabele bedragen voor het daadwerkelijk aanbieden van afval. De tarieven zijn per afvalsoort en lediging bepaald. Het te betalen bedrag hangt af van de soort aangeboden afval en het aantal aanbiedingen.

Raadswerkgroep afval

In november 2022 heeft de gemeenteraad n.a.v. een aangenomen motie een Raadswerkgroep afval ingesteld. Deze werkgroep heeft nog geen besluiten genomen die het afvaltarievenbeleid beïnvloeden, maar kan dit nog wel doen. Daarom bieden we de gemeenteraad een Verordening reinigingsheffingen aan, gebaseerd op de bestaande

dienstverlening aan de inwoner. Als de gemeenteraad besluit om de dienstverlening aan te passen, zal deze verordening worden ingetrokken en zal een gewijzigde verordening worden vastgesteld en de begroting passend bij de nieuwe situatie worden gewijzigd.

Huidig beleid

Voor een sluitende afvalbegroting is in 2024 circa € 9,2 miljoen aan opbrengsten afvalstoffenheffing noodzakelijk. Bruto heffen we € 9,3 miljoen, omdat we rekening houden met € 100.000 oninbare vorderingen. Het vaste tarief wordt verhoogd van € 192,24 in 2023 naar € 194,52 in 2024. In deze begroting zijn 3 beleidsvoornemens uit de Zomernota 2023-2027 opgenomen. Namelijk het intensiveren van handhaving in de openbare ruimte om het dumpen van afval tegen te gaan (24-NB-7.1), het vergroten van de capaciteit voor beheer en afvalbeleid op het gebied van circulariteit (24-NB-7.2) en de structurele inzet van het Mobiele Milieupark (24-NB-7.3).

Dit betekent een stijging van het vaste tarief van € 2,28. Bij een gemiddeld huishouden met een aanbiedgedrag van 9 keer de groene container (140L), 24 aanbiedingen op de ondergrondse container en het vastrecht leidt dit tot een woonlast van (€ 10,80 + € 31,20 + € 194,52) € 236,52.

		lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
7.3	Afval	9.680	236	1.437	11.353	9.218	2.405	11.623
6.3	Inkomensregelingen				-	-500		-500
	Totaal	9.680	236	1.437	11.353	8.718	2.405	11.123
	% Kostendekking							98,0%

Rioolheffing

De wettelijke basis voor het heffen van rioolheffing ligt in artikel 228a van de Gemeentewet. In de rioolheffing worden kosten doorgerekend die verbonden zijn aan het in stand houden van het gemeentelijk rioleringsstelsel, grondwater en waterlopen. De rioolheffing is een bestemmingsheffing (de bestemming is bekostiging van riool- en watertaken). Er staan geen individuele prestaties, maar prestaties van de gemeente voor alle inwoners tegenover. De kosten die hiervoor worden gemaakt, worden met de rioolheffing verhaald op de gebruikers van woningen en niet-woningen. De gemeente Hengelo hanteert één rioolheffing voor alle watertaken met een tarief tot 500m3 waterverbruik en een tarief boven de 500m3.

Inwoners betalen voor het lozen van water in het rioolsysteem. Alle kosten van instandhouding van het rioleringsstelsel en de watertaken worden, na aftrek van overige baten, door de inwoners betaald. Tot 1 januari 2024 geldt het verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP). Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1-1-2024 vervalt de verplichting om een rioleringsplan te hebben. In de toelichting van de Omgevingswet is aangegeven dat het verstandig is desondanks een rioleringsprogramma op te stellen. Het rioleringsplan is een effectief planinstrument om de rioleringszorg te borgen en activiteiten af te stemmen. Verder vormt het plan nog steeds een goede onderbouwing voor de rioolheffing. Als onderdeel van de begroting is het voor de gemeente wettelijk verplicht om deze heffing te onderbouwen.

Het PWR 2023-2027 (Programma Water en Riolerings) zal aansluiten op de systematiek van Omgevingsvisie, Omgevingsplan en Omgevingsprogramma. Er zijn in de politieke markt van 28 maart 2023 3 keuze-scenario's voorgelegd aan uw raad. De medium-variant (scenario hoog) kwam naar voren als meest waarschijnlijke variant. Het nieuwe PWR 2023-2027 en de gekozen variant kunnen naar verwachting in het najaar van 2023 door uw raad worden vastgesteld. De medium variant (scenario hoog) gaat uit van een stijging van het tarief van de rioolheffingen in 2024 van 3,9%. In deze variant is voor de opvolgende jaren 2025 en 2026 1% tariefstijging nodig.

		lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
7.2	Riolerings	8.639	265	1.391	10.295	11.070	81	11.151
6.3	Inkomensregelingen				-	-857		-857
	Totaal	8.639	265	1.391	10.295	10.213	81	10.294
	% Kostendekking							100,0%

Begraafrechten

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet wordt een vergoeding gegeven voor het gebruik van de begraafplaatsen en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaatsen. De heffing wordt gegeven naar de maatstaven en de tarieven zoals die in de Verordening begraafrechten zijn opgenomen. De tarieven worden jaarlijks verhoogd met de inflatiecorrectie.

Begraafrechten	lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
Begraafplaatsen							
7.5 en crematoria	902	1		903	618		618
6.3 Inkomensregelingen				-	-3		-3
Totaal	902	1	-	903	615	-	615
% Kostendekking							68,1%

Havengeld

Onder de naam havengeld wordt op grond van artikel 229 Gemeentewet een recht gegeven. De gebruiker betaalt voor het gebruik van de haven en voor de diensten die daarmee worden verleend.

Haven	lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
Economische havens							
2.4 en waterwegen	768	211		979	451	240	691
Totaal	768	211	-	979	451	240	691
% Kostendekking							70,6%

Bijdrage Bedrijven Investerings Zones (BIZ)

De Wet Bedrijven investeringszones geeft aan dat een bijdrage Bedrijven Investerings Zones kan worden opgelegd. Met deze bijdrage kunnen bedrijven in een bepaald gebied binnen de gemeente worden verplicht om voor een periode van maximaal vijf jaar een financiële bijdrage te leveren. Deze bijdrage wordt gebruikt om investeringen te betalen op het gebied van bijvoorbeeld leefbaarheid, veiligheid, of ruimtelijke kwaliteit. Bij de uitvoering wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de Wet WOZ en de OZB. De doelgroep bestaat uit gebruikers van niet-woningen in het centrum van Hengelo. De huidige BIZ-periode is gestart in 2021 en loopt 5 jaren.

Bi-zone	lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
Bedrijven							
3.3 investerings zone	272			272	266		266
Totaal	272	-	-	272	266	-	266
% Kostendekking							97,8%

Marktgeden

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet kan de gemeente een recht heffen voor het ter beschikking stellen van een standplaats op de markt. Belastingplichtig is degene aan wie de standplaats beschikbaar is gesteld. Tot heden was ook energieverbruik inbegrepen in het marktgeld, omdat het concrete verbruik per standplaats niet kon worden gemeten. Met de vernieuwing van het marktplein zijn nieuwe meters voor stroomverbruik geplaatst. Het werkelijke verbruik per marktstandplaats kan nu in rekening gebracht worden. Daarom is met ingang van 2024 het energieverbruik niet langer opgenomen in het markttarief.

Markt	lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
Bedrijvenloket 3.3 en bedrijfsregelingen	170	59	9	238	138		138
Totaal	170	59	9	238	138	-	138
% Kostendeckking							58,0%

Naheffingsaanslagen parkeren

De Gemeentewet geeft in artikel 234, lid 3 en 4, richtlijnen omtrent het opleggen van een naheffingsaanslag. Hier kunnen zowel de parkeerbelasting voor één uur, als kosten in rekening gebracht worden. Daarmee heeft de naheffingsaanslag een belastingkenmerk en een gebonden heffingskenmerk, namelijk de vergoeding van gemaakte kosten. We nemen daarom de naheffingsaanslag op als gebonden heffing. Deze gemaakte kosten moeten op de naheffingsaanslag vermeld worden.

Naheffingsaanslagen parkeren	lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
Openbare orde 1.2 en veiligheid	441	169		610			-
0.63 Parkeerheffingen				-	300		300
Totaal	441	169	-	610	300	-	300
% Kostendeckking							49,2%

Rioolaansluitrecht

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet kan de gemeente een rioolaansluitrecht heffen. Hiermee worden kosten doorberekend die verbonden zijn aan het maken van een verbinding tussen het hoofdriool en een nog niet aangesloten perceel.

Rioolaansluitrecht	lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
7.2 Riolering	92		17	109	109		109
Totaal	92	-	17	109	109	-	109
% Kostendeckking							100,0%

Leges en rechten

De mogelijkheid tot het heffen van leges is geregeld in artikel 229, lid 1, b van de Gemeentewet. De gemeente levert op aanvraag van individuele inwoners verschillende diensten. Door het heffen van leges betaalt de burger die de dienst afneemt, voor deze diensten. Voorbeelden zijn het verstrekken van een paspoort of het verlenen van een vergunning. De heffingsmaatstaf is steeds verschillend en wordt vermeld in de tarieventabel die hoort bij de legesverordening.

Kostendekkendheid

De leges zijn in de tarieventabel van de legesverordening ingedeeld in drie hoofdstukken (voorheen titels):

- hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening;
- hoofdstuk 2 Dienstverlening en besluiten in het kader van de omgevingswet;
- hoofdstuk 3 Dienstverlening vallend onder Europese Dienstenrichtlijn.

Vooraf hoofdstuk 2 van de tarieventabel is gewijzigd; dit als gevolg van de al genoemde invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024.

Op grond van artikel 229b van de Gemeentewet mag de Legesverordening als geheel maximaal kostendekkend zijn. Niet elk product zal afzonderlijk op kostendekkendheid worden beoordeeld, omdat dit onredelijk veel administratieve inspanning zou vergen. De kostendekkendheid wordt beoordeeld per samenhangende groep van diensten (een hoofdstuk in de verordening). Dit betekent dat, binnen één hoofdstuk, een laag tarief op de ene dienst mag worden goedge maakt door een hoog tarief op een andere dienst. Daarnaast kan bij de tariefstelling uitdrukking worden gegeven aan het profijtbegin sel: wie voordeel geniet, betaalt.

Voor een aantal tarieven binnen hoofdstuk 1 geldt dat deze door het rijk zijn gemaximeerd: paspoorten, rijbewijzen, kansspelen en wet bescherming persoonsgegevens.

Leges	lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten	
Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening								
0.2	Burgerzaken	929	625	13	1.567	2.391	-1.051	1.340
	Totaal	929	625	13	1.567	2.391	-1.051	1.340
	% Kostendekking							85,5%
Hoofdstuk 2 Omgevingsvergunning								
8.3	Wonen en bouwen	1.585	1.033	27	2.645	2.245	35	2.280
	Totaal	1.585	1.033	27	2.645	2.245	35	2.280
	% Kostendekking							86,2%
Hoofdstuk 3 Dienstverlening Europese dienstenrichtlijn								
1.2	Openbare orde en veiligheid	669	469		1.138	79	2	81
	Totaal	669	469	-	1.138	79	2	81
	% Kostendekking							7,1%

6.1.4 Aanduiding van de lokale lastendruk

De lokale lastendruk omvat alle heffingen. We zijn in Nederland gewend om de lokale lastendruk te vergelijken door uit te gaan van de meest relevante heffingen: onroerende-zaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. Het zijn belastingen en tarieven die ieder huishouden in een gemeente jaarlijks opgelegd krijgt. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) publiceert jaarlijks de Atlas van lokale lasten. Men vergelijkt daarin per gemeente de woonlasten van een woning met een voor die gemeente gemiddelde waarde. In de eerste tabel is nog geen rekening gehouden met de te kiezen variant in het waterprogramma en met beleidskeuzes die de Raads werkgroep Afval nog kan maken. De tariefsaanpassingen voor de OZB, afval- en rioolheffing leiden voor een gemiddeld gezin (met eigen woning) tot de volgende woonlastenontwikkeling:

Soort heffing	2020	2021	2022	2023	2024
OZB Eigenaar	286,02	292,60	305,25	319,90	348,36
Afvalstoffenheffing (meerpersoons)	195,36	221,40	222,06	236,84	236,52
Rioolheffing	236,04	244,32	252,84	257,88	263,04
Totaal woonlasten	717,42	758,32	780,15	814,62	847,92
Eigenaar	0,9%	5,7%	2,9%	4,4%	4,1%
Huurder	0,4%	8,0%	2,0%	4,2%	1,0%

In de volgende tabel is rekening gehouden met een verwachte keuze van de gemeenteraad voor de medium variant (scenario hoog) van de 3 aangeboden scenario's in de rioolheffing.

Soort heffing	2020	2021	2022	2023	2024
OZB Eigenaar	286,02	292,60	305,25	319,90	348,36
Afvalstoffenheffing (meerpersoons)	195,36	221,40	222,06	236,84	236,52
Rioolheffing	236,04	244,32	252,84	257,88	267,96
Totaal woonlasten	717,42	758,32	780,15	814,62	852,84
Eigenaar	0,9%	5,7%	2,9%	4,4%	4,7%
Huurder	0,4%	8,0%	2,0%	4,2%	2,0%

In voorgaande tabellen is de afvalstoffenheffing 2024 gebaseerd op de kosten van de meest voorkomende afvalcombinatie: vast tarief, restafval storten in de ondergrondse afvalcontainer en groen in een 140 liter minicontainer.

Dit cijferbeeld wijkt af van de tarieven die Coelo in de tabellen hierna hanteert. Coelo gaat voor diftar-gemeenten uit van kilo's afval per inwoner conform CBS. CBS rapporteert met 2 jaren vertraging, wat in de huidige tendens van afvalvermindering ons afvalgedrag niet goed weergeeft.

In Nederland bedragen aandelen ozb-riool-afval in de woonlasten 38%-23%-39% (Coelo 2023, blz. 24). In Hengelo 41%-31%-28% (begroting 2024).

In onderstaande tabellen zijn de Coelo-cijfers 2023 opgenomen.

Woonlasten één- en meerpersoonshuishoudens met eigen woning

	Eenpersoonshuishoudens		Meerpersoonshuishoudens	
	eigenaar 2023	rangorde	eigenaar 2023	rangorde
Almelo	€ 967	12	€ 1.011	12
Borne	€ 936	7	€ 967	9
Dinkelland	€ 862	4	€ 890	3
Enschede	€ 938	9	€ 966	8
Haaksbergen	€ 1.039	14	€ 1.039	13
Hellendoorn	€ 937	8	€ 937	7
Hengelo	€ 889	5	€ 928	6
Hof van Twente	€ 963	11	€ 1.003	11
Losser	€ 1.028	13	€ 1.059	14
Oldenzaal	€ 856	3	€ 892	4
Rijssen-Holten	€ 657	1	€ 708	1
Tubbergen	€ 779	2	€ 807	2
Twenterand	€ 940	10	€ 981	10
Wierden	€ 890	6	€ 915	5
Overijssel	€ 867		€ 896	
Nederland	€ 867 ¹		€ 944 ²	

1 bronvermelding COELO 2023 pp 101

2 bronvermelding COELO 2023 pp 103

Woonlasten één- en meerpersoonshuishoudens met huurwoning

	Eenpersoonshuishoudens		Meerpersoonshuishoudens	
	huurder 2023	rangorde	huurder 2023	rangorde
Almelo	€ 433	7	€ 477	7
Borne	€ 380	5	€ 410	5
Dinkelland	€ 401	6	€ 429	6
Enschede	€ 536	13	€ 565	12
Haaksbergen	€ 573	14	€ 573	14
Hellendoorn	€ 493	10	€ 493	9
Hengelo	€ 489	9	€ 528	11
Hof van Twente	€ 526	12	€ 566	13
Losser	€ 252	2	€ 283	2
Oldenzaal	€ 357	4	€ 393	4
Rijssen-Holten	€ 338	3	€ 389	3
Tubbergen	€ 176	1	€ 204	1
Twenterand	€ 440	8	€ 481	8
Wierden	€ 495	11	€ 521	10
Overijssel	€ 420		€ 448	
Nederland	€ 346 ¹		€ 436 ²	

1 bronvermelding COELO 2023 pp 111

2 bronvermelding COELO 2023 pp 113

Elke gemeente heeft een andere opbouw van tarieven. De basisgegevens hiervoor zijn niet te herleiden in de openbare cijfers. Daarom kunnen we niet vergelijken op de onderdelen OZB, afval en riolering afzonderlijk.

6.1.5 Beschrijving kwijtscheldingsbeleid

De gemeente moet bij het vaststellen van kwijtschelding landelijke regels toepassen. De regels zijn opgenomen in de Leidraad Invordering en zijn gebaseerd op normen voor inkomen en vermogen, die het ministerie van SZW 2 maal per jaar vaststelt. Inwoners die kwijtschelding aanvragen worden getoetst op de inkomensnorm en de vermogensnorm.

Gemeenten kunnen ruimhartiger kwijtschelden dan de Leidraad aangeeft. Gemeente Hengelo hanteert hiervoor volgende uitgangspunten:

- bij de normkosten van bestaan wordt uitgegaan van 100% van de bijstandsnorm (Leidraad 90%);
- Voor de OZB, onderhoudsrecht begraven, rioolheffing en voor het vast recht bij de afvalstoffenheffing is kwijtschelding mogelijk, waardoor minima geen gemeentelijke woonlasten betalen;
- voor extra containers wordt geen kwijtschelding afvalstoffenheffing verleend evenals voor rioolheffing bij een grondslag > 500m³;
- ondernemers zijn voor de privébelastingen gelijk gesteld met particulieren;
- kosten voor kinderopvang worden in aanmerking genomen als uitgaven bij de berekening van de betalingscapaciteit;
- bij de normkosten van bestaan voor AOW'ers wordt uitgegaan van 100% van de netto AOW-norm.

Voor de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen in het kader van het minimabeleid wordt voor 2024 uitgegaan van een totaalbedrag van € 1.362.000 Dit bedrag is als volgt onder te verdelen naar de soorten heffing:

Kwijtschelding per heffing	Begroot 2024
Rioolheffing	857.000
Afvalinzameling	500.000
OZB	2.000
Begraafrechten	3.000
Totaal kwijtschelding	1.362.000

6.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Bij het formuleren van ambities, het maken van beleid en de uitvoering hiervan worden besluiten genomen en daarbij zijn er altijd risico's. De gemeente bevindt zich in een zeer dynamische omgeving. Denk aan opvang van vluchtelingen, de inflatie, duurzaamheid en andere taken die door het Rijk aan de gemeente worden toebedeeld. Daarbij is de mening van de inwoners steeds zichtbaarder via openbare kanalen. Hierdoor neemt de kans op imago- en financiële schade voor de gemeente toe en kan de impact hiervan groot zijn. Het is van belang om op gestructureerde en transparante wijze de risico's in beeld te hebben en deze te beheersen.

De gemeente Hengelo heeft een integraal risicomanagementbeleid. Integraal risicomanagement is een brede invulling van risicomanagement, waarbij niet alleen de (wettelijke) kaders worden gevolgd, maar het risicobewustzijn breed wordt gestimuleerd. Risicomanagement is immers geen afzonderlijke activiteit, maar maakt integraal deel uit van alle (management)processen.

Om vast te stellen dat de gemeente financieel voldoende in staat zijn risico's op te vangen, wordt een inschatting gemaakt van het zogenaamde benodigde weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen geeft inzicht in de gezondheid van de financiële positie op langere termijn van de gemeente.

Om het benodigde weerstandsvermogen te berekenen wordt een risico-inventarisatie uitgevoerd met de kans dat het risico zich voordoet en de (financiële) impact. Op deze risico-inventarisatie wordt een analyse uitgevoerd en het weerstandsvermogen bepaald. De financiële kengetallen en belangrijkste risico's en ontwikkelingen staan in deze paragraaf beschreven.

6.2.1 Beleidsnotities

Titel	Raadsbesluit
Integraal Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2023-2027	3527899
Verordening op het financiële beleid en beheer van de gemeente Hengelo	3509875

Kaderstelling weerstandsvermogen.

In het beleid Integraal risicomanagement en weerstandsvermogen 2023-2027 zijn de uitgangspunten voor het risicomanagementbeleid en weerstandsvermogen vastgelegd.

- De minimale hoogte van de algemene reserve 50% van het benodigde weerstandsvermogen (risicoprofiel) is.
- De algemene reserves 'sec' (inclusief het sociaal domein) volledig te betrekken in het beschikbaar weerstandsvermogen.

De inventarisatie van risico's vindt plaats langs de lijnen van de beleidsprogramma's zoals we die in de begroting kennen. Risico's worden per programma onderzocht en beschreven, het totaaloverzicht wordt weergegeven in de paragraaf weerstandsvermogen.

Tenslotte zijn er spelregels toegevoegd hoe om te gaan met risico's en een (dreigend) te laag weerstandsvermogen. Daarbij is ook een signaalwaarde voor de weerstandsratio van 1,4 toegevoegd, om tijdig te kunnen bijsturen en te voorkomen dat het weerstandsvermogen te laag wordt.

In onze Financiële Verordening 2023, is vastgelegd dat er jaarlijks een herijking van beleidsregels inzake reserves en voorzieningen ter vaststelling wordt voorgelegd aan de Raad. Dit leggen we voor in de Jaarstukken ter afsluiting en verantwoording van ieder jaar.

Integraal risicomanagement

Zoals in het beleid is vastgesteld worden risico's op alle niveaus binnen de organisatie geïdentificeerd. Hierbij wordt aandacht geschonken aan zowel strategische, tactische als operationele risico's. Hiervoor worden periodiek risicodialogen uitgevoerd. Tijdens deze dialogen wordt gesproken over wat onze doelen in de weg kan staan. Wat zijn de risico's waardoor de gemeente de doelen niet kan realiseren.

De procesmatige risico's worden getoetst door het uitvoeren van interne controles. De manier waarop ligt vast in het auditplan van enig jaar. De kwaliteit en uitkomsten van deze processen is zichtbaar door het oordeel van de accountant bij de Jaarstukken en vanaf verslagjaar 2023 ook in de rechtmatigheidsverantwoording van het college.

Om een integraal beeld te krijgen van de risico's, worden risico's tijdens de risico identificatie vanuit verschillende invalshoeken in kaart gebracht. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar risico's met financiële impact, maar ook risico's zonder directe financiële impact, zoals imago-, fraude-, juridisch,- en bestuurlijke risico's. Het uitgangspunt is dat de bewustwording van de risico's en het beheersen daarvan doorlopend de aandacht heeft.

6.2.2 Doelen

Het overstijgende doel van risicomanagement is dat de consequenties van onze keuzes worden overzien en daar bewust gerichte actie op zetten, zodat we als gemeente onze doelstellingen bereiken. De indicatoren zijn erop gericht dat de gemeente voldoende financiële weerbaarheid heeft om tegenvallers te kunnen opvangen.

Bereiken?	Doen?
1. Aandacht voor strategisch risicomanagement	Focus op grote maatschappelijk en strategische opgaven zoals verwoordt in onze koers en collegeprogramma. Bij het werken aan deze strategische opgaven is het van belang om aan te geven wat de belangrijkste risico's zijn die het realiseren van de opgave mogelijk in de weg kunnen staan en hoe de gevolgen van de risico's kunnen worden beheerst. Dit heeft aandacht in de uitvoering van het nieuwe risicomanagementbeleid. Er is een nieuwe aanpak voor de risicodialogen. Er wordt gewerkt aan het proces voor het continu managen van risico's.
2. De implementatie van een risicomanagement-systeem	Naast strategische en externe risico's zijn er te voorkomen risico's in onze kernprocessen. Een nieuw systeem is aanbesteed en wordt geïmplementeerd eind 2023 en in 2024 breed in gebruik worden genomen. Het ondersteunt risicomanagement op alle niveaus en geeft meer inzicht in de mate waarin we in control zijn op de verschillende soorten risico's.
3. Aandacht voor integrale control	Hierin gaat het om het herkennen en beoordelen van risico's met bijbehorende gevolgen op o.a. op het gebied van financiën, juridisch, privacy, HR of informatieveiligheid en het vaststellen van eventuele beheersmaatregelen. In algemene zin is er (meer) aandacht voor integrale benadering van control, waarin een stap verder wordt gezet waar het gaat om integraal advies over risico's en beheersing en de samenwerking met vakinhoudelijke collega's.

6.2.3 Indicatoren

De indicatoren zijn opgesteld conform het laatst vastgestelde beleid omtrent weerstandsvermogen en risicomanagementbeleid.

Indicator	Waarde
Incidentele weerstands-capaciteit	Het vrij aanwendbare deel van de reservepositie beschouwen we als de incidentele weerstandscapaciteit. Dit zijn concreet de: - de vrij aanwendbare reserves d.w.z. de algemene reserve 'sec - de post onvoorzien incidenteel <i>Stand van zaken</i> De incidentele weerstandscapaciteit is ultimo 2024: - vrij aanwendbare reserves = algemene reserve 'sec: € 59.379.000 - post onvoorzien incidenteel: € 91.000
Structurele weerstands-capaciteit	De structurele weerstandscapaciteit is de onbenutte belastingcapaciteit.

Voorgeschreven is dat de gemeentelijke tarieven, leges en heffingen voor maximaal 100% kostendekkend zijn. In Hengelo is dat ook het uitgangspunt voor de belangrijkste tarieven. Tenzij een risico zich manifesteert in deze tarieftaken, biedt dit geen ruimte aan structurele weerstandscapaciteit.

Wanneer een structureel risico optreedt, is het niet altijd mogelijk de financiële impact op korte termijn in de begroting op te vangen. In dat geval kan een gemeente onder zeer strikte voorwaarden een beroep doen op extra financiering van het Rijk (artikel 12 Gemeentewet). Eén van de voorwaarden is dat de gemeente de belastingcapaciteit ten volle benut. Dat kan uiteraard niet oneindig. Daarom is door het Rijk een norm gesteld tot welk niveau het nog aanvaardbaar is lokale belastingen te verhogen, de zogenaamde artikel 12 norm.

Het verschil tussen de werkelijke hoogte van de lokale belastingen en de aanvaardbare hoogte van de artikel 12 norm noemen we de *onbenutte belastingcapaciteit* en betreft de *structurele weerstandscapaciteit*.

Stand van zaken

De gemiddelde woonlasten voor een gemiddeld gezin in de gemeente Hengelo bedraagt € 848. Het landelijk gemiddelde is € 944. Voor 2024 is de benutte belastingcapaciteit dus 89,8% van het landelijk gemiddelde. Als we de onbenutte belastingcapaciteit van 10,2%, zijnde € 96 vermenigvuldigen met het aantal huishoudens, bijna 38.200, komen we uit op een onbenutte belastingcapaciteit van € 3.666.000.

Benodigde
weerstands-
capaciteit

Het benodigde weerstandsvermogen bepalen we door de geïdentificeerde risico's uit te drukken in euro's.

Omdat de kans dat alle risico's zich tegelijkertijd voordoen zeer beperkt is, passen we een zogenaamde Monte Carlo-analyse toe. Bij deze techniek wordt het optreden van de verschillende risico's in diverse scenario's vele malen gesimuleerd. Door deze methode hebben we een beeld van het benodigde weerstandsvermogen in vrijwel alle denkbare scenario's.

We streven ernaar dat de minimale hoogte van de algemene reserve 50% van het benodigde weerstandsvermogen is.

Stand van zaken

Volgens de Monte Carlo-analyse (zekerheidspercentage 90%) is de benodigde weerstandscapaciteit € 19.852.000 op basis van de herijkte risicoprofiel.

Weerstands-
vermogen

De weerstandscapaciteit zijn de middelen en mogelijkheden die de gemeente heeft om onverwachte, niet-begrote kosten of tegenvallende inkomsten te kunnen dekken.

De weerstandscapaciteit (weerstandsratio) berekenen we als volgt:

$$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \text{Ratio weerstandsvermogen}$$

Uit deze berekening volgt een ratio. Om te bepalen of het weerstandsvermogen op het gewenste niveau is, bekijken we in welke waarderingscategorie de ratio valt. We hanteren de waarderingscategorieën zoals hieronder weergegeven:

Klasse - Ratio - Betekenis

- A - > 2,0 - Uitstekend
- B - 1,4 tot 2,0 - Ruim voldoende
- C - 1,0 tot 1,4 - Voldoende
- D - 0,8 tot 1,0 - Matig
- E - 0,6 tot 0,8 - Onvoldoende
- F - < 0,6 - Ruim onvoldoende

Stand van zaken

De beschikbare weerstandscapaciteit is afgerond € 63.136.000

De benodigde weerstandscapaciteit is afgerond € 19.852.000

De ratio die hieruit volgt is dan 3,2 en is daarmee uitstekend. In de Zomernota 2023-2027 was de ratio 2,5. Deze verhoging van de ratio komt met name door hogere stand van algemene reserve. Op basis van de Zomernota 2023-2027 zijn er voor het jaar 2023 per saldo middelen toegevoegd aan de algemene reserve (€ 6,9 miljoen) en in 2024 zijn middelen onttrokken uit de algemene reserve (€ 6,1 miljoen). Tevens is het restant jaarrekeningsaldo 2022 toegevoegd aan de algemene reserve (€ 13,1 miljoen). Daarnaast zijn het risicoprofiel (benodigde weerstandsvermogen) en de onbenutte belastingcapaciteit iets lager in deze Beleidsbegroting ten opzichte van de Zomernota 2023-2027.

Eind 2027 is de weerstandsratio ongeveer 3,1. Dit heeft te maken met de mutaties in de algemene reserve door het transformatieplan sociaal domein en de toevoegingen (in 2025) en onttrekkingen (in 2026 en 2027) op basis van de Zomernota 2023-2027.

We beseffen ons terdege dat dit hoge ratio zijn. We weten ook dat we voor de toekomst nog veel middelen nodig hebben om de ambities waar te maken.

6.2.4 Overzicht belangrijkste risico's

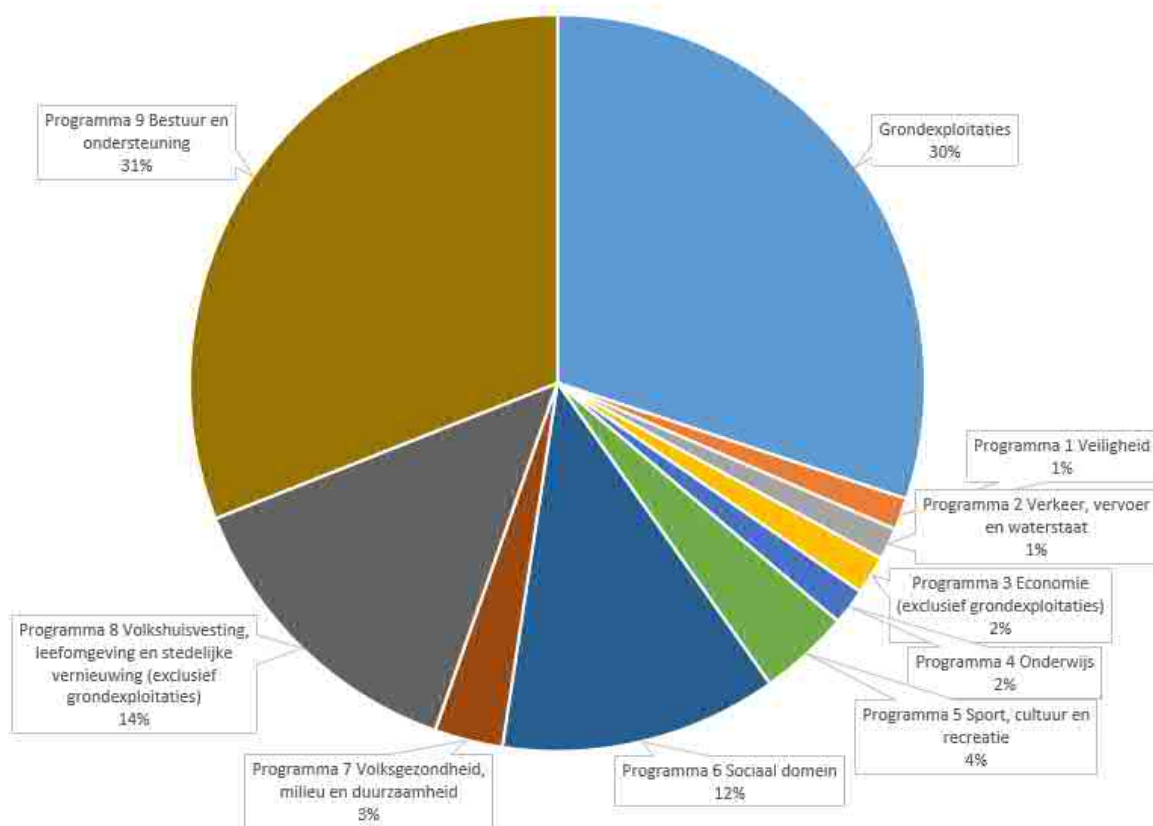
Per programma zijn de belangrijkste risico's weergegeven. Daarbij zijn er een aantal overkoepelende risico's die in bijna ieder programma een rol spelen. Die lichten we hieronder toe:

	Risicogebeurtenis	Mogelijk gevolg
Arbeidsmarkt	Door krapte op de arbeidsmarkt kunnen vacatures binnen de gemeente onvoldoende worden ingevuld.	Doelstellingen kunnen niet behaald worden. Uitval/ziekteverzuim door hogere werkdruk. Personeelskosten lopen op door meer inhuur.
Inflatie	Door de hoge inflatie nemen kosten toe voor zowel de gemeente als inwoners en bedrijven.	Armoede onder inwoners, waardoor bijvoorbeeld de vraag naar zorg en schuldhulpverlening toeneemt. Ondernemers en organisaties hebben steun nodig. Projecten binnen de gemeente worden duurder of moeten op kwaliteit inleveren doordat de kosten te hoog worden.
Samenwerking met andere partijen	Onze samenwerkende partners staan onder druk door bijvoorbeeld tekort aan arbeidskrachten, vrijwilligers of toenemende kosten/hoge rentes.	Voorzieningen in de gemeente staan onder druk of vallen uit, denk aan het onderwijs, zorgaanbieders, sportverenigingen en culturele instanties. De gemeente kan projecten niet realiseren of worden vertraagd in ontwikkelingen omdat ontwikkelaars en bedrijven niet kunnen investeren en realiseren.
Onvoldoende middelen vanuit het Rijk	Door bezuinigingen vanuit het Rijk ontvangt de gemeente te weinig middelen.	Doelstellingen kunnen niet behaald worden doordat er onvoldoende financiële middelen zijn.

Onderstaande cirkeldiagram geeft de verdeling van de financiële risico's per programma weer. Er zijn een paar programma's die een groter risico hebben dan andere programma's. De uitgebreide beschrijving staat in de risicoparagraaf van de programma's en in paragraaf 6.4 Grondbeleid. We lichten ze hier nog kort toe:

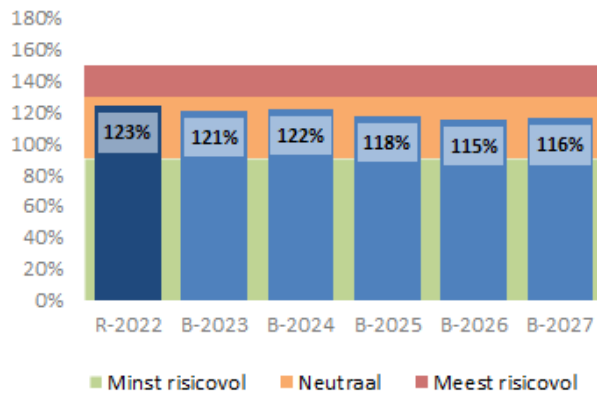
- Programma 9 Bestuur en ondersteuning. Dit programma bevat veel van de overkoepelende thema's zoals hierboven beschreven. Daarnaast zit hierin het risico op cybercriminaliteit en alle mogelijke gevolgen hiervan voor de organisatie.
- Grondexploitaties. Hierin zitten de risico's op alle grondexploitaties, daarbij gaat het om grote bedragen en daarbij behorende risico's in de huidige economie.
- Programma 8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing (exclusief grondexploitaties). Hierin zit de grote verandering en risico's op het gebied van duurzaamheid, maar ook de complexe opgave die de gemeente heeft voor de woningmarkt heeft effect op dit programma.
- Programma 6 Sociaal domein. Dit programma met daarin Jeudwet, Wmo en Participatiewet heeft een risico op financiële tekorten vanwege onzekerheden van rijksinkomsten en hogere vraag naar zorg en ondersteuning.

Spreiding van de risico's

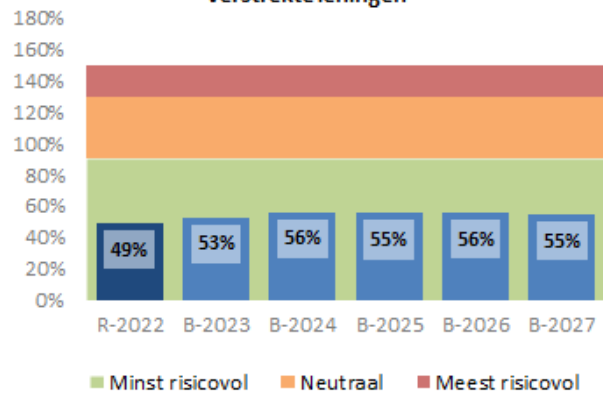

6.2.5 Kengetallen

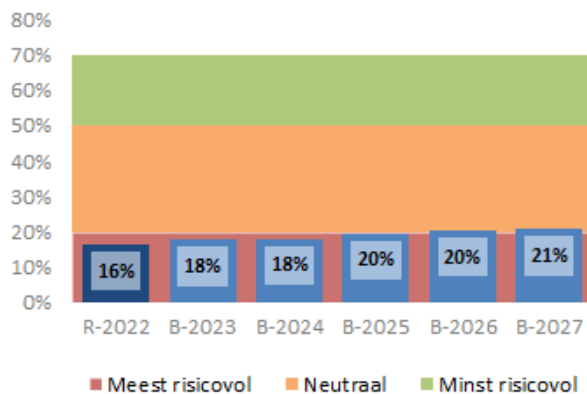
1a. Netto schuldquote

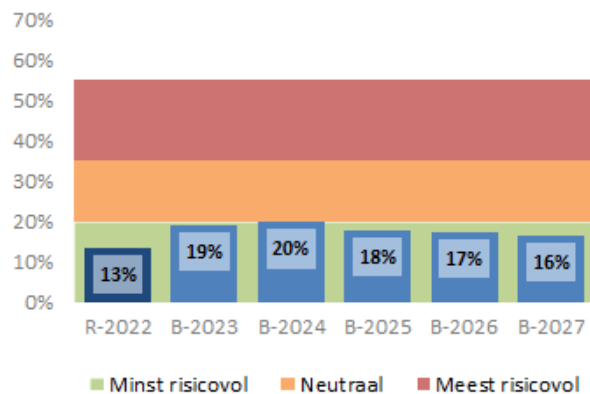
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

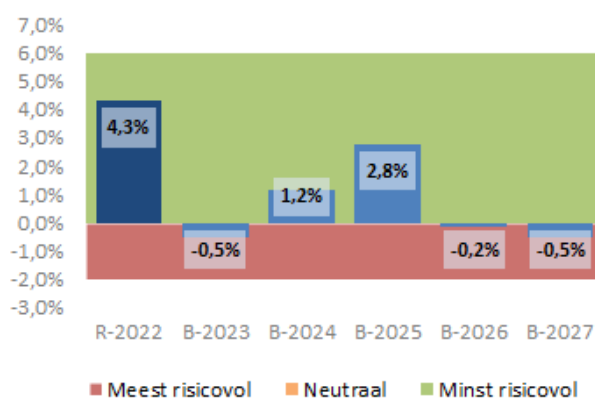
2. Solvabiliteitsratio

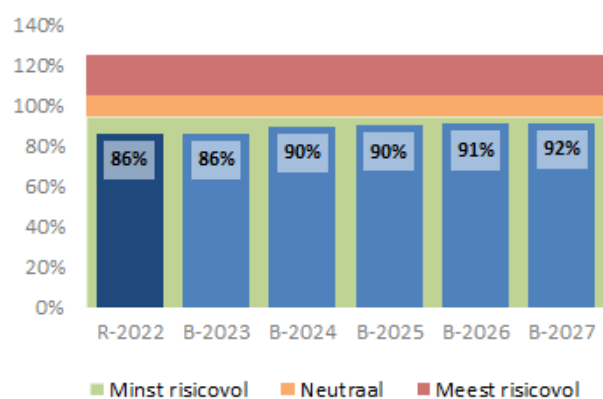
3. Grondexploitatie

4. Structurele exploitatieruimte

5. Gemeentelijke belastingcapaciteit

Signaleringswaarden kengetallen	Categorie A	Categorie B	Categorie C
	minst risicovol	neutraal	meest risicovol
1a. Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%
2. Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
3. Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

1. Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft de verhouding aan tussen de vaste en vlottende financiering en de totale baten vóór reservemutaties en geeft een indicatie van de druk van de kapitaallasten op de exploitatie. Als gevolg van voortdurende afbouw van schulden zijn we uit het signaalgebied "rood" teruggedaan naar "oranje". Door de hoge mate van gestelde zekerheden m.b.t. de leningen aan Welbions en het aflopende karakter van deze financiering zijn we gerust over de afnemende overschrijding van de "veilige signaalwaarden".

Het tweede kengetal geeft hetzelfde weer, maar dan gecorrigeerd voor de door de gemeente aan derden (woningbouw en instellingen) doorverstrekte leningen. Met de gecorrigeerde netto schuldquote staan wij "in de middenmoot" en zitten we in de groene veilige zone.

2. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft de verhouding aan tussen het eigen vermogen (de reserves) en het balanstotaal. Een groot aandeel eigen vermogen betekent veel mogelijkheden om risico's op te vangen, en meer mogelijkheden om toekomstige investeringen te financieren. Onze ratio in 2027 is 21%, voor het eerst boven de streefwaarde van 20%, waar de toezichthouder ons aan spiegelt. De hoogte wordt negatief beïnvloed door de financiering van de woningbouwcorporatie. Hierdoor staat er naar verhouding meer vreemd vermogen op de balans en dus relatief (t.o.v. het totaal vermogen) minder eigen vermogen. Indien de woningbouwfinanciering buiten beschouwing wordt gelaten bedraagt deze ratio in 2024 26% en in 2027 stijgt deze naar 30%.

Wij zorgen er voor, dat het eigen vermogen in balans blijft met de risico's die wij lopen. In dat kader is ons standpunt, dat het eigen vermogen voldoende buffer biedt voor de onderkende risico's. De provincie stelt geen norm, dat is aan gemeenten zelf. Maar ze hanteert de signaleringswaarden van de VNG, waarbij lager dan 20% reden is om alert te zijn op de ontwikkeling van het eigen vermogen.

Het versterken van het eigen vermogen tot boven het niveau, dat vereist is als weerstandsvermogen (risico's afdekken) staat op gespannen voet met het willen besteden van middelen aan activiteiten, die de burger van ons verwacht.

3. Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft de verhouding tussen de boekwaarde van de grond en de totale baten vóór reservemutaties. Het is de vraag of dit kengetal veel inzicht geeft in de risico's van grondexploitaties. De jaarlijkse herzieningen en de paragraaf grondbeleid zijn daarvoor betere instrumenten. Dit kengetal zit in alle jaren onder de signaleringswaarde.

4. Structurele exploitatieruimte

In hoofdstuk 3 is het begrotingssaldo (als eerste tabel) gepresenteerd als het verschil tussen de totale lasten en de totale baten. Hierbij is echter geen rekening gehouden met het onderscheid tussen structurele en incidentele baten en lasten. Om de structurele begrotingsruimte te bepalen worden de totale lasten en baten vermindert met de incidentele lasten en baten. De incidentele lasten en baten zijn in bijlage 7.1.3 weergegeven. In deze bijlage is te zien dat de totale incidentele lasten in de periode 2024-2027 hoger zijn dan de incidentele baten, hetgeen voor alle jaren een gunstig/positief effect heeft op het structurele begrotingssaldo. Het structurele begrotingssaldo ziet er als volgt uit (bedragen * € 1.000):

	2024	2025	2026	2027
Saldo baten en lasten voor bestemming/resultaat voor bestemming (zie bijlage 7.1.2)	-4.747	4.967	-1.552	-764
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves/mutaties reserves (zie bijlage 7.1.2)	5.218	-3.948	153	-2.179
Begrotingssaldo 2024-2027/resultaat na bestemming (zie bijlage 7.1.2/paragraaf 3.2)	471	1.019	-1.399	-2.942
Waarvan saldo incidentele baten en lasten (zie bijlage 7.1.3)	3.835	9.477	829	1.058
Structureel begrotingssaldo 2024-2027	4.306	10.496	-570	-1.884

5. Belastingcapaciteit

Met dit kengetal wordt de hoogte van de lokale lastendruk vergeleken met het landelijk gemiddelde. Tussen de 95 en 105% wordt als "neutraal" geduid. In 2024 is de ruimte om belastingen te verhogen, als we ons spiegelen aan het Nederlandse gemiddelde, 90%. Deze waarde valt in de categorie "minst risicovol". We hebben daarmee ruimte om onze belastingen te verhogen als dit noodzakelijk zou worden.

6.2.6 Geprognosticeerde balans

Een geprognosticeerde balans met meerjarig inzicht geeft een beeld van de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen, en in de financieringsbehoefte. In samenhang met de kengetallen in de vorige paragraaf geeft de geprognosticeerde balans een indruk van het effect van het beleid in deze meerjarenbegroting op de vermogenspositie van de gemeente.

In de investeringen is al rekening gehouden met de al besloten investeringen voor de komende 4 jaren. De vastlegging van vermogen in vaste activa neemt geleidelijk af. Daarom kan ook het aandeel geleend geld afnemen in deze periode. Financieel gezond blijven betekent vinger aan de pols houden voor het niveau van het eigen vermogen en kritisch zijn op het lenen van geld.

Geprognosticeerde balans

Prognose meerjarenbalans	Realisatie 2022	gewijzigde Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Activa						
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	2.529	2.529	2.529	2.529	2.529	2.529
Materiële vaste activa	282.183	287.222	288.282	284.814	280.746	275.924
Financiële vaste activa	269.578	254.807	238.566	237.010	215.450	213.937
Totaal vaste activa	554.290	544.558	529.377	524.353	498.725	492.390
Vlottende activa						
Voorraden	51.931	75.044	75.547	70.787	65.912	60.844
Uitzettingen	105.546	73.287	46.334	31.972	31.672	31.772
Liquide middelen	665	8.087	7.570	4.890	0	0
Overlopende activa	36.305	36.405	36.605	36.805	36.905	36.905
Totaal vlottende activa	194.447	192.823	166.056	144.454	134.489	129.521
Totaal activa	748.737	737.381	695.433	668.807	633.214	621.911
Passiva						
Vaste passiva						
Reserves (ex. begrotingsresultaat)	104.660	130.786	125.567	129.515	129.363	131.541
Resultaat boekjaar	17.256	-13	471	1.019	-1.399	-2.942
Voorzieningen	37.290	36.751	35.906	18.660	19.096	20.124
Vaste schuld	526.272	502.249	466.593	452.146	404.207	387.455
Totaal vaste passiva	685.478	669.773	628.537	601.340	551.267	536.178
Vlottende passiva						
Vlottende schuld	16.256	20.605	19.893	20.464	34.944	38.730
Overlopende passiva	47.003	47.003	47.003	47.003	47.003	47.003
Totaal vlottende passiva	63.259	67.608	66.896	67.467	81.947	85.733
Totaal passiva	748.737	737.381	695.433	668.807	633.214	621.911

Toelichting geprognosticeerde balans

Deze balans is het resultaat van de Jaarstukken 2022 met daarbij de verwachtingen van de gewijzigde begroting 2023 en deze begroting 2024-2027. De financieringsbehoefte uit zich in de vlottende schuld. Met de huidige prognoses van toekomstige resultaten, ontwikkeling van grondexploitaties, komende investeringen en aflossingsafspraken over geleend geld verwachten we geen grote financieringsbehoefte te moeten invullen.

We hebben onder de post Uitzettingen het saldo bij de staat (schatkistbankieren) opgenomen. Dit saldo zal eerst worden ingezet om de financieringsbehoefte in te vullen.

6.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Een groot deel van het gemeentelijk vermogen is geïnvesteerd in kapitaalgoederen. De kapitaalgoederen zijn van groot belang voor het functioneren van onze gemeente, onder andere op het gebied van leefbaarheid, veiligheid, verkeer, vervoer en recreatie. Goed onderhoud en beheer is nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen en om veiligheid te waarborgen.

Met het beheer en onderhoud van onze wegen, riolering, water, openbaar groen en gemeentelijke gebouwen is een grote inzet van onze middelen gemoeid. De lasten van onze kapitaalgoederen zijn onderdeel van de verschillende programma's. Deze paragraaf geeft een integraal inzicht in de kaders, ontwikkelingen, onderhoudstoestand en kosten van onze kapitaalgoederen over de programma's heen. Het onderdeel 'kapitaallasten' in de cijfermatige overzichten behoort weliswaar niet tot de scope van deze paragraaf, maar is om wille van de volledigheid hier toch zichtbaar gemaakt (en met een asteriks gemarkeerd).

In de Kadernota 2021-2024 is een start gemaakt met het inzichtelijk maken van de vervanging van kapitaalgoederen. Dit is de start van een nieuw proces hoe de gemeente om wil gaan met haar kapitaalgoederen. De komende jaren zal middels Zomernota's inzichtelijk gemaakt worden welke investeringen gedaan moeten worden om de kapitaalgoederen en openbare ruimte duurzaam te vervangen en onderhouden.

In eerdere Beleidsbegrotingen zijn bedragen opgenomen om het areaal van wegen, groen en openbare verlichting op een goed en veilig niveau te houden. Met ingang van Zomerbrief 2022-2026 zijn de overzichten aangevuld met andere kapitaalgoederen, waaronder de verkeersregelinstallaties (VRI's) en verkeersobjecten zoals bewegwijzering. In deze beleidsbegroting wordt conform voorgaande jaren een geactualiseerd overzicht gepresenteerd.

De gemeente Hengelo zal samen met Gildebor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte uitvoeren. Speerpunten zijn het op peil houden van de dienstverlening naar de burger en de kwaliteit van de openbare ruimte. Gildebor heeft naast vaklieden ook mensen met een arbeidsbeperking aan het werk die gezamenlijk de vastgestelde kwaliteit van dienstverlening en beheer en onderhoud van de openbare ruimte leveren.

6.3.1 Wegen

Volumes

Cementbeton	139.362	m ²
Dicht asfaltbeton	1.951.799	m ²
Elementen	2.755.287	m ²
Halfverharding	178.807	m ²
Overig	31.943	m ²
Totaal	5.057.197	m²
Waaronder		
Fietspad	362.176	m ²
Rijbanen	2.683.944	m ²
Voetpad	1.211.844	m ²

Onderhoudssystematiek

De gemeente Hengelo hanteert voor het beheer en onderhoud van de wegen het kwaliteitsniveau zoals deze omschreven staat in de landelijke richtlijnen van het CROW. De wegen worden beheerd en onderhouden op basis van een programma. Daarnaast wordt kort cyclisch onderhoud uitgevoerd naar aanleiding van meldingen van burgers.

Veranderingen in het onderhoudsniveau

Het onderhoudsniveau wordt niet veranderd. Hengelo streeft er naar om de richtlijnen van het CROW te handhaven.

Relevante veranderingen t.o.v. vorig jaar

Er zijn geen relevante veranderingen ten opzichte van vorig jaar.

Relevante beleidsnota's

- De wegennota 2003
- Mobiliteitsplan 2040

Grote projecten en ontwikkelingen

- Verschillende deelgebieden van Dalmeden worden verder ontwikkeld en de komende jaren worden in de al ontwikkelde gebieden kavels uitgegeven. Het areaal wegen en trottoirs neemt hierdoor verder toe.
- Het Wetplein en omgeving worden heringericht. Er wordt een groene kerktuin aangelegd en het parkeerterrein en het omliggende gebied worden gerenoveerd.
- De Bankastraat wordt heringericht, de straat wordt veiliger en groener. Langs de straat wordt de F35 doorgetrokken, het laatste lange stuk van de F35 wat in Hengelo nog ontbreekt.
- Het (parkeer)terrein rondom het winkelcentrum Groot Driene wordt opnieuw ingericht. Het wandelgebied rondom dit winkelcentrum krijgt nieuwe bestrating en de verkeersveiligheid wordt verbeterd door onder andere de aanleg van een rotonde.

Huidige staat van onderhoud

Jaarlijks wordt een doorkijk gemaakt naar de aankomende vier jaren. De onderhoudsbudgetten zijn toereikend om de staat van onze wegen aan de landelijke richtlijnen van het CROW te laten voldoen. De veiligheid zal hierbij gewaarborgd blijven. Dit wordt ook meerjarig financieel vertaald en in de Beleidsbegroting geraamd. De afgesproken methodiek geldt zowel op het gebied van verharding als op het gebied van verlichting, kunstwerken en groen.

Kort cyclisch onderhoud wordt uitgevoerd door Gildebor. Hierbij worden meldingen verholpen en kleine reparaties aan straatwerk uitgevoerd. Het grote onderhoud aan de wegen, trottoirs en andere verhardingen wordt noodzakelijk uitgevoerd door aannemers in opdracht van de gemeente. Opdrachten worden verstrekt wanneer er niet meer voldaan wordt aan de landelijke richtlijnen of wanneer er schades geconstateerd zijn waarbij onderhoud vereist is. Zo blijft de veiligheid gewaarborgd. Wel is het nodig om scherp te blijven op het gewenste beheerniveau.

Financiën

De onderhoudsbudgetten zijn voldoende om de wegen te laten voldoen aan de landelijke richtlijnen van het CROW. Vanuit het onderhoud van de wegen wordt er niet jaarlijks gereserveerd. Dit gebeurt via de Zomernota waarbij er nu jaarlijks toekomstige vervangingen worden opgenomen in de begroting. Zo zijn onderhoud en vervangingen geborgd voor de komende jaren.

De budgetten zijn:

Wegen, Verkeer en Vervoer	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Salarissen en sociale lasten	991.188	991.188	991.188	991.188	991.188
Kapitaallasten ¹	1.412.637	1.715.605	1.986.680	2.138.687	2.661.710
Exploitatie-en onderhoud	7.589.793	7.529.793	7.529.793	7.529.793	7.529.793
	9.993.618	10.236.586	10.507.661	10.659.668	11.182.691

¹ Het onderdeel 'kapitaallasten' in de cijfermatige overzichten behoort weliswaar niet tot de scope van deze paragraaf, maar is om wille van de volledigheid hier toch zichtbaar gemaakt.

6.3.2 Groen

Volumes

Bomen	37.694	st.
Natuurlijke beplanting	835.578	m ²
Cultuurlijke beplanting	241.733	m ²
Gras	3.779.669	m ²

Onderhoudssystematiek

Het onderhoud van het groen wordt uitgevoerd door Gildebor. Het groen wordt beheerd volgens de standaard beheermethodiek KOR2018. Er wordt bijvoorbeeld vermeld hoe lang het gras mag zijn, hoeveel onkruid aanwezig mag zijn in plantvakken of hoeveel beplanting mag overhangen. De KOR2018 hanteert de beheerniveaus A, B en C. In 2023 vinden voorbereidingen plaats om het moederbestek, gekoppeld aan de KOR2018 te actualiseren. In dit moederbestek worden alle handelingen beschreven die nodig zijn om de openbare ruimte op het afgesproken niveau te houden.

Veranderingen in het onderhoudsniveau

Het onderhoudsniveau is niet veranderd.

Relevante beleidsnota's

Zie: 5.2.7 Beheer Openbare Ruimte en Duurzaamheid.

Grote projecten en ontwikkelingen

- Het Wetplein en omgeving worden heringericht. Er wordt een groene kerktuin aangelegd en het parkeerterrein en het omliggende gebied worden gerenoveerd.
- De Bankastraat wordt heringericht, de straat wordt veiliger en groener. Langs de straat wordt de F35 doorgetrokken, het laatste lange stuk van de F35 wat in Hengelo nog ontbreekt.
- Voortzetten project van grijs naar groen.

Huidige staat van onderhoud

De huidige staat van onderhoud voldoet op onderdelen niet aan de norm. Hier zal extra aandacht aan besteed worden.

Als gevolg van het ingevoerde (ecologische) maaibeleid, is de komende jaren meer inspanning nodig op het gebied van onkruidbeheersing op verhardingen en in plantvakken, goten en randstroken. Er vindt beduidend meer (kruiden)zaadverspreiding plaats dan voor de invoering van het nieuwe maaibeleid.

Financiën

De budgetten zijn voldoende voor het regulier onderhoud om de vastgestelde onderhoudsniveaus te behouden. Middels de Kadernota 2021-2024 is een methodiek afgesproken om de vervangingen te regelen. Jaarlijks wordt een doorkijk gemaakt voor de aankomende vier jaren. Dit wordt ook meerjarig financieel vertaald en in de Beleidsbegroting geraamd. De afgesproken methodiek geldt zowel op het gebied van groen als op gebied van verlichting, kunstwerken en verhardingen.

Ook wordt gekeken of een combinatie kan worden gevonden met projecten en andere onderhoudswerkzaamheden die plaatsvinden, zoals rioleringswerkzaamheden en herstraten. De budgetten zijn:

Groen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Salarissen en sociale lasten	787.698	787.698	787.698	700.578	700.578
Kapitaallasten ¹	112.293	160.325	165.168	182.802	195.843
Exploitatie-en onderhoud	5.629.832	5.686.378	5.669.308	5.669.308	5.669.308
	6.529.823	6.634.401	6.622.174	6.552.688	6.565.729

¹ Het onderdeel 'kapitaallasten' in de cijfermatige overzichten behoort weliswaar niet tot de scope van deze paragraaf, maar is om wille van de volledigheid hier toch zichtbaar gemaakt.

Spelen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Salarissen en sociale lasten	197.340	197.340	197.340	197.340	197.340
Kapitaallasten ¹	87.833	97.652	107.601	117.670	127.860
Exploitatie-en onderhoud	429.101	429.101	429.101	429.101	429.101
	714.274	724.093	734.042	744.111	754.301

¹ Het onderdeel 'kapitaallasten' in de cijfermatige overzichten behoort weliswaar niet tot de scope van deze paragraaf, maar is om wille van de volledigheid hier toch zichtbaar gemaakt.

6.3.3 Water en riolering

Volumes

Vrij-verval riool	632.355	m
Mechanisch riool	92.425	m
Kolken	34.809	st.
Riool pompgemalen	85	st.
Drukriool-installaties	292	st.
Drainage	224.909	m

Onderhoudssystematiek

Het in stand houden van de riolering gebeurt tegen zo laag mogelijke kosten. Riolen worden niet vervangen zolang uitstel verantwoord is of alternatieven doelmatiger zijn. Het rioolvervangingsplan is gebaseerd op risicogestuurd beheer. Hierbij wordt onderhoudsinspanning geleverd op basis van schaderisico en gevolgen. Keuzen voor vervanging, relining of (deel)reparaties blijft echter maatwerk.

Hengelo is kwetsbaar voor de gevolgen van klimaatverandering. De gevolgen die wij op ons af zien komen zijn een toename aan wateroverlast en droogte, toename van de gevoelstemperatuur, afname van de biodiversiteit en de lucht- en waterkwaliteit. Om deze gevolgen het hoofd te bieden moeten we Hengelo meer ontstenen en vergroenen. Ook moeten we meer regenwater bergen, bij voorkeur in open water en retenties om wateroverlast en droogte aan te pakken. Door het realiseren van groene en blauwe structuren kunnen we de negatieve gevolgen van klimaatverandering integraal aanpakken, worden gevolgschaden en –kosten voorkomen en neemt de leefbaarheid van de stad toe. Door slim combineren van maatregelen, bijvoorbeeld door meekoppelen met projecten, kunnen de extra uitgaven worden beperkt.

Relevante beleidsnota's

Zie: 5.2.7 Beheer Openbare Ruimte en Duurzaamheid.

Grote projecten en ontwikkelingen; wat gaan we doen in 2024

- Uitvoering geven aan de projecten zoals genoemd in het Programma Water en Riolering.
- Inrichten waterberging in de openbare ruimte.
- Aanleggen van drainage om structureel overlast en/of schade door verhoogde grondwaterstanden te verminderen

- Het project "Berfloreek bij de Marskant" is uitgevoerd. Na de woonrijfphase wordt nog een fiets-/voetgangersbrug aangebracht.
- Vanaf 2023 geven we uitvoering aan het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie

Financiën

De budgetten voor regulier en groot onderhoud zijn vastgesteld in het GRP 2018-2022. Naar verwachting zal het nieuwe "Programma Water en Riolering" in november 2023 aan de Raad ter vaststelling worden aangeboden. Hoewel het beheer meer risicogestuurd plaats vindt, is de verwachting dat dit voldoende is om de eisen die aan de functionaliteit en veiligheid worden gesteld te waarborgen. Mocht een riolering onverhoopt eerder moeten worden vervangen dan gepland dan kan dit vaak worden opgelost door een andere geplande vervanging wat naar achteren te schuiven.

Op het gebied van riolering en waterhuishouding wordt samengewerkt met de Twentse gemeenten, het Waterschap Vechtstromen en de provincie Overijssel (Twents waternet). Met zogenaamde werkplaatsen wordt door gezamenlijk onderzoek geprobeerd kostenbesparingen te realiseren in de waterketen.

Water, onderdeel Riolering	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Salarissen en sociale lasten	335.940	335.940	335.940	335.940	335.940
Mutatie voorzieningen	2.041.606	2.371.876	2.629.491	2.905.782	3.232.129
Kapitaallasten ¹	2.012.037	2.010.318	2.084.247	2.140.413	2.157.289
Exploitatie-en onderhoud	5.116.870	5.133.870	5.150.870	5.169.870	5.187.870
Overhead en BCF	1.672.422	1.672.422	1.672.422	1.672.422	1.672.422
Belastingen op producenten en huishoudens	-11.178.875	-11.524.426	-11.872.970	-12.224.427	-12.585.650
	0	0	0	0	0

¹ Het onderdeel 'kapitaallasten' in de cijfermatige overzichten behoort weliswaar niet tot de scope van deze paragraaf, maar is om wille van de volledigheid hier toch zichtbaar gemaakt.

Water, onderdeel Waterlopen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Salarissen en sociale lasten	34.848	34.848	34.848	34.848	34.848
Kapitaallasten ¹	4.653	4.648	4.644	4.639	4.635
Exploitatie-en onderhoud	253.801	254.901	256.001	257.101	257.101
	293.302	294.397	295.493	296.588	296.584

¹ Het onderdeel 'kapitaallasten' in de cijfermatige overzichten behoort weliswaar niet tot de scope van deze paragraaf, maar is om wille van de volledigheid hier toch zichtbaar gemaakt.

6.3.4 Fysiek havenbeheer

Onderhoudssystematiek

In 2020 is een meerjarige onderhoudsplanning voor groot onderhoud aan de havens opgesteld. Om deze werkzaamheden te bekostigen is de voorziening groot onderhoud Haven ingesteld. Binnen deze voorziening zijn onder andere het 'op diepte houden' en het in stand houden van kades en oevers opgenomen. In 2020 hebben we een begin gemaakt met het baggeren. Dit zorgt ervoor dat de haven beter bereikbaar is voor grotere schepen.

Veranderingen in het onderhoudsniveau

Het onderhoudsniveau is niet veranderd.

Relevante beleidsnota's

- Havengeldverordening

Beleidskader

De wethouders van de gemeenten Almelo, Enschede, Hengelo, Hof van Twente en Lochem hebben in een eerder stadium de Samenwerkingsovereenkomst 'Gemeenschappelijk Havenbeheer Twentekanalen' (GHT) getekend.

Huidige staat van onderhoud

Gezamenlijk met de andere gemeenten is per gemeente een inventarisatie uitgevoerd van alle voorkomende

voorzieningen in de haven zoals de damwanden, remmingwerken en voorzieningen voor schippers. De inventarisatie is uitgevoerd door een extern bedrijf, Nepocon. Op deze manier is er een eensluidend beeld van de havens in de genoemde gemeenten. Binnen het havenbedrijf is afgesproken dat er jaarlijks een visuele schouw en inventarisatie wordt gehouden om gebreken en onderhoud tijdig te signaleren. Bij de schouw is naar voren gekomen dat er op diverse plekken onderhoud gepleegd moet worden omdat hier gebreken zijn geconstateerd aan de afmeervoorzieningen, beschermende maatregelen tussen kade en schepen en dat er op bepaalde plekken ondieptes zijn.

Voor de haven geldt geen indeling van kwaliteitsniveaus voor onderhoud. Het is een gemeentelijke taak de haven veilig, bereikbaar en functioneel te houden. Een aantal bedrijven hebben eigen voorzieningen om te laden en te lossen, andere bedrijven maken gebruik van de 2 gemeentelijke laad- en loskades.

Financiën

In 2020 is het saldo van de bestaande reserve Haven gestort in de voorziening groot onderhoud Haven. Deze voorziening wordt jaarlijks gevoed door een dotatie vanuit de exploitatie. Deze jaarlijkse dotatie is bepaald op basis van de verwachte lasten binnen een scope van 10 jaar en is gesteld op € 50.565 per jaar.

Fysiek Havenbeheer	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Kapitaallasten ¹	79.005	78.929	78.854	78.779	78.703
Dotatie in voorziening	50.565	50.565	50.565	50.565	50.565
	129.570	129.494	129.419	129.344	129.268

¹ Het onderdeel 'kapitaallasten' in de cijfermatige overzichten behoort weliswaar niet tot de scope van deze paragraaf, maar is om wille van de volledigheid hier toch zichtbaar gemaakt.

6.3.5 Gebouwen

Volumes

Vastgoed voor een wettelijke taak (onderwijs)	72
Beleidsvolgend vastgoed (kunst & cultuur, sport, welzijn, parkeren, kinderboerderij)	56
Vastgoed voor eigen organisatie (incl Gildebor en begraafplaatsen)	17
Vastgoed in grondexploitaties	4
Overig vastgoed (heroverweging eigendom, verkoop of sloop)	20

Het gemeentelijk vastgoed bestaat uit 169 gebouwen (één gebouw kan uit meerdere adressen bestaan). Deze zijn voor € 734,5 miljoen verzekerd. Het gemeentelijk bezit aan objecten bestaat onder andere uit scholen, sporthallen, buurthuizen en aankopen in het kader van grondverwerving. Als gevolg van deze diversiteit zijn de onderhoudskosten voor de gebouwen onderdeel van verschillende beleidsprogramma's.

Beheer

Het Vastgoedbedrijf beheert de gemeentelijke vastgoedobjecten. Met 'de gemeentelijke vastgoedobjecten' worden alle verhuurbare objecten bedoeld die in gemeentelijk bezit zijn. De gemeente bezit dit vastgoed als middel om beleidsdoelstellingen te halen. Het hebben van vastgoed is geen doel op zich.

Schoolgebouwen worden niet beheerd door het Vastgoedbedrijf. Schoolgebouwen zijn juridisch eigendom van de schoolbesturen. Pas op het moment dat een school leeg komt te staan komt het volledige eigendom en beheer bij het Vastgoedbedrijf te liggen. Objecten die in een grondexploitatie zijn aangekocht voor de ontwikkeling van een locatie blijven in principe in de grondexploitatie zitten en vallen onder de verantwoordelijkheid van de projectorganisatie. Het Vastgoedbedrijf zorgt wel voor het beheer en onderhoud van deze objecten.

Onderhoudssystematiek

In opdracht van het Vastgoedbedrijf wordt eens per 4 jaar een groot deel van het gemeentelijk vastgoed (met uitzondering van de onderwijsgebouwen en de objecten die op korte termijn worden afgestoten) het onderhoudsniveau, middels een herinspectie conform de NEN 2767-systematiek (conditiemeting van gebouwen en installaties door middel van een vastgelegde meet- en registreermethode) geactualiseerd. Deze informatie wordt in een meerjarenonderhoudsplanning gezet. Deze onderhoudsplanning bestrijkt een periode van 40 jaar die elk jaar, ten

aanzien van de tijdstippen van onderhoud, wordt geactualiseerd. Aan de hand van het huidig en toekomstig gebruik van de vastgoedobjecten wordt dan beoordeeld welke onderhoudswerkzaamheden voor dat doel noodzakelijk zijn. Er wordt uitgegaan van minimaal onderhoudsniveau 3 (redelijke conditie) zonder ernstige gebreken.

Veranderingen in het onderhoudsniveau

Voor een groot deel van het gemeentelijk vastgoed heeft er in 2020/2021 een herinspectie plaatsgevonden om zodoende goed te kunnen sturen op de onderhoudskosten van het vastgoed en inzicht te hebben in de risico's. Uit de inspecties is gebleken dat, met uitzondering van twee kleine gebouwtjes, alle gebouwen een conditieniveau van 3 (redelijke conditie) of hoger hebben.

Collegeprogramma

In het collegeprogramma zijn geen specifieke afspraken over het onderhoudsniveau vastgelegd.

In 2021 heeft het college en de raad besloten om het onderhoudsniveau voor gemeentelijke gebouwen vast te stellen op conditiesniveau 3.

Relevante beleidsnota's

- Kadernotitie "Accommodatiebeleid Sociaal en Vastgoedkaders"

Grote projecten en ontwikkelingen

- Door middel van herinspecties wordt het onderhoudsniveau van de objecten opnieuw vastgesteld.
- Er wordt een aanbesteding gedaan voor het onderhoud aan het vastgoed. De aanbesteding heeft betrekking op preventief en correctief onderhoud van de elektrotechnische en werkbouwuigkundig installaties.
- In 2024 zal verdere uitwerking gegeven worden aan de duurzaamheidsambitie doormiddel van het verduurzamen van 4 gemeentelijke gebouwen (zwembad, multifunctionele accommodatie, wijkcentrum en een gymzaal).

Huidige staat van onderhoud

Uit de inspecties van 2020/2021 is gebleken dat een overgroot deel van de objecten niveau 3 (redelijke conditie) of beter heeft. Alle onderhoudsniveaus en de daar bijbehorende budgetten zijn hiermee in beeld. Voor de objecten die op korte termijn in aanmerking komen voor verkoop/sloop zijn er geen onderhoudsinspecties uitgevoerd. Het onderhoudsniveau kan voor deze objecten wat lager liggen.

Financiën

De getroffen onderhoudsvoorzieningen en de bestemmingsreserve zijn toereikend om het huidige onderhoudsniveau te bestendigen. De budgetten zijn:

	2024	2025	2026	2027
Regulier onderhoud	1.651.261	1.652.261	1.652.261	1.652.261
Groot onderhoud	2.105.027	1.030.154	996.400	644.545
Totaal	3.756.288	2.682.415	2.648.661	2.296.806

Deze budgetten zijn uitsluitend ten behoeve van kosten derden. Voor het onderhoud dat door ons eigen personeel wordt gedaan (personeelslasten) zijn separate budgetten opgenomen.

Het onderhoud voor de onderwijsgebouwen (met uitzondering van noodlokalen en leegstaande schoolgebouwen) en de gebouwen die in de grondexploitaties zitten, worden niet vanuit bovengenoemde budgetten bekostigd. Het onderhoud van de objecten in de grondexploitaties worden binnen de grondexploitaties gedekt. Voor de onderwijsgebouwen krijgen de schoolbesturen een rechtstreekse bijdrage van het rijk voor het onderhoud.

6.4 Grondbeleid

Visie gemeentelijk grondbeleid

De gemeente Hengelo wil met haar grondbeleid een bijdrage leveren aan de invulling van haar ambities op het terrein van o.a. wonen en economie. Het grondbeleid heeft daarmee een volgend karakter voor andere beleidsvelden en programma's. Gelet op de huidige grondvoorraad zal een actief grondbeleid voor nieuwe projecten situationeel worden toegepast. Maatschappelijk kan het wenselijk zijn om bepaalde ontwikkelingen in de stad te stimuleren of juist af te remmen. Waar nodig pakt het grondbedrijf dan een actieve rol op om zorg te dragen voor een evenwichtige ontwikkeling van de stad.

Actualiteit gemeentelijk grondbeleid

Het gemeentelijk grondbeleid vergt maatwerk. In de nota grondbeleid is er daarom voor een situationeel grondbeleid gekozen. Deze flexibele aanpak is aan te passen naar aanleiding van doelen en omstandigheden. De grondposities van de gemeente en marktpartijen zijn sterk bepalend voor de strategie die kan worden gevolgd. De gemeente heeft een sterkere ontwikkelingspositie wanneer gronden in eigendom zijn, dan in de gevallen waar ze geen grondpositie heeft. Met het innemen van strategische posities verkrijgt de gemeente een meer sturende rol in het proces en de planning van gronduitgifte.

Daarbij lopen we tegen problemen aan die zich in de markt voordoen. De grondmarkt is een markt per opbod en de hoeveelheid grond staat vast. Bij een grote vraag naar grond kan het aanbod dus niet worden verruimd. De potentiële koper met de meest positieve verwachtingen over de toekomst is over het algemeen bereid het hoogste bod uit te brengen. De laatste jaren zijn de economische ontwikkelingen voor de grondmarkt erg goed geweest en waren de verwachtingen hoog. Hierdoor zijn veel partijen (ook speculanten) toegetreden tot de grondmarkt en zijn de prijzen sterk gestegen. Nu is het beeld van de grondmarkt verslechterd. In een dalende markt verlagen publieke en private eigenaren niet zo snel de prijzen. Ontwikkelaars moeten onderhandelen met grondeigenaren, die doorgaans vroegtijdig een positie hebben ingenomen. Ontwikkelaars onderhandelen vervolgens met gemeenten over het kostenverhaal; en zowel ontwikkelaar als gemeenten worden geconfronteerd met (oplopende) tekorten. We zien oplopende verwervingskosten, omdat taxateurs naar relevante referentiekaders kijken.

Er zijn dus door de goede markt veel partijen toegetreden. Met meer partijen met verschillende belangen en de huidige markt is het lastig om tot een samenhangende gebiedsontwikkeling te komen. Onderhandelingen kunnen daardoor langer duren. De financiële crisis en de aanpassing van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) heeft tot gevolg gehad dat we wat meer risico's zijn gaan mijden.

We zien dat de verslechterende grondmarkt gevolgen kan hebben voor onze eigen grondprijzen. We zien dat de prijzen voor nieuwbouwwoningen zijn gedaald in het eerste kwartaal van 2023, terwijl de bouwkosten in het eerste kwartaal zijn toegenomen. Daar staat tegenover dat in het twee kwartaal (t.o.v. het eerste kwartaal) de woningbouwvoorwaarden stijgen en de bouwkosten minder stijgen. We zien dat er nog steeds een grote behoefte is aan (betaalbare) nieuwbouwwoningen. We gaan de komende maanden monitoren wat de nieuwbouwprijzen en de bouwkosten gaan doen. Op dit moment gaan we in de begroting er vanuit dat de risico's op een grondprijzdaling zijn toegenomen.

Ook het Rijk ziet de problemen die zich voordoen op de grondmarkt. Op 19 Juni heeft het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan de Tweede Kamer een brief gezonden over de modernisering van het grondbeleid. Daarin wordt het probleem van de grondmarkt geduid (gebrek aan tempo, publiek tekort, te duur). De centrale vraag is: "Hoe kan het grondbeleid worden gemoderniseerd, zodat het beter ten dienste komt te staan van de gebiedsontwikkeling". Er wordt een aanpak voorgesteld in drie sporen: het verbeteren van de grip op grond en het versnellen van de gebiedsontwikkeling, het verbeteren van de waarderingssystematiek en kostenverhaal en het verkennen van fundamentele wijzigingen. Door de recente val van het kabinet moet echter nog worden bezien of dit voorstel op dezelfde wijze wordt voorgeleid.

Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Dat heeft de Eerste Kamer op 14 maart van dit jaar besloten. De Omgevingswet bundelt 26 wetten die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving in één wet. Het doel van deze nieuwe wet is:

- Een inzichtelijk en voorspelbaar stelsel dat eenvoudig is in gebruik;
- Een samenhangende aanpak van de fysieke leefomgeving;
- Ruimte voor lokaal maatwerk;
- Snellere en betere besluitvorming.

De Omgevingswet vraagt om een integrale benadering van de fysieke leefomgeving voor met alle daarbij behorende aspecten, zoals bouwen, milieu, water, landschap en mobiliteit, maar ook met gezondheid en veiligheid. De omgevingswet biedt nieuwe mogelijkheden om kosten te verhalen. Daarvoor moet het grondbeleid verbonden worden met de ruimtelijke visie. Dit vraagt wel om kennisontwikkeling bij de gemeente. We zijn bezig om het kostenverhaal te borgen in een programma kostenverhaal. Het streven is om daarin de wettelijk benoemde bijdragen voor het verbeteren van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving mee te nemen. Daarnaast vind er kennisuitwisseling plaats met de ons omringende gemeenten.

In de nieuwe omgevingswet wordt bij een onteigening de eigendomsovergang losgekoppeld van de vaststelling van de schadeloosstelling. De onteigening vindt niet langer plaats via Koninklijk Besluit, maar wordt gedaan door het bestuursorgaan zelf. Daardoor kunnen termijnen mogelijk ingekort worden. Een nadeel is dat we de verwervingskosten hoog inschatten en daarmee tekorten verwacht worden. We kunnen gebruik maken van het zogeheten voorkeursrecht om zo meer grip te krijgen op grond, regie te voeren, gronden beschikbaar te krijgen en een (toenemend) versnipperd grondeigendom te voorkomen. Daarnaast is het wenselijk om gelijktijdig met de onderhandelingen met grondeigenaren de onteigeningsprocedure in te zetten in plaats van deze in te zetten nadat onderhandelen geen resultaat heeft opgeleverd.

In 2024 zullen we samen met de Provincie Overijssel en de gemeenten en andere partners invulling gaan geven aan de afspraken gemaakt met het Rijk over de ruimtelijke ordening. Samen met Enschede en Almelo stellen we voor het stedelijk gebied in Twente een Regionale investeringsagenda op. Deze investeringsagenda maakt duidelijk waarop geïnvesteerd moet worden de komende decennia om uit te groeien tot de Groene toptechnologische regio. Onderdeel hiervan is de ontwikkeling in de spoorzone Hengelo-Enschede (SHE).

We zien dat de Hengelose bevolking vergrijst. Dit leidt tot een toenemende vraag naar seniorenwoningen. Daarnaast zien we een toename in de stroom van nieuwkomers. Dan gaat het om statushouders, jongeren/studenten, expats en arbeidsmigranten. Belangrijke doelgroepen om de beroepsbevolking op peil te houden. Factoren die grotendeels buiten onze invloedssfeer liggen (marktontwikkelingen, arbeidsmarkt) beïnvloeden de woningbouwdoelstellingen. Indien gewenst kan het grondbedrijf een actievere rol oppakken. In het verleden stonden de programmeringsafspraken voor bedrijventerreinen voornamelijk in het teken van het voorkomen van overaanbod aan nieuwe plannen. Er zijn nu juist zorgen over de beschikbaarheid van voldoende bedrijfsruimte.

Gezien de economische, demografische, wettelijke, milieutechnische en stedelijke ontwikkelingen zal de gemeente een weloverwogen ontwikkelstrategie moeten realiseren. De ambities, de aanpak en de risico's moeten zorgvuldig op elkaar afgestemd worden. Het grondbeleid zal daar waar het nodig is, aangepast moeten worden. Vooralsnog houden we het situationeel grondbeleid in stand.

De gemeente laat uiteraard haar grondexploitaties aansluiten bij het BBV. Kort gaan we hieronder nog in op een aantal punten van het BBV die een nadere toelichting behoeven:

Looptijd langer dan tien jaar

We hebben gemeentelijke grondexploitaties met een looptijd langer dan tien jaar. In de grondexploitaties is geen opbrengstenindexering gerekend na tien jaar. Dit is een risico beperkende maatregel.

De volgende twee gemeentelijk grondexploitaties hebben een looptijd langer dan tien jaar:

- In Dalmeden verkopen we voornamelijk grotere kavels. Het is de verwachting dat er na de gestelde tienjaarstermijn nog steeds vraag is naar deze kavels;
- In Campus vielen de verkopen t.o.v. de andere bedrijventerreinen tegen. Uit voorzichtigheid is de planning voor de uitgifte gelijk gezet aan de uitgifte van de afgelopen jaren. Daarmee wordt de tienjaarstermijn overschreden.

Planresultaten en parameters grondexploitaties

Alle gemeentelijke grondexploitaties worden jaarlijks middels de herziening grondexploitaties vastgesteld door de Raad. De Raad heeft de parameters, die in de grondexploitaties gebruikt worden, op 21 december 2022 vastgesteld (zaaknummer 3504079).

In het eerste kwartaal van 2023 werd duidelijk zichtbaar dat de woningbouwprizen aan het dalen waren. Daarnaast stegen de bouwkosten, waardoor grondprizen in theorie onder druk komen te staan.

In de analyse van de woningmarkt over het tweede kwartaal rapporteert de NVM echter dat de prijzen (t.o.v. het eerste kwartaal) gestegen zijn en dat ze verwachten dat die trend zich doorzet in de 2e helft van 2023. Specifiek voor de nieuwbouwwoningen worden meer verkopen geregistreerd en worden woningen iets sneller verkocht.

Daarnaast blijkt uit de cijfers van het bouwkostenkompas dat de bouwkosten stabiliseren t.o.v. het vorige kwartaal. Ten opzichte van vorig jaar stijgen de kosten echter nog wel.

Op het moment van schrijven lijkt het erop dat de prijzen zich conform de vastgestelde parameters ontwikkelen. We stellen daarom voor om daarin geen wijzigingen aan te brengen. Gelet op de fluctuaties in prijsontwikkelingen, kiezen we er voor om de risico inschatting op grondprijsdalingen hoger in te schatten.

Omschrijving	2024	2025 t/m 2032	2033 ev
Kostenindexering	3%	2%	2%
Rente	1,48%	1,48%	1,48%
Opbrengstenindex bedrijven	2%	2%	0%
Opbrengstenindex woningbouw	0%	2%	0%
Opbrengstenindex kantoren	0%	0%	0%
Opbrengstenindex overig	0%	0%	0%

In de onderstaande tabel staan de resultaten per grondexploitatie:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Eindwaarde jaarrekening 2022	Voorziening 2022	Einde looptijd GREX
<i>Verliesgevend</i>				
Woningbouw				
104 Lange Wemen	2.227.637	-2.574.855	2.474.870	2024
006 Landmanserve	2.678.046	-3.190.754	3.128.191	2023
028 Marskant	4.107.230	-1.799.566	1.629.923	2027
101 Broek Noord	11.382.306	-5.359.664	5.050.531	2025
102 Broek Oost	787.499	-956.537	937.781	2023
591 Beckum	36.333	-9.914	8.803	2028
HART VAN ZUID				
701 Hijschveste	3.553.006	-6.097.470	5.633.120	2026
702 De Smelterij	2.355.709	-3.118.061	2.996.982	2024
704 Appendage	1.743.371	-4.667.880	4.398.647	2025
714 De oude Ketelmakerij	-1.411.640	-4.041.776	3.518.609	2029
715 Zuidelijke laan HvZ	3.566.197	-3.545.466	3.475.947	2023
716 Kanaalzone	232.215	1.147.158	-1.080.993	2025
717 De Koppeling	7.028.411	-5.272.992	4.871.430	2026
790 De Hofmakerij en De Verbinding	1.361.838	-1.542.766	1.425.277	2026
791 De Hofmakerij	959.847	-1.355.810	1.180.314	2029
Bedrijventerrein				
016 Gezondheidspark	13.517.636	-7.055.069	6.021.433	2030
035 Oosterveld	6.756.625	-2.907.412	2.794.514	2024
096 Campus	19.455.798	-11.801.646	9.123.056	2035
Exploitaties buiten gemeentelijke administratie				
De Veldkamp	32.321.213	-25.633.758	16.803.661	2025
BBV De Veldkamp			331.996	2025
Subtotaal verliesgevend	112.659.277	-89.784.238	74.724.092	
<i>Winstgevend</i>				
			Contante Waarde	
Woningbouw				
044 Veldwijk Noord	-1.476.341	955.808	918.693	2024
052 Dalmeden	11.895.169	29.432.943	22.752.622	2035
583 Herontwikkeling Beckumerstraat	-313.546	538.795	517.873	2024
XXX Wijkerslocatie Hemmelhorst	4.931.161	2.062.514	1.760.336	2030
Bedrijventerrein				
Businesspark XL	8.822.245	11.558.386	10.891.726	2025
Subtotaal winstgevend	23.858.688	44.548.446	36.841.249	

Grondexploitaties die in de bovenstaande tabel bij de boekwaarde een negatief bedrag hebben staan, hebben een spaarsaldo. Voor veruit de meeste grondexploitaties geldt dat niet, aangezien de kosten vrijwel altijd voor de baat komen.

De boekwaarden van De Veldkamp, wijkerslocatie Hemmelhorst en Businesspark XL zijn niet opgenomen in de gemeentelijke administratie. De boekwaarde van wijkerslocatie Hemmelhorst en De Veldkamp zijn opgenomen in de administratie van de gemeente Borne en de boekwaarde van Businesspark XL is opgenomen in de administratie van de Gemeenschappelijke Regeling BXL. De gemeente Hengelo is (risicodragend) deelnemer in deze grondexploitaties. Bovenstaande resultaten hebben betrekking op het totaal (op de voorziening na), dus niet uitsluitend het Hengeloos deel. Daarnaast is er een specifieke voorziening opgenomen voor de Veldkamp die te maken heeft met de BBV. De gemeente Borne mag, conform de BBV, niet al haar rentelasten in rekening brengen bij de grondexploitatie

de Veldkamp. Door de regelgeving heeft de gemeente Borne een nadeel en Hengelo een voordeel. Daarover zijn afspraken gemaakt en jaarlijks wordt een vergoeding van het rentenadeel betaald aan Borne. Voor die betaling is een voorziening getroffen conform de regels van het BBV.

De grondexploitaties met een negatief bedrag op eindwaarde zijn de grondexploitaties met een verlies. Voor het verlies treffen we (voor ons aandeel) op contante waarde een voorziening. Die voorziening voor alle tekort exploitaties is per 31 december 2022 € 74,7 miljoen.

De resultaten van de deelprojecten van Hart van Zuid worden afzonderlijk inzichtelijk gemaakt, maar Hart van Zuid wordt als één project beschouwd en er wordt voor het totale resultaat één voorziening getroffen. De positieve resultaten van deelprojecten zijn in deze voorziening verdisconteerd.

Ontwikkeling algemene reserve grondexploitatie

De afgelopen jaren is het saldo van de algemene reserve grondexploitatie gestegen. Enerzijds door een gezond financieel beleid en anderzijds door het vroegtijdig moeten nemen van verwachte winsten. Waar dat tot voor kort niet mocht, is het tegenwoordig juist verplicht.

Stand van de algemene reserve grondexploitatie

De reserve bedroeg bij de herzieningen (zaaknummer:3422735) per eind 2022 € 21,0 miljoen.

In de tabel hieronder staat de verwachte stand van de reserve per 31-12 in de komende jaren (* miljoen):

	2023	2024	2025	2026	2027
Algemene reserve grondexploitatie	22,8	24,7	27,7	30,4	33,1

Risico's

Het geraamde financiële gevolg van het totale risicoprofiel is € 7,5 miljoen bij deze begroting (bij 90% betrouwbaarheid). Bij de laatst vastgestelde herzieningen was het risico € 7,0 miljoen. Het risico is met name toegenomen voor de grondprijzen. We zagen dat de nieuwbouwprijzen in het eerste kwartaal daalden en dat de bouwkosten aan het stijgen waren. Daarmee komen de grondprijzen onder druk te staan. Daar tegenover staat dat de markt voor woningbouw op het moment van schrijven weer aantrekt en de bouwkosten gelijk blijven. Daarmee lijken er geen wijzigingen van de parameters nodig te zijn. Omdat de markt zo fluctueert schatten we het risico op een grondprijzdaling hoger in dan bij de herzieningen. Bij het opnieuw vaststellen van de grondprijzen gaan we weer onderzoeken of er maatregelen nodig zijn.

Hieronder staan de tien grootste risico's vermeld (tussen haakjes staat welke invloed het betreffende risico heeft op het totale risicoprofiel).

1. Ontwikkeling van de rente

Momenteel profiteren we van een historisch lage rekenrente voor de grondexploitaties. Toch is de rente inmiddels weer langzaam aan het stijgen. Aanleiding voor de rentestijging is dat de inflatie hard is toegenomen en dat de politieke situatie in Europa onzeker is. Op de kapitaalmarkt vertaalt dit zich in een oplopende rente (20,9%).

2. Algemeen risico op grondprijzdaling

Als de markt voor de grondverkopen verslechtert, komen de grondprijzen onder druk te staan. Dit algemene risico kan zich in verschillende complexen voordoen waarbij we nog kavels gaan uitgeven (14,9%).

3. Verkaveling Campus

De verkopen van kavels in Campus verlopen moeizaam, terwijl de markt voor bedrijfskavels verbeterd is. De gemeente kan de keuze maken om meer bedrijfskavels te realiseren en minder kantoor gerelateerde kavels. De opbrengsten voor de bedrijfskavels worden lager ingeschat, waardoor de exploitatie mogelijk verslechtert (14,8%).

4. Dalmeden

In het deelgebied Kamers heeft een correctie van bouwclaims en nog uit te geven gebied plaatsgevonden. Uw raad is geïnformeerd over de correctie die heeft plaatsgevonden en welke is verwerkt bij de Tweede Beleidsrapportage (zaak 3487655). Het resterende risico's voor dit deelgebied zit in de nadere uitwerking van het stedenbouwkundig ontwerp.

Hierbij bestaat de kans dat er meer (bestaand) groen wordt gehandhaafd en dus minder uitgeefbare vierkante meters grond wordt gerealiseerd. Dit zorgt voor een opbrengst derving (14,0%).

5. Dalmeden (Meander)

Het risico bestaat bij het bestemmingsplan van Meander Noord dat we, als gevolg van bezwaren op het bestemmingsplan, terugvallen op oude plannen. Dan kunnen er minder uitgeefbare vierkante meters grond gerealiseerd worden (5,8%).

6. Hart van Zuid

Aan de subsidie die is toegezegd vanuit de Woningbouwimpuls zijn voorwaarden verbonden. Als niet (volledig) aan de subsidievoorwaarden voldaan wordt, kunnen subsidies lager worden vastgesteld (4,3%).

7. Verkaveling gezondheidspark

De gemeente kan de keus maken om meer bedrijfskavels te realiseren en minder gezondheids-gerelateerde kavels. De opbrengsten voor de bedrijfskavels worden lager ingeschat, waardoor het exploitatieresultaat mogelijk verslechtert (3,4%).

8. Algemeen risico op kostenstijging

Bij de parameters hebben we rekening gehouden met een stijging van bouwkosten. Door de grillige markt omstandigheden bestaat er een risico dat de kostenstijging verder oploopt dan de op dit moment in geprijde ontwikkeling (3,1%).

9. Hart van Zuid (parkeren)

In de berekening van de onrendabele top van de ondergrondse parkeergarage in de grondexploitatie van de Oude Ketelmakerij is ervan uitgegaan dat 20 deelauto's gefaciliteerd gaan worden waardoor 60 parkeerplaatsen kunnen vervallen. Wanneer geen deelauto's gefaciliteerd worden, zullen 60 extra parkeerplaatsen in de ondergrondse parkeergarage gerealiseerd moeten worden. Hiernaast worden de parkeernormen uit de parkeernormennota gemonitord. Wanneer uit de monitoring blijkt dat er meer parkeerplaatsen nodig zijn, zullen er meer gerealiseerd moeten worden (2,7%).

10. Hart van Zuid (Hijschveste)

In het deelgebied de Hijschveste, voorheen Lansinkveld Noord, is de kans aanwezig dat er meer openbare ruimte gerealiseerd wordt dan op dit moment in de aannames is verwerkt. De kosten van de aanleg van de openbare ruimte zullen in dat geval hoger uitvallen (2,5%).

De tien grootste risico's bepalen tezamen afgerond 86,4% van de benodigde weerstandscapaciteit van het grondbedrijf.

6.5 Financiering

Inleiding

De paragraaf financiering beschrijft de beleidsvoornemens ten aanzien van het beheer van de financieringsportefeuille. Vanwege de risico's die ontstaan als een tekort aan liquide middelen optreedt of als overtollige middelen te voortvarend worden uitgezet is de financiering, meer dan andere beleidsterreinen, sterk wettelijk verankerd. Met name de Wet Fido en de uitvoeringsregeling van deze wet (Ruddo) geven de kaders aan waarbinnen gemeenten mogen handelen. Zo heeft het verplichte schatkistbankieren bij het Rijk de mogelijkheden om overschotten te beleggen beperkt. Alle tegoeden van decentrale overheden worden automatisch afgeroomd en bij het Rijk belegd. Daarnaast hebben we als gemeente in de "Verordening op het financiële beleid en beheer van de gemeente Hengelo 2023" (art. 10) en in het Treasurybesluit 2021 regels met betrekking tot de financieringsfunctie opgesteld. In 2021 hebben we de mogelijkheden van geld uitleenen en garanties afgeven vastgelegd in de "Beleidsregels leningen en garanties gemeente Hengelo 2021".

Wat willen we bereiken

1. over voldoende financiële middelen beschikken om de begrotingstaken binnen de door de raad vastgestelde kaders van de begroting uit te kunnen voeren (aantrekken of uitzetten);
2. een duurzame toegang tot financiële markten verkrijgen tegen acceptabele condities;
3. de risico's verbonden aan de treasuryfunctie beheersen (renterisico's, liquiditeitsrisico's en kredietrisico's).

Hoe gaan we dit doen

a. We anticiperen op onze liquiditeitsbehoefte

We stellen prognoses op van onze toekomstige liquiditeitsbehoefte. We houden daarbij rekening met mutaties in de huidige leningenportefeuille en waardeontwikkeling van bestaande activa en de voorgenomen vervangingsinvesteringen. Voor zover investeringen al in de meerjarenbegroting zijn opgenomen nemen we deze als basis voor de liquiditeitsbehoefte. Het vroegtijdig signaleren van liquiditeitsfluctuaties blijkt weerbarstig. Niet zelden worden investeringen uitgesteld. Anderzijds kunnen nieuwe investeringen ook snel besloten worden en op korte termijn een liquide behoefte veroorzaken. De gemeente heeft op dit moment nog geen noodzaak om leningen aan te trekken. In 2026 is de kans groter op herfinanciering van aflopende leningen.

b. We leggen goede contacten met relaties die kennis hebben van de geld- en kapitaalmarkt

Als overheidsinstelling hebben we een goede toegang tot de kapitaalmarkt. We moeten dan wel financieel gezond blijven. Alle banken moeten in opdracht van de ECB (Europese Centrale Bank) hun klanten monitoren door middel van risicomethodieken. Door onze lage solvabiliteit behoren we tot de gemeenten, die gevolgd worden (16% eind 2022). Naast de sectorbanken BNG en NWB maken we ook gebruik van tussenpersonen, die gespecialiseerd zijn in transacties op de geld- en kapitaalmarkten. De BNG is onze huisbank en houdt ons net als de tussenpersonen goed op de hoogte van de ontwikkelingen op de markt. De sterk gestegen inflatie komt mede door de situatie in Oekraïne, de ECB heeft inmiddels zeven renteverhogingen doorgevoerd. Bij het aantrekken van nieuwe financieringen merken wij het effect van de gestegen rentes. Doordat wij integrale financiering toepassen zijn wij in staat om nieuwe financieringsbehoefte in tijd te spreiden. Daarmee kunnen wij de gevolgen van een stijging van rente zoveel mogelijk beperken.

c. We beperken onze risico's

In beginsel verstrekken wij geen nieuwe leningen en garanties meer. We hebben maatregelen genomen om onze portefeuille uitgeleend geld te verkleinen. Verenigingen en instellingen hebben leningen afgesloten in een relatief dure periode; ze betalen vaak tussen de 3% en 7% rente. Het huidige beleid is erop gericht dat vervroegd aflossen bespreekbaar is wanneer dit ons risicoprofiel verlaagt, maar heronderhandelen over de rentevoet doen we niet.

We accepteren nog slechts borgstellingen waarbij we het risico kunnen delen met de Stichting Waarborgfonds Sport. Uitgangspunt blijft dat een vereniging of stichting zonder de lening in haar voortbestaan zou worden bedreigd en dat de totale financiële huishouding van de aanvrager rente en aflossing mogelijk maakt, zodat het risico voor de gemeente beperkt is. Uitsluitend als het college van oordeel is, dat er zeer ongewenste maatschappelijke effecten optreden als we een verzoek tot borgstelling weigeren, kan een uitzondering gemaakt worden.

De woningbouwcorporatie Welbions sluit geen nieuwe leningen meer af bij de gemeente. De afgesloten leningen kunnen ongewijzigd "aflopen" zoals dit contractueel is afgesproken. De leningenportefeuille uitgeleend geld neemt door aflossingen van Welbions jaarlijks af. De woningbouwcorporatie kan haar financiering nu zonder directe bemoeienis van de gemeente realiseren. Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw staat in eerste lijn garant. Wij hebben nog een achtervangfunctie voor de leningen van woningcorporaties. De kans dat we in de toekomst schade lijden door aanspraak op deze achtervangfunctie is zeer klein, omdat we pas aangesproken worden als WSW en gezamenlijke woningcorporaties in Nederland de schulden niet kunnen dekken.

We lopen ook risico's door het financieren van verbonden partijen en deelneming in andere rechtspersonen. De risico's van verbonden partijen worden toegelicht in de betreffende paragraaf. De risico's op verliezen bij deelnemingen zijn beperkt tot de boekwaarde. Vaak heeft financiering in een ver verleden plaatsgevonden, waardoor de boekwaarde vele malen lager is dan de reële waarde van de deelneming. De hogere marktwaarde biedt beperkte kansen, omdat de aandelen in de meeste gevallen alleen overdraagbaar zijn aan medeoverheden en dan vaak ook nog met kwalitatieve eisen, bijvoorbeeld in de vorm van verplichte dienstenafname. Dit beperkt de verhandelbaarheid. Waar verhandelen mogelijk is zonder het publieke belang te schaden zullen we dit overwegen. De keerzijde, het wegvallen van structurele dividendbaten na verkoop, wordt in de afweging meegenomen.

In de volgende tabel zijn de deelnemingen opgenomen, die een meer dan symbolische balanswaarde vertegenwoordigen of een dividendinkomst genereren. De waardes zijn weergegeven in euro en hebben betrekking op de aandelen van onze gemeente.

Aandelen van	Aantal aandelen Hengelo	Boekwaarde aandelen	Markt- waarde aandelen 1)	Dividend 2024
BNG Bank NV	174.486	436.215	14.459.000	400.000
Enexis NV	213.099	40.840	3.197.000	100.000
Twence BV	105.681	-	21.900.000	350.000
Twente Milieu NV	340	154.286	2.290.000	-
Crematoria Twente BV (indirect via OLCT)				40.000
Warmtenetwerk Hengelo BV	5	-	-82.000	-
Warmtebedrijf Hengelo BV	5	90.000	206.000	-
Totaal alg. middelen in programma 9	493.616	721.341	41.970.000	890.000
Twence BV (afvalbegroting in programma 7)				575.000
Totaal				1.465.000

¹⁾ Omdat de aandelen niet vrij verhandelbaar zijn, is de marktwaarde indicatief.

d. We stellen een financieringsbehoefte op en beheren de leningenportefeuille

Vanuit de gulden financieringsregel, dat vaste activa gefinancierd moeten worden met lang vreemd of eigen vermogen, wordt kort vreemd vermogen enkel aangetrokken om tijdelijk een tekort op te vangen. De mogelijkheid om rood te staan of kasgeld aan te trekken wordt beperkt door de wettelijke bepalingen van de kasgeldlimiet: we mogen op grond van de Wet Fido niet langdurig meer dan 8,5% van onze begrotingsomvang kort financieren. Een enkele overschrijding is niet maatgevend. Als we 3 kwartalen achtereen overschrijden moeten we dit melden aan de provincie en een herstelplan voorstellen. Deze bepaling voorkomt dat nadelige effecten ontstaan als de variabele rente snel stijgt, een kenmerkend risico van de geldmarkt. Het volgende overzicht laat per begrotingsjaar de maximale schuldbedragen zien die in rekening courant of als kasgeldlening mogen worden afgesloten (bedragen * € 1.000):

Omschrijving	2024	2025	2026	2027
Begrotingstotaal	378.528	383.612	366.032	354.174
Percentage of regeling	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Toegestane kasgeldlimiet (1 x 2)	32.175	32.607	31.113	30.105

Een tweede norm, waar we aan toetsen is de renterisiconorm. Door te zorgen voor spreiding in aflossen van bestaande leningen voorkomen we dat we in enig jaar een te groot deel van onze schuld opnieuw moeten afsluiten. Dit zou in een periode van hoge rentes kunnen leiden tot een forse stijging van onze structurele rentelasten en daardoor een te zware aanslag vormen op de beschikbare algemene middelen. We mogen maximaal 20% van het begrotingstotaal per 1/1 van elk jaar oversluiten (bedragen * € 1.000).

Renterisiconorm	2024	2025	2026	2027
Begrotingstotaal	378.528	383.612	366.032	354.174
Vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm (1 x 2)	75.706	76.722	73.206	70.835
Renterisico (volume renteherzieningen en aflossingen)	20.156	14.447	27.939	16.752
Ruimte onder de risiconorm (3 - 4)	55.550	62.275	45.267	54.083

Het renterisico bestaat uit de verplichte aflossingen. Renteherzieningen zijn alleen afgesproken bij geldleningen die doorgeleend worden aan woningcorporatie Welbions. Hiervoor dragen wij als gemeente geen risico. Dit geldt ook voor de aflossingen van leningen, waar een even grote aflossing van de woningcorporatie aan ons tegenover staat.

We toetsen permanent de kasgeldlimiet. We verwachten deze de komende jaren niet te overschrijden. Uit het overzicht van de renterisiconorm blijkt dat we verwachten ruim aan de norm te voldoen voor de periode van deze Beleidsbegroting.

We speculeren niet. De gemeente Hengelo heeft geen beleggingen of derivaten uitstaan bij marktpartijen. Doordat de rijksschatkist dagelijks positieve rekeningsaldi afroemt is er geen mogelijkheid meer om uitzettingen op korte termijn te doen.

Verdere beleidsuitgangspunten

- **We passen totaal financiering toe**
Bij de financiering van de gemeentelijke activiteiten wordt de gemeente als één geheel beschouwd. We spreken van totaal financiering of integrale financiering. Dat houdt in dat bij het bepalen van de financieringsbehoefte alle inkomsten en uitgaven betrokken worden, zowel reguliere activiteiten als projecten. Door totaal financiering worden de rentekosten geminimaliseerd. Leningen worden op de meest optimale momenten aangetrokken, rekening houdend met de gemeentelijke rentevisie, de Wet Fido, de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.
- **We rekenen reële rente toe aan de taakvelden**
We rekenen rente toe aan de taakvelden. Op basis van de werkelijke kosten van geld lenen bepalen we de omslagrente voor de toerekening aan de taakvelden. Als gevolg van een periode met lage rentes en een financieringsbehoefte die in werkelijkheid lager uitviel hebben we het omslagpercentage in het verleden in stappen verlaagd van boven de 5% naar 2% in 2019, 1,5% in 2021, 0,1% in 2022 en 2023. Voor de begroting van 2024 is de omslagrente opnieuw berekend en komt uit op 0,1%. Er wordt rekening gehouden met de stijgende rentes en eventuele stijgende trends in de toekomst. De omslagrente zal bij een stijgende financieringsbehoefte en marktrentes meestijgen, voor 2024 merken we dit nog niet omdat we een lage financieringsbehoefte verwachten. Uitzonderingen zijn de rente die (verplicht) aan de grondexploitaties wordt toegerekend en de rente op vervangingsinvesteringen, die annuïtair zijn berekend (historisch hogere rente).

Financieringsbehoefte

Alle bezittingen en vorderingen moeten gefinancierd zijn met eigen of lang of kort vreemd vermogen. We voorspellen in de meerjarenbegroting onze toekomstige baten en lasten. Hieruit leiden we de toekomstige uitgaven en inkomsten en de toekomstige toe- of afname van bezittingen af. Het gedeelte van onze bezittingen, dat nog niet gedekt is met aanwezig eigen vermogen of al aangetrokken vreemd vermogen is de financieringsbehoefte. Positieve getallen duiden op een verwacht financieringsoverschot, negatieve getallen duiden op een investeringsbehoefte.

	2024	2025	2026	2027
Financieringsbehoefte (-) of -overschot (+)	4.000	-	14.000	1.000

Inzicht in rentelasten, renteresultaat en wijze van toerekenen van rente

De volgende tabel geeft voor het begrotingsjaar 2024 aan hoe vanuit rentelasten, rentebaten en rentetoerekening het renteresultaat tot stand komt.

Omschrijving	Bedrag
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	12.727.000
b. De externe rentebaten over de korte en lange financiering	-9.847.000
Saldo externe rentelasten en rentebaten	2.880.000
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-1.617.000
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	
c3. De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	844.000
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	2.107.000
d1. Rente over eigen vermogen	-
d2. Rente over voorzieningen	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	2.107.000
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-2.124.000
f. Renteresultaat op het taakveld Treasury ¹⁾	-17.000

¹⁾Het renteresultaat is een positief resultaat van € 17.000.

6.6 Verbonden partijen

Inleiding

Voor de uitvoering van taken kan de gemeente een beroep doen op andere organisaties of een andere organisatie oprichten. We besluiten om taken door verbonden partijen te laten uitvoeren als we hiermee beter of goedkoper onze beleidsdoelstellingen kunnen realiseren.

Verbonden partijen zijn samenwerkingsverbanden, waarin we een bestuurlijk én financieel belang hebben. We zitten in het bestuur van deze organisatie of hebben stemrecht in de vergadering van aandeelhouders/leden én lijden verlies als de organisatie failliet gaat of als wij aangesproken kunnen worden als ze haar verplichtingen niet kan nakomen. Het financiële belang is het risico, dat de gemeente loopt als de verbonden partij failliet gaat of aanspraak maakt op niet begrote bijdragen van de gemeente. Bestuurlijke risico's treden op als de gemeente aangesproken kan worden op haar bestuurlijke rol in de verbonden partij.

In de verschillende programma's in hoofdstuk 5 gaan we in op de bijdrage van deze partners aan maatschappelijk gewenste effecten en programmadoelstellingen. In deze paragraaf kijken we naar de kracht en zwakke punten van de organisaties zelf en de risico's die de samenwerking voor de gemeente oplevert.

Beleidskaders

De beleidskaders rondom verbonden partijen liggen vast in de nota "Beleidskader Verbonden Partijen Hengelo 2013", hierna "beleidskader" genoemd. De basis van het beleid is dat we samenwerking met een partij aangaan als dit het geëigende middel is om een gewenst maatschappelijk effect voor de Hengelose inwoners te realiseren. Daarmee moet de samenwerking nuttig zijn, bijdragen aan de hierin door ons geformuleerde doelstellingen. Tegenover dit nut staan de kosten voor de gemeente en het risico dat de gemeente loopt door de deelname. Deze invalshoeken moeten in balans zijn; een groter risico kunnen we pas accepteren als de bijdrage aan de doelstellingen eveneens groot is.

We willen bij de samenwerking uit gaan van de zelfstandigheid en kracht van de professionele organisatie, aan wie we taken hebben toevertrouwd. Deze zullen we wel toetsen door het volgen van beleid en financiën.

We zetten in op goede informatie aan onze gemeenteraad. Dat doen we door beleidsvoornemens en financiële gevolgen hiervoor voor de gemeentebegroting in begrotingen van de samenwerkingsverbanden aan de gemeenteraad uitgebreid toe te lichten, waardoor de gemeenteraad zelf kan afwegen of er voldoende wordt bijgedragen aan de door haar gewenste koers en of ze de financiële consequenties acceptabel vindt.

We betrekken de gemeenteraad in en buiten de P en C-cyclus bij belangrijke ontwikkelingen bij verbonden partijen.

Wetswijziging versterking positie van gemeenteraden

Per 1 juli 2022 is het wetsvoorstel "Versterken van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen" in werking getreden. De wet versterkt de positie bij besluitvorming en de controlerende rol van gemeenteraden door hen meer inspraak te geven bij het treffen van gemeenschappelijke regelingen en bij het nemen van besluiten door de besturen daarvan. Verplichte wijzigingen die geen wijziging van de Gemeenschappelijke regelingen (GR'en) inhouden zijn al van kracht en nieuwe bepalingen waarvoor de tekst van de gemeenschappelijke regeling moet worden gewijzigd moeten 1 juli 2024 zijn aangepast.

Een regiegroep Wgr, bestaande uit juristen van Twentse gemeenten en verantwoordelijken van GR'en, hebben afspraken gemaakt om bij alle GR'en zoveel mogelijk uniformiteit te verkrijgen in de mogelijkheden voor beïnvloeding door gemeenteraden. Medio 2023 hebben de meeste GR'en de voorgestelde wijzigingen in hun regeling aan de gemeenten voorgelegd. Begin 4e kwartaal 2023 moeten gemeenteraden hun zienswijze hebben geformuleerd. Daarna volgt besluitvorming binnen de GR over de aanpassing van de regeling.

De wijzigingen hebben o.a. betrekking op keuzes tussen wel of niet zienswijzen bij verschillende onderwerpen, wel of niet een initiatief nemen voor burgerparticipatie of wel of niet een adviescommissie (waarin raadsleden van verschillende gemeenten) opnemen in de regeling.

Lijst verbonden partijen

In onderstaande lijst ontbreekt de soort "verenigingen en instellingen". In deze soort hebben we geen relaties die aan de definitie van verbonden partij, bestuurlijk én financieel belang, voldoen.

Gemeenschappelijke regelingen	Vennootschappen en corporaties	Overige verbonden partijen
1 SamenTwente	12 Twente Milieu N.V.	18 Euregio
2 Recreatieschap Twente	13 Twence Holding B.V.	
3 Veiligheidsregio Twente	14 Warmtebedrijf Hengelo B.V.	
4 SWB Midden Twente	15 Warmtenetwerk Hengelo B.V.	
5 Stadsbank Oost-Nederland	16 Enexis N.V.	
6 Regionaal Bedrijventerrein Twente	17 BNG Bank N.V.	
7 Gemeentelijk Belastingkantoor Twente		
8 Openbaar Lichaam Crematoria Twente		
9 Omgevingsdienst Twente		
10 Gemeenschappelijke regeling samenwerking sociale zaken Borne, Haaksbergen en Hengelo		
11 Centrumgemeenteregeling samenwerking ICT Hengelo		

Instellingen met bestuurlijk belang overwegend met publieke middelen gefinancierd

- 1 Vereniging Nederlandse Gemeenten
- 2 Stichting Twente Board

Risicomanagement bij de verbonden partijen

We kunnen risico's bij verbonden partijen op meer manieren volgen:

- Verbonden partijen analyseren zelf risico's en zetten deze af tegen het weerstandsvermogen. Hierover rapporteren ze in de begrotings- en verantwoordingsstukken.
- Informatie over financiële kengetallen, zoals bijvoorbeeld eigen vermogen, schuldpositie en resultaten.
- Samen met Enschede, Almelo en Noaberkracht (Dinkelland en Tubbergen) laten we jaarlijks de verbonden partijen een risico-inventarisatie uitvoeren op basis van een set gerubriceerde vragen.

Resultaten risico-analyse 2023

De verbonden partijen beantwoorden risicovragen, die wij analyseren, rubriceren en scoren. We hebben de partijen ingedeeld in 3 risicoklassen: laag risico, gemiddeld en hoog. Deze risicoscore is de weging van de score op grond van de risicovraag bij de verbonden partij en het financieel belang van Hengelo in de verbonden partij. In volgende overzicht worden de resultaten weergegeven.

Naam verbonden partij	Risicoscore organisatie	Financieel belang	Risicoscore totaal
SamenTwente	Gemiddeld	Groot	Gemiddeld
Recreatieschap Twente	Hoog	Laag	Gemiddeld
Veiligheidsregio Twente	Gemiddeld	Groot	Hoog
SWB Midden Twente	Gemiddeld	Zeer groot	Hoog
Stadsbank Oost-Nederland	Gemiddeld	Gemiddeld	Gemiddeld
Crematoria Twente	Gemiddeld	Laag	Laag
Regionaal Bedrijventerrein Twente	Gemiddeld	Groot	Gemiddeld
Omgevingsdienst Twente	Gemiddeld	Gemiddeld	Gemiddeld
Gemeentelijk Belastingkantoor Twente	Laag	Gemiddeld	Laag
BNG Bank N.V.	Laag	Gemiddeld	Laag
Twente Milieu N.V.	Laag	Groot	Gemiddeld
Twence B.V.	Laag	Gemiddeld	Laag
Enexis Holding B.V.	Laag	Laag	Laag
Warmtenetwerk Hengelo B.V.	Hoog	Gemiddeld	Hoog
Warmtebedrijf Hengelo B.V.	Hoog	Gemiddeld	Hoog
Twente Board	Gemiddeld	Laag	Gemiddeld

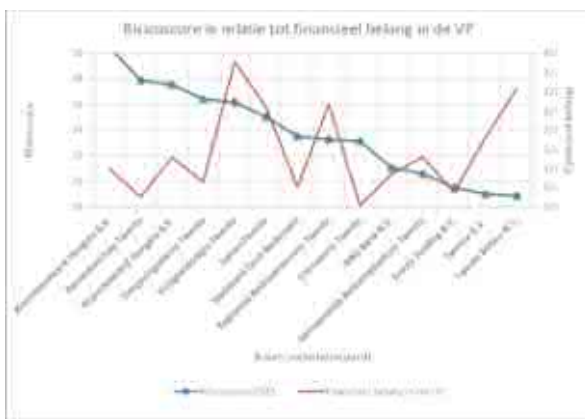
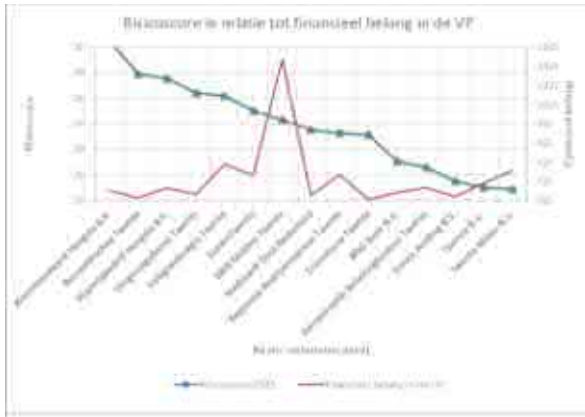
De verbonden partijen met een totaalscore "laag" hebben reguliere aandacht via de geplande contactmomenten, zoals periodiek overleg over doelen en uitvoering van werk en de voorbereiding van jaarstukken of begrotingen. Bij een score "gemiddeld" hoort een intensiever toezichtsregime. We zetten meer in op tussentijdse rapportages, volgen via het accountmanagement de ontwikkelingen en stellen kritische vragen in het ambtelijk overleg.

Bij een score "hoog" is er intensief en gepland regelmatig contact tussen de accountmanager en de organisatie en accountmanager en medewerker verbonden partijen. In het bestuurlijk overleg worden risico's besproken.

Hoe risicoscore en financieel belang zich tot elkaar verhouden is weergegeven in volgende grafiek.

Bij een hoog financieel belang (rode lijn) zien we graag een lage risicoscore, als een duiding van goed bestuur, goede kwaliteit in dienstverlening, financiële zekerheid en goede verantwoording richting de deelnemer/ aandeelhouder. Als een hoog financieel belang gepaard gaat met een hoge risicoscore (blauw) is er meer kans op nadelige effecten voor de gemeente en is er intensief contact met de verbonden partij. Het ideale beeld is dat de risicolijn laag en onder de lijn van het financieel belang zit.

In de tweede grafiek is SWB Midden Twente niet opgenomen, omdat het hoge financieel belang van SWB de verschillen tussen andere partijen afvlakt. De tweede grafiek verduidelijkt verschillen bij overige partijen.

Actualiteiten en kerngegevens verbonden partijen

In dit onderdeel vindt u actuele ontwikkelingen en de visie van de verbonden partij op de begrotingsperiode. Voor de partijen met een risicoscore totaal "hoog" lichten we toe wat hiervan de voornaamste oorzaken zijn. Alle partijen hebben te maken met kostenstijgingen als gevolg van duurdere cao en marktprijzen. Deze ontwikkelingen zijn bepalend voor onze bijdrage, maar vanwege het generieke karakter benoemen we dit niet meer bij elke partij.

In de tabellen bij de verbonden partij zijn de vanuit het BBV (art. 15) verplichte elementen opgenomen en enkele aanvullende gegevens. De balansgegevens van de verbonden partijen ontleen we aan de laatste jaarstukken van de verbonden partij zelf of, indien aanwezig, de geprognosticeerde balans in de meerjarenbegroting. Door de gemeenschappelijke regelingen worden toekomstige balansgegevens wel verstrekt. De geprivatiseerde bedrijven doen dit niet. Hier is de laatste balans basis. De jaarresultaten zijn de resultaten die de partijen zelf hebben gerapporteerd als winst na belasting. In navolging van de regionale gemeenten waarmee we samen de risico-analyse uitvoeren is het financieel belang de optelsom van de jaarlijkse exploitatiebijdrage, evt. aangevuld met de subsidiebijdrage en inkoopbedrag voor dienstverlening, het jaarlijkse dividend, het ingebrachte kapitaal en de verstrekte leningen en garanties. Dit is dan het maximale verlies dat zou kunnen optreden bij bedrijfsdiscontinuïteit. Jaarlijkse bijdragen zullen nooit geheel verloren gaan, deze worden (pragmatisch) voor 50% meegenomen in het financieel belang.

SamenTwente

SamenTwente omvat de GGD Twente, De Organisatie voor inkoop van Zorg en Jeugd Twente (OZJT) en Veilig Thuis Twente (VTT). Ze is gastheer voor Kennispunt Twente en Samen14. De focus ligt op gezond, veilig en vitaal. De organisatie is aan het heroriënteren na de impactvolle Coronaperiode en heeft weer tijd om op andere fronten beleid te ontwikkelen. Taken blijven grotendeels ongewijzigd. Er wordt meer inzet noodzakelijk gevonden voor het Meldpunt Zorgwekkend gedrag. Gezonde schoolaanpak wordt structureel ingebed.

De risicoscore leidt niet tot bijzonderheden. De weerstandsratio is, ondanks de inzet van reserves om verliesneming in 2022 te voorkomen, nog net binnen de bandbreedte die het bestuur heeft vastgesteld (0,82 bij norm 0,8-1,0).

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	J	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	Gezondheidsbevordering regionale taken	
Beleidsrealisatie in programma	6,7	
Financieel belang Hengelo	€ 2.598.000	
Eigen vermogen	€ 4.774.000	€ 4.729.000
Vreemd vermogen	€ 16.219.000	€ 13.999.000
Resultaat begroot 2024	€ 0	
Gerapporteerd resultaat 2022	€ 31.000	
Gerapporteerde weerstandsratio	0,82	
Solvabiliteitspercentage	25,3%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	12,9%	

Recreatieschap Twente

Het Recreatieschap Twente is in 2022 als zelfstandige bedrijfsvoeringsorganisatie van start gegaan. De taken: beheer van de recreatieparken Hulsbeek, Rutbeeld en Lageveld, onderhoud recreatieve routenetwerken (fiets, wandel, mtb, paard en auto). Daarnaast verzorgt ze de toeristische promotie, o.a. via Twente Marketing. Een onderdeel hiervan is de subsidiering van Marketing Oost. De eind 2022 vastgestelde visie Routenetwerken wordt in 2023 en 2024 geïmplementeerd, evenals de visies voor de 3 recreatieparken.

Een "nieuwe" organisatie heeft enige tijd nodig om routines op het gebied van bedrijfsvoering te ontwikkelen en de organisatie hierop in te richten. Voor een deel is dit gelukt; de score voor governance is verbeterd. De flexibiliteit is laag, omdat vaste kosten een groot deel van de lasten vormen. De opdrachtgeversrelatie scoort matig. Er moeten nog goede afspraken over dienstverlening worden vastgelegd. Ook de rapportage aan deelnemers moet nog worden opgezet. De overall score is terug gebracht naar gemiddeld, omdat governance is verbeterd en de impact in financiële zin nog beperkt is.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	Bedrijfsvoeringsorganisatie	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	Beheer recreatieplassen en recreatieve wandel- en fietsroutenetwerk.	
Beleidsrealisatie in programma	2,5	
Financieel belang Hengelo	€ 253.472	
Eigen vermogen	€ 853.000	€ 871.000
Vreemd vermogen	€ 3.526.000	€ 3.805.000
Resultaat begroot 2024	€ 0	
Gerapporteerd resultaat 2022	€ 129.000	
Gerapporteerde weerstandsratio	0,96	
Solvabiliteitspercentage	18,6%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	12,9%	

Veiligheidsregio Twente

De Veiligheidsregio Twente (VRT) is voor Hengelo de regionale samenwerkingsorganisatie op het gebied van de brandweer, incidentenbestrijding en crisisbeheersing. De VRT kenmerkt zich doordat ze kapitaalintensief en tegelijk arbeidsintensief is. Beide leveren momenteel risico's op. Materialen en prijzen voor inkoop in het algemeen zijn sterk gestegen en de schaarste op de arbeidsmarkt is een risico voor het invullen van vacant gekomen functies. Het is al een opgave om de crisisbeheersing stabiel en paraat te houden.

VRT heeft erg weinig vet op de botten (weerstandsvermogen en structurele exploitatieruimte). VRT wil deelnemen in een Waarborgfonds voor het gezamenlijk dragen van niet verzekerbare aanspraken na ongevallen en heeft dit aan de raden voorgelegd. Informatieveiligheid, cyberweerbaarheid en nieuwe technieken in de energietransitie (vb. branden a.g.v. batterijen in voertuigen) vergen aandacht.

Op alle fronten is de score vergelijkbaar met vorig jaar. We zien hier een hoog eigenaarsbelang, 82% van de lasten worden door de bijdrage van gemeenten gedekt. Dit is inherent aan een verplichte samenwerking zoals VRT is. Flexibiliteit is een achilleshiel; kapitaallasten (veel gebouwen, voertuigen en machines) en veel vast personeel beslaan een groot deel van de begroting. Lichte zorgen zijn er verder ook op het gebied van opdrachtgeversrelatie. Er ontbreekt een DVO, waarin de wederzijdse verplichtingen en rechten zijn vastgelegd. Dit is verklaarbaar, omdat VRT bijna uitsluitend wettelijke taken uitvoert, waarvoor niet een overeenkomst, maar de wet bepalend is. De relatief hoge risicoscore op kwaliteit zegt in dit geval niet dat geen kwaliteit geleverd wordt. Er wordt niet gebenchmarkt (zwaar beoordeeld) en er worden geen doelmatigheidsonderzoeken uitgevoerd. Beide drukken het algemene kwaliteitsbeeld.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	J	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	(Voorbereiding op) bestrijding van rampen en incidenten	
Beleidsrealisatie in programma	1	
Financieel belang Hengelo	€ 3.779.636	
Eigen vermogen	€ 463.000	€ 55.000
Vreemd vermogen	€ 69.122.000	€ 82.076.000
Resultaat begroot 2024	€ 31.000	
Gerapporteerd resultaat 2022	€ 749.000	
Gerapporteerde weerstandsratio	0,77	
Solvabiliteitspercentage	0,1%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	13,6%	

Sociaal Werk- en leerbedrijf Midden-Twente

SWB is ons sociaal werk- en leerbedrijf en beheerder van onze openbare ruimte (Gildebor).

Haar taken: arbeidsontwikkeling, beschut werk en beheer openbare ruimte. SWB werkt aan de doorontwikkeling van SWB Groep. De organisatie moet stabiel en efficiënter worden. In 2025 moet dit zijn bereikt. Het koersplan is opgesteld. In de begroting 2024 zien we nog een nadelig resultaat, dat in de jaren daarna omgebogen wordt tot een positief resultaat. Op het gebied van duurzaamheid moet de slag nog gemaakt worden. SWB heeft KPI's ontwikkeld om de kwaliteit van diensten objectiever te kunnen monitoren. De meerjarenbegroting is sluitend vanaf 2025, het resultaat verbetert in 2026 en 2027. Door het matige jaar 2023 en het verlies in 2024 wordt volgens de begroting 2024 € 1,4 miljoen ingeteerd op het eigen vermogen tot 2028. Het eigen vermogen blijft eind 2027 nog € 1 miljoen boven de ondergrens van het weerstandsvermogen.

Na de begroting is een resultaatverbeteringsplan opgezet met als doel om het verlies in 2023 en 2024 verder te beperken. De verliesraming in de begroting 2024 (jaarschijf 2023) was meer dan € 1 miljoen. Het strategisch plan van september 2023 laat nog slechts een verlies zien voor 2023 van € 431.000 en een positief resultaat in de jaren 2024-2027. Hiermee blijven we ook verder van de ondergrens van het weerstandsvermogen vandaan.

Een zorgpunt is de afhankelijkheid van de beschikbare rijksbijdragen, met name voor de doelgroep 'nieuw beschut'; een onderzoek van Berenschot geeft aan dat gemeenten hier ca. € 10.000 per werkplek moeten bijleggen. Voor SWB is dat ca. € 5.000.

Met een score van 24,3 scoort SWB in de door gemeenten opgestelde risico-inventarisatie gemiddeld. Een aantal "standaarden" zijn goed ingevuld bij SWB, wat een redelijke score verklaart. Zo wordt er frequent gerapporteerd, liggen resultaten niet ver van de voorspelling en wordt een eigen risicoanalyse uitgevoerd. SWB heeft een werkend klachtenregistratiesysteem. SWB wil met name besparen op indirect personeel en tegelijkertijd de operationele efficiency verbeteren. De combinatie van beide maakt deze doelstelling uitdagend.

Overige scores zijn nauwelijks gewijzigd t.o.v. 2022. De uiteindelijke risicoscore is als "hoog" aangemerkt. Dit vanwege het grote financiële belang als gevolg van de grote geldstroom vanuit Hengelo naar SWB. Deze risico-inventarisatie gaat nog uit van de begroting 2024. Inmiddels zijn de vooruitzichten sterk verbeterd. Dit gaan we naar verwachting terug zien in de risico-inventarisatie en de herziene begroting 2024.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	Ondersteuning mensen met afstand tot de arbeidsmarkt en samenwerking beheer en onderhoud openbare ruimte	
Beleidsrealisatie in programma	6	
Financieel belang Hengelo	€ 14.753.813	
Eigen vermogen	€ 2.188.000	€ 1.797.000
Vreemd vermogen	€ 5.259.000	€ 8.826.000
Resultaat begroot 2024	-€ 391.000	
Gerapporteerd resultaat 2022	-€ 1.057.000	
Gerapporteerde weerstandsratio	0,40	
Solvabiliteitspercentage	16,9%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	69,4%	

Stadsbank Oost-Nederland

De Stadsbank Oost Nederland voert de bancaire schuldhulpverlening uit voor onze gemeente, 'de echte bankzaken'. De gemeente is regievoerder in deze samenwerking, conform de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening, en de Stadsbank is de uitvoerende partij.

Het dienstverleningsmodel en bekostigingsmodel is aangepast om beter aan te sluiten bij de integrale toegang en regie van de 21 gemeenten. De Stadsbank heeft de beweging gemaakt van proces- en productgericht werken naar klant- en resultaatgericht werken.

De risicoscore is verbeterd. Er waren wisselingen in de directie. Dit wordt in de risico-analyse als een risico gezien. Ook als dit inmiddels weer stabiel is. De directie is éénhoofdig, wat objectief bekeken eveneens een risico inhoudt, namelijk het risico op besluiten waar tegengeluid minder sterk in doorwerkt. Er zijn 22 deelnemers wat de invloed per deelnemer klein maakt. Men heeft de erg flexibele regeling om taken van gemeenten over te nemen omgezet in standaard pakketten, waardoor er beter gestuurd kan worden. Men meldt een lager deel van de kosten dat niet beïnvloedbaar is en de weerstandsratio blijft voortdurend binnen de gestelde normen.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	Hulpverlening aan mensen met financiële problemen en schulden	
Beleidsrealisatie in programma	6	
Financieel belang Hengelo	€ 505.984	
Eigen vermogen	€ 971.000	€ 892.000
Vreemd vermogen	€ 15.001.000	€ 14.591.000
Resultaat begroot 2024	€ 0	
Gerapporteerd resultaat 2022	€ 366.000	
Gerapporteerde weerstandsratio	1,25	
Solvabiliteitspercentage	5,8%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	9,9%	

Crematoria Twente

Crematoria Twente biedt cremeren als alternatief voor begraven. Er staat na nieuw- en verbouw nu een geheel van 4 moderne en sfeervolle crematielocaties in Twente. Crematoria Twente onderscheidt zich door een persoonlijke benadering, waardoor mensen zich welkom voelen. Alle inwoners hebben dezelfde toegang tot de crematoria, ongeacht of en hoe men verzekerd is. Crematoria Twente volgt de nieuwe ontwikkelingen op het gebied van lijkbezorging om hier tijdig op in te kunnen spelen. Na een tijd van investeren zitten we nu een periode van consolideren.

In 2022 is de gemeentelijke rol bij de crematoria opnieuw ter discussie gesteld. Het bestuur van OLCT heeft opnieuw besloten, dat de gemeentelijke deelname in OLCT de meest gewenste bestuursvorm is. De weerstand m.b.t. gemeentelijke betrokkenheid is daarmee niet verdwenen.

De risicoscore is t.o.v. 2022 gedaald. Onderste deel "oranje zone". De flexibiliteit is door de verhoogde kapitaallasten en het grote aandeel niet beïnvloedbare overige kosten nog zwakker dan voorheen. Op de zwaarwegende aspecten kwaliteit, control en governance wordt beter gescoord met een beter eindscore dan in 2022.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	N	
Openbaar belang van de samenwerking	Lijkbezorging met inachtneming van wettelijke voorschriften	
Beleidsrealisatie in programma	7	
Financieel belang Hengelo	€ 40.000	
Eigen vermogen	€ 1.611.000	€ 1.611.000
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
Resultaat begroot 2024	€ 360.000	
Gerapporteerd resultaat 2022	€ 361.000	
Gerapporteerde weerstandsratio	niet bekend	
Solvabiliteitspercentage	100,0%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	14,9%	

Regionaal Bedrijventerrein Twente

Regionaal Bedrijventerrein Twente is een grondexploitatie voor bedrijven, waarin Enschede, Hengelo, Almelo, Borne en de provincie Overijssel participeren. De doelstelling is enerzijds het genereren van arbeidsplaatsen voor de regio, maar anderzijds het beperken van het bij deze grondexploitatie behorende verlies op termijn. Verlies is inmiddels niet meer aan de orde; de grondexploitatie heeft al winst uitgekeerd en zal ook de komende jaren tot de sluiting nog winsten genereren. Aan het einde van de looptijd van de grondexploitatie (verwacht 2025) wordt een positief resultaat van in totaal € 7,7 miljoen voorzien. Verwachting is dat de laatste uitgaven van grond plaatsvinden in 2024 en de gemeenschappelijke regeling in 2025 kan worden beëindigd. De directie is gevraagd om de processtappen tot liquidatie van de gemeenschappelijke regeling verder uit te werken, in afstemming met specialisten van de deelnemers.

Het risicobeeld is vanwege het beëindigen van de GR minder relevant. De wetenschap, dat met winst wordt afgesloten telt. De score is niet positief op control, kwaliteit en flexibiliteit, goed op andere aspecten. Dit heeft met name als oorzaak dat de vraagstelling voor deze (niet continue) organisatie minder relevant is.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	N	
Openbaar belang van de samenwerking	Regionale afstemming en ontwikkeling XL-businesspark A1	
Beleidsrealisatie in programma	3,8	
Financieel belang Hengelo	€ 2.668.000	
Eigen vermogen	€ 14.567.000	€ 17.597.000
Vreemd vermogen	€ 70.762.000	€ 54.733.000
Resultaat begroot 2024	€ 2.429.000	
Gerapporteerd resultaat 2022	€ 4.745.000	
Gerapporteerde weerstandsratio	niet bekend	
Solvabiliteitspercentage	24,3%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	23,0%	

Omgevingsdienst Twente

De OD Twente behandelt voor haar deelnemers (de 14 Twentse gemeenten) de aanvragen voor vergunningen in het kader van het omgevingsrecht (milieudeel en voor provincie ook het bouwdeel), toetst meldingen, houdt toezicht op en handhaaft de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Daarnaast adviseert de OD Twente haar deelnemers bij de opstelling van beleid en bij specifieke ontwikkel- of uitvoeringsprojecten.

De invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024 vereist veel aanpassingen. Aan ICT, van processen (kortere proceduretijd), opleiding van medewerkers en vernieuwing van uitgaande communicatie. ODTwente verwacht verder nu nog onbekende inzet op stikstofproblematiek en ammoniakreductie in emissiearme stalsystemen. Er is een nieuwe functie, Omgevingsadviseur, gecreëerd. Deze adviseurs gaan zich bijvoorbeeld bezig houden met de impact van de energietransitie en functiewijzigingen op het platteland. Er is een cluster Energie gevormd waarbinnen medewerkers beleid uitwerken rondom energie en duurzaamheid.

De risicoscore is minder goed dan in 2022. Het eigenaarsbelang scoort hoog, omdat gemeenten bijna alle inkomsten aandragen. Control schiet uit in 2023 als gevolg van wisseling in de functie van controller (niet alarmerend in het geval van ODT) en het afwijken (financieel positief) van de voorspelde rekeningresultaten. Een groot deel van de kosten zijn niet beïnvloedbaar, waardoor de flexibiliteit matig is. We verwachten dat de mindere score weer zal verbeteren.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	J	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	Gezonde en veilige leefomgeving d.m.v. handhaving wetgeving milieu	
Beleidsrealisatie in programma	7	
Financieel belang Hengelo	€ 644.000	
Eigen vermogen	€ 1.089.000	€ 1.089.000
Vreemd vermogen	€ 715.000	€ 824.000
Resultaat begroot 2024	€ 0	
Gerapporteerd resultaat 2022	€ 399.000	
Gerapporteerde weerstandsratio	1,14	
Solvabiliteitspercentage	56,9%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	7,0%	

Gemeentelijk Belastingkantoor Twente

Het GBTwente voert de wettelijke taken lokale heffingen voor ons uit. De hoofdtaken zijn het waarderen van vastgoed conform de Wet WOZ en heffen, bezwaarafhandeling en invorderen van belastingen.

De doelen voor de komende jaren zijn foutloos, sneller en goedkoper. Er wordt gestreefd naar procesoptimalisatie en een stevige digitale ontwikkeling. In 2023 is de hoeveelheid bezwaarschriften meer dan verdubbeld. Als wetgeving hier niet ingrijpt (wel toegezegd) blijven we fors moeten betalen aan no cure no pay bureau's, die grotendeels de toename veroorzaken. Met de slogan "persoonlijk en begrijpelijk" wordt de toegankelijkheid voor inwoners naar een hoger plan getild. Men zet in op het directe contact met de inwoner door laagdrempeliger te worden, b.v. als het gaat om bezwaar maken en om het aanvragen van kwijtschelding.

De risicoscore valt als enige GR in het "groene gebied" Flexibiliteit scoort hoog door het grote aandeel vaste personele kosten. Het is inherent aan een uitvoeringsorganisatie, dat ze veel middelen van de deelnemers ontvangt. Dit is de oprijvende factor voor het eigenaarsbelang. De scores op kwaliteit en governance blijven zeer goed. In het algemeen geen aandacht vereisende risico's. GBTwente laat zien in control te zijn.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	Openbaar lichaam	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	J	
Openbaar belang van de samenwerking	Uitvoering gemeentelijke heffing en invordering lokale belastingen	
Beleidsrealisatie in programma	9,7	
Financieel belang Hengelo	€ 1.302.939	
Eigen vermogen	€ 756.000	€ 692.000
Vreemd vermogen	€ 8.715.000	€ 8.199.000
Resultaat begroot 2024	€ 6.000	
Gerapporteerd resultaat 2022	€ 213.000	
Gerapporteerde weerstandsratio	0,37	
Solvabiliteitspercentage	7,8%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	16,5%	

BNG Bank N.V.

De BNG Bank is de bankier van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang. De bank ziet zichzelf als publieke bank met dezelfde maatschappelijke doelen als haar klanten. Met de strategie "Ons kompas naar impact" ligt de focus op maatschappelijke impact, meer dan op winst. BNG Bank is één van de weinige banken met een triple A-rating, wat staat voor financieel zeer solide. BNG Bank behaalt zeer voorspelbare resultaten en heeft een sterk imago. BNG Bank staat onder intensief toezicht van De Nederlandse Bank en De Europese Centrale bank.

Onze eigen risico-inventarisatie is daarom qua relevantie ondergeschikt aan de kijk van de markt op de bank. Overigens scoort de bank de laagste waarde van alle partijen, samen met Twence en Twente Milieu.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	N.V.	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	N	
Openbaar belang van de samenwerking	Financiering publieke sector: laag houden financieringskosten maatschappelijke voorzieningen	
Beleidsrealisatie in programma	9	
Financieel belang Hengelo	€ 841.015	
Eigen vermogen	€ 5.062.000.000	€ 4.615.000.000
Vreemd vermogen	€ 143.995.000.000	€ 107.459.000.000
Gerapporteerd resultaat 2022	€ 300.000.000	
Solvabiliteitspercentage	4,1%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	0,3%	

Twente Milieu N.V.

Twente Milieu levert aan 9 gemeenten diensten op het gebied van afvalinzameling. Voor een deel van de gemeenten voert ze tevens beheer van de openbare ruimte en/of overige taken uit, zoals b.v. gladheids- of ongediertebestrijding. Twente Milieu wil samen met gemeenten innovatief werken aan een afvalloos Twente. De bedrijfstaken afvalinzameling en beheer openbare ruimte worden goed gescheiden. Door het kostprijs-plus-systeem kunnen gemeenten rekenen op goede tarieven. Winsten zijn daarom niet te verwachten, tenzij bijzondere omstandigheden de bedrijfsvoering positief beïnvloeden. In die gevallen is nu afgesproken, dat er geen winst wordt uitgekeerd, maar dat de voordelen via tariefverlaging aan de aandeelhoudende gemeenten worden teruggegeven.

De overall score is met 18,86 de beste van alle verbonden partijen. Flexibiliteit is bottleneck, immers de tak van sport is kapitaal- en arbeidsintensief. Verder is men goed in control.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	N.V.	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	N	
Openbaar belang van de samenwerking	Gezamenlijke efficiënte duurzame afvalinzameling (en onderhoud openbare ruimte)	
Beleidsrealisatie in programma	7	
Financieel belang Hengelo	€ 3.069.478	
Eigen vermogen	€ 12.576.000	€ 12.660.000
Vreemd vermogen	€ 18.083.000	€ 15.678.000
Gerapporteerd resultaat 2022	€ 84.000	
Solvabiliteitspercentage	44,7%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	18,1%	

Twence B.V.

Primair is Twence de verwerker van onze afvalstoffen, waaronder gft en huishoudelijk restafval. Per 1-7-2022 zijn nieuwe langjarige leverings- en prijsafspraken met gemeenten overeengekomen en doorgevoerd. Hierdoor kunnen we de afvaltarieven voor inwoners zo stabiel mogelijk houden. Ze blijft inzetten op het produceren van waardevolle grondstoffen uit afval en biomassa om daarmee de grondstofkringlopen te sluiten.

De inzet is om de communale samenwerking met Münster om te zetten in een aandeelhoudersrelatie. Door import beperkende regels van de Nederlandse overheid is het doorzetten van de samenwerking vertraagd. Er wordt druk lobby gevoerd om beide overheden het belang van de samenwerking te doen inzien en volwaardig aandeelhouderschap te effectueren. In het nieuwe strategisch plan beoogt Twence verdere stappen te zetten als duurzaamheidsverbeteraar. Om de CO₂-uitstoot te verminderen is een CO₂-afvanginstallatie in aanbouw en bijna gereed voor ingebruikname. Twence wil bijdragen aan de duurzame energievoorziening door met de uit het primaire proces vrijkomende energie een regionaal warmtenet te ontwikkelen. Twence wil energieknooppunt in de regio zijn voor de gemeenten. Twence houdt hierbij rekening met de verminderende beschikbaarheid van afval. Tot 2040 verwacht ze voldoende afval te moeten blijven verwerken om energie aan 100.000 huishoudens te leveren.

In 2022 is een serieuze poging gestart om gemeenten die al eerder hun aandelen wilden verkopen (Almelo, Oldenzaal en Twenterand) optimaal te faciliteren om hun wens te realiseren zonder de belangen van zittende aandeelhouders te schaden. De commissie die het proces begeleidt gaat zeer zorgvuldig te werk. Het afketsen van eerdere pogingen heeft de verhoudingen in Twente onder spanning gezet. In juli 2023 heeft de procesbegeleider laten weten, dat de kansen op het slagen van de transacties nog steeds aannemelijk zijn.

In de dagvaarding van Twence en de aandeelhoudende gemeenten door AVR, een concurrent, zijn de eerste uitspraken in ons voordeel uitgevallen. Zowel bij de rechter als bij de ACM. De rechtmatigheid van de inhouse aanbesteding/inbesteding wordt betwist. Twence kan, zoals ook blijkt uit de uitspraken, de rechtmatigheid van de inbesteding borgen.

De opschaling naar "gemiddeld" is teruggedraaid naar "laag". Er speelt veel bij Twence, maar de meeste kritische ontwikkelingen (ontevredenheid aandeelhouders, rechtszaken inbesteding) worden goed aangepakt. De objectieve risicoscore is, samen met Twente Milieu, de laagste van onze verbonden partijen.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	B.V.	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	N	
Openbaar belang van de samenwerking	Regionale afvalverwerker, energieleverancier en duurzaamheidsbevorderaar	
Beleidsrealisatie in programma	7	
Financieel belang Hengelo	€ 1.812.681	
Eigen vermogen	€ 149.605.000	€ 175.964.000
Vreemd vermogen	€ 168.137.000	€ 163.228.000
Gerapporteerd resultaat 2022	€ 32.490.000	
Solvabiliteitspercentage	51,9%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	12,4%	

Enexis N.V.

Enexis is onze regionale distributeur van energie. Ze is een grote speler in de energietransitie. Enexis moet zich tot het uiterste inspannen om het netwerk zo snel uit te breiden, dat overal de door nieuwe lokale energieopwekkers geproduceerde stroom naar de eindgebruikers kan worden getransporteerd. Bijna de helft van de totale RES-opgave valt binnen het verzorgingsgebied van Enexis, dat hiermee een gigantische investeringsopgave heeft. Het vinden van personeel is een bottleneck, die de opgave nog uitdagender maakt. Met ons bescheiden aandeel in Enexis kunnen we zeer beperkt invloed hebben op de koers van het bedrijf. Als gevolg van de extra investeringen in de energietransitie, de doorberekening van de hogere Tennet-tarieven en de wettelijke belemmering om de extra investeringen direct in de tarieven te verwerken, zal de winst de komende jaren onder druk komen te staan.

Enexis heeft toename van eigen vermogen nodig om in deze financieringsgolf solvabel te blijven. Wij dragen daar, evenals meer gemeenten, in eerste instantie niet aan bij. Om financiering te borgen heeft Essent het Rijk gevraagd om mee te denken en te overwegen om eigen vermogen te verschaffen. Hier is positief op gereageerd. De verwachting is dat Enexis het rijk niet nodig heeft voor 2030. Door verkoop van dochter Fudura heeft ze een miljard euro kunnen toevoegen aan het eigen vermogen.

De risicoscore is goed. Omdat we met ons aandeel niet veel invloed kunnen uitoefenen en omdat Enexis maar 1x een AVA houdt en 2x per jaar rapporteert scoort ze het minst op governance. We hoeven geen zorgen te hebben over onze deelname in dit bedrijf.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	B.V.	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	N	
Openbaar belang van de samenwerking	Ontwikkeling en beheer regionale distributienetwerk energie	
Beleidsrealisatie in programma	7,9	
Financieel belang Hengelo	€ 382.351	
Eigen vermogen	€ 4.241.000.000	€ 4.491.000.000
Vreemd vermogen	€ 5.154.000.000	€ 4.622.000.000
Gerapporteerd resultaat 2022	€ 152.000.000	
Solvabiliteitspercentage	49,3%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	0,07%	

Warmtebedrijven

Gemeente Hengelo heeft een grote rol gespeeld in het totstandkomen van het warmtenet in Hengelo. Daarna hebben we ons teruggetrokken en onze rol beperkt tot een 5% aandeel in zowel het distributiebedrijf Warmtenet Hengelo BV, als het energie leveringsbedrijf Warmtebedrijf Hengelo BV. Warmtebedrijf werft klanten en verkoopt warmte. Warmtenetwerk zorgt ervoor dat het primaire netwerk voor transport van warmte optimaal blijft doen waar het voor is aangelegd. Beide bedrijven hebben te maken met aanloopverliezen. Na het verkrijgen van een betere EOR-waarde

is de interesse van de markt voor de keuze van het warmtenet als energievoorziening toegenomen. De waarde van het Equivalent Opwekkings Rendement zegt iets over de duurzaamheid van het systeem van warmtelevering. Met het benutten van de restwarmte van Nubion hebben we een zeer duurzaam energiedistributiesysteem ontwikkeld. Met de EOR als drijvende kracht moeten we in staat zijn om nu het aantal aansluitingen te verhogen. Dit is een voorwaarde voor het slagen van zowel het distributiebedrijf als het warmteleveringsbedrijf.

Helaas is in 2022 gebleken, dat de afhankelijkheid van Nobian ook een risico is geworden. Nobian heeft al enkele keren de productielijn, waar wij de restwarmte van ontvangen, stop gezet. Deze wetenschap maakt, dat de contracthouder, Warmtebedrijf Hengelo, op zoek moet naar een alternatieve bron. Zolang ze die niet heeft zal bij uitvallen van Nobian (niet duurzaam) gas moeten worden gestookt om de warmtelevering te borgen.

Warmtebedrijf Hengelo BV

Warmtebedrijf Hengelo BV treedt op als energieleverancier aan de eindgebruikers.

Ennatuurlijk (95% aandeelhouder) is de andere aandeelhouder. De gemeente heeft naast het aandeelhouderschap nog een belang doordat een achtergestelde lening van € 1 miljoen heeft verstrekt. De voorwaarden voor aflossing van deze lening vereisen een ruime winstgevendheid van het bedrijf. Of we die situatie gaan bereiken is onwaarschijnlijk. Vanwege het dubieuze karakter van de lening is een voorziening gevormd.

Inmiddels zijn de contouren van de WCW (Wet Collectieve Warmtevoorziening) bekend geworden. Meest ingrijpend is, dat de minister op termijn netwerken voor meer dan 50% in overheidshanden wil hebben. Voor een niet overheidsbedrijf als Ennatuurlijk heeft dit geen invloed op de mogelijkheid van energielevering, maar wel op haar motivatie om deel te nemen in netwerkconstructies.

De score is in 2022 verbeterd door de betere vooruitzichten, maar zat nog in het "rode gebied". In 2023 blijft dit nagenoeg gelijk aan 2022. Flexibiliteit, governance, control en directie scores allen hoog. Men hanteert geen governance code, rapporteert niet frequent (verbetert wel enigszins). Er is 1 directeur, geen directie die verschillende disciplines vertegenwoordigt. Ook de interne rapportage is niet frequent. Veel soorten kosten zijn nauwelijks beïnvloedbaar. Er worden weer zwarte cijfers geschreven, maar nog niet op het verlangde niveau. Governance scoort hoog vanwege de beperkte rapportagemomenten en het niet volgen van een branchecode.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	B.V.	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	N	
Openbaar belang van de samenwerking	Leverancier warmte warmtenetwerk Hengelo	
Beleidsrealisatie in programma	7	
Financieel belang Hengelo	€ 1.290.962	
Eigen vermogen	€ 4.296.000	€ 4.137.000
Vreemd vermogen	€ 7.676.000	€ 9.681.000
Gerapporteerd resultaat 2022	-€ 160.000	
Solvabiliteitspercentage	29,9%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	5,0%	

Warmtenetwerk Hengelo BV

Warmtenetwerk Hengelo BV beheert het hoofdtransportnet. Firan (95% aandeelhouder) is de netwerkbeheerder op lokaal niveau. De gemeente heeft naast het aandeelhouderschap een belang doordat ze een achtergestelde lening van € 1 miljoen heeft verstrekt. Warmtenetwerk is qua omzet afhankelijk van de klantenwerving door Warmtebedrijf. Door de tot heden achterblijvende nieuwe klanten is de exploitatie nog niet dekkend. Omzettoename bij Warmtebedrijf leidt in principe automatisch tot omzettoename bij Warmtenetwerk. Bij voldoende warmteleverantie zal ook Warmtenetwerk winstgevend kunnen worden. De achterstand op de aantallen in de businesscase op het moment van starten is groot. Ook hier is de terugbetaling van de geldlening zeer onwaarschijnlijk, gezien de eisen aan toekomstige winstgevendheid. Hier is eveneens een voorziening voor toekomstig verlies van de hoofdsom opgenomen.

De totaalscore "hoog" leidt in combinatie met de financiële resultaten tot een zeer intensief toezichtregime. Flexibiliteit, kwaliteit en governance zijn aandachtspunten. Vaste lasten beperken flexibel handelen. Bovendien is de solvabiliteit negatief, een signaal vanuit het verleden ontstaan, maar van betekenis voor voor de gezondheid

op termijn. Er is geen klachtenregistratie, geen extern toezicht, geen benchmarkonderzoek en geen eigen kwaliteitsonderzoeken. Voor het eerste element verklaarbaar, omdat de klantcontacten via Warmtebedrijf lopen. Ook hier één zelfstandig bestuurder, die wel wordt gecontroleerd door beide aandeelhouders. Rapportage naar de aandeelhouders gebeurt per kwartaal en is daarmee een pluspunt.

Soort VP	Waarde / bedrag 1-1-2024	Bedrag 31-12-2024
Juridische vorm	B.V.	
Verplichte samenwerking?	N	
Dragen we financieel bij?	N	
Openbaar belang van de samenwerking	Beheerder primaire netwerk warmtenet Hengelo	
Beleidsrealisatie in programma	7	
Financieel belang Hengelo	€ 998.245	
Eigen vermogen	-€ 315.000	-€ 1.645.000
Vreemd vermogen	€ 9.244.000	€ 10.419.000
Gerapporteerd resultaat 2022	-€ 1.330.000	
Solvabiliteitspercentage	-18,7%	
Aandeel Hengelo (stemrecht/dividend)	5,0%	

In bijlage 8.5 is een overzicht opgenomen van de vertegenwoordiging namens onze gemeente bij de verbonden partijen.

In de paragraaf 6.5 Financiering is een overzicht van de deelnemingen opgenomen.

6.7 Bedrijfsvoering

6.7.1 Organisatie

Hengelo's werken: samen aan de slag met de Koers 2040:

De ambtelijke organisatie van de gemeente Hengelo is continu in beweging. Afgelopen jaren is er verder gewerkt aan het daadwerkelijk invulling geven en implementeren van Hengelo's Werken.

Hengelo's Werken is hoe we binnen Hengelo samenwerken aan het bereiken van de koers 2040. De stad is constant in beweging en de wereld om ons heen verandert snel en dit betekent ook iets voor alle medewerkers van de gemeente Hengelo.

Om mee te kunnen blijven doen moeten we wendbaar zijn als medewerker én als organisatie. Dit vraagt een zelfbewuste houding en eigenaarschap van alle medewerkers. Om hier als organisatie aan te werken leggen we komend jaar extra focus op een viertal speerpunten:

- Leren en Ontwikkelen (wendbare, lerende medewerker)
- Digitale Transformatie (samenwerken en innoveren met IT)
- Opgavegericht werken (wendbaar en resultaatgericht)
- Dienstverlening (inwoner centraal)

Met het programma Hengelo's werken, werken we aan een wendbare en zelfbewuste organisatie die antwoord kan geven op grote, complexe vraagstukken. Een organisatie waarin medewerkers in hun kracht staan en weten wat hun bijdrage is aan deze opgaven en hierin persoonlijk leiderschap tonen en samenwerken om tot een zo goed mogelijke dienstverlening te komen voor Hengelose inwoners en ondernemers.

Leren en ontwikkelen

Met dit speerpunt werken we toe en ontwikkelen we ons naar een lerende organisatie waarin het leren en ontwikkelen stevig gepositioneerd is en al het leeraanbod gecentraliseerd is. In een lerende organisatie werken zelfbewuste en wendbare professionals die zich continu blijven ontwikkelen. Zij staan in verbinding met collega's en de buitenwereld en zoeken actief de samenwerking op. Onze medewerkers vormen onze organisatie en dragen bij aan de koers en onze ambities door constante scholing, ontwikkeling en eigen initiatief. Het management heeft hierin vooral een sturende, coachende en ondersteunende taak.

Opgavegericht werken

Om als organisatie in te kunnen spelen op de opgaven die op ons af komen, moeten we steeds meer samenwerken aan integrale opgaven waarbij we handelen naar koers 2040. Met dit speerpunt krijgen we zicht op dit speelveld en kunnen we dit vertalen naar wat er nodig is om deze doelen en resultaten te bereiken. Hierin komen de volgende onderwerpen aan bod:

1. In het dagelijkse werk dienen bewuste keuzes te worden gemaakt in opgaven die bijdragen aan de koers van de stad en onze eigen ambities: sturing op opgaven.
2. We willen opdrachtgever- en opdrachtnemerschap professionaliseren met duidelijkheid over rollen en de verantwoordelijkheden die hierbij horen: werken in opdrachten.
3. Afhankelijk van de opgave willen we ons op een passende manier organiseren (programmatisch, procesmatig, projectmatig of in de lijn).

Stand van zaken

Afgelopen jaar zijn er al behoorlijke stappen gezet.

Er is een maatwerktraining ontwikkeld 'regie op je werk', waarin wordt getraind op een set aan basisvaardigheden voor iedereen in de organisatie. Deze trainingen hebben een doorlooptijd tot in Q1 2024. Daarnaast wordt er 2024 verder gewerkt aan verdieping en verbreding van het leeraanbod en wordt gezorgd dat de elementen uit de basisleerlijn geborgd worden in dit aanbod.

Ook is er geïnvesteerd in een aantal trainingen voor het management wat betreft opdrachtgever- en opdrachtnemerschap en is hier een naslagwerk op ontwikkeld. Daarnaast wordt er momenteel verkend hoe we projectmatig werken verder kunnen professionaliseren, waardoor er integraler en eenduidiger gewerkt wordt aan resultaten voor de stad.

Bereiken?	Doen?
Een wendbare en zelfbewuste organisatie waar medewerkers in hun kracht staan.	Scherpe focus op de te bereiken resultaten vanuit de visie op Hengelo's werken. Continueren en borgen van leiderschapsontwikkeling. Verdiepen en verbreden aanbod medewerkers. Ontwikkelen van een strategische visie op leren en ontwikkelen. Verder vormgeven van acties en interventies om opdrachtgericht samenwerken verder te ontwikkelen en te professionaliseren in de organisatie (opgavegericht werken). Hiervoor doorlopen we drie fases: richten- waar willen we naar toe, inrichten- hoe organiseren we dit en verrichten- wat hebben we te doen om dit waar te maken. In 2023 is er aandacht voor de richten en inrichten fase en zal in 2024 met name worden gewerkt aan de verrichten fase. Verdere aandacht voor optimaliseren van de bedrijfsvoeringsprocessen door in te zetten op het zijn van een businesspartner. Verdere aandacht voor strategische thema's als arbeidsmarktcommunicatie, binden en boeien van medewerkers. Ontwikkelen van een visie op control en implementeren hiervan, verdere optimalisatie van de P en C- cyclus. Door het innoveren van werkprocessen onder meer met behulp van informatietechnologie kan efficiënter worden gewerkt en de dienstverlening verder worden verbeterd. Als ambtelijke organisatie kijken we voortdurend kritisch naar onszelf. We kijken permanent of we zaken anders, slimmer, beter en efficiënter kunnen uitvoeren. Dit doen we enerzijds door kritisch te kijken naar onze formatie en anderzijds door in te zetten op digitalisering en robotisering.

6.7.2 Personeel

Onze gemeente heeft grote ambities en daarnaast blijven we structureel inzetten op een stevige kwalitatieve basis die op orde moet zijn en blijven. Hiervoor is nodig dat we de goede mensen binnenhalen en behouden. Want medewerkers zijn essentieel voor de kwaliteit van de uitvoering, de cultuur van de organisatie en de verbinding van de onze organisatie met de samenleving.

Arbeidsmarkt

We zien in toenemende mate hoe moeilijk het is om de goede mensen binnen te halen. Een goede invulling van vacatures, op verschillende beleidsterreinen en functieniveaus, is met enige regelmaat een uitdaging te noemen. We constateren hierbij dat de arbeidsmarkt volop in beweging is en datzelfde geldt voor onze eigen organisatie. Alle signalen wijzen er op dat deze situatie nog lange tijd gaat duren.

Komend jaar zullen we dan ook verder bouwen aan een samenhangend pakket van maatregelen om ervoor te zorgen dat onze gemeente zich vanaf 2024 zodanig onderscheidend positioneert op de arbeidsmarkt dat vacatures snel en met kwaliteit worden ingevuld. In 2023 is er een corporate recruiter gestart en voor 2024 wordt hier verder op geïnvesteerd met o.a. een uitbreiding op deze functie.

Binden en boeien

Er wordt in toenemende mate gevoeld dat het binden en boeien van medewerkers een belangrijk speerpunt is. Door het in beeld brengen van de zogenaamde medewerkersreis wordt duidelijk hoe medewerkers een en ander ervaren en op welke vlakken er nog aandacht nodig is.

Een medewerkersreis omvat de hele 'reis' die een medewerker maakt binnen onze organisatie. Deze reis begint feitelijk al vóór het eerste contact in een sollicitatieproces en eindigt op het moment dat de medewerker de organisatie verlaat. Gedurende deze reis ontstaan er contactmomenten met de medewerker. Al deze momenten die impact hebben op de medewerker vormen een soort routekaart. Door namelijk structureel in te spelen op de behoeftes van de medewerker en hierdoor dus werkgeluk te faciliteren, kunnen wij ons gaan onderscheiden als topwerkgever. Dit heeft een hogere productiviteit tot gevolg, minder verloop, minder verzuim en we zijn aantrekkelijk voor talenten.

Diversiteit en inclusie

Gemeente Hengelo wil een sociale werkgever zijn die haar maatschappelijke verantwoordelijkheid neemt. Dit is dan ook de reden dat al in 2023 een projectgroep is gestart met de opdracht om een aanpak te ontwikkelen waarmee we werk maken van een divers en inclusief werkklimaat. Een aanpak die in 2024 tot zichtbare resultaten moet gaan leiden binnen onze organisatie.

De projectgroep richt zich onder meer op het verbeteren van de man-vrouw vertegenwoordiging op leidinggevende posities, de wet banenafpraak en het beter aansluiten als organisatie bij de toenemende diversiteit in de samenleving. Het doel is een meer inclusieve werkgever te worden, waar iedereen zich welkom en gehoord voelt. Dit zal een positieve bijdrage leveren aan de kwaliteit van ons werk en aan onze positie op de arbeidsmarkt.

Bereiken?	Doen?
Modern en aantrekkelijk werkgeverschap	Zorgdragen voor een prettig werkklimaat waarin medewerkers werken met plezier, met ruime ontwikkelmogelijkheden en aandacht voor talentontwikkeling. We gaan invulling geven aan een leren en ontwikkelen door strategisch opleidingsbeleid te ontwikkelen en strategische personeelsplanning verder uitrollen in de organisatie. Het vergroten van mobiliteit is hierbij een belangrijk aandachtspunt. Uitrollen van de maatregelen inzake Arbeidsmarktpositionering. Sociale werkgever die haar maatschappelijke verantwoordelijkheid neemt Optimaal benutten van talenten en het stimuleren van persoonlijk leiderschap Bewustwording van het belang van persoonlijk leiderschap in de organisatie vergroten en hiervoor activiteiten ontwikkelen.
Leiderschapsontwikkeling/MD traject	Organiseren van activiteiten met betrekking tot leiderschapsontwikkeling en instrumenten ontwikkelen ter ondersteuning van leidinggevend. Denk hierbij aan de verdergaande implementatie van het HR gesprek en het verzuimbeleid.
Een verlaging van het ziekteverzuim	In 2022 was er landelijk en ook in onze organisatie een stijging van het ziekteverzuim. Ons ziekteverzuimpercentage in 2022 was 6,6%. We zetten daarom stevig in op het terugdringen van dit verzuim. Dat doen we door meer aandacht te hebben voor preventie en vitaliteit en te zorgen voor betere verzuimbegeleiding. In 2023 zijn we daar reeds mee begonnen en dat laat voorzichtig eerste resultaten zien. In Q2 van 2023 was het ziekteverzuimcijfer onder de 6%. Onze ambitie voor 2024 is om het ziekteverzuimcijfer verder naar beneden te brengen en te houden.

6.7.3 Arbeidsvoorwaarden

In de cao-gemeenten 2023 is bepaald dat er in 2024 wijzigingen komen inzake de bovenwettelijke sociale zekerheid, het betaald ouderschapsverlof en vrije dagen:

- Bovenwettelijke sociale zekerheid: het 'derde ziektejaar' wordt afgeschaft.
- Betaald ouderschapsverlof: de keuzevrijheid in de combinaties die mogelijk zijn in wettelijk betaald ouderschapsverlof en betaald ouderschapsverlof op basis van de cao-gemeenten wordt kleiner. Vanaf 2024 kan een medewerker kiezen uit een aantal vaste combinaties. Dit maakt het systeem overzichtelijker en beter uitvoerbaar.
- Vrije dagen: vanaf 2024 is 5 mei (Bevrijdingsdag) een verplichte vrije dag met behoud van salaris en salaristoelagen

De cao-gemeenten 2023 loopt af op 1 januari 2024. De onderhandelingen voor de cao-gemeenten 2024 tussen de vakbonden en de VNG zijn nog niet gestart. Wel ligt er inmiddels een inzet van de VNG. Belangrijkste elementen hieruit voor ons als werkgever zijn de verruiming van de mogelijkheden binnen de bestaande arbeidsvoorwaarden, zoals een hoger maximum voor de functionerings- en arbeidsmarkttoelage om beter aan te kunnen sluiten bij de huidige krappe arbeidsmarkt, en aandacht voor vitaliteit van medewerkers door middel van een beleidsplan vitaliteit op basis van een aantal vastgestelde criteria.

Parallel aan de cao-onderhandelingen wordt komend jaar verder onderzocht hoe we onze secundaire arbeidsvoorwaarden kunnen verbeteren om onze positie als aantrekkelijk en modern werkgever op de steeds krappere arbeidsmarkt kunnen versterken. In 2024 wordt hiervoor een concreet voorstel gedaan.

6.7.4 HR processen

Eén van de speerpunten binnen team HRM is het verbeteren en optimaliseren van onze HR processen.

In 2023 is gestart met het uitvoeren van de ontwikkelagenda e-HRM, waarmee e-HRM zodanig aangepast en uitgebreid wordt dat managers en medewerkers sneller, slimmer en doelmatiger kunnen werken met de digitale processen van team HRM. Het vertrekpunt voor de verdere doorontwikkeling is dat de HR processen vanuit de verschillende perspectieven worden gezien: vanuit de leidinggevende, de medewerker en de HR adviseur. In een leanproject worden alle processen tegen het licht gehouden en in afstemming met de stakeholders geoptimaliseerd.

6.7.5 Informatie en IT

Om de ambities van de gemeente Hengelo waar te maken is de inzet van Informatie & IT (I&IT) een onmisbare schakel. IT, informatisering en digitalisering geven mogelijkheden om aansluiting met de veranderende samenleving te behouden en te verbeteren en maken nieuwe vormen van samenwerking en besluitvorming mogelijk met als doel om toegevoegde waarde voor onze inwoners te realiseren.

Bereiken?	Doen?
Continue verbeteren dienstverlening	In 2024 implementeren we diverse I&IT toepassingen om onze dienstverlening naar inwoners te verbeteren. Onder andere een nieuwe oplossing voor het klantcontactcentrum. Uiterlijk 2026 werken we met een nieuw zaakstelsel. In 2024 starten we met de voorbereidingen hiervoor. De uitgangspunten dienstverlening vormen de basis hiervoor. Tevens gaan we in 2024 inventariseren welke producten we nog niet digitaal aan onze inwoners aanbieden en gaan we daar waar mogelijk deze ook digitaal aanbieden. Van producten die we al wel digitaal aanbieden gaan we controleren of we deze volgens alle nieuwe geldende wetten (bv. Wmbevl en Wdo) op de juiste wijze worden aangeboden.
Efficiëntere bedrijfsvoering	In 2023 zijn we gestart met het project om 2,5 km aan permanent te bewaren analoge archieven te digitaliseren. In 2024 gaan we hiermee verder. Het resultaat zal uiteindelijk zijn dat de informatie duurzaam toegankelijker, beter vindbaar en veiliger opgeslagen is. En niet onbelangrijk: deze informatie kan dan ook digitaal beschikbaar worden gemaakt aan onze inwoners. De afgelopen jaren hebben we de eerste stappen gezet in het tijd- en plaats onafhankelijk werken met daarvoor een moderne informatievoorziening. Hier blijven we op investeren. In 2024 komt de nadruk te liggen op vergaande digitale samenwerking, waarvoor extra middelen beschikbaar zijn gesteld. Het zwaartepunt ligt op de interne organisatie, maar logischerwijze resulteert dit ook in een betere digitale samenwerking met onze ketenpartners en de digitale communicatiemogelijkheden met onze inwoners.
Data gedreven werken	In 2023 hebben we de Cloud strategie voor de gemeente Hengelo opgesteld. In 2024 starten we met de implementatie daarvan, zodat we invulling kunnen blijven geven aan het veilig en betrouwbaar opslaan van gegevens, zorgen we dat de privacy gewaarborgd blijft, zorgen we ervoor dat we eigenaar van onze data blijven en realiseren we dat we eenvoudig bij onze gegevens kunnen blijven komen, passend bij de ambitie om datagedreven te kunnen werken. In 2024 starten we met het werken onder architectuur. Het werken onder architectuur stelt ons in staat om beter en sneller te anticiperen op de in een hoog tempo veranderende technologische mogelijkheden en vragen en verwachtingen van onze inwoners. We willen dus meer wendbaar worden. Dat doen we onder andere door de digitale dienstverlening en onderliggende technologieën te structureren en te standaardiseren.
Aansluiten bij landelijke ontwikkelingen	In 2023 is er, om een volgende stap te kunnen maken met het data gedreven werken in onze organisatie, een datastrategie opgesteld en vastgesteld. Het doel van deze strategie is om waarde te creëren met data voor de stad en de organisatie. In de komende jaren (2024-2027) zal hier uitvoering aan worden gegeven, waarbij in 2024 de focus zal liggen op het verder bevorderen van de databedrevenheid van onze medewerkers en het inbedden van het gebruik van data in processen van de organisatie. Bij de ontwikkeling van nieuwe data- en informatieproducten (in vergelijking met 2023 in aantal ook meer doordat er extra middelen beschikbaar worden gesteld) zal ook meer domein overstijgend worden gekeken naar oplossingen waarbij data vanuit verschillende domeinen kan worden ingezet om vraagstukken aan te pakken (bijv. wijkgericht werken). Cruciaal hierbij is en blijft een verantwoorde omgang met data. Daarom blijven ook in 2024 privacy, ethiek en informatiebeveiliging blijvende speerpunten. Onze samenleving verandert in een hoog tempo. Dat geldt zeker voor ICT ontwikkelingen. Wie had een jaar geleden al iets gehoord over toepassingen zoals ChatGPT. In record tijd heeft ChatGPT zijn intrede gedaan en wordt het breed gebruikt. Om alle ontwikkelingen te kunnen volgen dient onze informatievoorziening flexibeler ingericht te worden. Het werken onder architectuur en de nieuwe

informatiekundige visie Common Ground biedt ons de flexibiliteit die we nodig hebben. In 2023 hebben we door middel van een proefproject praktische kennis opgedaan van Common Ground. Vanaf 2024 zetten we verder stappen om Common Ground daadwerkelijk in praktijk te brengen. Dit doen we mede met behulp van de extra middelen die beschikbaar zijn gesteld.

De verdergaande digitalisering heeft ook impact op de wet- en regelgeving. Dit betreft nieuwe wetten die vanuit Den Haag op ons af komen maar in toenemende mate ook regelgeving vanuit Brussel. Bijna alle wetten hebben in meer- of mindere mate impact op onze informatievoorziening. Wij zetten in op het tijdig voldoen aan de wet- en regelgeving. De volgende wetten hebben een reeds gesignaleerde impact op onze informatievoorziening in 2024 en verder en hier gaan we dan ook inspanningen voor verrichten: Wet open overheid (WOO), Modernisering archiefwet, Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv), Single Digital Gateway (SDG) en Wet digitale overheid (Wdo).

Data en AI:

In 2024 komen er diverse (wettelijke) regelingen rondom het gebruik van algoritmes, data, ethiek en AI-toepassingen. We passen ons eigen beleid rondom het gebruik van data, AI en algoritmes daarop aan en we stellen een ethisch kader op. Daarnaast zorgen we ervoor dat onze informatievoorziening conform deze regelingen meebeweegt.

Digitale Transformatie

In 2023 hebben we pilotvoorstellen opgehaald welke zijn vertaald in concrete pilotprojecten. Dit resulteert o.a. in een aantal concrete pilots waar in 2023 mee gestart is en waar we 2024 mee doorgaan:

- Bouwen van een Digital Twin van de Breemarsweg die direct toegepast gaat worden bij het ontwerp, realisatie en overdracht naar beheer van het fysieke project Reconstructie Breemarsweg.
- Minecraft: samen met Microsoft realiseren van een pilot waarmee we m.b.v. Minecraft een duurzaamheidsopdracht opstellen waarmee basisscholen aan de slag gaan om antwoorden te vinden op het thema duurzaamheid.
- Autotranscript: automatisch generen van gespreksverslagen van keukentafelgesprekken binnen het Sociaal Domein.
- AI-brieven: automatisch herschrijven van bestaande teksten in uitgaande brieven op basis van "Helder Hengelo's" m.b.v. Artificial Intelligence.

Het doel van deze pilots is om laagdrempelig met behulp van technologische mogelijkheden fundamentele veranderingen te realiseren.

Samenwerken: samenwerking in Twente verstevigen en uitbouwen

Alleen gaan we sneller, samen komen we verder. In de gedachte van kennisdeling en –exploitatie werkt de gemeente Hengelo op regionaal vlak op verschillende terreinen samen. In het IT-Platform Twente vervult de gemeente Hengelo een actieve rol op het vlak van informatievoorziening en IT-infrastructuren en als aanjager van regionale kennisopbouw en samenwerking.

Hengelo ondersteunt in IT-voorzieningen van, en het leveren van IT-diensten aan, de gemeente Oldenzaal en de SWB en sinds 2023 ook de gemeente Haaksbergen. Dit continueren en professionaliseren we in 2024 verder.

In 2024 gaan we de inzichten die we in 2023 hebben opgehaald rondom de wijze waarop de afdeling I&IT de ambities van de gemeente Hengelo kan ondersteunen in samenwerking met de gemeenten waar we de IT-voorzieningen voor leveren, verder vormgeven.

6.7.6 Informatiebeveiliging en privacy

In een digitale wereld zijn informatiebeveiliging en privacy zeer belangrijke onderwerpen. Zowel op landelijk en regionaal niveau wordt dit meer en meer onderkend. Ook binnen de gemeente Hengelo wordt ervoor gezorgd dat bij de dagelijkse werkzaamheden beveiliging en privacy een prominente plek innemen door onder andere "security-by-design" en "privacy-by-design" als standaard te hanteren en volgen we de ontwikkelingen van de wet- en regelgeving om daar tijdig op te kunnen anticiperen.

Bereiken?	Doen?
Uitvoeren jaarlijkse AVG-compliance toets	In 2020 is het volwassenheidsniveau op gebied van privacy binnen de gemeente gemeten aan de hand van het VNG AVG-borgingsproduct. In 2024 wordt deze meting opnieuw uitgevoerd om te bepalen of de gemeente op koers ligt om de vastgestelde ambitie te behalen en stellen we eventueel noodzakelijke maatregelen op.
Toezicht door de Functionaris Gegevensbescherming	In 2024 zal de Functionaris Gegevensbescherming (FG) in de gelegenheid worden gesteld om toezicht uit te oefenen op de naleving van de regelgeving op het gebied van privacy. De FG doet jaarlijks verslag over het uitgevoerde toezicht aan de verwerkingsverantwoordelijke, het college van B en W. Door de beschikbare capaciteit moet de FG keuzes maken in de uit te voeren activiteiten. De FG bepaalt om die reden jaarlijks een focus in het uit te oefenen toezicht, naast de reguliere toezichthoudende activiteiten

Organisatie privacy	die zich richten op het verwerkingenregister, DPIA's en de behandeling van datalekken. De FG stelt jaarlijks een Toezichtplan op en zal daarin de focus voor 2024 vermelden. De aandacht voor privacy zal in 2024 geïntensiveerd worden. Onder andere voor het uitvoeren van DPIA's, zodat privacy binnen projecten en processen op de juiste wijze geborgd wordt. Hiervoor gaan we de extra beschikbaar gestelde middelen gebruiken.
Organisatie Informatiebeveiliging	De focus op een goede informatiebeveiliging zal in 2024 onverminderd groot zijn, dan wel geïntensiveerd worden. Hiervoor zijn extra middelen beschikbaar gesteld. Naast de investeringen in hardware- en softwarematige oplossingen worden deze middelen aangewend om de operationele werkzaamheden rondom informatiebeveiliging uit te voeren.
Security & Privacy by design	In 2024 wordt verder vorm gegeven aan de professionalisering van privacy en informatiebeveiliging. Dit doen we onder andere door vóórdat de projecten worden uitgevoerd te waarborgen dat is nagedacht over "security & privacy". Hierbij moet gedacht worden aan het verplicht opnemen van "security & privacy" controlelijsten en het verplicht beschrijven van de wijze waarop aandacht in een project wordt besteed aan "security & privacy", waarbij afstemming met de "security & privacy" functionarissen gezocht moet worden.
SIEM/SOC (Verzamelen, monitoren en analyseren van informatie i.r.t. informatiebeveiliging)	Security Incident & Event Management (SIEM) zorgt als oplossing voor monitoring, detectie en signalering van mogelijke beveiligingsincidenten in een IT omgeving. Security Operations Center (SOC) kan worden gezien als de plek in de organisatie waar gespecialiseerde medewerkers werken die ervoor zorgen dat de taken die voortkomend uit de resultaten van de SIEM opvolging krijgen.
Bewustwording en samenwerking Informatiebeveiliging en privacy	In 2023 is een tijdelijke oplossing aangeschaft als vervanger voor de eerder beëindigde landelijke oplossing van KPN. In 2024 zal onderzocht worden of het aanbod afkomstig uit de nieuwe landelijke aanbesteding (afronding eind 2023) aan kan sluiten bij de bestaande oplossingen. In 2024 wordt er, vergelijkbaar met 2023, voor alle medewerkers van de gemeente Hengelo een bewustwordingsprogramma met als onderwerpen informatiebeveiliging en privacy georganiseerd. Daarnaast zal er meer aandacht worden besteed aan informatiebeveiliging en privacy bij indiensttreding van nieuwe medewerkers.
Uitvoeren van de jaarlijkse pentest	In 2023 is door een gecertificeerde partner een pentest ("check op het kunnen binnendringen van het interne en externe (cloud) netwerk van de gemeente Hengelo") uitgevoerd. De aanbevelingen zijn projectmatig opgepakt en worden doorgevoerd. In 2024 zal opnieuw een pentest worden ingepland.
Verstevigen samenwerking Twentse gemeenten	Op het onderwerp informatiebeveiliging en privacy wordt intensief met de andere Twentse gemeenten opgetrokken. De vakinhoudelijk betrokken medewerkers (CISO's, FG's en PO's) zorgen voor periodieke overleggen en ondersteunen elkaar rondom vraagstukken en uit te voeren werkzaamheden. Informatieveiligheid en privacy kan immers niet (meer) alleen op het niveau van een individuele gemeente opgepakt worden. Deze regionale samenwerking zal in 2024 worden gecontinueerd en waar mogelijk geïntensiveerd.
Risicomanagement	Om voldoende grip te houden op de in de BIO en AVG vereiste maatregelen is het van belang om deze onderdelen goed in kaart te brengen, overzicht te houden en verantwoording te geven over de voortgang. In 2023 is na een aanbestedingstraject een systeem geselecteerd om risicogerichter op informatiebeveiliging en privacy te sturen. In 2024 zal het systeem worden ingericht en in gebruik genomen.
Operationele technologie	OT (Operationele Techniek) omgevingen zijn anders dan IT (Informatie Technologie) omgevingen. Hoewel beide systemen informatieopslag en -verwerking mogelijk maken, is een OT omgeving juist bedoeld om aangesloten fysieke apparaten gecontroleerd handelingen uit te laten voeren. Een bekend voorbeeld van een OT is een Verkeer Regel Installatie die gekoppeld is aan de verkeerslichten en op basis van data zorgt voor een optimale doorstroming van het verkeer. OT wordt in allerlei sectoren op kleine en grote schaal toegepast. Denk hierbij aan industrie, logistiek (zowel vracht als personen), de agrarische sector en de medische sector. Maar bijvoorbeeld ook aan de beheersing van faciliteiten rondom terreinen en gebouwen (gebouw en klimaatbeheer). OT speelt een cruciale rol in vitale infrastructuren (energie, verkeer, veiligheid en milieu) op zowel landelijk, provinciaal als ook gemeentelijke niveau. Daarom is het belangrijk om te weten op welke wijze deze technologieën beveiligd zijn en welke data wordt opgeslagen.
Artificial Intelligence (AI)	In 2023 is gestart met een inventarisatie om in kaart te brengen welke OT in onze gemeente aanwezig en wie daarvoor verantwoordelijk is en welke data wordt gebruikt. In 2024 zal hier verder beleid voor ontwikkeld worden met als doel om OT veilig en verantwoord in te kunnen (blijven) zetten. Technologische ontwikkelingen en frequenter gebruik van Artificial Intelligence (AI) binnen software hebben een steeds grotere impact. Hoe om te gaan met deze ontwikkelingen wordt beleidsmatig opgepakt. In 2024 wordt er vanuit informatieveiligheid en privacy extra aandacht gegeven aan het informeren van de medewerkers over deze nieuwe mogelijkheden en zorg te dragen dat verantwoord met AI wordt omgegaan. In 2023 zijn we al gestart met het opstellen van beleid rondom AI. Dit zal in 2024 verder gedetailleerd worden dan wel opvolging krijgen. Technologische vernieuwingen (en daarmee ook gewijzigde/nieuwe inzichten) zullen immers blijvend zijn.

6.7.7 Inkopen van diensten, leveringen en werken

Jaarlijks wordt voor circa € 100 miljoen aan goederen, diensten en werken ingekocht, ongeveer een derde van de gemeentelijke begroting. De inkoopfunctie is daarmee een belangrijk sturingsinstrument om gemeentelijke maatschappelijke doelen te bereiken.

Het doorontwikkelen van de inkoopfunctie, zowel doel- als rechtmatigheid, is een doorlopend proces. Op basis van de in 2023 uitgevoerde evaluatie van de inkooporganisatie worden in 2024 verbetermaatregelen toegepast. De inkoopadviseurs adviseren en ondersteunen de inkopers om vanuit een integraal perspectief een grote(re) toegevoegde waarde te leveren aan initiatieven en ontwikkelingen in de organisatie en stad. Bijvoorbeeld door het tijdig betrekken van ondernemers, partners en inwoners bij (de voorbereiding van) inkooptrajecten, het gebruik van innovatieve inkoopprocedures en door meer resultaatgericht inkopen op basis gegevens uit onze spendanalyses. Deze gegevens uit deze spendanalyses worden aan de organisatie beschikbaar gesteld in dashboards.

Het afgelopen jaar geïmplementeerde contractmanagementsysteem wordt in 2024 nog beter benut door te gaan werken op basis van contractmanagementwerkwijzen. Dit moet leiden tot een betere sturing op contractdoelstellingen en een betere beheersbaarheid van risico's.

In 2024 wordt een actieplan opgesteld voor Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI). In dit actieplan worden duurzaamheidsdoelstellingen uit het programma duurzaamheid gekoppeld aan concrete inkoopacties. MVOI is een belangrijk speerpunt in ons programma duurzaamheid, 'de gemeente als voorbeeld'.

Bereiken?	Doen?
Rechtmatig inkopen, gemeente Hengelo houdt zich aan de wettelijke kaders	Inkopers in de organisatie worden continu getraind. Op basis van een inkoop-communicatiekalender blijft de organisatie op verschillende manieren geïnformeerd en betrokken bij het inkoopproces. Bij uitgaven boven € 30.000 (€ 100.000 bij werken) geven inkoopadviseurs een advies over de voorgestelde inkoopstrategie. Contractregistratie en -beheer wordt beter gemonitord. De eerstelijns controle op inkoop wordt als effectief sturingsmechanisme ingezet om onrechtmatigheden te signaleren en voorkomen. Er worden controles uitgevoerd op ons eigen inkoop- en aanbestedingsbeleid. Met name om de doelmatigheid van deze uitgaven te garanderen. Op basis van spendanalyses worden verbeteringen doorgevoerd.
Maatschappelijk Verantwoord Inkopen, inkoopkracht gemeente Hengelo gebruiken om leveranciers te laten bijdragen aan gemeentelijke doelen	We kopen sociaal in. SROI wordt toegepast bij (minimaal) alle trajecten boven € 100.000. We kopen duurzaam in. Inkopen dragen bij aan de duurzaamheidsdoelstellingen uit het coalitieakkoord en de Global Goals. Maatschappelijk verantwoord inkopen is de norm. We kopen in met lokale (en regionale) focus, en zo veel mogelijk bij het MKB. Inkopen dragen waar mogelijk bij aan de versterking van de lokale en regionale economie. We kopen innovaties in en bevorderen innovaties door innovatieve inkoopprocedures toe te passen. Marktonthoetingen en marktconsultaties worden hiervoor steeds vaker ingezet.
Een resultaatgerichte, effectieve en efficiënte inkoopfunctie	Professionalisering inkooporganisatie krijgt een duurzaam vervolg. Er worden nieuwe contractmanagementwerkwijzen ontwikkeld. Medewerkers met een rol in contractmanagement worden hiervoor opgeleid. Spendgegevens en inkoop dashboards worden doorontwikkeld, resultaten worden meetbaar gemaakt en stuurinformatie wordt omgezet naar acties.

6.7.8 Huisvesting

Na het vrijvallen van de beperkende maatregelen is de nieuwe huisvesting vol in gebruik genomen. Het doel is en blijft om 'het huis van de stad' te zijn en om, mogelijk in wisselende omstandigheden, een goed en veilig werkconcept te bieden aan de medewerkers, passend binnen de ontwikkelingen van de gemeentelijke organisatie.

De werkgroep hybride werken blijft actief het werkconcept en de consequenties van 'hybride werken' voor de huisvesting evalueren. Zo is er een uitgebreide werkplekmeting uitgevoerd om inzicht te krijgen op de het gebruik en bezetting van de werkplekken en de vergaderzalen. Daaruit is gebleken dat de gemiddelde bezetting van de werkplekken 48% is. De bezetting van werkplekken en vergaderzalen, specifiek op dinsdag en donderdag hoog is.

De evaluatie en werkplekmeting, heeft geleid tot enkele kleine gewenste aanvullingen op het werkconcept. Deze aanpassingen zijn bijna allemaal uitgevoerd in 2023 en leveren een positieve bijdrage aan het werkconcept. In de afgelopen maanden is gebleken dat, mede door de kleine aanvullingen, de flexibele en toekomstbestendige huisvesting goed aansluit bij het 'hybride werken'.

Daarnaast zijn er aanpassingen benodigd op enkele installaties. Zo wordt er in 2023 een extra warmtepomp geplaatst om op een duurzame, gasloze manier het stadhuis te verwarmen. Zijn er extra laadpalen geïnstalleerd voor de verduurzaming van het wagenpark, zoals die in 2023 en 2024 voorzien is.

Voor 2024 en de jaren volgend, zijn we in samenwerking met diverse andere afdelingen om op meer gebieden te verduurzamen en het hybride werken meer in te vullen onder anderen via Digitale Transformatie.

Bereiken?	Doen?
Doorontwikkelen hybride werken.	Op regelmatige basis evaluatie van het werkconcept. Doen van voorstellen tot verbetering/aanvulling.
Verduurzaming wagenpark.	Vervangen van huidige benzine en diesel auto's door elektrische auto's.
Terugbrengen gasverbruik	Plaatsen extra warmtepomp en treffen maatregelen om zuiniger met gas om te gaan. Installatie najaar 2023. Ingebruikname winter 2023 - 2024.

6.7.9 Audit en Control

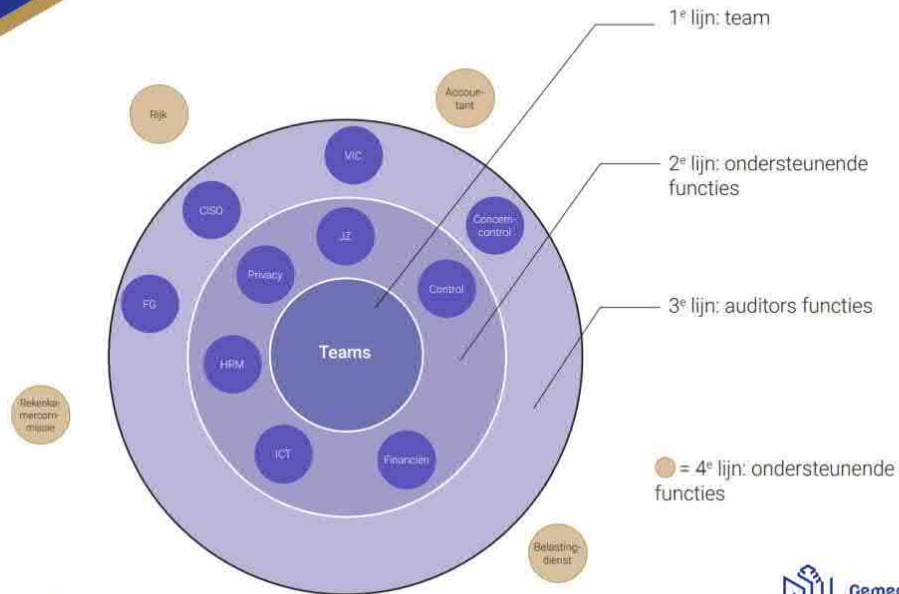
Grondslag Audit en Control

De grondslag voor de inrichting van een adequate beheersorganisatie zijn de Financiële Verordening (art 212 van de Gemeentewet) en de controleverordening (art 213 van de Gemeentewet). Op basis hiervan geeft de raad opdracht aan het college van B en W om zorg te dragen voor de rechtmatigheid, verantwoording en controle van het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie. Kortom, een adequate interne beheersorganisatie. In deze paragraaf wordt weergegeven wat de plannen en ontwikkelingen zijn en wat er speelt op het gebied van Audit en Control de komende jaren.

Audit en control

In Hengelo maken we gebruik van het 3-lijnen model. Dat betekent dat de belangrijkste beheersing voor de juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van ons handelen in de uitvoering ligt, de eerste lijn. Vanuit de tweede lijn worden (vakinhoudelijke) adviezen gegeven, kaders bewaakt en controles uitgevoerd. De derde lijn beoordeelt dit samenspel en de uitkomsten hiervan geeft aan waar het goed gaat en adviseert over verbeteringen.

Interne beheersing

www.hengelo.nl

Bereiken	Doen
Versterken gezamenlijke beeld en uitvoering van interne beheersing in organisatie.	Vertalen van de nieuwe visie op control naar de interne beheersing van de organisatie. Doel is om tot een eenduidige invulling van 'in control' zijn te komen en zodoende een effectievere en efficiëntere interne beheersing op te zetten.
Ondersteuning audit en control en samenhang door een nieuw systeem.	Professionaliseren van bewaken interne beheersing met een bredere blik (ook privacy en informatieveiligheid). De aanbesteding is succesvol doorlopen. Eind 2023/begin 2024 zal worden gestart met de implementatie.
Samenwerking accountant verder professionaliseren	Dit systeem is gericht op het ondersteunen van risicomanagement, het auditproces en de opvolging van aanbevelingen in de organisatie. Het proces van audit en control volgens het 3-lines model wordt daarin goed geborgd en de informatie is beter toegankelijk en op één plek te vinden voor de organisatie. Vanaf boekjaar 2020 is PWC aangesteld als controlerend accountant. De samenwerking verloopt goed en we blijven hierin investeren.
	We volgen de verbeterpunten en adviezen vanuit het accountantsverslag bewust wel of niet op .

6.7.10 Rechtmatigheid

Over 2024 wordt over verslagjaar 2023 de rechtmatigheidsverantwoording voor de tweede keer afgegeven door het college (2023 is het eerste jaar waarover formeel verantwoording wordt afgelegd). Rechtmatigheid kent drie inhoudelijke elementen waarover verantwoording wordt afgelegd: het voorwaardencriterium, misbruik en oneigenlijk gebruik en begrotingsrechtmatigheid.

Dit past in de tijdgeest waarin de verantwoordelijkheid wordt gelegd waar deze hoort. Het college is zich hierdoor nog meer bewust van haar verantwoordelijkheid te zorgen voor een goed financieel beheer, inclusief bijbehorende verordeningen. Het gesprek over rechtmatigheid tussen de raad en het college krijgt hierdoor meer nadruk. De accountant controleert nog wel de verantwoording van het college op getrouwheid. Daarmee wordt gewaarborgd dat het college een goed onderbouwde verantwoording afgeeft.

Bereiken	Doen
Kaders 2023 ten aanzien van de verantwoordingsgrens herzien ten behoeve van de verantwoording 2024	Vaststellen van normenkader en verantwoordingsnorm door raad. Dit bepaalt de reikwijdte en diepgang van de (interne) controles en verantwoording. Ook de kaders in de financiële verordening veranderen.
Samenwerking accountant ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording evalueren en doorontwikkelen	Omdat deze verandering ook voor de accountant een nieuwe ontwikkeling is, evalueren we de samenwerking en werkzaamheden over 2023. Waar nodig maken we nieuwe afspraken voor 2024.
Rechtmatigheidsverantwoording over 2024 door college opstellen.	Het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording door het college en de paragraaf bedrijfsvoering van de jaarstukken 2024 met meer detail bevindingen.
Meer aandacht voor Frauderisico's en beheersing.	Meenemen van potentiële frauderisico's in de (interne) controle en rapporteren in de toelichting op rechtmatigheid. Het voorkomen van fraude en onrechtmatig handelen is binnen de organisatie een belangrijk aandachtspunt, dit zal ook de komende jaren aandacht blijven houden. In de werkprocessen van de organisatie zijn tal van beheersmaatregelen genomen om het risico op fraude en onrechtmatig handelen zoveel mogelijk te reduceren. Daarnaast is aandacht voor de meer culturele en gedragskant van fraude en onrechtmatigheden. Voorbeelden hiervan zijn aan trainingen op het gebied van morele dilemma's en beleid om een veilig werkklimaat te waarborgen.

6.8 Subsidies

Wat willen we bereiken

De gemeente Hengelo verleent subsidies om bepaalde doelen te bereiken. De doelen zijn omschreven in de programma's van de Beleidsbegroting en in specifieke beleidsnota's. De subsidieverlening moet voldoen aan de regels van de Algemene wet bestuursrecht, de Algemene subsidieverordening en, wanneer van toepassing, de subsidie uitvoeringsregelingen. De laatste twee worden door onszelf bepaald. Met een subsidie kunnen de kosten van een activiteit geheel of gedeeltelijk worden betaald.

Hoe gaan we dit doen?

Voor het jaar 2024 is de lokale regelgeving vastgelegd in de volgende documenten:

- Algemene subsidieverordening
- Subsidie uitvoeringsregelingen 2024

Per afzonderlijke subsidie worden de voorwaarden waaronder de subsidie wordt verleend, de verplichtingen waaraan de subsidieontvanger moet voldoen en de wijze van betaling vastgelegd in een subsidiebesluit (beschikking). Waar mogelijk worden prestatieafspraken gemaakt.

We kennen jaarlijkse subsidies die per (boek) jaar of voor een bepaald aantal boekjaren aan een instelling voor een periode van maximaal 4 jaar wordt verstrekt, en eenmalige subsidies voor bijvoorbeeld projecten of activiteiten.

In de begroting is rekening gehouden met de jaarlijkse indexering, welke is vastgesteld in de Zomernota 2023-2027. De meeste subsidies worden jaarlijks geïndexeerd. Voor 2024 zijn de subsidies geïndexeerd met 8,9%. Onderstaand worden de subsidies vermeld waarvoor sprake is van een uitvoeringsregeling en subsidieplafond.

Subsidies begroting 2024

Uitvoerings-/subsidieregelingen	Subsidieplafonds 2024
Subtotaal cultuurhistorisch erfgoed	321.428
1. Monumentenzorg	35.023
2. Begraafplaats en gedenkmonumenten	2.835
3. Karakteristieke boerderijen en opstallen	3.401
4. Kunst uit de wederopbouw	4.535
5. Voorlichting en communicatie	5.668
6. Tuindorp t Lansink	11.336
7. Archeologie	17.004
8. Gevelverbetering binnenstad	91.626
9. (Industrieel) erfgoed Hart van Zuid	150.000
Subtotaal kunst en cultuur	9.098.384
10. Culturele Initiatieven	21.915
11. Podiumbudget	24.068
12. Stimuleringsbudget Beeldende Kunst en Vorming	54.365
15. Basissubsidie Amateurkunst	155.612
16. Culturele kernvoorzieningen - Bibliotheek Hengelo	2.874.519
16. Culturele kernvoorzieningen - Oyfo	2.161.120
16. Culturele kernvoorzieningen - Schouwburg Hengelo	2.351.586
16. Culturele kernvoorzieningen - Metropool Poppodia van Twente	978.359
17. Beeldende kunst - Ateliers '93	7.502
17. Beeldende kunst - HeArtpool	16.514
17. Beeldende kunst - MHHK	4.622
17. Beeldende kunst - SWWK	98.699
18. Presentatie beeldende kunst	102.992
19. Cultureel Erfgoed - Museum Hengelo	19.604
19. Cultureel Erfgoed - Historisch Archief Beckum	3.209
19. Cultureel Erfgoed - Historie Brandweer Hengelo	1.372
20. Lokale Omroep - 1Twente	222.326
Subtotaal internationaal	5.000
21. Uitwisseling partnerstad Emsdetten	5.000
Subtotaal jeugd	129.063
22. Vrijwillig jeugdwerk - scouting	129.063
Subtotaal sport en bewegen	160.962
23. Sportkennismaking	18.991
24. Openbare ruimte inrichten en kleine evenementen	18.991
25. Deskundigheidsbevordering	20.000
26. Sporten met een beperking mogelijk maken	18.990
27. Duurzaamheid	18.990
28. FBK Games	65.000
Subtotaal welzijn	2.457.662
29. Lhbt+ – incidentele projecten en initiatieven	35.000
30. Wijkwelzijnswerk	2.217.198
31. Bewonersparticipatie - Basissubsidie erkende bewonersorganisaties	61.989
31. Bewonersparticipatie - Organiseren van wijkbrede activiteiten door erkende bewonersorganisaties	83.148
31. Bewonersparticipatie - Buurtbonnen voor ongeorganiseerde bewoners(groepen)	60.327
Subtotaal zorg	1.294.287
32. Thuis in de buurt	26.463
33. Maatschappelijke opvang, begeleiding en bemoeizorg	1.267.824
Subtotaal onderwijs	1.800.000
34. Voorschool Hengelo	1.800.000
Totaal subsidie uitvoeringsregelingen met plafond	15.266.786

6.9 Wet open overheid

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden, als opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Onderdeel van de wet is het opnemen van een Openbaarheidsparagraaf Woo in de Beleidsbegroting en Jaarstukken, waarin we inzicht geven aan de wijze waarop we uitvoering aan de wet geven. Conform de Woo maken we informatie actief en passief openbaar. Gemeente Hengelo implementeert de Woo via een uitvoeringsprogramma. Het uitvoeringsprogramma heeft een roadmap opgeleverd waarin wordt afgetekend welke activiteiten de komende jaren te ondernemen zijn om o.a. de informatiehuishouding passend door te ontwikkelen. Dit heeft impact op bestuur, onze informatieprofessionals, informatiesystemen en informatievolume.

Een belangrijke verplichting vanuit de Woo is invulling te geven aan de 'contactpersoon'-functie (art. 4.7). Dit vullen we ondertussen in door middel van onze website met een speciale Woo-pagina, de publieksbalie en het klantcontactcentrum. We geloven erin dat de route naar een Woo-verzoek gemakkelijk moet zijn en meerdere ingangen kent. Binnengekomen Woo-verzoeken worden daarna via de Woo-coördinator verder geleid naar het organisatie-onderdeel die het inhoudelijk opakt.

Nieuw in de Woo ten opzichte van de Wob is (de inspanningsverplichting) actief informatie openbaar te maken. Deze actief te openbaren informatie is onderverdeeld in 11 informatiecategorieën. Op dit moment is er nog geen vastgestelde tijdslijn per wanneer aan welke informatiecategorie voldaan moet worden. Dat gebeurt gefaseerd, bij Koninklijk Besluit(en), en heeft nog niet plaatsgevonden. Onverminderd geldt de inspanningsverplichting actief te openbaren (art 3.1). Actief publiceren doen we al voor een deel van de informatiecategorieën.

Landelijk geldt de Woo-index als de toekomstige zoekmachine waar informatie gezocht kan gaan worden. De Woo-index bevat alleen verwijzingen naar gegevens uit de informatiecategorieën zoals bedoeld in de Woo. Op 19 juni 2023 is de eerste versie van de Woo-index beschikbaar geworden. Van een aantal informatiecategorieën is voor de gemeente Hengelo de informatie ondertussen al in deze Woo-index te vinden. Dat is echter nog geen verplichting. De verplichting tot het publiceren via de Woo-index zal samenvallen met de te nog te nemen Koninklijke Besluit(en).

Onderstaand in tabelvorm een samenvatting van de informatiecategorieën die we zelf al publiceren en welke ook al via de Woo-index zijn te vinden (peildatum 19-7-2023).

Informatiecategorie	Aantal gepubliceerd	Actief gepubliceerd	In Woo-index [1]
Wet- en regelgeving [2] ²	8.846	Ja	Ja
Organisatiegegevens [3] ³	1	Ja	Ja
Raadsstukken [4] ⁴	151	Ja	Nee
Bestuursstukken [5] ⁵	243	Besluitenlijsten	Nee
Woo-verzoeken [6] ⁶	0	Aan indiener	Nee

1 [1] Woo-index gemeente Hengelo: https://organisaties.overheid.nl/woo/35296/Gemeente_Hengelo

2 [2] Wet- en regelgeving wordt per april 2009 gepubliceerd. Bron: [3 \[3\] Register van Oveheidsorganisaties: \[https://organisaties.overheid.nl/35296/Gemeente_Hengelo\]\(https://organisaties.overheid.nl/35296/Gemeente_Hengelo\)](https://zoek.officielebekendmakingen.nl/resultaten?q=(c.product-area==%22officielepublicaties%22)and(((w.organisatietype==%22gemeente%22)and(dt.creator==%22Hengelo%22))))and(((w.publicatiennaam==%22Tractatenblad%22)or((w.publicatiennaam==%22</p></div><div data-bbox=)

4 [4] Raadsstukken worden sinds medio 2014 gepubliceerd. Vervallen raadsvergadering zijn niet meegeteld. Bron: <https://www.hengelo.nl/Welkom-in-Hengelo/Beheer/Overige-pagina-s/IRIS/Vergaderagenda.html>

5 [5] Bestuurlijke besluitenlijsten worden sinds 2018 gepubliceerd. Bron: <https://www.hengelo.nl/Bestuur-en-Organisatie/College-B-en-W/Besluiten-van-het-college.html>

6 [6] Woo-verzoeken publiceren we op dit moment nog niet. In de programma-roadmap is dit onder de aandacht voor de tweede helft van 2023. Dat we Woo-verzoeken nog niet publiceren niet betekent uiteraard niet dat Woo-verzoeken niet worden behandeld en beantwoord.

Onderstaande tabel toont het aantal ontvangen en afgehandelde Woo-verzoeken, met de afhandelingsstatus vanaf 1 mei 2022. Voor de getallen in onderstaande tabel geldt peildatum 19-7-2023.

Resultaat	2022	2023
Afgewezen – informatieverzoek	3	2
Afgewezen – geen informatie beschikbaar	4	1
Afgewezen – informatie al openbaar	0	1
Afgewezen – overig	1	0
Gestaakt / ingetrokken	4	1
Afgehandeld	12	16
Lopend	0	8
Totaal	24	29

Zonder compleet te zijn, zal het programma vanaf 2024 o.a. de aanschaf en implementatie van anonimiseringssoftware opleveren waarmee we Woo-verzoeken efficiënter en minder foutgevoelig kunnen afhandelen. Ook zal een technische voorziening worden getroffen waarmee we de openbare informatie beschikbaar stellen voor de Woo-index. Daarnaast gaat een spoor lopen waarmee we de organisatie helpen met het begrijpen en toepassen van de Woo, het beschikbaar stellen van formats en handreikingen, en ontwikkelen we een manier waarop we besluitvorming op juridische gronden eenvoudig leesbaar maken. Parallel aan deze activiteiten werkt het programma aan het verstevigen van informatiebeheer, zodat bijvoorbeeld informatie eenvoudiger en sneller gevonden kan worden. Daarnaast hebben we voor 2024 de ambitie om pro-actief meer bestuurlijke informatie openbaar te gaan maken. Dit geldt ook voor het publiceren van de ingekomen Woo-verzoeken, de schriftelijke beslissingen daarop en welke informatie daarbij vertrekt is.

7

Financiële overzichten

7.1	Baten en lasten	198
7.2	Algemene dekkingsmiddelen	210

7.1 Baten en lasten

7.1.1 Totaal overzicht baten en lasten

Totaaloverzicht (bedragen × € 1.000)	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Baten	361.421	374.251	363.592	378.056	359.915	348.666
Onttrekkingen aan reserves	31.483	30.108	15.402	6.575	4.718	2.565
Baten	392.904	404.359	378.994	384.631	364.633	351.232
Lasten	-336.582	-365.394	-368.339	-373.089	-361.467	-349.430
Toevoegingen aan reserves	-39.066	-38.978	-10.184	-10.523	-4.565	-4.744
Lasten	-375.648	-404.372	-378.524	-383.612	-366.032	-354.174
Resultaat na bestemming	17.256	-13	471	1.019	-1.399	-2.942

7.1.2 Baten en lasten per programma

Baten en lasten per programma	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Resultaat voor bestemming						
Baten						
1 Veiligheid	149	88	98	98	98	98
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	1.136	1.056	1.118	1.118	1.118	1.118
3 Economie	1.431	6.445	2.634	2.615	2.946	3.030
4 Onderwijs	5.991	4.566	4.265	3.968	3.491	3.438
5 Sport, cultuur en recreatie	7.239	8.515	7.772	7.903	7.876	7.876
6 Sociaal domein	55.606	65.122	49.476	49.760	50.795	52.127
7 Volksgezondheid en milieu	23.841	27.394	27.103	26.446	26.626	26.916
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	24.946	24.708	19.053	30.882	27.000	15.268
9 Bestuur en ondersteuning	241.084	236.357	252.073	255.267	239.965	238.796
Baten	361.421	374.251	363.592	378.056	359.915	348.666
Lasten						
1 Veiligheid	-9.132	-10.292	-10.944	-10.941	-10.941	-10.941
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	-10.167	-11.175	-13.047	-13.238	-13.371	-13.440
3 Economie	-2.451	-7.723	-4.127	-4.108	-4.490	-4.573
4 Onderwijs	-12.548	-12.524	-12.522	-12.586	-12.352	-12.644
5 Sport, cultuur en recreatie	-28.258	-31.453	-31.494	-31.896	-31.564	-31.552
6 Sociaal domein	-163.321	-173.577	-175.254	-170.439	-166.708	-166.810
7 Volksgezondheid en milieu	-26.216	-29.570	-30.015	-30.913	-29.594	-29.698
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-26.405	-27.756	-23.022	-33.858	-29.604	-17.817
9 Bestuur en ondersteuning	-58.083	-61.325	-67.914	-65.111	-62.843	-61.954
Lasten	-336.582	-365.394	-368.339	-373.089	-361.467	-349.430
Resultaat voor bestemming	24.839	8.857	-4.747	4.967	-1.552	-764
Mutaties reserves						
Onttrekkingen aan reserves						
9 Bestuur en ondersteuning	31.483	30.108	15.402	6.575	4.718	2.565
Onttrekkingen aan reserves	31.483	30.108	15.402	6.575	4.718	2.565
Toevoegingen aan reserves						
9 Bestuur en ondersteuning	-39.066	-38.978	-10.184	-10.523	-4.565	-4.744
Toevoegingen aan reserves	-39.066	-38.978	-10.184	-10.523	-4.565	-4.744
Mutaties reserves	-7.583	-8.870	5.218	-3.948	153	-2.179
Resultaat na bestemming	17.256	-13	471	1.019	-1.399	-2.942

7.1.3 Incidentele baten en lasten

Taakveld	Omschrijving	B/L	2024	2025	2026	2027
1			-	-	-	-
			-	-	-	-
	Totaal programma 1		-	-	-	-
2.1	Opstellen actieplan Fiets 2024 2030 (24-NB-2.2)	L	-60			
2.2	Actualiseren parkeerbeleid (24-NB-2.1)	L	-60			
2.5	Strategische advisering Mobiliteit (24-NB-2.6)	L	-133	-133	-133	
	Totaal programma 2		-253	-133	-133	-
3.2	Investeringsgerichte aanpak Bedrijventerreinen (24-NB-3.1)	L	-50	-50	-50	-50
	Totaal programma 3		-50	-50	-50	-50
4.3	Inzet leerplicht (23-FP-4.1)	L	-144	-144	-96	-

Taakveld 1	Omschrijving	B/L	2024	2025	2026	2027
Totaal programma 4			-144	-144	-96	-
5.3	Stimuleringsfonds (industrieel) erfgoed Hart van Zuid (23-NB-5.1)	L	-163	-163	-	-
5.3	Storkiaan 10 kunstwerken in Hart van Zuid (24-NB-5.3)	L	-24			
5.3	SPUKs cultuurbeleid (23-FP-5.4)	L	-295	-295		
5.3	SPUKs cultuurbeleid (23-FP-5.4)	B	295	295		
5.3	Motie C01-M03 Zomernota 2023-2027: Laat de beiaard klinken	L	-13			
5.4	1Twente toekomstplan (24-NB-5.1)	L	-164	-164		-
5.7	Kinderboerderij Weusthag bedrijfsvoering (24-NB-5.5A)	L	-61	-50	-40	
5.7	Groenadviseur - ecoloog (24-NB-5.7)	L	-121	-121	-121	
5.7	Ecologisch Maaibeheer (22-NB-5.6b)	L	-11	-27	-11	-27
Totaal programma 5			-557	-525	-172	-27
6.1	Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming (24-NB-6.2)	L	-218	-	-	-
6.1	Inwonersinitiatief De Windhoek (24-NB-6.7)	L	-46			
6.1	Brede spuk / GALA - versterken sociale basis (23-FP-7.1)	B	162	162	122	-
6.1	Brede spuk / GALA - versterken sociale basis (23-FP-7.1)	L	-162	-162	-122	-
6.1	Noodopvang vluchtelingen (23-FP-6.7)	L	-1.500	-	-	-
6.1	Taal voor ontheemden Oekraïne (23-FP-9.3)	L	-57	-	-	-
6.1	MFA Beckum - optie 2 (24-NB-6.10)	L	-50			
6.2	Strategische adviescapaciteit (24-NB-6.4)	L	-517	-517	-517	-
6.2	Uitvoering Wmo (23-FP-6.11)	L	-291	-91	-	-
6.2	Bijdrage OZJT - werkplan 2022 (22-ZB-6.8)	L	-69	-	-	-
6.3	Wijkgericht werken (24-NB-6.5)	L	-279	-	-	-
6.3	Lerende uitvoeringspraktijk en klachtencoördinator (24-NB-6.6)	L	-44	-45	-42	-41
6.3	Uitvoeringskosten Tozo (23-FP-6.6)	L	-982	-747	-637	-656
6.3	Geldbalie (23-FP-6.11)	L	-71	-71	-	-
6.3	Toeslagenaffaire (23-FP-6.14)	L	-10	-	-	-
6.3	Subsidie Social Impact Ondernemen (23-FP-6.15)	B	50	-	-	-
6.3	Inzet ondernemersadviseur Social Impact Ondernemen (23-FP-6.15)	L	-50	-	-	-
6.3	Vroegisgnalering schulden (23-FP-6.10)	L	-80	-80	-	-
6.5	Maatschappelijke begeleiding (23-FP-9.3)	L	-28	-	-	-
6.72d	Transformatiebudget (Iriszaak 3462621)	L	-916	-242	-10	-
6.81	Beschermde wonen (23-FP-9.3; bijlage 10.3 Zomernota 2023-2027)	B	850	-	-	-
Totaal programma 6			-4.308	-1.793	-1.206	-697
7.1	Brede spuk / GALA - diverse onderdelen (23-FP-7.1)	B	289	290	61	-
7.1	Brede spuk / GALA - diverse onderdelen (23-FP-7.1)	L	-289	-290	-61	-
7.4	Bodemsanering (ten laste van de reserve)	L	-45	-45		
7.4	Bodemsanering Oude Ketelmakerij (ten laste van de reserve)	L		-1.280	-	-
7.4	Bijdrage SPUK Energiearmoede	B	1.026	-	-	-
7.4	Inzet SPUK Energiearmoede	L	-1.026	-	-	-
7.4	Middelen vanuit reserve t.b.v. bestedingsplan duurzaamheid 2023-2026	L	-	-312	-167	-
Totaal programma 7			-45	-1.637	-167	-
8.1	Goad Ett'n in en um Hengel (24-NB-8.3)	L	-13	-13	-	-
8.1	Personeel landelijk gebied (24-NB-8.4)	L	-254	-254		
8.2	Bijdrage bodemsanering Oude Ketelmakerij adhv herz. grondexploitaties 2023 (iriszaak 3601418)	B	-	1.280	-	-
8.2	Stimulering grondverkoop adhv herz. grondexploitaties 2023 (iriszaak 3601418)	L	-50	-50	-50	-50
8.2	Personeelslasten grondzaken adhv herz. grondexploitaties 2023 (iriszaak 3601418)	L	-50	-50	-50	-50
8.2	Resultaat BXL adhv herz. grondexploitaties 2023 (iriszaak 3601418)	B	110	-	-	-
8.2	Tussentijdse winstneming Hemmelhorst adhv herz. grondexploitaties 2023 (iriszaak 3601418)	B	117	62	130	142

Taakveld 1	Omschrijving	B/L	2024	2025	2026	2027
8.2	Nakomende kosten afgesloten projecten adhv herz. grondexploitaties 2023 (iriszaak 3601418)	L	-484	-	-	-
8.2	Uitbetaling voorz.derden complexen adhv herz. grondexploitaties 2023 (iriszaak 3601418)	L	-	-17.832	-	-
8.2	Rentebetaling grondexploitatie De Veldkamp adhv herz. grondexploitaties 2023 (iriszaak 3601418)	L	-110	-112	-	-
8.2	Aanpassing voorziening Grex IEGG adhv herz. grondexploitaties 2023 (iriszaak 3601418)	L	-946	-1.911	-709	-465
8.2	Aanpassing voorziening derden complexen adhv herz. grondexploitaties 2023 (iriszaak 3601418)	L	-237	-	-	-
8.2	Aanpassing voorziening derden complexen adhv herz. grondexploitaties 2023 (iriszaak 3601418)	B	-	17.596	-	-
8.2	Afsluiten complexen met een positief resultaat adhv herz. grondexploitaties 2023 (iriszaak 3601418)	B	575	1.147	-	-
8.2	Tussentijdse winstneming Dalmeden adhv herz. grondexploitaties 2023 (iriszaak 3601418)	B	438	516	1.326	1.386
8.2	Tussentijdse winstneming herontw. Beckumerstraat adhv herz. grondexploitaties 2023 (iriszaak 3601418)	B	106	-	-	-
8.2	Afdracht aan reserve vastgoed voor pand Markant adhv herz. grondexploitaties 2023 (iriszaak 3601418)	L	-	-	-	-250
8.2	Erfpachtresultaat adhv herz. grondexploitaties 2023 (iriszaak 3601418)	B	858	858	858	858
8.2	Resultaat gronden in verhuur adhv herz. grondexploitaties 2023 (iriszaak 3601418)	B	83	83	83	83
8.3	Opkoopbescherming (23-NB-8.2)	L	-70	-70	-	-
8.3	Spoorzone Hengelo Enschede (SHE) (24-NB-8.1)	L	-200	-200	-200	-200
8.3	Implementatiekosten Omgevingswet (22-ZB-8.1)	L	-215	-90	-	-
8.3	Invoering wet Kwaliteitsborging (23-FP-8.5)	L	-42	-42	-42	-
Totaal programma 8			-384	918	1.346	1.454
diversen	Personeelsbudget (= zonder mutaties Zomernota 2023-2027)	L	-801	-359	-114	-
0.3	Tijdelijke inhuur vastgoedbedrijf	L	-70	-40	-40	-40
0.3	Verkoopresultaat pand Markant (iriszaak 3601418)	B	-	-	-	250
0.4	Flankerend beleid energiearmoede - Vroegsignalering Schulden (zie ook 23-FP-6.10); meicirculaire 2023	L	-20	-20	-	-
0.4	Ondersteuning SiSa Toeslagenaffaire	L	-10	-	-	-
0.4	Programma Digitale Transformatie (23-NB-9.1)	L	-375	-375	-	-
0.4	Digitalisering van fysieke archieven (23-NB-9.2)	L	-825	-825	-	-
0.4	Software actualisatie w.o. cloudtransitie 2023-2028 (23-FP-9.15)	L	-416	-148	-	-
0.4	Wet Open Overheid als katalysator voor een transparanter en efficiënter Hengelo (23-FP-9.16)	L	-150	-	-	-
0.4	Dienstverlening - basisscenario (24-NB-9.2)	L	-233	-233	-233	-
0.4	Bewonersparticipatie en kindinclusie - basisscenario (24-NB-9.3)	L	-115	-115	-115	-
0.4	Uitbreiding budget datagedreven sturing (24-NB-9.7)	L	-150	-	-	-
0.4	Uitbreiding formatie en budget recruitment (24-NB-9.8)	L	-272	-272	-272	-
0.7	Gemeentefonds - Versterking omgevingsdiensten (t/m 2024; zaaknummer 3127882)	B	19	-	-	-
0.7	Gemeentefonds - Wet kwaliteitsborging bouw (t/m 2026)	B	42	42	42	-
0.7	Gemeentefonds - Rechtbeschermingssysteem (t/m 2027)	B	124	125	126	126
0.7	Gemeentefonds - Systeemleren (t/m 2027)	B	47	47	48	48
0.8	Gemeentefonds - Versterking wijkteams (t/m 2027)	B	227	229	257	257
0.8	Stelpost gemeentefonds - Versterking omgevingsdiensten (t/m 2024; zaaknummer 3127882)	L	-19	-	-	-
0.8	Stelpost gemeentefonds - Rechtbeschermingssysteem (t/m 2027)	L	-124	-125	-126	-126
0.8	Stelpost gemeentefonds - Versterking wijkteams (t/m 2027)	L	-2	-48	-48	-48
0.8	Algemene stelposten - Motie C01-M08 Zomernota 2023-2027: Motiemarkt	L	-100	-	-	-
0.8	Onvoorzien incidenteel	L	-91	-66	-66	-66
0.8	Generatiepact (t.l.v. reserve organisatie-ontwikkeling)	L	-24	-	-	-
0.10	Algemene reserve - dekking transitiebudget en ingroeipad transitieplan (zaaknummer 3462621)	B	4.130	1.216	10	-

Taakveld 1	Omschrijving	B/L	2024	2025	2026	2027
0.10	Algemene reserve - Toevoeging aan reserve Zomernota 2023-2027 (zaaknummer: 3607751)	L		-3.670	-	-
0.10	Algemene reserve - Onttrekking aan reserve Zomernota 2023-2027 (zaaknummer: 3607751)	B	6.004	-	2.751	800
0.10	Algemene reserve - Motie C01-M03 Zomernota 2023-2027: Laat de beiaard klinken	B	13			
0.10	Algemene reserve - Motie C01-M08 Zomernota 2023-2027: Motiemarkt	B	100			
0.10	Reserve aanjaagbudget talentopgave - Zomernota 2023-2027 (zaaknummer 3607751; 24-NB-9.4)	L	-5.000			
0.10	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten - Toeslagenaffaire 23/24 dec uitk.(23-FP-6.14)	B	10	-	-	-
0.10	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten - Toestroom asiel inburgering (zaaknummer: 3560987)	L	-6	-	-	-
0.10	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten - Toestroom asiel inburgering (zaaknummer: 3560987)	B	-	150	48	-
0.10	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten - energiearmoede/ vroegsignalering schulden (23-FP-6.10)	B	80	80	-	-
0.10	Reserve bodemsanering - onttrekking voor lasten bodemsanering	B	45	1.325	-	-
0.10	Reserve duurzaamheid - onttrekking conform bestedingsplan 2023-2026	B	-	312	167	-
0.10	Reserve vastgoedbedrijf - Tijdelijke inhuur vastgoedbedrijf (23-FP-9.19)	B	70	40	40	40
0.10	Reserve vastgoedbedrijf -Verbouwing wijkcentrum Slangenbeek (24-NB-6.8)	B	300	-	-	-
0.10	Reserve vastgoedbedrijf - Verkoopresultaat pand Markant (iriszaak 3601418)	L	-	-	-	-250
0.10	Reserve Grex Algemeen - Bijdrage bodemsanering Oude Ketelmakerij (iriszaak 3601418)	L	-	-1.280	-	-
0.10	Reserve Grex Algemeen - Stimulering grondverkoop (iriszaak 3601418)	B	50	50	50	50
0.10	Reserve Grex Algemeen - Personeelslasten grondzaken(iriszaak 3601418)	B	50	50	50	50
0.10	Reserve Grex algemeen - Resultaat BXL adhv herz. grondexploitaties 2023 (iriszaak 3601418)	L	-110	-	-	-
0.10	Reserve Grex Algemeen - Tussentijdse winstneming Hemmelhorst(iriszaak 3601418)	L	-117	-62	-130	-142
0.10	Reserve Grex Algemeen - Nakomende kosten afgesloten projecten (iriszaak 3601418)	B	484	-	-	-
0.10	Reserve Grex Algemeen - Uitbetaling voorz.derden complexen(iriszaak 3601418)	B	-	17.832	-	-
0.10	Reserve Grex Algemeen - Rentebetaling grondexploitatie De Veldkamp(iriszaak 3601418)	B	110	112	-	-
0.10	Reserve Grex Algemeen - Aanpassing voorziening Grex IEGG(iriszaak 3601418)	B	946	1.911	709	465
0.10	Reserve Grex Algemeen - Aanpassing voorziening derden complexen(iriszaak 3601418)	B	237	-17.596	-	-
0.10	Reserve Grex Algemeen - Afsluiten complexen met een positief resultaat(iriszaak 3601418)	L	-575	-1.147	-	-
0.10	Reserve Grex Algemeen - Tussentijdse winstneming Dalmeden(iriszaak 3601418)	L	-438	-516	-1.326	-1.386
0.10	Reserve Grex Algemeen - Tussentijdse winstneming herontw. Beckumerstraat(iriszaak 3601418)	L	-106			
0.10	Reserve Grex Algemeen - Rentecompensatie (iriszaak 3601418)	L	-1.548	-1.464	-1.125	-981
0.10	Reserve Grex Algemeen - Erfpachtresultaat (iriszaak 3601418)	L	-858	-858	-858	-858
0.10	Reserve Grex Algemeen - Resultaat gronden in verhuur (iriszaak 3601418)	L	-83	-83	-83	-83
0.10	Reserve Grex Algemeen - Bijdrage verwijderen parkeerplaatsen Kloosterhof (iriszaak 3601418)	B		71		
0.10	Reserve Grex Algemeen - Afdracht aan reserve vastgoed voor pand Markant(iriszaak 3601418)	B	-	-	-	250
0.10	Reserve Tozo - Onttrekking meerjarig 2024-2027 (23-FP-6.6)	B	982	747	637	656
0.10	Reserve vluchtelingen - Noodopvang vluchtelingen (23-FP-6.7)	B	1.500	-	-	-
0.10	Reserve organisatieontwikkeling - Generatiepact	B	24	-	-	-

Taakveld 1	Omschrijving	B/L	2024	2025	2026	2027
0.10	Reserve onderwijshuisvesting - toevoeging (23-FP-4.5)	L	-800	-1.200	-800	-800
0.10	Reserve ondernemersfonds (24-NB-3.1)	B	50	50	50	50
0.10	Reserve dekking kapitaallasten - toevoeging (24-NB-6.8)	L	-300	-	-	-
Totaal programma 9			1.906	-6.113	-351	-1.738
Totaal			-3.835	-9.477	-829	-1.058

1 - = nadeel; bedragen * € 1.000

Hieronder volgt een korte toelichting op alle baten en lasten in bovenstaande tabel. Indien het nieuw beleid betreft uit de Zomernota 2023-2027 dan ziet u achter het onderwerp staan (24-NB-..). Indien het de bijstelling van het financieel perspectief betreft dan ziet u achter het onderwerp (23-FP-..) staan. Voor uitgebreide informatie verwijzen wij naar de Zomernota 2023-2027.

Toelichting programma 1

Op dit programma zijn geen incidentele baten en lasten geraamd.

Toelichting programma 2

Opstellen Actieplan Fiets 2024-2030 (24-NB-2.2)

Het Actieplan Fiets vormt een concreet en samenhangend pakket van maatregelen en acties om het fietsgebruik te stimuleren en de fietsinfrastructuur te verbeteren. Het Actieplan Fiets 2024-2030 wordt in 2024 door een extern bureau opgesteld. De ingeschatte kosten bedragen € 60.000.

Actualiseren Parkeerbeleid (24-NB-2.1)

Met de vele ontwikkelingen in de binnenstad en Hart van Zuid is het bestaande parkeerbeleid verouderd. Actualisatie van het parkeerbeleid is daarom nodig. Deze actualisatie zal in 2024 door een extern bureau worden opgesteld. De ingeschatte kosten bedragen € 60.000.

Strategische advisering Mobiliteit (24-NB-2.6)

Hengelo heeft een belangrijke opgave op het terrein van mobiliteit om de stad en de regio nu en in de toekomst bereikbaar te houden. Met het mobiliteitsplan 2040 hebben we een duidelijke richting. We moeten dit in de komende jaren samen met andere overheden waar gaan maken. Dat betekent dat we vol moeten inzetten op strategische inzet en lobby. Hiervoor is binnen de ambtelijke organisatie 1 fte beschikbaar gesteld voor de komende 3 jaar.

Toelichting programma 3

Investeringsgerichte aanpak bedrijventerreinen (24-NB-3.1)

De kwaliteit van de bedrijfsomgeving is een steeds belangrijkere vestigingsfactor voor ondernemingen. Met inachtneming van de doelen van het EU klimaatvraagstuk willen we de bedrijventerreinen vitaal sterk en duurzaam optimaliseren en daardoor de aantrekkingskracht voor vestiging in Hengelo vergroten. Voor de komende vier jaren is een exploitatiebudget van € 50.000 per jaar beschikbaar vanuit de Reserve Ondernemersfonds.

Toelichting programma 4

Inzet leerplicht (23-FP-4.1)

Het aantal verzuimmeldingen is fors toegenomen en kan niet meer worden afgehandeld binnen de huidige formatie. Hierdoor is een tijdelijke formatieuitbreiding voor de duur van 3 schooljaren noodzakelijk.

Toelichting programma 5

Stimuleringsfonds (industrieel) erfgoed Hart van Zuid (23-NB-5.1)

In de Zomerbrief 2022-2026 is vastgesteld om een stimuleringsfonds beschikbaar te stellen met een looptijd van 3 jaar (23-NB-5.1). Met het instellen van het stimuleringsfonds stimuleren de gemeente het benutten van het (industrieel) erfgoed in Hart van Zuid. Wij willen de eigenaren en ontwikkelaars stimuleren om investeringen te doen om de eigenheid van het karakteristieke deel in de (nieuw)bouwplannen terug te laten komen.

Storkiaan 10 kunstwerken in Hart van Zuid (24-NB-5.3)

Om de kunstwerken te kunnen plaatsen is incidenteel geld beschikbaar gesteld.

Specifieke uitkeringen (SPUK) tot cultuurbeleid (23-FP-5.4)

De SPUK impuls jongerencultuur loopt van 2023 tot en met 2025 en is hiermee incidenteel. Dit zorgt voor een bedrag van € 295.000 aan baten en lasten in de begroting.

Motie C01-M03 Zomernota 2023-2027: Laat de beiaard klinken

Deze motie wordt uitgevoerd in 2024 en is incidenteel gedekt uit de algemene reserve.

Toekomstplan 1Twente (24-NB-5.1)

De uitvoering van het toekomstplan voor 1Twente vraagt om een incidentele bijdrage aan 1Twente.

Kinderboerderij Weusthag bedrijfsvoering (24-NB-5.5A)

Om de de bedrijfsvoering van de kinderboerderij te innoveren is incidenteel geld beschikbaar gesteld.

Groenadviseur-ecoloog (24-NB-5.7)

Met alle ruimtelijke ontwikkelingen die de komende jaren gepland staan, wordt het steeds belangrijker om proactief in te zetten op het verbeteren van de staat van instandhouding van beschermde dieren- en plantensoorten. Hiervoor is in de Zomernota 2027-2023 1 fte beschikbaar gesteld binnen de ambtelijke organisatie voor de komende 3 jaar.

Ecologisch Maaibeheer Maai en Zaaibeleid (22-NB-5.6b)

In een uitvoeringskader 'Naar een ecologisch maaibeheer' is vastgesteld dat we de gemeentelijke bermen ecologisch maaien. Deze kosten bestaan uit een structureel deel en een incidenteel deel t.b.v. de invoering van dit proces. Het incidentele deel betreft met name de kosten van communicatie, monitoring en evaluatie. De incidentele kosten zijn wisselend per jaar (€ 11.000 versus € 27.000).

Toelichting programma 6

Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming (24-NB-6.2)

Wij werken verder aan het toekomstscenario ter verbetering en vereenvoudiging van de jeugdbeschermingsketen. Daarvoor participeren wij in een pilot Toekomstscenario, waarvoor incidentele middelen beschikbaar zijn gesteld. Zie 24-NB-6.2.

Inwonersinitiatief De Windhoek (24-NB-6.7)

In het verstevigen van de sociale basis, een van de doelen van het transformatieplan, past het ondersteunen van inwonersinitiatieven, zoals het organiseren van activiteiten door inwoners bij locatie De Windhoek. Voor het jaar 2024 is hiervoor incidenteel budget nodig.

Brede spuk/GALA - versterken sociale basis (23-FP-7.1)

Voor de periode 2023-2026 zijn de afspraken in het GALA en Sportakkoord II erop gericht om lopende activiteiten in preventief gezondheidsbeleid te continueren en deels nieuwe thema's te kunnen starten. Een van die thema's is het versterken van de sociale basis, waar incidentele middelen voor zijn ontvangen vanuit de brede spuk.

Noodopvang vluchtelingen (23-FP-6.7)

Voor de noodopvang van vluchtelingen maakt de gemeente Hengelo noodzakelijke kosten. Voor 2024 is een eerste onttrekking uit de reserve Vluchtelingen geraamd van € 1,5 miljoen om contracten (personeel en overige) te kunnen verlengen.

Taal voor ontheemden uit Oekraïne (23-FP-9.3)

Ontheemden uit Oekraïne hebben nu beperkte mogelijkheden om de Nederlandse taal op vrijwillige basis te leren. Dit is wel noodzakelijk om een hogere arbeidsparticipatie te realiseren. Hiervoor is in 2024 incidenteel € 85.000 beschikbaar gesteld.

MFA Beckum (24-NB-6.10)

In 2024 is incidenteel budget beschikbaar gesteld voor tijdelijke personele capaciteit t.b.v. de ontwikkeling van het MFA in Beckum.

Strategische adviescapaciteit (24-NB-6.6)

De gemeente Hengelo komt voor steeds meer en grotere opgaven te staan, die deels voortkomen uit eigen ambitie en deels uit de steeds zwaardere (maatschappelijke) opgaven. Om deze opgaven en ambities waar te maken is extra investering in strategische adviescapaciteit binnen het sociaal domein nodig. Daarnaast vragen bewegingen vanuit het domein fysiek (zoals de Omgevingswet) en het domein sociaal (versterken sociale basis) om expertise van maatschappelijk vastgoed vanuit een sociaal perspectief. De formatie voorziet daar nu niet in, daarom wordt ook hier extra capaciteit gevraagd. De extra formatie is voor een periode van 3 jaar beschikbaar gesteld.

Uitvoering Wmo (23-FP-6.11)

Met het oog op tijdige afhandeling en juiste beoordeling van aanvragen voor zorg en ondersteuning, brengen wij de formatie (Wmo consultants, screeners/planners, toetsers) die hiervoor nodig is op orde. Het is belangrijk om dit incidenteel omdat nog niet duidelijk is wat dit vanaf 2025 betekent, gezien de ontwikkeling die wij beogen met het Transitieplan.

Bijdrage OZJT - Werkplan 2022 (22-ZB-6.8)

In 2022 zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor de jaren 2022 t/m 2024 om de formatie bij het OZJT voor de uitvoering van de kerntaken op orde te brengen.

Wijkgericht werken (24-NB-6.5)

Door een wijkaanpak kan de gemeente Hengelo ontwikkelingen beter laten aansluiten op de leefwereld van onze inwoners. Om te komen tot een werkwijze die past binnen de verschillende wijken wordt in 2024 gestart met twee experimenten. Hiervoor zijn incidentele middelen benodigd.

Lerende uitvoeringspraktijk en klachtencoördinator (24-NB-6.6)

De gemeente Hengelo werkt aan het verbeteren van het vertrouwen in de overheid en aan een goede verbinding tussen de uitvoeringspraktijk en het dagelijks leven van onze inwoners. Er komt onder andere een centrale klachtencoördinator. Dekking tot en met 2027 kan plaatsvinden uit het budget systeemleren ad € 47.000 dat beschikbaar is in de stelpost gemeentefonds.

Uitvoeringskosten Tozo (23-FP-6.6)

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) was een van de maatregelen van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. De begrote meerjarige 2024-2028 uitvoeringskosten Tozo zijn geactualiseerd.

Geldbalie (23-FP-6.11)

Wij richten een Geldbalie in voor inwoners van Hengelo die in financiële problemen dreigen te komen en/of financiële onrust ervaren. Het betreft een pilot voor de jaren 2024 en 2025.

Toeslagenaffaire (23-FP-6.14)

In opdracht van het Rijk zet de gemeente Hengelo zich in om recht te doen aan de gedupeerde ouders van de toeslagenaffaire (KOTA) en te komen tot herstel van vertrouwen in de overheid. Wij verwachten voor 2024 nog € 10.000 aan ambtelijke inzet nodig te hebben.

Social Impact Ondernemen (23-FP-6.15)

Voor de jaren 2022 – 2024 hebben wij een subsidie Social Impact Ondernemen ontvangen ter ondersteuning van ondernemers die door een maatschappelijk doel na te streven impact willen realiseren. Tegenover deze subsidie staan kosten voor een ondernemersadviseur die daarbij ondersteuning biedt.

Vroegsignalering van schulden (23-FP-6.10)

Gelet op de veranderende economische situatie is de verwachting dat er meer financiële problematiek bij inwoners is. Hiervoor moet extra capaciteit ingezet worden, waarvoor wij ook extra middelen van het Rijk hebben ontvangen.

Maatschappelijke begeleiding (23-FP-9.3)

Er is nog een aantal inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden (24 in totaal), die wij conform artikel 18 van de Wet inburgering 2013 maatschappelijk begeleiden. Het Rijk laat middelen snel afnemen, echter zijn wij nog niet direct van de oude stylers af en loopt deze begeleiding bij Wijkkracht voor 2024 nog door.

Transformatiebudget

Om uitvoering te kunnen geven aan het Transformatieplan is een incidenteel budget beschikbaar gesteld voor de jaren 2023 t/m 2026 (zaaknummer: 3462621).

Beschermd wonen (23-FP-9.3)

De invoering van het woonplaatsbeginsel en het nieuwe objectieve verdeelmodel beschermd wonen is uitgesteld naar 1 januari 2025. Vooralsnog hebben wij een teruggave van € 850.000 (net zoals in 2023) opgenomen voor 2024 door het uitstel. Zie 23-FP-9.3 en Zomernota 2023-2027 bijlage 10.3.

Toelichting programma 7

Brede spuk/GALA - diverse onderdelen (23-FP-7.1)

Voor de periode 2023-2026 zijn de afspraken in het GALA en Sportakkoord II erop gericht om lopende activiteiten in preventief gezondheidsbeleid te continueren en deels nieuwe thema's te kunnen starten. Een van die thema's is het versterken van de sociale basis, waar incidentele middelen voor zijn ontvangen vanuit de brede spuk.

Bodemsanering

Bodemsaneringskosten in het kader van de Wet bodembescherming (wbb) conform bodembestedingsplan 2022-2025 (zaaknummer: 3330259).

Bodemsanering (ten laste van de reserve)

Bijdrage uit de reserve bodemsanering t.b.v. cofinanciering project Ketelfabriek beschreven in kaderstelling gebiedsontwikkeling Hart van Zuid in 2025 (zaaknummer: 3221399).

Bijdrage SPUK Energiearmoede/Inzet SPUK Energiearmoede

Via het Rijk hebben wij SPUK middelen ontvangen voor de aanpak van energiearmoede. De Rijksbijdrage zal ingezet gaan worden t.b.v. verduurzamingsmaatregelen voor inwoners van Hengelo (zaaknummer: 3486179).

Middelen vanuit reserve t.b.v. bestedingsplan duurzaamheid 2023-2026

Onttrekking uit de reserve Duurzaamheid ter dekking van de uitgaven conform bestedingsplan Duurzaamheid 2023-2026 (zaaknummer: 3598092).

Toelichting programma 8

Goad Ett'n in en um Hengel (24-NB-8.3)

Incidentele bijdrage aan het LEADER stadslandbouwproject in Burgerpark 't Weusthag dat is vastgesteld in de Zomernota 2023-2027.

Personeel landelijk gebied (24-NB-8.4)

In de Zomernota 2023-2027 is voor de aankomende 2 jaar 2 fte beschikbaar gesteld voor de inzet op landelijk gebied.

Grondexploitatie

De incidentele baten en lasten grondexploitaties uit de bovenstaande tabel worden verrekend met de reserve grondexploitatie algemeen. Voor nadere toelichting zie herzieningen grondexploitaties 2023 (zaaknummer 3601418).

Opkoopbescherming (23-NB-8.2)

In de Zomerbrief 2022-2026 zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor handhaving en bezwaar- en beroepprocedures in het kader van opkoopbescherming.

Spoorzone Hengelo Enschede (SHE) (24-NB-8.1)

Ten behoeve van de toekomstbestendige ontwikkeling van de stad is de verdere vormgeving van de Spoorzone Hengelo-Enschede (SHE) als hart van de toptechnologische regio Twente nodig.

Implementatiekosten Omgevingswet (22-ZB-8.1)

Voor 2024 en 2025 is er incidenteel budget beschikbaar gesteld m.b.t. de voorbereiding en implementatie van de Omgevingswet.

Invoering wet Kwaliteitsborging (23-FP-8.5)

In de Zomernota 2023-2027 is vastgesteld dat de middelen vanuit de gemeentefonds ingezet worden ter dekking van de ambtelijke inzet m.b.t. de wetswijziging kwaliteitsborging en vormgeving van de nieuwe werkwijze voor 2024 en 2025.

Toelichting programma 9

Personeelsbudget

Dit betreffen tijdelijke medewerkers met einddatum contract. De personele incidentele mutaties op basis van de Zomernota 2023-2027 zijn op de betreffende taakvelden geraamd.

Tijdelijke inhuur vastgoedbedrijf (23-FP-9.19)

Inhuur vastgoedbedrijf voor begeleiding en verbetering van bestaande processen (zaaknummer: 3072705).

Verkoopresultaat pand Markant

Er is geraamd dat in 2027 grondexploitatie Marskant wordt afgesloten. Het verkoopresultaat van het pand Markant wordt uiteindelijk verrekend met de reserve vastgoedbedrijf.

Flankerend beleid energiearmoede-vroegsignalering schulden (23-FP-6.10)

Op basis van de meicirculaire 2023 van het gemeentefonds zijn bijkomende incidentele overheadlasten geraamd voor het flankerend beleid armoede (zie Zomernota 2023-2027: bijlage 10.3).

Gelet op de veranderende economische situatie is de verwachting dat er meer financiële problematiek bij inwoners is. Hiervoor moet extra capaciteit ingezet worden, waarvoor wij ook extra middelen van het Rijk hebben ontvangen. Een deel van deze middelen is bestemd voor ondersteuning van de organisatie.

Ondersteuning SiSa Toeslagenaffaire

Voor de ambtelijke inzet voor de toeslagenaffaire hebben wij in het eerste jaar het volledige uitvoeringsbudget ontvangen. De werkzaamheden zijn over meerdere jaren verspreid. Voor 2024 verwachten wij nog het resterende deel van het budget van € 10.000 nodig te hebben.

Programma Digitale Transformatie (23-NB-9.1)

Wij zien ontwikkelingen aankomen en gaan daar proactief mee aan de slag, samen met bewoners en bedrijven.

Digitalisering van fysieke archieven (23-NB-9.2)

Het is wenselijk en noodzakelijk dat het archief wordt gedigitaliseerd

Software actualisatie w.o. Cloudtransitie 2023-2028 (23-FP-9.15)

De ontwikkelingen op het gebied van software noodzaakt ons om in sommige situaties versneld bestaande oplossingen te vervangen, zodat we kunnen, blijven communiceren met landelijke systemen, (keten)partners en oplossingen operationeel kunnen houden

Wet Open overheid (23-FP-9.16)

Er is budget beschikbaar voor de implementatie van Wet Open Overheid een omvangrijke informatiewet met een grote verandercomponent voor de organisatie.

Dienstverlening - basisscenario (24-NB-9.2)

Wij willen dichterbij de mensen staan en werken aan meer vertrouwen tussen de overheid-inwoner.

Bewonersparticipatie en kindinclusie - basisscenario (24-NB-9.3)

Het uitgangspunt in Hengelo is dus dat de inwoner centraal staat hiervoor is een budget voor drie jaar beschikbaar namelijk Bewonersparticipatie en kindinclusie - basisscenario.

Uitbreiding budget datagedreven sturing (24-NB-9.7)

Om de volgende stap te kunnen zetten in datagedreven sturen is het essentieel om deze manier van werken te verankeren in het primaire proces.

Uitbreiding formatie en budget recruitment (24-NB-9.8)

Om al onze ambities te realiseren onder gelijktijdige handhaving c.q. doorontwikkeling van onze dienstverlening is het van belang dat we de goede mensen binnenhalen en – uiteraard – behouden hier voor is het budget voor recruitment voor 3 jaar uitgebreid.

Gemeentefonds

De genoemde uitkeringen in het overzicht gelden voor een beperkte periode. Achter het onderwerp in het overzicht staat tot en met welk jaar de incidentele baten worden ontvangen.

Stelposten gemeentefonds

De incidentele middelen die in het gemeentefonds zijn ontvangen zijn nog niet of gedeeltelijk of geheel ingezet op taakvelden. De resterende middelen, die nog niet zijn ingezet, staan nog op stelposten gemeentefonds.

Algemene stelposten

Bij de behandeling van de Zomernota 2023-2027 is de motie C01-M08 Motiemarkt aangenomen. Het bedrag is ten laste van de algemene reserve gebracht.

Onvoorzien incidenteel

Dit betreft het jaarlijkse bedrag dat beschikbaar is voor onvoorziene incidentele lasten.

Generatiepact

Het jaar 2024 is het laatste jaar dat er nog loonkosten zijn voor het generatiepact.

MUTATIES RESERVES:

Algemene reserve

De algemene reserve wordt de komende 3 jaren nog ingezet als incidentele dekking voor het transformatiebudget en ingroeipad transformatieplan sociaal domein (zaaknummer 3462621).

Daarnaast zijn er onttrekkingen en een toevoeging aan de algemene reserve op basis van de Zomernota 2023-2027 (zie paragraaf 6.4 van de Zomernota voor een uitgebreide toelichting). Bij de behandeling van de Zomernota 2023-2027 zijn de moties Motiemarkt en Laat de beiaard klinken aangenomen. De bedragen zijn ten laste van de algemene reserve gebracht.

Reserve aanjaagbudget talentopgave

Op basis van de Zomernota 2023-2027 is er voor de jaarschijf 2024 € 5 miljoen gestort in deze reserve (24-NB-9.4) om meer talenten ('knappe koppen, gouden handen') aan de stad te binden.

Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten

Conform het bestedingsplan inburgering, toeslagenaffaire en energiearmoede zijn er middelen toegevoegd en onttrokken uit deze reserve (zaaknummer: 3560987 en 23-FP-6.10).

Reserve bodemsanering - onttrekking voor lasten bodemsanering

Bijdrage uit de reserve bodemsanering t.b.v. cofinanciering project Ketelfabriek beschreven in kaderstelling gebiedsontwikkeling Hart van Zuid (zaaknummer: 3221399).

Reserve duurzaamheid - onttrekking conform bestedingsplan 2023-2026

Onttrekking uit de reserve Duurzaamheid ter dekking van de uitgaven conform bestedingsplan Duurzaamheid 2023-2026 (zaaknummer: 3598092).

Reserve vastgoedbedrijf

De kosten van de inhuur vastgoedbedrijf (zaaknummer 3072705 en 23-FP-9.19) wordt met de reserve verrekend. In 2027 wordt het verkoopresultaat van het pand Markant aan de reserve toegevoegd. Er worden middelen vanuit de reserve Vastgoedbedrijf toegevoegd aan de reserve dekking kapitaallasten voor de verbouwing van het wijkcentrum Slangenbeek.

Reserve Grondexploitatie (grex) algemeen

De incidentele baten en lasten worden verrekend met de reserve. Daarnaast wordt de bijdrage verwijderen parkeerplaatsen Kloosterhof en rentecompensatie grondzaken aan de reserve toegevoegd. Voor nadere toelichting zie herzieningen grondexploitaties 2023 (zaaknummer 3601418).

Reserve Tozo (23-FP-6.6)

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) was een van de maatregelen van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. De begrote meerjarige 2024-2028 uitvoeringskosten, die ten laste komen van de Reserve Tozo, zijn geactualiseerd.

Reserve vluchtelingen 23-FP-6.7

Voor de noodopvang van vluchtelingen maakt de gemeente Hengelo noodzakelijke kosten. Voor 2024 is een eerste onttrekking uit de Reserve Vluchtelingen geraamd van € 1,5 miljoen om contracten (personeel en overige) te kunnen verlengen.

Reserve organisatie-ontwikkeling

Onttrekking uit de reserve ter dekking van de bijdrage in de loonkosten van het generatiepact.

Reserve onderwijshuisvesting (23-FP-4.5)

Ten behoeve van het IHP is de reserve onderwijshuisvesting ingesteld. De toevoegingen en onttrekkingen vinden plaats volgens het beleid vastgesteld middels voorstel in de Zomernota 2023-2027.

Reserve ondernemersfonds (24-NB-3.1)

De kwaliteit van de bedrijfsomgeving is een steeds belangrijkere vestigingsfactor voor ondernemingen. Met inachtneming van de doelen van het EU klimaatvraagstuk willen we de bedrijventerreinen vitaal sterk en duurzaam optimaliseren en daardoor de aantrekkingskracht voor vestiging in Hengelo vergroten. Voor de komende vier jaren is een exploitatiebudget van € 50.000 per jaar beschikbaar vanuit de Reserve Ondernemersfonds.

Reserve dekking kapitaallasten (24-NB-6.8)

Er worden middelen vanuit de reserve Vastgoedbedrijf toegevoegd aan de reserve dekking kapitaallasten voor de verbouwing van het wijkcentrum Slangenbeek.

7.2 Algemene dekkingsmiddelen

Het overzicht van algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
1. Lokale heffingen	32.811	33.364	33.570	33.721
2. Gemeentefondsuitkering	199.645	202.648	187.621	186.653
3. Dividend	890	850	850	850
4. Saldo financieringsfunctie	788	791	646	313
5. Overige algemene dekkingsmiddelen	435	435	435	435
Totaal	234.569	238.088	223.122	221.972

In de gemeentefondsuitkering is voor de jaren 2024 tot en met 2027 de stelpost 'BTW compensatiefonds' voor een structureel bedrag van € 1,56 miljoen opgenomen. Daarnaast is in de gemeentefondsuitkering de stelpost 'Uitkomst onderzoek jeugdzorg' voor de jaren 2026 en 2027 geraamd voor respectievelijk € 1,46 miljoen en € 1,08 miljoen. Voor een uitgebreide toelichting op beide onderdelen zie paragraaf 4.3 Overige ontwikkelingen, risico's en financiële positie.

8

Bijlage

8.1	Reserves en voorzieningen	212
8.2	Lasten en baten per taakveld	220
8.3	EMU-saldo	222
8.4	Transformatieplan sociaal domein	223
8.5	Verbonden partijen en vertegenwoordiging	225
8.6	Meerjarig investeringsoverzicht	227
8.7	Nieuw beleid Zomernota 2023-2027	228
8.8	Tarieven sportaccommodaties	230
8.9	Afkortingenlijst en begrippenlijst	234
8.10	Verplichte kengetallen	245
8.11	Global Goals	247
8.12	Aangenomen amendementen en moties	249

8.1 Reserves en voorzieningen

8.1.1 Mutaties in de reserves

Nr	Reserve	31-12-2023	vermeerdering	vermindering	31-12-2024	vermeerderingen	vermindering	31-12-2025	vermeerdering	vermindering	31-12-2026	vermeerdering	vermindering	31-12-2027
101	Algemene reserve	69.621	5	10.247	59.379	3.675	1.216	61.838	5	2.761	59.082	5	1.800	58.287
150	Algemene reserve grondexploitatie	22.784	3.835	1.877	24.742	5.410	2.430	27.722	3.522	809	30.435	3.451	815	33.071
	Algemene reserves	92.405	3.840	12.124	84.121	9.085	3.646	89.560	3.527	3.570	89.517	3.456	1.615	91.358
313	Vereeningsreserve binnenstad	55	-	-	55	-	-	55	-	-	55	-	-	55
314	Reserve ruimtelijke kwaliteit binnenstad	86	-	-	86	-	-	86	-	-	86	-	-	86
320	Reserve dekking kapitaallasten	5.064	300	218	5.146	-	225	4.921	-	205	4.716	-	205	4.511
327	Reserve vastgoedbedrijf	2.541	-	370	2.171	-	40	2.131	-	40	2.091	250	40	2.301
328	Reserve duurzaamheid	851	-	-	851	-	312	539	-	167	372	-	-	372
329	Reserve Duurzaam Veilig	85	-	-	85	-	-	85	-	-	85	-	-	85
332	Reserve bodemsanering	4.200	-	45	4.155	-	1.325	2.830	-	-	2.830	-	-	2.830
334	Reserve Proeftuin de Nijverheid Aardgasvrij	4.571	-	-	4.571	-	-	4.571	-	-	4.571	-	-	4.571
335	Reserve TOZO	3.295	-	982	2.313	-	747	1.566	-	637	929	-	656	273
336	Reserve ondernemersfonds	1.180	-	50	1.130	-	50	1.080	-	50	1.030	-	50	980
337	Reserve vluchtelingen	8.771	-	1.500	7.271	-	-	7.271	-	-	7.271	-	-	7.271
338	Reserve Hengelse Energie maatschappij	120	-	-	120	-	-	120	-	-	120	-	-	120
350	Reserve onderhoudswerkzaamheden Schouwborg	202	202	-	2.207	202	-	2.409	202	-	2.611	202	-	2.813

367	Reserve onderwijshuisvesting	-	800	-	1.200	-	2.000	800	-	2.800	800	-	3.600
370	Reserve aanjaagbudget talentopgave	-	5.000	-	-	-	5.000	-	-	5.000	-	-	5.000
371	Reserve nog uit te voeren werken/ activiteiten	4.879	6	90	4.795	230	4.565	-	48	4.517	-	-	4.517
372	Reserve organisatieontwikkeling	361	36	24	373	-	409	36	-	445	36	-	481
374	Reserve compensatiefonds Bomenverordening	262	-	-	262	-	262	-	-	262	-	-	262
375	Reserve projecten bestrijding jeugdwerkloosheid	15	-	-	15	-	15	-	-	15	-	-	15
398	Reserve onderhoud buurtcentra	40	-	-	40	-	40	-	-	40	-	-	40
Bestemmingsreserv		68.381	6.344	3.279	41.446	2.929	39.955	1.038	1.147	39.846	1.288	951	40.183
Totaal reserves		130.786	10.184	15.403	125.567	6.575	129.515	4.565	4.717	129.363	4.744	2.566	131.541

8.1.2 Aard en reden reserves

Algemene reserve

Gevormd vanuit resultaten van algemene middelen zonder directe bestemming, nodig t.b.v. het weerstandsvermogen van de gemeente (o.a. voor calamiteiten).

Algemene reserve grondexploitatie

Buffer ter afdekking van de risico's grondexploitatie. De bedragen zijn gebaseerd op de herzieningen van de grondexploitaties per 1-1-2023. Bij de verminderingen zijn de begrote mutaties en de claims (winst- en verliesnemingen) verwerkt.

Vereveningsreserve binnenstad

Middelen ter versterking van de kwaliteit van de binnenstad.

Reserve ruimtelijke kwaliteit binnenstad

Ter verbetering van de ruimtelijke kwaliteit in de binnenstad o.a. voor de herinrichting van de openbare ruimte van het kernwinkelgebied, het versterken en ondersteunen van de woonfunctie in de binnenstad.

Reserve dekking kapitaallasten

Door de wijziging van de BBV-systematiek, met ingang van 2017, is het niet meer toegestaan om vanuit reserves rechtstreeks een bijdrage te doen om vervolgens over het investeringsbedrag minus bijdrage reserve te gaan afschrijven. De volledige investering moet worden geactiveerd voor investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut. Voor de oude 'probleemgevallen' en nieuwe gevallen wordt gebruik gemaakt van de dekkingsreserve kapitaallasten. Het gereserveerde bedrag in deze reserve kan worden gebruikt voor de dekking van de jaarlijkse kapitaallasten, die voortvloeien uit de betreffende investeringen.

Op basis van de vastgestelde nota Investerings- en activeringsbeleid gaat de voorkeur bij alle uitbreidings- en vervangingsinvesteringen uit naar het toepassen van de reguliere afschrijvings- en rentesystematiek. Na afloop van de gebruiksduur van het actief vallen de kapitaallasten vrij in de exploitatie en ontstaat er ruimte om een nieuwe vervangingsinvestering met bijbehorende kapitaallasten te ramen.

Reserve vastgoedbedrijf

Bestemd om voor- en nadelige verkoopresultaten op vastgoed te plooien. Daarnaast geeft het jaarlijks financieel rendement en vangt het vermogensrisico op van het gemeentelijk vastgoed.

Reserve duurzaamheid

Om de dekking van (meerjarige) duurzaamheidsopgaven te borgen.

Reserve duurzaam veilig

Bestemd voor verkeersmaatregelen in het kader van mobiliteit, verkeersveiligheid, AVOC's en de Uitvoeringsnota Fietsen.

Reserve bodemsanering

Middelen ter dekking van lasten bodemsaneringen.

Reserve Proeftuin de Nijverheid Aardgasvrij

Bestemd voor de meerjarige besteding van middelen van het project Aardgasvrije Nijverheid. Het betreft een lang lopende inzet om een hele wijk aardgasvrij te maken.

Reserve TOZO

In 2020 hebben wij voor 17 opdrachtgevende gemeenten de TOZO regeling uitgevoerd. Hiervoor hebben wij bij onze opdrachtgevende gemeenten een vergoeding per aanvraag in rekening gebracht en daarmee zijn wij de verplichting aan gegaan om de gehele uitvoering van deze regeling tot en met 2027 uit te voeren.

Reserve ondernemersfonds

Dit ondernemersfonds is ingesteld om ondernemers die nog gevolgen ervaren van de coronacrisis te ondersteunen met een ondernemerskrediet.

Reserve vluchtelingen

De reserve is bedoeld voor eventuele sloop- en herstelwerkzaamheden aan de diverse gebouwen, doorlopende verplichtingen vanuit 2022, kosten voor Jeugdzorg en of WMO specifiek voor deze doelgroep en overige, nu nog onvoorziene, kosten die uit deze reserve gedekt worden.

Reserve Hengelose Energie Maatschappij

De reserve is bedoeld om te voorkomen dat verenigingen in verband met de huidige energiecrisis in financiële nood komen en mede daardoor de contributies betaalbaar blijven.

Reserve onderhoudswerkzaamheden schouwburg

Als eigenaar van het Schouwburgpand zijn wij verantwoordelijk voor het onderhoud en vervanging van het deel van de theatertechniek dat vast zit aan het gebouw aan de Beurstraat 44 te Hengelo. In de Zomernota is besloten dat hiervoor de reserve onderhoudswerkzaamheden wordt ingezet (23-FP-5.1.B).

Reserve onderwijshuisvesting

De reserve is bestemd voor het dekken van lasten van het Integraal huisvestingsplan (IHP) Onderwijs.

Reserve aanjaagbudget talentopgave

De reserve is bedoeld voor het volgende doel: Op basis van de koers (5.1.2) en de strategische agenda (5.1.3) is het aantrekken, boeien, binden en ontwikkelen van talent een van de belangrijkste strategische opgaven voor Hengelo. Door de veranderende samenstelling van onze bevolking en daarmee afname van de beroepsbevolking is het niet meer vanzelfsprekend dat we de kwaliteit van leven in onze stad en regio op peil kunnen houden bij de huidige bevolkingsomvang. Deze talentopgave, waarmee de hele Hengelose samenleving en dus ook al het gemeentelijke beleid te maken heeft, vraagt om een nieuwe en integrale aanpak waarin onderzoeken, stimuleren, netwerkvorming, samenwerken met kennisinstellingen, culturele en creatieve economie en bedrijfsleven, marketing, promotie en acquisitie de pijlers zijn. Hiervoor zetten wij het Aanjaagbudget Talentopgave (24-NB-9.4) van incidenteel € 5 miljoen in, waarvoor in de Zomernota 2023-2027 deze reserve is gevormd.

Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten

Via deze reserve kunnen nog niet bestede (restanten van) incidenteel beschikbaar gestelde gelden, waarvoor geen afzonderlijke reserve is/wordt ingesteld, tijdelijk worden geparkeerd voor omschreven doelen die nog steeds actueel zijn.

Reserve organisatieontwikkeling

Bestemd voor de transitie van meer mobiliteit in de organisatie naar een flexibele organisatie met de juiste medewerker op de juiste plek.

Reserve groencompensatie bomenverordening

Egalisatie van baten en lasten bomenverordening.

Reserve projecten bestrijding jeugdwerkloosheid

Bestemd voor projecten ter bestrijding van de jeugdwerkloosheid.

Reserve onderhoud buurtcentra

Bestemd voor meerjarig onderhoud van buurtcentra.

8.1.3 Mutaties in de voorzieningen

Nr	Voorzieningen	31-12-2023		31-12-2024		31-12-2025		31-12-2026		31-12-2027	
		vermeerdering	vermindering	vermeerdering	vermindering	vermeerdering	vermindering	vermeerdering	vermindering	vermeerdering	vermindering
503	Voorziening pensioen wethouders	7.050	387	7.165	387	7.280	387	7.395	387	7.510	387
509	Voorziening Spaarverlof										
512	Voorziening Complexen derden	17.360	237	17.597	-	17.597	-	-	-	-	-
522	Voorziening wachtgeld Muziekschool reorganisatie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
536	Voorziening Samenwerking schoolbesturen Primair Onderwijs	814	-	814	-	814	-	814	-	814	-
	Verplichtingen en risico's	25.224	624	25.576	387	8.094	387	8.209	387	8.324	272
533	Voorziening onderhoud vastgoed	2.768	1.371	2.034	1.371	2.375	1.371	2.750	1.371	3.476	645
537	Voorziening onderhoud haven	547	51	470	51	443	51	391	51	357	85
	Onderhoudsrealisatie	3.315	1.422	2.504	1.422	2.818	1.422	3.141	1.422	3.833	730
508	Voorziening Riolering	4.379	2.042	4.121	2.372	4.093	2.629	4.222	2.906	4.528	2.600
510	Voorziening gebiedsgericht grondwaterbeleid	1.754	-	1.754	-	1.754	-	1.754	-	1.754	-
511	Voorziening afval	2.079	-	1.951	-	1.873	-	1.770	-	1.685	85
	Derden bekleemde middelen	8.212	2.042	7.826	2.372	7.720	2.629	7.746	2.906	7.967	2.685
	Totaal voorzieningen	36.751	4.088	35.906	4.181	18.632	4.438	19.096	4.715	20.124	3.687

8.1.4 Aard en reden voorzieningen

Voorziening pensioen wethouders

Te verwachten verplichtingen jegens de pensioenen wethouders, waarvan de omvang redelijkerwijs in te schatten is.

Voorziening spaarverlof

Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Met dit 'verlofsparen' kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke vakantie-uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning en het gemeentelijke vitaliteitsbeeld. Deze vakantie-uren verjaren niet.

Voorziening complexen derden

Voorziening t.b.v. grondcomplexen, waarvan we de administratie niet zelf voeren.

Voorziening wachtgeld Muziekschool reorganisatie

Te verwachten wachtgeldverplichtingen i.v.m. reorganisatie Muziekschool.

Voorziening samenwerking schoolbesturen Primair Onderwijs

Voorziening voor de bijdragen aan de samenwerking van de schoolbesturen primair onderwijs.

Voorziening onderhoud vastgoed

Ter dekking van groot onderhoud van gebouwen. Aan de voorziening ligt een meerjarig onderhoudsplan ten grondslag.

Voorziening onderhoud Haven

T.b.v. het toekomstig groot onderhoud van de haven.

Voorziening riolering

Bestemd voor het in stand en op peil houden van het rioolstelsel alsmede egalisatie van de tarieven rioolheffing.

Voorziening gebiedsgericht grondwaterbeleid

Ter dekking van grondwaterverontreiniging in centrumgebied.

Voorziening afval

Voorziening die is gevormd vanuit toevallige meevallers taakveld afvalverwerking/-verwijdering ten behoeve van egalisatie van mogelijk toekomstige tegenvallers c.q. tarieven.

8.1.5 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves 2024 - 2027

Taakveld	Reserves (bedragen * 1.000; - = nadeel)	2024	2025	2026	2027
0.10	Toevoeging reserve organisatieontwikkeling	-36	-36	-36	-36
0.10	Toevoeging algemene reserve (rente)	-5	-5	-5	-5
0.10	Onttrekking reserve dekking kapitaallasten	218	225	205	205
0.10	Toevoeging reserve onderhoudswerkzaamheden schouwburg (23-FP-5.18 en 24-NB-5.2)	-202	-202	-202	-202
TOTAAL		-25	-18	-38	-38

8.2 Lasten en baten per taakveld

Taakveld	Lasten 2024	Baten 2024	Saldo 2024
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	7.633	-	-7.633
1.2 Openbare orde en veiligheid	3.311	98	-3.213
1 Veiligheid	10.944	98	-10.846
2.1 Verkeer en vervoer	10.387	393	-9.994
2.2 Parkeren	1.481	34	-1.447
2.4 Economische havens en waterwegen	768	691	-77
2.5 Openbaar vervoer	411	-	-411
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	13.047	1.118	-11.929
3.1 Economische ontwikkeling	509	-	-509
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.028	1.861	-166
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	642	460	-182
3.4 Economische promotie	948	312	-636
3 Economie	4.127	2.634	-1.494
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	2	2
4.2 Onderwijshuisvesting	6.583	991	-5.592
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	5.939	3.272	-2.667
4 Onderwijs	12.522	4.265	-8.257
5.1 Sportbeleid en activering	681	470	-211
5.2 Sportaccommodaties	10.260	5.077	-5.184
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	8.036	2.009	-6.026
5.4 Musea	445	-	-445
5.5 Cultureel erfgoed	510	-	-510
5.6 Media	3.278	145	-3.132
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	8.284	71	-8.213
5 Sport, cultuur en recreatie	31.494	7.772	-23.722
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	16.440	1.110	-15.330
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	10.261	-	-10.261
6.3 Inkomensregelingen	59.494	45.563	-13.931
6.4 WSW en beschermt werk	12.666	-	-12.666
6.5 Arbeidsparticipatie	7.442	552	-6.890
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	3.730	18	-3.712
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-	-	-
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-	-	-
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-	-	-
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-	-	-
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	12.495	1.052	-11.443
6.71B Begeleiding (WMO)	12.278	-	-12.278
6.71C Dagbesteding (WMO)	2.849	-	-2.849
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	964	5	-959
6.72A Jeugdhulp begeleiding	3.825	-	-3.825
6.72B Jeugdhulp behandeling	5.798	-	-5.798
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	3.267	-	-3.267
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	1.491	325	-1.167
6.73A Pleegzorg	2.177	-	-2.177
6.73B Gezinsgericht	1.696	-	-1.696
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	4.924	-	-4.924
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	6.892	-	-6.892
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	1.439	-	-1.439
6.74C Gesloten plaatsing	943	-	-943
6.81A Beschermd wonen (WMO)	-	850	850
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	1.199	-	-1.199
6.82A Jeugdbescherming	2.590	-	-2.590
6.82B Jeugdreclassering	390	-	-390

Taakveld	Lasten 2024	Baten 2024	Saldo 2024
6 Sociaal domein	175.254	49.476	-125.778
7.1 Volksgezondheid	4.228	621	-3.607
7.2 Riolering	8.731	11.260	2.529
7.3 Afval	9.680	11.623	1.944
7.4 Milieubeheer	6.477	2.980	-3.497
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	899	618	-280
7 Volksgezondheid en milieu	30.015	27.103	-2.912
8.1 Ruimte en leefomgeving	2.050	97	-1.953
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	16.491	16.638	147
8.3 Wonen en bouwen	4.481	2.318	-2.163
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	23.022	19.053	-3.969
0.1 Bestuur	4.681	-	-4.681
0.2 Burgerzaken	3.844	2.432	-1.413
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.748	961	-786
0.4 Overhead	41.827	4.716	-37.111
0.5 Treasury	9.059	10.737	1.678
0.62 OZB niet-woningen	122	16.005	15.883
0.63 Parkeerbelasting	101	2.120	2.018
0.64 Belastingen overig	46	940	893
0.61 OZB woningen	1.177	13.900	12.722
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-	199.645	199.645
0.8 Overige baten en lasten	5.237	617	-4.619
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	71	-	-71
0.10 Mutaties reserves	10.184	15.402	5.218
9 Bestuur en ondersteuning	78.098	267.475	189.378
Totaal	378.524	378.994	471

8.3 EMU-saldo

Het Rijk en de decentrale overheden hebben ook voor 2023 afgesproken een macro EMU-norm van -0,4% van het bruto binnenlands product per jaar te hanteren. Dit betekent, dat de lokale overheden samen in hun uitgaven de inkomsten met niet meer dan 0,4% mogen overschrijden. Het aandeel voor gemeenten hierin is 0,27%.

De basis voor het maken van afspraken over de balans tussen inkomsten en uitgaven ligt in de afspraken die in de Europese Unie zijn gemaakt. Deze zijn gericht op het voorkomen van een te grote staatsschuld. Al in 1997 is in het "Stabiliteits- en Groeipact" afgesproken dat begrotingen van overheden in evenwicht moeten zijn en dat in de groei daar naartoe het begrotingstekort maximaal 3% van het bruto binnenlands product mag bedragen.

Er liggen geen sancties onder deze afspraken. We worden niet beoordeeld op de balans in enig jaar, maar wel op de bijdrage aan het voorkomen van een overheidstekort op langere termijn. Kortom: we mogen niet jaar op jaar veel meer uitgeven, dan we binnen krijgen.

Het verloop van het EMU-saldo is als volgt:

		2023	2024	2025	2026	2027
1.	Mutaties financiële activa					
1a.	(+) Financiële vaste activa	-14.771	-16.241	-1.556	-21.560	-1.513
1b.	(+) Uitzettingen	-32.259	-26.953	-14.362	-300	100
1c.	(+) Liquide middelen	7.422	-517	-2.708	-4.862	-
1d.	(+) Overlopende activa	100	200	200	100	-
2.	Mutaties financiële passiva					
2a.	(-) Vaste schuld	-24.023	-35.656	-14.447	-47.939	-16.752
2b.	(-) Vlottende schuld	4.349	-712	100	13.462	5.185
2c.	(-) Overlopende passiva	-	-	-	-	-
3.	Verwachte boekwinst					
3a.	(-) Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	-	-	-	-	-
	Berekend EMU-saldo	-19.834	-7.143	-4.079	7.855	10.154
	EMU Saldo referentiewaarde	2023	2024	2025	2026	2027
	EMU-saldo volgens berekening	-19.834	-7.143	-4.079	7.855	10.154
	EMU-SALDO referentiewaarde	-12.938	-12.938	-12.938	-12.938	-12.938
	EMU-saldo blijft onder referentiewaarde	-6.896	5.795	8.859	20.793	23.092

Het overzicht laat zien, dat we alleen in 2023 (voorafgaand aan de budgetcyclus 2024-2027) een negatief emu-saldo moeten laten zien. We blijven binnen de referentiewaarde in de daaropvolgende jaarschijven.

Hierbij moet in acht worden genomen, dat we geen bedragen hebben opgenomen voor investeringen, die nog niet zijn goedgekeurd. Er zullen besluiten volgen in de komende 4 jaren, die leiden tot investeringen en uitgaven die het beeld weer wijzigen.

8.4 Transformatieplan sociaal domein

Wij hebben met de gemeenteraad afgesproken in elk P en C product een korte stand van zaken te geven van het Transformatieplan. Zo ook in deze Beleidsbegroting, waarbij wij vooruit kijken naar 2024.

Om de veranderingen in het sociaal domein goed te organiseren en hierover op tijd het juiste gesprek te voeren met inwoners en partners (inclusief onze adviesraden), hebben wij eind 2022 een uitvoeringsplan gemaakt. Een plan waarin wij prioritering en samenhang aanbrengen in de activiteiten die wij oppakken. Dit is vertaald naar een uitvoeringsagenda voor 2023. Wij informeren de gemeenteraad hierover via de Beleidsrapportages en Jaarrekening.

Ook voor 2024 maken wij een uitvoeringsagenda. Dit doen wij langs de vier actielijnen:

- Ontwikkelen en versterken voorzieningen in de sociale basis
- Versterken (Basis)ondersteuning
- Verminderen Maatwerkvoorziening
- Integrale toegang voor ondersteuning (in de wijken).

In 2024 zullen enkele activiteiten uit het transformatieplan worden afgerond, nieuwe activiteiten worden gestart, maar het merendeel van de activiteiten wordt in 2024 gecontinueerd. De activiteiten zijn integraal onderdeel van de programma's van de Beleidsbegroting 2024-2027 (zie hoofdstuk 5). De uitvoeringsagenda 2024 zullen wij ter informatie toesturen naar de gemeenteraad.

Vooruitblik transformatie 2024

De invulling en planning voor 2024 wordt voor een groot deel bepaald door de verwerving van zorg- en welzijnsdiensten. Per 2025 lopen de bestaande (regionale) overeenkomsten af en moeten wij nieuwe afspraken hebben gemaakt met aanbieders. De verwerving is belangrijk om de transformatie vorm te kunnen geven. Voor de jeugdhulp blijven wij dit grotendeels – verplicht – regionaal doen, voor de maatschappelijke ondersteuning (hoofdzakelijk Wmo, maar ook deels Participatiewet) doen wij dit met name lokaal. In het eerste kwartaal 2024 gaan wij over tot gunning, om de rest van het jaar te kunnen besteden aan een goede implementatie van de gemaakte afspraken en communicatie met onze inwoners over hoe de zorg er voor hun uit komt te zien. Wij blijven de gemeenteraad hierover informeren.

De nieuwe afspraken leiden tot aanpassing van verordeningen, die wij in de loop van 2024 aan de gemeenteraad voorleggen. De cliënten- en adviesraad vragen wij dan eerst om een advies hierover.

In relatie tot de verwerving van de basisondersteuning en de bestuurlijke keuze om meer wijkgericht te werken, maken wij verdere inrichtingskeuzes over de toegang. Onder toegang sociaal domein verstaan wij: 'de plekken waar mensen logischerwijs komen met een vraag over zorg- of (inkomens)ondersteuning'. Met de kaders vanuit het transformatieplan in het achterhoofd (taakgericht werken en wijkteams met professionals van zorg- en welzijnsaanbieders en gemeente), moeten wij de volgende onderdelen inrichten: informatie en advies, vraagverheldering, beschikken en casusregie / casus monitoring.

Dit vraagt zorgvuldige voorbereiding en uitvoering, in samenspraak met inwoners en partners. Maar ook intern, want deze keuzes hebben consequenties voor de gemeentelijke organisatie. Wij informeren de gemeenteraad te zijner tijd hierover.

Ook de definiëring en inrichting van de sociale basis en selectieve preventie is van invloed op de (verwerving van de) basisondersteuning. Waarbij de kernopgave is, de sociale basis op zo'n manier te versterken en toegankelijk te maken dat iedereen – dus ook de kwetsbare inwoner – 'gewoon' kan meedoen en prettig kan samenleven in de wijk en stad. Door het wijk voor wijk door te ontwikkelen volgens de visie op positieve gezondheid. Naar behoefte, met een aanbod dat past bij de samenstelling en (fysieke) ontwikkelingen van de wijk. Inwoners en hun belevingswereld zijn daarbij het uitgangspunt. Wij zullen de gemeenteraad hierover in 2024 blijven informeren.

Monitoring en sturing Terwijl wij werken aan de transformatie, bouwen wij verder aan de stuurinformatie en aan een cultuurprogramma data-gedreven werken. Dat draagt bij aan de inhoudelijke en financiële sturing op het sociaal domein. In 2023 hebben wij een start gemaakt met verwerken van de beschikbare stuurinformatie in een overzichtelijke factsheet. Daarbij gaat het om:

- Gebruik van voorzieningen (aantallen gebruikers van voorzieningen)
- Uitgaven (in relatie tot besparingsopgave)
- Beleidsdoelstellingen, waaronder cliëntervaringen.

Die laatste informatie is nu al onderdeel van de P&C producten. Zoals in hoofdstuk 5 al is aangegeven gaan wij in 2024 meerdere beleidsdoelstelling en indicatoren aanpassen en toevoegen. De verwerving van zorg- en welzijnsdiensten en de nieuwe afspraken over de basisondersteuning geven hiervoor aanleiding, evenals de extra inzet op het versterken van de algemene voorzieningen in de sociale basis.

Daarnaast gaan wij de cliëntervaringen op een andere wijze en vaker meten. Niet een keer per jaar, maar doorlopend. Daarmee kunnen wij de effecten van en tevredenheid over de veranderingen binnen het sociaal domein goed monitoren. En een cultuurverandering inzetten van continu verbeteren van onze dienstverlening.

Wij zullen met onze nieuwe aanbieders van zorg- en welzijnsdiensten ook afspraken maken over stuurinformatie en data-gedreven werken.

Financieel perspectief

Bij het vaststellen van het Transformatieplan is aangegeven dat een verregaande transformatie van het sociaal domein nodig is. Dit vraagt om bijsturing en het maken van andere keuzes, binnen de door de raad vastgestelde inhoudelijke en financiële kaders. Dit doen wij om onze inwoners in de toekomst de juiste ondersteuning te kunnen blijven bieden én een financieel houdbaar sociaal domein te bereiken. Wij kennen namelijk een financiële opgave aan de lastenkant binnen het sociaal domein. Om uitvoering te kunnen geven aan de gewenste veranderingen, is met het vaststellen van het Transformatieplan een incidenteel transformatiebudget beschikbaar gesteld. Daarnaast zijn structurele investeringen benodigd en is aangegeven wat het structurele besparingspotentieel is. Het besparingspotentieel, minus de benodigde investeringen, is met ingang van de Beleidsbegroting 2023-2026 opgevoerd als taakstelling.

In 2023 hebben wij het beoogde besparingspotentieel voor een deel, zowel incidenteel als structureel, kunnen invullen. Wij zien voor Jeugd een stabilisatie van de uitgaven, op Wmo en Werk & Inkomen een voordeel. Dit is mede te danken aan het feit dat wij in 2023 al werken in de lijn van de gewenste veranderingen. Ook zijn we in 2023 gestart met het doen van investeringen. Het totale resterende besparingspotentieel in de Beleidsbegroting 2024-2027 is als volgt:

Besparingspotentieel in €	2024	2025	2026	2027
Structurele besparingen	2.826.500	6.705.500	10.744.500	10.744.500
Structurele investeringen	-2.552.400	-3.701.900	-4.753.000	-4.753.000
Structureel besparingspotentieel	274.100	3.003.600	5.991.500	5.991.500

In de komende P&C-documenten houden wij de gemeenteraad, net als in 2023, op de hoogte van de inhoudelijke en financiële voortgang van het Transformatieplan.

8.5 Verbonden partijen en vertegenwoordiging

In het overzicht worden de volgende afkortingen gebruikt:

GR	Gemeenschappelijke regeling	Publieke rechtspersoon op grond van de Wet op de Gemeenschappelijke regelingen
OL	Openbaar lichaam	Gemeenschappelijke regeling met een geled bestuur (algemeen en dagelijks bestuur)
AB	Algemeen bestuur	Hoogste en besluitvormend orgaan in een publieke rechtspersoon
DB	Dagelijks bestuur	Dagelijks besluit voorbereidend orgaan in de rechtspersoon
BC	Bestuurscommissie	Bestuur van een activiteitendomein binnen een rechtspersoon
PFB	Portefeuillehoudersberaad	(Voor)overlegstructuur van portefeuillehouders t.b.v. inspraak van gemeenten
ALV	Algemene ledenvergadering	Hoogste en besluitvormend orgaan in een vereniging
AVA	Alg. vergadering van aandeelhouders	Hoogste en besluitvormend orgaan in een aandelenvennootschap

1. Gemeenschappelijke regelingen

Naam rechtspersoon (of onderdeel)	Juridische vorm	Orgaan	Vertegenwoordigd door	Plaats-ervanger
Veiligheidsregio Twente	GR-OL	<i>Algemeen Bestuur</i>	Schelberg	Freriksen
		<i>Dagelijks Bestuur</i>	-	-
Samen Twente	GR-OL	<i>Algemeen Bestuur</i>	Bruggink	Luttikholt
		<i>Dagelijks Bestuur</i>	Bruggink	-
Recreatieschap Twente	GR-BVO	<i>Bestuur</i>	Gerrits	Steen
Sociaal Werk- en leerbedrijf Midden- Twente	GR-OL	<i>Algemeen Bestuur</i>	Gerrits en Freriksen	Bruggink
		<i>Dagelijks Bestuur</i>	Gerrits	-
Stadsbank Oost- Nederland	GR-OL	<i>Algemeen Bestuur</i>	Freriksen	Luttikholt
		<i>Dagelijks Bestuur</i>	-	-
Crematoria Twente	GR-OL	<i>Algemeen Bestuur</i>	Gerrits	Steen
		<i>Dagelijks Bestuur</i>	-	-
Regionaal Bedrijventerrein Twente	GR-OL	<i>Algemeen Bestuur</i>	Gerrits en Steen	Bruggink en Freriksen
		<i>Dagelijks Bestuur</i>	Gerrits	-
Omgevingsdienst Twente	GR-OL	<i>Algemeen Bestuur</i>	Schelberg	Bruggink
		<i>Dagelijks Bestuur</i>	-	-
Gemeentelijk Belastingkantoor Twente	GR-OL	<i>Algemeen Bestuur</i>	Steen	Gerrits
		<i>Dagelijks Bestuur</i>	-	-
ICT Hengelo	GR-Centrumgemeente	<i>B&W Hengelo</i>	Freriksen	-
Samen Maakt Sterk	GR-Centrumgemeente	<i>B&W Hengelo</i>	Freriksen	-

2. Overige verbonden partijen

Naam rechtspersoon (of onderdeel)	Juridische vorm	Orgaan	Vertegenwoordigd door	Plaats-ervanger
Twente Board	Stichting		(vanuit Boss wisselend)	-
Bestuurlijk Overleg Sociaal Economische Structuur versterking (BOSS)	Regionaal afstemmingsoverleg tbv Twente Board	Regionaal overleg	Gehele college (afhankelijk van de inhoud)	Cf. vervangingsregeling
BNG Bank N.V.	N.V.	AvA	Steen	Gerrits
Twence B.V.	B.V.	AvA	Gerrits	Freriksen
Enexis Holding N.V.	N.V.	AvA	Gerrits	Steen
Warmtenetwerk Hengelo B.V.	B.V.	AvA	Gerrits	Bruggink
Warmtebedrijf Hengelo B.V.	B.V.	AvA	Gerrits	Bruggink
CotW Mobiliteit	Vrijwillige coalitie	PHO	Steen	Gerrits
CotW Milieu, Duurzaamheid & Afval	Vrijwillige coalitie	PHO	Bruggink	Freriksen
CotW Twentse Kracht	Vrijwillige coalitie	PHO	Freriksen	Schelberg
CotW IT Platform Twente	Vrijwillige coalitie	PHO	Freriksen	Schelberg
PHO Arbeidsmarkt	Overleg orgaan	PHO	Freriksen	Schelberg
Coördinatieoverleg Gebiedsagenda Oost	Overleg orgaan		Gerrits	Steen
Portefeuillehouders overleg Sport	PFO		Bruggink	Luttikholt
Kennispunt Twente	Netwerk organisatie	Bestuur	Freriksen	Schelberg
Eurocities	Netwerk organisatie		Portefeuilleafhankelijk	
Euregio	Gemeenschappelijke regeling naar Duits recht	Algemeen Bestuur	Volgt nog (n.a.v. raadvoorzacht)	Cf. vervangingsregeling
		Dagelijks Bestuur	Schelberg	Cf. vervangingsregeling
Districtelijk Veiligheidsoverleg Twente	Overleg orgaan		Schelberg	Freriksen
Samenwerking sociale zaken (Borne, Haaksbergen en Hengelo)	Centrumgemeente regeling	Portefeuille - houdersoverleg	Freriksen	Schelberg
Samenwerking ICT Hengelo	Centrumgemeente regeling	Portefeuille - houdersoverleg	Freriksen	Schelberg
Vereniging van Gemeentelijke Aandeelhouders Noord Nederland (VEGANN)	Verenigingen	Alv	Gerrits	Steen
De "Overijsselse Ombudsman"	Stichtingen		Schelberg	Freriksen
Havenbedrijf Twente	Samenwerking Almelo, Enschede, Hengelo, Hof van Twente en Lochem		Steen	Gerrits
Programmering bedrijven-terreinen Twente	Samenwerking Prov. Overijssel + 14 Twentse gemeenten	Portefeuille - houdersoverleg	Gerrits	Steen
Twente Milieu N.V.	N.V.		Gerrits	Steen
Provincie Overijssel Uitvoeringscommissie Enschede-Zuid	Commissie van de provincie Overijssel		Gerrits	Steen
Cultuurconvenant Oost Nederland	Overige verbonden partijen		Luttikholt	Bruggink
Pact van Twickel	Overige verbonden partijen		Gerrits	Steen
Regiegroep Nieuwe Energie Overijssel	Overige verbonden partijen		Bruggink	Luttikholt
RES Regionale Energiestrategie Twente	Overleg orgaan		Bruggink	Luttikholt
G40 themagroep duurzaamheid	Netwerk organisatie	Bestuur	Bruggink (duo-voorzitter)	-
G40 pijler Fysiek	Netwerk organisatie	Bestuur	Steen (duo-voorzitter)	-

8.6 Meerjarig investeringsoverzicht

Taakveld (bedragen x € 1.000)	Totaal kredieten	Werkelijke kosten en opbrengsten t/m 2022	Beschikbaar krediet 2023	Beschikbaar krediet 2024	Beschikbaar krediet 2025	Beschikbaar krediet 2026	Beschikbaar krediet 2027
Programma 2. VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT							
2.1 Verkeer en vervoer	53.858	5.837	13.019	8.466	7.098	10.109	9.330
2.2 Parkeren	609	139	-	20	40	40	370
2.4 Economische havens en waterwegen	3.550	282	3.268	-	-	-	-
2.5 Openbaar vervoer	60	-	-	60	-	-	-
Programma 3. ECONOMIE							
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	29.808	39.962	-4.799	-949	-1.133	-1.580	-1.694
Programma 4. ONDERWIJS							
4.2 Onderwijshuisvesting	9.611	6.008	3.323	130	50	50	50
Programma 5. SPORT, CULTUUR EN RECREATIE							
5.2 Sportaccommodaties	11.697	554	2.400	6.816	215	1.045	668
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	10.226	712	1.579	6.517	296	615	507
Programma 6. SOCIAAL DOMEIN							
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	800	-	-	800	-	-	-
Programma 7. VOLKSGEZONDHEID, MILIEU EN DUURZAAMHEID							
7.2 Riolering	8.666	245	3.024	2.057	1.809	936	596
7.3 Afval	80	-	80	-	-	-	-
7.4 Milieubeheer	744	72	673	-	-	-	-
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	133	61	72	-	-	-	-
Programma 8. VOLKSHUISVESTING, LEEFOMGEVING EN STEDELIJKE VERNIEUWING							
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	43.178	50.481	-455	2.398	-2.646	-3.193	-3.406
8.3 Wonen en bouwen	8.505	3.789	4.716	-	-	-	-
Programma 9. BESTUUR EN ONDERSTEUNING							
0.1 Bestuur	147	-	147	-	-	-	-
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	12.381	-	2.381	2.000	2.000	3.000	3.000
0.4 Overhead	19.529	1.843	3.245	6.016	3.706	2.936	1.782
Totaal	213.584	109.985	32.672	34.331	11.435	13.958	11.204

Een aantal kredieten is in bovenstaande lijst bewust nog niet omgezet in investeringskredieten met bijbehorende kapitaallasten. Dit zijn investeringen die eerst om nadere besluitvorming in de gemeenteraad vragen middels een afzonderlijk raadsvoorstel. Dit betreffen:

- Restantmiddelen Actieplan vitale binnenstad (die nog niet beschikbaar zijn gesteld)
- Restantmiddelen duurzaamheid (die nog niet beschikbaar zijn gesteld)
- MFA Beckum
- Integraal huisvestingsplan onderwijs
- Ontwikkeling bedrijventerrein Timmersveld

Deze middelen zijn nog als stelposten in de begroting geraamd. Op basis van een afzonderlijk raadsvoorstel en -besluit wordt dan een nieuw krediet met kapitaallasten geraamd. Voor de hogere jaarlijkse lasten, die hieruit voortvloeien, wordt de betreffende stelpost afgeramd.

8.7 Nieuw beleid Zomernota 2023-2027

In de Zomernota 2023-2027 is in paragraaf 6.3 het totaaloverzicht aan nieuw beleid gepresenteerd. Op basis van de aangenomen amendementen en moties zijn daar in financiële zin nog drie mutaties als nieuw beleid aan toegevoegd. Deze beide onderdelen worden in onderstaand totaaloverzicht getoond:

Nummer ¹	Omschrijving nieuw beleid	2024	2025	2026	2027
24-NB-2.1	Actualiseren parkeerbeleid en beëindigen Shop en Go	-35	25	25	25
24-NB-2.2	Opstellen actieplan fiets 2024-2030	-60			
24-NB-2.3	Toegankelijkheid bushaltes		-6	-6	-6
24-NB-2.4	Tunnel Amerikalaan		-17	-17	-17
24-NB-2.5	Herinrichting winkelcentrum Groot Driene en rotonde Laan van Driene P.C. Hoofllaan			-18	-18
24-NB-2.6	Strategische advisering Mobiliteit	-133	-133	-133	
24-NB-3.1	Investeringsgerichte aanpak bedrijventerreinen	b.n.	b.n.	b.n.	b.n.
24-NB-3.2	Revitalisering bedrijventerrien Timmersveld			-50	-50
24-NB-5.1	1Twente toekomstplan	-164	-164		
24-NB-5.2	Hijnsinstallatie schouwburg Hengelo	-52	-52	-52	-52
24-NB-5.3	Stichting Storkiaan 10 kunstwerken in Hart van Zuid	-24			
24-NB-5.4	Voetbalacademie		-115	-115	-115
24-NB-5.5.A	Kinderboerderij Weusthag bedrijfsvoering	-74	-63	-53	-13
24-NB-5.5.B	Kinderboerderij Weusthag investering		-177	-177	-177
24-NB-5.6	Drinkwatertappunten	-8	-9	-10	-11
24-NB-5.7	Groenadviseur/stadsecoloog	-121	-121	-121	
24-NB-5.8	Uitvoeringsprogramma cultuurrregio Twente 2023-2028	-10	-41	-51	-51
24-NB-6.1	Jongerenperspectief fonds	b.n.	b.n.		
24-NB-6.2	Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming	-218			
24-NB-6.3	Inzet stadsdeelregie	-242	-242	-242	-242
24-NB-6.4	Strategische adviescapaciteit	-517	-517	-517	
24-NB-6.5	Wijkgericht werken / versterken leefbare wijken	-279			
24-NB-6.6	Lerende uitvoeringspraktijk en klachtencoördinator	b.n.	b.n.	b.n.	b.n.
24-NB-6.7	Inwonersinitiatief de Windhoek	b.n.			
24-NB-6.8	Toekomstbestendige wijkwelzijnsvoorziening in Slangenbeek	-48	-77	-77	-77
24-NB-6.9	Actieplan toegankelijkheid	-53	-53	-53	-53
24-NB-6.10	MFA Beckum - optie 2	-250	-200	-200	-200
24-NB-7.1	Handhaving afvaldump	b.n.	b.n.	b.n.	b.n.
24-NB-7.2	Extra uren beleid afval	b.n.	b.n.	b.n.	b.n.
24-NB-7.3	Mobiel milieupark	b.n.	b.n.	b.n.	b.n.
24-NB-8.1	Spoorzone Hengelo Enschede (SHE)	-200	-200	-200	-200
24-NB-8.2	Personeel fysiek domein	-682	-682	-682	-682
24-NB-8.3	Goad Ett'n in en um Hengel	-13	-13		
24-NB-8.4	Starterslening	-20	-27	-35	5
24-NB-8.5	Personeel landelijk gebied	-254	-254		
24-NB-9.1	Verduurzamen maatschappelijk vastgoed	-1	-83	-165	-288
24-NB-9.2	Dienstverlening - basisscenario	-294	-294	-294	
24-NB-9.3	Bewonersparticipatie en kindinclusie - basisscenario	-115	-115	-115	
24-NB-9.4	Aanjaagbudget Talentopgave (aantrekken, boeien, binden, ontwikkelen)	-5.000			
24-NB-9.7	Uitbreiding budget datagedreven sturing	-348	-198	-198	-198
24-NB-9.8	Uitbreiding recruitment	-272	-272	-272	
24-NB-9.9	Project- en programmacontrol	-242	-242	-242	-242
	Subtotaal nieuw beleid	-9.729	-4.342	-4.070	-2.662
	Amendement en moties Zomernota 2023-2027:				
	Amendement bevroren tarief hondenbelasting (C01-A02)	-50	-50	-50	-50
	Motie Laat de beiaard klinken (C01-M03)	b.n.			
	Motie Motiemarkt (C01-M08)	b.n.			
	Totaal nieuw beleid	-9.779	-4.392	-4.120	-2.712

1 - = nadeel; bedragen * € 1.000

8.8 Tarieven sportaccommodaties

Met ingang van 1 januari 2024 gelden de volgende tarieven voor de huur van sportaccommodaties, deze tarieven zijn vrijgesteld van BTW voor amateursportorganisaties.

Het gemeentelijke beleid is dat de sportparken en sportaccommodaties tegen 40% kostprijsdekkende huur verhuurd worden aan amateurverenigingen.

A. SPORTVELDEN:	2024
A.1 gebruik door sportverenigingen, per kalenderjaar	
sportveld natuurgras	€ 3.995,00
oefengelegenheid (niet geschikt voor wedstrijden)	€ 1.995,00
cricketveld (2 velden, 4½ maanden, 1½ dag)	€ 635,00
beachvolleybalveld	€ 37,50
kunstgras:	
voetbal	€ 16.575,00
korfbal	€ 2.120,00
hockey zand ingestrooid veld	€ 8.365,00
hockey waterveld	€ 15.825,00
hockey waterveld 100%	€ 30.000,00
hybride	€ 11.525,00
handbal	€ 6.660,00
A.2 gebruik door scholen	
sportveld natuurgras (periode voor- of najaar onder schooltijd)	€ 500,00
A.3 incidenteel gebruik, per uur	
sportveld natuurgras voor sportverenigingen of scholen	€ 50,00
sportveld kunstgras voor sportverenigingen of scholen	€ 99,00
sportveld natuurgras overige gebruikers	€ 99,00
sportveld kunstgras overige gebruikers	€ 195,00
beachvolleybalveld	€ 39,00
B. ATLETIEKACCOMMODATIE FANNY BLANKERS KOEN-STADION:	
B.1 vergoeding door de plaatselijke atletiekverenigingen gezamenlijk per jaar	
	€ 17.285,00
B.2 vergoeding	
per wekelijks uur per jaar	€ 1.650,00
incidenteel gebruik per uur sportvereniging of school	€ 61,00
incidenteel gebruik per uur andere gebruiker	€ 122,00
per uur bij een dagdeel van minimaal 4 uur	€ 45,00
B.3 sportkamer en wedstrijdsecretariaat	
bij verhuur FBK-stadion is het gebruik van de sportkamer en het wedstrijdsecretariaat inclusief sportkamer en wedstrijdsecretariaat zijn door sportverenigingen gratis te gebruiken incidenteel en bij apart gebruik van sportkamer en wedstrijdsecretariaat door anderen gelden de volgende tarieven	
per uur	€ 18,00
per dagdeel	€ 59,00
C. JACHTHAVEN:	
Voor voorzieningen ten behoeve van de roeisport per kalenderjaar	€ 1.995,00

D	GYMNASTIEKLOKALEN:	
D.1	bij gebruik door Hengelose sportverenigingen, welke zijn aangesloten bij een landelijke of regionale overkoepelende sportorganisatie en door sportbonden	
	per wekelijks uur per maand (op basis van 9 maanden gebruik)	€ 60,00
	per uur	€ 22,00
	per uur sportvereniging korting	€ 15,00
D.2	bij gebruik door andere gebruikers	
	per wekelijks uur per maand (op basis van 9 maanden gebruik)	€ 95,00
	per uur	€ 29,00
	gymlokaal als evenementruimte bij gebruik volgens voorwaarden per uur	€ 95,00
D.3	opbergkasten	
	het gebruik van opbergkasten door sportverenigingen	€ 25,00
	grote opbergkast per sportseizoen/schooljaar	€ 49,00

E. SPORHALLEN EN SPORTZALEN:

E.1 sporthallen

A: gebruik door Hengelose sportverenigingen, welke zijn aangesloten bij een landelijke of regionale sportorganisatie en door sportbonden

maandag tot en met vrijdag per uur € 39,50
zaterdag en zondag per uur € 44,00

B: andere gebruikers

maandag tot en met vrijdag per uur € 48,00
zaterdag en zondag per uur € 55,50

C: het gebruik van opbergkasten door sportverenigingen

kleine opbergkast per sportseizoen/schooljaar € 25,00
grote opbergkast per sportseizoen/schooljaar € 49,00

E.2 sportzalen

sportzaal Beckum: gebruik door Hengelose sportverenigingen, welke zijn aangesloten bij een landelijke of regionale sportorganisatie en door sportbonden

maandag tot en met vrijdag per uur € 19,50
zaterdag en zondag per uur € 22,00

Sportzaal Beckum: andere gebruikers

maandag tot en met vrijdag per uur € 24,00
zaterdag en zondag per uur € 27,75

sportzaal Groot Driene: gebruik door Hengelose sportverenigingen, welke zijn aangesloten bij een landelijke of regionale sportorganisatie en door sportbonden

maandag tot en met vrijdag per uur € 26,00
zaterdag en zondag per uur € 29,50

Sportzaal Groot Driene: andere gebruikers

maandag tot en met vrijdag per uur € 32,00
zaterdag en zondag per uur € 36,00

voor het gebruik van sporthallen en sportzalen door scholen ten behoeve van de lessen lichamelijke opvoeding wordt de vergoeding bepaald op het normbedrag dat jaarlijks door het Rijk wordt vastgesteld.

D. TWENTEBAD:

D.1 recreatief zwemmen

recreatief zwemmen, los kaartje € 6,00
recreatief zwemmen los kaartje daluren* € 5,50
gezinskaart 4 personen, kind t/m 16 jaar (min 2 kinderen en min 1x 18+) € 21,50
gezinskaart 4 personen, daluren*, kind t/m 16 jaar (min 2 kinderen en min 1x 18+) € 19,50
10 baden kaart recreatief zwemmen € 51,00
bezoekers tot en met 2 jaar € 2,00

D.2 abonnementen

all-in lidmaatschap* (1 persoon) € 21,00
all-in lidmaatschap jeugd* (1 persoon tot en met 17 jaar) € 17,50
all-in lidmaatschap gezin* € 40,00
all-in lidmaatschap 1 persoon + gezinsabonnement recreatief* € 30,00
gezinsabonnement recreatief zwemmen* (jaarabonnement) € 20,00
grote groepen (vanaf 20 personen) - per persoon € 4,50
Studententarief (alleen met geldige collegekaart) € 12,50

*www.twentebad.nl voor voorwaarden

D.3 zwemlessen	
SuperSpetters per les maandag tot en met vrijdag (incasso)	€ 9,50
SuperSpetters per les zaterdag of zondag (incasso)	€ 10,50
SuperSpetterspakket maandag tot en met vrijdag	€ 800,00
SuperSpetterspakket zaterdag en zondag	€ 850,00
SuperSpetters Turbo	€ 950,00
inschrijving en startpakket zwemles	€ 29,00
SuperSpetters examen- en diplomapakket	€ 27,50
zwemles volwassenen en oudere kinderen per les	€ 12,00
zwemles op maat, woonachtig in Hengelo	€ 9,50
zwemles op maat, woonachtig buiten Hengelo	€ 28,50
D.4 activiteiten	
een all-in abonnement geeft onbeperkt toegang tot alle activiteiten	
50+ Aquafit per les (inclusief consumptie)	€ 6,50
integratie gehandicapten per les	€ 6,00
baby zwemmen per les (1 ouder kind onder begeleiding)	€ 5,50
aanstaande moeders per les	€ 7,50
MediAqua per les (na intake)	€ 8,00
D.5 Uurtarief verhuur bassins (exclusief digitale tijdwaarneming)	
A: wedstrijden	
25 meter wedstrijdbad lokale verenigingen	€ 85,00
25 meter wedstrijdbad overige verenigingen	€ 95,00
50 meter wedstrijdbad lokale verenigingen	€ 126,00
50 meter wedstrijdbad overige verenigingen	€ 145,00
B: trainingen	
25 meter wedstrijdbad lokale verenigingen	€ 70,00
25 meter wedstrijdbad overige verenigingen	€ 80,00
50 meter wedstrijdbad lokale verenigingen	€ 110,00
50 meter wedstrijdbad overige verenigingen	€ 130,00
50 meter wedstrijdbad per baan:	
1 baan (mits er ander gebruik is, anders minimale afname van 2 banen)	€ 30,00
2 banen	€ 50,00
3 banen	€ 70,00
4 banen	€ 80,00
5 banen	€ 92,00
6 banen	€ 110,00
7 banen	€ 120,00
8 banen	€ 139,00
recreatiebad lokale verenigingen	€ 90,00
recreatiebad overige verenigingen	€ 100,00
familiebad	€ 70,00
instructiebad lokale verenigingen	€ 85,00
instructiebad overige verenigingen	€ 100,00
recreatiebad:	
verenigingen	€ 90,00
recreatief	€ 200,00
D.6 Ligweide en beachvelden per uur	
beachveld abonneerders/verenigingen	€ 12,50
beachveld overig	€ 19,00
Ligweide voor activiteiten, uitgezonderd zwemmen	€ 12,50
Ligweide voor activiteiten, inclusief zwemmen	
D.7 personeelsbegeleiding bij activiteiten	
per persoon, per uur exclusief avond- en weekend toeslagen	€ 50,00
D.8 gebruik door scholen	
leerlingen van Hengelose scholen, die in schoolverband gebruik maken van het Twentebad betalen per leerling (bij groepen vanaf 20 deelnemers)	€ 4,40
D.9 gebruik vergaderruimtes en zorgruimtes	
klein tot 12 personen (maatschappelijk / verenigingen)	€ 7,50

klein tot 12 personen (commercieel)	€ 12,50
groot tot 30 personen (maatschappelijk / verenigingen)	€ 12,50
groot tot 30 personen (commercieel)	€ 25,00
zorgruimte voor 2 personen (maatschappelijk / verenigingen)	€ 9,00
zorgruimte voor 2 personen (commercieel)	€ 18,00

D.10 bijzondere gebruiksvoorwaarden en huisregels Twentebad

alle gebruik door middel van verhuur, abonnementen, zwemles, activiteiten recreatie enz. kan slechts indien akkoord wordt gegaan met de actuele gebruiksvoorwaarden en huisregels zoals die vermeld staan op www.twentebad.nl het Protocol Vrolijk&Veilig is tevens van toepassing (www.twentebad.nl)

D.11 basisaanbod sport Hengelo Sport

deelnemende basisscholen in Hengelo betalen per kind in de groepen 3-8 voor schooljaar	€ 5,00

8.9 Afkortingenlijst en begrippenlijst

Afkortingenlijst

A.

AB	Algemeen Bestuur
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AR	Algemene Reserve
art.	artikel
ASV	Algemene Subsidieverordening
AVA	Algemene Vergadering van Aandeelhouders
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
AWB	Algemene Wet bestuursrecht

B.

BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
B en W	Burgemeester en Wethouders
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Bijstandsbesluit Zelfstandigen
BCF	BTW-compensatiefonds
BIBOB	Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
BIE	Bouwgrond in Exploitatie
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BIS	Basisinfrastructuur
BIZ	Bedrijven Investeringszone
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BR	Bestemmingsreserve
BRP	Basisregistratie Personen
BTW	Belasting toegevoegde waarde
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BV	Besloten Vennootschap
BVO	Bedrijfsvoeringsorganisatie
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

C.

CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CAK	Centraal administratiekantoor
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CEP	Centraal Economisch Plan
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPB	Centraal Plan Bureau
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in grond-, water, en Wegenbouw en de Verkeerstechniek
CVV	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer

D.

DB	Dagelijks Bestuur
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
DU	Decentralisatie Uitkering
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
DVO	Dienstverleningsovereenkomst

E.

ECB	Europese Centrale Bank
EV	Eigen Vermogen
EMU	Economische en Monetaire Unie

F.

FIDO	Financiering Decentrale Overheden
FP	Financieel perspectief
Fte	Full-time equivalent (formatieplaats)

G.

GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord
Gft	Groente-, fruit- en tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GGU	Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering
GHOR	Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio
GI	Gecertificeerde instellingen
GIDS	Gezond in de Stad
GLI	Gecombineerde leefstijlinterventies
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GreX	Grondexploitatie
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
GS	Gedeputeerde Staten
GW	Gemeentewet
G40	Netwerk van 40 (middel)grote steden

H.

HBO	Hoger beroepsonderwijs
HHT	Huishoudelijke hulp toelage
HRM	Human resource management
HOV	Hoogwaardig Openbaar Vervoer

I.

IBOR	Integraal beheer openbare ruimte
IBT	Interbestuurlijk toezicht
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IKC	Integraal Kind Centrum
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Werklozen
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen
ISP	Informatie Service Punt
IU	Integratie-uitkering
IZA	Integraal Zorgakkoord

J.

JGZ	Jeugdgezondheidszorg
JOP	Jongeren Ontmoetingsplek

K.

KB	Kaderbrief
KCC	Klant Contact Centrum
KHN	Koninklijke Horeca Nederland
KING	Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten
KN	Kadernota

L.

LHBTI	Lesbische, homoseksuele, biseksuele, transgender en intersekse
LKS	Loonkostensubsidie

M.

MBO	Middelbaar beroepsonderwijs
MEV	Macro Economische Verkenningen
MFA	Multi functionele accommodatie
MIP	Meerjarig investeringsplan
MJOP	Meerjarig Onderhoud Plan
MLT	Middellange termijn
MKB	Midden- en Kleinbedrijf
MO	Middelbaar onderwijs
MONT	Münster, Osnabrück en (de steden van) Netwerkstad Twente
MVA	Materiële Vaste Activa
MVI	Maatschappelijk verantwoord inkopen
MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

N.

NB	Nieuw beleid
NEN	Nederlandse Norm
NIEGG	Niet In Exploitatie Genomen Gronden
NV	Naamloze Vennootschap

O.

OAB	Onderwijsachterstandenbeleid
OAT	Ondergronds Afval Transport
ODT	Omgevingsdienst Twente
OCW	Onderwijs Cultuur en Wetenschap
OV	Openbaar Vervoer
OZB	Onroerendezaakbelastingen
OZJT	Organisatie voor Zorg en Jeugd in Twente

P.

PAS	Programma Aanpak Stikstof
PFAS	Poly- en perfluoroalkylstoffen (deze groep chemische stoffen is door mensen gemaakt en komt van nature niet voor in het milieu; PFAS kunnen een negatief effect hebben op milieu en gezondheid)
P en C	Planning en Control
PGB	Persoonsgebonden budget
PI	Prestatie indicator
p.m.	Pro memorie (wordt gebruikt bij begrotingen of kostenramingen als (nog) geen uitsluitel bestaat over de kosten)
PMD	Plastic-, metaalverpakkingen en drankenkartons
PO	Primair onderwijs
POC	Percentage of completion (methode) (tussentijdse winst dient genomen te worden conform de POC methode; naar rato van gerealiseerde kosten en opbrengsten wordt de winst genomen)
POK	Planontwikkelkosten
PvE	Programma van eisen
PWR	Programma Water en riolering

R.

RES	Regionale Energiestrategie
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiepunt
RO	Ruimtelijke Ordening
ROC	Regionaal opleidingscentrum
ROK	Realisatieovereenkomst
RWS	Rijkswaterstaat

S.

SA	Strategische agenda
SCH	Stichting Centrummanagement Hengelo
SIEM	Security information and event management (voorziet in real-time analyse en beveiligingswaarschuwingen van de applicaties en het netwerk)
SiSa	Single Information, Single Audit
SMART	Specifiek Meetbaar Acceptabel Realistisch Tijdsgebonden
SO	Speciaal onderwijs
SOC	Security Operations Center (de computer- en netwerkactiviteiten in een organisatie; log-informatie van applicaties en apparaten in het bedrijfsnetwerk wordt verzameld en onderzocht op afwijkende zaken)
SOK	Samenwerkingsovereenkomst
SPUK	Specifieke Uitkering stimulering sport
SPV	Strategisch Plan Verkeersveiligheid
SROI	Social Return On Investment
SVB	Sociale Verzekeringsbank
SVN	Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten
SWB	Sociaal Werkleerbedrijf "Midden Twente"
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid

T.

TVW	Transitievisie Warmte

U.

UWV Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen

V.

VMBO Voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
Vpb Vennootschapsbelasting
VNG Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO Voortgezet Onderwijs
VRI Verkeersregelinstallatie
VRT Veiligheidsregio Twente
VSO Voortgezet Speciaal Onderwijs
Vsv Voortijdig schoolverlaten
VTH Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VV Vreemd vermogen
VVE Voor- en vroegschoolse educatie
VVT Veilig Thuis Twente
VVV Vereniging Voor Vreemdelingenverkeer
VWO Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs
VWS Volksgezondheid, welzijn en sport

W.

Wabo Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wet hof Wet houdbare overheidsfinanciën
WGR Wet gemeenschappelijke regelingen
Wkb Wet Kwaliteitsborging
Wlz Wet langdurige zorg
Wmo Wet maatschappelijke ondersteuning
WO Wetenschappelijk Onderwijs
Woo Wet open overheid
WOZ Wet waardering onroerende zaken
Wsw Wet sociale werkvoorziening
WSW Waarborgfonds Sociale Woningbouw
Wvggz Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg

Z.

ZB Zomerbrief
ZN Zomernota
Zzp Zelfstandige zonder personeel

Begrippenlijst

Activa (vaste)	Bezittingen (van objecten) die langer dan één jaar meegaan en die om die reden in meerdere jaren worden afgeschreven (bijv. gebouwen, ICT-investeringen). Activa staan op de balans.
Afschrijving	De jaarlijkse waardevermindering op een investering. Door middel van de afschrijving worden lasten van de investering uitgespreid over de jaren dat er van de investering gebruik wordt gemaakt.
Algemene dekkingsmiddelen	Inkomsten zonder vooraf bepaald bestedingsdoel die de gemeente vrij kan besteden.
Areaalbudgetten	Dit zijn de noodzakelijke extra bedragen die samenhangen met de groei van de stad, zoals het onderhoud van het toegenomen openbare gebied.
Algemene uitkering	Een van de uitkeringen die gemeenten van het Rijk ontvangen. Dat gebeurt via het Gemeentefonds. Gemeenten kunnen, met inachtneming van wet- en regelgeving, zelf bepalen of zij de algemene uitkering uitgeven aan medebewindstaken of aan eigen beleid.
Algemene reserve	Het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente. Dit vormt een buffer voor financiële tegenvallers.
Basisvoorzieningen	Voorzieningen, die voor onze inwoners vrij toegankelijk zijn. Dat wil zeggen dat ze geen toestemming van ons nodig hebben om er gebruik van te maken. Algemene voorzieningen kunnen collectief (soms doelgroep gericht) en individueel zijn en zijn altijd voorliggend, dan wel aanvullend.
Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)	Beschrijft de regels waaraan onder andere de Begroting en Jaarstukken van een provincie of gemeente aan moet voldoen.
Baten	Zie: stelsel van baten en lasten.
Belastingcapaciteit	De belastingcapaciteit maakt duidelijk hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde.
Bestemmingsreserves	Reserves waaraan de gemeenteraad al een bepaalde bestemming (met een bepaald doel) heeft gegeven.
Bestuurlijk belang	Zeggenschap. Een gemeente kan een bestuurlijk belang hebben in een verbonden partij doordat zij in het bestuur is vertegenwoordigd en/of zij stemrecht heeft in de verbonden partij.
Boekwaarde	De afnemende waarde van een investering.
Bouwgrond in exploitatie (BIE)	Gronden in eigendom van een gemeente, waarvoor de raad een grondexploitatiecomplex en een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld.
Balans	Een overzicht van de bezittingen, de schulden en het eigen vermogen van de gemeente op een bepaald moment.
Begroting	Een begroting geeft aan welke beleidsvoornemens inclusief maatschappelijke effecten de gemeente heeft, hoeveel middelen daarmee zijn gemoeid en uit welke bronnen die middelen afkomstig zijn.
Beleidsintensiveringen	Verhogingen van uitgaven en/of verlagingen van ontvangsten ten opzichte van de begroting en/of de meerjarencijfers.
Brede school	Samenwerkingsverband tussen partijen die zich bezighouden met opgroeiende kinderen. Doel van het samenwerkingsverband is de ontwikkelingskansen van de kinderen te vergroten. Onderwijs en welzijn zijn in ieder geval participanten. Voorschoolse voorzieningen, peuterspeelzaal, sport, cultuur, bibliotheek en andere instellingen kunnen ook een onderdeel van de brede school zijn.

BTW compensatiefonds	Als gemeenten en provincies diensten of goederen extern inkopen, betalen zij daarover BTW. In tegenstelling tot bedrijven kunnen zij die BTW niet (geheel) terugvorderen van de Belastingdienst. Extern ingekochte diensten zijn daarom al snel duurder dan intern uitgevoerde activiteiten. Sinds 2003 kunnen gemeenten en provincies met het BTW-compensatiefonds toch de BTW terugvragen die ze hebben betaald over uitbesteed (<u>overheids</u>)werk.
Budgettair neutrale mutatie	Een financiële mutatie (begroot of werkelijk) die het saldo van de begroting of de jaarrekening niet beïnvloedt.
Deelneming	Participatie in een besloten of naamloze vennootschap, waarin de gemeente aandelen heeft.
Dividend	Een vergoeding die wordt uitbetaald aan aandeelhouders van een onderneming. Vaak is dit een deel van de winst dat wordt uitgekeerd.
Doelmatigheid	Mate waarin de productie is geleverd in relatie tot de inzet van middelen, afgezet tegen een vooraf bepaalde norm (bijv. minuten per paspoort, kosten per strekkende kilometer).
Doeltreffendheid	Mate waarin de beoogde effecten zijn gerealiseerd.
Doeluitkering	Uitkering door het Rijk aan een lagere overheid voor een nauw omschreven wettelijk vastgesteld doel of taak. De gelden zijn niet vrij besteedbaar. In veel gevallen is een specifieke verantwoording over de besteding één van de voorwaarden voor het verkrijgen van de uitkering.
Economische categorie	De eenheid waarin de baten en lasten van activiteiten binnen een taakveld worden uitgedrukt.
Efficiency	Zie doelmatigheid (is de uitvoering goed, met gebruik van zo min mogelijk middelen).
Effectiviteit	Zie doeltreffendheid (doen we de goede dingen, bereiken we het gestelde doel).
EMU saldo	Het geraamde of het gerealiseerde saldo van de ontvangsten en uitgaven van een gemeente. Dit bedrag wordt berekend op transactiebasis volgens Europese voorschriften en geldt voor de unie van landen die de euro als betaalmiddel hebben (Economische en Monetaire Unie).
Exploitatielasten	Alle jaarlijkse kosten van o.a. kapitaalgoederen die terug te vinden zijn op de begroting of jaarrekening. Daarbij gaat het om afschrijvingen, rentekosten, onderhoudskosten, etc.
Financiële rechtmatigheid	Met financiële rechtmatigheid wordt bedoeld dat de financiële beheershandelingen in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving zijn uitgevoerd.
Financiële vaste activa	Activa die een financiële waarde vertegenwoordigen of een bezit. Te denken valt aan verstrekte geldleningen en deelnemingen in de vorm van aandelen.
Financieringsmiddelen	Kort- of langlopende geldmiddelen die nodig zijn om de kosten van uitgaven te betalen. Behalve van eigen financieringsmiddelen (bijvoorbeeld reserves) worden ook financieringsmiddelen van anderen gebruikt, zoals opgenomen geldleningen.
Financieel belang	Een bedrag wat aan een verbonden partij ter beschikking is gesteld en niet verhaald kan worden als de verbonden partij failliet gaat. Het kan ook het bedrag zijn waarvoor de gemeente aansprakelijk is als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.
Financiële kengetallen	Getallen waarmee inzicht verkregen kan worden in de financiële positie van de gemeente. Zie ook de informatie over de kengetallen bij de paragraaf 6.2.5 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.
Financieringsfunctie	Alle activiteiten die te maken hebben met het verwerven en beheren van financiële middelen door de gemeente.

Gebonden lokale heffingen	Deze heffingen, zoals de afvalstoffen- en rioolheffing, worden verantwoord op het betreffende programma en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend. Hiervoor geldt in principe het uitgangspunt dat ze kostendekkend zijn.
Gemeenschappelijke regelingen	Een samenwerkingsverband tussen overheidslichamen (zoals bijvoorbeeld gemeenten) wat op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen is opgericht.
Grondexploitatie	Een grondexploitatie bevat een berekening van de kosten en opbrengsten van een gemeentelijk grondontwikkelingsplan.
Grondexploitatiecomplex	Een ruimtelijk plan, voorzien van een financiële onderbouwing. In de praktijk wordt dit ook wel aangeduid als 'grondexploitatie' of 'grex'.
Grondexploitatiebegroting	De financiële vertaling van een grondexploitatiecomplex, waarbij de kosten en opbrengsten gefaseerd zijn in de tijd, met veelal een richttermijn van 10 jaar (voortschrijdend).
Gemeentefonds	Een uitkering van het Rijk die de gemeenten in principe vrij mogen besteden voor medebewindstaken of eigen beleid.
Immateriële vaste activa	Vaste activa waar geen fysieke bezittingen tegenover staan, zoals kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen, kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief, bijdrage aan activa in eigendom van derden.
Incidentele weerstandscapaciteit	Het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat deze invloed heeft op de hoogte van de voorzieningenniveaus van de begrotingsprogramma's.
Indirecte kosten	Betreft kosten waarbij de directe samenhang met de producten ontbreekt. Door middel van één of meer verdeelsleutels worden de indirecte kosten aan de verschillende taakvelden en (begrotings)programma's toegerekend.
Investeren	Het vastleggen van vermogen in een object waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt (definitie BBV).
Investerings met economisch nut	Investerings die verhandelbaar zijn en kunnen bijdragen aan het genereren van middelen.
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	Activa met alleen een maatschappelijk nut kunnen niet verhandeld worden of genereren geen middelen. Het gaat uitsluitend om investeringen in de openbare ruimte, zoals (water)wegen, viaducten, geluidswallen, parken, openbare verlichting.
Investeringsplan	Een overzicht van de geplande investeringen voor de komende jaren.
Jaarrekening	Is een onderdeel van de Jaarstukken en bestaat uit de balans, het overzicht van baten en lasten en toelichtingen daarop.
Jaarstukken	Is de totale verantwoording die over een boekjaar wordt afgelegd en bestaat uit een Jaarverslag, een Jaarrekening en overige informatie.
Jaarverslag	Het Jaarverslag is de tegenhanger van de Beleidsbegroting en gaat met name in op de uitkomsten van de programma's over het afgelopen jaar. Het Jaarverslag is een onderdeel van de Jaarstukken en bestaat uit de programmaverantwoording en de paragrafen.
Kapitaalgoederen	Zaken die de gemeente nodig heeft om de diensten en goederen die zij levert aan inwoners te kunnen produceren. Daarbij gaat het om grotere zaken, zoals wegen, riolering, water, groen en gebouwen.
Kwijtschelding	Inwoners die gemeentelijke belastingen niet kunnen betalen, kunnen de gemeente om kwijtschelding vragen. Het is afhankelijk van het gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid wie daarvoor wel of niet in aanmerking komt.

Kapitaallasten	Investerings in vaste activa (zoals de aanschaf van een gebouw) leiden tot afschrijvingen en rentekosten. Samen vormen de afschrijvingen en de rentekosten de kapitaallasten. De afschrijvingen betreffen de jaarlijkse waardevermindering van de investering. Door middel van de afschrijving worden lasten van de investering uitgespreid over de jaren dat er van de investering gebruik wordt gemaakt. De rente betreft het eigen of geleende geld dat bestemd wordt om de investering te financieren.
Kasstroomverwachtingen	De planning van toekomstige betalingen en ontvangsten.
Lasten	Zie: stelsel van baten en lasten.
Leges	Betaling voor een gemeentelijk goed of een dienst op publiekrechtelijke grondslag (bijv. leges paspoort, leges rijbewijs). Leges zijn retributies maar worden wettelijk tot de belastingen gerekend. Leges mogen maximaal kostendekkend zijn.
Lokale heffingen	Een type gemeentelijke belasting. Voorbeelden van heffingen zijn de rioolheffing of de afvalstoffenheffing. In tegenstelling tot algemene belastingen (zoals parkeerbelasting of onroerendezaakbelasting) moet het geld dat gemeenten met heffingen ophalen, gebruikt worden om de kosten te dekken van datgene waarvoor ze in rekening worden gebracht. Heffingen worden ook wel rechten, tarieven of leges genoemd.
Maatwerkvoorzieningen	Voorzieningen die niet vrij toegankelijk zijn. Het gaat dan om collectieve en individuele (maatwerk) voorzieningen waarvan wij als gemeente vinden dat wij er toestemming voor moeten verlenen, omdat het specialistische zorg is of omdat het een hele dure zorgvorm is.
Materiële vaste activa	Investerings met een meerjarig nut.
Meerjarig investeringsplan (MIP)	De planning van de investeringen voor de komende jaren wordt inzichtelijk gemaakt.
Meerjarenramingen	Een prognose voor meerdere jaren, na het begrotingsjaar, te verwachten baten en lasten alsmede mutaties in reserves.
Netto schuldquote	Een financieel kengetal wat ook wel bekend staat als netto schuld als aandeel van de inkomsten. Het geeft informatie over de investeringsruimte die de gemeente heeft.
Ongebonden lokale heffingen	Deze heffingen zijn algemene dekkingsmiddelen (o.a. OZB en hondenbelasting), omdat zij niet aan een inhoudelijk begrotingsprogramma zijn gerelateerd. De besteding is niet gebonden aan een bepaalde taak.
Overhead	De kosten van werkzaamheden of faciliteiten die slechts een indirecte relatie vertonen met de prestaties (bijvoorbeeld leidinggeven, administratie of huisvesting).
Overheadkosten	Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.
Overzicht van baten en lasten	Overzicht in de begroting of jaarrekening waarin totalen van baten en lasten alsmede toevoegingen en onttrekkingen aan reserves per programma's worden weergegeven.
Paragrafen	Een paragraaf geeft volgens het BBV een dwarsdoorsnede van de begroting (of jaarrekening) op financiële aspecten. Het gaat dan om de beleidslijnen van beheersmatige aspecten die belangrijk zijn, financieel, politiek of anderszins. De paragrafen zijn onderdeel van zowel de Beleidsbegroting als het Jaarverslag.
Planning- en control-cyclus	De jaarlijks terugkerende werkzaamheden die samenhangen met het opstellen, bespreken, bewaken van beleid (inclusief maatschappelijke effecten) en budgetten.
Precariobelasting	Belasting voor het gebruiken van openbare grond of water. De belasting kan worden geheven van degenen die voorwerpen onder, op of boven openbare gemeentegrond of water hebben.
Prestatie	Het meetbare resultaat van activiteiten.

Prestatie-indicator	Kwantitatieve en kwalitatieve gegevens die inzicht geven in de resultaten van het gevoerde beleid van de gemeente.
Programma	Een samenhangende verzameling van beleidsterreinen, activiteiten en geldmiddelen gericht op het bereiken van vooraf bepaalde maatschappelijke effecten.
Rechtmatigheid	Het voldoen aan relevante wet- en regelgeving.
Reserve	Een reserve is onderdeel van het eigen vermogen van de gemeente. Reserves worden onderverdeeld in algemene reserves en reserves met een specifieke bestemming (bestemmingsreserves).
Risico	De kans op optreden van een gebeurtenis met negatieve gevolgen voor de gemeente Hengelo.
Risicomanagement	Het beheeren van risico's, waarbij de risico's in kaart worden gebracht, zodat de juiste beheersmaatregel kan worden genomen of er bewust voor kan worden gekozen het risico te accepteren.
Solvabiliteitsratio	Dit financiële kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal.
Specifieke dekkingsmiddelen	Inkomsten voor de gemeente die met een bepaald programma samenhangen. Daaronder vallen bijvoorbeeld inkomsten van het Rijk met een bepaald bestedingsdoel, de riool- en afvalstoffenheffing en opbrengsten voor het verstrekken van paspoorten.
Specifieke uitkering	Rechtstreekse uitkering aan een instelling of een lagere overheid te besteden aan een specifiek doel. Het is een verzamelbegrip voor subsidies, bijdragen van het rijk of provincie en doeluitkeringen.
Stelsel van baten en lasten	Gemeenten werken met een stelsel van baten en lasten. Het is een systeem dat alle ontvangsten en uitgaven worden toegerekend aan het (begrotings)jaar waarop zij betrekking hebben.
Structurele exploitatieruimte	Een percentage waarmee beoordeeld kan worden welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De structurele exploitatieruimte wordt berekend door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten.
Taakveld	Eenheid waarin de programma's, of waarin de eenheden in overzichten en bedragen in het programmaplan, zijn onderverdeeld.
Verbonden partij	Een verbonden partij is een derde rechtspersoon waarbij de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft.
Vervangingsinvesteringen	Investeringen die dienen ter vervanging van bestaande voorzieningen die technisch en/of economisch aan vervanging toe zijn. Vervanging vindt plaats uit het oogpunt van instandhouding van het bestaande voorzieningenniveau binnen de gemeente. Het doen van vervangingsinvesteringen behoort daarmee tot de reguliere bedrijfs- en taakuitvoering van de gemeente.
Vlottende activa	Investeringen die normaliter binnen een jaar weer in geld worden omgezet, zoals voorraden (bijv. grond- en hulpstoffen), vorderingen, kas- en banksaldi.
Voorziening	Een voorziening is een reservering voor toekomstige uitgaven die voortvloeit uit een gebeurtenis in het verleden. Aan voorzieningen zijn specifieke BBV-voorschriften gebonden.
Wadi	Een voorziening voor de infiltratie van regenwater. Een wadi is een laagte waarin het regenwater zich kan verzamelen en in de bodem kan infiltreren. Meestal is een wadi beplant met gras of biezen. Een wadi helpt verdroging van de bodem tegen te gaan, vormt een buffer bij overvloedige regenval.

Weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit geeft aan hoeveel geld en mogelijkheden een gemeente heeft om niet-begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te dekken. Daarbij kan gedacht worden aan de algemene reserve 'sec', de onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorzien incidenteel. Zie ook paragraaf 6.2 over weerstandsvermogen en risicobeheersing.

De incidentele weerstandscapaciteit bestaat o.a. uit de algemene reserve 'sec', de begrotingspost onvoorzien incidenteel. De structurele weerstandscapaciteit wordt bepaald door de onbenutte deel van de belastingcapaciteit. Het is een politieke afweging om te bepalen welke delen van de incidentele en structurele componenten men tot de weerstandscapaciteit wil rekenen.

Weerstandsvermogen

Is de relatie die gelegd wordt tussen de financieel gekwantificeerde risico's (de benodigde weerstandscapaciteit) en de middelen die de gemeente beschikbaar heeft om de risico's financieel af te kunnen dekken (de beschikbare weerstandscapaciteit).

8.10 Verplichte kengetallen

Met ingang van de Beleidsbegroting 2022-2025 hebben we de verplichte kengetallen van de landelijke website 'waarstaatjegemeente' toegevoegd aan de bijlagen. Hierin staan veelal verouderde gegevens. Dit vinden we niet stroken met de opzet van een begrotingsprogramma. In enkele gevallen zijn de gegevens van de verplichte kengetallen voor een bepaald jaar ineens ververst met actuelere cijfers (bijv. in de kolom begroting 2023 staan andere uitkomsten dan in de kolom werkelijk 2022, terwijl beide uitkomsten gestoeld zijn op bijv. het jaar 2021). Dit kunnen we niet meer aanpassen, omdat we verplicht zijn aansluiting te houden met deze landelijke cijfers.

Alle gegevens uit onderstaande tabellen komen van de website [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl)

1. Veiligheid

	Werkelijk 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Verwijzingen naar Halt (per 1.000 inwoners in de leeftijd 12-17 jaar)	10 (2022)	10 (2021)	8 (2022)
Winkeldiefstallen (aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners)	1,7 (2022)	1,7 (2021)	1,9 (2022)
Geweldsmisdrijven (aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners)	4,2 (2022)	3,9 (2021)	4,3 (2022)
Diefstallen uit woning (aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners)	1,7 (2022)	1,6 (2021)	1,7 (2022)
Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte (aantal per 1.000 inwoners)	7,1 (2022)	5,6 (2021)	5,8 (2022)

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

Dit taakveld heeft geen verplichte BBV Indicatoren.

3. Economie

	Werkelijk 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Het aantal vestigingen van bedrijven (per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar)	114 (2022)	152,9 (2021)	158,7 (2021)
Functiemenging (de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken))	was nog niet beschikbaar	56,9% (2021)	57% (2022)

4. Onderwijs

	Werkelijk 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Omvang absoluut verzuim (niet ingeschreven op een school) (per 1.000 leerlingen)	1 (2017)	1 (2017)	1 (2017)
Omvang relatief verzuim (wel ingeschreven, maar ongeoorloofd aanwezig) (per 1.000 leerlingen)	18 (2021)	16 (2021)	1 (2022)
Aantal vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (percentage van het totaal aantal leerlingen 12-23 jaar)	1,9% (2021)	1,9% (2021)	1,9% (2021)

5. Sport, cultuur & recreatie

	Werkelijk 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Percentage niet sporters (t.o.v. het totaal aantal inwoners)	42,50%	49,2% (2020)	49,2% (2020)

6. Sociaal domein

	Werkelijk 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Aantal banen (per 1000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar)	829,6 (2021)	974,7 (2021)	982,1 (2022)
Het percentage jongeren (12-21 jaar) met een delict voor de rechter (t.o.v. het totaal aantal jongeren tussen de 12-21 jaar)	1% (2020)	1% (2020)	1% (2021)
Het aantal kinderen in uitkeringsgezinnen (percentage kinderen tot 18 jaar)	6% (2021)	6% (2020)	6% (2021)
Netto arbeidsparticipatie (percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking)	70% (2021)	66,4% (2020)	72,8% (2022)
Aantal werkloze jongeren (percentage werkloze jongeren 16-22 jaar)	2% (2021)	3% (2020)	2% (2021)
Personen met een bijstandsuitkering (per 10.000 inwoners)	528 (2021)	528,4 (2021)	528,4 (2021)
Personen met een lopend re-integratietraject (per 10.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar)	11 (2022)	199,4 (2020)	148,9 (2022)
Aantal jongeren dat gebruik maakt van jeugdhulp (percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp t.o.v. alle jongeren tot 18 jaar)	12,2% (2022)	13,6% (2020)	14,2% (2022)
Aantal jongeren met een beschermingsmaatregel (percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel t.o.v. alle jongeren tot 18 jaar)	1,9% (2022)	2,3% (2021)	2,1% (2022)
Aantal jongeren met een reclasseringsmaatregel (percentage jongeren 12-22 jaar met een jeugdreclasseringsmaatregel t.o.v. alle jongeren 12-22 jaar)	0,5% (2022)	0,5% (2020)	0,5% (2022)
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo (per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep)	840 (2022)	910 (2021)	910 (2022)

7. Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid

	Werkelijk 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Omvang huishoudelijk restafval (kg/inwoner)		77 (2020)	69 (2021)
Hernieuwbare elektriciteit (aandeel nieuwe energie als percentage van het totale energieverbruik in de gemeente)		79,1% (2020)	68,1% (2021)

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

	Werkelijk 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Nieuw gebouwde woningen (per 1.000 woningen)		8,8 (2021)	5,8 (2022)
Demografische druk (de som van het aantal personen van 0-20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar)	69,7% (2022)	69,7% (2022)	69,4% (2023)

9. Bestuur en ondersteuning

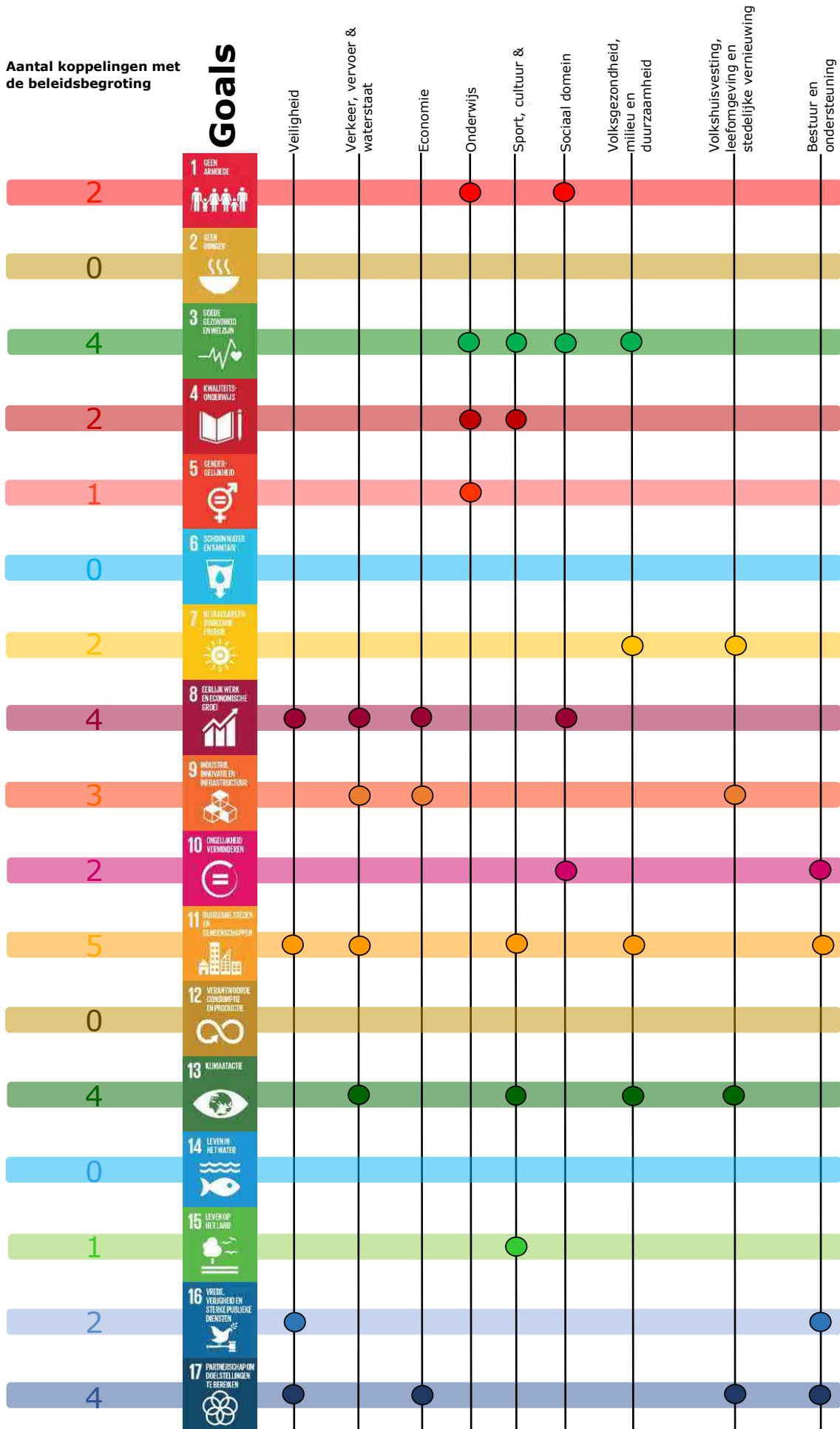
	Werkelijk 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Formatie (fte per 1.000 inwoners)	9,75	8,76	9,77
Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	8,66	8,22	8,67
Apparaatskosten (kosten per inwoner)	725,21	774,52	932,37
Overhead (percentage van de totale lasten)	8,42%	7,76%	10,22%
Externe inhuur (percentage van totale loonsom + kosten externen)	18,63%	3,34%	4,03%
Gemiddelde WOZ-waarde (x € 1.000)	€ 243 (2022)	€ 221 (2021)	€ 292 (2023)
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	€ 860 (2022)	€ 755 (2021)	€ 889 (2023)
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€ 901 (2021)	€ 795 (2021)	€ 928 (2023)

8.11 Global Goals

Bijgaand overzicht geeft een visuele indruk van de Global Goals waarop per begrotingsprogramma de grootste focus ligt. Het is daarbij belangrijk om de kanttekening te plaatsen dat elk programma in meer of mindere mate een bijdrage levert aan elk van de doelen en dat dit overzicht geen kwantitatieve meting betreft. Het overzicht biedt inzicht in de belangrijkste aandachtsgebieden die elk programma heeft en hoe die verdeeld zijn. Ook wordt duidelijk op welke Global Goals juist in meerdere programma's de focus ligt.

Aantal koppelingen met de beleidsbegroting

Goals

8.12 Aangenomen amendementen en moties

(Wordt aangevuld na de raadsvergadering van 8 november 2023)

Bezoekadres stadhuis
Burgemeester van der Dussenplein 1

Postadres
Postbus 18, 7550 AA Hengelo

Telefoonnummer
14-074

E-mail
Gemeente@hengelo.nl

www.hengelo.nl

Gemeente
Hengelo

Beantwoording vragen n.a.v. technisch beraad 12 oktober 2023: Beleidsbegroting 2024-2027 (zaaknummer 3641629) en Belastingverordeningen en tarieven 2024 (zaaknummer 3639451)

Onderwerpen/vragen:	Antwoorden:																														
<u>Pagina 90: 6.71C Dagbesteding Wmo (€ 256.000 nadeel)</u> Wat zijn de specifieke bedragen van de verschillende verklaringen in de toelichting?	Het nadeel in 2024 ten opzichte van 2023 bestaat voor € 183.000 uit prijsindexatie en voor € 73.000 uit de verwachte volume ontwikkeling binnen de Wmo. Meerjarig zien we een voordeel van € 563.000 door uitvoeren van het beleid en de inzet van voorliggende voorzieningen. Zie hiervoor ook de Zomernota, 23-FP-11.																														
<u>Pagina 90/91: 6.72A t/m 6.74C en 6.82A en B Jeugdhulp (€ 2.848.000 nadeel)</u> Wat zijn de specifieke bedragen van de verschillende verklaringen in de toelichting (bullets)?	Specificatie per onderdeel is: <table> <tr> <td>- Begeleiding</td> <td>+ € 260.000</td> </tr> <tr> <td>- Behandeling en beschikbaarheidsvoorzieningen</td> <td>- € 1.712.000</td> </tr> <tr> <td>- Dagbesteding</td> <td>+ € 44.000</td> </tr> <tr> <td>- Diagnostiek</td> <td>- € 19.000</td> </tr> <tr> <td>- Wonen en verblijf: Gezinsgericht</td> <td>- € 566.000</td> </tr> <tr> <td>- Wonen en verblijf: Gesloten plaatsing</td> <td>- € 411.000</td> </tr> <tr> <td>- Landelijk transitiearrangement</td> <td>+ € 805.000</td> </tr> <tr> <td>- Jeugdbescherming en reclassering</td> <td>- € 479.000</td> </tr> <tr> <td>- Uitkomst onderzoek reële tarieven</td> <td>- € 770.000</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>- € 2.848.000</td> </tr> </table>	- Begeleiding	+ € 260.000	- Behandeling en beschikbaarheidsvoorzieningen	- € 1.712.000	- Dagbesteding	+ € 44.000	- Diagnostiek	- € 19.000	- Wonen en verblijf: Gezinsgericht	- € 566.000	- Wonen en verblijf: Gesloten plaatsing	- € 411.000	- Landelijk transitiearrangement	+ € 805.000	- Jeugdbescherming en reclassering	- € 479.000	- Uitkomst onderzoek reële tarieven	- € 770.000	Totaal	- € 2.848.000										
- Begeleiding	+ € 260.000																														
- Behandeling en beschikbaarheidsvoorzieningen	- € 1.712.000																														
- Dagbesteding	+ € 44.000																														
- Diagnostiek	- € 19.000																														
- Wonen en verblijf: Gezinsgericht	- € 566.000																														
- Wonen en verblijf: Gesloten plaatsing	- € 411.000																														
- Landelijk transitiearrangement	+ € 805.000																														
- Jeugdbescherming en reclassering	- € 479.000																														
- Uitkomst onderzoek reële tarieven	- € 770.000																														
Totaal	- € 2.848.000																														
<u>Pagina 122/123: 0.4 Ondersteuning organisatie (€ 3.257.000 nadeel)</u> Wat zijn de specifieke bedragen van de verschillende verklaringen in de toelichting? Wat is het bedrag dat gemoeid is met indexering? Is de € 800.000 een last?	Specificatie per onderdeel is (* € 1.000): <table> <tr> <td>24-NB-9.2 Dienstverlening</td> <td>- 294</td> </tr> <tr> <td>24-NB-9.3 Participatie</td> <td>- 115</td> </tr> <tr> <td>24-NB-9.7 Data-gedreven sturen</td> <td>- 348</td> </tr> <tr> <td>24-NB-9.8 Recrutment</td> <td>- 272</td> </tr> <tr> <td>24-NB-9.9 Projectcontrol</td> <td>- 242</td> </tr> <tr> <td>Invoer office 365</td> <td>- 187</td> </tr> <tr> <td>Wet Open Overheid structureel</td> <td>- 150</td> </tr> <tr> <td>Wet Open Overheid structureel incidenteel</td> <td>- 215</td> </tr> <tr> <td>Budget overhead a.g.v. uitbreiding formatie ¹⁾</td> <td>- 800</td> </tr> <tr> <td>Toename kapitaallasten</td> <td>- 820</td> </tr> <tr> <td>Salarisstijging CAO</td> <td>- 636</td> </tr> <tr> <td>Prijsindexatie 2024</td> <td>- 118</td> </tr> <tr> <td>Gas</td> <td>- 220</td> </tr> <tr> <td>Hogere inkomsten I&IT</td> <td><u>1.161</u></td> </tr> <tr> <td></td> <td>- 3.257</td> </tr> </table> ¹⁾ Het budget overhead is bedoeld om de bedrijfsvoering te laten meegroeien met de organisatie. Het gaat hier dus om een kostencomponent.	24-NB-9.2 Dienstverlening	- 294	24-NB-9.3 Participatie	- 115	24-NB-9.7 Data-gedreven sturen	- 348	24-NB-9.8 Recrutment	- 272	24-NB-9.9 Projectcontrol	- 242	Invoer office 365	- 187	Wet Open Overheid structureel	- 150	Wet Open Overheid structureel incidenteel	- 215	Budget overhead a.g.v. uitbreiding formatie ¹⁾	- 800	Toename kapitaallasten	- 820	Salarisstijging CAO	- 636	Prijsindexatie 2024	- 118	Gas	- 220	Hogere inkomsten I&IT	<u>1.161</u>		- 3.257
24-NB-9.2 Dienstverlening	- 294																														
24-NB-9.3 Participatie	- 115																														
24-NB-9.7 Data-gedreven sturen	- 348																														
24-NB-9.8 Recrutment	- 272																														
24-NB-9.9 Projectcontrol	- 242																														
Invoer office 365	- 187																														
Wet Open Overheid structureel	- 150																														
Wet Open Overheid structureel incidenteel	- 215																														
Budget overhead a.g.v. uitbreiding formatie ¹⁾	- 800																														
Toename kapitaallasten	- 820																														
Salarisstijging CAO	- 636																														
Prijsindexatie 2024	- 118																														
Gas	- 220																														
Hogere inkomsten I&IT	<u>1.161</u>																														
	- 3.257																														

Beantwoording vragen n.a.v. technisch beraad 12 oktober 2023: Beleidsbegroting 2024-2027 (zaaknummer 3641629) en Belastingverordeningen en tarieven 2024 (zaaknummer 3639451)

<u>Pagina 147: Grafiek 5. Gemeentelijke belastingcapaciteit</u> Waarom stijgt het percentage van 86% rekening 2022 naar 92% in 2027? Graag nadere duiding per jaar.	Hierna vindt u zowel de waarden van onze belastingtarieven, opgeteld tot de woonlasten voor Hengelo in de jaren 2022 t/m 2027. Daaronder ziet u de ontwikkeling van het Nederlandse gemiddelde. In 2024 zijn de OZB lasten verhoogd met 8,9% (inflatiecorrectie) ten opzichte van 2023. Het tarief voor de afvalstoffenheffing blijft nagenoeg gelijk in 2024. Voor 2023 e.v. is voor Hengelo alleen een jaarlijkse stijging van de rioolheffing van 2% als groei van de lasten (niet inflatie) meegenomen, omdat deze onderdeel uitmaakte van GRP (PWR was nog niet vastgesteld, inmiddels wel). De overige heffingen zijn gelijk gehouden. deze onderdeel uitmaakte van GRP (PWR was nog niet vastgesteld, inmiddels wel). De overige heffingen zijn gelijk gehouden. Voor de meerjarenramingen 2025-2027 hanteren we in de begroting constante lonen en prijzen (vandaar de Hengelose woonlasten in de meerjarenramingen zonder inflatie). Coelo (de publicerende instelling) publiceert alleen de woonlasten voor het huidige jaar, dus 2023. Dit betekent, dat we altijd onze woonlasten vergelijken met het Nederlands gemiddelde van een jaar eerder. <table border="1" data-bbox="891 687 2098 983"> <thead> <tr> <th rowspan="2">5. Gemeentelijke belastingcapaciteit</th> <th>Realisatie</th> <th colspan="5">Begroting</th> </tr> <tr> <th>2022</th> <th>2023</th> <th>2024</th> <th>2025</th> <th>2026</th> <th>2027</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>A. OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde</td> <td>+</td> <td>305</td> <td>320</td> <td>348</td> <td>348</td> <td>348</td> <td>348</td> </tr> <tr> <td>B. Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde</td> <td>+</td> <td>253</td> <td>258</td> <td>263</td> <td>268</td> <td>274</td> <td>279</td> </tr> <tr> <td>C. Afvalstoffenheffing voor een gezin</td> <td>+</td> <td>222</td> <td>237</td> <td>237</td> <td>237</td> <td>237</td> <td>237</td> </tr> <tr> <td>D. Eventuele heffingskorting voor een gezin</td> <td>-</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde</td> <td></td> <td>780</td> <td>815</td> <td>848</td> <td>853</td> <td>859</td> <td>864</td> </tr> <tr> <td>E. Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1</td> <td>/</td> <td>904</td> <td>944</td> <td>944</td> <td>944</td> <td>944</td> <td>944</td> </tr> <tr> <td>Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar er voor</td> <td></td> <td>86,3%</td> <td>86,3%</td> <td>89,8%</td> <td>90,4%</td> <td>90,9%</td> <td>91,5%</td> </tr> </tbody> </table>	5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	Realisatie	Begroting					2022	2023	2024	2025	2026	2027	A. OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	+	305	320	348	348	348	348	B. Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	+	253	258	263	268	274	279	C. Afvalstoffenheffing voor een gezin	+	222	237	237	237	237	237	D. Eventuele heffingskorting voor een gezin	-	0	0	0	0	0	0	Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde		780	815	848	853	859	864	E. Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1	/	904	944	944	944	944	944	Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar er voor		86,3%	86,3%	89,8%	90,4%	90,9%	91,5%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	Realisatie		Begroting																																																																			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027																																																																
A. OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	+	305	320	348	348	348	348																																																															
B. Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	+	253	258	263	268	274	279																																																															
C. Afvalstoffenheffing voor een gezin	+	222	237	237	237	237	237																																																															
D. Eventuele heffingskorting voor een gezin	-	0	0	0	0	0	0																																																															
Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde		780	815	848	853	859	864																																																															
E. Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1	/	904	944	944	944	944	944																																																															
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar er voor		86,3%	86,3%	89,8%	90,4%	90,9%	91,5%																																																															
<u>Pagina 158: Risico's grondprijsdaling</u> Op dit moment gaan we in de begroting er vanuit dat de risico's op een grondprijsdaling zijn toegenomen. Hoe groot is het risico op grondprijsdaling?	We schatten in dat het risico op prijsdaling zich voordoet op 25%. Een inschatting van een risico van 50% of hoger wordt niet meer als een risico gezien. Dan wordt (in dit geval) de grondprijsdaling verwerkt in de begroting. Het is duidelijk dat er veel onzekerheid in de markt is. We gaan daarom bij het bepalen van de grondprijzen extern weer de prijzen laten taxeren.																																																																					
<u>Pagina 158: Sociale huisvesting</u> Hoeveel zit er in het potje sociale huisvesting?	Er staat op pagina 158 geen tekst over het potje sociale huisvesting. Aangenomen wordt dat er bedoeld wordt op de raadsbrief van 5 januari 2022 met zaaknummer 3343720 (en de consultatie van de Raad op 26 januari). Daarin geeft het college aan dat het voornemens is om jaarlijks bij de herzieningen van de grondexploitaties suggesties te doen voor het oormerken van het ontvangen voordeel veroorzaakt door de enorme prijsstijging. Omdat de voordelen bij de herzieningen van 2023 nog niet waren gerealiseerd, zijn er geen voorstellen gedaan. Daarnaast merken we bij het opstellen van de begroting dat het risico op een grondprijsdaling toeneemt.																																																																					

Beantwoording vragen n.a.v. technisch beraad 12 oktober 2023: Beleidsbegroting 2024-2027 (zaaknummer 3641629) en Belastingverordeningen en tarieven 2024 (zaaknummer 3639451)

<u>Pagina 213: Reserve dekking kapitaallasten</u> Voor welke investeringen is deze reserve ingezet?	Het gaat om de volgende investeringen: • F35 Hengelo-Borne • F35 uitvoeringskrediet oversteekplaats Kuiperdijk • Uitvoeringskrediet F35 en Veldbeek Watertorenlaan-Parallelweg • Uitvoeringskrediet Enschedesestraat • Uitvoeringskrediet Kuipersdijk • Herinrichting Bataafse Kamp • Voorbereiding en uitvoeringskrediet Deurningerstraat fase 2 • Herinrichting Lansinkesweg/Industriestraat (HvZ) • HVV Tubantia kunst- en natuurgrasvelden • Nieuwbouw stadkantoor (verplichte afschrijving uren projectleider) • Twentse Ros fietscrossbaan • Aanpalende infra Laan Zuid
<u>Pagina 213: Voorbeeld reserve dekking kapitaallasten</u> Graag een voorbeeld hoe deze reserve werkt	<u>Voorbeeld:</u> Stel investering € 10 miljoen in een nieuw schoolgebouw. Hiervoor is de gemeente <u>niet</u> onderhoudsverantwoordelijk. Dit begint dan met een eenmalige storting van € 10 miljoen uit bijvoorbeeld de algemene reserve in de reserve dekking kapitaallasten. De afschrijvingstermijn voor nieuwbouw scholen is op basis van de nota investerings- en activeringsbeleid bepaald op 60 jaar (conform rijksvergoeding in het gemeentefonds). Dit betekent dat 60 jaar lang het afschrijvingsbedrag van € 166.667 uit de reserve dekking kapitaallasten wordt gedekt. Na 60 jaar zijn er geen dekkingsmiddelen meer voorhanden en komt dit ten laste van het begrotingsaldo. <u>Vastgesteld beleid: Zie bijlage 1:</u> Hoe om te gaan met nieuwe investeringsaanvragen op basis van de vastgestelde nota Investerings- en activeringsbeleid (19 april 2023).
<u>Pagina 216: Reserve vluchtelingen</u> Zijn er al middelen ingezet voor Jeugdzorg/Wmo uit deze reserve?	Vooralsnog kunnen wij de meerkosten Jeugd en WMO dekken uit de reguliere exploitatiebegroting 2023 Vluchtelingen. Deze wordt betaald uit de ontvangen rijksvergoeding. Naar verwachting hebben wij voor 2023 geen aanvullend budget/dekking nodig uit de reserve vluchtelingen.
<u>Pagina 217: Voorziening samenwerking schoolbesturen Primair Onderwijs</u> Waarom zit er nog € 814.000 in de voorziening en waarvoor is dit nodig?	Symbio heeft eind 2019 een vierjarig plan opgesteld om de middelen tot 2025 te benutten. Hierna zijn alle verplichtingen afgedaan die voor rekening van de gemeente komen en zal de voorziening opgeheven worden. Dan zijn alle middelen ingezet conform plan. Medio 2025 dient Symbio hierover verantwoording af te leggen. Dit zal dan ook een besluitpunt zijn in de gemeentelijke Jaarstukken 2025.

Beantwoording vragen n.a.v. technisch beraad 12 oktober 2023: Beleidsbegroting 2024-2027 (zaaknummer 3641629) en Belastingverordeningen en tarieven 2024 (zaaknummer 3639451)

	Deze specifieke voorziening is gevormd om de continuïteit van onderwijs te garanderen bij de fusie tussen Primato en de toenmalige Dr. Schaepmanstichting, nu gezamenlijk Symbio. Dit vanuit de rol dat de gemeente verantwoordelijk is voor het in stand houden van openbaar onderwijs in de gemeente. Hierop heeft de raad dan ook een besluit genomen eind 2019 over de inzet van de middelen om deze fusie mogelijk te maken van de 'oud Primato scholen'.
<u>Pagina 222: 8.3 Emu-saldo</u> Waarom wijkt het (positieve) bedrag in 2025 (43.581) zo af in vergelijking met de andere jaren?	<i>Presentatiefout leidt tot de gestelde vraag</i> In de analyse van de onderliggende getallen van het emu-saldo is gebleken, dat deze het gevolg is van een presentatiefout in het overzicht Voorzieningen in bijlage 8.1.3 op blz. 217 van de Beleidsbegroting. Als we overgaan tot het vermelden van de bedragen in de juiste kolommen zou de vraag niet meer gesteld zijn, omdat het grote overschot emu-saldo in 2025 er dan niet meer is. Het is een presentatiefout in de aanvullende overzichten en het heeft geen effect op het begrotingssaldo 2024-2027. <i>Aard van de foutieve verwerking</i> Op regel 512-Voorziening complexen derden was in 2025 het getal 17.596 (€ 17,6 miljoen) opgenomen als vermeerdering, terwijl dit een vermindering had moeten zijn. Dit betreft het opheffen van de voorziening van het complex Veldkamp, dat in 2025 afgerekend wordt met de gemeente Borne. Na afwikkeling kan de voorziening vrij vallen. Deze mutatie is door verrekening van de betaling aan Borne met de Voorziening complexen derden en de Reserve grondexploitaties budgettair neutraal voor de exploitatie. <i>Herstel</i> Het bedrag 17.596 wordt weggehaald in de kolom vermeerdering en opgenomen in de kolom vermindering, waarna de tellingen in de rij voor ultimo 2025, 2026 en 2027 eveneens worden aangepast. De totalen per kolom wijzigen mee. <i>Doorwerkingsfout</i> Een aantal overzichten hebben o.a. de voorzieningenmutaties als basis. Dit geldt voor: - het overzicht Emu-saldo (bijlage 8.3 op blz. 222); - de geprognosticeerde balans (paragraaf 6.2.6 op blz. 150) - de kengetallen netto schuldquote, gecorrigeerde netto schuldquote en solvabiliteit (paragraaf 6.2.5 op blz. 147). <i>Hoe gaan we herstellen</i> De hiervoor genoemde pagina's worden vervangen door dezelfde overzichten met juiste getallen. Ten behoeve van de besluitvorming wordt een erratum aangeboden met deze aanpassingen. Het erratum wordt al aan de gemeenteraad beschikbaar gesteld voor de politieke markt op 17 oktober.

Beantwoording vragen n.a.v. technisch beraad 12 oktober 2023: Beleidsbegroting 2024-2027 (zaaknummer 3641629) en Belastingverordeningen en tarieven 2024 (zaaknummer 3639451)

	Er zal een nieuwe (herziene) versie van de Beleidsbegroting aan de gemeenteraad worden aangeboden waarin de aanpassingen zoals in bijlage 2 zijn verwerkt (vervanging van de foutieve pagina's door de pagina's van het erratum). <i>Bijlage 2 : Erratum Beleidsbegroting 2024-2027</i>
<u>Pagina 246: Apparaatskosten (kosten per inwoner)</u> Behoorlijke stijging van apparaatskosten naar € 932,37 in de begroting 2024. Wat is hiervoor de verklaring/onderbouwing?	De belangrijkste kostencomponent van de apparaatskosten betreffen de personeelslasten. In de begroting 2024 belopen de personeelslasten € 71 miljoen terwijl er in de begroting van 2023 sprake was van een personeelsbegroting van € 60 miljoen (voor de aanpassing als gevolg van de CAO). Wanneer deze uitzetting van € 11 miljoen wordt gerelateerd aan 82.384 inwoners dan levert dit al een uitzetting op van bijna € 134 per inwoner, los van de overige uitzettingen zoals prijscompensatie van 8,9% over alle overheadkosten (m.n. I &IT, huisvesting).

Beantwoording vragen n.a.v. technisch beraad 12 oktober 2023: Beleidsbegroting 2024-2027 (zaaknummer 3641629) en Belastingverordeningen en tarieven 2024 (zaaknummer 3639451)

Bijlage 1: Paragraaf 7.2 Nieuwe investeringsaanvragen uit Nota investerings- en activeringsbeleid

Bij uitbreidings- en vervangingsinvesteringen wordt uitgegaan van het toepassen van de reguliere lineaire afschrijvings- en rentesystematiek in de exploitatie. Na afloop van de gebruiksduur van het actief vallen de kapitaallasten vrij in de exploitatie en ontstaat er ruimte om een nieuwe vervangingsinvestering met bijbehorende kapitaallasten te ramen.

Alle vaste activa worden voor het bedrag van de investering geactiveerd. Een uitzondering hierop vormt de bijdragen van derden (provincie, rijk, particulier etc.), die in directe relatie staan met het actief (de investering). Deze bijdrage wordt (conform het BBV) in mindering gebracht op het actief, zodat een netto-investering ontstaat. Op deze netto-investering wordt dan afgeschreven. Over de (restant) boekwaarde wordt in werkelijkheid maandelijks de rente ten laste van de exploitatie gebracht.

Voor alle nieuwe en uitbreidingsinvesteringen is de Zomernota jaarlijks het geëigende moment voor de integrale afweging in de gemeenteraad. In geval van nieuwe en uitbreidingsinvesteringen ontkomen we er niet aan ook oog te hebben voor de structurele onderhouds- en/of beheerskosten, die uit een investering voortvloeien, ook al wordt de investering zelf volledig gefinancierd uit middelen van derden (rijks- en provinciale subsidies e.d.). Dit betekent dat we bij elk nieuw project alle structurele kosten direct helder in beeld brengen, zodat het college en uiteindelijk de gemeenteraad de juiste afweging kan maken bij een investeringsaanvraag.

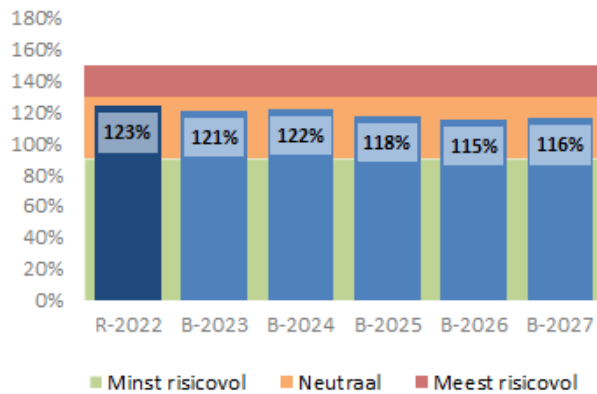
Reserve dekking kapitaallasten

Door de wijziging van de BBV-systematiek met ingang van 2017 is het niet meer toegestaan om vanuit reserves rechtstreeks een bijdrage te doen om het investeringsbedrag te verlagen, om vervolgens dit nettobedrag (investering +/- reserve) af te schrijven. Met ingang van 2017 moet de volledige investering worden geactiveerd voor investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut. Voor de oude 'probleemgevallen' in deze overgangsfase zijn toen de eerder gereserveerde middelen uit andere reserves gestort in de reserve dekking kapitaallasten. De jaarlijkse afschrijvings- en/of rentelasten van deze specifieke investeringen worden dan jaarlijks gedekt uit de reserve dekking kapitaallasten. Door deze constructie vallen op termijn geen middelen in de begroting vrij (afschrijving en rente zijn lasten waar een reserveonttrekking tegenover staat als bate), als de afschrijvingsduur is afgelopen. Er is dan geen vrijvallende ruimte in de begroting om nieuwe vervangingsinvesteringen (of eventueel levensduur verlengende investeringen) te dekken. Vanuit het oogpunt van gedegen financieel beleid gaat voor alle nieuwe en uitbreidingsinvesteringen de voorkeur uit naar het toepassen van de reguliere lineaire afschrijvings- en rentesystematiek ten laste van de exploitatie. Na afloop van de gebruiksduur van het actief vallen de kapitaallasten vrij in de exploitatie en ontstaat er ruimte om een nieuwe vervangingsinvestering met bijbehorende kapitaallasten te ramen.

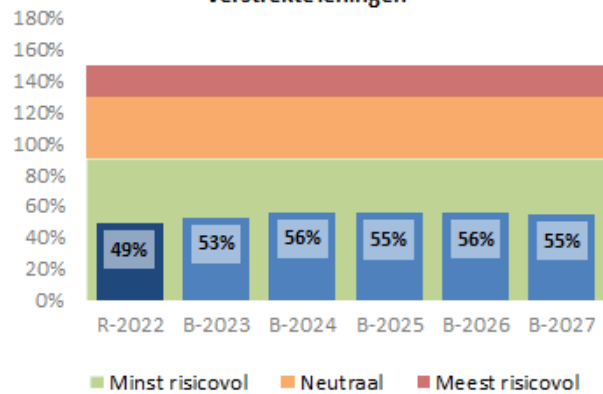
Bijlage 2 - Erratum Beleidsbegroting 2024-2027

6.2.5 Kengetallen

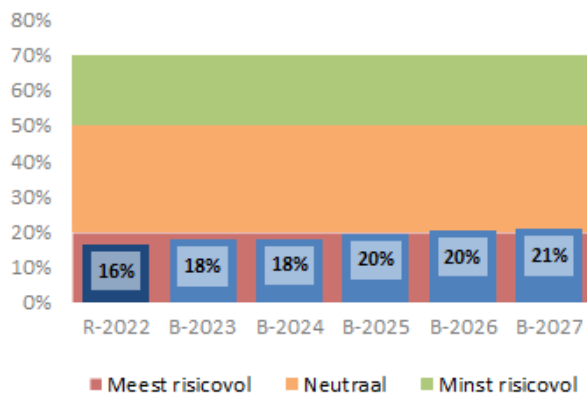
1a. Netto schuldquote

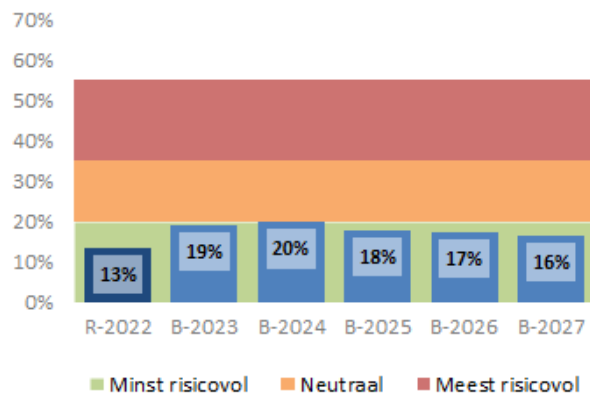
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

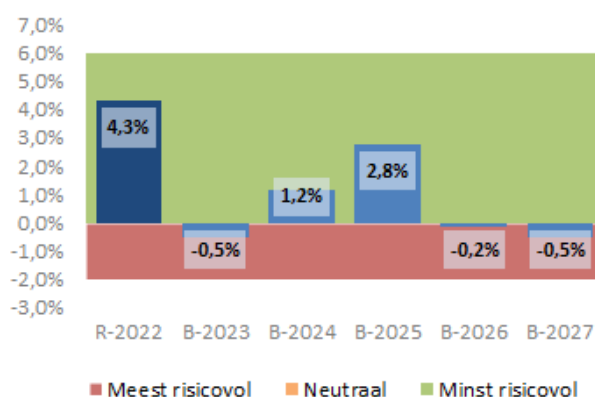
2. Solvabiliteitsratio

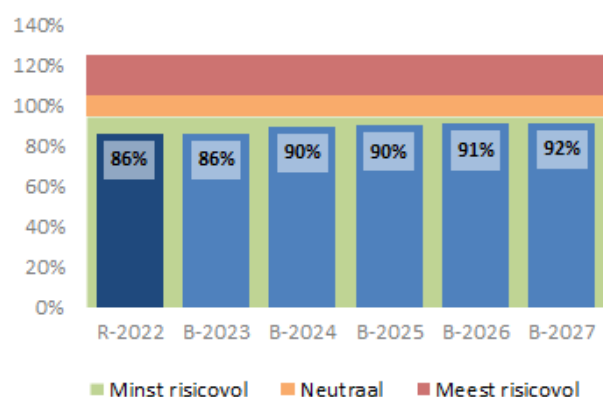
3. Grondexploitatie

4. Structurele exploitatieruimte

5. Gemeentelijke belastingcapaciteit

Geprognosticeerde balans

Prognose meerjarenbalans	Realisatie 2022	gewijzigde Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Activa						
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	2.529	2.529	2.529	2.529	2.529	2.529
Materiële vaste activa	282.183	287.222	288.282	284.814	280.746	275.924
Financiële vaste activa	269.578	254.807	238.566	237.010	215.450	213.937
Totaal vaste activa	554.290	544.558	529.377	524.353	498.725	492.390
Vlottende activa						
Voorraden	51.931	75.044	75.547	70.787	65.912	60.844
Uitzettingen	105.546	73.287	46.334	31.972	31.672	31.772
Liquide middelen	665	8.087	7.570	4.890	0	0
Overlopende activa	36.305	36.405	36.605	36.805	36.905	36.905
Totaal vlottende activa	194.447	192.823	166.056	144.454	134.489	129.521
Totaal activa	748.737	737.381	695.433	668.807	633.214	621.911
Passiva						
Vaste passiva						
Reserves (ex. begrotingsresultaat)	104.660	130.786	125.567	129.515	129.363	131.541
Resultaat boekjaar	17.256	-13	471	1.019	-1.399	-2.942
Voorzieningen	37.290	36.751	35.906	18.660	19.096	20.124
Vaste schuld	526.272	502.249	466.593	452.146	404.207	387.455
Totaal vaste passiva	685.478	669.773	628.537	601.340	551.267	536.178
Vlottende passiva						
Vlottende schuld	16.256	20.605	19.893	20.464	34.944	38.730
Overlopende passiva	47.003	47.003	47.003	47.003	47.003	47.003
Totaal vlottende passiva	63.259	67.608	66.896	67.467	81.947	85.733
Totaal passiva	748.737	737.381	695.433	668.807	633.214	621.911

Toelichting geprognosticeerde balans

Deze balans is het resultaat van de Jaarstukken 2022 met daarbij de verwachtingen van de gewijzigde begroting 2023 en deze begroting 2024-2027. De financieringsbehoefte uit zich in de vlottende schuld. Met de huidige prognoses van toekomstige resultaten, ontwikkeling van grondexploitaties, komende investeringen en aflossingsafspraken over geleend geld verwachten we geen grote financieringsbehoefte te moeten invullen.

We hebben onder de post Uitzettingen het saldo bij de staat (schatkistbankieren) opgenomen. Dit saldo zal eerst worden ingezet om de financieringsbehoefte in te vullen.

8.1.3 Mutaties in de voorzieningen

Nr	Voorzieningen	31-12-2023		31-12-2024		31-12-2025		31-12-2026		31-12-2027	
		vermeerdering	vermindering	vermeerdering	vermindering	vermeerdering	vermindering	vermeerdering	vermindering	vermeerdering	vermindering
503	Voorziening pensioen wethouders	7.050	387	7.165	387	7.280	387	7.395	387	7.510	387
509	Voorziening Spaarverlof										
512	Voorziening Complexen derden	17.360	237	17.597	-	17.597	-	-	-	-	-
522	Voorziening wachtgeld Muziekschool reorganisatie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
536	Voorziening Samenwerking schoolbesturen Primair Onderwijs	814	-	814	-	814	-	814	-	814	-
	Verplichtingen en risico's	25.224	624	25.576	387	8.094	387	8.209	387	8.324	272
533	Voorziening onderhoud vastgoed	2.768	1.371	2.034	1.371	2.375	1.371	2.750	1.371	3.476	645
537	Voorziening onderhoud haven	547	51	470	51	443	51	391	51	357	85
	Onderhoudsrealisatie	3.315	1.422	2.504	1.422	2.818	1.422	3.141	1.422	3.833	730
508	Voorziening Riolering	4.379	2.042	4.121	2.372	4.093	2.629	4.222	2.906	4.528	2.600
510	Voorziening gebiedsgericht grondwaterbeleid	1.754	-	1.754	-	1.754	-	1.754	-	1.754	-
511	Voorziening afval	2.079	-	1.951	-	1.873	-	1.770	-	1.685	85
	Derden bekleemde middelen	8.212	2.042	7.826	2.372	7.720	2.629	7.746	2.906	7.967	2.685
	Totaal voorzieningen	36.751	4.088	35.906	4.181	18.632	4.438	19.096	4.715	20.124	3.687

8.3 EMU-saldo

Het Rijk en de decentrale overheden hebben ook voor 2023 afgesproken een macro EMU-norm van -0,4% van het bruto binnenlands product per jaar te hanteren. Dit betekent, dat de lokale overheden samen in hun uitgaven de inkomsten met niet meer dan 0,4% mogen overschrijden. Het aandeel voor gemeenten hierin is 0,27%.

De basis voor het maken van afspraken over de balans tussen inkomsten en uitgaven ligt in de afspraken die in de Europese Unie zijn gemaakt. Deze zijn gericht op het voorkomen van een te grote staatsschuld. Al in 1997 is in het "Stabiliteits- en Groeipact" afgesproken dat begrotingen van overheden in evenwicht moeten zijn en dat in de groei daar naartoe het begrotingstekort maximaal 3% van het bruto binnenlands product mag bedragen.

Er liggen geen sancties onder deze afspraken. We worden niet beoordeeld op de balans in enig jaar, maar wel op de bijdrage aan het voorkomen van een overheidstekort op langere termijn. Kortom: we mogen niet jaar op jaar veel meer uitgeven, dan we binnen krijgen.

Het verloop van het EMU-saldo is als volgt:

		2023	2024	2025	2026	2027
1.	Mutaties financiële activa					
1a.	(+) Financiële vaste activa	-14.771	-16.241	-1.556	-21.560	-1.513
1b.	(+) Uitzettingen	-32.259	-26.953	-14.362	-300	100
1c.	(+) Liquide middelen	7.422	-517	-2.708	-4.862	-
1d.	(+) Overlopende activa	100	200	200	100	-
2.	Mutaties financiële passiva					
2a.	(-) Vaste schuld	-24.023	-35.656	-14.447	-47.939	-16.752
2b.	(-) Vlottende schuld	4.349	-712	100	13.462	5.185
2c.	(-) Overlopende passiva	-	-	-	-	-
3.	Verwachte boekwinst					
3a.	(-) Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	-	-	-	-	-
	Berekend EMU-saldo	-19.834	-7.143	-4.079	7.855	10.154
	EMU Saldo referentiewaarde	2023	2024	2025	2026	2027
	EMU-saldo volgens berekening	-19.834	-7.143	-4.079	7.855	10.154
	EMU-SALDO referentiewaarde	-12.938	-12.938	-12.938	-12.938	-12.938
	EMU-saldo blijft onder referentiewaarde	-6.896	5.795	8.859	20.793	23.092

Het overzicht laat zien, dat we alleen in 2023 (voorafgaand aan de budgetcyclus 2024-2027) een negatief emu-saldo moeten laten zien. We blijven binnen de referentiewaarde in de daaropvolgende jaarschijven.

Hierbij moet in acht worden genomen, dat we geen bedragen hebben opgenomen voor investeringen, die nog niet zijn goedgekeurd. Er zullen besluiten volgen in de komende 4 jaren, die leiden tot investeringen en uitgaven die het beeld weer wijzigen.

Behandelvoorstel

Onderwerp	A. Beleidsbegroting 2024-2027 B. Belastingverordeningen en tarieven 2024		
Zaaknummer	A. 3641629 / B. 3639451	Portefeuillehouder	College
Belangrijkste beslis/-bespreekpunten	De raad wordt onder meer voorgesteld om: A. Beleidsbegroting 2024-2027 1. De Beleidsbegroting 2024-2027 vast te stellen; 2. Het programmaplan (hoofdstuk 5) van de Beleidsbegroting als beleidsinhoudelijk kader vast te stellen; 3. Het college van Burgemeester en wethouders te machtigen tot het uitvoeren van het programmaplan voor het jaar 2024; 4. De lasten en baten per begrotingsprogramma, inclusief de mutaties in de reserves, als financieel kader vast te stellen voor het jaar 2024; 5. De subsidieplafonds vast te stellen voor het jaar 2024. B. Belastingverordeningen en tarieven 2024 1. De belastingverordeningen met bijbehorende tarieventabellen vast te stellen. 2. Kennis te nemen van het door het college, onder voorbehoud van vaststelling van de Verordening parkeerbelastingen 2024 door de raad, vastgestelde Aanwijzingsbesluit betaald parkeren 2024 met bijbehorende overzichtskaart fiscaal gebied per 1-1-2024.		
Historie	A. Beleidsbegroting 2024-2027 De kaders voor de Beleidsbegroting 2024-2027 zijn bepaald in de Zomernota 2023-2027. Deze Zomernota is (inclusief aangenomen amendementen en moties) vastgesteld in de raadsvergadering van 19 juli jl.. De beleidsmatige en financiële effecten van de Zomernota zijn verwerkt in de Beleidsbegroting. In de begroting staat wat de gemeente het komende jaar concreet gaat doen en wat dat mag kosten. Met een begrotingsomzet van € 379 miljoen zijn we in staat om veel activiteiten uit te voeren. De gemeente heeft voor de komende 2 jaren de begroting financieel sluitend. De jaren daarna niet. Vanaf 2026 ontvangen alle gemeenten van het Rijk te weinig compensatie voor de taken die we als gemeenten moeten uitvoeren. Door deze onzekere rijksinkomsten moeten we op korte en lange termijn weloverwogen keuzes maken. Deze strategische keuzes zijn o.a. op het gebied van stedelijke ontwikkeling, sociaal domein, wijkgericht werken, duurzaamheid en participatie. Ook is het van belang, in deze onzekere (financiële) tijden, dat we voldoende buffer achter de hand houden in de vorm van een algemene reserve. Het voorstel van het college aan de gemeenteraad is om de woonlasten (OZB, afvalstoffen- en rioolheffing) in 2024, ten opzichte van de woonlasten in 2023 en de gehanteerde inflatiecorrectie in de begroting 2024, beperkt te verhogen. B. Belastingverordeningen en tarieven 2024 Het uitgangspunt voor de belastingtarieven is de Zomernota 2023-2027. Hierin wordt voor 2024 bij de algemene dekkingsmiddelen uitgegaan van een inflatiecorrectie (indexering) van 8,9 %. Dit geldt voor OZB, precariobelasting, begraafrechten, marktgelden, rioolaansluitrecht en leges. De tarieven van de hondenbelasting worden niet verhoogd. Dit is conform het amendement C01-A02 waarmee de gemeenteraad de Zomernota 2023-2027 heeft gewijzigd. Om dit expliciet aan te geven is de Verordening hondenbelasting (met gelijkblijvende tarieven) wel opnieuw aangeboden.		

Politieke Markt	17 oktober 2023			
Voorzitter	Griffiemedewerker	Zaal	Domein	Duur
Bernadette Morskieft	Eeftink / Hartendorp	Raadzaal	Bestuur	120 min
Doel van de sessie	Oordeelsvorming			
Behandeladvies	Tijdens de politieke markt vindt behandeling van "3641629 - Beleidsbegroting 2024-2027" gezamenlijk plaats met de behandeling van "3639451 - Belastingverordeningen en tarieven 2024". Tijdens deze politieke markt vindt behandeling in eerste termijn plaats. Hierbij wordt de termijn gehouden vanaf katheders. Interrupties via de interruptiemicrofoons. Aan het einde van de sessie is er ruimte voor het college om te reageren op de inbreng uit de eerste termijn. Maximaal 2 woordvoerders per fractie en max. 5 minuten spreektijd per fractie over beide onderwerpen samen. Volgorde van de fracties: GroenLinks, D66, LokaalHengelo, PvdA, Pro Hengelo, CDA, PVV, SP, Hengelose Burgers, VVD, ChristenUnie, BurgerBelangen, Forum voor Democratie De fracties wordt gevraagd om eventuele moties en amendementen die worden overwogen in hun termijn kenbaar te maken. De leden van de raad wordt verzocht om technische vragen voorafgaand aan de vergadering te stellen, hiervoor is de gelegenheid geweest via het technisch beraad van 12 oktober jl., maar is ook mogelijk via de raadsgriffie.			
Spreekrecht publiek	ja ☒	nee ☐	duur: maximaal 5 minuten. Svp aanmelden via raadsgriffie@hengelo.nl .	

Raad	8 november 2023
Doel van de sessie	Besluitvorming
Behandeladvies	Behandelvoorstel raadsvergadering 9 november: 17.00 uur: Begin raadsvergadering met opening A01, vaststellen agenda A02 en hamerstukken. 17.00 uur - 18.30 uur Gezamenlijke behandeling van de agendapunten C01 en C02 (begroting en Belastingtarieven). D.w.z. eerste termijn van de raad met algemene beschouwingen over de Begroting (inclusief: opmerkingen over Belastingtarieven), indienen van moties en amendementen: - max. 6 min per fractie; - twee woordvoerders per fractie; - 'korte' interrupties en verhelderende vragen zijn toegestaan. Volgorde fracties in de eerste termijn: BurgerBelangen, Forum voor Democratie, VVD, ChristenUnie, SP, Hengelose Burgers, CDA, PVV, PvdA, ProHengelo, GroenLinks, Lokaal Hengelo, D66. 18.30 - 19.30 uur: Schorsing raadsvergadering/eenvoudige maaltijd 19.30 uur: Hervatting raadsvergadering, vervolg behandeling agendapunten C01 en C02 19.30 - 20.00 uur: Eerste termijn college, max. 30 minuten: - 'korte' interrupties en verhelderende vragen zijn toegestaan. v.a. 20.00 uur: Tweede termijn raad én college m.b.t. agendapunten C01 en C02 volgens de normale spelregels: - debat; - twee woordvoerders per fractie; - reactie college; - stemming over moties, amendementen en over de agendapunten.

	Uiteraard vindt er wel afzonderlijke stemming over de agendapunten C01 en C02 plaats.	
Spreekrecht publiek	nee	

RAADSBESLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3639451	hofman, rob	FAC-FIN	Hanneke Steen-Klok
ONDERWERP			
3639451 - Belastingverordeningen en tarieven 2024			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

De gemeenteraad besluit:

1. De volgende belastingverordeningen met bijbehorende tarieventabellen vast te stellen:

- a. Verordening onroerende-zaakbelasting 2024
- b. Verordening parkeerbelastingen 2024
- c. Verordening precariobelasting 2024
- d. Verordening hondenbelasting 2024
- e. Verordening toeristenbelasting 2024
- f. Verordening begraafrechten 2024
- g. Marktgeldverordening 2024
- h. Verordening reinigingsheffingen 2024
- i. Verordening rioolaansluitrecht 2024
- j. Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2024
- k. Havengeldverordening 2024
- l. Legesverordening 2024

2. Kennis te nemen van het door het college, onder voorbehoud van vaststelling van de Verordening parkeerbelastingen 2024 door de raad, vastgestelde Aanwijzingsbesluit betaald parkeren 2024 met bijbehorende overzichtskaart fiscaal gebied per 1-1-2024.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

De gemeenteraad heeft de verordeningen voor de gemeentelijke belastingen 2024 vastgesteld. De gemeentelijke woonlasten stijgen in 2024 met 4,7% voor een eigenaar van een woning en met 2% voor een huurder. Dit ligt ruim onder de 8,9%, waarmee de gemeentelijke lasten stijgen in 2024.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	AFDELING	PORT. HOUDER
3639451	hofman, rob	FAC-FIN	Hanneke Steen-Klok
ONDERWERP			
3639451 - Belastingverordeningen en tarieven 2024			

BESLUIT

De gemeenteraad besluit:

1. De volgende belastingverordeningen met bijbehorende tarieventabellen vast te stellen:
 - a. Verordening onroerendezaakbelasting 2024
 - b. Verordening parkeerbelastingen 2024
 - c. Verordening precariobelasting 2024
 - d. Verordening hondenbelasting 2024
 - e. Verordening toeristenbelasting 2024
 - f. Verordening begraafrechten 2024
 - g. Marktgeldverordening 2024
 - h. Verordening reinigingsheffingen 2024
 - i. Verordening riolaansluitrecht 2024
 - j. Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2024
 - k. Havengeldverordening 2024
 - l. Legesverordening 2024

2. Kennis te nemen van het door het college, onder voorbehoud van vaststelling van de Verordening parkeerbelastingen 2024 door de raad, vastgestelde Aanwijzingsbesluit betaald parkeren 2024 met bijbehorende overzichtskaart fiscaal gebied per 1-1-2024.

INLEIDING

Om gemeentelijke belastingen en retributies te kunnen heffen, moeten belastingverordeningen zijn vastgesteld en gepubliceerd. Indien op basis van politieke besluitvorming en/of wetgeving mutaties in deze verordeningen noodzakelijk zijn, dan worden veelal nieuwe verordeningen als geheel aangeboden.

Algemene uitgangspunten

Het uitgangspunt voor de tarieven is de Zomernota 2023-2027. Hierin wordt voor 2024 bij de algemene dekkingsmiddelen uitgegaan van een inflatiecorrectie (indexering) van 8,9 %. Dit geldt voor OZB, precariobelasting, begraafrechten, marktgeden, riolaansluitrecht en leges.

De tarieven van de hondenbelasting worden niet verhoogd. Dit is conform het amendement C01-A02 waarmee de gemeenteraad de Zomernota 2023-2027 heeft gewijzigd. Om dit expliciet aan te geven is de Verordening hondenbelasting (met gelijkblijvende tarieven) wel opnieuw aangeboden.

OZB

Bij het tarief voor de OZB wordt rekening gehouden met de waardeontwikkeling van woningen (en niet-woningen). Als de woningwaarde stijgt, gaat het procentuele tarief naar beneden. Onze doelstelling is hetzelfde bedrag van 2023, verhoogd met de inflatie van 8,9%, ophalen. Daarnaast nemen we € 180.000 euro aan proceskosten naar aanleiding van bezwaar mee in de verhoging, omdat de kosten van no-cure-no-pay bureaus onze opbrengst verminderen. Dit is een keuze van inwoners, die dat niet altijd weten, maar die wel onnodig kostenverhogend werkt voor gemeenten. De wetgeving gaat zodanig wijzigen, dat het voor deze bureaus minder aantrekkelijk wordt om massaal en geautomatiseerd inwoners over te halen van hun diensten gebruik te maken. We houden daarnaast rekening met de groei van het aantal woningen en niet-woningen.

Afvalstoffenheffing

Bij de afvalstoffenheffing stijgt het vaste tarief van € 192,24 naar € 194,52, de overige tarieven wijzigen niet. Een raads werkgroep afval heeft in 2023 zich verdiept in het afvalbeleid en de afvaltarieven. Het is mogelijk, dat uw raad in 2023 nog besluiten neemt die effect gaan krijgen op de tarieven 2024. In dat geval moeten u de Verordening Reinigingsheffingen 2024 opnieuw vaststellen.

Rioolheffing

De Verordening rioolheffing 2024 wordt niet gelijktijdig met de begroting 2024 vastgesteld.

Deze verordening volgt bij de besluitvorming over het Programma water en riool (PWR). De gemeenteraad krijgt deze Verordening gelijktijdig met het PWR (Programma Water en Riolerings, zaak 3642824) aangeboden. De keuze voor het gewenste scenario moet eerst plaatsvinden. Dan kan pas besloten worden over het daarbij passende tarief.

De rioolheffing is in de begroting opgenomen met het uitgangspunt dat de gemeenteraad kiest voor de midden-variant in het onderhoud van ons water- en rioolstelsel (dat scenario hoog genoemd wordt; er is nog een ambitieuzer scenario).

Als de gemeenteraad hiervoor kiest gaat het tarief voor een waterverbruik tot 500m³ van € 257,88 naar € 267,96.

Leges (omgevingsvergunningen)

De legesverordening is wezenlijk anders dan die van 2023 vanwege het ingaan van de Omgevingswet per 1-1-2024. Hoofdstuk 2 (voorheen titel 2) over de omgevingsvergunningen is aangepast op de Omgevingswet. Een jaar geleden heeft uw raad deze tekst voor 2023 al vastgesteld naast de verordening op grond van de situatie vóór ingang van de Omgevingswet. De laatste is in 2023 van kracht geworden, omdat de Omgevingswet wederom werd uitgesteld. We hebben de toen al door u goedgekeurde veranderingen 2023 voor 2024 aangepast conform de nieuwe concept-modelverordening van de VNG. De tarieven zijn met de algemene index van 8,9% verhoogd. Enkele tarieven zijn aangepast, omdat we nu, beter dan een jaar geleden, kunnen inschatten hoeveel werkzaamheden de activiteiten onder de Omgevingswet gaan opleveren.

Overige tarieven

De tarieven voor het havengeld, die regionaal worden afgestemd, stijgen met 10,2%. Port of Twente is een samenwerkingsverband, geen formele gemeenschappelijke regeling. Voor 2024 heeft het havenbedrijf voor het eerst de gemeentelijke voorstellen voor indexeren van loon en prijs gevolgd. De tariefsverhoging is een combinatie van de prijsindex van 12,7% en de loonindex van 10%. Deze verhoging is in de begroting niet zichtbaar omdat we rekening houden met minder scheepsbewegingen.

De toeristenbelasting wordt voor 2024 geïndexeerd met het inflatiepercentage van het voorafgaande jaar 2023, 4,5%. Dit is een afspraak met de recreatieve sector om vroegtijdig tarieven te kunnen publiceren.

De BIZ-verordening (Bedrijven Investeringszone) wordt meerjarig vastgesteld buiten deze jaarlijkse routine om.

Woonlasten 2024

Onder de term woonlasten wordt de optelsom verstaan van de voor de meeste inwoners toepasselijke tarieven, die van OZB, afvalstoffenheffing en riolering. In volgende vergelijking met 2023 gaan we uit van de midden-variant watertaken en riolering (scenario hoog).

Heffing	Tarief 2023	Tarief 2024	2024 eigenaar	2024 huurder
OZB eigenaar	319,90	348,36	348,36	
Afvalstoffenheffing	236,84	236,52	236,52	236,52
Rioolheffing	257,88	267,96	267,96	267,96
Gemeentelijke woonlasten	814,62	852,84	852,84	504,48

In dit scenario neemt de belastingdruk in 2024 voor een eigenaar toe met 4,7% en een huurder met 2%.

ARGUMENTEN

De belastingtarieven sluiten aan bij de Beleidsbegroting 2024

Jaarlijks wijzigen begrote baten en lasten, waardoor heffingen en retributies worden beïnvloed. Ook de WOZ-waarden, basis voor de Onroerendzaakbelasting, worden jaarlijks opnieuw vastgesteld.

Als uitwerking van de besluitvorming van de Zomernota 2023-2027 moeten diverse belastingtarieven voor 2024 opnieuw worden vastgesteld.

Om gemeentelijke belastingen en retributies te kunnen heffen, moeten belastingverordeningen zijn vastgesteld en gepubliceerd.

Indien op basis van politieke besluitvorming en/of wetgeving mutaties in deze verordeningen noodzakelijk zijn, dan worden veelal nieuwe verordeningen als geheel aangeboden. Dit geldt voor alle in bijlage meestuurde verordeningen.

De bevoegdheid om verordeningen vast te stellen ligt bij de gemeenteraad. Voor de Verordening parkeerbelastingen geldt dat het college in delegatie het Aanwijzingsbesluit betaald parkeren en bijbehorende Overzichtskaart fiscaal gebied vaststelt. Voor de leges Burgerzaken geldt, dat het rijk mogelijk na deze besluitvorming nog maximumtarieven vaststelt. In de verordening stelt u daarom geen bedrag, maar de hantering van deze evt. nog vast te stellen maximumtarieven vast.

KANTTEKENINGEN

N.v.t.

VERVOLG

Publicatie na vaststelling.

De verordeningen van dit besluit treden na vaststelling in werking, zodra ze officieel bekend zijn gemaakt, maar niet voor 1-1-2024.

In de Beleidsbegroting 2024-2027 is rekening gehouden met de voorliggende tariefaanpassingen.

BIJLAGEN

- a. Verordening onroerendezaakbelasting 2024
- b. Verordening parkeerbelastingen 2024
- c. Verordening precariobelasting 2024
- d. Verordening hondenbelasting 2024
- e. Verordening toeristenbelasting 2024
- f. Verordening begraafrechten 2024
- g. Marktgeldverordening 2024
- h. Verordening reinigingsheffingen 2024
- i. Verordening riolaansluitrecht 2024
- j. Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2024
- k. Havengeldverordening 2024
- l. Legesverordening 2024

Verordening Onroerende-zaakbelastingen 2024

De raad van de gemeente Hengelo;
gelezen het voorstel van college van burgemeester en wethouders van 3 oktober 2023;
gelet op de artikelen 220 tot en met 220h van de Gemeentewet;
besluit:
vast te stellen de volgende

Verordening op de heffing en de invordering van onroerende-zaakbelastingen 2024 (Verordening onroerende-zaakbelastingen 2024)

Artikel 1 Belastingplicht

1. Onder de naam "onroerende-zaakbelastingen" worden ter zake van binnen de gemeente gelegen onroerende zaken twee directe belastingen geheven:
 - a. een belasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak die niet in hoofdzaak tot woning dient, al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt, verder te noemen: gebruikersbelasting;
 - b. een belasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht, verder te noemen: eigenarenbelasting.
2. Bij de gebruikersbelasting wordt:
 - a. gebruik door degene aan wie een deel van een onroerende zaak in gebruik is gegeven (verder: de gebruiker), aangemerkt als gebruik door degene die dat deel in gebruik heeft gegeven (verder: de gebruik gever); de gebruik gever is bevoegd de belasting als zodanig te verhalen op de gebruiker;
 - b. het ter beschikking stellen van een onroerende zaak voor volgtijdig gebruik aangemerkt als gebruik door degene die die onroerende zaak ter beschikking heeft gesteld; degene die de onroerende zaak ter beschikking heeft gesteld is bevoegd de belasting als zodanig te verhalen op degene aan wie die zaak ter beschikking is gesteld.
3. Voor de eigenarenbelasting wordt als genothebende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht aangemerkt degene die bij het begin van het kalenderjaar als zodanig in de basisregistratie kadaster is vermeld, tenzij blijkt dat hij op dat tijdstip geen genothebende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht is.

Artikel 2 Voorwerp van de belasting

1. Voorwerp van de belasting is een onroerende zaak.

2. Als onroerende zaak wordt aangemerkt de onroerende zaak, bedoeld in hoofdstuk III van de Wet waardering onroerende zaken.
3. Een onroerende zaak dient in hoofdzaak tot woning indien de waarde die op grond van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken is vastgesteld voor die onroerende zaak in hoofdzaak kan worden toegerekend aan delen van die onroerende zaak die dienen tot woning dan wel volledig dienstbaar zijn aan woondoeleinden.

Artikel 3 Maatstaf van heffing

1. De heffingsmaatstaf is de op de voet van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken voor de onroerende zaak vastgestelde waarde voor het kalenderjaar bedoeld in artikel 1.
2. Als voor een onroerende zaak geen waarde is vastgesteld op de voet van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken, wordt de heffingsmaatstaf van die onroerende zaak bepaald met overeenkomstige toepassing van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 17, 18, 20, tweede lid van de Wet waardering onroerende zaken.

Artikel 4 Vrijstellingen

1. In afwijking in zoverre van artikel 3 wordt bij de bepaling van de heffingsmaatstaf buiten aanmerking gelaten, voor zover dit niet reeds is geschied bij de bepaling van de in dat artikel bedoelde waarde, de waarde van:
 - a. voor de land- of bosbouw bedrijfsmatig geëxploiteerde cultuurgrond, daaronder mede begrepen de open grond, alsmede de ondergrond van glasopstanden, die bedrijfsmatig aangewend wordt voor de kweek of teelt van gewassen, zonder daarbij de ondergrond als voedingsbodem te gebruiken;
 - b. glasopstanden, die bedrijfsmatig worden aangewend voor de kweek of teelt van gewassen, voor zover de ondergrond daarvan bestaat uit de in onderdeel a bedoelde grond;
 - c. onroerende zaken die in hoofdzaak zijn bestemd voor de openbare eredienst of voor het houden van openbare bezinningssamenkomsten van levensbeschouwelijke aard, een en ander met uitzondering van delen van zodanige onroerende zaken die dienen als woning;
 - d. één of meer onroerende zaken die deel uitmaken van een op de voet van de Natuurschoonwet 1928 aangewezen landgoed dat voldoet aan de voorwaarden genoemd in artikel 8 van het Rangschikkingsbesluit Natuurschoonwet 1928, met uitzondering van de daarop voorkomende gebouwde eigendommen;
 - e. natuurterreinen, waaronder mede worden verstaan duinen, heidevelden, zandverstuivingen, moerassen en plassen, die door rechtspersonen met volledige rechtsbevoegdheid welke zich uitsluitend of nagenoeg uitsluitend het behoud van natuurschoon ten doel stellen, beheerd worden;
 - f. openbare land - en waterwegen en banen voor openbaar vervoer per rail, een en ander met inbegrip van kunstwerken;
 - g. waterverdedigings - en waterbeheersingswerken die worden beheerd door organen, instellingen of diensten van publiekrechtelijke rechtspersonen, met uitzondering van de delen van zodanige werken die dienen als woning;

- h. werken die zijn bestemd voor de zuivering van riool - en ander afvalwater en die worden beheerd door organen, instellingen of diensten van publiekrechtelijke rechtspersonen, met uitzondering van de delen van zodanige werken die dienen als woning;
 - i. werktuigen die van een onroerende zaak kunnen worden afgescheiden zonder dat beschadiging van betekenis aan die werktuigen wordt toegebracht en die niet op zichzelf als gebouwde eigendommen zijn aan te merken;
 - j. onroerende zaken voor zover die bestemd zijn te worden gebruikt voor de publieke dienst van de gemeente, met uitzondering van delen van zodanige onroerende zaken die bestemd zijn te worden gebruikt voor het geven van onderwijs;
 - k. straatmeubilair, waaronder worden begrepen alle zodanig gebouwde eigendommen - niet zijnde gebouwen - welke zijn geplaatst voor het belang van het publiek, ten dienste van het verkeer of ter verfraaiing van de gemeente, zoals lichtmasten, verkeersinstallaties, standbeelden, monumenten, fontein, banken,abri's, hekken en palen;
 - l. plantsoenen, parken en waterpartijen, die bij de gemeente in beheer zijn of waarvan de gemeente het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht, met uitzondering van delen van zodanige eigendommen die dienen als woning;
 - m. begraafplaatsen, urnentuinen en crematoria, een en ander met uitzondering van delen van zodanige onroerende zaken die dienen als woning;
2. De vrijstelling met betrekking tot de in onderdeel j van het eerste lid bedoelde onroerende zaken voor de eigenarenbelasting geldt niet voor zover de gemeente daarvan niet het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht.
3. In afwijking van artikel 3 wordt bij de bepaling van de heffingsmaatstaf voor de gebruikersbelasting buiten aanmerking gelaten de waarde van gedeelten van de onroerende zaak die in hoofdzaak tot woning dienen dan wel in hoofdzaak dienstbaar zijn aan woondoeleinden.

Artikel 5 Belastingtarieven

De belasting bedraagt een percentage van de heffingsmaatstaf.

Het percentage is voor:

a. de gebruikersbelasting	0,3720%
b. de eigenarenbelasting	
I voor onroerende zaken die in hoofdzaak tot woning dienen	0,1147%
II voor onroerende zaken die niet in hoofdzaak tot woning dienen	0,4905%

Artikel 6 Wijze van heffing

De belastingen worden bij wege van aanslag geheven.

Artikel 7 Termijnen van betaling

1. De aanslagen moeten worden betaald uiterlijk twee kalendermaanden na de op het aanslagbiljet vermelde dagtekening.
2. In afwijking van het eerste lid kunnen op verzoek van de belastingplichtige de aanslagen worden betaald in zoveel gelijke termijnen als er na de dagtekening van het aanslagbiljet nog maanden in het belastingjaar overblijven, met dien verstande dat het aantal termijnen ten minste twee bedraagt en maximaal 10, indien aan het navolgende wordt voldaan:
 - a. het totaal bedrag van de op één aanslagbiljet verenigde aanslagen onroerende-zaakbelastingen of andere belastingen moet minder zijn dan € 7.500,00;
 - b. de verschuldigde bedragen moeten door middel van automatische betalingsincasso van de betaalrekening van de belastingschuldige kunnen worden afgeschreven.De eerste termijn vervalt één maand na de dagtekening van het aanslagbiljet en elk van de volgende termijnen telkens een maand later.
3. De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de in de voorgaande leden gestelde termijnen.

Artikel 8 Overgangsrecht

De 'Verordening onroerende-zaakbelastingen 2023' van 9 november 2022 wordt ingetrokken met ingang van de in artikel 9, tweede lid, genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.

Artikel 9 Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2024.
2. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2024.

Artikel 10 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als de 'Verordening onroerende-zaakbelastingen 2024'.

Vastgesteld door de gemeenteraad van Hengelo
in de openbare vergadering van 8 november 2023,
de griffier,
de voorzitter,

Verordening Parkeerbelastingen 2024

De raad van de gemeente Hengelo;
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 3 oktober 2023;
gelet op de artikelen 156, eerste en tweede lid, aanhef en onderdeel h, en 225 van de Gemeentewet en de Parkeerverordening Hengelo 2022;
besluit:
vast te stellen de volgende

Verordening op de heffing en de invordering van parkeerbelastingen 2024 (Verordening parkeerbelastingen 2024)

Artikel 1 Definities

- a. **RVV 1990**: het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990;
- b. **parkeren**: het gedurende een aaneengesloten periode doen of laten staan van een motorvoertuig, anders dan gedurende de tijd die nodig is voor en gebruikt wordt tot het onmiddellijk in- of uitstappen van personen dan wel het onmiddellijk laden of lossen van goederen, op binnen de gemeente gelegen voor het openbaar verkeer openstaande terreinen of weggedeelten, waarop dit doen of laten staan niet ingevolge een wettelijk voorschrift is verboden;
- c. **motorvoertuigen**: hetgeen daaronder wordt verstaan in het RVV 1990 met inbegrip van brommobielen, zoals bedoeld in artikel 1 van het RVV 1990;
- d. **houder**: degene op wiens naam het motorrijtuig ten tijde van het parkeren in het kentekenregister, bedoeld in de Wegenverkeerswet 1994, was ingeschreven;
- e. **parkeerapparatuur**: parkeerautomaten met inbegrip van verzamelparkeermeters, centrale computer, camera's en hetgeen naar maatschappelijke opvatting overigens onder parkeerapparatuur wordt verstaan;
- f. **parkeerapparatuurplaats**: een parkeerplaats waarvoor parkeerbelasting wordt geheven door middel van parkeerapparatuur;
- g. **centrale computer**: computer van het bedrijf waarmee de gemeente Hengelo een overeenkomst heeft gesloten, bestemd voor de registratie van parkeerbewegingen in het kader van het verlenen van diensten op het gebied van betaald parkeren of parkeren in parkeergarages met gebruik van een telefoon of een ander communicatiemiddel;
- h. **autodate**: het herhaald en opeenvolgend gezamenlijk gebruik van motorvoertuigen op grond van een overeenkomst tussen natuurlijke personen en een aanbieder of tussen natuurlijke personen uit meer dan één huishouden;
- i. **autodateplaats**: een parkeerplaats aangewezen voor een motorvoertuig bestemd voor autodate;

- j. **belanghebbendenplaats:** een parkeerplaats die is aangeduid met bord E9 uit bijlage 1 van het RVV 1990, of gelegen is binnen een zone aangeduid met bord E9 uit bijlage 1 van het RVV 1990 met het opschrift zone, voor zover deze plaats niet is uitgezonderd;
- k. **vergunning:** een door het college verleende vergunning, krachtens welke het is toegestaan een motorvoertuig te parkeren op daartoe aangewezen parkeerapparatuur- of belanghebbendenplaatsen;
- l. **vergunninghouder:** de natuurlijke persoon of rechtspersoon aan wie een vergunning is verleend;
- m. **marktvoertuig:** een motorvoertuig dat meer dan 6 meter lang is en hoger dan 2,4 meter;
- n. **bewonersvergunning:** een vergunning als bedoeld in artikel 3, lid 3, onderdeel a van de Parkeerverordening 2022;
- o. **bedrijfsvergunning:** een vergunning als bedoeld in artikel 3, lid 3, onderdeel b van de Parkeerverordening 2022;
- p. **autodate-vergunning:** een vergunning als bedoeld in artikel 3, lid 3, onderdeel c van de Parkeerverordening 2022;
- q. **marktvoertuigvergunning:** een vergunning als bedoeld in artikel 3, lid 3, onderdeel d van de Parkeerverordening 2022;
- r. **bezoekersvergunning:** een vergunning als bedoeld in artikel 3, lid 3, onderdeel e van de Parkeerverordening 2022;
- s. **algemene vergunning:** een vergunning als bedoeld in artikel 3, lid 3, onderdeel f van de Parkeerverordening 2022;
- t. **E-laad vergunning:** een vergunning als bedoeld in artikel 3, lid 3, onderdeel g van de Parkeerverordening 2022.

Artikel 2 Belastbaar feit

Onder de naam 'parkeerbelastingen' worden de volgende belastingen geheven:

- a. een belasting ter zake van het parkeren van een voertuig op een bij, dan wel krachtens deze verordening in de daarin aangewezen gevallen door het college van burgemeester en wethouders te bepalen plaats, tijdstip en wijze;
- b. een belasting ter zake van een van gemeentewege verleende vergunning voor het parkeren van een voertuig op de in die vergunning aangegeven plaats en wijze.

Artikel 3 Belastingplicht

1. De belasting bedoeld in artikel 2, onderdeel a, wordt geheven van degene die het voertuig heeft geparkeerd.
2. Als degene die het voertuig heeft geparkeerd wordt mede aangemerkt:
 - a. degene die de belasting voldoet, dan wel te kennen geeft of heeft gegeven de belasting te willen voldoen;
 - b. zolang geen voldoening van de belasting genoemd in artikel 2, onderdeel a, heeft plaatsgevonden: de houder van het voertuig, met dien verstande dat:
 - i. als een voor ten hoogste drie maanden aangegane huurovereenkomst wordt overgelegd waaruit blijkt wie ten tijde van het parkeren ingevolge deze overeenkomst de huurder van het voertuig was, niet de houder maar de huurder wordt aangemerkt als degene die het voertuig heeft geparkeerd;

- ii. als blijkt dat een ander in het kentekenregister had moeten staan ingeschreven, die ander wordt aangemerkt als degene die het voertuig heeft geparkeerd.
3. De belasting bedoeld in artikel 2, onderdeel a, wordt niet geheven van degene die op de voet van het tweede lid, onderdeel b, als degene die het voertuig heeft geparkeerd wordt aangemerkt, indien deze aannemelijk maakt dat ten tijde van het parkeren een ander tegen zijn wil van het voertuig gebruik heeft gemaakt en dat hij dit gebruik redelijkerwijs niet heeft kunnen voorkomen.
4. De belasting bedoeld in artikel 2, onderdeel b, wordt geheven van degene die de vergunning heeft aangevraagd.

Artikel 4 Vrijstellingen

De parkeerbelastingen worden niet geheven ter zake van het parkeren van:

- a. een mobiele onderzoekseenheid die wordt gebruikt voor het doen van bevolkingsonderzoek als bedoeld in artikel 1, onder c, van de Wet op het bevolkingsonderzoek, voor welk onderzoek op grond van die wet vergunning is verleend, gedurende dat gebruik;
- b. motorvoertuigen waarin een geldige gehandicaptenparkeerkaart vanaf de buitenkant van het voertuig duidelijk zichtbaar is.

Artikel 5 Maatstaf van heffing, belastingtarief en belastingtijdvak

De maatstaf van heffing, het belastingtarief en het belastingtijdvak zijn vermeld in de bij deze verordening behorende en daarvan deel uitmakende tarieventabel.

Artikel 6 Wijze van heffing

1. De belasting bedoeld in artikel 2, onderdeel a, wordt geheven bij wege van voldoening op aangifte. Als voldoening op aangifte wordt aangemerkt het bij de aanvang van het parkeren in werking stellen van de parkeerapparatuur op de daartoe bestemde wijze en met inachtneming van de door het college van burgemeester en wethouders gestelde voorschriften.
2. De belasting bedoeld in artikel 2, onderdeel b, wordt geheven bij wege van voldoening op aangifte.
3. Bij de voldoening op aangifte moet het kenteken van het motorvoertuig waarmee wordt geparkeerd of waarvoor de vergunning geldt worden opgegeven.

Artikel 7 Ontstaan van de belastingschuld en heffing naar tijdsgelang

1. De belasting bedoeld in artikel 2, onderdeel a, is verschuldigd bij de aanvang van het parkeren tenzij het bij de aanvang van het parkeren in werking stellen van de parkeerapparatuur geschiedt via een mobiele telefoon of ander communicatiemiddel inloggen op de centrale computer.
2. De belasting bedoeld in artikel 2, onderdeel b, is verschuldigd op het tijdstip waarop de vergunning wordt verleend.
3. Indien een vergunning als bedoeld in lid 2 in de loop van het jaar wordt ingetrokken, wordt naar evenredigheid restitutie van het parkeergeld verleend over het aantal maanden waarin van de vergunning geen gebruik meer wordt gemaakt, met dien verstande dat de restitutie niet wordt verleend indien het bedrag daarvan minder dan € 20,00 bedraagt.

Artikel 8 Termijnen van betaling

1. De belasting bedoeld in artikel 2, onderdeel a, moet overeenkomstig de aangifte worden betaald bij de aanvang van het parkeren.
2. In afwijking van het bepaalde in het vorige lid moet de belasting overeenkomstig de aangifte worden betaald binnen een maand na het einde van het parkeren, indien het bij de aanvang van het parkeren in werking stellen van de parkeerapparatuur geschiedt door het via een mobiele telefoon of ander communicatiemiddel inloggen op de centrale computer.
3. In afwijking van het bepaalde in lid 1 en 2 moet de belasting worden betaald na afloop van het parkeren, indien de belastingplicht is begonnen door het in werking stellen van de parkeer-apparatuur via de camera en is ingelogd op de centrale computer.
4. De belasting bedoeld in artikel 2, onderdeel b, moet overeenkomstig de aangifte worden betaald op het tijdstip waarop de vergunning wordt verleend.
5. Een naheffingsaanslag moet terstond worden betaald.

Artikel 9 Bevoegdheid tot aanwijzing parkeerplaatsen

De aanwijzing van de plaats waar, het tijdstip en de wijze waarop tegen betaling van de belasting bedoeld in artikel 2, onderdeel a, mag worden geparkeerd geschiedt in alle gevallen door het college van burgemeester en wethouders bij openbaar te maken besluit.

Artikel 10 Bevoegdheid tot gebruik wielklem en wegsleepregeling

Niet van toepassing

Artikel 11 Kosten

De kosten van de naheffingsaanslag ter zake van de belasting bedoeld in artikel 2, onderdeel a, is gelijk aan het maximale tarief dat is vermeld in artikel 3, lid 1 van het Besluit gemeentelijke parkeerbelastingen.

Artikel 12 Kwijtschelding

Bij de invordering van deze belasting wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 13 Overgangsrecht

1. De 'Verordening Parkeerbelasting 2023' van 9 november 2022 wordt ingetrokken met ingang van de in artikel 14, tweede lid, genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.
2. Indien de datum van inwerkingtreding van deze verordening ligt na de in artikel 14, tweede lid, genoemde datum van ingang van de heffing, blijft de in het eerste lid genoemde verordening gelden voor de in de tussentijdse periode plaatsvindende belastbare feiten voor zover de heffing van de rechten hiervoor in die periode plaatsvindt.

Artikel 14 Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2024.
2. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2024.

Artikel 15 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als de 'Verordening Parkeerbelastingen 2024'.

*Vastgesteld door de gemeenteraad van Hengelo
in de openbare vergadering van 8 november 2023,
de griffier,
de voorzitter,*

Tarientabel behorende bij de Verordening parkeerbelastingen 2024

I. Plaats

Voor de toepassing van deze tarientabel wordt uitgegaan van de hierna omschreven gebieden.

Voor het parkeren als bedoeld in artikel 2 geldt als:

Vergunning gebied	Deelgebied	Straatnamen
1		Burgemeester van der Dussenplein, Kloosterhof, Beursstraat en de parkeerplaatsen aan de Enschedesestraat, Oldenzaalsestraat, Deldenerstraat (tussen de Oldenzaalsestraat en de Tuindorpstraat), Marskant, Marssteeg, Willemstraat (tussen de Marskant en Beekstraat), Brugstraat (tussen de Marskant en Beekstraat), Spoorstraat, Industrieplein, Parallelweg L.S., Gieskestraat, Trijpstraat, Veloursstraat, Wolter ten Catestraat, Prins Bernardplantsoen, B.P. Hofstedestraat, Bataafse Kamp, Drienerstraat, Smutsstraat, De Wetstraat, Bornsestraat (tussen de Oldenzaalsestraat en de Beukweg), Tuindorpstraat (tussen het spoor en de Deldenerstraat), Dorpsmatenstraat (tussen de Marskant en de Prinses Beatrixstraat), Prinses Beatrixstraat, parkeerterrein Eikstraat, Sherwood Rangers
2		Parkeerterrein Drienerstraat
3	a	Parkeerterrein Mitchamplein
	b	Parkeerterrein Ir. M. Schefferlaan
	c	Parkeerterrein Wolter ten Catestraat
	d	Parkeerterrein Sherwood Rangers
	e	Parkeerterrein Eikstraat
4		Willem van Otterloostraat, oneven nummers: 1 tot en met 11, parkeerterrein Molenborg (Oude Molenweg)
5	a	Coldstream
	b	Willem de Clerqstraat, Nachtegaalspad
	c	Sumatrastraat

II Tarieven

Artikel 1

Het tarief voor het parkeren bij parkeerapparatuur als bedoeld in artikel 2, onderdeel a van de verordening bedraagt:

1.1	op alle parkeerplaatsen in gebied 1 (met uitzondering van de plaatsen genoemd onder 1.2 en 1.3), 2, 3, en 5 met de maximale parkeertijd van 24 uur	
1.1.1	per periode van 60 minuten	€ 2,10
1.2	in gebied 1 de 2 parkeerplaatsen voor de Rabobank aan de Marskant met de maximale parkeertijd van 30 minuten, voor de periode van 30 minuten	€ 1,00
1.3	In gebied 1 de parkeerplaatsen Kiss & Ride aan het Industrieplein met een maximale parkeertijd van 60 minuten	€ 2,10
1.4	In de gebieden 2 en 3 op de parkeerterreinen Drienerstraat, Ir. M. Schefferlaan, Mitchamplain, Wolter ten Catestraat, Sherwood Rangers en Eikstraat waarvoor een maximale parkeertijd van 24 uur geldt, is het tarief per dag maximaal	€ 8,30
1.5	Voor het parkeren van voertuigen als bedoeld in artikel 2, onderdeel a, op alle binnen het gefiscaliseerd gebied gelegen parkeerplaatsen, kan met een vanaf de buitenkant van het voertuig duidelijk zichtbaar aangebrachte geldige gehandicapten parkeerkaart geparkeerd worden tegen een tarief van	€ 0,00

Artikel 2 (bewonersvergunning)

Het tarief voor een parkeervergunning als bedoeld in artikel 2, onderdeel b, van de verordening bedraagt:

2.1	Voor plaatsen gelegen in gebied 1, 2 en 3 die als zodanig worden aangeduid door bord E9 uit bijlage I van het RVV 1990 en BW111. (borden betaald parkeren)	
2.1.1	per jaar	€ 149,00
2.1.2	per maand of gedeelte daarvan	€ 12,50
2.2	voor plaatsen gelegen in deelgebied 5 a, b en c die als zodanig worden aangeduid door bord E9 uit bijlage I van het RVV 1990 en BW111. (borden betaald parkeren)	
2.2.1	per jaar (voor de eerste auto)	€ 75,80
2.2.2	per maand of gedeelte daarvan	6,40

2.2.3	per jaar (voor de tweede en volgende auto)	€ 149,00
2.2.4	per maand of gedeelte daarvan	€ 12,50
2.3	Voor plaatsen gelegen in gebied 4, die als zodanig worden aangeduid door bord E9 uit bijlage I van het RVV 1990 en BW111.(borden betaald parkeren)	
2.3.1	per kalenderjaar	€ 40,30

Artikel 3 (bezoekersvergunning)

Het tarief voor een vergunning als bedoeld in artikel 2, onderdeel b, van de verordening bedraagt:

3.1	voor plaatsen gelegen in gebied 5 die als zodanig worden aangeduid door bord E9 uit bijlage I van het RVV 1990 en BW111. (borden betaald parkeren)	
3.1.1	per vergunning, met een maximum van 2 vergunningen per adres.	€ 40,30

Artikel 4 (algemene vergunning)

Het tarief voor een vergunning als bedoeld in artikel 2, onderdeel b, van de verordening bedraagt:

4.1	voor plaatsen gelegen in gebied 3 en 5 die als zodanig worden aangeduid door bord E9 uit bijlage I van het RVV 1990 en BW111. (borden betaald parkeren)	
4.1.1	per jaar	€ 163,40
4.1.2	per maand of gedeelte daarvan	€ 13,70
4.2	voor plaatsen gelegen in gebied 1, 2 en 3 die als zodanig worden aangeduid door bord E9 uit bijlage I van het RVV 1990 en BW111. (borden betaald parkeren)	
4.2.1	per maand of gedeelte daarvan	€ 68,20

Artikel 5 (marktvoertuig-vergunning)

Het tarief voor een vergunning als bedoeld in artikel 2, onderdeel b, van de verordening bedraagt:

5.1	voor een vergunning voor het parkeren van marktvoertuigen op een daartoe bijzonder ingericht parkeerterrein voor 1 dag per week, per jaar of gedeelte daarvan	€ 125,50

5.1.1	per maand of gedeelte daarvan	€ 10,50
5.2	Voor een vergunning voor het parkeren van marktvoertuigen op een daartoe bijzonder ingericht parkeerterrein voor 2 dagen per week, per jaar of gedeelte daarvan	€ 249,60
5.2.1	per maand of gedeelte daarvan	€ 20,80

Artikel 6 (bedrijfsvergunning)

Het tarief voor een vergunning als bedoeld in artikel 2, onderdeel b, van de verordening bedraagt:

6.1	voor plaatsen gelegen in gebied 5 die als zodanig worden aangeduid door bord E9 uit bijlage I van het RVV 1990 en BW111. (borden betaald parkeren)	
6.1.1	per jaar	€ 172,50
6.1.2	per maand of gedeelte daarvan	€ 14,40

Artikel 7 (e-laad vergunning)

Het tarief voor een vergunning als bedoeld in artikel 2, onderdeel b, van de verordening bedraagt:

7.1	voor plaatsen gelegen in gebied 1 t/m 5 die als zodanig worden aangeduid door bord E9 uit bijlage I van het RVV 1990 en BW111 (borden betaald parkeren) en E1003.	
7.1.1	per jaar	€ 23,10

Behorende bij raadsbesluit van 8 november 2023,

De griffier van de gemeente Hengelo,

Aanwijzingsbesluit betaald parkeren 2024

Het college van burgemeester en wethouders van Hengelo;
gelet op Afdeling II van de Parkeerverordening 2022 en artikel 9 van de verordening parkeerbelastingen 2024;
besluit:

1. aan te wijzen de plaatsen, het tijdstip en de wijze waarop tegen betaling van de parkeerbelastingen als bedoeld in artikel 2 onderdeel a, van de Verordening parkeerbelastingen 2024 mag worden geparkeerd zoals vermeld in de bij dit besluit behorende bijlage 1.
2. aan te wijzen de plaatsen waarop met een vergunning als bedoeld in artikel 2, onderdeel b, van de Verordening Parkeerbelastingen 2024, mag worden geparkeerd zoals vermeld in de bij dit besluit behorende bijlage 1.
3. dat dit besluit in werking treedt met ingang van 1 januari 2024.
4. zijn 'aanwijzingsbesluit betaald parkeren 2023' van 27 september 2022 in te trekken.

Aldus besloten in de vergadering van het college

van burgemeester en wethouders van Hengelo van 8 november 2023

de secretaris,

de burgemeester,

Bijlage 1 "Plaats, tijdstip en wijze van betaald parkeren"

1 Plaats en tijdstip betaald parkeren

- a. De parkeerduur voor de drie parkeerplaatsen naast het kantoor van de Rabobank aan de Marskant inclusief de aanwezige gehandicaptenplaats, is beperkt tot 30 minuten. Deze parkeerplaatsen zijn niet bestemd voor vergunninghouders.
- b. De parkeerduur voor de Kiss & Ride parkeerplaatsen aan het Industrieplein, is beperkt tot 60 minuten. Deze parkeerplaatsen zijn niet bestemd voor vergunninghouders.
- c. De parkeerduur voor de parkeerplaatsen op de terreinen het Mitchamplein, Ir. M. Schefferlaan, Wolter ten Catestraat, Drienerstraat, Sherwood Rangers en de Eikstraat is beperkt tot maximaal 24 uur.
- d. De straten in het autovrije gebied zijn: Pastoriestraat, Marktstraat, Marktsteeg, Burgemeester van der Dussenplein, deel Burg. Jansenplein, deel Kloosterhof, deel Wemenstraat, deel Enschedesestraat, Nieuwsteeg, Nieuwstraat, Domineespad, Veldbleekstraat, Kattenhoek, deel Beekstraat, Telgen, Telgensteeg, deel B.P. Hofstedestraat, Schouwburgplein, Molenstraat, Molensteeg, deel Brinkstraat, Beeksteeg, Stationsplein.
- e. De parkeerduur voor de overige plaatsen op straat is onbeperkt.
- f. De plaats en het tijdstip waarop tegen betaling van de parkeerbelasting als bedoeld in artikel 2, onderdeel a, mag worden geparkeerd en de plaatsen waar mag worden geparkeerd met een vergunning als bedoeld in artikel 2, onderdeel b, van de Verordening parkeerbelastingen 2024, is het gebied op bijgevoegde kaart dat begrensd wordt door de Oldenzaalsestraat, Bornsestraat, de oude algemene begraafplaats, Coldstream, Bankastraat, Sumatrastraat, Mitchamplein, Deldenerstraat, Tuindorpstraat, Marskant, Dorpsmatenstraat, Prinses Beatrixstraat, Emmaweg, spoorlijn, Nachtegaalspad, Julianalaan, Willem de Clercqstraat, Industriestraat, Industrieplein, Parallelweg L.S., Veloursstraat, Wolter ten Catestraat, Drienerstraat, De Wetstraat en Wemenstraat met uitzondering van het autovrije gebied. Tot dit gebied behoren ook de parkeerterreinen aan de Eikstraat, de Ir. M. Schefferlaan en de Wolter ten Catestraat. Buiten dit gebied behoren tevens de parkeerplaatsen aan de Willem van Otterloostraat en het parkeerterrein Molenborg (Oude Molenweg) tot het gefiscaliseerde gebied.

Geldig op

In de vergunningsgebieden 1 tot en met 6:

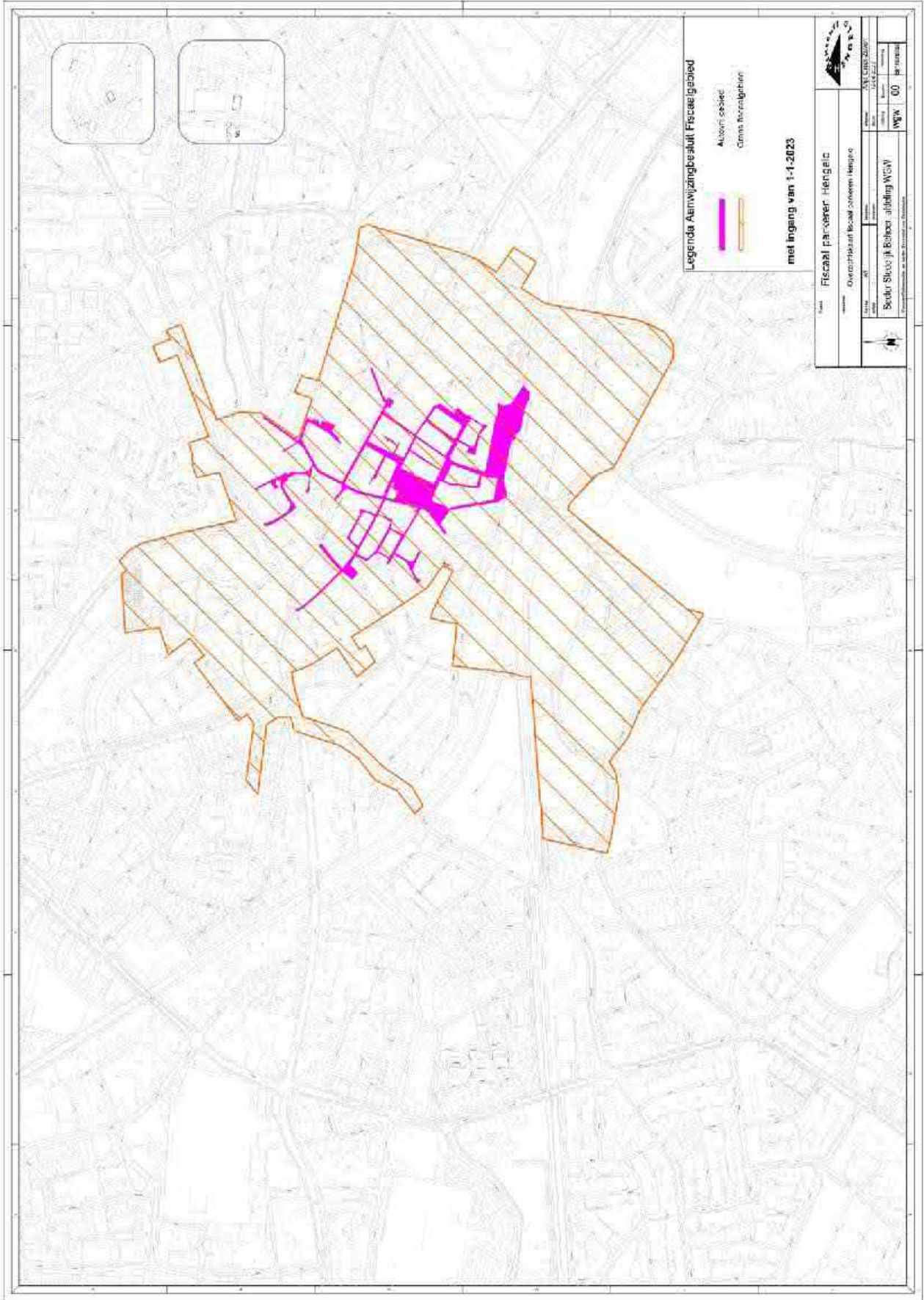
maandag	van 9.00 uur tot 18.00 uur
dinsdag	van 9.00 uur tot 18.00 uur
woensdag	van 9.00 uur tot 18.00 uur
donderdag	van 9.00 uur tot 21.00 uur
vrijdag	van 9.00 uur tot 18.00 uur
zaterdag	van 9:00 uur tot 17:00 uur

Parkeren op Nieuwjaarsdag, 2e Paasdag, Hemelvaartsdag, 2e Pinksterdag, 1e en 2e Kerstdag en Koningsdag is gratis op de parkeerplaatsen in de gebieden 1 t/m 5.

2 Wijze van betalen

1. Ter zake van betaald parkeren op de parkeerplaatsen in het aangewezen gebied geschiedt het in werking stellen van de parkeerapparatuur door het inwerpen van muntstukken van € 0,10, € 0,20, € 0,50, € 1,00 of € 2,00 dan wel door middel van pinnen of belparkeren.
2. Er dienen ten minste zoveel muntstukken in de parkeerapparatuur te worden geworpen als nodig is of het saldo op de gebruikte pinpas dient ten minste zo groot te zijn als nodig is om de gewenste parkeerduur te kunnen parkeren.
3. Het, na inwerkingstelling, door de parkeerapparatuur afgegeven parkeerkaartje dient met tijdsaanduiding aan de bovenzijde op een van buitenaf duidelijk leesbare plaats achter de voorruit van het motorvoertuig te worden aangebracht in de gebieden 1 t/m 5.
4. De verleende parkeervergunning dient op een van buitenaf duidelijk leesbare plaats achter de voorruit van het motorvoertuig te worden aangebracht of digitaal een geactiveerd parkeerrecht te hebben in de gebieden 1 t/m 5.
5. Voldoening van de parkeerbelasting als vermeld in artikel 1, onderdeel a van de Verordening Parkeerbelastingen Hengelo 2024 door middel van het inwerking stellen van parkeerapparatuur middels een daarvoor ingerichte camera, mobiele telefoon of computer moet geschieden met inachtneming van de voorschriften die bij de verstrekking van of het toestaan van deze apparatuur werden gesteld.
6. De minimum inworp bij parkeerautomaten is € 0,50.
7. Bij belparkeren geschiedt betaling per minuut.

Deze bijlage behoort bij het besluit van burgemeester en wethouders van 8 november 2023.

Legenda Aanwijzingbesluit Fiesaalgebied

- Alouwt gebied
- Grens terreinplaten

met ingang van 1-1-2023

Fiscaal parkeerterrein Hengelo	
Overeenkomst afkopen gemeentelijk terrein	
Locatie: Hengelo	Afmeting: 100 x 100 m
Afdeling: Stadsontwikkeling	Datum: 1-1-2023
Stadsontwikkeling Hengelo	
Projectnummer: 100-00-000000	Versie: 00

Verordening precariobelasting 2024

De raad van de gemeente Hengelo;
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 3 oktober 2023;
gelet op artikel 228 van de Gemeentewet;
besluit:
vast te stellen de volgende

Verordening op de heffing en de invordering van precariobelasting 2024 (Verordening precariobelasting 2024)

Artikel 1 Definitie

Deze verordening verstaat onder:

- a. **dag**: een periode van 24 uren, aanvangende te 00.00 uur;
- b. **week**: een periode van zeven achtereenvolgende dagen;
- c. **maand**: een kalendermaand;
- d. **kwartaal**: periode van drie achtereenvolgende maanden in één jaar, niet vallende in het zomerseizoen;
- e. **zomerseizoen**: periode van negen maanden, ingaande op 1 maart en eindigende op 30 november daaropvolgend;
- f. **jaar**: een kalenderjaar;
- g. **automaten**: toestellen die in werking treden bij inwerking van munt, c.q. munten;
- h. **vergunning**: een door het gemeentebestuur verleende en in een gemeentelijke registratie opgenomen toestemming op grond waarvan een persoon een of meer voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond mag hebben;
- i. **terras**: een gelegenheid waar eet- en drinkwaren voor gebruik ter plaatse worden verstrekt;
- j. **tappunt**: een bar, carrousel of vergelijkbaar object voor het schenken en verkopen van dranken. Voor het gebruik van een tappunt op gemeentegrond, buiten een vergund terras of evenemententerras, moet een vergunning zijn afgegeven;
- k. **voorwerpen op een terras**: banken, tafeltjes, stoelen, windschermen, parasols, bloemen- en plantenbakken en andere voorwerpen ter aankleding van een terras;
- l. **onroerende zaak**: een onroerende zaak, als bedoeld in artikel 16 van de Wet waardering onroerende zaken;
- m. **luifel**: uitstek, overstek; uitbouw aan de gevel, afdak. Onder luifel worden mede begrepen luifeldak (= dak, buiten een gebouw aan een der muren bevestigd en verder niet ondersteund) en luifelcordonband (= gevelversiering)";
- n. **overbouwing**: gebouwde overkapping welke niet noodzakelijk aan een onroerende zaak is bevestigd;
- o. **vestiging**: een onroerende zaak die als bedrijf wordt gebruikt;
- p. **standplaats**: het vanaf een vaste plaats op een openbare en in de openlucht gelegen plaats te koop aanbieden, verkopen of afleveren van goederen dan wel diensten aan te bieden, gebruikmakend van

fysieke middelen, zoals een kraam, een wagen of een tafel, niet zijnde een standplaats zoals omschreven in de marktgeldverordening;

- q. **Winterterras:** een terras dat van 1 september tot 2 juni geheel mag worden afgesloten.

Artikel 2 Belastbaar feit

Onder de naam precariobelasting wordt een directe belasting geheven ter zake van het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond, bedoeld of genoemd in deze verordening en de daarbij behorende tarieventabel.

Artikel 3 Belastingplicht

1. De precariobelasting wordt geheven van degene die het voorwerp of de voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond heeft, dan wel van degene ten behoeve van wie dat voorwerp of die voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond aanwezig zijn.
2. In afwijking in zoverre van het eerste lid wordt, indien de gemeente een vergunning heeft verleend voor het hebben van het voorwerp of de voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond, degene aan wie de vergunning is verleend of diens rechtsopvolger aangemerkt als degene bedoeld in het eerste lid, tenzij blijkt dat hij niet het voorwerp of de voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond heeft.
3. Behoudens het bepaalde in het eerste en tweede lid van dit artikel wordt de precariobelasting voor automaten geheven van de feitelijk gebruiker van de onroerende zaak waaraan de voorwerpen zijn bevestigd.
4. In afwijking van de voorgaande leden wordt de precariobelasting als bedoeld in Hoofdstuk 6 van de Tarieventabel geheven van de genothebbende, krachtens eigendom, bezit of beperkt recht van de onroerende zaak waarop of waaraan het belastingplichtige voorwerp is aangebracht.

Artikel 4 Vrijstellingen

De precariobelasting wordt niet geheven ter zake van het hebben van:

- a. voorwerpen, indien de gemeente ter zake van het gebruik van de voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond waarop het voorwerp of de voorwerpen zich bevinden een recht heft op grond van artikel 229, eerste lid, onderdeel a, van de Gemeentewet, dan wel een privaatrechtelijke vergoeding is overeengekomen;
- b. voorwerpen, waarvan de gemeente genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht is, met uitzondering van voorwerpen die in gebruik zijn bij een derde;
- c. voorwerpen, welke ingevolge een wettelijk voorschrift, een overeenkomst, concessie of anderszins rechtens moeten worden gedoogd;
- d. voorwerpen, welke uitsluitend voorzien in een algemeen belang dan wel worden gebezigd voor activiteiten met een politiek, godsdienstig, sociaal of weldadig doel en welke niet worden geëxploiteerd tegen betaling;
- e. deuren, welke krachtens een wettelijk voorschrift naar buiten moeten openslaan;

- f. afvoerbuizen van hemelwater, welke aan een gebouw zijn aangebracht en niet meer dan 0,15 meter buiten de gevel uitsteken
- g. buizen in de grond, tot lozing van fecaliën, huishoud- of hemelwater;
- h. voorwerpen op de openbare weg met kleinschalige niet commerciële buurtactiviteiten;
- i. wegwijzers en verkeersaanwijzingen van de Koninklijke Nederlandse Toeristenbond ANWB en van andere overeenkomstige instellingen;
- j. niet als reclamevoorwerpen aan te merken bloemen- of plantenbakken.
- k. borden - plat tegen de gevel bevestigd - die geen grotere frontoppervlakte hebben dan 0,30 m², waarbij de langste zijde niet uitgaat boven 1 strekkende meter en welke de naam en verdere bijzonderheden vermelden van beroep of bedrijf van de persoon of onderneming, welke in de onroerende zaak, waartegen die borden zijn aangebracht, woont, is gevestigd of waar het beroep of bedrijf wordt uitgeoefend;
- l. borden tot verhuur of verkoop van onroerende zaken, in het geval deze borden aan de te verhuren of te verkopen onroerende zaken zijn bevestigd;
- m. brievenbussen en telefooncellen;
- n. een mobiele onderzoeks-unit die wordt gebruikt voor het doen van bevolkingsonderzoek als bedoeld in artikel 1, onder c, van de Wet op het bevolkingsonderzoek, voor welk onderzoek op grond van die wet vergunning is verleend;
- o. oplaadpunten voor elektrische voertuigen (e-laadpalen).

Artikel 5 Maatstaf van heffing en belastingtarief

De precariobelasting wordt geheven naar de maatstaven en de tarieven opgenomen in de bij deze verordening behorende tarieventabel, met inachtneming van het overigens in deze verordening bepaalde.

Artikel 6 Berekening van de precariobelasting

1. Voor de berekening van de precariobelasting wordt met betrekking tot een in de tarieventabel genoemde lengte- of oppervlaktemaat een gedeelte daarvan als een volle eenheid aangemerkt.
2. Indien een tarief per oppervlakte is vastgesteld, wordt de precariobelasting berekend naar de oppervlakte van de horizontale projectie van de voorwerpen, tenzij anders is bepaald.
3. De oppervlakte van andere dan rechthoekige voorwerpen wordt gesteld op het product van de twee aangrenzende zijden van een om het voorwerp geplaatste denkbeeldige rechthoek.
4. Indien de gemeente een vergunning heeft verleend voor het hebben van het voorwerp of de voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond, wordt voor de berekening van de precariobelasting aangesloten bij de geldigheidsduur van die vergunning, tenzij blijkt dat het belastbaar feit zich gedurende een kortere periode heeft voorgedaan. In dat geval bestaat aanspraak op ontheffing, waarbij het vijfde lid van overeenkomstige toepassing is.
5. Indien in de tarieventabel voor een voorwerp tarieven voor verschillende tijdseenheden zijn opgenomen, wordt de precariobelasting berekend op de voor de belastingplichtige meest voordelige wijze.
6. In afwijking van het bepaalde in artikel 1 wordt voor de berekening van de precariobelasting:
 - a. indien in de tarieventabel voor een voorwerp wel een weektarief, maar geen dagtarief is opgenomen, een gedeelte van een week gelijkgesteld met een week;

- b. indien in de tarieventabel voor een voorwerp wel een maandtarief, maar geen dag- of weektarief is opgenomen, een gedeelte van een maand gelijkgesteld met een maand.
7. Indien in de tarieventabel voor een voorwerp een dagtarief, weektarief of maandtarief is opgenomen en het belastingtijdvak een langere periode dan een dag, onderscheidenlijk een week of een maand omvat, gelden deze tarieven per dag, onderscheidenlijk week of maand van het belastingtijdvak.

Artikel 7 Belastingtijdvak

1. In de gevallen waarin de gemeente een vergunning heeft verleend voor het hebben van het voorwerp of de voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond, is het belastingtijdvak de periode waarvoor de vergunning is verleend, met dien verstande dat bij een kalenderjaar-overschrijdende geldigheidsduur van de vergunning het belastingtijdvak gelijk is aan het kalenderjaar.
2. Indien de precariobelasting wordt geheven naar jaartarieven is het belastingtijdvak het kalenderjaar waarin de voorwerpen aanwezig zijn.
3. In andere dan de in het eerste lid bedoelde gevallen, is het belastingtijdvak de aaneengesloten periode gedurende welke het belastbaar feit zich voordoet of heeft voorgedaan.

Artikel 8 Wijze van heffing

De precariobelasting wordt bij wege van aanslag geheven.

Artikel 9 Ontstaan van de belastingschuld en heffing naar tijdsgelang

1. In de gevallen bedoeld in artikel 7, eerste en tweede lid, is de precariobelasting verschuldigd bij de aanvang van het belastingtijdvak of, zo dit later is, bij de aanvang van de belastingplicht.
2. De naar jaartarieven geheven precariobelasting is verschuldigd bij de aanvang van het belastingtijdvak of, zo dit later is, bij de aanvang van de belastingplicht.
3. In de gevallen bedoeld in artikel 7, derde lid, is de precariobelasting verschuldigd bij het einde van het belastingtijdvak.
4. Indien de belastingplicht in de loop van het belastingtijdvak aanvangt is de naar de jaartarieven geheven precariobelasting verschuldigd voor zoveel twaalfde gedeelten van de voor dat tijdvak verschuldigde belasting als er in dat tijdvak, na de aanvang van de belastingplicht, nog volle kalendermaanden overblijven.
5. Indien de belastingplicht in de loop van het belastingtijdvak eindigt, bestaat aanspraak op ontheffing:
 - a. voor de naar jaartarieven geheven precariobelasting voor zoveel twaalfde gedeelten van de voor dat tijdvak verschuldigde precariobelasting als er in dat tijdvak, na het einde van de belastingplicht, nog volle kalendermaanden overblijven.
 - b. voor de naar zomerseizoen geheven precariobelasting voor zoveel negende gedeelten van de voor dat tijdvak verschuldigde precariobelasting als er in dat tijdvak, na het einde van de belastingplicht, nog volle kalendermaanden overblijven.

Artikel 9A Ontheffing wegens corona-maatregelen

1. Indien als gevolg van regelgeving van de overheid in verband met het coronavirus het gebruik van de voorwerpen onder, op of boven gemeentegrond in het geheel niet plaatsvindt of niet plaatsvindt naar de wezenlijke bedoeling van de betreffende voorwerpen, bestaat aanspraak op ontheffing van de precariobelasting voor de periode dat die regelgeving van kracht is.
2. Een belastingplichtige ondernemer die behoort tot de beroepen, die door de Rijksoverheid zijn benoemd in "Bijlage 1 behorende bij artikel 1 van de beleidsregel tegemoetkoming ondernemers getroffen sectoren COVID-19: activiteiten met de daarbij behorende code van de standaard bedrijfsindeling (SBI-CODE)" (<https://www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/togs/vastgestelde-sbi-codes-0>), heeft aanspraak op ontheffing van de precariobelasting voor de periode dat de regelgeving van de overheid in verband met het coronavirus van kracht is.
3. De in het eerste en tweede lid bedoelde ontheffing wordt berekend:
 - a. voor de naar jaartarieven geheven precariobelasting: door het aantal gehele en gedeeltelijke maanden dat aanspraak bestaat op de ontheffing te vermenigvuldigen met één twaalfde van het toepasselijke jaartarief;
 - b. voor de naar zomerseizoen geheven precariobelasting: door het aantal gehele en gedeeltelijke maanden dat aanspraak bestaat op de ontheffing te vermenigvuldigen met één negende van het toepasselijke zomerseizoen-tarief.

Artikel 10 Termijnen van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, van de Invorderingswet 1990 moet een aanslag worden betaald binnen een maand na de dagtekening van de aanslag. Dit geldt ook in geval het totaalbedrag van de op één aanslag verschuldigde bedrag door middel van automatische betalingsincasso van de betaalrekening van de belastingschuldige kan worden afgeschreven.
2. De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de in het voorgaande lid gestelde termijnen.

Artikel 11 Kwijtschelding

Bij de invordering van de precariobelasting wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 12 Overgangsrecht

1. De Verordening Precariobelasting 2023 van 9 november 2022 wordt ingetrokken met ingang van de in artikel 13, tweede lid, genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.
2. Indien de datum van inwerkingtreding van deze verordening ligt na de in artikel 13, tweede lid, genoemde datum van ingang van de heffing, blijft de in het eerste lid genoemde verordening gelden voor de in de tussenliggende periode plaatsvindende belastbare feiten voor zover de heffing van de rechten hiervoor in die periode plaatsvindt.

Artikel 13 Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2024.

2. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2024.

Artikel 15 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als de Verordening Precariobelasting 2024.

*Vastgesteld door de gemeenteraad van Hengelo
in de openbare vergadering van 8 november 2023,
de griffier,
de voorzitter,*

Bijlage 1: tarieventabel

Tarieventabel 2024		
Hoofdstuk 1 Algemeen		
1.1	Het tarief bedraagt voor het uitstallen van al dan niet ten verkoop aangeboden zaken op een grondoppervlakte boven het aantal van 6 m2	
1.1.1.	per m2, per week	€ 2,59
1.1.2	per m2, per maand	€ 8,32
1.1.3	per m2, per jaar	€ 99,84
Hoofdstuk 2 Bouwmaterialen en dergelijke		
2.1	Het tarief bedraagt voor het hebben van steigerwerken, stortkokers of bouwketen, daaronder begrepen zaken en materialen in verband met genoemde voorwerpen:	
2.1.1	per m2, per dag	€ 0,38
2.1.2	per m2, per week	€ 2,59
2.1.3	per m2, per maand	€ 8,32
2.1.4	per m2, per jaar	€ 99,84
Hoofdstuk 3 Installaties voor het al dan niet automatisch aftappen van motorbrandstoffen, olie en gas		
3.1	Het tarief bedraagt voor het hebben van:	
3.1.1	en al dan niet automatische aftapinrichting voor benzine, olie, gas en dergelijke, per jaar	€ 552,96
3.1.2	een tank voor opslag van benzine, olie, gas en dergelijke, met eventueel daarbij behorende leidingen en vulput, evenwel met uitzondering van die genoemd in onderdeel 3.1.3, per jaar	€ 552,96
3.1.3	een bovengrondse tank voor opslag van benzine, olie, gas en dergelijke, per jaar	€ 276,48
3.1.4	een vulput voor benzine, olie, gas en dergelijke voor zover niet behorende tot onderdeel 3.1.2, per jaar	€ 69,12
3.1.5	een pompperron, behorende bij een aftapinrichting, per jaar	€ 138,24
3.1.6	een bedieningshuis bij een aftapinrichting, per jaar	€ 552,96
3.1.7	een luifel, in de onmiddellijke nabijheid van een installatie voor het al dan niet automatisch aftappen van motorbrandstoffen, olie en gas, per m2 horizontale oppervlakte, per jaar	€ 49,92
Hoofdstuk 4 Standplaatsen		
4.1	Het tarief bedraagt voor het hebben van een standplaats per jaar:	
4.1.1	voor een maandag, dinsdag of woensdag	€ 736,00
4.1.2	voor een donderdag, vrijdag, zaterdag of zondag	€ 1.103,00
4.2	Het tarief bedraagt voor het hebben van een standplaats per dag	€ 68,60

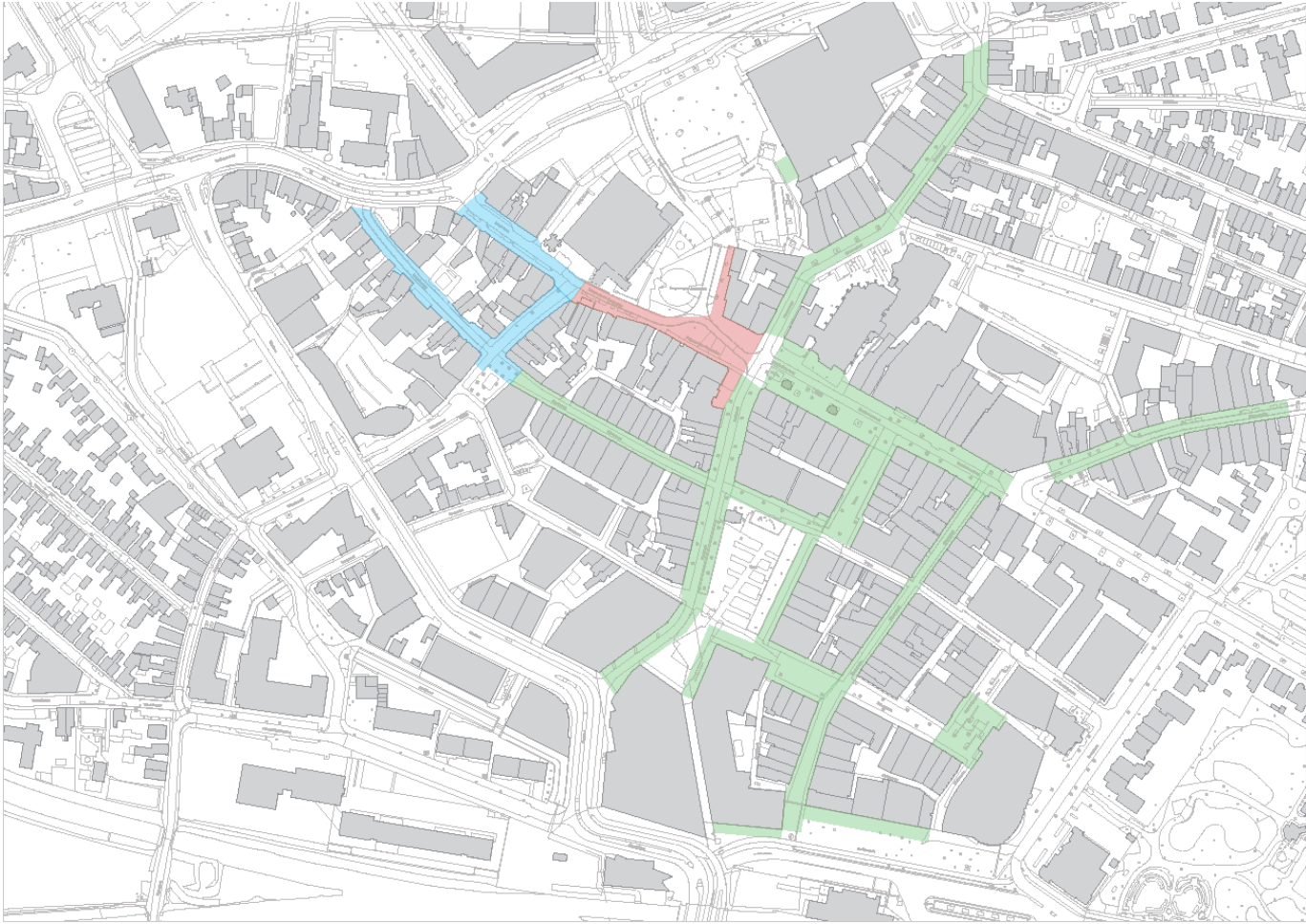
4.2.1	voor elke volgende maandag, dinsdag of woensdag	€ 24,05
4.2.2	voor elke volgende donderdag, vrijdag, zaterdag of zondag	€ 35,75
Hoofdstuk 5 Automaten		
5.1	Het tarief bedraagt voor het hebben van een automatisch verkoop-, weeg-, speel- of ander toestel, per jaar:	
5.1.1	indien bevestigd aan een gevel per toestel	€ 24,96
5.1.2	indien geplaatst op openbare gemeentegrond per 0,5 m2 ingenomen grondoppervlakte	€ 49,92
Hoofdstuk 6 Luifels/overbouwing		
6.1	Het tarief bedraagt voor het hebben van een luifel of een overbouwing aan een vestiging met een overstek van meer dan 0,3 meter uit de gevel, anders dan in onderdeel 3.1.7 per jaar:	
6.1.1	voor elke m2 horizontale oppervlakte	€ 49,92
Hoofdstuk 7 Terrassen		
7.1	Bij het berekenen van de precariobelasting voor het hebben van een terras wordt voor de vaststelling van de aanslag voor een zomerseizoen het aantal m2 vermenigvuldigd met het tarief behorende bij het totale aantal punten volgens onderstaande lijst :	
7.1.1	bij 6 punten	€ 67,15
7.1.2	bij 4 of 5 punten	€ 54,90
7.1.3	bij 2 of 3 punten	€ 42,75
7.1.4	bij 0 of 1 punt	€ 30,55
	Het aantal punten wordt op basis van de volgende puntenlijst als volgt vastgesteld:	punten
	1. bestemming	
	1.1 horeca	1
	1.2 detailhandel	0
	2. ligging	
	2.1 rood	3
	2.2 blauw	2
	2.3 groen	1
	2.4 overig	0
	De ligging van de tariefgebieden als aangegeven onder 2.1, 2.2, 2.3 en 2.4 zijn aangegeven op de bijgevoegde en onlosmakelijk bij deze verordening behorende bijlage.	
	3. winterterras	
	3.1 winterterras	2

	3.2 geen winterterras	0
Hoofdstuk 8 Tappunten		
9.1	Het tarief bedraagt voor het hebben van:	
9.1.1	een tappunt, per dag, per tappunt	€ 86,45

Behoort bij raadsbesluit van 8 november 2023.

De griffier van de gemeente Hengelo,

Bijlage 2: kaart tariefgebieden terrassen

Verordening Hondenbelasting 2024

De raad van de gemeente Hengelo;
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 3 oktober 2023;
gelet op artikel 226 van de Gemeentewet;
besluit:
vast te stellen de volgende

Verordening op de heffing en de invordering van hondenbelasting 2024 (Verordening hondenbelasting 2024)

Artikel 1 Belastbaar feit

Onder de naam 'hondenbelasting' wordt een directe belasting geheven ter zake van het houden van een hond binnen de gemeente.

Artikel 2 Belastingplicht

1. Belastingplichtig is de houder van een hond.
2. Als houder wordt aangemerkt degene die onder welke titel dan ook een hond onder zich heeft, tenzij blijkt dat een ander de houder is.
3. Het houden van een hond door een lid van het huishouden wordt aangemerkt als het houden van een hond door een door de in artikel 232, vierde lid, onderdeel a, van de Gemeentewet bedoelde gemeentebambtenaar aan te wijzen lid van dat huishouden.

Artikel 3 Vrijstellingen

1. In dit artikel wordt verstaan onder hondenasiel: aan één locatie gebonden ruimte of ruimtes bestemd of gebruikt voor het in bewaring houden van honden die zwervend zijn aangetroffen, dan wel waarvan door de eigenaar permanent afstand is gedaan, welke locatie als inrichting is aangemeld overeenkomstig artikel 3.7, eerste lid, van het Besluit houders van dieren.
2. De belasting wordt niet geheven voor honden:
 - a. die zijn opgeleid tot en dienen als blindengeleidehond en in hoofdzaak als zodanig door een blind persoon worden gehouden;
 - b. die zijn opgeleid tot en dienen als assistentiehond en in hoofdzaak als zodanig door een gehandicapt persoon worden gehouden;
 - c. die verblijven in een hondenasiel;
 - d. die uitsluitend ten verkoop of aflevering in voorraad worden gehouden in een inrichting als bedoeld in artikel 3.7, eerste lid, van het Besluit houders van dieren;
 - e. die jonger zijn dan drie maanden, voor zover zij tezamen met de moederhond worden gehouden;

- f. waarvan de houder in het bezit is van een geldend diploma der Koninklijke Nederlandse Politiehondenvereniging, mits de houder zich verbindt zijn hond met een geleider, aan wiens bevelen hij gehoorzaamt, op aanvraag ter beschikking van de politie te stellen;
- g. waarvan de houder in het bezit is van een geldend diploma van het noodcomité van Het Nederlandse Rode Kruis of van de Nederlandse Vereniging van Rodekruishonden.

Artikel 4 Maatstaf van heffing

De belasting wordt geheven naar het aantal honden dat wordt gehouden.

Artikel 5 Belastingtarief

- 1. De belasting bedraagt per belastingjaar:
 - a. voor een eerste hond € 88,32
 - b. voor een tweede hond € 145,92
 - c. voor een derde hond € 203,52
 - d. voor een vierde hond € 261,12
 - e. voor iedere hond boven een aantal van vier € 318,72
- 2. In afwijking in zoverre van het voorgaande lid bedraagt de belasting per jaar voor honden, gehouden in kennels die zijn geregistreerd bij de Raad van beheer op kynologisch gebied in Nederland, per kennel: Voor de toepassing van de vorige volzin wordt onder kennel verstaan een inrichting als bedoeld in artikel 3.7, eerste lid, van het Besluit houders van dieren, bestemd en gebruikt voor het fokken van honden voor de verkoop of aflevering van nakomelingen. € 376,32
- 3. Voor belastingbedragen tot maximaal € 10,00 vindt geen invordering plaats. Voor de toepassing van de vorige volzin wordt het totaal van op een aanslagbiljet verenigde verschuldigde bedragen hondenbelasting of andere heffingen aangemerkt als één belastingbedrag.

Artikel 6 Belastingjaar

Het belastingjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Artikel 7 Wijze van heffing

De belasting wordt bij wege van aanslag geheven.

Artikel 8 Ontstaan van de belastingschuld en heffing naar tijdsgelang

1. De belasting is verschuldigd bij het begin van het belastingjaar of, als dit later is, bij de aanvang van de belastingplicht.
2. Indien de belastingplicht in de loop van het jaar aanvangt, dan wel het aantal honden in de loop van het belastingjaar toeneemt, is de belasting, respectievelijk de hogere belasting voor het toegenomen aantal honden, verschuldigd voor zoveel twaalfde gedeelten van de voor dat jaar verschuldigde belasting als er in dat jaar, na de aanvang van de belastingplicht, respectievelijk de toename van het aantal honden, nog volle kalendermaanden overblijven.
3. Indien de belastingplicht in de loop van het belastingjaar eindigt, dan wel het aantal honden in de loop van het belastingjaar vermindert, bestaat aanspraak op ontheffing voor zoveel twaalfde gedeelten van de voor dat jaar verschuldigde belasting als er in dat jaar, na het einde van de belastingplicht respectievelijk de vermindering van het aantal honden, nog volle kalendermaanden overblijven, tenzij blijkt dat het bedrag van de ontheffing minder bedraagt dan € 10,00.

Artikel 9 Termijnen van betaling

1. De aanslagen moeten worden betaald uiterlijk twee kalendermaanden na de op het aanslagbiljet vermelde dagtekening.
2. In afwijking van het eerste lid kunnen op verzoek van de belastingplichtige de aanslagen in zoveel gelijke termijnen als er na de dagtekening van het aanslagbiljet nog maanden in het belastingjaar overblijven, met dien verstande dat het aantal termijnen ten minste twee bedraagt en maximaal 10, indien aan het navolgende wordt voldaan:
 - a. het totaal bedrag van de op één aanslagbiljet verenigde aanslagen hondenbelasting of andere belastingen moet minder zijn dan € 7.500,00;
 - b. de verschuldigde bedragen moeten door middel van automatische betalingsincasso van de betaalrekening van de belastingschuldige kunnen worden afgeschreven.
3. De eerste termijn vervalt één maand na de dagtekening van het aanslagbiljet en elk van de volgende termijnen telkens een maand later.
4. De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de in de voorgaande leden gestelde termijnen.

Artikel 10 Kwijtschelding

Bij de invordering van hondenbelasting wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 11 Overgangsrecht

1. De 'Verordening hondenbelasting 2023' van 9 november 2022 wordt ingetrokken met ingang van de in artikel 12, tweede lid, genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.
2. Indien de datum van inwerkingtreding van deze verordening ligt na de in artikel 12, tweede lid, genoemde datum van ingang van de heffing, blijft de in het eerste lid genoemde verordening gelden voor de in de tussentijdse periode plaatsvindende belastbare feiten voor zover de heffing van de rechten hiervoor in die periode plaatsvindt.

Artikel 12 Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2024.
2. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2024.

Artikel 13 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als de 'Verordening hondenbelasting 2024'.

Vastgesteld door de gemeenteraad van Hengelo
in de openbare vergadering van 8 november 2023,
de griffier,
de voorzitter,

Verordening Toeristenbelasting 2024

De raad van de gemeente Hengelo;
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 3 oktober 2023;
gelet op artikel 224 van de Gemeentewet;
besluit:
vast te stellen de volgende

Verordening op de heffing en invordering van toeristenbelasting 2024 (Verordening toeristenbelasting 2024)

Artikel 1 Definities

Deze verordening verstaat onder:

- a. **vakantieonderkomens:** woningen en andere verblijven, niet-zijnde mobiele kampeeronderkomens of stacaravans, in hoofdzaak bestemd voor en gebezigd als verblijf voor vakantie- en andere recreatieve doeleinden;
- b. **mobiele kampeeronderkomens:** tenten, vouwwagens, kampeerauto's, toercaravans en soortgelijke onderkomens dan wel soortgelijke voertuigen die bestemd zijn dan wel gebezigd worden als verblijf voor vakantie en andere recreatieve doeleinden;
- c. **verhuurde ruimten:** woningen en andere verblijven, of gedeelten daarvan, niet-zijnde mobiele kampeeronderkomens of stacaravans, die niet in hoofdzaak bestemd zijn als verblijf voor vakantie en andere recreatieve doeleinden, doch wel in bepaalde perioden van het jaar voor die doeleinden worden verhuurd dan wel te huur aangeboden;
- d. **vaste jaarplaats:** een gehuurd terrein of terreingedeelte, gelegen op een kampeerterrein, dat bestemd is voor het gedurende een jaar hebben van een zelfde mobiel kampeeronderkomen of stacaravan, dat doorgaans na afloop van het jaar niet wordt verwijderd, voor het gebruik door de huurders voor toeristische of recreatieve doeleinden gedurende de totale huurperiode;
- e. **vaste seizoenplaats:** een gehuurd terrein of terreingedeelte, gelegen op een kampeerterrein, dat bestemd is voor het gedurende een seizoen hebben van een zelfde mobiel kampeeronderkomen of stacaravan, dat doorgaans na afloop van het seizoen niet wordt verwijderd en waarin het gedurende de winterperiode niet toegestaan is om te overnachten, voor het gebruik door de huurders voor toeristische of recreatieve doeleinden gedurende de totale huurperiode;
- f. **seizoenplaats:** een gehuurd terrein of terreingedeelte, gelegen op een kampeerterrein, waar gedurende het seizoen een zelfde mobiel kampeeronderkomen is geplaatst, en dat na afloop van het seizoen van de plaats wordt verwijderd, voor het gebruik door de huurders voor toeristische of recreatieve doeleinden gedurende de totale huurperiode;

- g. **toeristische plaats:** een terrein of terreingedeelte, gelegen op een kampeerterrein, dat bestemd is voor het gedurende een jaar of seizoen plaatsen van steeds wisselende mobiele kampeeronderkomens;
- h. **kampeerterrein:** terrein of plaats, geheel of gedeeltelijk ingericht, en volgens die inrichting bestemd, om daarop gelegenheid te geven tot het plaatsen of geplaatst houden van mobiele kampeeronderkomen of stacaravans merendeels ten behoeve van recreatief verblijf;
- i. **een groepsaccommodatie:** een gebouw of een deel van een gebouw welke blijvend bestemd is voor tijdelijk recreatief nachtverblijf door groepen van 20 of meer personen, waarbij wordt overnacht in slaapzalen en/of grote slaapkamers waar een dagverblijf beschikbaar is waarin gasten mede huishoudelijke werkzaamheden kunnen verrichten en waarbij kenmerkend is het gemeenschappelijk gebruik van sanitaire voorzieningen, keuken, verblijfsruimten en slaapzalen/grote slaapkamers.

Artikel 2 Belastbaar feit

Onder de naam 'toeristenbelasting' wordt een directe belasting geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente tegen een vergoeding in welke vorm dan ook door personen die niet als ingezetene met een adres in de gemeente in de basisregistratie personen zijn ingeschreven.

Artikel 3 Belastingplicht

1. Belastingplichtig is degene die gelegenheid biedt tot verblijf als bedoeld in artikel 2.
2. De belastingplichtige is bevoegd de belasting als zodanig te verhalen op degene die verblijf houdt als bedoeld in artikel 2.
3. Als er geen persoon is aan te wijzen die gelegenheid biedt tot verblijf, is degene belastingplichtig die verblijf houdt als bedoeld in artikel 2.

Artikel 4 Vrijstellingen

De belasting wordt niet geheven voor het verblijf:

1. van degene die verblijft in een toegelaten instelling als bedoeld in artikel 4 van de Wet toetreding zorgaanbieders;
2. van een vreemdeling als bedoeld in artikel 29, eerste lid, van de Vreemdelingenwet 2000, die rechtmatig in Nederland verblijft in de zin van artikel 8, letters c, d, f, g, h, van voornoemde wet, en voor zover deze persoon verblijf houdt als bedoeld in artikel 2 van de Verordening, onder verantwoordelijkheid van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers;
3. als scout door leden van scoutingverenigingen aangesloten bij de Vereniging Scouting Nederland in niet-beroepsmatig verhuurde ruimten, die door Hengelose scoutingverenigingen ter beschikking worden gesteld voor het houden van verblijf met overnachten dan wel in mobiele kampeeronderkomens van scoutingverenigingen.

Artikel 5 Maatstaf van heffing

De belasting wordt geheven naar het aantal overnachtingen in het belastingjaar. Het aantal overnachtingen wordt gesteld op het aantal overnachtende personen vermenigvuldigd met het aantal nachten dat zij verblijf houden.

Artikel 6 Forfaitaire berekeningswijze van de maatstaf van heffing

1. Voor mobiele kampeeronderkomens of stacaravans op vaste jaar- en seizoenplaatsen en seizoenplaatsen kan het aantal overnachtingen bedoeld in artikel 5 op een bij de aangifte gedaan verzoek van de belastingplichtige forfaitair worden vastgesteld.
2. Het aantal personen dat heeft overnacht, wordt met betrekking tot mobiele kampeeronderkomens of stacaravans op vaste jaarplaatsen, vaste seizoenplaatsen, seizoenplaatsen en gebezigd voor recreatief gebruik, bepaald op 2,3
3. Het aantal malen dat door de in het tweede lid bedoelde personen is overnacht, wordt bepaald op 53.
4. In afwijking van het eerste lid wordt het forfait niet toegepast op verblijf in mobiele kampeerkampeeronderkomens of stacaravans op vaste jaarplaatsen, vaste seizoenplaatsen, seizoenplaatsen, die niet door dezelfde persoon of personen worden gehuurd voor de gehele jaar- of seizoen periode, doch steeds worden gehuurd door wisselende verblijfhoudenden voor een korte periode.

Artikel 7 Belastingtarief

Per overnachting bedraagt het tarief per persoon:

1.	bij overnachting in een hotel en conferentieoord	€ 1,20
2.	bij overnachting in een bed & breakfast, chalet, stacaravan, pension, particulier verhuurde woning en vakantieonderkomen	€ 1,00
3.	bij overnachting in een kampeermiddel en overige accommodaties	€ 0,85

Artikel 8 Belastingjaar

Het belastingjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Artikel 9 Wijze van heffing

De belasting wordt bij wege van aanslag geheven.

Artikel 9A Aangifte

Het uitnodigen tot het doen van aangifte kan naast de op de in artikel 237, eerste lid, van de Gemeentewet aangegeven wijze geschieden door het uitreiken, toezenden of elektronisch verzenden van een aangiftebrief waaruit blijkt de wijze van het doen van elektronische aangifte, een omschrijving van de gevraagde gegevens of bescheiden en de termijn waarbinnen aangifte moet worden gedaan. In dat geval geschiedt, in afwijking van de in artikel 237, tweede lid, van de Gemeentewet aangegeven wijze, de aangifte langs elektronische weg door het inleveren van de gevraagde gegevens of bescheiden.

Artikel 10 Aanslaggrens

Belastingaanslagen van minder dan € 10,-- worden niet opgelegd.

Artikel 11 Termijnen van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, van de Invorderingswet 1990 moeten de voorlopige aanslagen worden betaald in twee gelijke termijnen waarvan de eerste vervalt op de laatste dag van de maand volgend op de maand die in de dagtekening van het aanslagbiljet is vermeld en de tweede twee maanden later.
2. In afwijking van het eerste lid kan op verzoek van de belastingplichtige de aanslag worden betaald in zoveel gelijke termijnen als er na de dagtekening van het aanslagbiljet nog maanden in het belastingjaar overblijven, met dien verstande dat het aantal termijnen ten minste twee bedraagt en maximaal 7, indien de verschuldigde bedragen moeten door middel van automatische betalingsincasso van de betaalrekening van de belastingschuldige kunnen worden afgeschreven. De eerste termijn vervalt één maand na de dagtekening van het aanslagbiljet en elk van de volgende termijnen telkens een maand later.
3. De overige aanslagen moeten worden betaald binnen één maand na de dagtekening van het aanslagbiljet. Dit geldt ook in geval het totaalbedrag van de op één aanslag verschuldigde bedrag door middel van automatische betalingsincasso van de betaalrekening van de belastingschuldige kan worden afgeschreven.
4. Met betrekking tot een ingevolge artikel 2, tweede lid, onderdeel c, van de Invorderingswet 1990 met een belastingaanslag gelijkgestelde beschikking inzake een bestuurlijke boete is het derde lid van overeenkomstige toepassing, voor zover deze gelijktijdig wordt opgelegd met de vaststelling van de aanslag.
5. De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de voorgaande leden.

Artikel 12 Kwijtschelding

Bij de invordering van de toeristenbelasting wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 13 Aanmeldingsplicht

1. De belastingplichtige bedoeld in artikel 3, eerste lid, is gehouden, voordat hij voor de eerste maal na het in werking treden van deze verordening gelegenheid tot overnachten verschaft, zulks schriftelijk te melden aan de door het college van burgemeester en wethouders aangewezen gemeenteambtenaren, bedoeld in artikel 232, vierde lid, onderdelen a, van de Gemeentewet.
2. De verplichting als bedoeld in het voorgaande lid geldt niet voor de belastingplichtige die met betrekking tot het jaar voorafgaand aan het belastingjaar in de heffing van de toeristenbelasting betrokken is.

Artikel 14 Registratieverplichting

1. De belastingplichtige is gehouden verblijfhoudenden per belastingjaar te registreren in een daarvoor bestemd en eventueel door de heffingsambtenaar kosteloos ter beschikking gesteld nachtverblijfsregister.
2. Het nachtverblijfsregister bevat met betrekking tot ieder aan wie gelegenheid tot overnachten wordt verschaft gegevens tenminste betreffende:
 - a. naam, adres en woonplaats;
 - b. samenstelling van het gezin of de groep waarmee men reist;
 - c. datum van aankomst en datum van vertrek;
 - d. het aantal overnachtingen ter zake waarvan belasting verschuldigd is.
3. De in artikel 232, vierde lid, onderdeel a, van de Gemeentewet, bedoelde ambtenaar is bevoegd voor bepaalde gevallen of groepen van gevallen van de in het eerste lid bedoelde verplichting gehele of gedeeltelijke ontheffing te verlenen, zo nodig onder door hem te stellen voorwaarden.
4. Met betrekking tot verblijf, ter zake waarvan de belasting wordt geheven naar een forfaitaire regeling, is de in het eerste lid genoemde verplichting beperkt tot de in het tweede lid, onder a, genoemde gegevens.

Artikel 15 Overgangsrecht

De 'Verordening toeristenbelasting 2023' van 9 november 2022 wordt met ingang van de in artikel 16, tweede lid, genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.

Artikel 16 Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking met ingang 1 januari 2024.
2. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2024.

Artikel 17 Citeertitel

Deze verordening kan worden aangehaald als de 'Verordening toeristenbelasting 2024'.

Vastgesteld door de gemeenteraad van Hengelo
in de openbare vergadering van 8 november 2023,
de griffier,
de voorzitter,

Verordening Begraafrechten 2024

De raad van de gemeente Hengelo;
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 3 oktober 2023;
gelet op artikel 229, eerste lid, aanhef en onderdelen a en b, van de Gemeentewet;
besluit:
vast te stellen de volgende

Verordening op de heffing en de invordering van begraafrechten 2024 (Verordening begraafrechten 2024)

Artikel 1 Definities

Deze verordening verstaat onder:

- a. **begraaf- en gedenkplaatsen**: de gemeentelijke begraaf- en gedenkplaatsen aan de Deurningerstraat en aan de Oldenzaalsestraat;
- b. **asbus**: een bus voor de berging van as van een overledene;
- c. **urn**: een voorwerp voor de berging van een of meer asbussen;
- d. **particulier graf**: een graf waarvoor aan een natuurlijk persoon, of aan een rechtspersoon zonder winstoogmerk, voor bepaalde tijd het uitsluitend recht is verleend tot:
 - het doen begraven en begraven houden van lijken;
 - het doen bijzetten en bijgezet houden van asbussen met of zonder urnen;
- e. **algemeen graf**: een graf bij de gemeente in beheer waarin gelegenheid wordt geboden tot het doen begraven van lijken;
- f. **urnenkelder**: een kelder waarvoor aan een natuurlijk persoon, of aan een rechtspersoon zonder winstoogmerk, voor bepaalde tijd het uitsluitend recht is verleend tot het doen plaatsen en geplaatst houden van asbussen met of zonder urnen;
- g. **urnennis**: een nis waarvoor aan een natuurlijk persoon, of aan een rechtspersoon zonder winstoogmerk, voor bepaalde tijd het uitsluitend recht is verleend tot het doen plaatsen en geplaatst houden van asbussen zonder urnen;
- h. **verstrooiingsplaats**: een plaats bij de gemeente in beheer waarop as wordt verstrooid;
- i. **gedenkplaats**: een plaats ingericht om overledenen te gedenken;
- j. **grafbedekking**: gedenkteken en/of grafbeplanting op een graf;
- k. **rechthebbende**: degene aan wie een uitsluitend recht is verleend op een particulier graf, urnenkelder of urnennis.

Artikel 2 Belastbaar feit

Op basis van deze verordening worden rechten geheven voor het gebruik van de begraaf- en gedenkplaatsen en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraaf- en gedenkplaatsen.

Artikel 3 Belastingplicht

De rechten worden geheven van degene op wiens aanvraag dan wel ten behoeve van wie de dienst wordt verricht of van degene die van de bezittingen, werken of inrichtingen gebruik maakt.

Artikel 4 Vrijstellingen

De rechten worden niet geheven voor het lichten van een lijk of asbus op rechterlijk gezag.

Artikel 5 Maatstaf van heffing en belastingtarief

1. De rechten worden geheven naar de maatstaven en de tarieven, opgenomen in de bij deze verordening behorende tarieventabel.
2. Voor de berekening van de rechten wordt een gedeelte van een in de tarieventabel genoemde eenheid als een volle eenheid aangemerkt.

Artikel 6 Belastingjaar

1. Met betrekking tot de rechten die per jaar worden geheven is het belastingjaar gelijk aan het kalenderjaar.
2. Met betrekking tot de rechten genoemd in hoofdstuk 6.2, 6.2.1 en 6.3 van de tarieventabel is het belastingtijdvak gelijk aan de periode waarvoor wordt afgekocht.
3. Met betrekking tot de rechten genoemd in hoofdstuk 6.4 van de tarieventabel is het belastingtijdvak tien jaar.

Artikel 7 Wijze van heffing

De rechten worden geheven bij wege van aanslag.

Artikel 8 Ontstaan van de belastingschuld en heffing naar tijdsgelang voor de jaarlijks verschuldigde rechten

1. De onderhoudsrechten, als bedoeld in hoofdstuk 6.1 van de tarieventabel zijn verschuldigd met ingang van het kalenderjaar volgende op dat waarin de belastingplicht is ontstaan.
2. Afkoop van onderhoudsrechten als bedoeld in hoofdstuk 6.2 en 6.3 van de tarieventabel gaat in per de eerste dag van een kalenderjaar volgende op dat waarin de belastingplicht is ontstaan.
3. Het onderhoudsrecht is gekoppeld aan de verlening van het recht op een graf of het doen bijzetten en bijgezet houden van urnen of asbussen.

Artikel 9 Ontstaan van de belastingschuld voor de overige rechten

Andere rechten dan die bedoeld in hoofdstuk 6.1 tot en met 6.3 van de tarieventabel zijn verschuldigd bij de aanvang van de dienstverlening of bij de aanvang van het gebruik van de bezittingen, werken of inrichtingen.

Artikel 10 Termijnen van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, van de Invorderingswet 1990 moeten de rechten worden betaald:
 - a. voor het jaarlijks onderhoud van het graf: binnen een maand na de dagtekening van het aanslagbiljet. Dit geldt ook in geval het totaalbedrag van de op één aanslag verschuldigde bedragen door middel van automatische betalingsincasso van de betaalrekening van de belastingschuldige kan worden afgeschreven.
 - b. voor de overige aanslagen: binnen een maand na de dagtekening van het aanslagbiljet.
2. De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de in het eerste lid gestelde termijn.

Artikel 11 Kwijtschelding

Bij de invordering van de begraafrechten wordt, met uitzondering van de onderhoudsrechten, bedoeld in onderdeel 6.1 van de tarieventabel, geen kwijtschelding verleend.

Artikel 12 Overgangsrecht

1. De 'verordening Begraafrechten 2023' van 9 november 2022 wordt ingetrokken met ingang van de in artikel 13, tweede lid, genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.
2. Indien de datum van inwerkingtreding van deze verordening ligt na de in artikel 13, tweede lid, genoemde datum van ingang van de heffing, blijft de in het eerste lid genoemde verordening gelden voor de in de tussenvallende periode plaatsvindende belastbare feiten voor zover de heffing van de rechten hiervoor in die periode plaatsvindt.

Artikel 13 Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2024.
2. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2024.

Artikel 14 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als de 'Verordening begraafrechten 2024'.

Vastgesteld door de gemeenteraad van Hengelo

in de openbare vergadering van 8 november 2023,

de griffier,

de voorzitter,

Tarientabel behorende bij de Verordening begraafrechten 2024		
Hoofdstuk 1 Verlenen van rechten		
1.1	Voor het verlenen van het uitsluitend recht voor een periode van twintig jaar wordt geheven:	
1.1.1	op een particulier graf voor overledenen van twaalf jaar en ouder	€ 2.849,60
1.1.2	op een particulier graf voor overleden kinderen tot en met elf jaar	€ 1.424,80
1.2	Voor het verlenen van het uitsluitend recht voor een periode van twintig jaar wordt geheven:	
1.2.1	op een urnennis	€ 1.424,80
1.2.2	op een urnenkelder	€ 1.708,70
1.3	Voor het verlenen van het uitsluitend recht voor een periode van tien jaar wordt geheven:	
1.3.1	op een urnennis	€ 712,40
1.3.2	op een urnenkelder	€ 854,35
1.4	Voor het verlengen met een periode van tien jaar wordt geheven:	
1.4.1	voor het recht als genoemd onder 1.1.1	€ 1.424,80
1.4.2	voor het recht als genoemd onder 1.1.2	€ 712,40
1.4.3	voor de rechten genoemd onder 1.2.1 en 1.3.1	€ 712,40
1.4.4	voor de rechten genoemd onder 1.2.2 en 1.3.2	€ 854,35
1.5	Voor het verlengen met een periode van vijf jaar wordt geheven:	
1.5.1	voor het recht als genoemd onder 1.1.1	€ 712,40
1.5.2	voor het recht als genoemd onder 1.1.2	€ 356,20
1.5.3	voor de rechten genoemd onder 1.2.1 en 1.3.1	€ 356,20
1.5.4	voor de rechten genoemd onder 1.2.2 en 1.3.2	€ 427,15
1.6.	Voor het verlenen van het uitsluitend recht voor een periode van vijftig jaar, inclusief de in lid 6.1 bedoelde onderhoudsrechten, wordt geheven:	
1.6.1	op een particulier graf voor overledenen van twaalf jaar en ouder	€ 8.106
1.6.2	op een particulier graf voor overleden kinderen tot en met elf jaar	€ 4.053
1.7	Voor het verlenen van het uitsluitend recht voor een periode van vijfenzeventig jaar, inclusief de in lid 6.1 bedoelde onderhoudsrechten, wordt geheven:	
1.7.1	op een particulier graf voor overledenen van twaalf jaar en ouder	11.484
1.7.2	op een particulier graf voor overleden kinderen tot en met elf jaar	5.742
1.8	Voor het bij leven reserveren van een particulier graf voor een periode van vijf jaar of het verlengen van een reservering met een periode van vijf jaar wordt geheven	€ 231,00
Hoofdstuk 2 Begraven in een particulier of algemeen graf		
2.1	Voor het begraven van een overledene van twaalf jaar en ouder in een graf wordt geheven:	€ 946,00
2.2	Voor het begraven van een overleden kind tot en met elf jaar in een graf wordt geheven:	€ 473,00
2.3	Voor het begraven op buitengewone uren worden de rechten onder 2.1 en 2.2 verhoogd met de onderstaande percentages:	
2.3.1	voor werkzaamheden die worden verricht op zaterdag	50%
2.3.2	voor werkzaamheden die worden verricht op werkdagen voor 9.00 uur of na 17.00 uur	25%

Hoofdstuk 3 Cremeren		
Niet van toepassing		
Hoofdstuk 4 Plaatsen en bijzetten van asbussen in een particulier graf		
4.1	Voor het plaatsen of bijzetten van een asbus met of zonder urn wordt gegeven:	
4.1.1	van een overledene van twaalf jaar en ouder in een nieuw graf	€ 946,00
4.1.2	van een overledene tot en met elf jaar in een nieuw graf	€ 473,00
4.1.3	in of op een bestaand graf	€ 305,40
4.1.4	in een urnennis	€ 252,10
4.1.5	in een urnenkelder	€ 305,40
4.2	Voor het plaatsen en bijzetten op buitengewone uren worden de rechten onder 4.1 tot en met 4.1.5 verhoogd met de onderstaande percentages:	
4.2.1	voor werkzaamheden die worden verricht op zaterdag	50%
4.2.2	voor werkzaamheden die worden verricht op werkdagen voor 9.00 uur of na 17.00 uur	25%
Hoofdstuk 5 Verstrooien van as		
5.1	Voor het verlenen van het recht op het verstrooien van de as op een daartoe aangewezen verstrooiingsplaats op de begraaf- en gedenkplaats wordt gegeven	€ 247,40
Hoofdstuk 6 Grafbedekking en onderhoud		
6.1	Voor het door of vanwege de gemeente uitvoeren van basisonderhoud aan een graf, urnennis of urnenkelder en voor het algemeen onderhoud van de begraafplaats wordt gegeven per jaar:	€ 49,40
6.2	De rechten als bedoeld in onderdeel 6.1 kunnen op het moment van verlening van het recht op een graf of het doen bijzetten en bijgezet houden van asbussen met of zonder urn afgekocht worden voor een periode van twintig jaar. Het tarief hiervoor bedraagt:	€ 728,45
6.2.1	De rechten als bedoeld in onderdeel 6.1 kunnen tussentijds worden afgekocht voor bepaalde tijd door voldoening van een bedrag bepaald volgens onderstaande:	
	afkoop voor een periode / verlenging voor een periode	
	jaar	
	20 jaar	€ 728,45
	19 jaar	€ 702,60
	18 jaar	€ 675,85
	17 jaar	€ 648,20
	16 jaar	€ 619,60
	15 jaar	€ 589,95
	14 jaar	€ 559,30
	13 jaar	€ 527,60
	12 jaar	€ 494,80
	11 jaar	€ 460,85
	10 jaar	€ 425,75
	9 jaar	€ 389,40

	8 jaar	€ 351,80
	7 jaar	€ 312,90
	6 jaar	€ 272,65
	5 jaar	€ 231,00
	4 jaar	€ 187,90
	3 jaar	€ 143,30
	2 jaar	€ 97,15
	1 jaar	€ 49,40
6.3	Voor een verlenging van de afkoopperiode met tien jaar wordt per periode van tien jaar geheven:	€ 425,75
6.4	Voor het aanbrengen en aangebracht houden van een gedenkplaatje voor een periode van tien jaar in de gedenkruimte aan de Oldenzaalsestraat wordt geheven:	€ 125,80
Hoofdstuk 7 Lijkschouwing		
	Niet van toepassing	
Hoofdstuk 8 Inschrijven en overboeken in een daartoe bestemd register		
	Niet van toepassing	
Hoofdstuk 9 Opgraven en herbegraven		
9.1	Voor het opgraven en het eventueel daarop verkisten van een lijk of overblijfselen van een lijk, het opgraven van een asbus, of het verzamelen van overblijfselen en het dieper plaatsen daarvan in hetzelfde graf wordt geheven:	
9.1.1	van een persoon van twaalf jaar en ouder	€ 946,00
9.1.2	van een kind tot en met elf jaar	€ 473,00
9.2	Voor het na opgraven weer begraven in een ander graf wordt een recht geheven overeenkomstig het bepaalde in hoofdstuk 2 van deze tabel.	
9.3	Voor het opgraven en herbegraven op buitengewone uren worden de rechten onder 9.1 en 9.2 verhoogd met de onderstaande percentages:	
9.3.1	voor werkzaamheden die worden verricht op zaterdag	50%
9.3.2	voor werkzaamheden die worden verricht op werkdagen voor 9.00 uur of na 17.00 uur	25%
Hoofdstuk 10 Overige heffingen		
10.1	Voor het gebruik van de aula aan de Oldenzaalsestraat wordt geheven per keer:	€ 228,70
10.2	Voor het gebruik van de koffiekamer aan de Oldenzaalsestraat wordt geheven per keer:	€ 228,70
10.3	Voor het gebruik van de aula of koffiekamer aan de Oldenzaalsestraat op buitengewone uren worden de rechten onder 10.1 en 10.2 verhoogd met onderstaande percentages:	
10.3.1	op werkdagen voor 9.00 uur of na 17.00 uur	25%
10.3.2	op zaterdag	50%
10.3.3	op zondag	75%

Behorende bij het raadsbesluit van 8 november 2023.

De griffier van de gemeente Hengelo,

Verordening marktgeld 2024

De raad der gemeente Hengelo;
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 3 oktober 2023;
gelet op artikel 229, eerste lid, aanhef en onderdelen a en b, van de Gemeentewet;
besluit:
vast te stellen de volgende

Verordening op de heffing en de invordering van marktgeld 2024 (Verordening marktgeld 2024)

Artikel 1 Definities

Deze verordening verstaat onder:

- a. **markt**: de warenmarkt, die op de daartoe aangewezen plaats, dag en tijd wordt gehouden;
- b. **standplaats**: de op en voor de duur van de markt door het college van burgemeester en wethouders aangewezen ruimte voor het uitoefenen van de markthandel;
- c. **vaste plaats**: een standplaats, die tot wederopzegging beschikbaar wordt gesteld aan de vergunninghouder;
- d. **dagplaats**: een standplaats, die per dag ter beschikking wordt gesteld;
- e. **vergunninghouder**: een ieder aan wie door het college van burgemeester en wethouders is toegestaan om gedurende een marktdag een vaste standplaats in te nemen;
- f. **maand**: kalendermaand;
- g. **week**: periode van zeven achtereenvolgende dagen beginnende met de maandag;
- h. **dag**: de periode van 00.00 uur tot 24.00 uur waarbij een gedeelte van een dag als een hele dag wordt aangemerkt;
- i. **streckende meter tarief**: het tarief voor een standplaats met een diepte van maximaal 4 strekkende meters;
- j. **frontbreedte**: de lengte aan de voorzijde van een standplaats, alsmede eventuele zijkant indien van toepassing;
- k. **promotiegeld**: het bedrag dat in rekening wordt gebracht voor promotionele activiteiten.

Artikel 2 Belastbaar feit

Onder de naam 'marktgeld' wordt een recht geheven voor het ter beschikking stellen van een standplaats op een markt als bedoeld in de marktverordening gemeente Hengelo en voor het genot van de diensten die in verband daarmee worden verleend en voor het genot van door het gemeentebestuur overig verstrekte diensten.

Artikel 3 Belastingplicht

Belastingplichtig voor het gebruik van een marktplaats en voor het genot van de diensten die in verband daarmee worden verleend is degene aan wie een standplaats ter beschikking is gesteld.

Artikel 4 Maatstaf van heffing en tarief

1. Het marktgeld wordt geheven naar de maatstaven en de tarieven, opgenomen in de bij deze verordening behorende tarieventabel, met inachtneming van het overige in deze verordening bepaalde.
2. Voor de berekening van het marktgeld wordt een gedeelte van een marktdag aangemerkt als een gehele marktdag.

Artikel 5 Belastingtijdvak

1. Indien voor een standplaats een vergunning wordt afgegeven, dan is het belastingtijdvak de periode waarvoor een vergunning voor een standplaats geldt, met dien verstande dat bij een vergunning voor meer dan een jaar het belastingtijdvak gelijk is aan het kalenderjaar.
2. Het marktgeld voor een dagplaats wordt per dag geheven.

Artikel 6 Wijze van heffing

Het marktgeld wordt geheven:

- a. bij wege van aanslag indien het een vaste plaats betreft;
- b. bij wege van een mondelinge dan wel gedagtekende schriftelijke kennisgeving, waaronder mede wordt begrepen een nota of andere schriftuur in de overige gevallen.

Artikel 7 Ontstaan van de belastingschuld en heffing naar tijdsgelang

1. In de gevallen als bedoeld in artikel 5, eerste lid, is het marktgeld verschuldigd bij de aanvang van het belastingtijdvak of, zo dit later is, bij de aanvang van de belastingplicht.
2. Indien de belastingplicht in de loop van het belastingtijdvak aanvangt is het naar jaartarieven geheven marktgeld verschuldigd voor zoveel twaalfde gedeelten van de voor dat tijdvak verschuldigde rechten als er in dat tijdvak, na de aanvang van de belastingplicht, nog volle kalendermaanden overblijven.
3. Indien de belastingplicht in de loop van het belastingtijdvak door intrekking van de vergunning eindigt, bestaat aanspraak op ontheffing voor het naar jaartarieven geheven marktgeld voor zoveel twaalfde gedeelten van het voor dat tijdvak verschuldigde marktgeld als er in dat tijdvak, na het einde van de belastingplicht, nog volle kalendermaanden overblijven.
4. Indien de belastingplichtige aantoonbaar dat hij ten gevolge van overmacht gedurende een aaneengesloten periode van tenminste 4 opeenvolgende weken de ter beschikking gestelde plaats niet heeft kunnen innemen en hij gedurende die periode de standplaats niet door een ander heeft laten innemen, wordt op zijn schriftelijk met redenen omkleed verzoek aan de in artikel 232, vierde lid, onderdeel a van de Gemeentewet bedoelde gemeenteburgemeester ontheffing verleend over elke volle 4 opeenvolgende weken waarin van de vaste plaats geen gebruik kan worden gemaakt.

5. In de gevallen, anders dan die bedoeld in artikel 5, lid 1, is het marktgeld verschuldigd bij aanvang van het gebruik van de marktplaats.

Artikel 8 Termijnen van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, van de Invorderingswet 1990 moet het marktgeld worden betaald ingeval:
 - a. bij wege van aanslag wordt geheven, binnen een maand na de dagtekening van de aanslag;
 - b. bij wege van mondelinge of schriftelijke kennisgeving wordt geheven als bedoeld in artikel 6, op het moment van het doen of uitreiken van de kennisgeving.
2. In afwijking van het eerste lid, onder a, kunnen op verzoek van belastingplichtige de aanslagen in zoveel gelijke termijnen als er na de dagtekening van het aanslagbiljet nog maanden in het belastingjaar overblijven, met dien verstande dat het aantal termijnen ten minste twee bedraagt en maximaal 10, indien de verschuldigde bedragen door middel van automatische betalingsincasso van de betaalrekening van de belastingschuldige kunnen worden afgeschreven.
3. De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de in het voorgaande lid gestelde termijnen.

Artikel 9 Kwijtschelding

Bij de invordering van de krachtens deze verordening geheven rechten wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 10 Overgangsrecht

1. De 'Marktgeldverordening 2023' van 9 november 2022 wordt ingetrokken met ingang van de in artikel 11, tweede lid, genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.
2. Indien de datum van inwerkingtreding van deze verordening ligt na de in artikel 11, tweede lid, genoemde datum van ingang van de heffing, blijft de in het eerste lid genoemde verordening gelden voor de in de tussentijdse periode plaatsvindende belastbare feiten voor zover de heffing van de rechten hiervoor in die periode plaatsvindt.

Artikel 11 Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2024.
2. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2024.

Artikel 12 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als de 'Marktgeldverordening 2024'.

*Vastgesteld door de gemeenteraad van Hengelo
in de openbare vergadering van 8 november 2023,*

de griffier,

de voorzitter,

Tarientabel bij de Verordening Marktgeld 2024 van de gemeente Hengelo

Algemeen		
1.	Alle in deze verordening opgenomen tarieven zijn inclusief omzetbelasting indien deze verschuldigd is (hoofdstuk 1.2).	
2.	Maatstaf van heffing is het langs de grond gemeten aantal strekkende meters van de frontbreedte van de standplaats waarbij een gedeelte van een strekkende meter als een gehele meter wordt aangemerkt.	
Hoofdstuk 1 Standplaatsen		
1.1	Het recht voor een ter beschikking gestelde standplaats bedraagt per strekkende meter frontbreedte of gedeelte daarvan:	
1.1.1	voor een vaste plaats per jaar	€ 117,72
1.1.2	voor een dagplaats per marktdag of een gedeelte daarvan	€ 3,43
1.2	Onverminderd het bepaalde onder 1.1 bedraagt het promotiegeld:	
1.2.1	per jaar per marktdag	€ 289,08
1.2.2	voor een dagplaats per marktdag	€ 5,56

Behoort bij raadsbesluit van 8 november 2023.

De griffier van de gemeente Hengelo,

Verordening reinigingsheffingen 2024

De raad van de gemeente Hengelo;
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 3 oktober 2023;
gelet op de artikelen 229, eerste lid, aanhef en onderdelen a en b en 156, eerste en tweede lid, aanhef en
onderdeel h van de Gemeentewet en artikel 15:33 van de Wet milieubeheer;
besluit:
vast te stellen de volgende

Verordening op de heffing en de invordering van afvalstoffenheffing en reinigingsrechten 2024

Hoofdstuk I Algemene bepalingen

Artikel 1 Inleidende bepaling

Krachtens deze verordening worden geheven:

- a. afvalstoffenheffing;
- b. reinigingsrechten.

Artikel 2 Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. **Gebruik maken in hoofdstuk II Afvalstoffenheffing:** gebruik maken in de zin van artikel 15.33 Wet milieubeheer;
- b. **Bioafval:** biologisch afbreekbaar tuin- en plantsoenafval, levensmiddelen- en keukenafval van huishoudens;
- c. **Huishoudelijk restafval:** afval afkomstig uit particuliere huishoudens, dat overblijft na scheiding in andere deelstromen als bedoeld in artikel 3 eerste onder a t/m r van de Afvalstoffenverordening;
- d. **Container:** de vanwege de gemeente uitgezette ophaalbakken, onderverdeeld in de verschillende volumina;
- e. **Verzamelcontainer:** de vanwege de gemeente geplaatste verzamelcontainers, die kunnen worden ontsloten door de Milieupas;
- f. **Grove huishoudelijke afvalstoffen:** huishoudelijke restafvalstoffen die met enige regelmaat in een huishouden vrij komen, doch die te groot en/of te zwaar zijn om op dezelfde wijze als andere huishoudelijke afvalstoffen aan de inzameldienst te worden aangeboden;

- g. **Grof tuinafval:** tuinafval, dat met enige regelmaat in een huishouden vrij komt, doch dat te groot en/of te zwaar is om op dezelfde wijze als bioafval aan de inzameldienst te worden aangeboden;
- h. **Milieupas:** de vanwege de gemeente verstrekte pas, met daaraan een bepaald gekoppeld tegoed, ten behoeve van de ontdoening van afvalstoffen.
- i. **Zorgcontainer:** inzamelmiddel als bedoeld in artikel 1 lid j van de Afvalstoffenverordening gemeente Hengelo 2018 jo. Artikel 6 lid 2 van het Uitvoeringsbesluit afvalstoffen gemeente Hengelo, die wordt toegekend aan een belastingplichtige die onderdeel is van een huishouden dat niet in staat is huishoudelijke afvalstoffen weg te brengen naar een ondergrondse inzamelvoorziening.

Artikel 3 Voorwerp van de belasting

1. Voorwerp van de belasting is een perceel.
2. Als perceel wordt aangemerkt:
 - a. de onroerende zaak, bedoeld in artikel 16, onder a, c, d en f, van de Wet waardering onroerende zaken;
 - b. de roerende zaak, welke duurzaam aan een plaats gebonden is;
 - c. een gedeelte van een in onderdeel b bedoelde roerende zaak dat blijkens zijn indeling is bestemd om als afzonderlijk geheel te worden gebruikt;
 - d. een samenstel van twee of meer in onderdeel b bedoelde roerende zaken of in onderdeel c bedoelde gedeeltes daarvan die bij dezelfde belastingplichtige in gebruik zijn en die, naar de omstandigheden beoordeeld, bij elkaar behoren.
 - e. het binnen de gemeente gelegen deel van de in onderdeel b bedoelde roerende zaak, van een in onderdeel c bedoeld gedeelte daarvan of van een in onderdeel d bedoeld samenstel.

Hoofdstuk II Afvalstoffenheffing

Artikel 4 Aard van de belasting en belastbaar feit

1. Onder de naam 'afvalstoffenheffing' wordt een directe belasting geheven als bedoeld in artikel 15.33 van de Wet milieubeheer (Stb. 1994, 80).
2. De afvalstoffenheffing als bedoeld in deze verordening en de daarbij behorende tarieventabel wordt naar afzonderlijke grondslagen geheven ter zake van het gebruik van een perceel ten aanzien waarvan krachtens artikel 10.21 en 10.22 van de Wet milieubeheer een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen geldt.

Artikel 5 Belastingplicht

1. De belasting wordt geheven van degene die in de gemeente gebruik maakt van een perceel ten aanzien waarvan ingevolge artikel 10.21 en 10.22 van de Wet milieubeheer een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen geldt.
2. De belasting voor het achter laten van afvalstoffen op het Milieupark aan de Wegtersweg wordt geheven van degene die de afvalstoffen achter laat.

Artikel 6 Maatstaf van heffing en belastingtarief

1. De belasting wordt geheven naar de maatstaven en de tarieven, opgenomen in de hoofdstukken 1 en 2 van de bij deze verordening behorende tarieventabel.
2. Voor de berekening van de belasting wordt een gedeelte van een in de tarieventabel genoemde eenheid als een volle eenheid aangemerkt.

Artikel 7 Belastingjaar

Met betrekking tot de belasting die per jaar wordt geheven is het belastingjaar gelijk aan het kalenderjaar.

Artikel 8 Wijze van heffing

1. De belasting bedoeld in hoofdstuk 1 van de tarieventabel wordt geheven bij wege van aanslag.
2. De belasting bedoeld in hoofdstuk 2 van de tarieventabel wordt geheven bij wege van een mondelinge dan wel een gedagtekende schriftelijke kennisgeving.
3. Als contante betaling van de rechten genoemd in hoofdstuk 2 wordt mede begrepen een rechtsgeldige ondertekende eenmalige incasso machtiging of een afschrijving op de Milieupas.

Artikel 9 Ontstaan van de belastingschuld en heffing naar tijdsgelang

1. De belasting bedoeld in Hoofdstuk 1, onderdeel 1.1 van de tarieventabel is verschuldigd bij het begin van het belastingjaar of, zo dit later is, bij de aanvang van de belastingplicht.
2. De belasting bedoeld in Hoofdstuk 1, onderdeel 1.2, van de tarieventabel is verschuldigd na afloop van het belastingjaar of, zo dit eerder is na beëindiging van de belastingplicht.
3. De belasting bedoeld in Hoofdstuk 2 van de tarieventabel is verschuldigd bij aanvang van de dienstverlening.
4. Indien de belastingplicht in de loop van het belastingjaar aanvangt, is de belasting bedoeld in Hoofdstuk 1, onderdeel 1.1, van de tarieventabel verschuldigd voor zoveel twaalfde gedeelten van de voor dat jaar verschuldigde belasting als er in dat jaar, na de aanvang van de belastingplicht, nog volle kalendermaanden overblijven.
5. Indien de belastingplicht in de loop van het belastingjaar eindigt, bestaat aanspraak op ontheffing voor zoveel twaalfde gedeelten van de voor dat jaar verschuldigde belasting als bedoeld in Hoofdstuk 1, onderdeel 1.1, van de tarieventabel als er in dat jaar, na het einde van de belastingplicht, nog volle kalendermaanden overblijven. De aanspraak op ontheffing bestaat niet, indien het bedrag van de ontheffing minder dan € 10,-- bedraagt.
6. Het vierde en vijfde lid zijn niet van toepassing indien de belastingplichtige binnen de gemeente verhuist en aldaar een ander perceel in gebruik neemt

Artikel 10 Termijnen van betaling

1. De aanslagen moeten worden betaald uiterlijk twee kalendermaanden na de op het aanslagbiljet vermelde dagtekening.
2. In afwijking van het eerste lid kunnen op verzoek van de belastingplichtige de aanslagen worden betaald in zoveel gelijke termijnen als er na de dagtekening van het aanslagbiljet nog maanden in het

belastingjaar overblijven, met dien verstande dat het aantal termijnen ten minste twee bedraagt en maximaal 10, indien aan het navolgende wordt voldaan:

- a. het totaal bedrag van de op één aanslagbiljet verenigde aanslagen afvalstoffenheffing of andere belastingen moet minder zijn dan € 7.500,--;
- b. de verschuldigde bedragen moeten door middel van automatische betalingsincasso van de betaalrekening van de belastingschuldige kunnen worden afgeschreven.

De eerste termijn vervalt één maand na de dagtekening van het aanslagbiljet en elk van de volgende termijnen telkens een maand later.

3. De in artikel 8 tweede lid bedoelde gedagtekende kennisgevingen moeten worden betaald:
 - a. ingeval van uitreiking van de kennisgeving: op het tijdstip van uitreiking;
 - b. ingeval van toezending van de kennisgeving: binnen vijf dagen na de dagtekening.
4. De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de in de voorgaande leden gestelde termijnen.

Artikel 11 Kwijtschelding

Kwijtschelding van de belasting vindt plaats op basis van de Kwijtscheldingsverordening.

Hoofdstuk III Reinigingsrechten

Artikel 12 Belastbaar feit

Onder de naam 'reinigingsrechten' worden rechten geheven zowel voor het genot van door het gemeentebestuur verstrekte diensten als voor het gebruik van voor de openbare dienst bestemde gemeentebezittingen, werken of inrichtingen die bij de gemeente in beheer of in onderhoud zijn.

Artikel 13 Belastingplicht

De rechten worden geheven van degene op wiens aanvraag dan wel ten behoeve van wie de dienst wordt verricht of van degene die van de bezittingen, werken of inrichtingen gebruik maakt.

Artikel 14 Maatstaf van heffing en belastingtarief

1. De rechten worden geheven naar de maatstaven en de tarieven opgenomen in de hoofdstukken 3 en 4 van de bij deze verordening behorende tarieventabel.
2. Voor de berekening van de rechten wordt een gedeelte van een in de tarieventabel genoemde eenheid als een volle eenheid aangemerkt.

Artikel 15 Belastingjaar

Met betrekking tot de rechten die per jaar worden geheven is het belastingjaar gelijk aan het kalenderjaar.

Artikel 16 Wijze van heffing

De rechten bedoeld in hoofdstuk 3 en 4 van de tarieventabel worden geheven bij wege van aanslag, gedagtekende bon, nota of andere schriftuur waarop het gevorderde bedrag is vermeld.

Als contante betaling van de rechten genoemd in hoofdstuk 4 wordt mede begrepen een rechtsgeldige ondertekende eenmalige incasso machtiging.

Artikel 17 Ontstaan van de belastingschuld en de heffing naar tijdsgelang voor de jaarlijks verschuldigde rechten

1. De rechten bedoeld in hoofdstuk 3 van de tarieventabel zijn verschuldigd bij het begin van het belastingjaar of, zo dit later is, bij de aanvang van de belastingplicht.
2. Indien de belastingplicht in de loop van het belastingjaar aanvangt zijn de rechten verschuldigd voor zoveel twaalfde gedeelten van de voor dat jaar verschuldigde rechten als er in dat jaar, na de aanvang van de belastingplicht, nog volle kalendermaanden overblijven.
3. Indien de belastingplicht in de loop van het belastingjaar eindigt, bestaat aanspraak op ontheffing voor zoveel twaalfde gedeelten van de voor dat jaar verschuldigde rechten als er in dat jaar, na het einde van de belastingplicht, nog volle kalendermaanden overblijven.

Artikel 18 Ontstaan van de belastingschuld en de heffing van de overige rechten

De rechten bedoeld in hoofdstuk 4 van de tarieventabel zijn verschuldigd bij de aanvang van de dienstverlening of bij de aanvang van het gebruik van de bezittingen, werken of inrichtingen.

Artikel 19 Termijnen van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, van de Invorderingswet 1990 moet het reinigingsrecht worden betaald ingeval:
 - a. bij wege van aanslag wordt geheven, binnen een maand na de dagtekening van de aanslag;
 - b. bij wege van mondelinge of schriftelijke kennisgeving wordt geheven als bedoeld in artikel 8, op het moment van het doen of uitreiken van de kennisgeving.
2. De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de in het voorgaande lid gestelde termijnen.

Artikel 20 Kwijtschelding

Op voet van artikel 26 van de Invorderingswet 1990 wordt geen kwijtschelding van dit recht verleend.

Hoofdstuk IV Aanvullende bepalingen

Artikel 21 Overgangsrecht

1. De 'Verordening reinigingsheffingen 2023' van 9 november 2022 wordt ingetrokken met ingang van de in artikel 22, tweede lid genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.
2. Indien de datum van inwerkingtreding van deze verordening ligt na de in artikel 22, tweede lid, genoemde datum van ingang van de heffing, blijft de in het eerste lid genoemde verordening gelden voor de in de tussenliggende periode plaatsvindende belastbare feiten voor zover de heffing van de rechten hiervoor in die periode plaatsvindt.

Artikel 22 Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2024.
2. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2024.

Artikel 23 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als 'Verordening reinigingsheffingen 2024'.

*Vastgesteld door de gemeenteraad van Hengelo
in de openbare vergadering van 8 november 2023
de griffier,
de voorzitter,*

Tarientabel 2024 behorende bij de 'Verordening reinigingsheffingen 2024'.

Algemeen

De bedragen genoemd in deze tabel zijn inclusief omzetbelasting indien deze verschuldigd is.

Hoofdstuk 1 Maatstaven en jaarlijkse tarieven afvalstoffenheffing

1.0	De belasting wordt per perceel berekend naar een vast tarief (onderdeel 1.1), verhoogd met één of meer gedifferentieerde tarieven (onderdeel 1.2)	
1.1	Vast deel:	
1.1.1	De belasting bedraagt per perceel per belastingjaar voor het periodiek verwijderden van huishoudelijke afvalstoffen	€ 194,52
1.1.2	Onverminderd het bepaalde in 1.1.1 bedraagt de belasting voor het ter beschikking hebben van een restcontainer, per restcontainer	€ 24,00
1.2	Variabel deel:	
	<u>Aanbieding van mini-containers en afvalbakken:</u>	
	Onverminderd het bepaalde in hoofdstuk 1.1 bedraagt de belasting per aanbieding van:	
1.2.1	een container van 240 liter, bestemd voor huishoudelijk restafval	€ 15,50
1.2.2	een container van 140 liter, bestemd voor huishoudelijk restafval	€ 8,70
1.2.3	een zorgcontainer van	
1.2.3.1	240 liter bestemd voor huishoudelijk restafval	€ 11,95
1.2.3.2	140 liter bestemd voor huishoudelijk restafval	€ 7,00
1.2.4	een container van 240 liter, bestemd voor bioafval	€ 2,00
1.2.5	een container van 140 liter, bestemd voor bioafval	€ 1,20
	<u>Bij het gebruik van verzamelcontainers:</u>	
1.2.6	Onverminderd het bepaalde in hoofdstuk 1.1 bedraagt de belasting per aanbieding van huishoudelijk restafval:	
1.2.6.1	bij een inwerptrommel van 30 liter	€ 1,30

1.2.6.2 groente-, fruit en etensresten bij een inwerptrommel van 10 liter: € 0,08

Hoofdstuk 2 Maatstaven en overige tarieven huishoudelijke afvalstoffen

2.0	Algemene bepalingen:	
2.0.1	Onverminderd het bepaalde in Hoofdstuk 1 zijn tevens de in dit hoofdstuk genoemde tarieven van toepassing.	
2.0.2	In het geval dat een bon, nota of ander schriftuur moet worden toegezonden, wordt hiervoor aan administratiekosten in rekening gebracht	€ 7,00
2.1	Achterlaten afvalstoffen op het Milieupark:	
2.1.1	Het tarief voor het met gebruik van een verstrekte Milieupas achterlaten van grove huishoudelijke restafvalstoffen waaronder ook wordt begrepen asbesthoudend afval voor zover geen sloopmelding wordt overlegd, en puin op een daartoe van gemeentewege ter beschikking gestelde plaats bedraagt	
	per aanbieding van 10 kilogram of gedeelte daarvan	€ 1,50
	vermeerderd met voor elke 5 kilogram of gedeelte daarvan extra	€ 0,75
2.1.2	Het tarief voor het met gebruik van een verstrekte Milieupas achterlaten van (grof) tuinafval, oud papier, karton, textiel, glas, asbesthoudend afval indien een sloopmelding wordt overlegd, metalen, klein chemisch afval, elektrische - en elektronische apparatuur, mits gescheiden en op voorgeschreven wijze aangeboden, op de daartoe aangewezen inzamelplaatsen op een door de gemeentewege ter beschikking gestelde plaats bedraagt per kilogram	nihil
2.1.3	De in onderdeel 2.1.1 en 2.1.2 vermelde tarieven zijn niet verschuldigd voor zover het aantal achtergelaten kilo's afvalstoffen kunnen worden afgeschreven van het tegoed op de Milieupas ad 50 kg per jaar. Voor zover er geen tegoed op de Milieupas (meer) aanwezig is, zijn de in onderdeel 2.1.1 en 2.1.2 vermelde tarieven verschuldigd.	
2.1.4	Het tarief bedraagt voor het achterlaten van grof tuinafval	
2.1.4.1	de eerste 1.000 kilogram	nihil
2.1.4.2	voor elke 10 kilogram of gedeelte daarvan	€ 0,50

2.1.5	Het tarief voor het verstrekken van een vervangende Milieupas bij bijvoorbeeld diefstal of verlies bedraagt	€ 10,00
2.2 Wisseling container-volume:		
2.2.1	Indien een belastingplichtige van de gemeente wisselt van container-volume, dan bedragen de kosten voor de omwisseling door Twente Milieu van één of twee containers, per keer	€ 28,50
2.2.2	Indien een nieuw ingezetene van de gemeente als belastingplichtige wordt aangemerkt, kan hij gedurende een periode van drie maanden nadat de belastingplicht is ontstaan, kosteloos één maal van container-volume wisselen. Nadien is het onder 2.2.1 vermelde tarief van toepassing.	
2.3 Op aanvraag inzamelen van afvalstoffen:		
2.3.1a	De belasting voor het op aanvraag inzamelen van grove huishoudelijke restafvalstoffen en puin bedraagt per aanvraag op de door gemeente Hengelo vastgestelde werkdagen tijdens kantooruren een vast bedrag per keer dat het perceel wordt bezocht van	€ 22,50
2.3.1b	Vermeerderd met een bedrag voor elke kilogram of gedeelte daarvan met	€ 0,15
2.3.2	De belasting voor het op aanvraag inzamelen van grof tuinafval, metalen en grote elektrische - en elektronische apparatuur bedraagt per keer op de door gemeente Hengelo vastgestelde werkdagen tijdens kantooruren een vast bedrag van:	€ 22,50

Hoofdstuk 3 Maatstaven en tarieven jaarlijkse reinigingsrechten

Niet van toepassing

Hoofdstuk 4 Maatstaven en tarieven overige reinigingsrechten

Het recht bedraagt voor:

4.1.a	Het ledigen van beerputten of septic tanks, en het verwijderen van de daarin verzamelde afvalstoffen, per rit van de tankwagen tot een hoeveelheid van 3 kubieke meter of een gedeelte daarvan	€ 156,00
4.1.b	Vermeerderd met een bedrag voor elke volgende kubieke meter of een gedeelte daarvan	€ 67,25
4.2.a	Het ledigen van andere dan beerputten of septic tanks door middel van een kolkenzuiger, inclusief bedienend personeel per kwartier of een gedeelte daarvan een vast bedrag van	€ 34,80
4.2.b	Vermeerderd voor elke halve kubieke meter of gedeelte daarvan (stortrecht) met	€ 88,00
4.3	Het ontsmetten van wespennesten en het verwijderen van overig ongedierte	€ 54,00
4.4	Het wegen van goederen op de weegbrug, per weging	€ 7,20
4.5	Ingeval de bon, nota of andere schriftuur moet worden toegezonden dan worden hiervoor aan administratiekosten in rekening gebracht	€ 7,00

Behoort bij raadsbesluit van 8 november 2023

De griffier van de gemeente Hengelo,

Verordening riolaansluitrecht 2024

De raad van de gemeente Hengelo,
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 3 oktober 2023;
gelet op artikel 229, eerste lid, aanhef en onderdeel b, van de Gemeentewet;
besluit:
vast te stellen de volgende

Verordening op de heffing en de invordering van riolaanleg- en aansluitgeld 2024 (Verordening riolaanleg- en aansluitrecht 2024)

Artikel 1 Definities

Deze verordening verstaat onder:

1. **uitlegger**: een buisleiding vanaf een aanwezige rioolleiding tot en met het ontstoppingsstuk nabij de perceelsgrens van het aan te sluiten eigendom;
2. **aansluiting**: de verbinding tussen het rioolstelsel van het eigendom en de uitlegger waardoor lozing op het gemeentelijk rioolnet mogelijk wordt;
3. **gesloten bestrating**: een straatbedekking bestaande uit een asfalt- of betonlaag;
4. **open bestrating**: elke andere straatbedekking dan een gesloten bestrating.

Artikel 2 Belastbaar feit

Onder de naam 'riolaansluitgeld' worden rechten geheven voor:

- het aanleggen van een uitlegger;
- het tot stand brengen van een aansluiting van een eigendom op het gemeentelijk rioolnet, niet zijnde een drukriolering.

Artikel 3 Belastingplicht

De rechten worden geheven van degene die de dienst aanvraagt.

Artikel 4 Vrijstellingen

De rechten worden niet geheven voor het aansluiten van:

1. eigendommen, waarvan de gemeente genothebende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht is en die uitsluitend voor de publieke dienst worden gebezigd;

2. eigendommen, welke zijn gesticht op grond ten aanzien waarvan de aanleg- en aansluitkosten zijn verrekend als gevolg van een met de gemeente gesloten overeenkomst;
3. eigendommen, waarvoor door middel van heffing van baatbelasting in aanleg- en aansluitkosten wordt bijgedragen.

Artikel 5 Tarief

De rechten worden geheven naar de maatstaven en tarieven, opgenomen in de bij deze verordening behorende tarieventabel.

Artikel 6 Wijze van heffing

De rechten worden geheven bij wege van aanslag.

Artikel 7 Ontstaan van de belastingschuld

De rechten zijn verschuldigd bij de aanvang van de dienstverlening.

Artikel 8 Termijn van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, van de Invorderingswet 1990 moet het rioolaanleg- en aansluit worden betaald binnen een maand na de dagtekening van de aanslag.
2. De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de in het voorgaande lid gestelde termijnen.

Artikel 9 Kwijtschelding

Bij de invordering van het rioolaanleg- en aansluitgeld wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 10 Overgangsrecht

1. De verordening rioolaanleg- en aansluitgeld 2023 van 9 november 2022 wordt ingetrokken met ingang van de in artikel 11, tweede lid, genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.
2. Indien de datum van inwerkingtreding van deze verordening ligt na de in artikel 11, tweede lid, genoemde datum van ingang van de heffing, blijft de in het eerste lid genoemde verordening gelden voor de in de tussenliggende periode plaatsvindende belastbare feiten voor zover de heffing van de rechten hiervoor in die periode plaatsvindt.

Artikel 11 Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2024.

2. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2024.

Artikel 12 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als 'Verordening riolaansluitrecht 2024'.

*Vastgesteld door de gemeenteraad van Hengelo
in de openbare vergadering van 8 november 2023,
de griffier,
de voorzitter,*

TARIEVENTABEL 2023 behorende bij de Verordening rioleraanleg- en aansluitrecht 2024.

Algemeen

Over de genoemde bedragen in deze tabel is geen omzetbelasting verschuldigd.

1.	Tarieven	
1.1.	Het recht bedraagt voor het aanleggen van een uitlegger in een open bestrating en het aansluiten van het eigendom op het gemeentelijk rioolnet indien de doorsnede van de uitlegger 125 mm of meer, doch minder dan 160 mm bedraagt	€ 1.145,59
1.1.1.	Vermeerderd met indien gelijktijdig een schoonhemelwaterafvoer op de riolering wordt gerealiseerd.	€ 790,10
2.	Verhoging	
2.1.	De rechten als bedoeld onder 1. worden vermeerderd met per meter of gedeelte daarvan indien de afstand van perceelgrens tot hart van de rijweg meer is dan 10 meter.	€ 49,42
2.2.	De rechten als bedoeld onder 1 en 2.1 worden, indien de uitlegger moet worden aangelegd in een gesloten verharding, verhoogd met	€ 783,62
2.3	Indien een aansluiting op de drukriolering moet worden gerealiseerd, verhoogd met het bedrag van de voorafgaand aan het in behandeling nemen van de melding aan de melder meegedeelde kosten, blijkend uit een begroting die door het college van burgemeester en wethouders is opgesteld.	
2.3.1	Indien een begroting als bedoeld in subonderdeel 2.3 is uitgebracht, wordt een melding in behandeling genomen op de vijfde werkdag na de dag waarop de begroting aan de melder ter kennis is gebracht, tenzij de melding voor deze vijfde werkdag schriftelijk is ingetrokken.	

Behoort bij besluit van de raad d.d. 8 november 2023
de griffier van de gemeente Hengelo,

Verordening Kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2024

De raad van de gemeente Hengelo;
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 3 oktober 2023;
gelet op artikel 255 van de Gemeentewet, artikel 26 van de Invorderingswet 1990, de Uitvoeringsregeling
Invorderingswet 1990 en de Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden;
overwegende dat het gewenst is om nadere regels te stellen voor het verlenen van kwijtschelding van
gemeentelijke belastingen en rechten;
besluit:
vast te stellen de volgende

Verordening Kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2024

Artikel 1 Uitgesloten van kwijtschelding

Voor belastingaanslagen van de volgende belastingen en rechten wordt geen kwijtschelding verleend:

- a. begraafrechten met uitzondering van jaarlijkse onderhoudsrechten;
- b. bijdrage Bedrijfsinvesteringszone;
- c. haven-, kade- en opslaggeld;
- d. leges;
- e. hondenbelasting;
- f. marktgelden;
- g. parkeergelden;
- h. precariobelasting;
- i. rioolaanleg- en aansluitgeld;
- j. rioolheffing, genoemd in artikel 6 onder b van de verordening, voor het aantal kubieke meters water boven 500m³;
- k. afvalstoffenheffing, genoemd in Hoofdstuk 1.1.2, 1.2 en 2 van de Tarieventabel behorende bij de Verordening Reinigingsheffingen;
- l. reinigingsrechten, genoemd in Hoofdstuk 4 van de Tarieventabel behorende bij de Verordening Reinigingsheffingen;
- m. toeristenbelasting;
- n. onroerende-zaakbelastingen als bedoeld in artikel 5 lid 1 sub a en b onder II van de verordening Onroerende-zaakbelastingen.

Artikel 2 Beperkte kwijtschelding

1. Voor belastingaanslagen afvalstoffenheffing genoemd in Hoofdstuk 1 van de Tarieventabel behorende bij de Verordening Reinigingsheffingen wordt kwijtschelding verleend van het in te vorderen bedrag op grond van hoofdstuk 1.1.1. (vaste bedrag) van de tarieventabel behorende bij de verordening Reinigingsheffingen.
2. Voor belastingaanslagen onroerende-zaakbelastingen wordt enkel kwijtschelding verleend voor het bepaalde in artikel 5 lid 1 sub b onder I van de verordening onroerende-zaakbelastingen.
3. Voor belastingaanslagen rioolheffing wordt alleen kwijtschelding verleend van het bepaalde in artikel 6 onder a, van die verordening, voor het aantal kubieke meters water tot en met 500m³.
4. Voor belastingaanslagen begraafrechten wordt alleen kwijtschelding verleend voor de jaarlijkse onderhoudsrechten.

Artikel 3 Berekeningswijze kosten van bestaan

1. Bij de kwijtschelding van de afvalstoffenheffing, genoemd in Hoofdstuk 1.1.1 van de Tarieventabel behorende bij de Verordening Reinigingsheffingen, de onroerende zaakbelastingen, de rioolheffing voor het bepaalde in artikel 6, onder a van die verordening en de begraafrechten voor de jaarlijkse onderhoudsrechten, wordt in afwijking van artikel 16, eerste en tweede lid, van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 het percentage voor de berekening van de kosten van bestaan gesteld op 100 procent.
2. Onverminderd het bepaalde in het eerste lid wordt overeenkomstig artikel 3 van de Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden voor de vaststelling van de kosten van bestaan van pensioengerechtigden in plaats van de bijstandsnorm het netto-ouderdomspensioen gehanteerd.

Artikel 4 Netto kosten kinderopvang

Als uitgaven als bedoeld in artikel 15, eerste lid, van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 worden mede in aanmerking genomen de in artikel 28, derde lid, van de genoemde regeling bedoelde netto kosten van kinderopvang.

Artikel 5 Kwijtschelding aan ondernemers

Met inachtneming van het overigens in dit besluit bepaalde, wordt een verzoek om kwijtschelding van gemeentelijke belastingen en heffingen die geen verband houden met de uitoefening van het bedrijf of beroep, van een natuurlijk persoon die een bedrijf of zelfstandig beroep uitoefent, behandeld volgens de bepalingen van hoofdstuk II, afdelingen 1,2 en 5 van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990.

Artikel 6 Wijze van aanvraag kwijtschelding

Voor de aanvraag om kwijtschelding dient gebruik te worden gemaakt van het door de gemeenteambtenaar belast met invordering van gemeentelijke belasting, als bedoeld in artikel 232, vierde lid, onder b, van de Gemeentewet (invorderingsambtenaar), vastgestelde aanvraagformulier met de daarbij behorende toelichting.

Artikel 7 Overgangsrecht

1. De 'kwijtscheldingsverordening 2023' van 9 november 2022, wordt ingetrokken met ingang van de in artikel 9 genoemde datum van ingang van de verordening, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op ingediende verzoeken die zich voor die datum hebben voorgedaan.
2. Indien de datum van inwerkingtreding van deze verordening ligt na de in artikel 9 genoemde datum van ingang van de verordening, blijft de in het eerste lid genoemde regeling gelden voor de in de tussenliggende periode ingediende verzoeken.

Artikel 8 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2024.

Artikel 9 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als "Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2024".

Vastgesteld door de gemeenteraad van Hengelo
in de openbare vergadering van 8 november 2023...,
de griffier,
de voorzitter,

Havengeldenverordening 2024

De Raad van de Gemeente Hengelo.;

gezien het voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders van 3 oktober 2023;

gelet op artikel 229, eerste lid, aanhef en onderdeel a en b, artikel 237, vijfde lid en artikel 238, tweede lid van de Gemeentewet;

besluit:

de volgende verordening vast te stellen.

Havengeldenverordening 2024.

Hoofdstuk 1 INLEIDENDE BEPALINGEN

Artikel 1. Aard

Krachtens deze verordening wordt geheven:

- a. havengeld;
- b. kade- en opslaggeld.

Artikel 2. Definities

Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

- a. "schip": schip in de zin van de Havenverordening;
- b. "schipper": schipper in de zin van de Havenverordening;
- c. "verlader": de producent of ontvanger van de goederen die wil dat deze vervoerd worden;
- d. "havenmeester": havenmeester in de zin van de Havenverordening;
- e. "haven": haven in de zin van de Havenverordening;
- f. "gemeentelijk vaarwater": gemeentelijk vaarwater in de zin van de Havenverordening;
- g. Week: een tijdvak van zeven achtereenvolgende dagen;
- h. Reis: het binnenkomen en ligplaats kiezen van een schip dat bestemd of geschikt is voor het vervoer te water van zaken, gedurende de periode waarbinnen het laden en/of lossen redelijkerwijs kan plaatsvinden, en het weer verlaten van het gemeentelijk vaarwater;
- i. vrachtbrief: een document waaruit de hoeveelheid en soort van de vervoerde lading blijkt en indien deze in containers is vervoerd het aantal TEU's;
- j. meetbrief: het document als bedoeld in de Meetbrievenwet 1981;
- k. sleepboot: een vaartuig dat hoofdzakelijk wordt gebruikt voor het slepen of duwen van andere vaartuigen;
- l. TEU: Standaardmaat voor 20 foot containers. De afkorting staat voor Twenty Foot Equivalent Unit. 1 TEU is 6,10 meter lang, 2,44 m breed en 2,59 m hoog. Een container van 40 foot lang geldt als 2 TEU en een container van 45 foot geldt als 2,25 TEU;
- m. Ton: is een massa van 1000 kilogram;

- n. "Bulkgoederen": goederen -zowel nat als droog- die los gestort in schepen worden vervoerd;
- o. "Stukgoederen": goederen -niet zijnde bulkgoederen- die al dan niet in containers worden vervoerd.

Hoofdstuk 2 VAN HET HAVENGELD

Artikel 3. Belastbaar feit

Onder de naam van 'havengeld' wordt een recht geheven ter zake:

- a. van het gebruik door schepen van het voor de openbare dienst bestemde gemeentelijk vaarwater, dat in eigendom, beheer of onderhoud is bij de gemeente en/of
- b. van het gebruik door deze schepen van andere voor de openbare dienst bestemde werken of inrichtingen, welke werken of inrichtingen in eigendom, beheer of onderhoud zijn bij de gemeente en/of
- c. voor het genot van de diensten die in verband daarmee worden verleend.

Artikel 4. Belastingplicht

Belastingplichtig is de schipper, de gezagvoerder, de reder of de eigenaar van het schip dat gebruik maakt van gemeentelijk vaarwater, dan wel de verlader of degene die als vertegenwoordiger van één van dezen optreedt.

Artikel 5. Vrijstellingen

Geen havengeld wordt geheven voor:

- a. schepen met bijbehorende boten, welke onmiddellijk of middellijk in gebruik zijn bij het rijk voor de naleving of de handhaving van de scheepvaartreglementen;
- b. schepen met bijbehorende boten, welke onmiddellijk of middellijk in gebruik zijn voor het beheer en onderhoud van de haven van de gemeente Hengelo;
- c. schepen behorende aan de gemeente Hengelo;
- d. schepen, die uitsluitend aanleggen voor het innemen van levensmiddelen voor eigen gebruik voor de opvarenden, waarbij de duur van de aanleg vier uren niet mag overschrijden;
- e. schepen die uitsluitend voor het uitvoeren van reparaties in gemeentelijk vaarwater verblijven;
- f. sleepboten die niet langer dan vierentwintig uur in gemeentelijk vaarwater verblijven;
- g. hospitaalschepen, uitsluitend als zodanig in gebruik;
- h. schepen, waarmee uitsluitend gebruik wordt gemaakt van het gemeentelijk vaarwater voor doorvaart of om van vaarrichting te veranderen;
- i. voortgezet verblijf, indien en voor zover dat voortgezet verblijf uitsluitend een gevolg is van de stremming van de scheepvaart door ijs of andere meteorologische omstandigheden of door het onklaar worden van delen van het Twentekanaal, als sluizen en dergelijke.

Artikel 6. Maatstaf van heffing en tarief

De havengelden worden geheven naar de maatstaven en tarieven, opgenomen in hoofdstuk 2 van de bij deze verordening behorende tarieventabel, met inachtneming van de in de verordening en tarieventabel gegeven aanwijzingen en bijzondere bepalingen.

Artikel 7 Tarieftoepassing

- 1. Voor de toepassing van de tarieven wordt:

- a. voor de lading in de vorm van containers uitgegaan van aantallen uitgedrukt in TEU (Twenty foot Equivalent Unit) als genoemd in de vrachtbrief of daarmee vergelijkbare documenten waaruit het aantal TEU's blijkt;
 - b. voor de lading van bulkgoederen (nat en droog) en overige ladingvormen uitgegaan van het gewicht van de lading in tonnen als genoemd in de vrachtbrief of daarmee vergelijkbare documenten waaruit de het gewicht van de lading blijkt;
 - c. bij het ontbreken van een aangifte wordt een naheffingsaanslag opgelegd op basis van het maximale laadvermogen van het schip, als er tijdens de reis sprake is geweest van laden of van lossen. Als er tijdens de reis sprake is geweest van laden én lossen wordt een naheffingsaanslag opgelegd op basis van het maximale laadvermogen van het schip vermenigvuldigd met twee.
- 2 De heffing van havengeld voor een reis ten behoeve van het laden of lossen van zaken geeft recht op een onafgebroken gebruik van het gemeentelijk vaarwater gedurende de periode van een week.

Artikel 7a Aangifte

1. Voor de heffing van havengeld wordt door de belastingplichtige als bedoeld in artikel 4 uit eigen beweging aangifte gedaan bij het Webportaal Havengelden via de website www.portoftwente.com/havengelden. Die aangifte dient te worden gedaan binnen één week na de aankomst in de haven, behoudens het bepaalde in het tweede lid.
2. De belastingplichtige als bedoeld in artikel 4 die geen aangifte doet als bedoeld in het eerste lid is gehouden binnen één week na de aankomst in de haven bij de in artikel 232, vierde lid, onderdeel a van de Gemeentewet bedoelde gemeenteambtenaar een schriftelijk verzoek in te dienen om de uitreiking van een analoog aangiftebiljet. De analoge aangifte dient te worden gedaan binnen veertien dagen na de uitreiking van het analoge aangiftebiljet.
3. Ter zake van de niet-nakoming van de verplichtingen in dit artikel kunnen op voet van Hoofdstuk VIIIA Algemene wet inzake Rijksbelastingen bestuurlijke boeten worden opgelegd.

Artikel 8. Belastingtijdvak

Het belastingtijdvak is de aaneengesloten periode waarin het belastbare feit zich voordoet of heeft voorgedaan.

Artikel 9. Ontstaan van de belastingschuld

De belastingschuld ontstaat bij aanvang van het gebruik en/of genot als bedoeld in artikel 3 van deze verordening.

Hoofdstuk 3 VAN HET KADE- EN OPSLAGGELD

Artikel 10 Belastbaar feit

Onder de naam 'kade- en opslaggeld' wordt een recht geheven voor:

- a. het gebruik van voor de openbare dienst bestemde werken en inrichtingen, die in eigendom, beheer of onderhoud zijn bij de gemeente en/of
- b. het genot van de diensten die in verband daarmee worden verleend.

Artikel 11 Belastingplicht

Belastingplichtig is degene, die gebruik maakt van de in artikel 10 genoemde voor de openbare dienst bestemde werken en inrichtingen, dan wel het genot daarvan heeft.

Artikel 12 Vrijstelling

Geen opslaggeld wordt geheven voor het opslaan van aan het Rijk of aan de gemeente Hengelo toebehorende zaken.

Artikel 13 Maatstaf van heffing en belastingtarief

1. De kade- en opslagelden worden geheven naar de maatstaven en tarieven, opgenomen in hoofdstuk 3 van de bij de verordening behorende tarieventabel, met inachtneming van de daarin gegeven aanwijzingen en bijzondere bepalingen.
2. Het recht als bedoeld in hoofdstuk 3, lid 1 van de tarieventabel, wordt berekend naar de oppervlakte van de grond, welke door de zaken aan het gebruik of verkeer wordt onttrokken.

Artikel 14 Belastingtijdvak

Het belastingtijdvak is de aaneengesloten periode waarin het belastbare feit zich voordoet of heeft voorgedaan.

Artikel 15 Ontstaan van de belastingschuld

De belastingschuld ontstaat bij aanvang van het gebruik van de gemeentelijke kade en/of het opslagterrein, dan wel bij aanvraag van het genot van de dienst.

Artikel 16 Teruggaaf

1. Indien voor het verstrijken van de termijn het gebruik, waarvoor het onder Hoofdstuk 3, onder 3.1.1 van de bij de verordening behorende tarieventabel genoemde opslaggeld is betaald, niet meer plaatsvindt, wordt teruggaaf verleend van het gedeelte van het kade- en opslaggeld dat overblijft na aftrek van de kade- en opslagelden, welke voor het plaatsgevonden gebruik of genot worden geheven.
2. Teruggaaf van het kade- en opslaggeld vindt op aanvraag plaats voor zover als gevolg van overmacht geen afvoer per schip van de ter verzending geplaatste zaken kan plaatsvinden. Het bestaan van overmacht situatie en de duur daarvan moeten schriftelijk worden aangetoond.

Hoofdstuk 4 SLOTBEPALINGEN

Artikel 17 Wijze van heffing

1. De rechten op grond van hoofdstuk 2 van de tarieventabel worden geheven bij wege van voldoening op aangifte. Na de ontvangst van een gedane aangifte wordt voor de voldoening een uitnodiging tot betaling verzonden.
2. De rechten op grond van hoofdstuk 3 van de tarieventabel worden geheven bij wege van een gedagtekende schriftelijke kennisgeving, waaronder wordt begrepen een nota of andere schriftuur.

Artikel 18 Termijn van betaling

1. De belasting als bedoeld in artikel 3 moet, als aangifte is gedaan, overeenkomstig de gedane aangifte worden betaald binnen één maand na de verzenddatum van de in artikel 17 eerste lid bedoelde uitnodiging tot betaling. Deze termijn van betaling geldt ook voor de bestuurlijke boeten die bij de uitnodiging tot betaling worden opgelegd. Ter zake van de niet-nakoming van deze

betalingsverplichting kunnen op voet van Hoofdstuk VIII A Algemene wet inzake Rijksbelastingen bestuurlijke boeten worden opgelegd.

2. De belasting die bij wege van schriftelijke kennisgeving wordt geheven als bedoeld in artikel 17, lid 2, moet worden betaald op het moment van uitreiken van de kennisgeving.
3. Een naheffingsaanslag moet binnen veertien dagen worden betaald. Deze termijn van betaling geldt ook voor de bestuurlijke boeten die bij de naheffingsaanslag worden opgelegd.
4. De naheffingsaanslagen kunnen doormiddel van automatische betalingsincasso van de betaalrekening van belastingschuldige worden afgeschreven in één termijn van 14 dagen.
5. De uitnodigingen tot betaling kunnen doormiddel van automatische betalingsincasso van de betaalrekening van belastingschuldige worden afgeschreven in één termijn van een maand.

Artikel 19 Kwijtschelding

Bij de invordering van de heffingen op grond van deze verordening wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 20 Overgangsrecht

1. De “Verordening haven-, kade- en opslagelden 2023” vastgesteld op 9 november 2022 wordt ingetrokken met ingang van de in artikel 21, tweede lid genoemde datum van ingang van heffing met dien verstande dat zij van toepassing blijft op belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.
2. Indien de datum van inwerkingtreding van deze verordening ligt na de in artikel 21, tweede lid, genoemde datum van ingang van de heffing, blijft de in het eerste lid genoemde verordening gelden voor de in de tussenliggende periode plaatsvindende belastbare feiten voor zover de heffing van de rechten hiervoor in die periode plaatsvindt.

Artikel 21 Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2024.
2. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2024.

Artikel 22 Citeertitel

Deze verordening kan worden aangehaald als “Havengeldenverordening 2024”.

Gedaan ter openbare vergadering van 8 november 2023,

de griffier,

de burgemeester,

Tarieventabel behorende bij de Havengeldverordening 2024			
Hoofdstuk 1 Algemeen			
1.1		Alle in de ze verordening opgenomen tarieven zijn exclusief omzetbelasting.	
1.2		Een gedeelte van een eenheid wordt voor een volle eenheid aangemerkt.	
Hoofdstuk 2 Havengelden			
2.1		Het havengeld bedraagt per reis voor schepen ten behoeve van het vervoer van:	
2.1.1		containers per geladen en/of geloste TEU	€ 1,02
2.1.1.1		met een minimum per schip van	€ 21,22
2.1.2		bulkgoederen en overige ladingsvormen per geladen en/of geloste ton lading	€ 0,164
2.1.2.1		met een minimum per schip van	€ 21,22
2.1.3		voor schepen zonder lading en voor schepen die hebben geladen en/of gelost én die na een week na het betreden van de gemeentelijke haven nog in de haven of het gemeentelijke vaarwater aanwezig zijn per strekkende meter scheepslengte per week of een gedeelte daarvan	€ 2,49
2.2		In afwijking van het bepaalde onder 2.1 bedragen de tarieven voor schepen met een Green Award-certificaat een percentage van de in 2.1 genoemde tarieven	
2.2.1		schepen met een bronzen Green Award-certificaat	95%
2.2.2		schepen met een zilveren Green Award-certificaat	90%
2.2.3		schepen met een gouden Green Award-certificaat	85%
2.2.4		schepen met een platina Green Award-certificaat	80%
Hoofdstuk 3 Kade- en opslagelden			
1		Het opslaggeld bedraagt:	
	a	voor het gebruik van kaden of loswallen voor de plaatsing van losse goederen per etmaal en per m2 door de goederen in beslag genomen ruimte	€ 0,14
	b	voor de overige aan of bij het gemeentelijke vaarwater gelegen terreinen, dienstig voor de opslag van goederen	
	1	voor zover de terreinen van verharding zijn voorzien:	
		per m2 per week	€ 0,74
		per m2 per maand	€ 1,96
		per m2 per jaar	€ 16,65
	2	voor zover de terreinen niet van verharding zijn voorzien:	
		per m2 per week	€ 0,24
		per m2 per maand	€ 0,50
		per m2 per jaar	€ 4,78
2		Het recht bedraagt per jaar voor:	
	a	het hebben van een weegbrug	€ 174,26
	b	het hebben van een laad- of loskraan	€ 420,63

Behorende bij raadsbesluit van 8 november 2023.

De griffier van de gemeente Hengelo,

Legesverordening 2024

De raad van de gemeente Hengelo,
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 3 oktober 2023;
Gelet op de artikelen 156, eerste en tweede lid, aanhef en onderdeel h, en 229, eerste lid,
aanhef onderdeel b, van de Gemeentewet, de artikelen 2, tweede lid, en 7 van de Paspoortwet en artikel
13.1a van de Omgevingswet;
besluit:
vast te stellen de volgende

Verordening op de heffing en de invordering van leges 2024 (Legesverordening 2024)

Artikel 1 Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. **dag**: de periode van 00.00 uur tot 24.00 uur, waarbij een gedeelte van een dag als een hele dag wordt aangemerkt;
- b. **week**: een aaneengesloten periode van zeven dagen;
- c. **maand**: het tijdvak dat loopt van de ne dag in een kalendermaand tot en met de (n-1)e dag in de volgende kalendermaand, met dien verstande dat als de ne dag in een kalendermaand 30 of 31 januari is, de (n-1)e dag in de volgende kalendermaand altijd de laatste dag van de maand februari is;
- d. **jaar**: het tijdvak dat loopt van de ne dag in een kalenderjaar tot en met de (n-1)e dag in het volgende kalenderjaar;
- e. **kalenderjaar**: de periode van 1 januari tot en met 31 december.

Artikel 2 Belastbaar feit

Onder de naam 'leges' worden rechten geheven voor:

- a. het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verlenen van een dienst of het nemen van een besluit;
 - b. het verlenen van een dienst op aanvraag; of
 - c. het verrichten van handelingen ten behoeve van een aanvraag van een document;
- een en ander zoals genoemd in deze verordening en de daarbij behorende tarieventabel.

Artikel 3 Belastingplicht

Belastingplichtig is de aanvrager of degene voor wie de aanvraag is gedaan.

Artikel 4 Vrijstellingen

Leges worden niet geheven voor:

- a. diensten waarvan de kosten krachtens afdeling 13.6 van de Omgevingswet zijn of worden verhaald;
- b. diensten die ingevolge wettelijk voorschrift zijn vrijgesteld van rechtenheffing of kosteloos moeten worden verleend;
- c. de attestaties de vita en verklaringen van in leven zijn ten behoeve van door publiekrechtelijke lichamen toe te kennen pensioenen, ouderdoms-, invaliditeits-, wezen- of weduwenuitkeringen;
- d. de inzage in stukken dan wel de verstrekking van informatie en/of stukken, welke vallen onder de werking van de Archiefwet en/of de Wet Milieubeheer, voor zover niet elders in de bij deze verordening behorende tarieventabel genoemd;
- e. vergunningen uitsluitend voor een wetenschappelijk of filantropisch doel;
- f. voor het in behandeling nemen van een door de afdeling Wijkbeheer van de gemeente Hengelo ingediende aanvraag tot het verkrijgen van een kapvergunning;
- g. het aan belanghebbende uitreiken van beschikkingen of afschriften daarvan, houdende beslissing op een aanvraag om gemeentelijke subsidie;
- h. het in behandeling nemen van een aanvraag om een vergunning voor het plaatsen van een mobiele onderzoek unit die wordt gebruikt voor het doen van bevolkingsonderzoek als bedoeld in artikel 1, onder c, van de Wet op het bevolkingsonderzoek, voor welk onderzoek op grond van die wet vergunning is verleend.

Artikel 5 Maatstaven en tarieven

1. De leges worden geheven naar de maatstaven en tarieven, opgenomen in de bij deze verordening behorende tarieventabel, met inachtneming van het overige in dit artikel bepaalde.
2. Voor de berekening van de leges wordt een gedeelte van een in de tarieventabel genoemde eenheid als een volle eenheid aangemerkt.
3. Belastingaanslagen van minder dan €10,00 worden niet opgelegd. Voor de toepassing van de vorige volzin wordt het totaal van op een aanslagbiljet verenigde verschuldigde bedragen leges aangemerkt als één belastingbedrag.
4. Het bedrag van de heffing op grond van hoofdstuk 2 van de Tarieventabel wordt per belastingaanslag naar beneden afgerond op hele euro's.

Artikel 6 Wijze van heffing

1. De leges op basis van hoofdstuk 2 van de tarieventabel worden bij wege van aanslag geheven.
2. De overige leges worden geheven door middel van een mondelinge kennisgeving, een gedagtekende schriftelijke kennisgeving, waaronder mede wordt begrepen een stempelafdruk, een zegel, een nota of andere schriftuur, of een kennisgeving langs elektronische weg. Het gevorderde bedrag wordt

mondeling, door toezending of uitreiking van de schriftelijke kennisgeving of langs elektronische weg aan de belastingschuldige bekendgemaakt.

Artikel 7 Termijnen van betaling

1. De bij wege van aanslag geheven leges zijn, in afwijking van artikel 9, eerste lid van de Invorderingswet 1990, invorderbaar in een termijn die vervalt op de laatste dag van de maand volgende op die waarin het aanslagbiljet is gedagtekend. Dit geldt ook in geval het totaalbedrag van de op één aanslag verschuldigde bedrag door middel van automatische betalingsincasso van de betaalrekening van de belastingschuldige kan worden afgeschreven.
2. In afwijking van artikel 9, eerste lid, van de Invorderingswet 1990 moeten de leges worden betaald ingeval de aanslag of kennisgeving bedoeld in artikel 6:
 - a. mondeling wordt gedaan, op het moment van het doen van de kennisgeving;
 - b. schriftelijk wordt gedaan, op het moment van uitreiken van de kennisgeving, dan wel in geval van toezending daarvan, binnen één maand na de dagtekening van de kennisgeving;
 - c. langs elektronische weg in het aanvraagproces wordt gedaan onverwijld, dan wel als die mogelijkheid wordt geboden, op het moment van mailing van de kennisgeving;
 - d. langs elektronische weg na indiening van de aanvraag wordt gedaan, op het moment van mailing van de kennisgeving.
3. De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de in het eerste lid gestelde termijnen.

Artikel 8 Kwijtschelding

Bij de invordering van de leges wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 9 Vermindering of teruggaaf

Gehele of gedeeltelijke vermindering of teruggaaf van leges voor een in de bij deze verordening behorende tarieventabel omschreven dienst wordt verleend overeenkomstig een met betrekking tot die dienst in die tarieventabel opgenomen bepaling.

Artikel 10 Overdracht van bevoegdheden

Het college van burgemeester en wethouders is bevoegd tot het wijzigen van deze verordening, indien de wijzigingen:

- a. van zuiver redactionele aard zijn;
- b. een gevolg zijn van nieuwe of gewijzigde rijksregelgeving die in werking treedt binnen drie maanden na de officiële bekendmaking van de inwerkingtreding ervan in het Staatsblad of de Staatscourant en het de volgende hoofdstukken of onderdelen van hoofdstuk 1 van de tarieventabel betreft:
 1. paragraaf 1.2 (reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart)

2. paragraaf 1.3 (rijbewijzen)
 3. artikel 1.20 (verklaring omtrent het gedrag)
 4. artikel 1.24 (Wet op de kansspelen)
- een en ander voor zover met deze wijzigingen niet reeds bij het vaststellen of latere wijziging van deze verordening bij raadsbesluit rekening is gehouden.

Artikel 11 Overgangsrecht

1. De 'Legesverordening 2023' van 9 november 2022 wordt ingetrokken met ingang van de in artikel 12, tweede lid, genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.
2. Indien de datum van inwerkingtreding van deze verordening ligt na de in artikel 12, tweede lid, genoemde datum van ingang van de heffing, blijft de in het eerste lid genoemde verordening gelden voor de in de tussenliggende periode plaatsvindende belastbare feiten voor zover de heffing van de rechten hiervoor in die periode plaatsvindt.

Artikel 12 Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2024.
2. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2024.

Artikel 13 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als de 'Legesverordening 2024'.

*Vastgesteld door de gemeenteraad van Hengelo
in de openbare vergadering van 8 november 2023,
de griffier,
de voorzitter,*

HOOFDSTUK 1 ALGEMENE DIENSTVERLENING

Paragraaf 1.1 Burgerlijke stand

	Artikel 1.1 Huwelijksvoltrekking, registratie partnerschap of omzetting van een geregistreerd partnerschap in een huwelijk op het stadhuis	
	Het tarief bedraagt voor de voltrekking van een huwelijk, registratie van een partnerschap of omzetting van een geregistreerd partnerschap in een huwelijk op het stadhuis:	
a.	Maandag:	€ 217,80
b.	Dinsdag tot en met vrijdag:	€ 495,50
c.	Zaterdag:	€ 749,20
d.	De onder a, b en c genoemde leges worden niet geheven als de huwelijksvoltrekking of de registratie van het partnerschap plaatsvindt op een voor kosteloze huwelijksvoltrekking of kosteloze partnerschapsregistratie aangewezen tijd.	
	Artikel 1.2 Huwelijksvoltrekking, registratie partnerschap of omzetting van een geregistreerd partnerschap in een huwelijk in bijzonder huis	
	Het tarief bedraagt voor de voltrekking van een huwelijk, registratie van een partnerschap of omzetting van een geregistreerd partnerschap in een huwelijk in een bijzonder huis op grond van artikel 64, Boek 1, van het Burgerlijk Wetboek op:	
a.	Maandag tot en met vrijdag:	€ 495,50
b.	Zaterdag of zondag:	€ 558,70
c.	De onder a en b genoemde tarieven zijn exclusief de kosten van de trouwlocatie zelf.	
	Artikel 1.3 Huwelijksvoltrekking, registratie partnerschap of omzetting van een geregistreerd partnerschap in een eenmalig aangewezen trouwlocatie	
a.	Het tarief bedraagt voor de voltrekking van een huwelijk, registratie van een partnerschap of omzetting van een geregistreerd partnerschap in een huwelijk in een eenmalig aangewezen trouwlocatie:	€ 749,20
b.	Het onder a genoemde tarief is exclusief de kosten van de trouwlocatie zelf.	
	Artikel 1.4 Aanwijzing buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand voor één dag	
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om bij besluit een buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand aan te wijzen voor één dag:	€ 129,60
	Artikel 1.5 Annuleren of wijzigen datum	
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een gereserveerde datum voor de huwelijksvoltrekking, registratie van het partnerschap of omzetting van het geregistreerd partnerschap in een huwelijk te annuleren of te wijzigen binnen een periode van veertien dagen voorafgaand aan die gereserveerde datum:	€ 54,45
	Artikel 1.6 Trouwboekje of partnerschapsboekje	
	Het tarief bedraagt voor het verstrekken van:	
a.	een trouwboekje of partnerschapsboekje in een normale uitvoering:	€ 22,20
b.	een trouwboekje of partnerschapsboekje in een luxe uitvoering:	€ 47,70

	Artikel 1.7 Verstrekken pen of USB-stick	
a.	Het tarief bedraagt voor het verstrekken van een pen bij een huwelijk of partnerschap:	€ 19,10
b.	Het tarief bedraagt voor het verstrekken van een USB-stick met de geluidsopname van de huwelijksvoltrekking of partnerschapsregistratie:	€ 19,10

Paragraaf 1.2 Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart

	Artikel 1.8 Paspoorten of andere reisdocumenten	
	Het tarief bedraagt het maximum tarief zoals dat voor dit document is opgenomen in artikel 6, tweede lid, van het Besluit paspoortgelden afgerond op een veelvoud van € 0,05 naar beneden voor het verrichten van handelingen ten behoeve van een aanvraag:	
1.	Van een nationaal paspoort	
a.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag 18 jaar of ouder is	
b.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt	
2.	Van een nationaal paspoort, een groter aantal bladzijden bevattende dan een nationaal paspoort als bedoeld in onderdeel a (zakenpaspoort)	
a.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag 18 jaar of ouder is	
b.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt	
3.	Van een reisdocument ten behoeve van een persoon die op grond van de Wet betreffende de positie van Molukkers als Nederlander wordt behandeld (faciliteitenpaspoort)	
a.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag 18 jaar of ouder is	
b.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt	
4.	Van een reisdocument voor vluchtelingen of een reisdocument voor vreemdelingen	
	Artikel 1.9 Nederlandse identiteitskaart	
	Het tarief bedraagt het maximum tarief zoals dat voor dit document is opgenomen in artikel 6, tweede lid, van het Besluit paspoortgelden afgerond op een veelvoud van € 0,05 naar beneden voor het verrichten van handelingen ten behoeve van een aanvraag:	
1.	een Nederlandse identiteitskaart	
a.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag 18 jaar of ouder is:	
b.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt	
2.	Voor een vervangende Nederlandse identiteitskaart voor een persoon met een uitreisverbod, ongeacht de leeftijd van de betrokken persoon	
	Artikel 1.10 Modaliteiten	

	Het tarief bedraagt het maximum tarief zoals dat voor dit document is opgenomen in artikel 6, tweede lid, van het Besluit paspoortgelden afgerond op een veelvoud van € 0,05 naar beneden voor het verrichten van handelingen ten behoeve van een aanvraag:	
a.	voor de versnelde uitreiking van een in de artikelen 1.8 en 1.9 genoemd document, zijnde een toeslag op de in die artikelen genoemde bedragen	

Paragraaf 1.3 Rijbewijzen

	Artikel 1.11 Rijbewijzen	
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het afgeven, vernieuwen of omwisselen van een rijbewijs: het in bijlage VI, onderdeel rijbewijs, van de Regeling tarieven Dienst Wegverkeer genoemde bedrag, vermeerderd met het in artikel 104b van het Reglement rijbewijzen genoemde bedrag, waarbij de som van deze bedragen naar beneden wordt afgerond op een veelvoud van € 0,05.	
	Artikel 1.12 Modaliteiten	
1.	Het tarief genoemd in artikel 1.11 wordt bij een spoedaanvraag vermeerderd met het bedrag genoemd in de Regeling tarieven Dienst Wegverkeer en verminderd met het bedrag genoemd in bijlage VI onder afdracht van gemeenten van die Regeling.	

Paragraaf 1.4 Verstrekkingen in het kader van de basisregistratie persoonsgegevens

	Artikel 1.13 Definities	
1.	Voor de toepassing van artikel 1.16 wordt onder één verstrekking verstaan verstrekking van een of meer gegevens over één persoon waarvoor de basisregistratie personen moet worden geraadpleegd.	
2.	Voor de toepassing van artikel 1.17 wordt onder één verstrekking verstaan verstrekking van een of meer gegevens over één persoon die niet zijn opgenomen in de basisregistratie personen.	
	Artikel 1.14 Verstrekking van gegevens uit de basisregistratie personen	
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:	
1.	Tot het verstrekken van gegevens, per verstrekking:	€ 18,60
2.	Tot het verstrekken van een uittreksel uit de basisregistratie personen:	€ 18,60
	a. Indien de aanvraag tot het verstrekken van een uittreksel aan de balie wordt gedaan, wordt het tarief genoemd onder b verhoogd met:	€ 10,90
3.	Tot het verstrekken van een persoonslijst:	€ 18,60
	Artikel 1.15 Op aanvraag doornemen basisregistratie personen	
	Het tarief bedraagt voor het op verzoek doornemen van de basisregistratie personen, ter verstrekking van gegevens, voor ieder daaraan besteed kwartier of gedeelte daarvan:	€ 25,40
	Artikel 1.16 Verstrekking van gegevens bij onvoldoende overlegde gegevens	
	Het tarief bedraagt voor het verstrekken van persoonsgegevens, wanneer onvoldoende gegevens worden overlegd om de benodigde persoonsgegevens direct te kunnen achterhalen, voor ieder daaraan besteed kwartier of gedeelte daarvan	€ 25,40

		Artikel 1.17 Optreden door gemeente als 'doorgeefluik'	
		Het tarief bedraagt voor het optreden door de gemeente als 'doorgeefluik' per brief	€ 1,30

Paragraaf 1.5 Vastgoedinformatie

		Artikel 1.18 Plan- of kaartinformatie	
		Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van:	
a.		Informatie uit het gemeentelijk kadastraal systeem omtrent uitleg over de ligging van kadastrale grenzen, per kwartier	€ 25,60
b.		Informatie uit de 'gemeentelijke kadastrale balie (Kadaster online)' per raadpleging	€ 3,45
c.		Het tarief onder b wordt vermeerderd per kwartier of gedeelte daarvan met	€ 25,60
		Artikel 1.19 Informatie uit registers	
		Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een afschrift van of een uittreksel uit:	
		de gemeentelijke basisregistratie adressen of de gemeentelijke basisregistratie gebouwen, bedoeld in artikel 2 van de Wet basisregistraties adressen en gebouwen, per adres of object:	€ 25,60

Paragraaf 1.6 Overige publiekszaken

		Artikel 1.20 Overige publiekszaken	
		Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:	
a.		Tot het verstrekken van een verklaring omtrent het gedrag voor natuurlijke personen:	€ 41,35
b.		Tot het verstrekken van een attestatie de vita of een bewijs van in leven zijn:	€ 16,60
c.		Tot het verstrekken van een legalisatie van een handtekening of fotokopie:	€ 18,60

Paragraaf 1.7 Gemeentearchief

		Artikel 1.21 Naspeuringen in gemeentearchief	
		Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:	
1.		Voor het doen van naspeuringen in de in het gemeentearchief berustende stukken, voor het eerste half uur:	€ 8,50
2.		Voor het op verzoek doen van naspeuringen in de in het gemeentearchief berustende stukken langer dan een half uur, per half uur of gedeelte daarvan:	€ 25,50
3.		Voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het behulpzaam zijn bij naspeuringen in de gehouden archieven voor ieder daaraan besteed kwartier:	€ 5,45
		Artikel 1.22 Afschrift of uittreksel uit gemeentearchief	
		Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van fotokopieën van stukken uit het gemeentearchief voor:	

1.	A-4 formaat per afdruk in zwart-wit:	€0,45
2.	A-3 formaat per afdruk in zwart-wit:	€0,85
3.	A-0 formaat per afdruk in zwart-wit:	€5,00
4.	A-4 formaat per afdruk in kleur:	€0,85
5.	A-3 formaat per afdruk in kleur:	€1,65
6.	A-0 formaat per afdruk in kleur:	€10,00
	De beheerder van de gemeentelijke archiefbewaarpplaats is bevoegd te bepalen dat van bepaalde archiefbescheiden een bepaald soort reproductie vervaardigd mag worden. De tarieven zijn inclusief administratie, verzend- en verpakingskosten.	

Paragraaf 1.8 Bijzondere wetten

	Artikel 1.23 Leegstandwet	
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:	
	Tot het verlenen van een vergunning tot tijdelijke verhuur van leegstaande woonruimte als bedoeld in artikel 15, eerste lid, van de Leegstandswet:	€246,50
	Tot het verlengen van een vergunning tot tijdelijke verhuur van woonruimte als bedoeld in artikel 15, negende lid, van de Leegstandswet:	€197,00
	Artikel 1.24 Wet op de kansspelen	
1.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verlenen van een aanwezigheidsvergunning als bedoeld in artikel 30b van de Wet op de kansspelen:	
a.	voor een periode van twaalf maanden voor één kansspelautomaat:	€56,50
b.	voor een periode van twaalf maanden voor twee of meer kansspelautomaten, voor de eerste kansspelautomaat:	€56,50
	en voor iedere volgende kansspelautomaat:	€34,00
c.	voor één kansspelautomaat, welke vergunning geldt voor een periode van meer dan vier jaar of voor onbepaalde tijd:	€226,50
d.	voor twee of meer kansspelautomaten, welke vergunning geldt voor een periode van meer dan vier jaar of voor onbepaalde tijd, voor de eerste kansspelautomaat:	€226,50
	en voor iedere volgende kansspelautomaat:	€136,00
2.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een vergunning als bedoeld in artikel 3 van de Wet op de kansspelen (loterijvergunning):	
	Indien de prijzen en premies gezamenlijk een waarde hebben van maximaal € 4.500,-:	€99,10
	Artikel 1.25 Wegenverkeerswetgeving	
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:	
a.	Tot het verlenen van een ontheffing als bedoeld in artikel 87 van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 voor zover noodzakelijk voor en direct samenhangend met de uitvoering van bijzondere transporten:	€45,10

b.	Tot het verlenen per ontheffing als bedoeld in artikel 87 van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 anders dan bedoeld onder a:	€ 25,50
c.	Tot het verlenen van een ontheffing als bedoeld in artikel 9.1 van de Regeling Voertuigen (tarief RDW):	€ 46,00
d.	Tot het verstrekken van een gehandicaptenparkeerkaart als bedoeld in artikel 49 van het Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer (BABW):	€ 57,00
e.	Tot het verlenen van een vergunning ingevolge de Wet vervoer personen te water:	€ 112,70
f.	Tot het verlenen van een eenmalige ontheffing voor een termijn van maximaal 3 maanden als bedoeld in artikel 22 van de Wet vervoer gevaarlijke stoffen:	€ 182,60
g.	Tot het verlenen van een ontheffing voor een termijn van 1 tot 3 jaar als bedoeld in artikel 22 van de Wet vervoer gevaarlijke stoffen:	€ 182,60
h.	Tot het verlenen van een ontheffing voor één jaar als bedoeld in artikel 87 van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 voor een bewoner met een 1 ^e auto woonachtig in een parkeerschijfzone:	€ 40,30
i.	Tot het verlenen van een 2 ^e bewonersontheffing voor één jaar als bedoeld in artikel 87 van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 voor een bewoner met een 2 ^e en volgende auto woonachtig in een parkeerschijfzone:	€ 116,30
j.	Tot het verlenen van een ontheffing voor één jaar als bedoeld in artikel 87 van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 voor een bedrijf gevestigd in een parkeerschijfzone:	€ 116,30
k.	Tot het verlenen van een ontheffing voor één jaar als bedoeld in artikel 87 van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 voor bezoekers van een bewoner woonachtig in een parkeerschijfzone:	€ 40,30
l.	Tot het verlenen van een ontheffing voor één jaar als bedoeld in artikel 87 van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 voor houders van een E-laad voertuig woonachtig in de omgeving van een parkeerschijfzone:	€ 40,30

Paragraaf 1.9 Diversen

	Artikel 1.26 Diverse aanvragen	
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:	
a.	Tot het verlenen van een verklaring van geen bezwaar:	€ 98,90
b.	Tot het verlenen van een vergunning als bedoeld in artikel 2, eerste lid, van de Verordening Verblijfsrecreatie:	€ 345,70
c.	Tot het verlenen van een vergunning als bedoeld in artikel 4:6 van de Algemene Plaatselijke Verordening:	€ 98,20
d.	Tot het verlenen van een ontheffing als bedoeld in artikel 2, derde lid, van de Verordening Verblijfsrecreatie:	€ 99,10
e.	Tot het verlenen van een vergunning tot het verkopen van vuurwerk ingevolge de Wet gevaarlijke stoffen en artikel 2.72 van de Algemene Plaatselijke Verordening:	
	1. Voor een nieuwe verkoopgelegenheid:	€ 393,90
	2. Voor een bestaande verkoopgelegenheid (verlenging):	€ 197,00

f.	Voor het afgeven van nummerbordjes, in die gevallen dat de huisnummering geen onderdeel uitmaakt van een omgevingsvergunning:	€ 49,10
	Artikel 1.27 Kopieën, beschikkingen, uittreksels	
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van:	
a.	Fotokopieën van stukken, voor zover daarvoor niet elders in deze tabel of in een andere wettelijke regeling een tarief is opgenomen:	
	1. Per pagina op papier van A4-formaat of kleiner in zwart-wit:	€ 0,10
	2. Per pagina op papier van A3-formaat in zwart-wit:	€ 0,20
	3. Per pagina op papier van A0-formaat in zwart-wit:	€ 1,85
	4. Per pagina op papier van A4-formaat of kleiner in kleur:	€ 0,35
	5. Per pagina op papier van A3-formaat in kleur:	€ 0,45
	6. Per pagina op papier van A0-formaat in kleur:	€ 3,70
	7. In digitale vorm:	€ 0,00
b.	Een beschikking op aanvraag, voor zover daarvoor niet elders in deze titel of in een andere wettelijke regeling een tarief is opgenomen:	€ 22,65
c.	Stukken of uittreksels, welke op aanvraag van de aanvrager moeten worden opgemaakt, voor zover daarvoor niet elders in deze titel of in een andere wettelijke regeling een tarief is opgenomen, per pagina:	€ 7,20
	Artikel 1.28 Gemeentegarantie	
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:	
1.	Tot het verstrekken van een gemeentegarantie:	€ 91,70
2.	Tot het instemmen met het wijzigen of omzetten van een door de gemeente gegarandeerde hypothecaire geldlening:	€ 93,70
	Artikel 1.29 Kabels en leidingen	
1.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een melding in verband met het verkrijgen van instemming of vergunning omtrent tijdstip, plaats en werkwijze van uitvoering van werkzaamheden als bedoeld in artikel 2 van de Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuren Hengelo 2016:	€ 451,90
2.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een melding in verband met het verkrijgen van toestemming omtrent tijdstip, plaats en werkwijze van uitvoering van werkzaamheden, waarvoor geen instemmingsbesluit of vergunning is vereist, als bedoeld in artikel 2.1 lid 2 van de Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuren Hengelo 2016:	€ 84,90
	Artikel 1.30 Toepassing coördinatieregeling op grond van afdeling 3.5 Awb	
	Indien de coördinatieregeling wordt toegepast waarbij meerdere vergunningen of ontheffingen uit hoofdstuk 1 en hoofdstuk 3 van deze verordening gelijktijdig en in samenhang worden aangevraagd, dan wordt een korting toegepast op de som van de afzonderlijk verschuldigde leges van:	20%

Hoofdstuk 2 *Dienstverlening en besluiten in het kader van de omgevingswet*

Paragraaf 2.1 Algemene bepalingen

Artikel 2.1 Definities		
1.	Begripsbepalingen die zijn opgenomen in de bijlage bij de Omgevingswet, in bijlage I bij het Besluit activiteiten leefomgeving, bijlage I bij het Besluit bouwwerken leefomgeving, bijlage I bij het Besluit kwaliteit leefomgeving, bijlage I bij het Omgevingsbesluit en bijlage I bij de Omgevingsregeling en in de bijlagen bij het gemeentelijke omgevingsplan, zijn van toepassing op dit hoofdstuk, tenzij in de legesverordening of deze tarieventabel anders is bepaald.	
2.	In dit hoofdstuk voorkomende begrippen die betrekking hebben op activiteiten waarvoor het toetsingskader in een ander dan een in het eerste lid bedoeld wettelijk voorschrift is uitgewerkt, hebben dezelfde betekenis als in dat wettelijk voorschrift bedoeld, tenzij in de legesverordening of deze tarieventabel anders is bepaald.	
3.	In dit hoofdstuk wordt verstaan onder:	
a.	<i>binnenplanse omgevingsplanactiviteit</i> : een activiteit waarvoor in het omgevingsplan is bepaald dat het is verboden deze zonder omgevingsvergunning te verrichten en die niet in strijd is met het omgevingsplan;	
b.	<i>binnenplanse omgevingsplanactiviteit bij wijzigingsbevoegdheid of uitwerkingsplicht</i> : een activiteit waarvoor in het omgevingsplan is bepaald dat het is verboden deze zonder omgevingsvergunning te verrichten en die in strijd is met het omgevingsplan, maar die niet in strijd is met regels voor de toepassing van een wijzigingsbevoegdheid of het voldoen aan een uitwerkingsplicht in het tijdelijke deel van het omgevingsplan, bedoeld in artikel 22.1, aanhef en onder a, van de Omgevingswet;	
4.	In aanvulling op de in bijlage I bij de Omgevingsregeling opgenomen omschrijving van het begrip 'bouwkosten' betreffen de in die omschrijving: - onder a genoemde <i>Uniforme administratieve voorwaarden voor de uitvoering van werken en van technische installatiewerken 2012</i> de voorwaarden die bekendgemaakt zijn in Staatscourant 2012, 1567; - onder b bedoelde bouwkosten de kosten voor de fysieke realisatie (het bouwen) van het bouwwerk; - onder c bedoelde prijs de prijs exclusief omzetbelasting.	
5.	In afwijking van bijlage I bij de Omgevingsregeling wordt onder bouwkosten verstaan de normbouwkosten voor de bouwactiviteit voor zover daarin is voorzien in onderstaande bouwkostentabel en de bij de aanvraag opgegeven bouwkosten meer dan 5 % afwijken van deze normbouwkosten.	
I. Woningen:		
	<i>Rijteswoningen</i>	€ 255 per m ³

<i>Twee onder één kapwoningen</i>		€ 285 per m ³
<i>Vrijstaande woning tot en met 600 m³</i>		€ 310 per m ³
<i>Vrijstaande woning > 600 m³</i>		€ 350 per m ³
<i>Appartement, één of meer bouwlagen</i>		€ 350 per m ³
<i>Woonwagens (nieuw en verplaatst)</i>		€ 225 per m ³
<i>(tijdelijke) woonunit</i>		€ 225 per m ³
II. Bijgebouwen bij woningen:		
<i>Latere aanbouw/opbouw zoals een erker, dakopbouw</i>		€ 365 per m ³
<i>Garage / berging / tuinhuisje</i>		
	<i>Hout</i>	€ 110 per m ³
	<i>Halfsteens met plat dak</i>	€ 140 per m ³
	<i>Halfsteens met kap</i>	€ 150 per m ³
	<i>Spouw met plat dak</i>	€ 169 per m ³
	<i>Spouw met kap</i>	€ 195 per m ³
<i>Dakkapel</i>		€ 1.140 per meter breedte
<i>Carport</i>		€ 170 per m ²
<i>Schuttingen en hekwerken</i>		€ 105 per m
III. Agrarische bouwwerken:		
<i>Stallen</i>		€ 50 per m ³
<i>Werktuigberging / schuur</i>	<i>Damwandprofiel</i>	€ 25 per m ³
	<i>Metselwerk</i>	€ 55 per m ³
<i>Mestkelders onder de stallen</i>		€ 95 per m ³
<i>Kassen</i>		€ 35 per m ³
IV. Niet agrarische bouwwerken:		
<i>Opslagloodsen</i>	<i>plaatstaal damwandprofiel</i>	€ 20 per m ³
	<i>metselwerk</i>	€ 60 per m ³
<i>Kantoren / showroom / winkel / horeca</i>		€ 345 per m ³

<i>Scholen / sporthal / verkoophal/(grootschalige detailhandels vestiging</i>		€ 270 per m ³
<i>Noodschool / kleedgebouw (sportvereniging) / semipermanente unit</i>		€ 210 per m ³
<i>Industriehal</i>	<i>plaatstaal geïsoleerd</i>	
	<i>tot 10.000 m3</i>	€ 70 per m ³
	<i>10.000 m3 tot 100.000m3</i>	€ 55 per m ³
	<i>100.000 m3 tot 200.000 m3</i>	€ 45 per m ³
	<i>200.000 m3 of meer</i>	€ 35 per m ³
	<i>metselwerk</i>	€ 120 per m ³
Artikel 2.2 Dienstverlening en besluiten waarvoor leges worden geheven		
Leges worden geheven voor het in behandeling nemen van een aanvraag om:		
1.	Conceptverzoek;	
2.	een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 5.1 of artikel 22.8 van de Omgevingswet in samenhang met artikel 2.1a van het Omgevingsbesluit;	
3.	een of meer maatwerkvoorschriften als bedoeld in artikel 4.5 van de Omgevingswet;	
4.	toestemming voor het treffen van een gelijkwaardige maatregel als bedoeld in artikel 4.7 van de Omgevingswet;	
5.	een wijziging van voorschriften van een omgevingsvergunning;	
6.	intrekking van een omgevingsvergunning;	
7.	wijziging van een besluit als bedoeld in de onderdelen 2,3,4,en 5 ;	
8.	een besluit in het kader van de Omgevingswet, anders dan bedoeld in de onderdelen 2 tot en mrt 7	
Artikel 2.3 Bepalen tarief		
1.	De in artikel 2.2 bedoelde leges worden geheven naar de tarieven zoals opgenomen in de volgende paragrafen van dit hoofdstuk.	
2.	Als een aanvraag betrekking heeft op meerdere activiteiten, is het tarief opgebouwd uit de som van de verschuldigde leges behorend bij die activiteiten.	
3.	Het tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag wordt in voorkomend geval verhoogd met het tarief voor een of meer modaliteiten bedoeld in paragraaf 2.12.	

4.	Het tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag wordt in voorkomend geval verminderd overeenkomstig het bepaalde in paragraaf 2.13.	
5.	Het tarief behorend bij een aanvraag om een maatwerkvoorschrift of bij een aanvraag om toestemming om een gelijkwaardige maatregel te treffen is niet van toepassing als het onderwerp waarop het maatwerkvoorschrift betrekking heeft of de gelijkwaardige maatregel onderdeel is van een aanvraag om een omgevingsvergunning.	
6.	In afwijking van het tweede en derde lid kan ook per activiteit of andere grondslag een legesbedrag worden gevorderd.	

Paragraaf 2.2 Voorfase

Artikel 2.4 Conceptverzoek		
1.	Het tarief voor het in behandeling nemen van een conceptverzoek over een of meer activiteiten die gevolgen kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving (behalve een milieubelastende activiteit), bedraagt:	€ 170
2.	De op grond van het eerste lid verschuldigde leges worden verhoogd met:	
	Het tarief voor de behandeling van het conceptverzoek door de regionale omgevingstafel, indien de activiteiten daartoe aanleiding geven, bedraagt: Indien een conceptverzoek meerdere keren wordt behandeld op de omgevingstafel wordt iedere behandeling in rekening gebracht.	€ 1.100
3.	Het tarief voor het in behandeling nemen van een conceptverzoek voor een milieubelastende activiteit, bedraagt:	€ 1.111

Paragraaf 2.3 Activiteiten met betrekking tot bouwwerken

Artikel 2.5 Bouwactiviteit (bouwtechnische deel)		
1.	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een bouwactiviteit als bedoeld in paragraaf 2.3.2 van het Besluit bouwwerken leefomgeving, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten, met bouwkosten zoals aangegeven in onderstaande tabel. Indien de bouwactiviteit enkel betrekking heeft op een bouwtechnische bouwactiviteit geldt als tarief het percentage en het minimumbedrag in de kolom "individuele aanvraag". Als in de aanvraag een gecombineerde bouwactiviteit (bouwtechnisch en omgevingsplanactiviteit) wordt aangevraagd geldt als tarief het percentage en het minimumbedrag in de kolom "gecombineerde aanvraag".	

		Individuele aanvraag	Gecombineerde aanvraag	met een minimum van	Individuele aanvraag	Gecombineerde aanvraag
€ 0 tot € 25.000	1,03%	0,82%	met een minimum van	€ 220	€ 220	
€ 25.000 tot € 50.000:	1,03%	0,82%	met een minimum van	€ 260	€ 220	
€ 50.000 tot € 100.000	1,01%	0,79%	met een minimum van	€ 515	€ 410	
€ 100.000 tot € 250.000	0,98%	0,76%	met een minimum van	€ 1.010	€ 790	
€ 250.000 tot € 500.000	0,96%	0,74%	met een minimum van	€ 2.450	€ 1.900	
€ 500.000 tot € 1.000.000	0,93%	0,71%	met een minimum van	€ 4.800	€ 3.700	
€ 1.000.000 tot € 2.500.000	0,90%	0,69%	met een minimum van	€ 9.300	€ 7.100	
€ 2.500.000 tot € 5.000.000	0,87%	0,65%	met een minimum van	€ 22.500	€ 17.250	
€ 5.000.000 tot € 10.000.000	0,85%	0,63%	met een minimum van	€ 43.500	€ 32.500	
€ 10.000.000 of meer	0,82%	0,60%	met een minimum van	€ 85.000	€ 63.000	
			met een maximum van	€ 345.376	€ 253.274	
Artikel 2.6 Omgevingsplanactiviteit: bouwactiviteit, in stand houden of gebruiken bouwwerk en/of percelen (ruimtelijke deel)						
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit een bouwactiviteit, het in stand houden of gebruiken van het te bouwen bouwwerk, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:						

1. voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit:				
a. binnenplanse omgevingsplanactiviteit bestaande uit een bouwactiviteit (inclusief welstandbeoordeling) met bouwkosten als aangegeven in de onderstaande tabel				
€ 0 tot € 25.000	2,45%	met een minimum van		€ 316
€ 25.000 tot € 50.000:	2,45%	met een minimum van		€ 613
€ 50.000 tot € 100.000	2,37%	met een minimum van		€ 1.225
€ 100.000 tot € 250.000	2,29%	met een minimum van		€ 2.370
€ 250.000 tot € 500.000	2,21%	met een minimum van		€ 5.725
€ 500.000 tot € 1.000.000	2,12%	met een minimum van		€ 11.050
€ 1.000.000 tot € 2.500.000	2,05%	met een minimum van		€ 21.200
€ 2.500.000 tot € 5.000.000	1,96%	met een minimum van		€ 51.250
€ 5.000.000 tot € 10.000.000	1,88%	met een minimum van		€ 98.000
€ 10.000.000 of meer	1,80%	met een minimum van		€ 188.000
		met een maximum van		€ 759.823
b. binnenplanse omgevingsplanactiviteit voor afwijken van het omgevingsplan gecombineerd met bouwactiviteit				10%
van de onder 1 verschuldigde leges met een minimum van				€ 265,00
c. binnenplanse omgevingsplanactiviteit voor afwijken van het omgevingsplan (zonder bouwactiviteit)				€ 530,00
2. voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit:				
a. buitenplanse omgevingsplanactiviteit voor afwijken van het omgevingsplan gecombineerd met bouwactiviteit				10%
van de onder a onder 1 verschuldigde leges met een minimum van				€ 817,00
b. buitenplanse omgevingsplanactiviteit voor afwijken van het omgevingsplan				€ 1.089,00

3.	De op grond van het eerste lid verschuldigde leges worden verhoogd met:	
	Het tarief voor de behandeling van het conceptverzoek door de regionale omgevingstafel, indien de activiteiten daartoe aanleiding geven, bedraagt: Indien een conceptverzoek meerdere keren wordt behandeld op de omgevingstafel wordt iedere behandeling in rekening gebracht.	€ 1100
Artikel 2.7 Omgevingsplanactiviteit: slopen van een bouwwerk		
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit een sloopactiviteit, niet zijnde een sloopactiviteit met betrekking tot een monument of beschermd stads- en dorpsgezicht, als bedoeld in paragraaf 2.4, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
1.	voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit:	€ 424,00
2.	voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit:	€ 424,00

Paragraaf 2.4 Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed

Artikel 2.8 Omgevingsplanactiviteit: monumenten		
1.	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, met betrekking tot een gemeentelijk monument, provinciaal monument, rijksmonument, voorbeschermd gemeentelijk monument, voorbeschermd provinciaal monument of voorbeschermd rijksmonument, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:	€ 0
Artikel 2.9 Rijksmonumentenactiviteit		
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een rijksmonumentenactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder b, van de Omgevingswet, met uitzondering van een rijksmonumentenactiviteit met betrekking tot een archeologisch monument, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		€ 0

Paragraaf 2.5 Milieubelastende activiteiten

Artikel 2.10 Omgevingsplanactiviteit: milieubelastende activiteit		
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit een milieubelastende activiteit als bedoeld in paragraaf 22.3.26 van het tijdelijke deel van het omgevingsplan zoals opgenomen in artikel 7.1 van		€ 2.020

het Invoeringsbesluit Omgevingswet, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:	
Artikel 2.11 Overige milieubelastende activiteiten (afdeling 3.2 tot en met 3.9 Besluit activiteiten leefomgeving)	
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een of meer milieubelastende activiteiten, als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder b, van de Omgevingswet onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:	€ 2.020,00

Paragraaf 2.6 Aanlegactiviteiten

Artikel 2.12 Omgevingsplanactiviteit: uitvoeren werk of werkzaamheden	
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit het uitvoeren van een werk of werkzaamheden in gevallen waarin dat in het (tijdelijk) omgevingsplan is bepaald:	€ 879,00
Artikel 2.13 Omgevingsplanactiviteit: uitweg/uitrit	
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit het maken, hebben, veranderen of veranderen van het gebruik van een uitweg, bedoeld artikel [2:12] van de Algemene plaatselijke verordening in samenhang met artikel 22.8 van de Omgevingswet en artikel 2.1a van het Omgevingsbesluit, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:	
a. Voor het maken of hebben van een uitweg (waaronder ook wordt verstaan het “verplaatsen” van een uitweg)	€432,00
b. Voor het veranderen of het veranderen van het gebruik van een vergunde uitweg	€ 220,00
De aanlegkosten worden afzonderlijk in rekening gebracht.	

Paragraaf 2.7 Overige activiteiten

Artikel 2.14 Omgevingsplanactiviteit: kappen van bomen of vellen van houtopstanden	
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit het vellen van een houtopstand, bedoeld in artikel 3 van de gemeentelijke Bomenverordening in samenhang met artikel 22.8 van de Omgevingswet en artikel 2.1a van het Omgevingsbesluit, bedraagt het tarief,	

onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:	
1. voor het kappen van maximaal 4 bomen	€ 217,00
2. voor 5 bomen of meer	€ 432,00
Artikel 2.15 Omgevingsplanactiviteit: opslag van roerende zaken of objecten plaatsen op de weg	
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit het plaatsen van voorwerpen op of aan de weg of een openbare plaats in strijd met de publieke functie ervan, bedoeld in artikel 2:10A van de Algemene plaatselijke verordening in samenhang met artikel 22.8 van de Omgevingswet en artikel 2.1a van het Omgevingsbesluit, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:	
1. indien 50m ² of minder gemeentegrond in gebruik wordt genomen	€ 217,00
2. indien meer dan 50m ² gemeentegrond in gebruik wordt genomen	€ 432,00
Artikel 2.16 Omgevingsplanactiviteit: standplaatsen	
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit het innemen of hebben van een standplaats, bedoeld in artikel 5:18 van de Algemene plaatselijke verordening in samenhang met artikel 22.8 van de Omgevingswet en artikel 2.1a van het Omgevingsbesluit, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:	
1. voor het verkrijgen van een vergunning voor een standplaats van één tot maximaal 5 dagen per kalenderjaar	€ 183,00
2. voor het verkrijgen van een vergunning voor een standplaats van vijf dagen of meer per kalenderjaar	€ 244,00
Artikel 2.17 Andere activiteiten	
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op het verrichten van een andere activiteit dan in deze paragraaf en voorgaande paragrafen van dit hoofdstuk bedoeld en die activiteit:	
betreft een bij of krachtens artikel 5.1 van de Omgevingswet aangewezen vergunningplichtige activiteit, uitgezonderd de activiteit bedoeld in onderdeel b, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:	€ 198,00

Paragraaf 2.8 Maatwerkvoorschriften

Artikel 2.18 Maatwerkvoorschriften bij bouwactiviteiten		
Als de aanvraag om een of meer maatwerkvoorschriften betrekking heeft op een bouw- of sloopactiviteit, bedraagt het tarief:		
1.	voor een maatwerkvoorschrift dat betrekking heeft op: a. het in stand houden van een bestaand bouwwerk, bedoeld in artikel 3.1 van het Besluit bouwwerken leefomgeving; b. bouwactiviteiten die het bouwen van nieuwe bouwwerken betreffen als bedoeld in artikel 4.1 van het Besluit bouwwerken leefomgeving; c. het gebruik van een bouwwerk, bedoeld in artikel 6.1 van het Besluit bouwwerken leefomgeving; of d. het verrichten van bouw- of sloopwerkzaamheden als bedoeld in artikel 7.1 van het Besluit bouwwerken leefomgeving; per maatwerkvoorschrift:	€ 220,00
2.	in andere gevallen dan bedoeld in onderdeel a, per maatwerkvoorschrift:	€ 220,00
Artikel 2.19 Maatwerkvoorschriften bij milieubelastende activiteiten		
1.	Als de aanvraag om één of meer maatwerkvoorschriften als bedoeld in hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving betrekking heeft op: één of meer milieubelastende activiteiten als bedoeld in hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bedraagt het tarief:	€ 1.010
2.	Als de aanvraag om één of meer maatwerkvoorschriften betrekking heeft op een andere milieubelastende activiteit dan bedoeld in het eerste lid, bedraagt het tarief:	€ 1.010
Artikel 2.20 Maatwerkvoorschriften bij overige activiteiten		
Als de aanvraag om een of meer maatwerkvoorschriften betrekking heeft op een andere activiteit dan genoemd in de artikelen 2.18 en 2.19, bedraagt het tarief per maatwerkvoorschrift:		€ 220,00

Paragraaf 2.9 Gelijkwaardigheid

Artikel 2.21 Gelijkwaardige maatregel		
1.	Als de aanvraag om toestemming voor een gelijkwaardige maatregel als bedoeld in artikel 4.7 van de Omgevingswet betrekking heeft op:	
a.	een bouwactiviteit, bedraagt het tarief	€ 220,00
b.	een activiteit met betrekking tot cultureel erfgoed, bedraagt het tarief	€ 0
c.	een milieubelastende activiteit, bedraagt het tarief, per uur:	€ 95,00

d.	een andere activiteit dan bedoeld in de onderdelen a, b of c, bedraagt het tarief, per uur:	€ 95,00
2.	Het op grond van het eerste lid verschuldigde bedrag wordt voorafgaand aan het in behandeling nemen van de aanvraag aan de aanvrager meegedeeld. De aanvraag wordt dan in behandeling genomen op de vijfde werkdag na de dag waarop het verschuldigde bedrag aan de aanvrager ter kennis is gebracht, tenzij de aanvraag voor deze vijfde werkdag schriftelijk is ingetrokken.	

Paragraaf 2.10 Overige tarieven

Artikel 2.22 Verlengen tijdelijke omgevingsvergunning bouwactiviteit		
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om verlenging van de in een omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit gestelde termijn, bedoeld in artikel 10.23, tweede lid, van het Omgevingsbesluit:		€ 316,00
Artikel 2.23 Wijzigen omgevingsvergunning		
Voor het in behandeling nemen van een aanvraag om wijziging van een omgevingsvergunning is hetzelfde tarief verschuldigd als op grond van dit hoofdstuk verschuldigd is voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de activiteit of activiteiten waarop de aanvraag tot wijziging betrekking heeft.		
Artikel 2.24 Wijzigen voorschriften omgevingsvergunning		
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om wijziging van voorschriften van een omgevingsvergunning:		€ 212,00
Artikel 2.25 Intrekken omgevingsvergunning		
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om gehele of gedeeltelijke intrekking van een omgevingsvergunning		
1.	voor één of meer milieubelastende activiteiten, tenzij artikel 2.39 van toepassing is	€ 1.010
2.	voor andere activiteiten, behalve kappen/vellen van houtopstanden	€ 95,00
3.	activiteit voor kappen/vellen van houtopstanden	€ 0
Artikel 2.26 Beoordeling onderzoeksrapporten		
De in artikel 2.31 opgenomen tarieven zijn van overeenkomstige toepassing op het in behandeling nemen van een aanvraag tot het beoordelen van een onderzoeksrapport, zonder dat sprake is van een aanvraag om een omgevingsvergunning of ander besluit.		
Artikel 2.27 Wijzigen van het omgevingsplan		
1.	Het tarief voor het in behandeling nemen van een	€ 677,00

	aanvraag tot het wijzigen van het omgevingsplan bedraagt in ieder geval:	
2.	Het in lid 1 vermelde tarief wordt, vanaf het moment van indienen, tot het vaststellen van een omgevingsplan (beoordelen aanvraag, opstellen omgevingsplan en volgen procedure) vermeerderd met:	
	a. minimaal:	€ 4.784,00
	b. en maximaal:	€ 108.900,00
3.	Het ingevolge het bepaalde in onderdeel 2 verschuldigde tarief wordt, indien van toepassing, verhoogd met de externe advieskosten, met een maximum van:	€ 34.175,00
4.	Het ingevolge het bepaalde in onderdeel 1 en 2 verschuldigde bedrag wordt voorafgaand aan het verlenen van de aldaar bedoelde medewerking aan de aanvrager schriftelijk medegedeeld middels een begroting welke ter zake door of vanwege het college van burgemeester en wethouders is opgesteld.	
5.	Indien een begroting als bedoeld in onderdeel 4 is uitgebracht, wordt een aanvraag in behandeling genomen op de tiende werkdag na de dag waarop de begroting aan de aanvrager is verzonden, tenzij de aanvraag voor deze tiende werkdag schriftelijk is ingetrokken.	
6.	Indien de aanvraag wordt afgewezen bedraagt het tarief voor de in onderdeel 2 en 3 vermelde diensten:	€ 684,00
Artikel 2.28 Niet genoemd besluit op aanvraag		
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het nemen van een ander, in dit hoofdstuk niet benoemd besluit op grond van de Omgevingswet, de op die wet gebaseerde algemene maatregelen van bestuur of het omgevingsplan:		€ 212,00

Paragraaf 2.11 Modaliteiten

Artikel 2.29 Achteraf ingediende aanvraag		
	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning voor een activiteit wordt ingediend na aanvang of gereedkomen van de activiteit, worden de op grond van de paragrafen 2.3 tot en met 2.8 verschuldigde leges verhoogd met:	20%
	met een maximum van:	€ 1.378,00
Artikel 2.30 Uitgebreide voorbereidingsprocedure		
Onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk bedraagt het tarief, als afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is op de voorbereiding van het besluit:		
1.	als sprake is van een milieubelastende activiteit:	€ 4.545

2.	als sprake is van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit gecombineerd met een bouwactiviteit:	€ 4.786,00
	indien de bouwkosten meer dan € 150.000,- bedragen, wordt dit bedrag verhoogd met:	0,42%
	van de bouwkosten boven de € 150.000 met een maximum van:	€ 54.031,00
3.	als sprake is van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit niet gecombineerd met een bouwactiviteit:	
	bij een perceel van maximaal 1.000m ²	€ 4.786,00
	bij een perceel groter dan 1.000m ² en maximaal 5.000m ²	€ 6.806,00
	bij een perceel groter dan 5.000m ²	€ 9.474,00
4.	als sprake is van andere activiteiten dan bedoeld in de onderdelen 1,2 en 3:	€ 4.786,00
Artikel 2.31 Beoordeling onderzoeksrapporten		
Onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk bedraagt het tarief, als krachtens wettelijk voorschrift voor de betreffende aanvraag een rapport moet worden beoordeeld:		
1.	voor de beoordeling van een milieukundig bodemrapport:	€ 372,00
2.	voor de beoordeling van een archeologisch bodemrapport:	€ 424,00
3.	voor de beoordeling van een geluid- of luchtrapport betreffende de geluid- of luchtbelasting:	€ 424,00
4.	voor de beoordeling van een akoestisch rapport betreffende de interne en externe geluidwering of nagalm van een bouwwerk:	€ 424,00
5.	voor de beoordeling van een ecologisch onderzoeksrapport:	€ 424,00
6.	voor de beoordeling van een milieueffectrapportage (MER): het bedrag van de voorafgaand aan het in behandeling nemen van het verzoek voor beoordeling van een MER aan de aanvrager meegedeelde kosten, blijkend uit een begroting die door of vanwege het college van burgemeester en wethouders is opgesteld. Het verzoek wordt in behandeling genomen op de vijfde werkdag na de dag waarop de begroting aan de aanvrager ter kennis is gebracht, tenzij de aanvraag voor deze vijfde werkdag schriftelijk is ingetrokken	
7.	voor de beoordeling van een niet in de voorgaande onderdelen genoemd rapport:	€ 424,00

Paragraaf 2.12 Vermindering

Artikel 2.32 Vermindering na conceptverzoek		
1.	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning bedoeld in artikel 2.2, aanhef en onderdeel b, en zoals nader omschreven in de paragrafen 2.3 tot en met 2.8, is voorafgegaan door een aanvraag om conceptverzoek als bedoeld in artikel 2.2, aanhef en onderdeel a, en zoals nader omschreven in paragraaf 2.2, waarop de aanvraag om de omgevingsvergunning betrekking heeft, worden de volgens artikel 2.4, lid 1 en lid 3 geheven leges voor het conceptverzoek in mindering gebracht op de leges voor het in behandeling nemen van de aanvraag om een omgevingsvergunning.	
2.	Voor de toepassing van het eerste lid is vereist dat de aanvraag om een omgevingsvergunning wordt gedaan: a. voor dezelfde activiteit of activiteiten als waarop het conceptverzoek betrekking had; b. in overeenstemming met de uitkomsten van het conceptverzoek; en c. binnen 12 maanden na dagtekening van de kennisgeving op het conceptverzoek.	
Artikel 2.33 Vermindering bij meervoudige aanvraag		
	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op vijf of meer activiteiten, bestaat aanspraak op vermindering van leges, met uitzondering van leges voor de milieubelastende activiteiten als bedoeld in paragraaf 2.5 en het legesdeel dat betrekking heeft op de modaliteiten genoemd in paragraaf 2.12. De vermindering bedraagt:	7 %

Paragraaf 2.13 Teruggaaf

Artikel 2.34 Teruggaaf bij aanvraag en oordeel geen omgevingsvergunning nodig		
	Als het college van burgemeester en wethouders op grond van een aanvraag tot het verlenen van een omgevingsvergunning oordeelt dat voor de voorgenomen activiteit geen omgevingsvergunning is vereist, bestaat aanspraak op teruggaaf. De teruggaaf bedraagt:	100%
	van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is gedaan verschuldigde leges, een en ander met een minimum te vorderen legesbedrag van:	€ 170,00
Artikel 2.35 Teruggaaf als aanvraag verder buiten behandeling wordt gelaten		
	Als na toepassing van artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht een aanvraag buiten behandeling wordt gelaten, bestaat aanspraak op teruggaaf. De teruggaaf bedraagt:	65%
	van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is gedaan verschuldigde leges, een en ander met een minimum te vorderen legesbedrag van	€ 220,00
het minimumbedrag geldt niet voor de activiteit kappen/vellen van een houtopstand		

Artikel 2.36 Teruggaaf als gevolg van intrekking aanvraag omgevingsvergunning of maatwerkvoorschrift		
Als een aanvrager zijn aanvraag om een omgevingsvergunning of aanvraag om een maatwerkvoorschrift op de voorbereiding waarvan afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht niet van toepassing is geheel of gedeeltelijk intrekt terwijl het college van burgemeester en wethouders daarover nog geen besluit heeft genomen, bestaat aanspraak op teruggaaf van een deel van de leges. De teruggaaf bedraagt:		
1.	bij gehele of gedeeltelijke intrekking voordat de aanvraag naar de inhoud is beoordeeld en getoetst aan de daarvoor geldende wet- en regelgeving	75%
	van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is ingetrokken verschuldigde leges; een en ander met een minimum te vorderen legesbedrag van:	€ 220,00
2.	bij gehele of gedeeltelijke intrekking nadat deze naar de inhoud is beoordeeld en getoetst aan de daarvoor geldende wet - en regelgeving, maar voordat daarop een besluit is genomen	25%
	van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is ingetrokken verschuldigde leges; een en ander met een minimum te vorderen legesbedrag van:	€ 220,00
het minimumbedrag geldt niet voor de activiteit kappen/vellen van een houtopstand		
Artikel 2.37 Teruggaaf als gevolg van intrekking verleende omgevingsvergunning		
Als het college van burgemeester en wethouders een verleende omgevingsvergunning voor een bouw- of milieubelastende activiteit intrekt op aanvraag van de vergunninghouder, bestaat aanspraak op teruggaaf van een deel van de leges, mits deze aanvraag is ingediend binnen 12 maanden na verlening van de vergunning en van de vergunning geen gebruik is gemaakt. De teruggaaf bedraagt:		20%
van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is ingetrokken verschuldigde leges.		
Artikel 2.38 Teruggaaf als gevolg van het weigeren van een omgevingsvergunning		
1.	Als het college van burgemeester en wethouders een omgevingsvergunning weigert, bestaat aanspraak op teruggaaf van een deel van de leges. De teruggaaf bedraagt:	20%
	van de voor de activiteit waarvoor de omgevingsvergunning is geweigerd verschuldigde leges, met een minimum te vorderen legesbedrag van:	€ 220,00
2.	Onder een weigering bedoeld in onderdeel a wordt mede verstaan een vernietiging van de beschikking waarbij de vergunning is verleend bij rechterlijke uitspraak.	
het minimumbedrag geldt niet voor de activiteit kappen/vellen van een houtopstand		
Artikel 2.39 Geen teruggaaf legesdeel modaliteiten		

In afwijking van de voorgaande artikelen van deze paragraaf wordt geen teruggaaf verleend van het legesdeel dat betrekking heeft op de modaliteiten genoemd in paragraaf 2.11.	

HOOFDSTUK 3 DIENSTVERLENING VALLEND ONDER EUROPESE DIENSTENRICHTLIJN

Paragraaf 3.1 Horeca

	Artikel 3.1 Exploitatie	
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verlenen van:	
1.	Een vergunning op grond van artikel 3 van de Alcoholwet:	

	a.	Voor de uitoefening van een horecabedrijf:	€ 405,00
	b.	Voor de uitoefening van een slijtersbedrijf:	€ 394,00
		Artikel 3.2 Uitoefenen horeca- of slijtersbedrijf	
		Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verlenen van:	
	a.	Een ontheffing van de sluitingstijd als bedoeld in artikel 2:29 zevende lid van de Algemene Plaatselijke Verordening:	€ 246,00
	a.	Een vergunning op grond van artikel 3 van de Alcoholwet:	€ 394,00
	b.	Een verlof op grond van artikel 2:34k van de Algemene Plaatselijke Verordening (verstrekken van alcoholvrije dranken voor gebruik ter plaatse in een besloten ruimte anders dan om niet):	€ 197,00
	d.	Een ontheffing als bedoeld in artikel 35 van de Alcoholwet:	€ 98,00
	d.	Een wijziging van een verlof op grond van artikel 2:34k lid 1 en 2 van de Algemene Plaatselijke Verordening:	€ 147,00
	e.	Een terrasvergunning:	€ 197,00
		Artikel 3.3 Melding	
		Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een melding als bedoeld in artikel 30 van de Alcoholwet, dan wel naar aanleiding van een wijziging van een leidinggevende:	€ 197,00
		Artikel 3.4 Niet-ontvankelijk	
		Indien een aanvraag als bedoeld in de artikel 3.1, 3.2 of 3.3 niet-ontvankelijk is en aanvullende stukken moeten worden opgevraagd, worden de leges voor de desbetreffende vergunning verhoogd met:	€ 207,00

Paragraaf 3.2 Seksbedrijven

		Artikel 3.5 Vergunning seksbedrijf	
		Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:	
	1.	Om een vergunning of om de verlenging van een vergunning als bedoeld in artikel 3:4 lid 1 van de Algemene plaatselijke verordening:	€ 1.188,00
	2.	Als bedoeld in artikel 2.1 van de nadere regels seksinrichtingen en escortbedrijven:	
	a.	Bij een inrichting met 1 tot 5 werkkamers, bovenop het bedrag dat vermeld staat onder 1:	€ 705,00
	b.	Bij een inrichting met 5 tot 10 werkkamers, bovenop het bedrag dat vermeld staat onder 1:	€ 1.264,00
	c.	Bij een inrichting met 10 of meer werkkamers, bovenop het bedrag dat vermeld staat onder 1:	€ 1.828,00

Paragraaf 3.3 Winkeltijdenwet

		Artikel 3.6 Ontheffing winkeltijden	

	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verlenen van een ontheffing in het kader van de Winkeltijdwet:	€ 189,00

Paragraaf 3.4 Organiseren evenement

	Artikel 3.7 Organiseren evenement	
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot:	
1.	Het verlenen van een vergunning op grond van artikel 2:25 van de Algemene Plaatselijke Verordening:	
	a. Een evenement categorie A:	€ 82,00
	b. Een meerdaags evenement categorie A:	€ 131,00
	c. Een evenement categorie B:	€ 244,00
	d. Een meerdaags evenement categorie B:	€ 305,00
	e. Een evenement categorie C:	€ 366,00
	f. Een meerdaags evenement categorie C:	€ 464,00
	Artikel 3.8 Vermindering of teruggaaf vanwege intrekking aanvraag evenementenvergunning	
1.	Als een aanvrager zijn aanvraag tot het verlenen van een evenementenvergunning geheel of gedeeltelijk intrekt, bestaat aanspraak op vermindering of teruggaaf van een deel van de verschuldigde leges. De vermindering of teruggaaf bedraagt:	65%
	van de voor het in behandeling nemen van de ingetrokken onderdelen van de aanvraag verschuldigde leges, een en ander met een minimum legesbedrag van:	€ 54,00
2.	Indien de aanvraag geheel of gedeeltelijk wordt ingetrokken nadat deze naar de inhoud is beoordeeld en getoetst aan de daarvoor geldende wet- en regelgeving, maar voordat daarop een besluit is genomen, bedraagt de vermindering of teruggaaf:	20%
	van de voor het in behandeling nemen van de ingetrokken onderdelen van de aanvraag verschuldigde leges, een en ander met een minimum legesbedrag van:	€ 54,00

Paragraaf 3.5 Standplaatsen

		Artikel 3.9 Marktstandplaatsvergunningen	
1.		Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:	
	a.	Voor het verkrijgen van een vergunning voor een standplaats van 1 tot maximaal 5 dagen per kalenderjaar als bedoeld in artikel 5:18 van de Algemene Plaatselijke Verordening:	€ 183,00
	b.	Voor het verkrijgen van een vergunning voor een standplaats van 5 dagen of meer per kalenderjaar als bedoeld in artikel 5:18 van de Algemene Plaatselijke Verordening:	€ 244,00

Paragraaf 3.6 Kinderopvang

		Artikel 3.10 Exploitatie gastouderopvang, gastouderbureau of kindercentrum	
1.		Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag als bedoeld in artikel 1.45, lid 1 en 2, Wet kinderopvang voor het in exploitatie nemen van:	
	a.	Een voorziening voor een gastouderopvang:	€ 396,00
	b.	Een gastouderbureau of een kindercentrum:	€ 1.783,00

Paragraaf 3.7 In dit hoofdstuk niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking

		Artikel 3.11 Verlenen van een andere vergunning, ontheffing of beschikking	
		Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verlenen van een andere, in deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking:	€ 99,00
		Artikel 3.12 Coördinatieregeling	
		Indien de coördinatieregeling wordt toegepast waarbij meerdere vergunningen of ontheffingen uit hoofdstuk 1 en 3 van deze verordening gelijktijdig en in samenhang worden aangevraagd, dan wordt een korting toegepast op de som van de afzonderlijk verschuldigde leges van:	20%

Paragraaf 3.8 Vermindering of teruggaaf

		Artikel 3.13 Vermindering of teruggaaf vanwege intrekking aanvraag binnen hoofdstuk 3 (behalve paragraaf 3.4)	
		Als een aanvrager zijn aanvraag tot het verlenen van een vergunning of ontheffing, geheel of gedeeltelijk intrekt nadat deze is ingediend, bestaat aanspraak op vermindering of teruggaaf van een deel van de verschuldigde leges. De vermindering of teruggaaf bedraagt:	

	a.	Indien de aanvraag geheel of gedeeltelijk wordt ingetrokken voordat deze naar de inhoud is beoordeeld en getoetst aan de daarvoor geldende wet- en regelgeving:	65%
		Van de voor het in behandeling nemen van de ingetrokken onderdelen van de aanvraag verschuldigde leges, een en ander met een minimum legesbedrag van:	€ 82,00
	b.	Indien de aanvraag geheel of gedeeltelijk wordt ingetrokken nadat deze naar de inhoud is beoordeeld en getoetst aan de daarvoor geldende wet- en regelgeving, maar voordat daarop een besluit is genomen:	20%
		Van de voor het in behandeling nemen van de ingetrokken onderdelen van de aanvraag verschuldigde leges, een en ander met een minimum legesbedrag van:	€ 82,00
		Artikel 3.14 Vermindering of teruggaaf vanwege intrekking verleende vergunning en/of ontheffing	
		Als op verzoek van de vergunninghouder een verleende vergunning en/of ontheffing geheel of gedeeltelijk wordt ingetrokken, bestaat aanspraak op vermindering of teruggaaf van een deel van de verschuldigde leges, mits het verzoek is gedaan binnen een jaar na de verlening van de vergunning en/of de ontheffing en van het onderdeel of de onderdelen van die vergunning en/of ontheffing waarop het verzoek betrekking heeft, geen gebruik is gemaakt. De vermindering of teruggaaf bedraagt:	20%
		van de voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor het onderdeel of de onderdelen van de vergunning en/of ontheffing waarop het verzoek om intrekking betrekking heeft verschuldigde leges, een en ander met een minimum legesbedrag van:	€ 82,00
		Artikel 3.15 Vermindering of teruggaaf vanwege het weigeren van een vergunning en/of ontheffing	
	1.	Als de gemeente een vergunning en/of ontheffing geheel of gedeeltelijk weigert, bestaat aanspraak op vermindering of teruggaaf van een deel van de verschuldigde leges. De vermindering of teruggaaf bedraagt:	20%
		van de voor het in behandeling nemen van de aanvraag voor het betreffende onderdeel of de betreffende onderdelen van de vergunning en/of ontheffing verschuldigde leges, een en ander met een minimum legesbedrag van:	€ 82,00
	2.	Onder een weigering als bedoeld onder het eerste lid van dit artikel wordt mede verstaan geheel of gedeeltelijke vernietiging van een vergunning en/of ontheffing in bezwaar of beroep.	
		Artikel 3.16 Teruggaaf als gevolg van het niet behandelen van een aanvraag voor een vergunning en/of ontheffing	
	1.	Als de gemeente een aanvraag niet behandelt op grond van artikel 4:5 Awb, bestaat aanspraak op teruggaaf van een deel van de leges. De teruggaaf bedraagt:	65%
		van de op grond van die onderdelen voor de betreffende activiteit verschuldigde leges, met een minimum te vorderen bedrag van:	€ 82,00
	2.	Indien na een weigering, een besluit tot buiten behandeling laten, of intrekking van een vergunning en/of ontheffing conform artikel 3.5, dezelfde vergunning en/of ontheffing, binnen één jaar na het besluit of intrekking, opnieuw wordt aangevraagd, waarbij het gebrek is hersteld, wordt 75% van het bedrag, dat na	

		verrekening van teruggaaf op grond van artikel 3.16 lid 1 in rekening is gebracht, in mindering gebracht op de leges.	

Behorende bij het raadsbesluit van 8 november 2023.

De griffier van de gemeente Hengelo,

Behandelvorschlag

Onderwerp	Bestemmingsplan Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55		
Zaaknummer	3538395	Portefeuillehouder	Gerard Gerrits
Belangrijkste beslis/-bespreekpunten	De raad wordt voorgesteld: 1. het bestemmingsplan Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55 gewijzigd vast te stellen; 2. na de gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55, Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel te verzoeken het besluit eerder dan zes weken na vaststelling bekend te mogen maken; 3. geen exploitatieplan vast te stellen voor het bestemmingsplan Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55.		
Historie	Op het perceel Beckumerstraat 3 was voorheen Machinefabriek Vos gevestigd. Het bedrijfsperceel, dat ook doorloopt op het perceel Willem de Clercqstraat 55, is enkele jaren geleden aangekocht door de gemeente met als doel het creëren van meer ruimtelijke kwaliteit en een betere woon- en leefsituatie in de wijk. Na aankoop is de machinefabriek verplaatst naar een locatie op het bedrijventerrein in Hengelo. Het voorliggende bestemmingsplan maakt de herontwikkeling mogelijk van een woonfunctie (eventueel gecombineerd kan worden met lichte bedrijvigheid in de vorm van een bedrijf aan huis) op het perceel Beckumerstraat 3 en de realisatie van een vrijstaande woning op het perceel Willem de Clercqstraat 55. Het ontwerp-bestemmingplan heeft ter inzage gelegen van 7 december 2022 tot en met 17 januari 2023. Er zijn geen zienswijzen ingebracht. De gemeenteraad heeft op 18 november 2020 de grondexploitatie voor deze ontwikkeling vastgesteld(3137630). De gemeenteraad is per brief van 12 oktober 2021 (3318704) geïnformeerd over de start van het verkoopproces. Inmiddels is de school aan de Beckumerstraat verkocht. Het voormalig pand machinefabriek en de kavel aan de W. de Clercqstraat nog niet. Voor de kavel aan de W. de Clercqstraat geldt dat eerst een deel van de voormalig machinefabriek wordt gesloopt en een spot bodemverontreiniging wordt gesaneerd. De sloop en sanering kan pas na ontheffing van de Flora en Faunawet. Deze is ontheffing is 18 augustus jl. van de provincie ontvangen. In dit kader zijn er voor 15 september jl. vloermuiskasten geplaatst.		

Raad	8 november 2023		
Doel van de sessie	Besluitvorming		
Behandeladvies	De gemeenteraad wordt onder meer voorgesteld om het Bestemmingsplan Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55 gewijzigd vast te stellen. Hierover kan de raad met elkaar en het college in debat.		
Spreekrecht publiek	Nee		

RAADSBESLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3538395	brummelhuis, marije	RL-VTH	Gerard Gerrits
ONDERWERP			
3538395 - Bestemmingsplan Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

De raad besluit:

1. het bestemmingsplan Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55 (met identificatienummer NL.IMRO.0164.BP0160-0301) gewijzigd vast te stellen;
2. na de gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55, Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel te verzoeken het besluit eerder dan zes weken na vaststelling bekend te mogen maken;
3. geen exploitatieplan vast te stellen voor het bestemmingsplan Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

Op het perceel Beckumerstraat 3 was voorheen Machinefabriek Vos gevestigd. Het bedrijfsp perceel, dat ook doorloopt op het perceel Willem de Clercqstraat 55, is enkele jaren geleden aangekocht door de gemeente met als doel het creëren van meer ruimtelijke kwaliteit en een betere woon- en leefsituatie in de wijk. Na aankoop is de machinefabriek verplaatst naar een locatie op het bedrijventerrein in Hengelo. De herontwikkeling bestaat uit het mogelijk maken van woonfunctie (eventueel gecombineerd kan worden met lichte bedrijvigheid in de vorm van een bedrijf aan huis) op het perceel Beckumerstraat 3 en de realisatie van een vrijstaande woning op het perceel Willem de Clercqstraat 55.

Het ontwerp bestemmingsplan Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55 heeft gedurende 6 weken ter inzage gelegen. Er zijn binnen de termijn geen zienswijzen ingediend. De raad wordt voorgesteld het bestemmingsplan Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55 gewijzigd vast te stellen. Een exploitatieplan hoeft voor dit bestemmingsplan niet te worden vastgesteld.

Het bestemmingsplan wordt gewijzigd vastgesteld doordat er naar aanleiding van de uitgevoerde Quickscan (Flora en Fauna) nader onderzoek en ontheffing van de provincie naar vleermuizen noodzakelijk was. De toelichting is aangepast en de ontheffing van de provincie toegevoegd.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	AFDELING	PORT. HOUDER
3538395	Marije Brummelhuis	RL-RO	Gerard Gerrits
ONDERWERP			
3538395 - Bestemmingsplan Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55			

BESLUIT

De gemeenteraad besluit:

1. in het ontwerp bestemmingsplan Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55 de wijzigingen aan te brengen, zoals deze zijn opgenomen in de "Staat van wijzigingen - bestemmingsplan Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55", dat deel uitmaakt van dit besluit;
2. het bestemmingsplan Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55 (met identificatienummer NL.IMRO.0164.BP0160-0301) gewijzigd vast te stellen;
3. na de gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55, Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel te verzoeken het besluit eerder dan zes weken na vaststelling bekend te mogen maken;
4. geen exploitatieplan vast te stellen voor het bestemmingsplan Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55.

INLEIDING

Op het perceel Beckumerstraat 3 was voorheen Machinefabriek Vos gevestigd. Het bedrijfsperceel, dat ook doorloopt op het perceel Willem de Clercqstraat 55, is enkele jaren geleden aangekocht door de gemeente met als doel het creëren van meer ruimtelijke kwaliteit en een betere woon- en leefsituatie in de wijk. Na aankoop is de machinefabriek verplaatst naar een locatie op het bedrijventerrein in Hengelo. Het voorliggende bestemmingsplan maakt de herontwikkeling mogelijk van een woonfunctie (eventueel gecombineerd kan worden met lichte bedrijvigheid in de vorm van een bedrijf aan huis) op het perceel Beckumerstraat 3 en de realisatie van een vrijstaande woning op het perceel Willem de Clercqstraat 55.

ARGUMENTEN

- 1.1 uitkomsten Flora en Fauna onderzoek heeft geleid tot aanpassingen in het plan
In de Staat van wijzigingen – bestemmingsplan Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55 is een overzicht gegeven van de wijzigingen die aangebracht zijn.
- 2.1 het bestemmingsplan Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55 een herontwikkeling mogelijk maakt
Het bedrijfsperceel, dat ook doorloopt op het perceel Willem de Clercqstraat 55, is enkele jaren geleden aangekocht door de gemeente met als doel het creëren van meer ruimtelijke kwaliteit en een betere woon- en leefsituatie in de wijk. Na aankoop is de machinefabriek verplaatst naar een locatie op het bedrijventerrein in Hengelo. Het voorliggende bestemmingsplan maakt de herontwikkeling mogelijk van een woonfunctie (eventueel gecombineerd kan worden met lichte bedrijvigheid in de vorm van een bedrijf aan huis) op het perceel Beckumerstraat 3 en de realisatie van een vrijstaande woning op het perceel Willem de Clercqstraat 55
- 3.1 dit is in de Wet ruimtelijke ordening bepaald
Indien de raad het plan gewijzigd vaststelt, zal het vaststellingsbesluit zo snel mogelijk worden voorgelegd aan Gedeputeerde Staten van Overijssel, zodat GS kan beoordelen of de wijzigingen in het plan consequenties hebben voor het provinciaal belang. Als GS ermee instemt wordt het plan z.s.m. gedurende zes weken ter inzage gelegd.
- 4.1 het plan economisch uitvoerbaar is
Voor het plan Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55 heeft de gemeente het initiatief genomen en een grondexploitatie vastgesteld. Jaarlijks worden de grondexploitaties herzien. Met de vaststelling van de grondexploitatie zijn de middelen gereserveerd om het plan te realiseren.

KANTTEKENINGEN

N.v.t.

VERVOLG

Procedure

Na vaststelling wordt het bestemmingsplan gedurende zes weken ter inzage gelegd. Tijdens deze termijn is beroep mogelijk bij de Raad van State. Indien tijdens de beroepstermijn geen verzoek om voorlopige voorziening wordt gedaan, treedt het bestemmingsplan daags na afloop van de beroepstermijn in werking.

Communicatie

De vaststelling van het bestemmingsplan en de terinzagelegging van het vastgestelde bestemmingsplan worden bekendgemaakt in het Hengelo's Weekblad en het Gemeenteblad. Daarin wordt ook vermeld dat het vastgestelde bestemmingsplan zes weken ter inzage ligt en men gedurende die periode beroep kan instellen bij de Raad van State.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Bestemmingsplan Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55 (bestaande uit toelichting, regels, verbeelding en bijlagen)

Bijlage 2: Staat van Wijzigingen- bestemmingsplan Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55

Bijlage 3: meeloopformulier

Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55

Inhoudsopgave

Toelichting		5
Hoofdstuk 1 Inleiding		6
1.1	Aanleiding tot een nieuw bestemmingsplan	6
1.2	Begrenzing plangebied	6
1.3	Vigerende bestemmingsplannen	7
Hoofdstuk 2 Beschrijving van het plan		10
2.1	Ruimtelijke karakteristiek	10
2.2	Verkeer en infrastructuur	10
2.3	Wonen	11
2.4	Werken	11
2.5	Groen	11
Hoofdstuk 3 Relevant beleid		12
3.1	Rijksbeleid	12
3.1.1	Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (2011)	12
3.1.2	Ladder voor duurzame verstedelijking	12
3.1.3	Nationaal Waterplan 2016-2021	12
3.1.4	Toetsing van het plan aan het rijksbeleid	13
3.2	Provinciaal beleid	13
3.2.1	Omgevingsvisie en Omgevingsverordening Overijssel	13
3.2.2	Sturingsfilosofie, uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel	14
3.2.3	Toetsing van het initiatief aan de Omgevingsvisie Overijssel	14
3.2.4	Conclusie ten aanzien van het provinciaal beleid	17
3.3	Gemeentelijk beleid	17
3.3.1	Structuurvisie Hengelo 2030 (2007)	17
3.3.2	Woonvisie Hengelo 2016-2026	17
3.3.3	Nota Archeologie 2010	19
3.3.4	Erfgoedverordening (2018)	19
3.3.5	Groenplan Hengelo 2015	20
3.3.6	Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) (2018-2022)	20
3.3.7	Nota Autoparkeren (2008-2012)	20
3.3.8	Welstandsnota	21
3.3.9	Gemeentelijke Nota Geluid (2015)	22
3.3.10	Bodembeleid	22
3.3.11	Actieplan Nieuwe Energie Hengelo 2017-2021	22
3.4	Conclusie	23
Hoofdstuk 4 Randvoorwaarden		24
4.1	Watertoets	24
4.1.1	Algemeen	24
4.1.2	Digitale watertoets	24
4.1.3	Waterbeleid	24
4.1.4	Wateraspecten plangebied	25
4.2	Wet Natuurbescherming	25
4.2.1	Algemeen	25
4.2.2	Gebiedsbescherming	25
4.2.3	Soortenbescherming	26
4.3	Archeologie en cultuurhistorie	27
4.3.1	Algemeen	27
4.3.2	Archeologische verwachting	27
4.3.3	Archeologie in het plangebied	27
4.3.4	Cultuurhistorie; beleid	29
4.3.5	Cultuurhistorie in het plangebied	29
4.4	Milieu	30
4.4.1	Bedrijven en milieuzonering	30
4.4.2	Bodem	30
4.4.3	Geluid	31

4.4.4	Externe veiligheid	32
4.4.5	Luchtkwaliteit	32
4.4.6	(Radar)Obstakel- en verstoringsgebieden	33
4.5	Economische uitvoerbaarheid	33
Hoofdstuk 5	Het bestemmingsplan	34
5.1	Uitgangspunten	34
5.2	Het digitale bestemmingsplan	34
5.3	Planopzet	34
5.3.1	Inleidende regels	34
5.3.2	Bestemmingsregels	34
5.3.3	Algemene regels	35
5.3.4	Overgangs- en slotregels	36
5.4	Handhaving van het plan	36
5.5	Verder verloop van de procedure	36
5.5.1	Verder verloop van de procedure	36
Bijlagen bij de toelichting		37
Bijlage 1	Quickscan ecologie	39
Bijlage 2	Verkennd en nader bodemonderzoek	73
Bijlage 3	Projectplan Machinefabriek Vos	203
Bijlage 4	WNB ontheffing	229
Regels		245
Hoofdstuk 1	Inleidende regels	246
Artikel 1	Begrippen	246
Artikel 2	Wijze van meten	251
Hoofdstuk 2	Bestemmingsregels	252
Artikel 3	Tuin	252
Artikel 4	Wonen	253
Artikel 5	Waarde - Archeologie hoog	255
Artikel 6	Waarde - Archeologie middel	257
Artikel 7	Waarde - Beschermd dorpsgezicht	259
Hoofdstuk 3	Algemene regels	261
Artikel 8	Anti-dubbelregel	261
Artikel 9	Algemene gebruiksregels	262
Artikel 10	Algemene afwijkingsregels	263
Artikel 11	Algemene wijzigingsregels	264
Artikel 12	Algemene procedureregels	265
Artikel 13	Overige regels	266
Hoofdstuk 4	Overgangs- en slotregels	267
Artikel 14	Overgangsrecht	267
Artikel 15	Slotregel	268
Bijlagen bij de regels		269

Toelichting

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot een nieuw bestemmingsplan

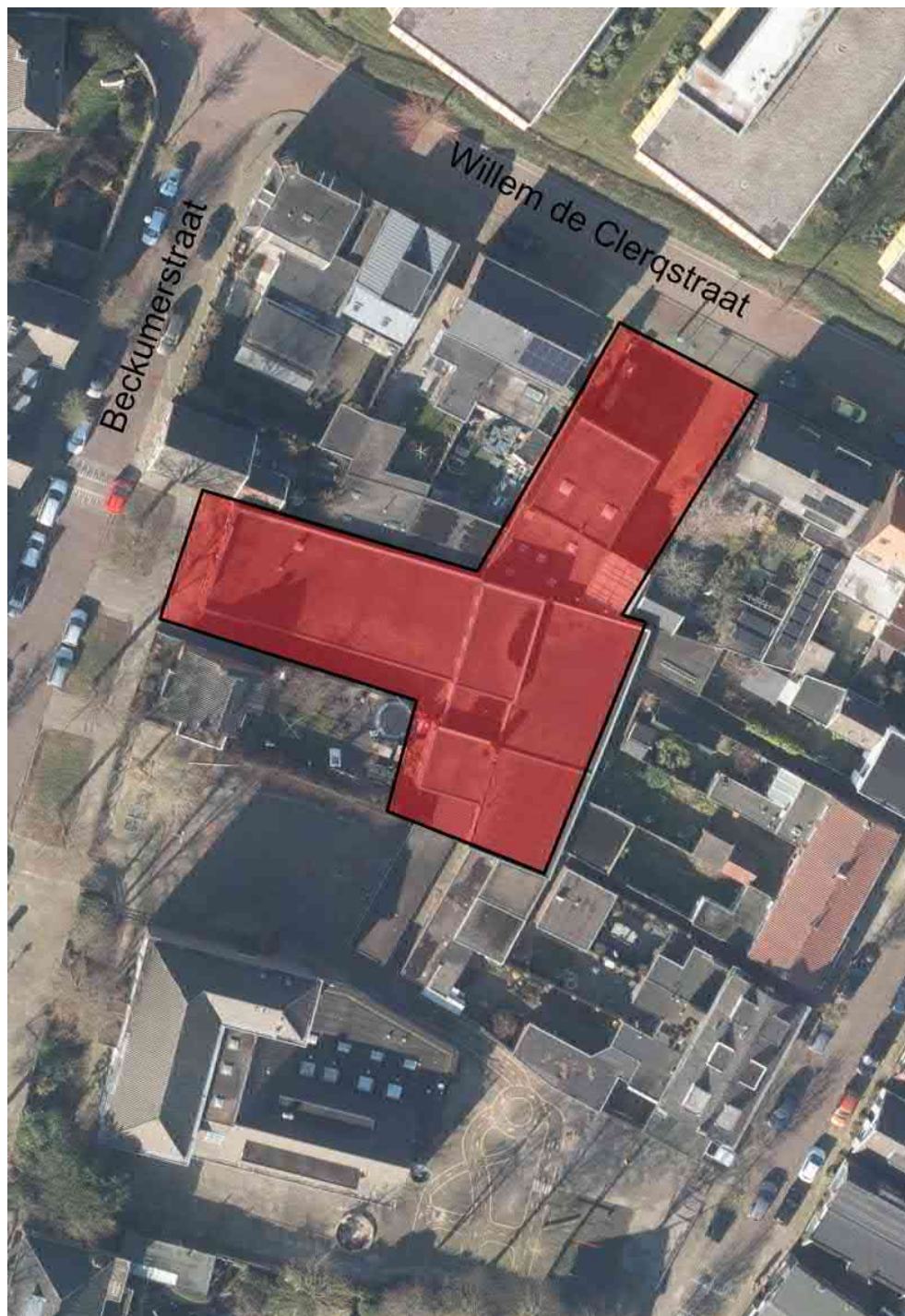
Op het perceel Beckumerstraat 3 was voorheen Machinefabriek Vos gevestigd. Het bedrijfsperceel, dat ook doorloopt op het perceel Willem de Clercqstraat 55, is enkele jaren geleden aangekocht door de gemeente met als doel het creëren van meer ruimtelijke kwaliteit en een betere woon- en leefsituatie in de wijk. Na aankoop is de machinefabriek verplaatst naar een locatie op het bedrijventerrein in Hengelo.

De herontwikkeling waarvoor dit bestemmingsplan het juridisch-planologisch kader biedt, bestaat uit het mogelijk maken van woonfunctie (eventueel gecombineerd kan worden met lichte bedrijvigheid in de vorm van een bedrijf aan huis) op het perceel Beckumerstraat 3 en de realisatie van een vrijstaande woning op het perceel Willem de Clercqstraat 55. Daarnaast is tevens het perceel Beckumerstraat 5 meegenomen in het plangebied. Dit omdat op het achterste deel van dit perceel nog sprake is van een bedrijfsbestemming, met dit bestemmingsplan wordt deze bestemming gewijzigd in de bestemming 'Wonen'. Deze bestemming sluit ook aan bij het huidige feitelijke gebruik aldaar.

Het bestemmingsplan Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55 bestaat uit een verbeelding en planregels en gaat vergezeld van een toelichting. Op de verbeelding zijn de te onderscheiden bestemmingen door middel van kleuren en tekens aangegeven. De regels bevatten de materiële inhoud van de bestemmingen. De verbeelding en de planregels vormen tezamen het juridische toetsingskader voor ruimtelijke en functionele ontwikkelingen in het plangebied. De toelichting bevat met name de aan het plan ten grondslag liggende gedachten.

1.2 Begrenzing plangebied

De grens van het plangebied van dit bestemmingsplan Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55 is op de volgende afbeelding aangegeven. Deze grens wordt gevormd door de kadastrale percelen bekend als gemeente Hengelo, sectie D, nummers 13754, 15450, 15451 en 15452.

Afbeelding: Begrenzing plangebied

1.3 Vigerende bestemmingsplannen

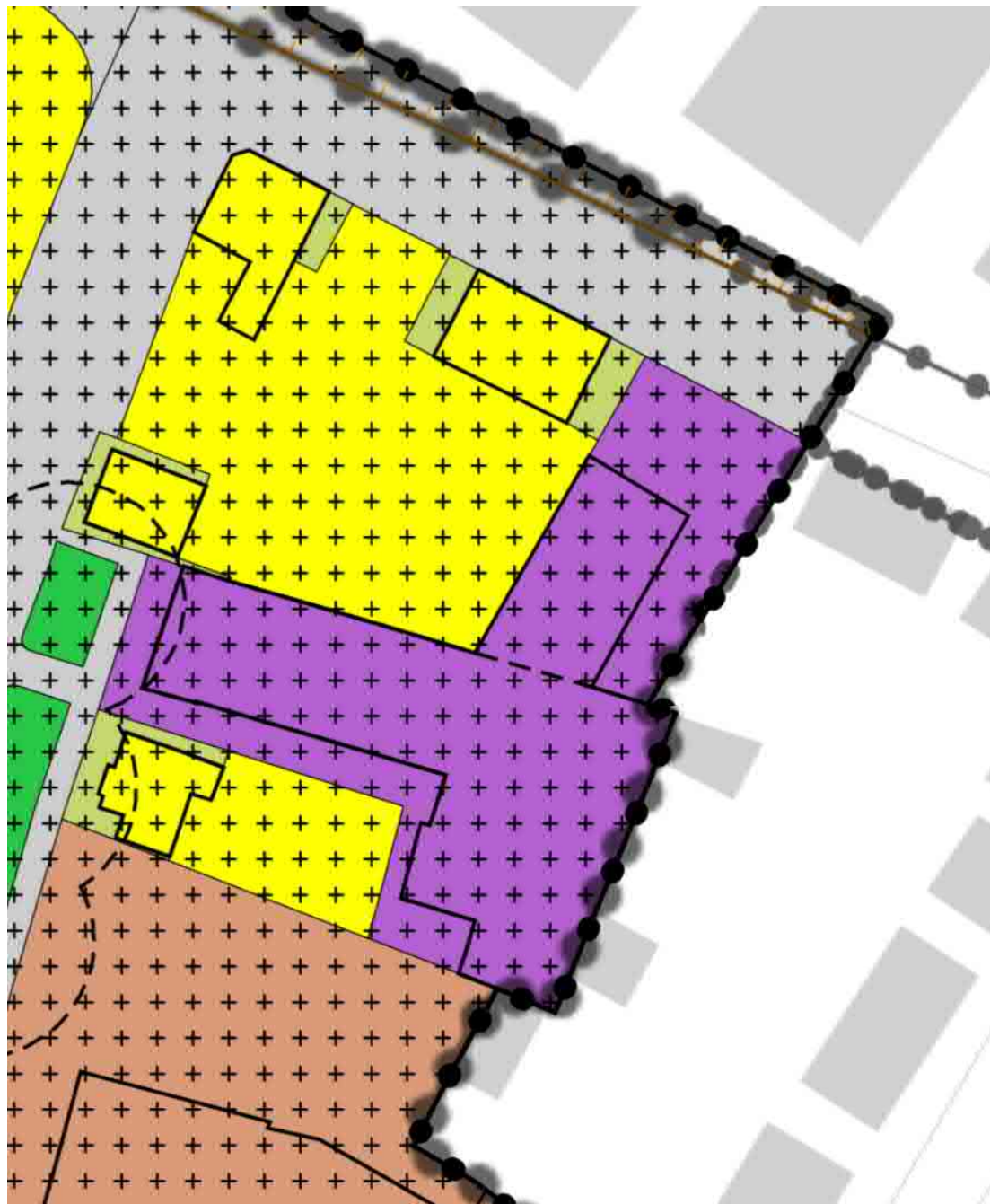
Voor de gronden die binnen dit plan zijn gelegen vigeert momenteel het bestemmingsplan 'Tuindorp 't Lansink 2016' (vastgesteld door de gemeenteraad op 15 januari 2019) en het bestemmingsplan 'Parapluzieing Wonen' (vastgesteld op 3 september 2019).

Op grond van het bestemmingsplan 'Tuindorp 't Lansink 2016' zijn de gronden in het plangebied bestemd als 'Bedrijf', 'Tuin' en 'Wonen'. Binnen de bestemming 'Bedrijf' is bedrijvigheid in de milieucategorie 1 en 2 toegestaan en is specifiek voor het plangebied is bepaald dat hier ook de functie 'Smederijen, Lasinrichtingen, Bankwerkerijen e.d.' (milieucategorie 3.2) is toegestaan. Deze vorm van

bedrijvigheid is specifiek opgenomen voor de inmiddels verplaatste Machinefabriek Vos. In de bouwregels is bepaald dat de maximale bouwhoogte binnen het bouwvlak 4 meter mag bedragen.

De bestemming 'Tuin' en 'Wonen' zijn toegekend aan het bestaande woonperceel aan de Beckumerstraat 5. Zoals in de aanleiding al aangegeven wordt dit perceel uitsluitend meegenomen in dit bestemmingsplan omdat op het achterste deel van dit perceel nog sprake is van een bedrijfsbestemming. Met dit bestemmingsplan wordt deze bestemming gewijzigd in de bestemming 'Wonen'. Deze bestemming sluit ook aan bij het huidige feitelijke gebruik.

Een uitsnede van de verbeelding van het geldend bestemmingsplan is hierna weergegeven.

Afbeelding: Uitsnede verbeelding geldend bestemmingsplan 'Tuindorp 't Lansink 2016'

Naast de hiervoor genoemde bestemmingen, kent het plangebied ook nog de dubbelbestemmingen 'Waarde - Beschermd dorpsgezicht' en 'Waarde - Archeologie Hoog'. De bestemming 'Waarde - Beschermd dorpsgezicht' is opgenomen omdat het plangebied in Tuindorp 't Lansink is gelegen dat in 2003 is aangewezen als beschermd dorpsgezicht. Deze bestemming voorziet in het behoud, de

bescherming en de versterking van de waardevolle ruimtelijke structuur, de beeldbepalende bomen en het historische bebouwingsbeeld welke samenhangen met het beschermd dorpsgezicht.

De bestemming 'Waarde - Archeologie Hoog' is opgenomen in verband met te verwachten archeologische waarden in het plangebied en de omgeving van het plangebied. In paragraaf 4.3 wordt hier nader op ingegaan.

Met het bestemmingsplan 'Parapluherziening Wonen' is geregeld dat het niet mogelijk is om het aantal (on)zelfstandige woningen te vergroten.

De ontwikkeling die dit bestemmingsplan mogelijk maakt is niet in overeenstemming met de bouw- en gebruiksregels van de voornoemde bestemmingsplannen. Onder meer doordat sprake is van het toevoegen van twee woningen is sprake van een strijdigheid, daarnaast is ook het feitelijk gebruik van het achterste deel van het perceel Beckumerstraat 5 in strijd met het geldend bestemmingsplan.

Hoofdstuk 2 Beschrijving van het plan

2.1 Ruimtelijke karakteristiek

Een tuindorp wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van alle faciliteiten waardoor de wijk zelfstandig zou moeten kunnen functioneren. Zo zijn er behalve woningen ook winkels, sportvoorzieningen, kerken, een restaurant, scholen, en kleine nijverheid. Aan de rand van tuindorp 't Lansink bevindt zich de Tuindorpschool en voormalige machinefabriek Vos. De school is formeel onderdeel van het tuindorp; de naastgelegen machinefabriek Vos niet. De ruimtelijke uitstraling van het tuindorp is echter zodanig dat de fabriek ook tot het Tuindorp gerekend kan worden. De fabriek bevindt zich op het achtergebied tussen de Beckumerstraat/Schouwinksweg en de Willem de Clercqstraat. Aan de Beckumerstraat bevindt zich de directeurswoning (Beckumerstraat 5) en de voorgevel van het fabrieksgebouw (Beckumerstraat 3). De fabriek is in de loop der tijd gegroeid. Eén zijde grenst tegenwoordig ook aan de Willem de Clercqstraat. De directeurswoning, de voorgevel van de fabriek en de Tuindorpschool onderscheiden zich ruimtelijk van de overige bebouwing in de Beckumerstraat. De Tuindorpschool onderscheidt zich qua korrelgrootte, functie en de aanwezigheid van de open ruimte er omheen. De directeurswoning en de voorgevel van de fabriek onderscheiden zich doordat ze onlosmakelijk bij elkaar horen; doordat de voorgevel van de fabriek de functie 'fabriek' weerspiegelt (geen 'woonhuis') en doordat de gevel (te behouden) architectonische kwaliteiten heeft waarin de tijd van oprichting wordt weerspiegeld. De directeurswoning grenst direct aan het schoolplein. Daardoor heeft de directeurswoning een zijde die volledig in het zicht is. De directeurswoning en de voorgevel van de fabriek bevinden zich aan het einde van de Beckumerstraat waar de aanwezige groenstrook ophoudt te bestaan. De woning aan de Beckumerstraat 1 ligt nagenoeg aan de Beckumerstraat en vormt de overgang naar de bebouwing aan de Willem de Clercqstraat.

Zoals in de aanleiding aangegeven is de machinefabriek verhuist en kan de locatie een nieuwe invulling krijgen. Deze invulling bestaat uit de toevoeging van een vrijstaande woning in het 'gat' aan de Willem de Clercqstraat.

Aan de Beckumerstraat blijven de directeurswoningen en (tenminste) de voorgevel van de fabriek behouden als verwijzing naar het verleden. Voor de voorgevel van de fabriek is een specifieke regeling opgenomen die strekt tot de bescherming en instandhouding van de voorgevel. Qua functie biedt dit bestemmingsplan de mogelijkheid om op het perceel Beckumerstraat in het bestaande fabriekspand of in een nieuw te realiseren gebouw, mits de voorgevel behouden blijft, een woning te realiseren. Deze woonfunctie mag eventueel gecombineerd worden met een lichte bedrijfsfunctie (passend in een woonomgeving).

Tot slot wordt in dit bestemmingsplan tevens een deel van het perceel Beckumerstraat 5 (directeurswoning) meegenomen. Dit omdat op het achterste deel van dit perceel nog sprake is van een bedrijfsbestemming, met dit bestemmingsplan wordt deze bestemming gewijzigd in de bestemming 'Wonen'. Deze bestemming sluit ook aan bij het huidige feitelijke gebruik aldaar.

2.2 Verkeer en infrastructuur

Situatie

Het plangebied ligt in beschermd Tuindorp en wordt globaal begrensd door zuidelijk de Willem de Clerckstraat, westelijk door de Oelerweg, noordelijk door de Kettingstraat/Vijverlaan en aan de oostzijde door de Industriestraat. Tuindorp ligt binnen de bebouwde kom en de Beckumerstraat en Willem de Clerckstraat zijn 30km erfwegen. De inrichting van de straat is conform duurzaam veilig en past bij de functie en gebruik van de weg als woonstraat. Het karakter van de staten is een smalle woonstraat met verkeer in 2 richtingen en in klinkerverharding uitgevoerd.

Parkeren

In de Beckumerstraat wordt aan beide zijden van de weg geparkeerd en aan de Willem de Clerckstraat wordt alleen aan de zijde van de woningen geparkeerd. Vanwege de hoge parkeerdruk is er gereguleerd parkeren ingevoerd, waarvoor bewoners een ontheffing kunnen aanvragen. Voor de transitie van oud machine fabriek Vos, geldt als eis dat parkeren op eigen terrein wordt opgelost. Dat is een voorwaarde om te voorkomen dat de parkeerdruk en daarmee de overlast, op de omgeving wordt afgewend. Omdat de ontsluiting via de bestaande uitwegen op de Willem de Clerckstraat en de Beckumerstraat blijft plaatsvinden, zal dit geen nadelige invloed op de verkeersveiligheid of parkeren hebben.

2.3 Wonen

Hengelo is een echte woonstad en kent een grote diversiteit aan woonmilieus zowel stedelijk als landelijk. Het is voor Hengelo van groot belang dat het woningaanbod aansluit bij de vraag naar woningen. Niet alleen om Hengelo als prettige woonstad op de kaart te zetten maar met name om de Hengeloër zo goed mogelijk te bedienen door verschillende woonvormen in de juiste verhouding aan te bieden. Hiermee brengen we de doorstroming op gang en maken we beter gebruik van de woningvoorraad. Daarnaast zijn we niet alleen zorgvuldig met de woningvoorraad, maar ook op het oppervlak dat we willen bebouwen. Dit maakt dat we Hengelo niet onnodig willen uitbreiden. We hechten namelijk sterk aan het ruraal-stedelijke karakter van onze stad en willen dit graag behouden. Daarom richten wij ons met name op ontwikkellocaties waar inbreiding mogelijk is. Dit betekent niet dat elke onbenutte binnenstedelijke locatie bebouwd moet worden. We zijn namelijk terughoudend en selectief waar verdichting in de bestaande stad wordt toegestaan. Open plekken in de stad, onderbrekingen in linten, groene gebiedjes en openheid op achtererven/binnenterreinen kennen een eigen waarde. Het feit dat een plek leeg is, is geen argument om deze te bebouwen. Sterker nog, deze open plekken dragen in veel gevallen bij aan de mate van leefbaarheid in de wijk, daarom zijn we kritisch op plannen die beslag leggen op het onbebouwd stedelijk gebied. Plannen voor transformatie en herstructurering van panden/gebieden gaan daarom vóór plannen voor binnenstedelijke verdichting.

De voormalige bedrijfslocatie van machinefabriek Vos aan de Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55 zijn reeds bebouwde locaties die we goed kunnen benutten om grondgebonden woningen in de geliefde wijk tuindorp toe te voegen zonder dat dit ten koste gaat van de ruimtelijke kwaliteit.

In de nieuwe situatie worden de voormalige bedrijfspercelen Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat als kavels ten behoeve van woningbouw aangeboden. Het oppervlakte bedraagt circa 500 m² per perceel. Zoals eerder aangegeven is het niet strikt noodzakelijk om in Tuindorp t'Lansink woningen in het betaalbare segment toe te voegen. Het perceel is ook, door de voormalige bedrijfsfunctie, smal en uitzonderlijk diep. Het verder afsplitsen van de kavel zal daarom ook niet ten goede komen van de ruimtelijke kwaliteit. Om deze reden blijven de huidige perceelgrenzen behouden. Met het huidige perceel oppervlak is het voor de hand liggend dat op elk perceel een vrijstaande woning gebouwd zal worden. Deze ontwikkeling is daarmee ten gunste van het middeldure/dure segment. Dit is complementair aan het huidige woningaanbod in Tuindorp t'Lansink dat vooral bestaat uit rij- en twee-onder-een-kapwoningen.

2.4 Werken

Op het perceel aan de Beckumerstraat 3 wordt ook, met een maximale oppervlakte van 250 m² en onder bepaalde voorwaarden, een mogelijkheid tot bedrijf aan huis mogelijk gemaakt. Het werken aan huis wordt mogelijk gemaakt op het achterste gedeelte van het perceel.

2.5 Groen

De gronden die tot het perceel van de machinefabriek behoren zijn in de huidige situatie verhard of bebouwd. In de nieuwe situatie zal naar verwachting de hoeveelheid verharding gaan afnemen doordat de vrijstaande woning aan de Willem de Clercqstraat de beschikking zal krijgen over een tuin bij de woning. Op het perceel Beckumerstraat 3.

De situatie ter plaatse van het perceel Beckumerstraat 5 zal qua groen ongewijzigd blijven.

De bomen langs de Beckumerstraat, ter hoogte van nummer 3 en 5 en gelegen buiten het plangebied van dit bestemmingsplan, zijn aangemerkt als waardevolle bomen. Deze bomen met onderliggende grasberm zijn van belang voor het groene karakter van het tuindorp en dienen behouden te blijven. Met dit bestemmingsplan is geen ontwikkeling voorzien die afbreuk doet aan de waardevolle bomen of de onderliggende groene grasberm.

Hoofdstuk 3 Relevant beleid

Dit hoofdstuk beschrijft het voor dit bestemmingsplan relevante rijks-, provinciale-, en gemeentelijke beleid.

3.1 Rijksbeleid

3.1.1 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (2011)

Op 30 december 2011 is het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) in werking getreden. In 2016 is het Barro aangevuld. In het Barro is een aantal nationale belangen opgenomen die juridische borging vereisen. Het gaat om Mainport ontwikkeling Rotterdam, Kustfundament, Grote rivieren, Waddenzee en Waddengebied, Defensie, Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde, Hoofdwegen en hoofdspoorwegen, Elektriciteitsvoorziening, Buisleidingen van nationaal belang voor vervoer van gevaarlijke stoffen, Ecologische hoofdstructuur, Primaire waterkeringen buiten het kustfundament, IJselmeergebied en Duurzame verstedelijking. Het Barro is gericht op doorwerking van deze nationale belangen in gemeentelijke bestemmingsplannen. Per onderwerp worden regels gegeven, waaraan bestemmingsplannen zullen moeten voldoen.

3.1.2 Ladder voor duurzame verstedelijking

In de SVIR is de 'ladder voor duurzame verstedelijking' geïntroduceerd welke als procesvereiste is vastgelegd in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Doel van de ladder voor duurzame verstedelijking is een goede ruimtelijke ordening in de vorm van een optimale benutting van de ruimte in stedelijke gebieden. Met de ladder voor duurzame verstedelijking wordt een zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten nagestreefd. Op 1 juli 2017 is de nieuwe ladder voor duurzame verstedelijking in werking getreden, en zijn de zogenaamde "treden" komen te vervallen. Artikel 3.1.6, lid 2 Bro luidt nu als volgt:

De toelichting bij een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, bevat een beschrijving van de behoefte aan die ontwikkeling, en, indien het bestemmingsplan die ontwikkeling mogelijk maakt buiten het bestaand stedelijk gebied, een motivering waarom niet binnen het bestaand stedelijk gebied in die behoefte kan worden voorzien.

Op grond van artikel 1.1.1, lid 1 onder i Bro wordt een stedelijke ontwikkeling als volgt gedefinieerd: ruimtelijke ontwikkeling van een bedrijventerrein of zeehaventerrein, of van kantoren, detailhandel, woningbouwlocaties of andere stedelijke voorzieningen.

In het Bro is geen ondergrens voor de minimale omvang vastgelegd. Of er sprake is van een stedelijke ontwikkeling wordt bepaald door de aard en omvang van de ontwikkeling in relatie tot de omgeving. Voor woningbouwlocaties geldt volgens de overzichtsuitspraak dat 'in beginsel' sprake is van een nieuwe stedelijke ontwikkeling als er meer dan 11 woningen gerealiseerd worden. Voor wonen is daarmee de lijn dat er vanaf 12 woningen in beginsel sprake is van een stedelijke ontwikkeling.

In voorliggend situatie is er sprake van een ontwikkeling waarbij slechts twee woningen binnen bestaand bebouwd gebied worden gerealiseerd. De ladder voor duurzame verstedelijking is daarom niet van toepassing. Geconcludeerd wordt dat geen sprake is van strijd met het Rijksbeleid

3.1.3 Nationaal Waterplan 2016-2021

Het Nationaal Waterplan 2016-2021 (NWP2) geeft het integrale kader voor het waterbeleid van het Rijk voor de komende zes jaar en geeft uitvoering aan de Europese richtlijnen voor waterkwaliteit, de mariene strategie en de overstromingsrisico's. De Stroomgebiedbeheerplannen, het Programma van maatregelen mariene strategie, de Beleidsnota Noordzee en de Overstromingsrisicobeheerplannen maken onderdeel uit van het NWP2. Met het NWP2 zet het kabinet een volgende ambitieuze stap in het robuust en toekomstgericht inrichten van ons watersysteem, gericht op een goede bescherming tegen overstromingen, het voorkomen van wateroverlast en droogte en het bereiken van een goede waterkwaliteit, een duurzaam beheer en goede milieutoestand van de Noordzee en een gezond ecosysteem als basis voor welzijn en welvaart. Hierbij wordt gestreefd naar een integrale benadering, door economie (inclusief verdienvermogen), natuur, scheepvaart, landbouw, energie, wonen, recreatie en cultureel erfgoed zo veel mogelijk in samenhang met de wateropgaven te ontwikkelen. Het beleid en de maatregelen in dit Nationaal Waterplan dragen bij aan het vergroten van het waterbewustzijn in Nederland.

Er is voor dit bestemmingsplan een watertoets uitgevoerd waarmee het bestemmingsplan in overeenstemming met dat beleid is opgesteld (zie paragraaf 4.1).

3.1.4 Toetsing van het plan aan het rijksbeleid

De ontwikkeling waarin dit plan voorziet past binnen de in de NOVI opgenomen langetermijnvisie en de in het Barro geborgde rijksbelangen.

Met dit bestemmingsplan wordt 1 extra vrijstaande woning mogelijk gemaakt aan de Willem de Clercqstraat en 1 extra woning aan de Beckumerstraat 3. Daarnaast wordt het mogelijk om deze woning te combineren met een lichte bedrijfsfunctie die, in tegenstelling tot de voorheen aanwezige bedrijfsfunctie van een machinefabriek, passend wordt geacht in een woonomgeving. De netto-toevoeging van 2 woningen wordt niet aangemerkt als een 'nieuwe stedelijke ontwikkeling' als bedoeld in artikel 3.1.6, lid 2 Bro.

Wat betreft de lichte bedrijfsfunctie wordt opgemerkt dat hiermee in feite sprake is van een functiewijziging waarbij de huidige zware bedrijfsfunctie (machinefabriek) wordt omgezet in een lichte bedrijfsfunctie (passend in de woonomgeving). In vergelijking tot elkaar brengt de nieuwe functie aanzienlijk minder (milieu)hinder en overlast met zich mee voor de omgeving, ook in de regels van dit plan is vastgelegd dat de lichte bedrijvigheid geen hinder mag opleveren voor het woonmilieu. Ook is hierbij geen sprake van extra (planologisch) ruimtebeslag. Gelet op de geldende jurisprudentie met betrekking tot de Ladder voor duurzame verstedelijking, wordt dan ook geconcludeerd dat ook met deze lichte bedrijfsfunctie geen sprake is van een 'nieuwe stedelijke ontwikkeling' als bedoeld in artikel 3.1.6, lid 2 Bro.

3.2 Provinciaal beleid

3.2.1 Omgevingsvisie en Omgevingsverordening Overijssel

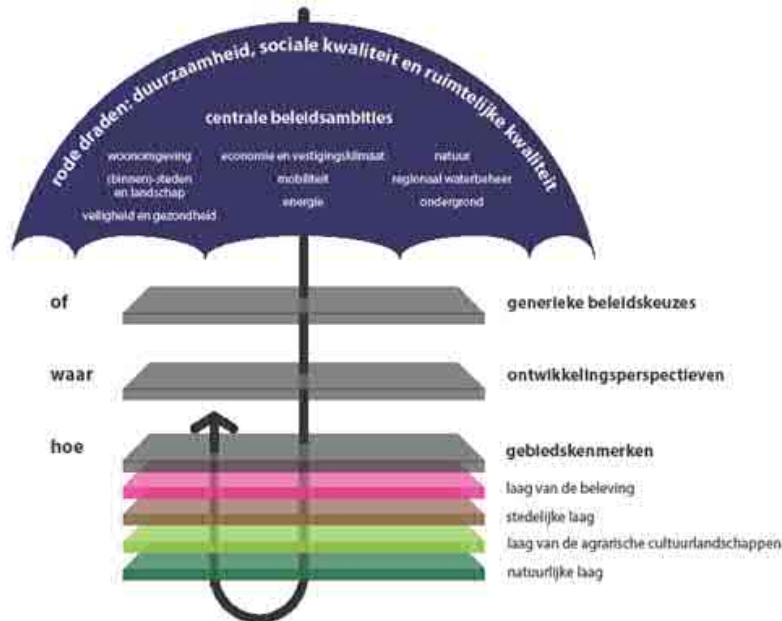
De Omgevingsvisie Overijssel is de provinciale visie voor de fysieke leefomgeving van Overijssel en heeft een wettelijke basis in het omgevingsrecht. In de omgevingsvisie bekijkt de provincie onderwerpen als ruimtelijke ordening, milieu, water, verkeer en vervoer, ondergrond en natuur in samenhang met een duurzame ontwikkeling van de fysieke leefomgeving. Het beleid voor de fysieke leefomgeving staat primair in dienst van de sociaal-economische ontwikkeling van Overijssel. 'Rode draden' bij alle initiatieven in de fysieke leefomgeving in Overijssel zijn duurzaamheid, ruimtelijke kwaliteit en sociale kwaliteit.

De 'Omgevingsverordening Overijssel' (hierna 'verordening') is één van de instrumenten die de provincie daarvoor inzet. Deze verordening wordt ingezet voor die onderwerpen waarvoor de provincie eraan hecht dat de doorwerking van het beleid van de Omgevingsvisie juridisch geborgd is.

De verordening voorziet ten opzichte van de Omgevingsvisie niet in nieuw beleid en is daarmee dus beleidsneutraal. De inzet van de verordening als juridisch instrument om de doorwerking van provinciaal beleid af te dwingen is beperkt tot die onderdelen van het beleid waarvoor de inzet van algemene regels noodzakelijk is om provinciale belangen veilig te stellen of om uitvoering te geven aan wettelijke verplichtingen.

3.2.2 Sturingsfilosofie, uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel

Om te bepalen of een initiatief bijdraagt aan de ambities van de provincie, wordt het 'Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel' gebruikt. In dit uitvoeringsmodel staan de stappen **of**, **waar** en **hoe**.

Afbeelding: Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel

3.2.3 Toetsing van het initiatief aan de Omgevingsvisie Overijssel

3.2.3.1 Generieke beleidskeuzes (of)

Bij de afwegingen in de eerste stap 'generieke beleidskeuzes' gaat het om de vraag of er beleidsmatig sprake is van grote belemmeringen. Op de voor dit plan relevante artikelen uit de verordening wordt hierna nader ingegaan.

Principe van concentratie (artikel 2.1.2)

Het beleidsprincipe van concentratie gaat ervan uit dat uitsluitend wordt voorzien in woningbouw, bedrijventerreinen en het realiseren van stedelijke voorzieningen, met bijbehorende infrastructuur en groenvoorzieningen om te voldoen aan de lokale behoefte en de behoefte van bijzondere doelgroepen. In afwijking hiervan mogen de stedelijke netwerken, Hengelo maakt onderdeel uit van een stedelijk netwerk (zie ook de afbeelding in paragraaf 3.2.3.2), voorzien in woningbouw, bedrijventerreinen en stedelijke voorzieningen om te voldoen aan een bovenregionale behoefte.

Zoals ook blijkt uit paragraaf 3.3.2 wordt met de woningbouwontwikkeling gebouwd naar behoefte. Dit plan voldoet dan ook aan het principe van concentratie.

Zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik (artikel 2.1.3)

De eis van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik is erop gericht om onnodig nieuw ruimtebeslag – zowel ondergronds als bovengronds – in de onbebouwde Groene Omgeving te voorkomen. De provincie wil het onderscheid tussen het bestaande bebouwde gebied en de onbebouwde groene omgeving scherp houden.

Dit bestemmingsplan voorziet in de herontwikkeling van een locatie in binnenstedelijk gebied. Hier is geen sprake van nieuw ruimtebeslag in de Groene Omgeving.

Realisatie nieuwe woningen (artikel 2.2.2)

In artikel 2.2.2 van de verordening is geregeld dat bestemmingsplan uitsluitend voorzien in de mogelijkheid tot het realiseren van nieuwe woningen als de behoefte daaraan is aangetoond door middel van actueel onderzoek woningbouw. De behoefte aan woningen wordt geacht te zijn aangetoond als realisatie van de nieuwe woningen past binnen de geldende woonafspraken zoals die zijn gemaakt tussen gemeente en provincie op basis van regionale afstemming.

Zoals uit paragraaf 3.3.2 blijkt voorziet het plan zowel in kwantitatieve als kwalitatieve zin in een woonbehoefte en is het plan in overeenstemming met het gemeentelijk woonbeleid en -programma. Het gemeentelijk woonbeleid en -programma passen binnen de geldende woonafspraken, gelet hierop voldoet dit bestemmingsplan aan het bepaalde in artikel 2.2.2 van de Omgevingsverordening Overijssel.

3.2.3.2 Ontwikkelingsperspectieven

Het richtinggevende ontwikkelingsperspectief voor het plangebied is hierna in kaart en tekst weergegeven. Het plangebied kent het ontwikkelingsperspectief 'Woon- en werklocaties binnen de stedelijke netwerken'.

Afbeelding: Uitsnede ontwikkelingsperspectievenkaart

Rond de binnensteden liggen de diverse woon- en werklocaties, elk met hun eigen woon-, werk- of mixmilieu. Herstructurering en transformatie moeten deze vitaal en aantrekkelijk houden en de diversiteit aan milieus versterken. Herstructurering en transformatie bieden kansen om te anticiperen op klimaatverandering (bijvoorbeeld door ruimte voor groen, natuur of water te reserveren).

Toetsing van het plan aan het ontwikkelingsperspectief

De ontwikkelingsperspectieven zijn richtinggevend. Dit betekent dat er ruimte is voor lokale afweging. Naast ruimte voor een lokale afweging ten aanzien van functies en ruimtegebruik, is er ruimte voor een lokale invulling van de begrenzing: de grenzen van de ontwikkelingsperspectieven zijn signaleringsgrenzen.

Dit bestemmingsplan voorziet in de herontwikkeling van een voormalig fabrieksterrein in een wijk die overwegend gekenmerkt wordt door woningen. De herontwikkeling voorziet in het toevoegen van een

vrijstaande woning aan de Willem de Clercqstraat en het toestaan van een woning, al dan niet in combinatie met een lichte bedrijfsfunctie (passend in een woonomgeving), in het voormalig fabriekspand aan de Beckumerstraat 3. Wat betreft dit fabriekspand geldt dat in elk geval de voorgevel van de voormalige fabriek behouden moet blijven, behoud hiervan is wenselijk doordat deze voorgevel te behouden architectonische kwaliteiten heeft waarin de tijd van oprichting wordt weerspiegeld. De herontwikkeling die dit bestemmingsplan mogelijk maakt past binnen het ontwikkelingsperspectief 'Woon- en werklocaties binnen de stedelijke netwerken'.

3.2.3.3 Gebiedskenmerken

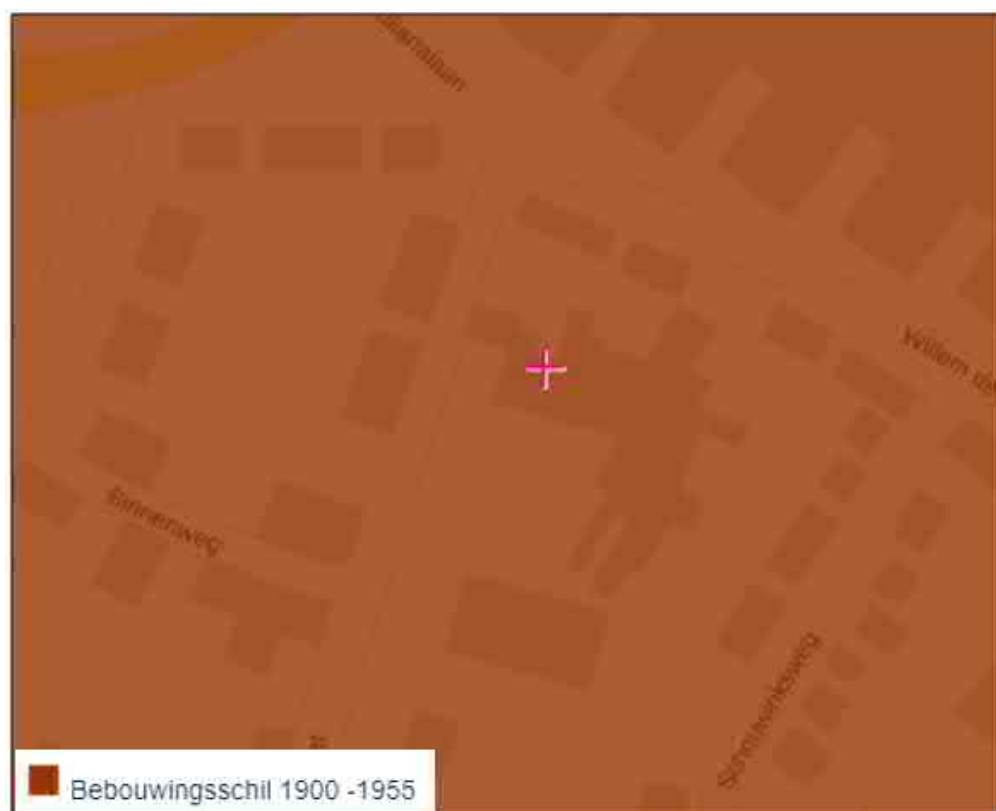
De Omgevingsvisie werkt met een lagenbenadering om verschillende gebiedskenmerken in beeld te brengen. De gebiedskenmerken stellen de kaders waarbinnen het ontwikkelingsperspectief kan worden uitgevoerd. Er wordt onderscheid gemaakt in:

- een natuurlijke laag;
- een laag van het agrarisch cultuurlandschap;
- een stedelijke laag;
- een laag van de beleving.

In dit geval is sprake van bestaand stedelijk gebied dat herontwikkeld wordt. De bij de 'Natuurlijke laag' en de 'Laag van het agrarisch cultuurlandschap' behorende gebiedskenmerken kunnen derhalve buiten beschouwing worden gelaten, deze gebiedskenmerken komen immers niet meer voor in het plangebied en kunnen in redelijkheid ook niet worden teruggebracht in het plangebied.

Stedelijke laag

Het plangebied kent op basis van de stedelijke laag het gebiedskenmerk 'Bebouwingsschil 1900-1955'. In de volgende afbeelding wordt dit weergegeven.

Afbeelding: Stedelijke laag: Bebouwingsschil 1900-1955

De bebouwingsschil 1900-1955 bestaat uit gemengde stadswijken en woonwijken direct aansluitend op de historische centra en binnensteden. Als herstructurering etc. plaats vindt in de tuindorpen en fabriekswijken, dan voegt de vernieuwde/nieuwe bebouwing zich in de structuur van de bebouwde

massa en groenstructuur, gericht op behoud van eenheid en eenduidigheid, met oog voor details.

Toetsing van het plan aan het gebiedskenmerk van de 'Stedelijke laag'

Dit bestemmingsplan biedt de kaders om aan de Willem de Clercqstraat een vrijstaande woning op te richten om zo 'het gat' tussen de woonbebouwing op te vullen. Vanuit stedenbouwkundig oogpunt is de toevoeging van een woning alhier een wenselijke ontwikkeling. Daarnaast biedt dit bestemmingsplan de mogelijkheid om in het bestaande fabriekspand aan de Beckumerstraat 3, of in een nieuw te bouwen gedeelte met behoud van de voorgevel, een woning te realiseren (al dan niet gecombineerd met een lichte bedrijfsfunctie passend in een woonomgeving). Doordat in dit bestemmingsplan de dubbelbestemming 'Waarde - Beschermd dorpsgezicht' en de beschermende regeling voor de voorgevel van de voormalige fabriek zijn opgenomen, geeft dit bestemmingsplan voldoende zekerheden dat de herontwikkeling zich gaat voegen in de structuur van de bebouwde massa. De groenstructuur in de wijk blijft daarnaast ongewijzigd met dit bestemmingsplan. Gelet hierop wordt geconcludeerd dat de herontwikkeling binnen het plangebied in passend is binnen het gebiedskenmerk van de stedelijke laag.

Laag van de beleving

Op basis van de laag van de beleving komen in het plangebied geen specifieke gebiedskenmerken voor.

3.2.4 Conclusie ten aanzien van het provinciaal beleid

Geconcludeerd kan worden dat het voorliggende bestemmingsplan volledig in overeenstemming is met het in de Omgevingsvisie Overijssel verwoorde en het in de Omgevingsverordening verankerde provinciaal ruimtelijk beleid.

3.3 Gemeentelijk beleid

3.3.1 Structuurvisie Hengelo 2030 (2007)

Op 3 juli 2007 heeft de gemeenteraad de structuurvisie Hengelo 2030 vastgesteld. Het bevat de visie op de ruimtelijke ontwikkeling van Hengelo voor de lange termijn. In de structuurvisie Hengelo 2030 wordt op basis van een beschrijving van de kernkwaliteiten, de historie, de maatschappelijke tendensen en de ambities een samenhangende en integrale uitwerking van een nieuwe koers voor Hengelo naar 2030 neergezet. De keuzes die daarbij zijn gemaakt zijn het inzetten op de sterke punten van de stad en te gaan van groei naar kwaliteit. Dat betekent nauwelijks meer uitbreiding, maar inbreiding en functiemenging in bestaand stedelijk gebied en het investeren in het omringende landschap. Deze koers brengt een vijftal kernopgaven met zich mee:

1. Versterking van de economische structuur;
2. Een binnenstad voor ontmoetingen;
3. De sociale opgave;
4. Het landschap de stad in;
5. Ruimtelijke kwaliteit.

3.3.2 Woonvisie Hengelo 2016-2026

Het woonbeleid van de gemeente is vastgelegd in de Woonvisie en vormt het afwegingskader voor nieuwe initiatieven. De gemeenteraad van Hengelo heeft op 22 november 2016 de woonvisie Hengelo 2016-2026 vastgesteld.

Afbeelding: Pijlers onder de Woonvisie 2016-2026

Het woningbouwprogramma, dat in beginsel jaarlijks door het college van Burgemeester en Wethouders wordt vastgesteld, is een nadere uitwerking van het woonbeleid. Het woningbouwprogramma kijkt steeds tien jaar vooruit en geeft inzicht in de woningbouwplannen die de gemeente in deze periode wil realiseren. Het college heeft op 30 januari 2018 het woningbouwprogramma 2018 vastgesteld. Dit woningbouwprogramma heeft een looptijd van tien jaar en beslaat de periode 2018-2027.

Behoeft

In het onderzoek van Tellers en Benoemers komt naar voren dat de totale woonbehoefte in Hengelo de aankomende 10 jaar (2021-2030) met 2.100 woningen zal toenemen. Dit aantal wordt in de Woonagenda 2021 aangevuld met de verwachte migratie en verhuizingen uit het westen waardoor de woningbehoefte in 2030 uitkomt op 3000 tot 4500 woningen. De vraag naar grondgebonden vrijstaande woningen is 18,5% van de totale behoefte, waardoor er zo'n 540 – 810 woningen moeten worden toegevoegd in deze woonvorm.

Programma

Met het herbestemmen wordt het mogelijk gemaakt om op het perceel Beckumerstraat 3 maximaal 1 woning te realiseren of een combinatie van wonen en werken. Op het perceel Willem de Clercqstraat 55 kan ook één nieuwe woning worden toegevoegd. Het pand aan de Beckumerstraat 5 is reeds bestemd als een bedrijfswoning. Netto worden er dus twee vrijstaande woningen ten behoeve van het middeldure/dure segment toegevoegd.

Door de ontwikkelingen in Dalmeden en overige kleinschalige ontwikkelingen versnipperd over Hengelo wordt de behoefte naar vrijstaande grondgebondenwoningen reeds vervuld. Daarentegen, gaat het slechts om netto toevoeging van 2 woningen ten behoeve van het dure segment en laat de monitor woningbouw zien dat deze ontwikkeling de differentiatie in de wijk stimuleert en is het bevorderend voor de doorstroming.

Doorstroming

Het toevoegen van woningen in het dure segment moet de doorstroming binnen Hengelo op gang brengen. Dit maakt het mogelijk om door te stromen van een rij- of twee onder één kap woning naar een vrijstaande woning. Door de doorstroming te stimuleren kunnen er woningen worden vrijgespeeld in het goedkope-, betaalbare- en middeldure segment. Hiermee wordt indirect invulling gegeven aan de betaalbaarheid- en beschikbaarheidsopgave waar in de woonvisie veel aandacht voor is. Ook vergroot het de suburbane woningvoorraad dat in het afwegingskader voor nieuwe wooninitiatieven wordt

beschouwd als gewenste ontwikkeling.

Doelgroep

In de woonagenda worden er 12 SE groepen gedefinieerd. Het programma is geënt op het sociaal economisch sterke cluster (2x modaal) met een stedelijke woonbehoefte. Dit zijn de groepen:

- Jong-hoog midden
- *Young potentials*

In de woningbouwprogrammering 2021-2030 hebben we invulling gegeven aan de diversiteit van woonmilieus. Hierbij zijn er twee nieuwe woonmilieus toegevoegd namelijk ruraal grondgebonden wonen in Dalmeden en stedelijk wonen in Hart van Zuid. Doordat we voor deze woonmilieus substantieel hebben geprogrammeerd, is de prognose dat we in de aankomende tien jaar voldoen in de behoefte naar appartementen in het goedkope/betaalbare segment in de binnenstad/Hart van Zuid en dure grondgebonden woningen in het buitengebied. Binnenstedelijk en in de wijken hechten wij sterk aan differentiatie en een goede balans van verschillende woonvormen. Hiermee willen we voorkomen dat de ene wijk zich profileert als sociaaleconomisch zwakkere wijk en dat een andere wijk zich profileert als villawijk. Gekeken naar het woningbouwprogramma is de behoefte het grootst naar betaalbare grondgebonden woningen. Dit betekent niet dat dit segment op elke ontwikkellocatie prominent terug moet komen, dit hangt immers af van het woningaanbod, de bevolkingsopbouw en de sociaaleconomische score van de wijk.

Tuindorp t'Lansink kenmerkt zich volgens de monitor woningbouw als sociaaleconomisch stabiele buurt met relatief veel woningen in het betaalbare segment (gemiddelde woningprijs 273.000 euro). In deze wijk is het daarom niet strikt noodzakelijk om grondgebonden woningen in het betaalbare segment toe te voegen. Doordat Hart van Zuid direct aan Tuindorp t'Lansink ligt is het ook niet noodzakelijk om hier appartementen in het goedkope/betaalbare segment toe te voegen. Doordat de bevolkingsopbouw is echter licht vergrijzend/ontgroenend. Daarom is het wenselijk om op deze locatie wat groter opgezette woningen toevoegen ten behoeve van een jongere sociaaleconomisch sterkere doelgroep.

3.3.3 Nota Archeologie 2010

Ter ondersteuning van het gemeentelijk beleid heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in opdracht van de gemeente Hengelo in 2010 een archeologische verwachtingen en advieskaart vervaardigd. Deze kaart maakt voor het grondgebied van de gemeente inzichtelijk waar archeologische resten zich (kunnen) bevinden. De kaart biedt inzicht in de bestaande archeologische toestand van zowel het landelijke als het bebouwde gebied van de gemeente Hengelo. Dit inzicht is nodig om in de beleidsuitvoering een weloverwogen omgang met archeologie te bereiken.

Op 13 februari 2018 heeft de raad de geactualiseerde beleids- en archeologische verwachtingenkaart vastgesteld. Aan de op de kaart vlakdekkend weergegeven verwachtingszones zijn beleidsadviezen gekoppeld. Uitgangspunten voor de adviezen zijn de beleidskaders zoals deze op de verschillende overheidsniveaus zijn geformuleerd en het besluitvorming- en archeologisch onderzoekstraject zoals beschreven in het Handboek Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie. In deze beleidsnota zijn de aan de verwachtingenkaart gekoppelde beleidsadviezen onverkort overgenomen. De kaart gaat vergezeld van een rapportage (2010), met een methodische en inhoudelijke toelichting op de archeologische verwachtingen en advieskaart van de gemeente Hengelo. Het rapport bevat als bijlage een catalogus van de in de gemeente voorkomende archeologische monumenten alsmede een vindplaatsencatalogus waarmee een zo volledig mogelijk overzicht wordt geboden van archeologische waarnemingen die in het verleden binnen de gemeente zijn gedaan.

Over de wijze waarop in voorliggend bestemmingsplan wordt omgegaan met het aspect archeologie wordt verwezen naar paragraaf 4.3.

3.3.4 Erfgoedverordening (2018)

Op 13 februari 2018 heeft de gemeenteraad de 'Erfgoedverordening 2018' Gemeente Hengelo vastgesteld. Met de Erfgoedverordening 2018 kan de gemeente gemeentelijke (archeologische) monumenten, beschermde gezichten en gebieden aanwijzen. In het belang van de archeologische monumentenzorg kan de gemeenteraad bij verordening regels stellen aan onderzoek in het kader van het doen van opgravingen, of vaststellen in welke gevallen afgezien wordt van nader archeologisch onderzoek of het opleggen van de verplichting daartoe.

Indien de verordening betrekking heeft op een gebied waarvoor een bestemmingsplan is vastgesteld blijft die verordening van kracht voor zover zij niet in strijd is met dat bestemmingsplan. De verordening ontslaat de gemeente niet van de plicht om archeologie en bij wijziging Bro (Besluit ruimtelijke ordening) alle cultuurhistorische waarden integraal te betrekken bij vaststelling van een nieuw bestemmingsplan, alsmede een partiële herziening. Gemeenten hebben daarnaast ook de mogelijkheid met een paraplubestemmingsplan aanvullende regeling inzake de gemeentelijke culturele

erfgoedwaarden te treffen op bestaande bestemmingsplannen.

De Erfgoedverordening 2018 is ingegaan op 1 maart 2018. In paragraaf 4.3 wordt ingegaan op het aspect erfgoed.

3.3.5 Groenplan Hengelo 2015

Het Groenplan Hengelo is een integrale benadering van het groen in Hengelo in relatie tot water, duurzaamheid en ecologie, met strategische afwegingen op het gebied van beheerbaarheid en investeringen. Het Groenplan bevat een visie op het groen in Hengelo in relatie tot de omgeving. Het groen in de stad is belangrijk voor gezondheid, ecologie, ruimtelijke vormgeving, beleving, ontspanning en ontmoeting. Doelstelling is het beschermen en versterken van de gezonde groene basis in de stad, ten behoeve van een optimale leefbaarheid nu én in de toekomst.

Het Groenplan biedt uitgangspunten voor inrichting, beheer en uitvoering, zowel intern als extern. Het Groenplan geeft herkenbare kaders voor de bewoners van de stad. Het plan biedt handvatten voor keuzes. De ruggengraat van het groen in de stad wordt gevormd door de hoofdgroenstructuur. De invulling van de hoofdgroenstructuur is tot stand gekomen door een samenwerking tussen de verschillende groene disciplines binnen de gemeentelijke organisatie, en besproken met de externe groene partners. De kaart met de hoofdgroenstructuur is onderdeel van het vastgestelde Groenplan.

De groenstructuur langs de Beckumerstraat is aangemerkt als onderdeel van de hoofdgroenstructuur. Deze groenelementen liggen buiten het plangebied en de (her)ontwikkeling doet geen afbreuk en deze groenelementen.

3.3.6 Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) (2018-2022)

Op 21 november 2017 heeft de gemeenteraad het Gemeentelijk Rioleringsplan 2018-2022 (GRP) vastgesteld. In het GRP is veel aandacht geschonken aan duurzaamheidsmaatregelen zoals beekherstel, subsidie voor afkoppelen van hemelwater van de gemengde riolering, subsidie voor de aanleg van groene daken en klimaatadaptatie (het voorkomen van wateroverlast door hevige neerslag). In plaats van het vervangen van oude rioolbuizen wordt ook onderzocht of de riolering niet van binnenuit kan worden gerepareerd door middel van een kunststof kous. Het rioolvervangingsplan is meer risico gestuurd. Hierbij worden de onderhoudsinspanningen gestuurd op de gevolgen van schade.

In het GRP zijn ook voorstellen gedaan voor de invulling van de gemeentelijke grondwaterzorgplicht. Bij grondwateroverlast wil de gemeente meewerken aan oplossingen. Ook wil de gemeente een duidelijk aanspreekpunt zijn voor burgers en bedrijven betreffende de grondwaterproblematiek.

De wijze waarop, conform het GRP, wordt omgegaan met afvalwater, hemelwater en grondwater is verwoord in paragraaf 4.1.

3.3.7 Nota Autoparkeren (2008-2012)

3.3.7.1 Beleid

In december 2008 heeft de gemeenteraad de Nota Autoparkeren 2008-2012 vastgesteld. Dit is de visie op het parkeerbeleid zoals deze is vastgesteld. Het parkeerbeleid geldt voor heel Hengelo, dus voor het centrum én in de schil- en overige (buiten)gebieden rondom het centrum.

De gemeente Hengelo wil evenwicht te bereiken tussen enerzijds de parkeervraag en anderzijds de optimale combinatie van bereikbaarheid en leefbaarheid. Uitgangspunt hierbij is een leefbare en bereikbare (binnen)stad door middel van sturend (minder blik op straat), vraagvolgend parkeerbeleid (bewoners), locatie beleid en bevorderen van andere (duurzame) vervoerswijzen zoals openbaar vervoer en fiets (verschuiving in de modal split).

De Nota Autoparkeren 2008-2012 heeft de volgende doelen:

- Bewoners, bezoekers van bewoners en ondernemers en werknemers laten parkeren op de gewenste plaatsen;
- Een betaalbare en eerlijke verdeling van de schaarse beschikbare openbare ruimte voor elke categorie parkeerder (in de volgorde: bewoner, bezoeker/klant en werknemer);
- Streven naar geconcentreerde grote parkeerlocaties en dubbel ruimtegebruik waar mogelijk (de juiste plaats voor de juiste prijs voor alle groepen);
- Oplossingen bieden voor huidige en toekomstige parkeer- en bereikbaarheidsproblemen;
- Betere geleiding automobilititeit en parkeerdruk beter spreiden;
- Verminderde groei van de automobilititeit en autogebruik.

Parkeernormering (motorvoertuigen)

Hengelose parkeernormen behoren ook tot het in december 2008 door de gemeenteraad vastgestelde parkeerbeleid. De parkeernormering is gebaseerd op de parkeerkencijfers zoals deze landelijk zijn uitgegeven door het kennis instituut CROW. De parkeerkencijfers zijn gedifferentieerd naar stedelijkheidsgraad/stadsomvang en stedelijke zone. Binnen de beschikbare en relatief grote bandbreedte van deze kencijfers is voor de Hengelose situatie een keuze gemaakt voor parkeernormen per stedelijke zone (centrum, schil of rest kom), functie en aandeel bezoekers. Voor veel functies is binnen die totale bandbreedte de gemiddelde waarde genomen van de CROW parkeerkencijfers en, na de benodigde parkeeronderzoeken, tot Hengelose norm verheven.

De parkeernormering vormt geen onderdeel van de in 2010 door de gemeenteraad vastgestelde nota Evaluatie parkeerbeleid en blijft derhalve gehandhaafd.

Niet alle functies staan vermeld in de Nota Autoparkeren (Bijlage 3, Parkeernormen 2009), alleen de belangrijkste en meest relevante. De lijst voor 'alle functies' zou veel te lang worden en is eigenlijk nooit compleet. Het samenstellen van normen voor specifieke functies en/of bijzondere of afwijkende situaties en/of op bijzondere locaties komt meer voor in Hengelo. Voor de grote en bijzondere functies op bijvoorbeeld meer perifere locaties is een dergelijke maatwerk benadering wenselijk.

3.3.7.2 Evaluatie

Om de hiervoor beschreven doelen te realiseren is destijds aan deze Nota Autoparkeren voor de periode van vijf jaar een groot pakket aan (beleids)maatregelen gekoppeld. Een aantal van die (beleids)maatregelen zijn op verzoek van het college in 2010 reeds (tussentijds) geëvalueerd en op enkele onderdelen beleidsmatig bijgestuurd. In oktober 2010 is de nota Evaluatie parkeerbeleid door de gemeenteraad vastgesteld.

Er is veel discussie geweest over een aantal maatregelen die getroffen zijn uit de in december 2008 door de raad vastgestelde Nota Autoparkeren 2008 - 2012., zoals het betaald avondparkeren en het invoeren van betaald parkeren in de schilwijken. Er is dan ook een evaluatie uitgevoerd naar het parkeerbeleid. Het beleid is met name gewijzigd voor de parkeerregulering in de schilwijken. Uit de evaluatie blijkt dat er weinig draagvlak is voor het invoeren van betaald parkeren in de schilwijken. De verwachting is dat er meer draagvlak is voor blauwe zones als reguleringsvorm in de schil. Een blauwe zone is een reguleringsvorm die redelijk tot goed functioneert in Hengelo en goed zou passen in de schilwijken rondom de binnenstad. In de huidige blauwe zones zijn ontheffingen tegen betaling verkrijgbaar. Met de invoering en het goed laten functioneren van een blauwe zone zijn kosten gemoeid, zoals handhaving en uitgifte van ontheffingen. Het verstrekken van gratis ontheffingen is dan ook niet meer haalbaar. Hengelo kent een vraagvolgend beleid in de schilwijken. Dit betekent dat bewoners zelf initiatief moeten nemen voor het aanvragen van een blauwe zone in hun wijk waarbij een meerderheid voorstander moet zijn. Daarnaast is het betaald avond parkeren afgeschaft. Hiervoor was nagenoeg geen draagvlak. Ook is het straatparkeren op koopzondagen gratis in Hengelo.

In paragraaf 2.2 is al ingegaan op het aspect parkeren en de normering die geldt voor de woningen in het plangebied. Daarnaast zijn in artikel 13 regels opgenomen voor parkeren waarbij gebruik gemaakt wordt van een zogenoemde dynamische verwijziging naar de parkeernormen in de Nota autoparkeren 2010. Hiermee is geborgd dat met deze ontwikkeling wordt voorzien in voldoende parkeergelegenheid conform de Nota autoparkeren.

3.3.8 Welstandsnota

Op 1 februari 2018 is de aangepaste welstandsnota in de gemeente Hengelo vastgesteld. Deze nota biedt het toetsingskader voor de welstandsbeoordeling van bouwaanvragen met het doel de welstandsaspecten voor de burger inzichtelijker te maken. Het toetsingsniveau is gedifferentieerd, dat wil zeggen: streng waar nodig, soepel waar mogelijk. Waar veel mensen verblijven (bijvoorbeeld de binnenstad) of waar cultureel erfgoed aanwezig is (bijvoorbeeld Tuindorp 't Lansink) daar wordt streng getoetst. In woonwijken en andere delen van de stad waar weinig mensen verblijven wordt soepel of zelfs niet meer getoetst aan de welstandscriteria (sommige industrieterreinen). Om dit te realiseren zijn vier toetsingsniveaus ingevoerd: Behoud door ontwikkeling (voor monumenten), welstandsniveau hoog, welstandsniveau middel en welstandsvrij. De welstandscriteria zijn afgestemd op de stedenbouwkundige typologieën van de bebouwing. Elke bouwstijl heeft zo zijn eigen specifieke karakter en de toetsingsregels zijn hier op afgestemd. De toetsing heeft betrekking op situering hoofdvorm, gevelaanzichten en materiaal- kleurgebruik en detaillering. Het bestemmingsplan regelt de massa (hoogtes) en de locatie van de massa (rooilijnen). Voor sommige bouwplannen/ locaties worden zogenoemde 'ontwikkelcriteria' vastgesteld (beeldkwaliteitseisen) inclusief toetsingsniveau.

Het plangebied ligt in het gebiedstype 'Tuindorpen', dit gebiedstype kent een welstandsniveau 'behoud (door ontwikkeling)'. Tezamen zal het bouwplan voor de vrijstaande woning aan de Willem de Clercqstraat 3 en de herontwikkeling van de locatie Beckumerstraat 3 aan de van toepassing zijn welstandscriteria worden getoetst. Het is in het kader van de ontwikkeling die met dit bestemmingsplan mogelijk wordt gemaakt, niet noodzakelijk om aanvullende ontwikkelcriteria in een beeldkwaliteitsplan vast te laten leggen. Het huidige welstandsniveau voor deze locatie biedt voldoende kaders.

3.3.9 Gemeentelijke Nota Geluid (2015)

De doelstellingen van het gemeentelijke geluidbeleid uit de nota zijn:

- Bijdragen aan het realiseren van een goed woon- en leefklimaat in Hengelo;
- Handvat voor milieuvergunningen, maatwerkvoorschriften, evenementen en APV-vergunningen/ontheffingen;
- Handvat voor geluidambities bij ruimtelijke planvorming en het zonodig vaststellen van hogere geluidgrenswaarden;
- Verantwoording van de inzet van middelen om de geluidssituatie positief te beïnvloeden.

De nota geluid geeft aan hoe de gemeente Hengelo dit gestructureerd, volgens een vaste systematiek, wil aanpakken. Er is een gebiedsgerichte benadering. Hiertoe zijn in Hengelo vijf gebiedstypen onderscheiden; 1) Wonen, 2) Binnenstad en winkelgebieden, 3) Industrie en bedrijven, 4) Buitengebied en stadsparken en 5) Verkeerszones. Per gebiedstype zijn geluidambities (ambitiewaarden) en maximaal toegestane waarden (plafondwaarden) vastgelegd. Geluidsaspecten worden zoveel mogelijk in de initiatieffase van de ruimtelijke planontwikkeling betrokken, waarbij zoveel mogelijk de volgorde wordt aangehouden: eerst bronmaatregelen, dan overdrachtmaatregelen en dan pas maatregelen bij de ontvanger. Dit betekent o.a. dat waar nodig en mogelijk stillere wegdektypen worden toegepast. Als bronmaatregelen en/of overdrachtmaatregelen onvoldoende resultaat hebben, kan geluidbelasting tot maximaal de plafondwaarde voor het betreffende gebiedstype worden toegestaan onder de voorwaarde dat er sprake is van voldoende (akoestische) compensatie. Ook bij verkeersplannen wordt uitdrukkelijk rekening gehouden met effecten van geluid.

In paragraaf 4.4 wordt nader ingegaan op de milieu-aspecten waaronder het onderdeel geluid.

3.3.10 Bodembeleid

De (milieuhygiënische) bodemkwaliteit moet geschikt zijn voor de gewenste bestemming. De eisen die aan de bodemkwaliteit worden gesteld verschillen per bestemming. Voor Wonen gelden bijvoorbeeld strengere normen dan voor Industrie. Een bodemverontreiniging hoeft niet altijd belemmerd te zijn voor het opnemen van een (woon)bestemming en het is niet nodig om elke bodemverontreiniging weg te nemen.

Op grond van (bedrijfs)activiteiten in het verleden kan een locatie verdacht zijn op het voorkomen van bodemverontreiniging. Voor de totstandkoming van een bestemmingsplan worden de verdachte locaties geïdentificeerd en wordt geïnventariseerd of er (aanvullend) bodemonderzoek noodzakelijk is. Na vaststelling van het bestemmingsplan kan een bodemonderzoek nog wel nodig zijn bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.

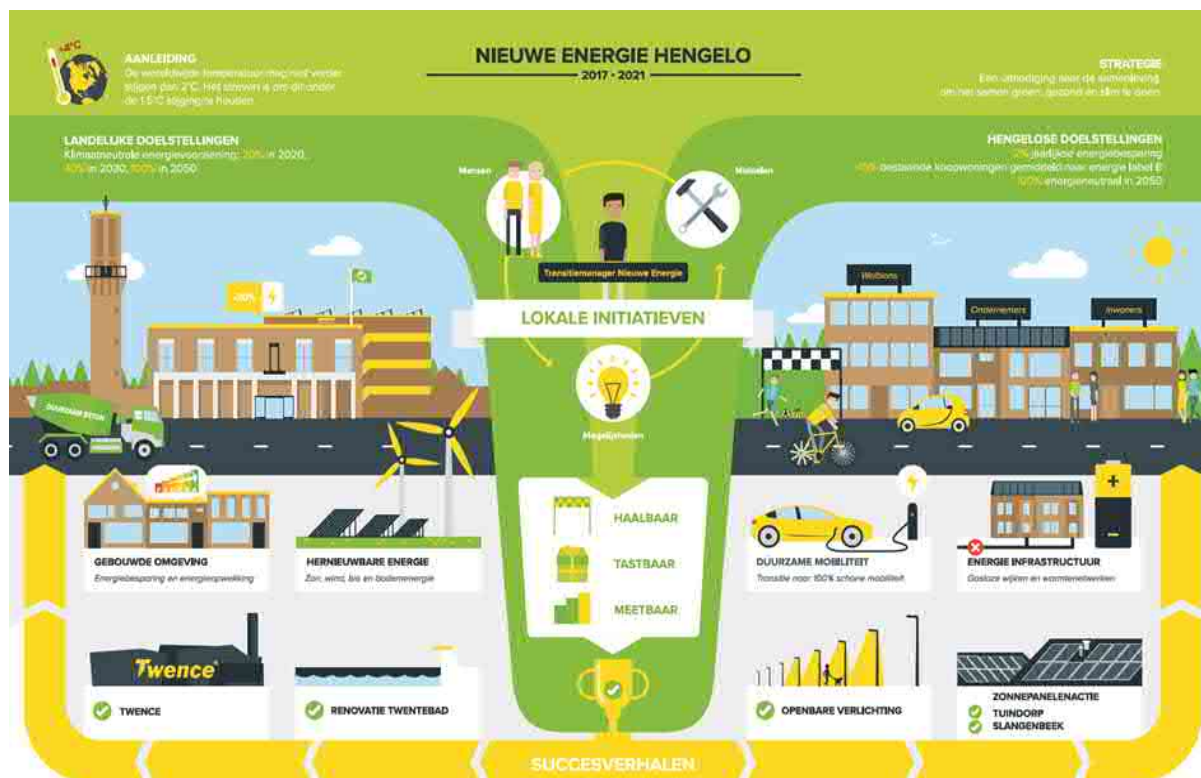
Het Hengelose bodembeleid is afgestemd met andere Twentse gemeenten en richt zich op behoud van de goede bodemkwaliteit in de regio. Dit beleid is beschreven in de Nota bodembeheer. De bodemkwaliteitsnormen zijn afgestemd op de locatiespecifieke kenmerken in Hengelo en zijn onderverdeeld in de klassen: Schoon, Wonen met tuin, Stedelijk wonen, Tuindorp en Industrie. Voor elke klasse zijn lokale maximale waarden bepaald die vastliggen in de bodemkwaliteitskaart. De bodemkwaliteitskaart geldt net als meer verordeningen ed naast het bestemmingsplan (voor grondverzet met name).

In paragraaf 4.4 wordt nader ingegaan op de milieu-aspecten waaronder het onderdeel bodem.

3.3.11 Actieplan Nieuwe Energie Hengelo 2017-2021

Algemeen

Hengelo werkt aan een gezonde, groene en energieneutrale stad. Het Actieplan 'Nieuwe Energie Hengelo 2017-2021' staat daarbij centraal. Hengelo vergroent de stad, verduurzaamt de gebouwde omgeving, zet in op hernieuwbare energie, stimuleert duurzame mobiliteit en kiest voor gasloze wijken en warmtenetwerken. We werken samen met onze ondernemers en inwoners aan innovatie en verduurzaming en vergroening. Zo wordt er gezorgd voor minder fijnstof in de stad en wordt een steentje bijgedragen om de klimaatdoelstellingen van Parijs te halen.

Afbeelding: Nieuwe Energie Hengelo

Hengelose doelstellingen

- 2% jaarlijkse energiebesparing;
- 45% bestaande koopwoningen gemiddeld naar energielabel B;
- 100% energieneutraal in 2050.

Klimaatadaptatie

Naast maatregelen voor energiebesparing en -transitie te stimuleren, werken we tegelijkertijd aan klimaatadaptatie. In het 'Gemeentelijke Rioleringsplan' maken we concrete plannen om klimaatverandering het hoofd te bieden. Hevige buien zorgen ervoor dat rioleringen overbelast kunnen raken. Door rioolverzwaringen te combineren met de herinrichting van openbare ruimte en het innovatief benutten van de Hengelose beken, zorgen we ervoor dat Hengelo zo goed mogelijk wordt voorbereid op klimaatverandering. Hengelo stimuleert de aanleg van groene daken, werkt aan maatregelen om regenwater af te koppelen van het riool en betreft inwoners bij het vergroenen van de stad. Goed tegen wateroverlast én voor een gezondere omgeving.

3.4 Conclusie

Het bestemmingsplan past binnen de vastgestelde beleidskaders.

Hoofdstuk 4 Randvoorwaarden

4.1 Watertoets

4.1.1 Algemeen

Met de ondertekening van de Startovereenkomst 'Waterbeheer in de 21e eeuw' is in februari 2001 de watertoets in het leven geroepen. De watertoets is met ingang van 1 november 2003 wettelijk verplicht voor onder andere bestemmingsplannen. Het Waterschap Vechtstromen streeft ernaar de formele watertoets te vergemakkelijken door al in een vroeg stadium van de planvorming een bijdrage te leveren.'

4.1.2 Digitale watertoets

In het kader van dit bestemmingsplan is gebruik gemaakt van de digitale watertoets. Het resultaat hiervan is de zogenoemde 'korte procedure'. Dit houdt in dat doorgedaan kan worden met de planvorming van het plan onder de voorwaarde dat de standaard waterparagraaf toepast. In 4.1.3 is deze standaard waterparagraaf opgenomen en aangepast naar de situatie in het plangebied.

4.1.3 Waterbeleid

De Europese Kaderrichtlijn Water is richtinggevend voor de bescherming van de oppervlaktewaterkwaliteit in de landen in de Europese Unie. Aan alle oppervlaktewateren in een stroomgebied worden kwaliteitsdoelen gesteld die in 2015 moeten worden bereikt. Ruimtelijk relevant rijksbeleid is verwoord in de NOVI en het Nationaal Waterplan (inclusief de stroomgebiedbeheerplannen).

Op provinciaal niveau zijn de Omgevingsvisie en de bijbehorende Omgevingsverordening richtinggevend voor ruimtelijke plannen.

Het Waterschap Vechtstromen heeft de beleidskaders van rijk en provincie nader uitgewerkt in het Waterbeheerplan 2016-2021. De belangrijkste ruimtelijk relevante thema's zijn waterveiligheid, klimaatbestendigheid omgeving en ruimte voor waterberging. Daarnaast is de Keur van Waterschap Vechtstromen een belangrijk regelstellend instrument waarmee in ruimtelijke plannen rekening moet worden gehouden.

Op gemeentelijk niveau zijn het in overleg met Waterschap Vechtstromen opgestelde gemeentelijk Waterplan en het gemeentelijk Rioleringsplan van belang bij het afwegen van waterbelangen in ruimtelijke plannen.

4.1.3.1 Watersysteem

In het waterbeheer van de 21e eeuw worden duurzame, veerkrachtige watersystemen nagestreefd. Dit betekent concreet dat droge perioden worden doorstaan zonder droogteschade, vissterfte en stank, en dat in natte perioden geen overlast optreedt door hoge grondwaterstanden of inundaties vanuit oppervlaktewateren. Problemen worden niet afgewenteld op andere gebieden of latere generaties. Het principe "eerst vasthouden, dan bergen, dan pas afvoeren" is hierbij leidend. Rijk, provincies en gemeenten hebben in het Nationaal Bestuursakkoord Water doelen vastgelegd voor het op orde brengen van het watersysteem.

4.1.3.2 Afvalwaterketen

Het zoveel mogelijk scheiden van vuil en schoon water is belangrijk voor het bereiken van een goede waterkwaliteit. Door te voorkomen dat grote hoeveelheden relatief schoon hemelwater door rioolstelsels worden afgevoerd, neemt het aantal overstorten van verontreinigd rioolwater op oppervlaktewater af en neemt de doelmatigheid van de rioolwaterzuivering toe. Hierdoor verbetert zowel de kwaliteit van oppervlaktewateren waarop overstorten plaatsvinden als de kwaliteit van het effluent ontvangende oppervlaktewater. Indien het schone hemelwater door middel van infiltratie in het gebied wordt vastgehouden alvorens het wordt afgevoerd naar oppervlaktewater, draagt dit bovendien bij aan de duurzaamheid van het watersysteem. Vandaar dat het principe "eerst schoonhouden, dan scheiden, dan pas zuiveren" een belangrijk uitgangspunt is bij nieuwe stedelijke ontwikkelingen. Als het hemelwater niet wordt aangekoppeld of wordt afgekoppeld van het bestaande rioolstelsel is oppervlakkige afvoer en infiltreren in de bodem uitgangspunt. Als infiltratie in de bodem niet mogelijk is, is lozing op het oppervlaktewater via een bodempassage gewenst.

4.1.4 Wateraspecten plangebied

4.1.4.1 Waterhuishouding

Het plan loopt geen verhoogd risico op wateroverlast als gevolg van overstromingen. Het plan heeft geen schadelijke gevolgen voor de waterkwaliteit en ecologie. In het verleden is er in of rondom het plangebied geen wateroverlast of grondwateroverlast geconstateerd. Er is geen sprake van een toename van het verhard oppervlak. In tegenstelling, er is naar verwachting juist sprake van een afname van het verhard oppervlak. Daarnaast bevindt het plangebied zich niet binnen een beschermingszone of herinrichtingszone langs een waterloop, primair watergebied, invloedszone zuiveringstechnisch werk of een retentiecompensatiegebied.

4.1.4.2 Voorkeursbeleid hemelwaterafvoer

In het plan wordt het afvalwater en het hemelwater behandeld via een gemengd rioolstelsel. Afval- en hemelwater wordt net als in de huidige situatie opgevangen in hetzelfde riool.

4.1.4.3 Aanleghoogte van de bebouwing

Voor de aanleghoogte van de gebouwen (onderkant vloer begane grond) wordt een ontwateringsdiepte geadviseerd van minimaal 80 centimeter ten opzichte van de gemiddelde hoogste grondwaterstand (GHG). Bij een afwijkende maatvoering is de kans op structurele grondwateroverlast groot. Bij het bouwen zonder kruipruimte kan worden volstaan met een geringere ontwateringsdiepte. Kelders dienen waterdicht te zijn. Om wateroverlast en schade in woningen en bedrijven te voorkomen wordt geadviseerd om een drempelhoogte van 30 centimeter boven het straatpeil te hanteren. Ook voor lager, beneden het maaiveld, gelegen ruimtes (kelders, parkeergarages) moet aandacht worden besteed aan het voorkomen van wateroverlast.

In dit geval wordt het peil al bepaald door de bestaande bebouwing/ omliggende bebouwing, dit peil is bepalend voor de aanleghoogte van bebouwing. Waar mogelijk wordt ernaar gestreefd het voorkeursbeleid van het waterschap op te volgen.

4.2 Wet Natuurbescherming

4.2.1 Algemeen

De Wet Natuurbescherming richt zich op behoud en herstel van biodiversiteit en het daarvoor benodigde leefgebied. De wet is sinds 1 januari 2017 van kracht en betreft een samenvoeging van de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en Faunawet en de Boswet. De Wet Natuurbescherming vormt het juridische kader voor natuurbescherming in Nederland, op basis van Europese regelgeving.

De doelstelling van de wet bestaat uit drie onderdelen: 1. behoud en herstel van biodiversiteit, 2. doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van natuur, ter vervulling van maatschappelijke functies, en 3. samenhangend beleid gericht op behoud van landschappen, ter vervulling van maatschappelijke functies. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit houdt in dat activiteiten met een (mogelijk) schadelijk effect op beschermde landschappen, gebieden en soorten, in principe verboden zijn. Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan alleen onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken.

In de wet Natuurbescherming is, naast verbodsbepalingen, een plicht opgenomen: de zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen mag hebben voor alle in het wild levende flora en fauna en hun directe leefomgeving, beschermd of niet. De zorgplicht geldt ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend voor bepaalde activiteiten, of een zogeheten gedragscode wordt toegepast. Behoud en herstel van biodiversiteit is in de wet via twee sporen uitgewerkt: gebiedsbescherming en soortenbescherming.

4.2.2 Gebiedsbescherming

4.2.2.1 Natura 2000-gebieden

Het beschermde areaal beslaat de in Europees verband aangewezen zogeheten Natura 2000-gebieden. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Het betreft gebieden die worden beschermd vanuit de Habitat- en de Vogelrichtlijn. Volgens deze Europese richtlijnen moeten lidstaten specifieke diersoorten en hun natuurlijke leefomgeving (habitat) beschermen om de biodiversiteit te behouden. Voor de Natura 2000-gebieden gelden specifiek omschreven instandhoudingsdoelstellingen. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, het Lonnekermeer, is gelegen op ongeveer 4,5 kilometer afstand van het plangebied.

4.2.2.2 *Natuurnetwerk Nederland*

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. In de wet heet dit de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Provincies hebben hiervoor soms een andere benaming. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Het Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. In of in de directe nabijheid van de NNN geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op de NNN denkbaar zijn, is het noodzakelijk een NNN-toetsing uit te voeren

4.2.2.3 *Wettelijke consequenties m.b.t. gebiedsbescherming*

Het plangebied behoort niet tot het Natuurnetwerk Nederland of Natura 2000-gebied. Vanwege de ligging buiten het Natuurnetwerk Nederland, leiden de voorgenomen activiteiten niet tot wettelijke consequenties, omdat de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland geen externe werking kent.

Wat betreft stikstof wordt opgemerkt dat het plangebied op ruim vier kilometer van het Lonnekermeer, een Natura 2000-gebied, ligt. De twee nieuwe woningen zullen niet op het aardgasnet worden aangesloten. In de gebruiksfase zal de stikstofemissie als gevolg van stoken en koken op aardgas dan ook nihil zijn. De verkeersbewegingen ten gevolge van twee woningen zullen geen significante stikstofdepositie geven op het natuurgebied.

Gelet op de aard en omvang van de voorgenomen activiteiten, en de ligging van het plangebied ten opzichte van Natura 2000- gebied Lonnekermeer, kan een negatief effect op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied op voorhand uitgesloten worden.

4.2.3 Soortenbescherming

Dit onderdeel van de Wet Natuurbescherming regelt de bescherming van dieren en planten. Het betreft beschermde soorten uit de Habitat- en de Vogelrichtlijn en daarnaast soorten die nationaal zijn aangewezen als specifiek beschermde soort. Naast behoud en bescherming van soorten, regelt dit onderdeel het faunabeheer. Dit betreft schadebestrijding, jacht en bestrijding van overlast. Tevens regelt dit onderdeel de bestrijding van invasieve exoten. De bescherming van bovengenoemde soorten is uitgewerkt in verbodsbepalingen. Deze houden onder andere in dat beschermde planten niet geplukt mogen worden en dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden. Ook de rust- en verblijfplaatsen van de dieren zijn beschermd.

Bij elke ruimtelijke ontwikkeling moet worden getoetst of de beoogde activiteiten mogelijk negatieve gevolgen kunnen hebben voor in dat gebied voorkomende vaste rust- en verblijfplaatsen en/of de leefomgeving van beschermde soorten. In de praktijk kan van de verbodsbepalingen worden afgeweken wanneer een passend instrument wordt ingezet (juridische borging). De Wet Natuurbescherming biedt voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting de volgende instrumenten: vrijstelling, WABO omgevingsvergunning mét verklaring van geen bedenking, werken met een goedgekeurde gedragscode, of ontheffing.

- Vrijstelling van de verbodsbepalingen wordt verleend door de minister en door de provincie. Een lijst met vrijgestelde soorten is per provincie in de provinciale verordening opgenomen.
- Een WABO omgevingsvergunning met verklaring van geen bedenking houdt in dat in de aanvraag voor de activiteit het onderdeel natuurwetgeving wordt opgenomen (omgevingsvergunning 'met aanhaking Wet Natuurbescherming'). Het bevoegd gezag (de provincie of Omgevingsdienst) moet een verklaring van geen bedenking afgeven, die wordt verwerkt in de vergunning.
- Een gedragscode flora en fauna beschrijft het proces en de richtlijnen voor zorgvuldig handelen tijdens het verrichten van werkzaamheden op locaties met groeiplaatsen en/of (vaste) rust- en verblijfsplaatsen van beschermde soorten. De gedragscode moet zijn goedgekeurd door het bevoegd gezag.
- Een ontheffing moet worden aangevraagd bij de provincie of bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

4.2.3.1 *Wettelijke consequenties m.b.t. soortbescherming*

In het kader van de voorgenomen ontwikkeling, is een Quickscan uitgevoerd (Toetsing Wet natuurbescherming Ontwikkelingen Machinefabriek Vos en Tuindorpschool Hengelo, Eelerwoude,

2020)(Bijlage 1). Hieruit komt naar voren dat potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in het plangebied en dat, afhankelijk van de exacte ontwikkeling, nader onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk is. Voor de overige soorten geldt dat de ingreep geen invloed heeft op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er sprake is van een tijdelijke, en plaatselijke verstoring, er voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling van ontheffingsplicht.

Het nader onderzoek naar vleermuizen is in 2022 uitgevoerd (Toetsing Wet Natuurbescherming Machinefabriek Vos, Hengelo, Eelerwoude 2022). Hieruit komt naar voren dat het plangebied onderdeel uitmaakt van het leefgebied van de gewone dwergvleermuis, laatvliëger, kleine dwergvleermuis en rosse vleermuis. Voor het vernielen van verblijfplaatsen van vleermuizen en het verstoren van vleermuizen is een ontheffing noodzakelijk. In het kader van de ontheffingsaanvraag is een projectplan opgesteld (Machinefabriek Vos, Hengelo, Projectplan Wet natuurbescherming, Eelerwoude 2023) (Bijlage 3). Op 17 augustus 2023 is de ontheffing door de Provincie Overijssel verleend (Bijlage 4).

4.3 Archeologie en cultuurhistorie

4.3.1 Algemeen

In deze paragraaf wordt aan de hand van inventarisaties ingegaan op de in het plangebied aanwezige archeologische en cultuurhistorische waarden in het bestemmingsplangebied.

4.3.2 Archeologische verwachting

Voor een uitgebreide beschrijving van het archeologisch beleid van de gemeente, wordt verwezen naar paragraaf 3.3.3. Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Hengelo staat aangegeven welke archeologische waarden aanwezig en te verwachten zijn. Een uitsnede van deze kaart is opgenomen in de volgende afbeelding.

Uitsnede kaart archeologische verwachtingswaarde

Uitgangspunt voor het bestemmingsplan is het veiligstellen van de aanwezige (en aangetoonde) en de te verwachten archeologische waarden. Conform het verdrag van Valletta dient gestreefd te worden naar het behoud van archeologische resten in de archeologische verwachtingszones. Voor Hengelo is door middel van het maken van een archeologische verwachtingskaart inzichtelijk gemaakt waar zich archeologische resten kunnen bevinden. Ingrepen die kunnen leiden tot verstoring of vernietiging van de archeologische resten binnen de terreinen van archeologische waarde (AMK-terreinen) dienen zoveel mogelijk te worden voorkomen. In het kader van de Monumentenwet moet hiervoor een vergunning worden aangevraagd.

Op basis van de te verwachte dichtheden aan archeologische resten binnen de diverse verwachtingszones én de mogelijkheden die archeologisch onderzoek biedt om deze resten aan te tonen, wordt een onderzoeksplicht geadviseerd voor ingrepen met een omvang groter dan 250 m² binnen de verwachtingswaarde type erf / huisplaats, ingrepen met een omvang groter dan 2500 m², waarbinnen een hoge verwachtingswaarde geldt en voor ingrepen groter dan 5000 m², waarvoor een middelmatige of lage verwachtingswaarde geldt. De minimum onderzoekseis voor een archeologisch onderzoek is een archeologisch bureauonderzoek waarin de ingreep op zijn schadelijkheid wordt beoordeeld en wordt geadviseerd over de noodzaak tot het nemen van vervolgstappen in de vorm van veldonderzoek.

4.3.3 Archeologie in het plangebied

4.3.3.1 Verwachtingswaarden

Het plangebied De Hofmakerij ligt binnen een zone met een grotendeels middelhoge en hoge archeologische verwachtingswaarde (zie bovenstaande afbeelding).

Geomorfologisch gezien bevindt het oosten van plangebied zich in een gebied met dekzandhoogten en -ruggen met een plaggendek. Het betreft hier een relatief hoge dekzandrug waarop sinds de middeleeuwen bouwlanden zijn aangelegd en waarop vanaf het einde van de late middeleeuwen dikke enkeerdgronden zijn ontstaan. Dergelijke dekzandruggen met oude bouwlanden blijken van oudsher de meest gunstige condities voor vroege landbouwers geboden te hebben en doorgaans worden op die ruggen, onder een dik plaggendek, sporen van bewoning, landbouw en begravingen gevonden, soms teruggaand tot in het Midden-Neolithicum. Gezien de grote kans op de aanwezigheid van archeologische sporen hebben deze gebieden een hoge archeologische verwachtingswaarde. Bovendien zijn eventueel aanwezige archeologische vindplaatsen door de beschermende werking van een dik plaggendek ook

vaak redelijk goed in de bodem behouden. Het zuidwestelijke deel van het plangebied bevindt zich in een gebied met dekzandwelingen en dekzandvlakten. Dit type ondergrond heeft een middelhoge verwachting voor archeologische resten uit alle perioden. Op de hoogste delen van dekzandwelingen bestaat een verhoogde kans op archeologische resten uit de steentijd. Langs de randen van de dekzandhoogten en -ruggen (met een plaggendeek) bestaat eveneens een kans op de aanwezigheid van archeologische resten uit de Late Prehistorie, de Romeinse tijd en Late Middeleeuwen. De archeologische resten bevinden zich vlak onder het maaiveld en zijn daardoor kwetsbaar voor bodemingrepen. Archeologische resten zijn over het algemeen minder goed geconserveerd.

4.3.3.2 Bekende vindplaatsen en monumenten

Binnen het plangebied zijn in het landelijk datasysteem ARCHIS geen terreinen van archeologische waarde geregistreerd. In de directe nabijheid (<300 m) van het plangebied zijn geen archeologische waarnemingen bekend.

4.3.3.3 Uitgevoerde onderzoeken

Binnen het plangebied heeft geen archeologisch onderzoek plaatsgevonden. In 2006 is op het direct ten noorden van het plangebied gelegen Storkterrein een archeologisch begeleiding in de vorm van een inspectie uitgevoerd. Er zijn bij het onderzoek geen archeologische resten aangetroffen. Het bodemprofiel in het gebied bleek verstoord. Er zijn diep ingegraven structuren op het terrein aanwezig geweest. De kans dat er in het gebied nog archeologische resten aanwezig zijn is klein. Archeologisch vervolgonderzoek werd niet nodig geacht. Op basis van de resultaten van het veldonderzoek is geadviseerd geen archeologisch vervolgonderzoek in het plangebied uit te laten voeren en het plangebied vrij te geven voor het aspect archeologie. Bij de interpretatie van deze rapportage moet er echter rekening mee worden gehouden dat het veldwerk na ondergrondse sloop en sanering plaats heeft gevonden.

4.3.3.4 Vertaling naar planregels

Op grond van gemeentelijk beleid bij de Archeologische waarden- en verwachtingskaart en de Erfgoedverordening uit 2018 gelden onderzoeksverplichtingen voor zones met een hoge en middelhoge verwachtingswaarde. De zones met deze verwachtingswaarden moeten in het bestemmingsplan door middel van de bestemmingen "Waarde - Archeologie: hoog", "Waarde - Archeologie: middel" worden aangeduid. Voor deze bestemmingen gelden bestemmingsregels en dient een omgevingsvergunning aangevraagd te worden indien bodemingrepen boven de vrijstellingsgrenzen uit komen. Bij aanvragen voor een omgevingsvergunning of bestemmingsplanprocedure kan archeologisch onderzoek gevraagd worden indien de te verwachten bodemingrepen boven de vrijstellingsgrenzen liggen. Het kan zijn dat van de onderzoeksverplichting afgeweken mag worden. Aan de hand van historische gegevens en recente activiteiten en bouwgeschiedenis ter plaatse kan blijken dat onderzoek niet nodig is. Daartoe dient de regio-archeoloog geconsulteerd te worden en kan de initiatiefnemer worden gevraagd om relevante gegevens aan te leveren.

Voorschriften en afwijkingsgrenzen in verband met archeologische waarden en verwachtingen:

- Zones met een hoge verwachtingswaarde

In zones met een hoge verwachtingswaarde dient archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden indien uit plannen blijkt dat de bodem over een oppervlakte van meer dan 2500 vierkante meter dieper dan 40 cm wordt vergraven. Hiervoor zal eerst door de gemeente middels een quick-scan worden beoordeeld of onderzoek zinvol is.

- Zones met een middelhoge verwachtingswaarde

In de zones met een middelhoge verwachtingswaarde dient archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden indien uit plannen blijkt dat de bodem over een oppervlakte van meer dan 5000 vierkante meter dieper dan 40 cm wordt vergraven. Ook hiervoor zal eerst door de gemeente middels een quick-scan worden beoordeeld of onderzoek zinvol is.

Gezien de omvang van het plangebied (1.500 m²) worden vrijstellingsgrenzen behorende bij een hoge en middelhoge archeologische verwachting (2.500 m²) niet overschreden; ook worden er op basis van een QuickScan geen ondergrondse bouwhistorische waarden in het plangebied verwacht. Vanwege de beperkte omvang van het plangebied hoeven er derhalve geen planregels opgenomen te worden ten aanzien van de archeologie.

4.3.4 Cultuurhistorie; beleid

Vanaf 1 januari 2012 is het verplicht om in ruimtelijke plannen rekening te houden met cultuurhistorische waarden. Om een stabiele en meer structurele basis te geven aan de borging van cultuurhistorie in de ruimtelijke ordening, is per 1 januari 2012 aan artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) toegevoegd dat gemeenten bij het vaststellen van bestemmingsplannen niet alleen rekening moeten houden met cultuurhistorische waarden onder de grond (archeologische waarden), maar ook met waarden boven de grond. Dat betekent dat gemeenten een analyse moeten maken van de cultuurhistorie in een bestemmingsplangebied, en daar conclusies aan moeten verbinden die in het bestemmingsplan verankerd worden.

Cultuurhistorische waarden omvatten meer dan alleen bouwhistorische objecten en monumenten waarop tot voorheen vaak alleen de aandacht lag in bestemmingsplannen. Door middel van een historisch-geografische inventarisatie dienen ook cultuurlandschappelijke structuren en elementen in beeld gebracht moeten worden, zoals oude infrastructuur, verkavelingsstructuren en elementen daarin zoals houtwallen, beeklopen en essen, en moet ook gedacht worden aan het stedenbouwhistorische karakter van wijken en gebieden. Belangrijk is om na te gaan wat het 'eigene' van een gebied is en om dat met al zijn elementen en structuren in beeld te brengen.

De resultaten van de inventarisatie worden gewogen, om een antwoord te geven op de vraag welke ruimtelijke ontwikkelingen in een gebied toelaatbaar worden geacht. Dit wordt vervolgens uitgewerkt binnen het instrument dat de burgers bindt: het bestemmingsplan.

De gemeente Hengelo heeft nog geen specifiek beleid dat de aanpassing van de Bro regelt. In dit bestemmingsplan wordt met de inventarisatie van cultuurhistorische waarden echter voorzien in de eisen volgens het Bro.

4.3.5 Cultuurhistorie in het plangebied

4.3.5.1 Historische ontwikkeling van het plangebied

Het plangebied ligt in de voormalige marke Woolde. Als onderdeel van de gemeente Hengelo viel de marke Woolde onder het richterampt Delden. Tot het begin van de 19e eeuw maakte het plangebied deel uit van de woeste gronden in het buitengebied van Hengelo. Op de eerste kadastrale kaart (circa 1832, afbeelding 8) bestond het plangebied destijds uit gras-, en bouwland.

Afbeelding: Situatie van het plangebied rond 1832 (blauw omljnd).

Met de versnippering van de percelen in de 20e eeuw zijn de oorspronkelijke structuren binnen het plangebied verdwenen.

4.3.5.2 Historisch geografische kenmerken

Er zijn geen historisch-geografische kenmerken en structuren in het plangebied meer aanwezig.

4.3.5.3 Gebouwde objecten en monumenten

Hengelo heeft 80 rijksmonumenten (RM), ca. 130 gemeentelijke monumenten (GM), 35 beschermd gemeentelijk karakteristieke panden (BGKP) en een beschermd dorpsgezicht, Tuindorp 't Lansink. Het plangebied maakt deel uit van dat Tuindorp 't Lansink, dat een van rijkswege beschermd dorpsgezicht is.

Daarnaast zijn door het rijk in het kader van de wederopbouw twee aandachtsgebieden aangewezen. Dit zijn de binnenstad en Klein Driene/de Noork. Inmiddels zijn in het buitengebied en in het beschermd Tuindorp 't Lansink ca. 500 karakteristieke objecten aangewezen. Tevens heeft de Erfgoedcommissie een lijst van waardevolle panden opgesteld (W). Deze objecten hebben geen juridische status, maar zijn bedoeld om de eigenaren bewust te maken van hun waardevol bezit. Binnen het plangebied zijn geen objecten als beschermd of karakteristiek aangewezen.

4.3.5.4 Beleid en aanbevelingen cultuurhistorie

Er is een omgevingsvergunning nodig om binnen een beschermd stads- of dorpsgezicht te (ver)bouwen of te slopen (artikel 2.1 lid 1 onder h van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)). Voor cultuurhistorische structuren en objecten gelden er geen verdere specifieke aanbevelingen.

4.4 Milieu

4.4.1 Bedrijven en milieuzonering

4.4.1.1 Algemeen

Om te voorkomen dat bedrijvigheid ter plaatse van woningen en andere gevoelige functies ontoelaatbare overlast veroorzaakt en om te voorkomen dat bedrijven onevenredige inspanningen moeten leveren om aan milieuregels te kunnen voldoen, moet tussen deze functies voldoende ruimtelijke scheiding worden aangehouden (zogenoemde milieuzonering). De VNG uitgave Bedrijven en Milieuzonering (uitgave 2009; verder genoemd de VNG-richtlijn) geeft algemeen geaccepteerde richtlijnen voor zoneringafstanden bij nieuwe ruimtelijke plannen.

4.4.1.2 Beoordeling

Op het perceel Beckumerstraat 3 wordt wonen en werken mogelijk gemaakt. Het betreft kleinschalige bedrijvigheid door de bewoner van het pand. Gelet op de omgeving kan categorie 1 bedrijvigheid worden toegestaan. Het is een vrijstaand pand; aan de geadviseerde afstand van 10 meter wordt echter niet voldaan. In de huidige situatie zijn echter categorie 1 en 2 activiteiten toegestaan en tot voor kort was een tot een categorie 3.1 metaalbedrijf toegestaan. Het betreft dan ook een flinke verbetering van de situatie. Bovendien moet (uiteraard) aan de normen uit het Activiteitenbesluit worden voldaan. Het is dan ook niet aannemelijk dat de functie wonen en werken het goede woon- en leefklimaat verstoort.

Aan de overkant van de Willem de Clercqstraat staan gebouwen van het ROC. Voor scholen geldt een geadviseerde afstand van 30 meter. Het perceel aan de Willem de Clercqstraat 55 ligt op ca. 15 meter. Het betreft echter een open ruimte tussen andere woningen. Voor de school betekent het dan ook geen verslechtering van de situatie. Bovendien zijn aan die kant alleen theorielokalen aanwezig en is er geen buitenruimte waar zich studenten bevinden. De school geeft dan ook geen verstoring van het woon- en leefklimaat.

De gronden naast het perceel Beckumerstraat 5 hebben (nu nog) de bestemming maatschappelijk vanwege de aanwezigheid van de voormalige school. De school is niet meer als zodanig in gebruik en zal hoogstwaarschijnlijk een woonfunctie krijgen.

Verder bevindt zich in de omgeving geen bedrijvigheid die invloed heeft op het plangebied.

4.4.2 Bodem

4.4.2.1 Algemeen

Ten behoeve van de transactie en de herontwikkeling van de Beckumerstraat 3/ Willem de Clercqstraat 55 in Hengelo is ter plaatse is een bodemonderzoek uitgevoerd (Verkenkend en nader bodemonderzoek Beckumerstraat 3 te Hengelo; Aveco de Bondt; R-EGZ-403-181244; 7 nov 2018, opgenomen in bijlage 2 bij deze toelichting). Op basis van de resultaten van de bodemonderzoek kan de conclusie worden getrokken dat de locatie niet geheel vrij is van bodemverontreiniging.

4.4.2.2 *Willem de Clercqstraat 55*

Op een drietal plekken op het perceel D15450 zijn sterk verhoogde gehalten aan koper aangetoond. Op een tweetal plaatsen overschrijden de gemeten gehalten ook de lokale maximale waarden (LMW). Het totaalvolume van grond welke verhoogd is ten opzichte van de LMW is geschat op circa 10 m³. Hiermee is geen sprake van een geval van ernstige bodemverontreiniging.

Uit een toetsing is gebleken dat de verhoogde kopergehalten niet leiden tot een onaanvaardbaar risico voor mens, ecologie of verspreiding. Bij grondverzet ter plaatse van de koperverontreiniging wordt aanbevolen een plan van aanpak op te stellen hoe op een verantwoorde wijze wordt omgegaan met de verontreinigde grond.

4.4.2.3 *Beckumerstraat, terreindeel D15452*

Ter plaatse van een voormalige saneringslocatie op het zuidoostelijk terreindeel (D15452) is in de ondergrond een sterk verhoogde gehalte aan minerale olie aangetoond. De omvang van de verontreiniging is niet nader in beeld gebracht.

Bij wijziging van bestemming naar Wonen en bij handhaving van het huidige gebruik (garage, schuur) en de aanwezigheid van een aaneengesloten verharding (betonvloer) zijn geen risico's te verwachten.

4.4.2.4 *Conclusie*

Op basis van het uitgevoerde onderzoek en met inachtneming van de sanering ter plaatse van D15450 en voortzetting van het huidige gebruik ter plaatse van D15452 kan worden verwacht dat de bodemkwaliteit geen belemmering vormt voor de uitvoerbaarheid van de ontwikkeling.

Bij een eventuele wijziging van gebruik ter plaatse van D15452 wordt geadviseerd de verontreiniging met minerale olie nauwkeuriger in beeld te brengen middels een aanvullend bodemonderzoek.

4.4.3 **Geluid**

4.4.3.1 *Algemeen*

De 'Nota geluid, herziening 2015' van de gemeente Hengelo heeft als uitgangspunt dat de geluidbelasting het goede woon-en leefklimaat niet mag verstoren. Dit betekent niet voor alle delen van Hengelo hetzelfde. Bewoners van bijvoorbeeld de binnenstad of bewoners langs een drukke invalsweg zullen andere verwachtingen hebben dan bewoners van specifieke woongebieden. Daarom zijn in Hengelo vijf gebiedstypen onderscheiden:

- Wonen;
- Binnenstad en winkelgebieden;
- Industrie en bedrijven;
- Buitengebied en stadsparken;
- Verkeerszones.

Per gebiedstype zijn ambitie- en plafondwaarden vastgesteld. De ambitiewaarde is het geluidniveau dat wordt nagestreefd. De plafondwaarde is het maximale niveau dat onder voorwaarden kan worden toegestaan.

De Wet geluidhinder (Wgh) definieert zones langs industrieterreinen, wegen en spoorwegen. Bij het realiseren van woningen en andere geluidsgevoelige bestemmingen binnen een zone moet een akoestisch onderzoek worden uitgevoerd en moet de wettelijke geluidgrenswaarde in acht worden genomen.

4.4.3.2 *Wegverkeerslawaai*

Het plangebied ligt binnen de wettelijke zone van de Lansinkesweg / Julianalaan, een 50 km weg. Het perceel aan de Willem de Clercqstraat 55 ligt op ruim 90 meter van de weg. De verkeersmilieukaart geeft op basis van de geprognosticeerde verkeersintensiteit in 2030 op het naastgelegen pand aan de kant van de Lansinkesweg een geluidbelasting van 48,5 dB en aan de andere kant (nummer 53) een geluidbelasting 48,1 dB. Het is dan ook niet aannemelijk dat de geluidbelasting van de te realiseren woning op nummer 55 hoger is dan 48,5 dB, wat wordt afgerond 48 dB (= de wettelijke voorkeursgrenswaarde en ambitiewaarde voor woongebieden uit het gemeentelijk geluidbeleid).

Het perceel aan de Beckumerstraat 3 ligt op ca. 80 meter van de Lansinkesweg, maar wordt veel sterker afgeschermd door tussenliggende bebouwing. Ook daar is de geluidbelasting niet hoger dan 48 dB.

De Beckumerstraat en de Willem de Clerckstraat zijn 30 km wegen en hebben daarom geen wettelijke zone. Deze wegen hebben geen doorgaande functie, de verkeersintensiteit is gering. De geluidbelasting van deze wegen is beperkt; de reguliere geluidwering is voldoende om te waarborgen dat het binnenniveau van 33 dB niet zal worden overschreden.

4.4.3.3 Industrielawaai

Het plangebied ligt net buiten de zone van het geluidgezoneerde industrieterrein Wilderinkshoek. Het aspect Industrielawaai is daarom niet van belang.

4.4.3.4 Railverkeerslawaai

Het plangebied ligt op circa 210 meter van het spoortraject Hengelo – Delden en daarmee buiten de wettelijke zone van het spoor. Het aspect railverkeerslawaai is daarom niet van belang.

4.4.3.5 Luchtvaartlawaai

Het plangebied ligt ruim buiten de zone van het vliegveld Twente. Het aspect luchtvaartlawaai is daarom niet van belang.

4.4.4 Externe veiligheid

4.4.4.1 Algemeen

Externe veiligheid omvat het beheersen van de risico's voor de omgeving door de productie, de opslag en het gebruik van gevaarlijke stoffen (binnen bedrijven) en door het transport van gevaarlijke stoffen (via wegen, waterwegen, spoorwegen en buisleidingen). De externe veiligheidsrisico's worden enerzijds bepaald door de mogelijke effecten die een calamiteit met gevaarlijke stoffen kan hebben en anderzijds door de kans dat een calamiteit optreedt.

De normering voor de externe veiligheid rond bedrijven is vastgelegd in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi). De normering voor de externe veiligheid langs rijkswegen en spoorwegen is vastgelegd in het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt). Voor buisleidingen is de normering voor externe veiligheid vastgelegd in het Besluit Externe Veiligheid Buisleidingen (Bevb).

Het externe veiligheidsrisico wordt uitgedrukt in twee grootheden, het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. Aan het plaatsgebonden risico is een wettelijke contour verbonden waarbinnen geen nieuwe kwetsbare objecten mogen worden geprojecteerd. Het groepsrisico is de kans dat een groep personen dodelijk wordt getroffen door een incident met gevaarlijke stoffen.

4.4.4.2 Risicovolle bedrijven

In de omgeving van het plangebied bevinden zich geen risicovolle bedrijven.

4.4.4.3 Vervoer van gevaarlijke stoffen

Het plangebied ligt op circa 210 meter van het spoortraject Hengelo – Delden en op 280 meter van het spoortraject Hengelo - Almelo. Over beide traject worden gevaarlijke stoffen vervoerd, vooral brandbare vloeistoffen en brandbare gassen. Gelet op de afstand is het plasbrandscenario (brandbare stoffen) niet relevant. Het gebied ligt ook buiten de 200 meter die relevant is in verband met het explosiescenario (brandbaar gas). Omdat de afstand groter is dan 200 meter hoeft op grond van het Bevt rekening hoeft het groepsrisico niet berekend te worden en volstaat een beperkte groepsrisicoverantwoording. Beide woningen hebben vluchtmogelijkheden vanaf het spoor; verdere maatregelen zijn niet nodig. Het gebied ligt binnen de zone waarin een calamiteit met toxische stoffen relevante effecten kan hebben. Van deze stoffen worden echter slechts heel beperkte hoeveelheden vervoerd; het risico op een dergelijk scenario is dan ook heel klein. De maatregelen bij een dergelijke calamiteit zijn ramen en deuren sluiten en ventilatie uitschakelen. Ook wat dit aspect betreft zijn extra voorzieningen niet nodig en volstaat de reguliere brandweerzorg.

4.4.5 Luchtkwaliteit

In titel 5.2 van de Wet milieubeheer zijn de luchtkwaliteitseisen opgenomen die het bevoegd gezag bij het nemen van ruimtelijke en infrastructurele besluiten in de besluitvorming moet betrekken.

Indien het project:

- niet leidt tot overschrijdingen van de grenswaarden en/of;
- niet leidt tot een verslechtering van de luchtkwaliteit en/of;
- 'niet in betekende mate' bijdraagt aan verslechtering van de luchtkwaliteit en/of;
- onderdeel is van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit;

is luchtkwaliteit geen belemmering voor het plan.

Een woningbouwplan draagt op grond van de ministeriële regeling niet in betekende mate bij aan de luchtkwaliteit als minder dan 1500 woningen worden gerealiseerd. Voorliggend plan ligt ruim onder deze grens. Het aspect luchtkwaliteit vormt dan ook geen belemmering.

4.4.6 (Radar)Obstakel- en verstoringsgebieden

Het plangebied ligt binnen het radarverstoringsgebied van het radarstation Twente en binnen het gebied waar op grond van het luchthavenbesluit Twente Airport beperkingen gelden in verband met de vliegveiligheid:

- Op grond van artikel 2.4. van de Regeling algemene regels ruimtelijke ordening (bouwbeperking radarverstoringsgebieden) geldt een hoogtebeperking bepaald door een denkbeeldige rechte lijn die wordt getrokken vanaf de top van de radarantenne oplopend met 0,25 graden. Voor de punt van het Hengelose grondgebied dat het dichtst bij het radarstation ligt, betekent dat een bouwhoogte van maximaal 88 meter boven NAP. Voor verder weg gelegen delen geldt uiteraard een grotere maximale bouwhoogte.
- In bijlage V-6A (kaartdelen 1 en 2) van het luchthavenbesluit zijn opgenomen de maximale bouwhoogtes die moeten worden aangehouden in verband met de vliegveiligheid (de Obstakel Limitatieve Vlakken). De hoogtebeperkingen betreffen 80 meter boven NAP in het deel van het Hengelose grondgebied dat het dichtst bij het vliegveld ligt tot 185 meter in verder weg gelegen delen.
- In bijlage V-6B (kaartdelen 1 en 2) van het luchthavenbesluit zijn opgenomen de maximale bouwhoogtes die moeten worden aangehouden in verband met de naderings- en vertrekroutes (obstakelvlakken voor nadering en vertrekroutes). Deze gebieden beslaan slechts een beperkt deel van het Hengelose grondgebied en geven in die delen een beperking van de bouwhoogte van 80 tot 180 meter boven NAP.

De maximale bouwhoogtes die dit bestemmingsplan mogelijk maakt zijn ruim lager dan 60 meter. De bouwregels en de afwijkingsbevoegdheid staan geen bouwhoogtes toe die strijdig zijn met bovengenoemde hoogtebeperkingen.

4.5 Economische uitvoerbaarheid

Voor de Beckumerstraat is een kostendekkende grondexploitatie opgesteld, welke correspondeert met de uitgangspunten zoals in het bestemmingsplan zijn verwoord. De grondexploitatie is op 27 Oktober 2020 separaat door de Raad vastgesteld.

Bij de uitwerking van het bestemmingsplan wordt de economische uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan gewaarborgd middels de in de grondexploitatie opgenomen uitgangspunten. Bepalend is dat de geraamde grondopbrengsten op basis van het grondgebruik daadwerkelijk worden gerealiseerd. De grootste verkoop is al gerealiseerd door de verkoop van de Tuindorpschool.

Hoofdstuk 5 Het bestemmingsplan

5.1 Uitgangspunten

In de voorgaande hoofdstukken is de herontwikkeling van het plangebied beschreven. Deze ontwikkeling krijgt zijn juridische vertaling in het onderhavige bestemmingsplan. In dit bestemmingsplan worden de gebruiks- en bebouwingsmogelijkheden binnen het plangebied geregeld. Het bestemmingsplan geeft aan voor welke doeleinden gronden zijn bestemd.

5.2 Het digitale bestemmingsplan

Volgens het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) wordt een bestemmingsplan met de daarbij behorende toelichting langs elektronische weg vastgelegd. Het bestemmingsplan wordt in die vorm ook vastgesteld, tegelijk met een volledige analoge verbeelding van het bestemmingsplan op papier. Indien de digitale en de analoge verbeelding tot interpretatieverschillen leiden, is de digitale verbeelding beslissend.

Het Bro laat echter de feitelijke digitale werkwijze voor een groot gedeelte over aan een ministeriële regeling, de Regeling standaarden ruimtelijke ordening 2012, met de daarbij behorende standaarden. Het gaat daarbij om de inrichting, de vormgeving, de verbeelding, de beschikbaarstelling, de authenticiteit, de integriteit, de volledigheid, de vaststelling en de bekendmaking van de digitale ruimtelijke informatie. De regeling bestaat uit een set normen (die verplicht zijn voorgeschreven) en een pakket aan praktijkrichtlijnen die uitleggen hoe de verplichte normen toegepast kunnen worden.

Voorliggend bestemmingsplan voldoet aan alle verplichte onderdelen van de standaarden.

5.3 Planopzet

Het juridisch bindend gedeelte van het bestemmingsplan bestaat uit de regels en bijbehorend GML-bestand waarin de geometrisch bepaalde planobjecten zijn vervat. Het .GML-bestand en de regels dienen in samenhang te worden bekeken.

De regels zijn onderverdeeld in vier hoofdstukken:

1. Inleidende regels;
2. Bestemmingsregels;
3. Algemene regels;
4. Overgangs- en slotregels.

In het navolgende worden de regels per hoofdstuk toegelicht.

5.3.1 Inleidende regels

Hoofdstuk 1 bevat de inleidende regels. Deze regels gelden voor het gehele plangebied.

5.3.1.1 Begrippen

Dit artikel bevat de definities van de in de regels gebruikte begrippen, waarmee een eenduidige interpretatie van deze begrippen is vastgelegd.

5.3.1.2 Wijze van meten

De "wijze van meten" geeft onder meer regels waar mag worden gebouwd en hoe voorkomende eisen betreffende de maatvoering begrepen moeten worden.

5.3.2 Bestemmingsregels

Hoofdstuk 2 van de regels bevat de juridische vertaling van de verschillende bestemmingen die voorkomen in het plangebied. Voor ieder gebied op de verbeelding is de bestemming aangegeven. In de regels is onder andere aangegeven welk gebruik is toegestaan, wat er gebouwd mag worden en wat verboden is. Hieronder worden de verschillende bestemmingen en dubbelbestemmingen toegelicht.

5.3.2.1 *Tuin*

De voortuinen van de woningen maken een essentieel deel uit van de hoofdstructuur van Tuindorp 't Lansink. Om het waardevolle straatbeeld zoveel mogelijk te benadrukken, worden deze voortuinen bestemd tot 'Tuin'. Ook het gedeelte tussen de woningen, dat vrij moet blijven van bebouwing, krijgt deze bestemming (de zogenaamde zijtuinen). Op deze gronden is geen bebouwing toegestaan, met uitzondering van tuinmuurtjes. Op de gronden met de bestemming 'Tuin' mag niet in de voortuin worden geparkeerd. Wel mag in ondergeschikte mate (half-)verharding worden aangelegd, zoals bijvoorbeeld een paadje naar de achtertuin of de voordeur.

5.3.2.2 *Wonen*

Op de gronden met de bestemming Wonen is het toegestaan om woningen te realiseren. Op de verbeelding zijn onder andere bouwgrenzen, maximum en minimum bouw- en goothoogte en het maximum aantal wooneenheden opgenomen. De voorgevel aan de Beckumerstraat 3 heeft de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - te behouden voorgevel" gekregen om ervoor te zorgen dat deze behouden moet blijven.

Voor de woning aan de Beckumerstraat 3 is een aanduiding 'bedrijf aan huis' gekregen. Bij deze kavels is 250m² aan bedrijf aan huis toegestaan.

5.3.2.3 *Waarde - Archeologie hoog*

De gronden met de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie hoog' zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor de instandhouding en bescherming van archeologische waarden.

5.3.2.4 *Waarde - Archeologie middel*

De gronden met de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie middel' zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor de instandhouding en bescherming van archeologische waarden.

5.3.2.5 *Waarde - Beschermd dorpsgezicht*

De dubbelbestemming 'Waarde - Beschermd dorpsgezicht' is opgenomen ten behoeve van het beschermde dorpsgezicht voor Tuindorp 't Lansink. De dubbelbestemming is gelegen over het gedeelte van het plangebied dat deel uitmaakt van het door het Rijk aangewezen beschermd dorpsgezicht. In dit artikel zijn aanvullende bepalingen opgenomen die specifiek voor het beschermd gezicht gelden. Daarbij valt te denken aan een verplichting om een omgevingsvergunning aan te vragen voor handelingen die mogelijk de instandhouding van het beschermd gezicht kunnen schaden. Voorbeeld hiervan is de sloop van panden. Dit zou, na verlening van een omgevingsvergunning, onder voorwaarden wel kunnen, mits er voor de invulling van de locatie van het te slopen pand een omgevingsvergunning is verleend. Op deze wijze wordt voorkomen dat in het beschermd dorpsgezicht gaten ontstaan die afbreuk doen aan de voor het gebied van toepassing zijnde waarden.

Door het toegenomen autobezit en -gebruik zijn veel grasbermen inmiddels verdwenen. Van de groene aanplant van destijds zijn inmiddels bomen omgewaaid, ziek geworden of aan het einde van hun levensduur. Voorts neemt de concentratie kabels en leidingen inmiddels zo veel ruimte in dat er voor bomen geen, of te weinig ruimte meer overblijft. Derhalve heeft een inventarisatie plaatsgevonden van beeldbepalende bomen teneinde deze beter te beschermen dan in het voorgaande bestemmingsplan het geval was. De beeldbepalende bomen zijn geïnventariseerd en voorzien van de aanduiding 'beeldbepalende boom'. gebaseerd op hun grootte. De symbolen uit het bestemmingsplan Tuindorp uit 2005 zijn niet langer mogelijk in verband met de digitalisering van bestemmingsplannen, dus is gekozen voor een aanduiding in de vorm van een vlak. De begrenzing van het vlak is tot stand gekomen door de feitelijke diameter van de boom met 1,5 meter te vergroten. In andere gevallen is de grootste boom binnen een groenstructuur als maatgevend beschouwd. Op deze wijze wordt de potentiële groei van de boom gedurende de planperiode beschermd. Bij de inventarisatie van beeldbepalende bomen is gekeken naar de exemplaren die de opbouw en het karakter van de wijk Tuindorp 't Lansink versterken. De beeldbepalende bomen accentueren de structuur in de wijk, dragen daarmee bij aan de herkenbaarheid en voegen er het verticale groene element aan toe. In sommige gevallen zijn ook bomen op particulier terrein aangemerkt als 'beeldbepalend', daar waar zij mede aan dit karakter bijdragen. Deze bomen worden planologisch beschermd vanwege het feit dat ze dus beeldbepalend zijn voor de wijk. Daarbij is ook het belang van de boom op die specifieke locatie meegenomen.

5.3.3 Algemene regels

Hoofdstuk 3 bevat de algemene regels. Deze gelden voor het gehele plangebied.

5.3.3.1 Anti-dubbeltelregel

De anti-dubbeltelregel is opgenomen om ervoor te zorgen dat grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is of alsnog kan worden gegeven, bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing wordt gelaten.

5.3.3.2 Algemene gebruiksregels

Dit artikel regelt enkele aspecten met betrekking tot het gebruik van gronden.

5.3.3.3 Algemene afwijkingsregels

Door middel van de algemene afwijkingsbevoegdheid kunnen burgemeester en wethouders bij het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van de bestemmingsplanregels voor onder andere geringe overschrijding van bepaalde bouwregels, alsmede voor kunstobjecten, bouwwerken van openbaar nut, telecommunicatievoorzieningen enzovoort. Deze bevoegdheid vergroot de flexibiliteit van het plan.

5.3.3.4 Overige regels

In dit artikel zijn de regels opgenomen met betrekking tot het parkeren, laden en lossen.

5.3.4 Overgangs- en slotregels

Hoofdstuk 4 bevat regels omtrent overgangsrecht en de slotregel. Deze gelden voor het hele plangebied.

5.3.4.1 Overgangsrecht

Dit artikel regelt ten aanzien van gebouwen en van gebruik dat bestaande gebouwen of bestaand gebruik dat afwijkt van het plan, onder voorwaarden mag worden voortgezet.

5.3.4.2 Slotregel

In dit artikel staat de naam van het bestemmingsplan.

5.4 Handhaving van het plan

Het ontwikkelen van beleid en de vertaling hiervan in een bestemmingsplan heeft weinig zin, indien na de vaststelling van het bestemmingsplan de regels van het plan niet gehandhaafd (kunnen) worden. Daarom is het belangrijk al tijdens het opstellen van een bestemmingsplan aandacht te besteden aan de handhaafbaarheid van de opgestelde regels. Hierbij is een aantal punten in het bijzonder van belang:

1. Voldoende kenbaarheid van en draagvlak voor het bestemmingsplan

Een goed handhavingsbeleid begint bij de kenbaarheid van het bestemmingsplan bij degenen die het moeten naleven. De inhoud van het plan kan slechts gehandhaafd worden, indien het beleid en de regeling in grote kring ondersteund wordt door de gebruikers van het bestemmingsplan. Een algemene positieve benadering van het bestemmingsplan is om die reden wenselijk. Uiteraard zal niet iedereen zich kunnen vinden in elk onderdeel van het plan.

2. Realistische en inzichtelijke regeling

Een juridische regeling dient inzichtelijk en realistisch te zijn. Dat wil zeggen, dat het plan niet onnodig beperkend of inflexibel dient te zijn. De regels dienen niet meer, maar ook niet minder te regelen dan noodzakelijk is.

3. Actief handhavingsbeleid

Het sluitstuk van een goed handhavingsbeleid is voldoende controle op de feitelijke situatie in het plangebied. Indien de regels worden overtreden moeten adequate maatregelen worden getroffen. Indien dit wordt nagelaten ontstaat een grote mate van rechtsonzekerheid.

5.5 Verder verloop van de procedure

5.5.1 Verder verloop van de procedure

Conform de Wet ruimtelijke ordening zullen de volgende stappen worden ondernomen:

Het vastgestelde bestemmingsplan ligt gedurende 6 weken ter inzage. Gedurende deze termijn is beroep mogelijk bij de Raad van State; indien geen beroep is ingesteld bij de Raad van State treedt de beslissing van de gemeenteraad in werking daags na afloop van de beroepstermijn.

Bijlagen bij de toelichting

Bijlage 1 Quicksan ecologie

Toetsing Wet natuurbescherming

Ontwikkelingen Machinefabriek Vos en Tuindorpschool Hengelo

Eelerwoude werkt

met passie aan een mooi

en groen Nederland

Opdrachtgever:

Gemeente Hengelo
De heer R. ter Beek
Burg. van der Dussenplein 1
7551 EB Hengelo

Opdrachtnemer:

Eelerwoude
[Onze vestigingen](#)
088-1471100
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 200250
Datum: 09-04-2020
Projectleider: M. Hoofd
Opgesteld: R. Kroeskop
Gecontroleerd: M. Hoofd
Status: Definitief
Versie: 1

© 2020 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding.....	4
2	Huidige situatie en ontwikkeling.....	5
2.1	Huidige situatie.....	5
2.2	Voorgenomen ontwikkeling.....	5
3	Natuurwetgeving en -beleid.....	10
3.1	Inleiding.....	10
3.2	Bescherming van soorten.....	10
3.3	Bescherming van gebieden.....	10
3.4	Bescherming van houtopstanden.....	11
3.5	Natuurnetwerk Nederland.....	12
4	Methode.....	13
4.1	Bureauonderzoek.....	13
4.2	Terreinbezoek.....	13
5	Beschermde soorten.....	15
5.1	Planten.....	15
5.2	Zoogdieren.....	15
5.2.1	Vleermuizen.....	15
5.2.2	Overige zoogdieren.....	19
5.3	Vogels.....	20
5.4	Reptielen en amfibieën.....	22
5.5	Vissen.....	22
5.6	Ongewervelden.....	23
6	Conclusie.....	24
6.1	Bescherming soorten.....	24
6.2	Bescherming gebieden.....	24
6.3	Bescherming houtopstanden.....	24
6.4	Natuurnetwerk Nederland.....	25
6.5	Geldigheid rapportage.....	25
	Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving.....	27

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Hengelo is voornemens om een aantal panden langs de Beckumerstraat en Willem de Clerqstraat te Hengelo te slopen of te ontwikkelen.

In verband met deze voorgenomen ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van de natuurbescherming.

Eerste stap in deze toetsing is het uitvoeren van een verkennend onderzoek. Op basis van een bureauonderzoek en een veldbezoek wordt aan de hand van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermd gebied en plant- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen. Voorliggende rapportage gaat hier verder op in.

2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt ten zuidwesten van de stad Hengelo in de provincie Overijssel en ligt in de wijk Tuindorp (zie afbeelding 1 voor de ligging van het plangebied). Het plangebied bestaat uit 2 panden (waarvan 1 pand bestaat uit 2 adressen); Beckumerstraat 3, Beckumerstraat 15 en Willem de Clerqstraat 55. De bebouwing op de Beckumerstraat 3 (genaamd Machinefabriek Vos) dateert uit 1955 en is momenteel in gebruik als opslagruimte. De bebouwing op de Willem de Clerqstraat 55 zit aan de noordkant vast aan het pand van de Machinefabriek Vos en heeft ook een bedrijfsfunctie. Het gebouw op de Beckumerstraat 15 is monumentaal en dateert uit 1929. Het gebouw is momenteel in gebruik als onderwijsinstelling (Tuindorpschool) (BAG Viewer, 2020). Aan de achterzijde (oostzijde) van de Tuindorpschool is een bijgebouw aanwezig, dit bijgebouw is in het verleden bij de school aangebouwd.

Binnen het plangebied is groen aanwezig aan de voorzijde van de Tuindorpschool, in de vorm van een voortuin en hoog opgaande solitaire bomen. Verder is het plangebied bestraat en aan de noordkant van de Tuindorpschool is een speelplein aanwezig met een fietsenstalling. Langs de Beckumerstraat en Willem de Clerqstraat is laanbeplanting aanwezig van lindebomen. Watervoerende elementen zoals sloten en poelen zijn binnen het plangebied niet aanwezig. Verlichting concentreert zich voornamelijk langs de wegen in de wijk. In afbeelding 2 worden enkele foto's van de Tuindorpschool weergegeven en in afbeelding 3 worden foto's getoond van de Machinefabriek Vos.

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

De gemeente Hengelo is voornemens de panden binnen het plangebied te ontwikkelen of te slopen. De volgende ontwikkelingen binnen het plangebied zijn bekend:

1. Beckumerstraat 15 (Tuindorpschool). Dit pand wordt verkocht en herontwikkeld, men zal wijzigingen aanbrengen aan de binnenzijde van het pand. De kozijnen en de ramen van dit pand zullen waarschijnlijk ook vervangen worden. Er worden, voor zover bekend, geen werkzaamheden verricht aan het dak of aan de spouwmuur. Wel wordt mogelijk een bijgebouw van de school gesloopt. De fietsenstalling op het schoolplein wordt ook gesloopt.
2. Willem de Clerqstraat 55. Dit pand zal volledig gesloopt worden.

De gemeente Hengelo laat voor het pand aan de Beckumerstraat 3 (Machinefabriek Vos) een aanvullend bouwkundig onderzoek uitvoeren om te bepalen of over wordt gegaan tot verkoop of sloop van het pand. Ook de conclusies uit deze quickscan met betrekking tot dit pand wegen mee in de besluitvorming rond slopen of verkopen.

Het groen aan de voorzijde van de Tuindorpschool blijft met de ontwikkelingen gehandhaafd, er zullen geen groene elementen verwijderd worden. Afbeelding 4 toont een overzichtskaart van de voorgenomen plannen aan de hand van een luchtfoto en een topografische kaart.

Abbeelding 1. Ligging plangebied. Boven met topografische kaart (van Aalst, 2020), onder met luchtfoto 2018 (ESRI, 2020).

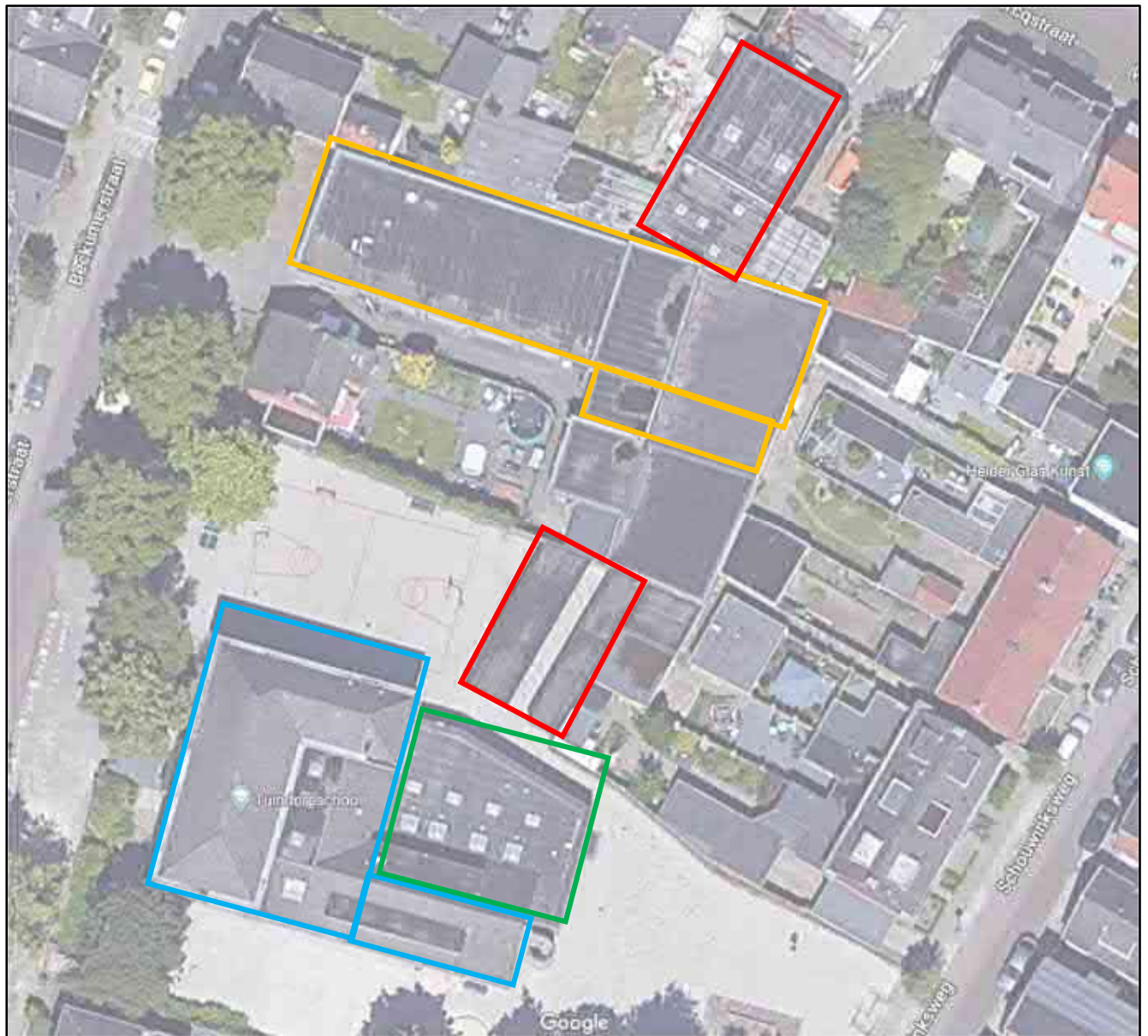

Afbeelding 2. Foto's van de Tuindorpschool, Beckumerstraat 15. Situatie op 11 maart 2020.

Afbeelding 3. Foto's van Machinefabriek Vos, Beckumerstraat 3 én Willem de Clerqstraat 55. Situatie op 11 maart 2020.

Afbeelding 4. Blauwe omlijning: deel van het pand wordt gerenoveerd, voor zover bekend vinden er geen werkzaamheden plaats aan het dak en aan de spouwmuur. Groene omlijning: bijgebouw van de school wordt mogelijk gesloopt. Rode omlijning: objecten worden gesloopt. Oranje omlijning: objecten worden mogelijk gesloopt/deels gesloopt of gerenoveerd. Alle groene elementen op deze kaart blijven voor en na de ontwikkeling gehandhaafd. Fotobron: Google Maps, 2020

3 Natuurwetgeving en -beleid

3.1 Inleiding

De Wet natuurbescherming bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn het bevoegd gezag. Alleen bij ruimtelijke ingrepen op een beperkt aantal terreinen is het Rijk het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied.

3.2 Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “andere soorten”. Daarnaast zijn landelijk van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd. Elk beschermingsregime heeft zijn eigen verbodsbepalingen.

Voor ieder ruimtelijk plan is het verplicht om te toetsen of deze leidt tot overtreding van de betreffende verbodsbepalingen. Wanneer er sprake is van een overtreding dient er onderzocht te worden of er een vrijstelling geldt dan wel of het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk is. Bijlage 1 gaat verder in op het wettelijk kader bij toetsing aan de Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming.

Gevolgen plangebied

De bescherming van soorten is overal en altijd van toepassing bij ontwikkelingen. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten en welke effecten de voorgenomen ontwikkeling heeft op deze soorten.

3.3 Bescherming van gebieden

Met het onderdeel gebiedenbescherming worden binnen de Wet natuurbescherming de Natura 2000-gebieden beschermd. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Activiteiten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden.

Gevolgen plangebied

Niet stikstof-gerelateerde effecten

In de directe omgeving van het plangebied ligt een Natura 2000-gebied. Op ongeveer 4.5 km afstand (hemelsbreed) ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Lonnekermeer (AERIUS, 2020). De aard van de voorgenomen plannen maakt dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen plannen is er geen sprake van mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming wordt voor niet stikstof-gerelateerde effecten daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

De aard van de ontwikkeling is dusdanig klein en de afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied dusdanig groot dat een stikstof-gerelateerd effect op één of meerdere Natura-2000 gebieden onwaarschijnlijk is. Een AERIUS-berekening is echter altijd noodzakelijk om de precieze uitstoot en depositie van stikstof, en de gevolgen daarvan op Natura 2000-gebieden te bepalen (AERIUS, 2020). De gegevens die voor deze berekening noodzakelijk zijn, zijn in deze fase van de ontwikkeling nog niet beschikbaar. Een berekening dient zodra meer bekend is over de ontwikkeling (type materieel, rijbewegingen, draaiuren, etc.) te worden uitgevoerd en maakt geen onderdeel uit van deze quickscan.

3.4 Bescherming van houtopstanden

Het omhakken of rooien van bossen is gelet op de Wet natuurbescherming niet zomaar toegestaan. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder bos wordt verstaan:

- alleen bossen die buiten de 'bebouwde kom Boswet' liggen;
- alle beplantingen van bomen die groter zijn dan 10 are (1.000 m²);
- bomen in een rijbeplanting, als de rij uit meer dan 20 bomen bestaat.

De gemeente stelt de grenzen van de 'bebouwde kom Boswet' bij besluit vast. Deze grenzen kunnen afwijken van de 'bebouwde kom Verkeerswet'. Het besluit wordt door de provincie goedgekeurd. De grenzen zijn bij de gemeente na te vragen.

De bescherming van houtopstanden kent twee belangrijke instrumenten: meldingsplicht en herplantplicht. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwde kom indien kap plaatsvindt in een houtopstand. Veelal geldt een 1 op 1 herplantplicht. Provincies bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel is er geen herplantplicht.

De voorgenomen kap van een houtopstand hoeft niet gemeld te worden als het gaat om:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
 - wegbepantingen;
 - beplantingen langs waterwegen, en
 - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden.
- het dunnen van een houtopstand;

- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
- het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel;
- het vellen van houtopstanden voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- het vellen van houtopstanden en herbepanten op een wijze die is beschreven in een goedgekeurde gedragscode.

De provincie kan een kapverbod opleggen. Mag er wel worden gekapt, dan moeten er meestal ook nieuwe bomen worden aangeplant. De provincie kan een ontheffing of vrijstelling verlenen. Dit hangt ervan af of er hiervoor een provinciale verordening is opgesteld. Mogelijk is ook een omgevingsvergunning nodig. Het aanvragen van deze vergunning en het indienen van een kapmelding moet apart van elkaar uitgevoerd worden.

Gevolgen plangebied

Er worden binnen het plangebied geen bomen gekapt, alle houtige opstand binnen en rondom het plangebied blijft behouden. Een nadere toetsing van houtopstanden is daarom niet noodzakelijk.

3.5 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. In de wet heet dit de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Provincies hebben hiervoor soms een andere benaming.

Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Het Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. In of in de directe nabijheid van het NNN geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op het NNN denkbaar zijn, is het noodzakelijk een NNN-toetsing uit te voeren.

Gevolgen plangebied

Het plangebied en de directe omgeving maken onderdeel uit van het NNN of de Zone Ondernemen met Natuur en Water. Het NNN kent ook geen externe werking. Een toetsing aan het NNN-beleid wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

4 Methode

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.1 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is, indien beschikbaar, gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsinformatie;

- de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) is daarnaast geraadpleegd. De NDFF heeft meer dan honderd miljoen gevalideerde waarnemingen door heel Nederland. Deze database bevat beschermde, zeldzame tot zeer zeldzame en algemeen voorkomende plant- en diersoorten in Nederland. Voor dit plangebied is een breder gebied getrokken dan het huidige plangebied en zijn er gevalideerde waarnemingen uit het gebied opgeroepen tot 10 jaar terug.
- de landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, is gebruikt om na te gaan of nabij het plangebied in het verleden beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of data van de waarnemingen waren daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer) en kunnen daardoor betrekking hebben op waarnemingen buiten het plangebied.
- de flora- en faunadatabase van Eelerwoude is eveneens geraadpleegd. Eelerwoude heeft meerdere onderzoeken in de omgeving Hengelo breed uitgevoerd. De data van deze onderzoeken zijn opgeslagen in deze database.

4.2 Terreinbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door R. Kroeskop uitgevoerd, ecologisch adviseur bij Eelerwoude (zie kader). Het veldbezoek is uitgevoerd op 11 maart 2020 bij 13°C, helder weer en windkracht 2 Bft. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

Tijdens het eenmalige veldbezoek is gebruik gemaakt van een zaklamp om eventueel diersporen (uitwerpselen) of individuen (vleermuizen) op donkere plekken of kieren in gebouwen te kunnen opsporen.

Kader – Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

5 Beschermde soorten

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldbezoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit de literatuur en andere informatiebronnen. Vervolgens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5.1 Planten

Voorkomen en functie

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Derhalve is een deskundigenbeoordeling van de potentiële aanwezigheid van beschermde planten in het plangebied uitgevoerd op basis van een biotoopanalyse. De voortuin van de Tuindorpschool bestaat veelal uit gekweekt en gecultiveerd plantgoed. Gelet op de aanwezige terreintypen (tuin en veelal bestrating), het beheer en de functie van het plangebied is het niet waarschijnlijk dat binnen het plangebied beschermde plantensoorten voorkomen. Veel van de beschermde soorten komen nagenoeg uitsluitend voor in natuurgebieden.

Effecten en ontheffing

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Deze kunnen worden uitgesloten, waardoor geen sprake is van negatieve effecten op beschermde planten. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde flora niet noodzakelijk.

5.2 Zoogdieren

5.2.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied. In het plangebied en in de stedelijke omgeving van Hengelo kunnen de volgende vleermuissoorten voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, franjestaart, laatvlieger, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis en mogelijk ook meervleermuis.

Verblijfplaats

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen (zie kader Vleermuisverblijfplaatsen). Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - Vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Watervleermuis is voornamelijk boom bewonend en gewone grootoorvleermuis, franjestaart en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

In het plangebied zijn gebouwen aanwezig die potentieel geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. De gebouwen worden hieronder apart beschreven.

Tuindorpschool (Beckumerstraat 15)

Dit gebouw heeft aan de buitenzijde hooggaande muren met open stootvoegen. Vleermuizen kunnen via de muur en de open stootvoegen de spouwmuur van het pand bereiken. Vleermuizen houden van een constant microklimaat zonder weersinvloeden zoals vocht en tocht. Dit maakt dat ruimten in spouwmuren erg geschikt zijn voor vleermuizen om in te verblijven. De zolderruimte van dit gebouw is geïnspecteerd met een zaklamp, gewone grootoorvleermuizen kunnen bijvoorbeeld zolderruimten gebruiken om in te verblijven. Sporen of aanwijzingen die wijzen op verblijfplaatsen van vleermuizen zijn op de zolderruimte niet aangetroffen en worden gezien de constructie van het dak (kieren zijn volledig dicht gepurd) ook niet verwacht. Vleermuizen kunnen mogelijk wel onder het dakbeschoot van dit pand komen, omdat vleermuizen maar een centimeter nodig hebben om het dak onder te kunnen.

Het bijgebouw aan de achterzijde van de school heeft een plat dak waar vleermuizen niet onder kunnen komen. De muren van dit bijgebouw hebben open stootvoegen naar de spouw toe waar vleermuizen, net als de Tuindorpschool, in kunnen kruipen. De aanwezigheid van een spouwmuur in dit bijgebouw maakt dat er mogelijk vleermuizen in kunnen verblijven. Het fietsenhok, dat enkel bestaat uit een muur met een plat dak, is gezien constructie ongeschikt voor vleermuizen als verblijfplaats. Er zijn hierin geen kieren, spleten of andere nauwe ruimtes in aanwezig die gebruikt kunnen worden als verblijfplaats.

Machinefabriek Vos (Beckumerstraat 3 en Willem de Clerqstraat 55)

Ook dit gebouw heeft aan de buitenzijde een muur met een luchtspouw. Het pand bestaat uit laagbouw met een plat dak, het plafond heeft een systeemplafond met een tussenruimte van ongeveer een meter. Tijdens het veldbezoek was het niet mogelijk om deze tussenruimte binnen te kijken, omdat het plafond in de huidige situatie gesloten is. Het dak bestaat aan de zijkant uit plaatmateriaal dat volledig is afgedicht. Vleermuizen kunnen via de muur dit dak niet bereiken. Vleermuizen worden daarom niet verwacht in de dakconstructie. Wel kunnen potentiële verblijfplaatsen aanwezig zijn in de spouwdelen van de muur. Met een zaklamp is gezocht naar sporen (uitwerpselen) van vleermuizen, deze zijn niet aangetroffen.

Foerageergebied en vliegroutes

Het plangebied is in geringe mate geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Het plangebied bestaat vooral uit gebouwen, straatwerk en hekwerken. Er is relatief weinig begroeiing aanwezig. Hierdoor is het aantal insecten (het voedsel van de vleermuizen) zeer beperkt. Alleen de tuin aan de zuidzijde van de Tuindorpschool bevat beplanting en voldoende luwte voor vleermuizen om in te jagen. Het meest geschikte foerageergebied bevindt zich met name rond de groene delen van de wijk, direct buiten het plangebied. Vleermuizen gebruiken lijnvormige elementen om zich te verplaatsen tussen foerageergebied en verblijfplaatsen. Lijnvormige elementen, zoals een bomenrij of een haag/struweel, zijn binnen het plangebied niet aanwezig. Mogelijke vliegroutes buiten het plangebied zijn de laanbeplanting met linde langs de Beckumerstraat en langs de Willem de Clerqstraat, direct grenzend aan het plangebied.

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming met beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn. Het opzettelijk verstoren, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen, inclusief de functionele leefomgeving, is verboden vanuit de Wet natuurbescherming. De functionaliteit van de verblijfplaatsen van vleermuizen dienen te allen tijde gegarandeerd te blijven (zie ook kader Foerageergebieden en vliegroutes). Hierna wordt per gebouw omschreven wat de effecten van de voorgenomen ontwikkeling zijn op verblijfplaatsen van vleermuizen.

Verblijfplaatsen Tuindorpschool

Potentiële verblijfplaatsen zijn aanwezig in de spouwmuren en in de dakconstructie van de school en het bijgebouw. En zijn geen potentiële verblijfplaatsen aanwezig in de constructie van de fietsenstalling. In onderstaande opsomming worden de effecten van de voorgenomen ontwikkeling op verblijfplaatsen van vleermuizen weergegeven:

- Er zullen geen werkzaamheden plaatsvinden aan het dak en de spouwmuren van het schoolgebouw, daarom worden geen negatieve effecten verwacht op potentiële verblijfplaatsen. Nader onderzoek of een ontheffing voor vleermuizen is dan ook niet noodzakelijk.
- Indien renovatiewerkzaamheden zullen plaatsvinden aan het schoolgebouw waarbij de spouw en dak betrokken zijn, kan ook nader onderzoek noodzakelijk zijn, dit is afhankelijk van de exacte werkzaamheden.
- De fietsenstalling zal worden gesloopt, hierin bevinden zich geen potentiële verblijfplaatsen. Deze ontwikkeling heeft om die reden geen negatieve effecten op vleermuizen. Nader onderzoek of een ontheffing voor vleermuizen is dan ook niet noodzakelijk.
- Het bijgebouw zal mogelijk gesloopt worden. In het pand zijn potentiële verblijfplaatsen aanwezig. Indien het gesloopt wordt, zullen deze verblijfplaatsen verloren gaan. Nader onderzoek naar vleermuizen is bij sloop noodzakelijk.

Verblijfplaatsen Machinefabriek Vos

In beide delen van het gebouw kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in de spouwmuren. In onderstaande opsomming worden de effecten van de potentiële ontwikkelingen op verblijfplaatsen van vleermuizen weergegeven:

- Indien het pand wordt gesloopt gaan de verblijfplaatsen verloren en is nader onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk.
- Indien het pand wordt gerenoveerd waarbij werkzaamheden aan de spouw plaatsvinden is ook nader onderzoek noodzakelijk.
- Indien het pand wordt gerenoveerd zonder dat werkzaamheden aan de spouw plaatsvinden is geen nader onderzoek noodzakelijk.

Foerageergebied en vliegroutes

Met betrekking tot het foerageergebied en vliegroutes worden negatieve effecten niet verwacht. Essentieel foerageergebied is binnen het plangebied afwezig, daarnaast ontbreken lijnvormige elementen binnen het plangebied en blijft het overige groen (voortuin van de school) gehandhaafd.

Het plangebied is slechts beperkt geschikt als foerageergebied en de beplanting blijft gehandhaafd. Er worden daarom geen negatieve effecten verwacht op het foerageergebied. Nader onderzoek naar foerageergebied is niet noodzakelijk.

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een vliegroute. Negatieve effecten op vliegroutes zijn daarom uitgesloten. Een ontheffing of nader onderzoek is voor vliegroutes niet noodzakelijk.

Conclusie: afhankelijk van de exacte ontwikkeling is nader onderzoek noodzakelijk.

Kader - Foerageergebieden en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

5.2.2 Overige zoogdieren

Voorkomen en functie

Op basis van biotoop, sporen, literatuurgegevens en expertise zijn onder andere de volgende algemeen voorkomende zoogdieren binnen het plangebied aanwezig of te verwachten: konijn en diverse algemene (spits)muizen. Deze soorten kunnen het plangebied gebruiken als (onderdeel van hun) leef- en foerageergebied. Daarnaast maken een aantal van het plangebied gebruik als migratieroute. Deze soorten zijn opgenomen in de Wet natuurbescherming en vallen onder het beschermingsregime “andere soorten”. In de provincie Overijssel is voor deze soorten bij een ruimtelijke inrichting een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Provincie Overijssel heeft de vrijstelling van de ontheffingsplicht voor kleine marterachtige wezel, hermelijn en bunzing ingetrokken. Daarom is het plangebied beoordeeld en gecontroleerd op geschiktheid voor kleine marters. Hermelijn heeft als voorkeurs habitat gevarieerde natte terreinen met oppervlaktewater. De wezel en bunzing hebben als leefgebied met name drogere en kleinschalige agrarische habitats met gevarieerde bossen. Hierbij hebben kleine marterachtigen meerdere jachtgebieden nodig in de directe omgeving van hun verblijfplaats. Waar wezel en bunzing ook in buitenwijken en groene delen van dorpen en steden voorkomen, komt hermelijn maar incidenteel voor aan de randen van de bebouwde kom. Hierbij geldt wel dat kleine marterachtigen drukke omgevingen met aanwezigheid van drukke wegen, paden, recreanten en bedrijvigheid mijden. Het plangebied ligt in een stedelijke omgeving, waar dagelijks woon-werkverkeer en bedrijvigheid aanwezig is. Potentiële verblijfplaatsen als dichte houtstapels of takkenhopen zijn binnen het plangebied niet aangetroffen. In het plangebied ontbreken lijnvormige groene elementen die tot de grond reiken en dekking bieden aan kleine marters wanneer zij zich tussen jachtgebieden verplaatsen. Verblijfplaatsen van kleine marterachtigen of sporen hiervan zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen en worden op basis van het biotoop (veelal stenige omgeving met weinig groen en schuilmogelijkheden) ook niet verwacht. Vanuit recente verspreidingsgegevens (NDFF) zijn er geen waarnemingen bekend van kleine marters binnen en in de directe omgeving van het plangebied (NDFF, 2020).

Provincie Overijssel heeft per 1 december 2019 ook de vrijstelling van de ontheffingsplicht voor egel ingetrokken. Egel is een zeer algemeen voorkomende soort in Overijssel, de soort komt veel voor in dorpskernen en randen van de stedelijke omgeving. Tuinen, bosranden, struweel en loofbos, liefst met ondergroei, zijn goede leefgebieden voor deze soort. Het plangebied waarbinnen de ontwikkelingen vallen is mogelijk geschikt voor egel om te foerageren. Gezien de ligging van het plangebied in een stedelijke omgeving met rondom bebouwing en tuinen, in combinatie met de aanwezigheid van groen, kan egel binnen het plangebied voorkomen. Door het ontbreken van grote oppervlakten groen en de afwezigheid van voldoende tuingroen is het niet aannemelijk dat egel het plangebied gebruikt als essentieel leefgebied. Uiteraard kan de soort sporadisch het plangebied gebruiken om te migreren.

Een andere beschermde soort die rondom Hengelo en in de stedelijke omgeving voorkomt is steenmarter (NDFF, 2020). Er zijn geen (prooi)sporen of latrines binnen en rondom de te ontwikkelen objecten aangetroffen. Ook zijn verblijfplaatsen, of aanwijzingen hiervan niet gevonden. Het plangebied maakt mogelijk onderdeel uit van het leefgebied van steenmarter, maar betreft hier geen essentieel leefgebied voor deze soort. Vaste rust- of verblijfplaatsen van steenmarter worden uitgesloten.

Andere beschermde soorten, zoals eekhoorn en das, worden niet in het plangebied verwacht. Verblijfplaatsen en voldoende voedsel ontbreken voor deze soorten (geen parken of beplanting in de omgeving), er is geen geschikt leefgebied voorhanden en het plangebied valt buiten het bekende verspreidingsgebied.

Effecten en ontheffing

De ingreep zal naar verwachting niet leiden tot een verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende zoogdieren met het beschermingsregime “andere soorten”. Al het groen in en rondom het plangebied blijft behouden. Daarnaast is voor deze beschermde soorten bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Overijssel een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Voor bovenstaande soorten, de soorten met een bescherming als, bunzing, egel, wezel, hermelijn of steenmarter geldt dat negatieve effecten zijn uit te sluiten. Verblijfplaatsen en essentieel leefgebied zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen en worden gezien het biotoop voor de meeste soorten niet verwacht. Mogelijk maakt het plangebied wel onderdeel uit van het leefgebied van de betreffende soorten, bijvoorbeeld steenmarter en egel. Het terrein kan ook na de ontwikkelingen onderdeel blijven uitmaken van dit leefgebied. Een negatief effect op beschermde grondgebonden zoogdieren is daarom uitgesloten.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor grondgebonden zoogdieren niet noodzakelijk.

5.3 Vogels

Voorkomen en functie

Alle vogels zijn als soort beschermd in de Wet natuurbescherming. Onderscheid kan gemaakt worden tussen broedvogels, vogels met jaarrond beschermde nesten en vogels waarvan het functioneel leefgebied jaarrond beschermd is. Vogels met jaarrond beschermde nesten komen elk jaar terug bij hun nest. Dit nest mag dus ook niet buiten het broedseizoen verwijderd worden.

Broedvogels

De aangetroffen vogels binnen en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogels van de stedelijke omgeving. Onder andere de volgende vogelsoorten kunnen gebruikmaken van het plangebied; houtduif, koolmees, merel, pimpelmees, roodborst en winterkoning.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Verblijfplaatsen van vogelsoorten, of aanwijzingen (braakballen of uitwerpselen) hiertoe, die jaarrond van vaste rust- en verblijfplaatsen gebruikmaken zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. In de wijk rondom het plangebied zijn in de dakgoten wel roepende huismussen aangetroffen. De Tuindorpschool (dakrand en dakgoot) zijn voor huismus echter ongeschikt vanwege de gesloten constructie. Ook voor gierzwaluw is de Tuindorpschool niet geschikt als nestplaats. Gierzwaluwen kunnen niet onder de daklijsten van het pand komen en daarnaast heeft de school een overstek van veelal glad materiaal. Er zijn geen invliegmogelijkheden voor gierzwaluw. Machinefabriek Vos heeft een plat dak en bestaat uit laagbouw. Er zijn geen nestmogelijkheden voor huismus en gierzwaluw in het pand aanwezig. Een andere jaarrondsoort die van het plangebied gebruik kan maken is sperwer. Van sperwer is bekend dat de soort veelal jaagt in stedelijk gebied op kleine zangvogels als huismus en diverse mezen.

Vogels met jaarrond beschermd functioneel leefgebied

Van de vogels waarvan het jaarrond functioneel leefgebied is beschermd kunnen soorten als spreeuw en zwarte roodstaart voorkomen binnen het plangebied. In stedelijke gebieden vormen voor zwarte roodstaart alle gebouwen, schuttingen en tuinen een prima alternatief voor het natuurlijke habitat. Voor een zwarte roodstaart is een huis een rots en een ventilatiekanaal is een uitstekende kloof om in te broeden (Vogelbescherming Nederland, 2020). Van spreeuw is bekend dat de soort steeds meer naar de stedelijke omgeving trekt om onder het dak van woningen te broeden. Dit heeft mogelijk ook te maken dat spreeuw te weinig nestgelegenheid (holten in bomen) heeft in zijn oorspronkelijke en natuurlijke habitats

(Vogelbescherming Nederland, 2020). Het is niet aannemelijk dat een soort als spreeuw kan broeden onder het dak van de Tuindorpschool. Tijdens het veldbezoek zijn ter hoogte van de dakpannen geen ruimten (kieren door bijvoorbeeld verschoven dakpannen) gevonden waar spreeuwen onder kunnen broeden. De andere panden zijn ook niet geschikt voor spreeuw om in te broeden omdat deze panden bestaan uit platte daken zonder geschikte nestgelegenheid.

Effecten en ontheffing

Broedvogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, of nesten van vogels wegnemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren kan in veel situaties worden voorkomen dat gehandeld wordt in strijd met deze verbodsbepaling. De periode van 15 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de Wet natuurbescherming zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij de aantasting van de nestlocatie en/of de functionele leefomgeving is een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk. Een jaarrondsoort die veel in stedelijke omgeving voorkomt is sperwer. Sperwer jaagt veelal op kleine vogels als huismussen, pimpelmezen, koolmezen en andere kleine zangvogels. Sperwer komt in directe omgeving van het plangebied voor en gebruikt het plangebied in geringe mate om te jagen (NDFF, 2020).

Huismus, sperwer en gierzwaluw vallen onder deze bescherming. Gezien de voor huismus en gierzwaluw ongeschikte dakconstructie van de Tuindorpschool en het gebouw van Machinefabriek Vos worden negatieve effecten op deze jaarrondsoorten niet verwacht. Tijdens het veldbezoek zijn binnen het plangebied ook geen huismussen aangetroffen. Sperwer broedt in tuinen en parken met dichte begroeiing, dit is binnen het plangebied afwezig, derhalve blijft al het groen gehandhaafd. Negatieve effecten op jaarrondsoorten huismus, sperwer en gierzwaluw worden niet verwacht.

Vogels met jaarrond beschermd functioneel leefgebied

Voor de vogels zwarte roodstaart en spreeuw geldt dat negatieve effecten zijn uit te sluiten. Het dak van de Tuindorpschool is ongeschikt voor spreeuw om onder te broeden. Dit geldt ook voor de andere panden binnen het plangebied. Voor zwarte roodstaart geldt dat er ook na de sloop van de panden voldoende alternatief aanwezig is om te broeden gezien de omringende gebouwen buiten het plangebied. Negatieve effecten op het functioneel leefgebied van spreeuw en zwarte roodstaart worden niet verwacht.

Conclusie: bij de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met (in gebruik zijnde) nesten van vogels.

5.4 Reptielen en amfibieën

Voorkomen en functie

Beschermde reptielen, zoals ringslang, gladde slang, levendbarende hagedis en hazelworm, zijn gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt dergelijk geschikt biotoop zoals heideterreinen, goed ontwikkelde waterlopen en venranden. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van reptielen in en rondom het plangebied.

Algemeen voorkomende amfibieën zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander worden binnen het plangebied niet verwacht. Binnen het plangebied zijn geen waterelementen of geschikt landbiotoop aanwezig (veelal bestrating).

Strenger beschermde amfibieën zoals kamsalamander of rugstreeppad worden niet verwacht in het plangebied vanwege ongeschikt habitat voor deze soorten. Zo ontbreken waterelementen in het plangebied. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van beschermde amfibieën rondom het plangebied (NDFF, 2020).

Effecten en ontheffing

Op basis van het ongeschikt biotoop kunnen beschermde reptielen worden uitgesloten. Negatieve effecten op reptielen zijn dan ook niet aanwezig. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor reptielen niet aan de orde.

De ingreep zal naar verwachting niet leiden tot een verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende amfibieën. Waterelementen en geschikt landbiotoop zijn binnen het plangebied afwezig. Bovendien is voor deze beschermde soorten bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Overijssel een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Andere beschermde amfibieën kunnen op basis van de aanwezige biotoop worden uitgesloten, waardoor er geen sprake is van negatieve effecten. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbeschrijving is voor amfibieën niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor reptielen en amfibieën niet noodzakelijk.

5.5 Vissen

Voorkomen en functie

Binnen het plangebied zijn geen watervoerende elementen (sloten, poelen, enzovoort) aanwezig. Hierdoor ontbreekt geschikt leefgebied voor vissen en zijn deze dan ook niet aanwezig.

Effecten en ontheffing

Beschermde vissen zijn niet in het plangebied aanwezig. Er worden dan ook geen effecten op beschermde vissen verwacht. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming voor vissen is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde vissen niet noodzakelijk.

5.6 Ongewervelden

Voorkomen en functie

Van de groep ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, kreeftachtigen en weekdieren) worden beschermde soorten als gevlekte witsnuitlibel en platte schijfhoorn niet verwacht. Dit door het ontbreken van geschikt habitat dat onder andere bestaat uit heideterreinen en venranden. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van beschermde ongewervelden in en rondom het plangebied (NDFP, 2020). Wel komen er binnen het plangebied een aantal algemeen voorkomende dagvlindersoorten voor zoals citroenvlinder, dagpauwoog en gehakkelde aurelia.

Effecten en ontheffing

In het plangebied zijn geen beschermde ongewervelden aanwezig. Er is geen sprake van negatieve effecten op beschermde ongewervelden. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor ongewervelden niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde ongewervelden niet noodzakelijk.

6 Conclusie

6.1 Bescherming soorten

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van enkele overige beschermde soorten. Hiervoor zijn door de provincie Overijssel vrijstellingen van de ontheffingsplicht opgesteld. De ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er sprake is van een tijdelijke, en plaatselijke verstoring, er voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling van ontheffingsplicht indien het een ruimtelijke ontwikkeling betreft.

Vleermuizen

Afhankelijk van de exacte ontwikkeling is nader onderzoek noodzakelijk. Zie paragraaf 5.2.1 voor een uitgebreide uitleg van wanneer wel of geen nader onderzoek noodzakelijk is.

Overige zaken

Daarnaast dient men met onderstaande rekening te worden gehouden:

- Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, of nesten van vogels wegnemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. In veel situaties kan dit voorkomen worden door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.
- Bij de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de algemene zorgplicht.

6.2 Bescherming gebieden

Niet stikstof-gerelateerde effecten

De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maakt dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming wordt voor niet stikstof-gerelateerde effecten daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Een AERIUS-berekening is noodzakelijk om de precieze uitstoot en depositie van stikstof, en de gevolgen daarvan op Natura 2000-gebieden te bepalen.

6.3 Bescherming houtopstanden

Er worden binnen het plangebied geen bomen gekapt, alle houtige opstand blijft met de ontwikkeling gehandhaafd. Een nadere toetsing van houtopstanden is daarom niet noodzakelijk.

6.4 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied en de directe omgeving maken onderdeel uit van het NNN of de Zone Ondernemen met Natuur en Water. Het NNN kent ook geen externe werking. Een toetsing aan het NNN-beleid wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

6.5 Geldigheid rapportage

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in paragraaf 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Literatuurlijst

- AERIUS Calculator (2020). Datum van raadplegen: 02-04-2020.
<https://calculator.aerius.nl/calculator/?locale=nl#>
- BAG Viewer (2020). *Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)*. Opgehaald van Kadaster:
<https://bagviewer.kadaster.nl/lvbag/bag-viewer/index.html#?geometry.x=212443.06108398&geometry.y=464095.47845889&zoomlevel=6&objectId=026210000017536&detailsObjectId=026201000002956>
- ESRI Nederland (2020, maart 24). *ESRI*.
- Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Economische Zaken, versie 1.3.
- NDFF (2020, januari 23). *Nationale Databank Flora en Fauna*. Opgehaald van NDFF- ecogrid: <https://ndff-ecogrid.nl/>
- Van Aalst, J. (2020, maart 24). *Imeris*. Opgehaald van www.imeris.nl
- Vogelbescherming Nederland. (2020, Maart 18). *Spreeuw*. Opgehaald van Vogelbescherming Nederland: <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/spreeuw>
- Vogelbescherming Nederland. (2020, Maart 18). *Zwarte roodstaart*. Opgehaald van Vogelbescherming Nederland: <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/zwarte-roodstaart>

Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving

Bescherming van soorten

Zorgplicht

De Wet natuurbescherming erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende planten- en diersoorten, of de soort nu beschermd is of niet (= zorgplicht). Deze zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wilde levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld, maar kan door toepassing van bestuursdwang wel worden gehandhaafd.

Beschermingsregimes

Op het onderdeel soortbescherming deelt de Wet natuurbescherming soorten in drie beschermingsregimes in:

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn

2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd¹.

3. Beschermingsregime “andere soorten”

Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Elk van deze beschermingsregimes heeft zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

Verbodsbepalingen

De Wet natuurbescherming gaat uit van het ‘nee, tenzij-principe’. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal verbodsbepalingen genoemd (figuur 1). De verbodsbepalingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep ‘Overige soorten’). Dat betekent dat deze verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij voor de soort(en):

- Een vrijstelling geldt;
- Er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve ontheffing);
- Een ontheffing is verkregen.

¹ De brochure ‘Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen’, versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Niet van toepassing.
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Niet van toepassing.
Niet van toepassing.	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Figuur 1. Overzicht verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming (bron: brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016).

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen (en deze toch te mogen overtreden) via een ontheffing of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:

1. Er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. De afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. De ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

Voorgaand figuur geeft een overzicht van de verbodsbepalingen per beschermingsregime. De verbodsbepalingen voor de groep van overige, 'nationale' soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel is het nog steeds verboden om vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Voor vogels geldt dat verstoren niet verboden is als de verstoring maar niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (*artikel 3.1, lid 4 en lid 5*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich verstorende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt het opzettelijk doden of vangen en het verbod om vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of beschadigen, niet voor bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 3.10 lid 3*).

Kader - Opzettelijkheid

In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (*artikel 10*). Hierdoor was de Flora en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daar is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: *“Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant....”*.

Andere bevredigende oplossing(en)

De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de verbodsbepaling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen

Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen. In het Kader Wettelijk Belang wordt een overzicht gegeven van deze belangen.

Staat van instandhouding van de soort

Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (Svl) van de soort. De Svl varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de Svl dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende ontheffingen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moeten inzicht worden gegeven in:

1. De Svl (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied).
2. Het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van instandhouding

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** “De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort”.
- **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.
- **Beschermingsregime Overige soorten:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.

Voorkomen van overtreding verbodsbepalingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor overtreding niet kan worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om overtreding te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Vrijstellingen

Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen die leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen in de wet. Dit zijn bijvoorbeeld de provinciale vrijstellingen en de gedragscodes. Ook kan er sprake zijn van een vrijstelling als de handeling is opgenomen in een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of programma in het kader van een programmatische aanpak. Tot slot kan het Rijk voor handelingen en activiteiten waarvoor zij bevoegd gezag is een vrijstelling geven in de vorm van een Ministeriele Regeling. Vrijstellingen kunnen alleen gelden voor de verbodsbepalingen en de voorwaarden zoals genoemd bij de verschillende beschermingsregimes.

Provinciale verordening

Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal vooral algemeen voorkomende en beschermde zoogdieren als egel en rosse woelmuis vrijgesteld van de ontheffingsplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Kader - Wettelijk Belang

Voor vogels beschermd onder de Vogelrichtlijn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek en onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen eigendom;
- in het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen, onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor andere 'nationaal' beschermde soorten kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade en overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Programmatische aanpak

De Wet natuurbescherming biedt de mogelijkheid om een programmatische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet is reeds ervaring opgedaan onder de 'Generieke' of 'Gebiedsgerichte aanpak'. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebied een Generieke ontheffing verleend zoals voor de gemeente Tilburg, het Havengebied Rotterdam en Vliegveld Twente. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied

Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatische aanpak (zoals stikstof) vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

www.eelerwoude.nl

Bijlage 2 Verkennend en nader bodemonderzoek

Rapport

Verkennd en nader bodemonderzoek
Beckumerstraat 3 te Hengelo

Aveco de Bondt

bezoekadres : Burgemeester van der Borchstraat 2
postbus : 64
postcode : 7450 AB Holten
telefoon : (+31) (0)548 85 33 33
e-mail : holten@avecodebondt.nl
internet : www.avecodebondt.nl

projectnaam : Verkennd en nader bodemonderzoek Beckumerstraat 3 te Hengelo
projectnummer : 181244
referentie : R-EGZ-403-181244
opdrachtgever : Gemeente Hengelo
postadres : Postbus 18
7550 AA Hengelo
contactpersoon : de heer S. (Stephan) Euverink

versie : 01

datum : 07 november 2018

auteur : R.E. (Eva) Gutierrez

paraaf

gecontroleerd : G. (Gert) Tiekstra

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
2	LOCATIEGEGEVENS	4
3	OPZET ONDERZOEK VERKENNEND BODEMONDERZOEK	5
3.1	Vooronderzoek	5
3.2	Onderzoeksstrategie	9
4	UITVOERING ONDERZOEK	12
4.1	Veldwerkzaamheden	12
4.2	Veldresultaten	13
4.2.1	Lokale bodemopbouw	13
4.2.2	Zintuiglijke waarnemingen	13
4.2.3	Meetgegevens grondwater	14
4.3	Monsterselectie en analyses	15
4.3.1	Grond	15
4.3.2	Grondwater	16
5	TOETSING EN INTERPRETATIE	18
5.1	Toetsingskader	18
5.1.1	Wet bodembescherming	18
5.1.2	Besluit bodemkwaliteit	19
5.1.3	Bodemkwaliteitskaart gemeente Hengelo	19
5.2	Toetsing analyseresultaten grond en grondwater	20
5.3	Interpretatie onderzoeksresultaten	20
5.3.1	Toetsing volgens de Wet bodembescherming	20
5.3.1.1	Asbest	20
5.3.1.2	Chemische parameters	20
5.3.2	Indicatieve toetsing Besluit Bodemkwaliteit	24
6	OPZET ONDERZOEK NADER BODEMONDERZOEK	26
6.1	Conceptueel model en onderzoeksvragen	26
6.2	Onderzoeksstrategie	26
7	UITVOERING NADER ONDERZOEK	28
7.1	Veldwerkzaamheden	28
7.2	Veldresultaten	29
7.2.1	Zintuiglijke waarnemingen	29
7.3	Monsterselectie en analyses	29
8	TOETSING EN INTERPRETATIE NADER BODEMONDERZOEK	31
8.1	Interpretatie onderzoeksresultaten	32
8.1.1	Bepaling ernst van de verontreiniging	32
8.1.2	Bepaling onaanvaardbare risico's	33

8.1.3	Beantwoording van de onderzoeksvragen	34
9	CONCLUSIE	35

Bijlagen

- bijlage 1: Topografische ligging onderzoekslocatie en kadastrale situatie
- bijlage 2: Overzicht veldwaarnemingen en boorprofielen
- bijlage 3: Analysecertificaten
- bijlage 4: Toetstabellen Wet bodembescherming
- bijlage 5: Toetstabellen Besluit bodemkwaliteit
- bijlage 6: Tabellen kengetallen boven- en ondergrond
- bijlage 7: Risicobeoordeling Sanscrit
- bijlage 8: Kwaliteitsborging
- bijlage 9: Afwijkingen beoordelingsrichtlijn en protocollen

Tekening

- tekening 1: Situering boorpunten en verontreiniging in de grond met koper

1 INLEIDING

In opdracht van Gemeente Hengelo is door Aveco de Bondt een verkennend en nader bodemonderzoek uitgevoerd op de locatie Beckumerstraat 3 te Hengelo.

De aanleiding tot het uitvoeren van het verkennend bodemonderzoek is de voorgenomen transactie van de locatie en eventueel toekomstige herontwikkeling van de locatie. De aanleiding van het nader bodemonderzoek zijn de resultaten van het verkennend onderzoek waarbij op drie plaatsen een kopergehalte hoger dan de interventiewaarde en/of lokale maximale waarde is gemeten.

Het verkennend bodemonderzoek heeft als doel het vaststellen van de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem van de onderzoekslocatie en een indicatie te verkrijgen van de hergebruiksmogelijkheden van vrijkomende grond (Bbk).

Het nader bodemonderzoek heeft als doel het bepalen van de omvang van de verontreiniging met koper boven lokale maximale waarde en het bepalen van de risico's voor het toekomstige gebruik van de locatie als "wonen met tuin".

In de volgende hoofdstukken wordt verslag gedaan van het uitgevoerde onderzoek.

3 OPZET ONDERZOEK VERKENNEND BODEMONDERZOEK

3.1 Vooronderzoek

Voorafgaand aan een verkennend bodemonderzoek op basis van de NEN 5740 wordt een vooronderzoek uitgevoerd conform de Nederlandse norm (NEN) 5725. Het vooronderzoek heeft bestaan uit het verzamelen van de volgende informatie over de te onderzoeken locatie:

- Voormalig bodemgebruik
- Huidig bodemgebruik
- Toekomstig bodemgebruik
- Bodemopbouw en geohydrologie
- (Financieel-)juridische situatie (kadastrale gegevens)

Een deel van de benodigde informatie is ingewonnen bij de eigenaar/gebruiker en bij de gemeente Hengelo.

Voor het verkrijgen van de overige informatie heeft een bureaustudie plaatsgevonden en is een locatie-inspectie voorafgaand aan de veldwerkzaamheden uitgevoerd.

Geraadpleegde bronnen

Gemeente Hengelo

Uit het bodemarchief van de gemeente Hengelo blijkt dat op de onderzoekslocatie diverse bodemonderzoeken en één bodemsanering zijn uitgevoerd.

1. Indicatief bodemonderzoek naar bodemverontreiniging ter plaatse van het bedrijfsterrein aan de Beckumerstraat te Hengelo, DHV Oost Nederland, dossier G 4166-01-001, april 1992;
2. Rapportage Beckumerstraat 3 Hengelo, DHV Oost Nederland, dossier L0336-27-001, d.d. 18 juni 1996;
3. Aanvullend bodemonderzoek Beckumerstraat 3 Hengelo, DHV Oost Nederland, dossier L0336-27-002 versie 2, d.d. 23 augustus 1996;
4. Evaluatierapport grondsanering bouwlocatie Beckumerstraat 3-5 Hengelo, DHV Oost Nederland B.V., bouwnummer B 1997/0201, maart 1997;
5. Historisch onderzoek spoed locaties Hengelo, Tauw, kenmerk N040-4625766DTL-baw-V01-NL, d.d. 6 april 2009 en
6. Historisch onderzoek spoed locaties Hengelo, Tauw, kenmerk N040-4625766DTL-cmn-V02-NL, d.d. 10 juli 2009.

Resumé historisch onderzoek van 2009 [ref. 6]

In 2009 is een historische onderzoek uitgevoerd. In het verslag van dit onderzoek zijn de gegevens van voorafgaande onderzoeken samengevat. In onderstaande tabel zijn de historische activiteiten ter plaatse beschreven. Per activiteit zijn de volgende gegevens gegeven: de Uniforme Bron Indeling potentieel bodemvervuilende activiteiten (UBI-code) met bijbehorende stoffen, UBI-klasse, periode wanneer de activiteit aanwezig is geweest en de te noemen bijzonderheden.

Activiteiten / objecten	UBI- code	UBI- klasse	Stoffen	Periode	Bijzonderheden
Chemische wasserij/stomerij	930120	8	Benzeen, benzidine, fenol, tetrachloorethaan, tetrachlooretheen, trichlooretheen, vinylchloride	1951-1968	Eigenaar dhr. Wilbrink
Chemische ververij	930127	8	Benzeen, benzidine, fenol, tetrachloorethaan, tetrachlooretheen, trichlooretheen, vinylchloride	1951-1968	Eigenaar dhr. Wilbrink
metaalslijp-, -polijst-, -straal- en -graveerbedrijf	285203	5	Arseen, koper, PCB's, tolueen, trichloorethaan, zink	1980-1992 1996-heden	Van 1980 tot 1992 was dhr. Johannink eigenaar. Daarna dhr. Vos Geen informatie over tussenvolgende periodes bekend

tabel 1: Tabel 3, rapport historisch onderzoek van 2009 [ref. 6]

Uit de beschrijving per deellocatie in bijlage 1 van het historische onderzoek [ref. 6] blijkt het volgende:

- chemische wasserij/stomerij (niet voldoende onderzocht, B-DRA-65). In de werkplaats met opslag (B-PRO-29) is een bodemonderzoek uitgevoerd. Uit dat onderzoek blijkt dat geen tot lichte verhoogde gehalten / concentraties zijn gemeten. De grond en het grondwater zijn voldoende onderzocht. Het is niet bekend of onderzoek naar de aanwezigheid van asbest is uitgevoerd. De werkplaats met opslag is als “niet potentieel verdacht” aangemerkt.
- chemische ververij (niet voldoende onderzocht, B-DRA-66). In de werkplaats met opslag (B-PRO-28) is een bodemonderzoek uitgevoerd. Uit dat onderzoek blijkt dat geen tot licht verhoogde gehalten/concentraties zijn gemeten. Deze locatie is als “potentieel verdacht” aangemerkt.
- metaalslijp-, polijst-, -straal- en -graveerbedrijf (voldoende onderzocht, B-DRA-68)
Ter plaatse heeft een bodemsanering van de sterke verhoogde gehalten aan koper en minerale olie in de grond plaatsgevonden. Een restverontreiniging met minerale olie is achtergebleven onder de scheidingsmuur. De restverontreiniging kon niet verwijderd worden in verband met inzakkingsgevaar [ref. 4]. Er is geen beschikking bekend met betrekking tot de instemming met de bodemsanering.

In figuur 2 wordt een tekening met de situering van de locatie inclusief deellocaties weergegeven.

figuur 2: tekening document B-RAP-48 [ref. 6] overlap met tekening evaluatierapport [ref. 4].

Binnen de onderzoekslocatie is een ondergrondse HBO/dieseltank aanwezig. De tank is op 17 mei 1995 gesaneerd door Euro Cleaning Company. De tanksanering is uitgevoerd door een KIWA gecertificeerd bedrijf (certificaatnummer AB5059). De tank is inwendig gereinigd en daarna gevuld met zand. Voor de locatie van de tank wordt naar de tekening 1 verwezen.

Omgevingsrapportage Provincie Overijssel

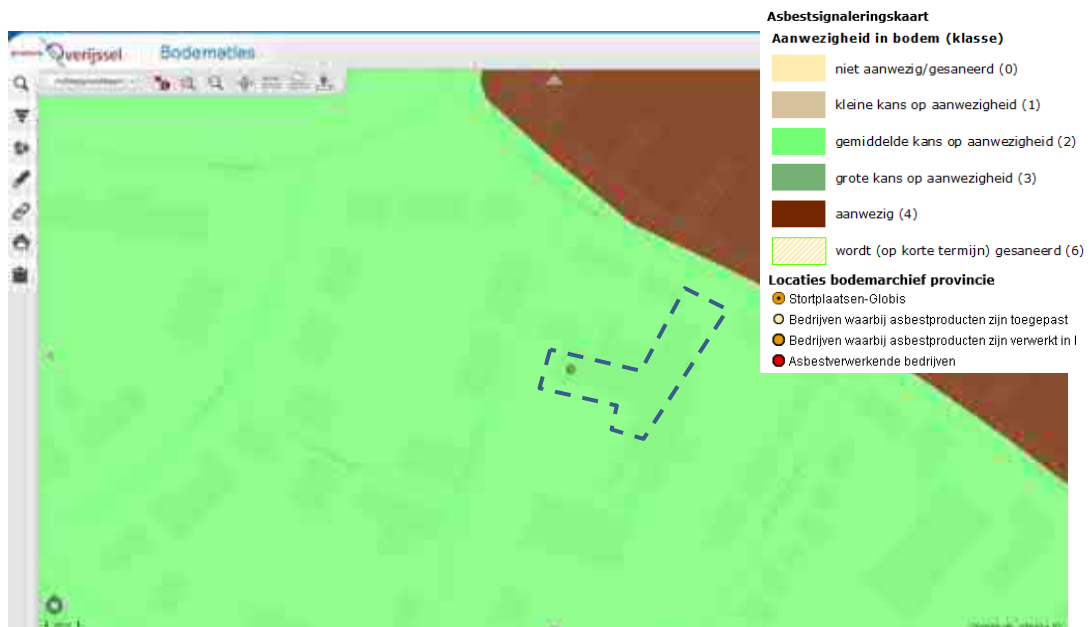
Uit de omgevingsrapportage van de Provincie Overijssel blijkt dat op de onderzoekslocatie naast de benoemde onderzoeken in § 3.1 'gemeente Hengelo' is een oriënterend onderzoek (Argus, archief 000018.101, uit 1988) uitgevoerd. Dit onderzoek is bij ons niet bekend. Uit de beoordeling van de Provincie Overijssel blijkt dat de locatie als 'niet ernstig, licht tot matig verontreinigd' is aangemerkt.

In de directe omgeving van de locatie zijn de volgende bodemonderzoeken uitgevoerd:

1. De locatie aan de Beckumerstraat 1 (ten noorden van de huidige locatie) is beoordeeld als ‘niet ernstig’ (verkennend bodemonderzoek NVN 5740, NIBAG BV, archief 000426.101 d.d. 30 oktober 1994).
2. De locatie aan de Schouwinksweg 12 (ten oosten van de huidige locatie) is beoordeeld als ‘niet ernstig’. Deze locatie is gesaneerd in 1997 (saneringsevaluatie, DHV Oost Nederland, archief 000730.601 d.d. 05 maart 1997).
3. De locatie aan de Beckumerstraat 15 (ten zuiden van de huidige locatie) is beoordeeld als ‘potentieel ernstig’ (verkennend bodemonderzoek NEN 5740 Beckumerstraat 15, GeofoxBIS9, d.d. 24 augustus 2017). Er is een overschrijding van de interventiewaarde gemeten (diffuus verontreiniging), waarbij geen sprake is van contactrisico’s. Nader onderzoek is niet geadviseerd. Daarnaast is op deze locatie een ondergrondse brandstoftank geregistreerd.

Bodematlas Provincie Overijssel

Uit de asbestsignaleringskaart en asbestkaart met locaties van het bodemarchief van de Provincie Overijssel (<http://gisopenbaar.overijssel.nl/viewer/app/bodematlas/v1>, zie figuur 3) blijkt dat de bodem een gemiddelde kans op de aanwezigheid van asbest heeft. Daarnaast is de locatie geregistreerd als een bedrijf waarbij asbestproducten zijn verwerkt in het eigen product. Daarmee is de locatie omschreven als “asbest verdacht”.

figuur 3: Asbestsignaleringskaart en locaties bodemarchief provincie (bron: bodematlas Provincie Overijssel)

Bodemkwaliteitskaart gemeente Hengelo

De gemeente Hengelo in samenwerking met een aantal gemeenten hebben een gebiedsspecifiek beleid (eigen bodemkwaliteitsnormen: “lokale maximale waarden”). laten opstellen (Nota bodembeheer gemeente Hengelo Twents beleid veur oale grond, juli 2011). De bodemkwaliteitskaart geeft aan wat de gemiddelde bodemkwaliteit van een gebied is. Voor de bodemkwaliteitskaart is gebruik gemaakt van de 80-percentielwaarde, waarbij 80% van de gebruikte bodemgegevens overeenkomt met de bestaande bodemkwaliteit van het gebied. De bodemkwaliteitskaart is in verschillende zones ingedeeld. De huidige locatie valt in het gebied “Tuindorp”. De kengetallen van de betreffende zone zijn weergegeven in bijlage 6.

Toelichting gebied Tuindorp

Vanuit de gebruikshistorie is Tuindorp intensief gebruikt door verschillende bedrijven. Rondom deze bedrijven werden woningen gebouwd; voornamelijk om aan de eigen arbeiders onderdak te verschaffen. Door het gemengd gebruik en ouderdom van de wijk heeft de bodemkwaliteit een eigen karakter gekregen. De kopergehalten in de bodem zijn verhoogd aanwezig (P95 > interventiewaarde), maar vormen geen gevaar voor de volksgezondheid. Vrijkomende grond van dit gebied mag alleen binnen dit gebied worden toegepast. Voor toepassing buiten dit gebied moet de kwaliteit van de grond worden vastgesteld met een partijkeuring.

Conclusie

Op basis van het vooronderzoek zijn de volgende potentiële (verdachte) deellocaties naar voren gekomen:

1. voormalige ondergrondse HBO/dieseltank;
2. voormalige wasserij/stomerij;
3. voormalige chemische ververij en
4. overige locatie.

Op de locatie is een restverontreiniging met minerale olie aanwezig onder de scheidingsmuur. De locatie is verdacht op de aanwezigheid van asbest in de bodem.

Het uitgevoerde vooronderzoek wordt als voldoende beschouwd voor het opstellen van een verantwoorde strategie voor het uit te voeren bodemonderzoek.

3.2 Onderzoeksstrategie

Het onderzoek betreft een verkennend bodemonderzoek, waarbij de onderzoeksstrategie is ontleend aan de richtlijnen van de NEN 5740.

De onderzoeksstrategie en -opzet zijn bepaald op basis van de verwachte bodemsituatie van de onderzoekslocatie (hypothese), zoals uit de vooraf bij Aveco de Bondt beschikbare informatie naar voren is gekomen.

De potentiële verdachte deellocaties zijn zoals volgt onderzocht:

De voormalige ondergrondse tank is onderzocht volgens de onderzoeksstrategie voor een verdachte locatie met één of meer ondergrondse opslagtanks (VEP-OO), waarbij een inhoud van circa 5 m³ wordt aangehouden. Er is van uit gegaan dat het vul- en/of ontluichtingspunt of de leiding op minder dan 2 m afstand van de wand van de tanks waren gelegen.

De voormalige wasserij/stomerij en voormalige ververij zijn onderzocht volgens de onderzoeksstrategie voor een verdachte locatie met een plaatselijke bodembelasting met een duidelijke verontreinigingskern (VEP), waarbij een oppervlakte van minder dan 100 m² per deellocatie is aangehouden.

Het overige deel van de locatie is onderzocht conform de onderzoeksstrategie voor een verdachte locatie, diffuse bodembelasting niet lijnvormige locatie, heterogeen verdeelde verontreinigende stof op schaal van monsterneming (VED-HE-NL), waarbij een oppervlakte van de onderzoekslocatie van circa 1.100 m² is aangehouden. Om de kwaliteit van de ondergrond vast te stellen is aanvullend één mengmonster geanalyseerd op het standaardpakket grond. Eén boring is uitgevoerd ter plaatse van de gesaneerde locatie, ter verificatie van de sanering op minerale olie.

Voor genoemde onderzoeksstrategieën is samengevat in tabel 2.

tabel 2: Overzicht onderzoekswerkzaamheden

Codering	Deellocatie	Strategie	Boringen	Analyses
T	Voormalige ondergrondse diesel/HBO-tank (< 5m ³)	VEP-OO	1 x 3,0 m-mv	1 x minerale olie
			1 x peilbuis	1 x minerale olie en BTEXN
A	Voormalige wasserij /stomerij (< 100 m ²)	VEP	2 x 0,5 m-mv	1 x Standaardpakket grond ¹ + fenolindex
			1 peilbuis	1 x BTEXN + VOCl incl. vinylchloride (VC) (verdachte laag met steekbus)
B	Voormalige chemische ververij (< 100 m ²)	VEP	2 x 0,5 m-mv	1 x Standaardpakket grond + fenolindex
			1 peilbuis	1 x BTEXN + VOCl incl. vinylchloride (VC) (verdachte laag met steekbus)
C	Overige locatie (oppervlak 1.100 m ²)	VED-HE-NL	7 x 0,5 m-mv	3 x Standaardpakket grond ¹ (verdachte laag)
			1 x 2,0 m-mv	1 x Standaardpakket grond (ondergrond)
			1 peilbuis	1 x Standaardpakket grondwater ²

¹⁾ Standaard pakket grond (AS3000): Droogrest, lutum, organische stof, metalen (barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, lood, molybdeen, nikkel en zink); som-PCB; som-PAK; minerale olie (C10 - C40).

²⁾ Standaard pakket grondwater (AS3000): Metalen (barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, lood, molybdeen, nikkel en zink); minerale olie (C10 - C40); vluchtige aromatische koolwaterstoffen en vluchtige gehalogeneerde koolwaterstoffen.

Asbest

De locatie is als “verdacht” voor de aanwezigheid van asbest aangemerkt vanwege de aanduiding in de bodemkaart van de provincie ‘bedrijf waarbij asbestproducten zijn verwerkt’. De asbestproducten zijn vermoedelijk verwerkt op het moment dat de betonvloer al aanwezig was waardoor de bodem onder het pand vermoedelijk niet verontreinigd is.

Om een beeld te krijgen van een eventuele verontreiniging van de grond met asbest is een indicatief asbestonderzoek uitgevoerd. Daarvoor zijn de boringen gebruikt zoals aangegeven in tabel 3. De grond met bijmengingen met puin is geanalyseerd op asbest.

4 UITVOERING ONDERZOEK

4.1 Veldwerkzaamheden

De werkzaamheden -met uitzondering van het boren door de betonvloer- zijn verricht conform ons procescertificaat op basis van de BRL SIKB 2000.

De procescertificaten staan op naam van Aveco de Bondt bv, geregistreerd onder Kamer van Koophandel nr. 30169759.

Met het voor akkoord tekenen van deze rapportage verklaart Aveco de Bondt dat de volgens Kwalibo als kritische functie omschreven (veld)werkzaamheden zijn uitgevoerd door of onder directe leiding van een daartoe gecertificeerde monsternemer.

Voor wat betreft de onafhankelijkheid geldt dat door Aveco de Bondt is vastgesteld dat de opdrachtgever niet voorkomt in het organisatieschema van Aveco de Bondt, zoals aangegeven in haar Handboek Kwaliteitsmanagement op basis van NEN-EN-ISO 9001:2008. Daarmee is door Aveco de Bondt getoetst en geborgd dat sprake is van een externe functiescheiding zoals bedoeld in Kwalibo. Voornoemde is nader toegelicht in bijlage 8.

Uitgevoerde werkzaamheden

Het verrichten van de grondboringen en het plaatsen van de peilbuizen is uitgevoerd op 23 en 24 augustus 2018, deze werkzaamheden zijn verricht door erkend monsternemer de heer F. Drijer. De bemonstering van het grondwater heeft plaatsgevonden op 30 augustus 2018 en is uitgevoerd door erkend monsternemer de heer G.J. Brandes. Betreffende monsternemers zijn gecertificeerd en geregistreerd bij Rijkswaterstaat Leefomgeving.

De veldwerkzaamheden zijn verricht conform de BRL SIKB 2000 en de bijbehorende protocollen 2001 en 2002. Het bodemonderzoek op het voorkomen van asbest betreft een indicatief onderzoek.

Afwijkingen

Het laboratorium heeft op de analysecertificaten enkele opmerkingen geplaatst. De eventuele consequenties van deze opmerkingen zijn in bijlage 9 beschreven. De afwijkingen hebben geen invloed op de kwaliteit van de verrichte werkzaamheden en/of de resultaten van het onderzoek.

In tabel 3 is een overzicht gegeven van de verrichte veldwerkzaamheden.

tabel 3: Overzicht veldwerkzaamheden

Codering	Deellocatie	Type	Tot [cm-mv]	Aantal	Nummers
T	Voormalige ondergrondse diesel/HBO-tank (< 5m ³)	Boring	250	1	T01
		Peilbuis	350	1	T02
A	Voormalige wasserij/stomerij (< 100 m ²)	Boring	100	2	A01, A02
		Peilbuis	350	1	A03
B	Voormalige chemische ververij (< 100 m ²)	Boring	100	2	B01, B02
		Peilbuis	380	1	B03
C	Overige locatie (oppervlak 1.100 m ²)	Boring	Ca. 100	7	C01, C03, C04, C05, C06, C07, C08
		Boring	200	1	C09
		Peilbuis	350	1	C02, gecombineerd met verificatie sanering

Bemonstering heeft plaatsgevonden bij elke boring per halve meter of per zintuiglijk onderscheiden grondlaag. De grond met bijmengingen van puin/bakstenen zijn in duplo bemonsterd ten behoeve van een indicatieve analyse op asbest.

Voor een overzicht van de genomen grondmonsters wordt verwezen naar bijlage 2, de boorprofielen.

4.2 Veldresultaten

4.2.1 Lokale bodemopbouw

Op basis van de opgeboorde grond is een globaal bodemprofiel opgesteld dat is weergegeven in tabel 4.

tabel 4: Lokale bodemopbouw

Bodemlaag [m-mv]	Hoofdnaam	Toevoeging	Kleur
0,1 - 1,5	ZAND	Zeer fijn, zwak siltig	Beigebruin
1,1 à 1,5 - 1,5 à 2,0	LEEM	Sterk zandig, matig roesthoudend	Neutraalgrijs
2,0 - 3,8	ZAND	Zeer fijn, zwak siltig	Grijsbruin

Tijdens het uitvoeren van de grondboringen is het grondwater aangetroffen op een diepte die varieert van 1,5 tot 1,7 m-mv (in de leemlaag) en van circa 2,0 tot 2,3 m-mv (in de zandlaag).

4.2.2 Zintuiglijke waarnemingen

In bijlage 2 zijn alle boorprofielen opgenomen en zijn de zintuiglijke waarnemingen beschreven.

Een overzicht van de zintuiglijke waarnemingen is weergegeven in tabel 5.

tabel 5: Overzicht zintuiglijke waarnemingen

Boring	Einddiepte [m-mv]	Traject [m-mv]	Grondsoort	Bijzondere bestanddelen
B. Voormalige chemische ververij				
B01	0,90	0,25 - 0,50	Zand	Matig puinhoudend, matig baksteenhoudend
C. Overige locatie				
C02	3,50	1,20 - 1,50	Zand	Zwakke brandstofgeur, geen olie-water reactie
		1,50 - 1,90	Leem	Zwakke brandstofgeur, geen olie-water reactie
		1,90 - 2,00	Zand	Zwakke brandstofgeur, geen olie-water reactie
C05	0,80	0,08 - 0,40	Zand	Matig puinhoudend
C08	0,90	0,08 - 0,20		Volledig puin
		0,20 - 0,40	Zand	Matig puinhoudend, matig baksteenhoudend

Ter plaatse van boring C02 (ter plaatse van de gesaneerde locatie) is in de ondergrond een zwakke brandstofgeur waargenomen. In de opgeboorde bovengrond zijn plaatselijk (boring C05, B01 en C08) bijmengingen van puin en/of baksteen aangetroffen. Tijdens de veldwerkzaamheden zijn op het maaiveld of in de opgeboorde grond geen asbestverdachte materialen aangetroffen.

4.2.3 Meetgegevens grondwater

De peilbuisgegevens en de grondwaterstand zijn in de onderstaande tabel weergegeven.

tabel 6: Peilbuisgegevens en grondwaterstand

Peilbuis	Filterdiepte [m-mv]	Grondwaterstand [m-mv]	pH	EC [µS/cm]	Troebelheid* [NTU]
A03	2,50 - 3,50	1,75	7,3	1.270	21
B03	2,80 - 3,80	1,81	7,3	980	19
C02	2,50 - 3,50	1,76	7,1	674	11
T02	2,50 - 3,50	1,64	7,2	989	13

*: De NEN 5744 vermeldt t.a.v. troebelheid: Het beste monster wordt verkregen als het watermonster dezelfde helderheid heeft als het water zoals dat door natuurlijke krachten door de formatie beweegt. Dit zal veelal het geval zijn wanneer de troebelheid 10 NTU (Nephelometric Turbidity Unit) of lager is. Wanneer een hogere troebelheid dan 10 NTU geconstateerd wordt, kan toch monsterneming plaatsvinden. Pas met de interpretatie van de analyseresultaten kan worden beoordeeld wat de invloed van de troebelheid op het analyseresultaat kan zijn. Indien NTU-waarden >10 gemeten zijn, wordt in paragraaf 5.3.1.2 beoordeeld wat de betekenis hiervan is.

De in de bovenstaande tabel opgenomen waarden voor de pH (zuurgraad), EC (elektrische geleidbaarheid) en troebelheid zijn in het veld gemeten. De gemeten pH en EC waarden kunnen als normaal worden beschouwd. De bovengenoemde grondwaterstand betreft de gemeten stijghoogte. De in de boorprofielen aangegeven grondwaterstanden betreft de inschatting van de grondwaterstand tijdens de boorwerkzaamheden.

Bij de bemonstering van het grondwater zijn zintuiglijk geen bijzonderheden waargenomen die kunnen wijzen op de aanwezigheid van een bodemverontreiniging.

4.3 Monstersselectie en analyses

De monsters zijn voor de analyse overgedragen aan het laboratorium van SYNLAB Analytics & Services B.V. Het laboratorium is geaccrediteerd volgens NEN-EN-ISO/IEC 17025:2005 en erkend voor 'Laboratoriumanalyses voor grond-, waterbodem- en grondwateronderzoek' (AS3000).

4.3.1 Grond

In relatie tot de doelstelling van het bodemonderzoek en op basis van de veldwaarnemingen zijn grondmonsters geselecteerd en grondmengmonsters samengesteld ten behoeve van de analyses zoals weergegeven in tabel 7.

tabel 7: Monstersamenstelling en uitgevoerde analyses

Monster	Traject [m-mv]	Deelmonsters	Bijzondere bestanddelen	Analyses
A. Voormalige wasserij / stomerij				
MMA1	0,10 - 0,50	A01 (0,10 - 0,30), A02 (0,10 - 0,30) A03 (0,12 - 0,50)	Geen	Standaardpakket grond ¹⁾ , fenolindex
A02-3	0,10 - 0,30	A02 (0,10 - 0,30)	Geen	Vluchtige aromaten (incl. naftaleen), chloorkoolwaterstoffen incl. vinylchloride
B. Voormalige chemische ververij				
MMB1	0,10 - 0,60	B01 (0,12 - 0,25), B02 (0,10 - 0,30) B03 (0,12 - 0,60)	Geen	Standaardpakket grond ¹⁾ , fenolindex
B02-3	0,10 - 0,30	B02 (0,10 - 0,30)	Geen	Vluchtige aromaten (incl. naftaleen), chloorkoolwaterstoffen incl. vinylchloride
T. Voormalige ondergrondse tank				
T02-6	2,00 - 2,50	T02 (2,00 - 2,50)		Minerale olie GC (C10-C40)

Monster	Traject [m-mv]	Deelmonsters	Bijzondere bestanddelen	Analyses
C. Overige locatie				
MMC3	0,08 - 0,50	B01 (0,25 - 0,50), C05 (0,08 - 0,40) C08 (0,20 - 0,40)	Matig baksteenhoudend, matig puinhoudend	Standaardpakket grond
MMC4	0,08 - 0,60	C01 (0,08 - 0,50), C02 (0,10 - 0,60) C04 (0,10 - 0,60), C06 (0,12 - 0,30) C07 (0,10 - 0,30)	Geen	Standaardpakket grond
MMC1	0,30 - 1,00	B01 (0,50 - 0,90), C06 (0,30 - 0,60) C08 (0,40 - 0,90), C09 (0,40 - 0,90) T01 (0,50 - 1,00)	Geen	Standaardpakket grond
MMC2	1,00 - 2,50	A03 (1,00 - 1,50), B03 (1,05 - 1,50) C02 (2,00 - 2,50), C09 (1,55 - 2,00)	Geen	Standaardpakket grond
As-MM1	0,08 - 0,50	B01 (0,25 - 0,50), MMAB01 (0,08 - 0,40); C05 (8-40) en C08 (20-40)	Matig baksteenhoudend, matig puinhoudend	Asbest in grond ²⁾
Verificatie sanering minerale olie				
C02-5	1,50 - 1,90	C02 (1,50 - 1,90)	Zwakke brandstofgeur	Minerale olie GC (C10-C40)

¹⁾ Standaardpakket grond (AS3000): Droogrest, lutum, organische stof, metalen (barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, lood, molybdeen, nikkel en zink); som-PCB; som-PAK (10); minerale olie (C10 - C40)

²⁾ Kwantitatief (10-12.5 kg)

De analyseresultaten van het mengmonster MMC3 en het monster C02-5 hebben aanleiding gegeven individuele monsters separaat te analyseren zoals weergegeven in tabel 8.

tabel 8: Overzicht separate analyses

Monster	Traject [m-mv]	Deelmonsters	Bijzondere bestanddelen	Analyses
Uitsplitsing mengmonster MMC3				
B01-2	0,25 - 0,50	B01 (0,25 - 0,50)	Matig baksteenhoudend, matig puinhoudend	Koper, minerale olie, organische stof en lutum
C05-1	0,08 - 0,40	C05 (0,08 - 0,40)	Matig puinhoudend	Koper, minerale olie, organische stof en lutum
C08-1	0,20 - 0,40	C08 (0,20 - 0,40)	Matig baksteenhoudend, matig puinhoudend	Koper, minerale olie, organische stof en lutum
Verticale afperking verontreiniging met minerale olie (boring C02)				
C02-2	0,60 - 1,10	C02 (0,60 - 1,10)	Geen	Minerale olie GC (C10-C40)

4.3.2 Grondwater

In relatie tot de doelstelling van het onderzoek zijn analyses op het grondwater uitgevoerd zoals weergegeven in tabel 9.

tabel 9: Overzicht uitgevoerde grondwateranalyses

Peilbuis	Filtertraject [cm-mv]	Monstercodering	Analyses
A03	250 - 350	A03-1-1	Standaardpakket grondwater ¹⁾ , fenolindex
B03	280 - 380	B03-1-1	Standaardpakket grondwater, fenolindex
C02	250 - 350	C02-1-1	Standaardpakket grondwater
T02	250 - 350	T02-1-1	Minerale olie en vluchtige aromaten.

¹⁾ Standaardpakket grondwater (AS3000): Metalen (barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, lood, molybdeen, nikkel en zink); minerale olie (C10 - C40); vluchtige aromatische koolwaterstoffen, naftaleen en vluchtige gehalogeneerde koolwaterstoffen.

5 TOETSING EN INTERPRETATIE

5.1 Toetsingskader

5.1.1 Wet bodembescherming

De aan- of afwezigheid van bodemverontreiniging wordt bepaald door de overschrijding van de normwaarden van de onderzochte stoffen.

Voor de toetsing van de bodemkwaliteit worden de streefwaarden grondwater en de interventiewaarden grond en grondwater gehanteerd volgens de Circulaire bodemsanering per 1 juli 2013. Daarnaast worden de achtergrondwaarden voor grond gehanteerd volgens de Regeling Bodemkwaliteit. De toetsing wordt uitgevoerd en gevalideerd door de Bodem Toets- en Validatieservice (BoToVa).

Met deze toetsingswaarden worden richtwaarden gegeven ter beoordeling van de milieuhygiënische toestand van de bodem. De interventiewaarde is de waarde, waarbij risico's voor het milieu en de volksgezondheid aanwezig kunnen zijn.

In de toetstabellen in bijlage 4 is een index weergegeven. Deze index geeft de mate van verontreiniging aan ten opzichte van de achtergrondwaarde/streefwaarde (index = 0) en de interventiewaarde (index = 1) en is als volgt benoemd in dit rapport:

- Index <0: niet verhoogd;
- Index >0 en ≤0,5: licht verhoogd;
- Index >0,5 en ≤1,0: matig verhoogd;
- Index >1,0: sterk verhoogd.

Bij een historische verontreiniging (verontreiniging ontstaan voor 1 januari 1987¹) wordt bepaald of het een geval van ernstige bodemverontreiniging betreft. Volgens de Circulaire bodemsanering is er sprake van een geval van ernstige bodemverontreiniging indien voor tenminste één stof de gemiddelde gemeten concentratie van minimaal 25 m³ bodemvolume in het geval van een bodemverontreiniging, of 100 m³ poriënverzadigd bodemvolume in het geval van grondwaterverontreiniging, hoger is dan de interventiewaarde. Voor asbest geldt dat zodra er grond aanwezig is met een concentratie aan asbest boven de interventiewaarde, onafhankelijk van het volume, er sprake is van een geval van ernstige verontreiniging.

Voor nieuwe verontreinigingen (verontreiniging ontstaan na 1 januari 1987¹) is in de regel artikel 13 van de Wet bodembescherming (zorgplicht) van toepassing.

¹ Voor asbest geldt 1 juli 1993

5.1.2 Besluit bodemkwaliteit

Het Besluit bodemkwaliteit bevat de milieuhygiënische regels voor het toepassen van steenachtige bouwstoffen, grond en baggerspecie op of in de bodem en in oppervlaktewater. Het Besluit bodemkwaliteit streeft naar een balans tussen de bescherming van de bodemkwaliteit voor mens en milieu en ruimte voor maatschappelijke ontwikkelingen. Deze balans wordt duurzaam bodembeheer genoemd.

In het Besluit bodemkwaliteit wordt onderscheid gemaakt tussen grond en baggerspecie, niet-vormgegeven bouwstoffen (bijvoorbeeld: gebroken puin, grind en dergelijke) en vormgegeven bouwstoffen (bijvoorbeeld: klinkers, dakpannen en dergelijke). De milieuhygiënische randvoorwaarden voor het toepassen van bouwstoffen zijn afhankelijk van de mate waarin verontreinigende stoffen in de bouwstof voorkomen (samenstelling) en de mate waarin verontreinigende stoffen uit de bouwstof (uitloging = emissie) in de bodem / het oppervlaktewater terecht kunnen komen.

Voor de toetsing van de hergebruiksmogelijkheden worden de normwaarden voor het toepassen van grond of baggerspecie op of in de bodem gehanteerd volgens de Regeling bodemkwaliteit.

Grond en baggerspecie worden in de volgende klassen ingedeeld:

- altijd toepasbaar;
- klasse wonen;
- klasse industrie;
- niet toepasbaar en
- nooit toepasbaar.

In bijlage 5 zijn de toetsingsresultaten aangegeven waarbij gebruik is gemaakt van bovenstaand aangegeven kleurcodering.

Voor asbest wordt de maximale waarde van (gewogen) 100 mg/kg ds. aangehouden. Bij een overschrijding van deze maximale waarde is sprake van niet toepasbare grond. Bij gehalten lager dan (gewogen) 100 mg/kg ds. kan ook sprake zijn van beperkingen in het hergebruik van de grond. Dit kan vastgelegd zijn in bodembeheersplannen, locatiespecifiek beleid, nota's e.d. van het betreffende bevoegde gezag.

5.1.3 Bodemkwaliteitskaart gemeente Hengelo

De gemeente Hengelo heeft een gebiedsspecifiek beleid (eigen bodemkwaliteitsnormen: "lokale maximale waarden"). De bodemkwaliteitskaart geeft aan wat de gemiddelde bodemkwaliteit van een gebied is. De bodemkwaliteitskaart is in verschillende zones ingedeeld. De huidige locatie valt in het gebied "Tuindorp". De kengetallen van de betreffende zone zowel voor de boven- en ondergrond zijn weergegeven in bijlage 6. De lokale maximale waarde voor koper in de bovengrond is vastgesteld op 253 mg/kg d.s. (standaard bodem). Dit gehalte overschrijdt de interventiewaarde voor koper van 190 mg/kg d.s.

5.2 Toetsing analyseresultaten grond en grondwater

In bijlage 3 zijn de analysecertificaten van het grond- en grondwateronderzoek opgenomen. De analyseresultaten zijn getoetst aan de normwaarden voor grond en grondwater zoals in paragraaf 5.1 omschreven. De toetstabellen zijn opgenomen in bijlage 4.

5.3 Interpretatie onderzoeksresultaten

5.3.1 Toetsing volgens de Wet bodembescherming

5.3.1.1 Asbest

In de onderstaande tabel zijn de resultaten van de indicatieve asbestanalyse samengevat.

tabel 10: Samenvatting indicatieve analyses asbest

Monster	Traject [m-mv]	Bijmenging	Resultaat
As-MM1	0,08 - 0,50	Matig baksteenhoudend, matig puinhoudend	Geen asbest aangetoond

Uit de resultaten van de indicatieve asbestanalyse blijkt dat in het grondmengmonster As-MM1 geen asbest is aangetoond. In het kader van de Wbb is er geen noodzaak voor de uitvoering van een aanvullend onderzoek.

5.3.1.2 Chemische parameters

In tabel 11 zijn de toetsresultaten voor de grond en het grondwater weergegeven.

tabel 11: Overschrijdingstabel grond

Monster	Traject [m-mv]	Compartiment / Bijzonderheden	Analysepakket	Licht verhoogd (index >0,0 en ≤0,5)	Matig verhoogd (index >0,5 en ≤1,0)	Sterk verhoogd (index > 1,0)	Hergebruiksklasse
A. Voormalige wasserij stomerij							
MMA1	0,10 - 0,50	Grond / Geen	STAP ¹⁾	Minerale olie	-	-	Industrie
A02-3	0,10 - 0,30	Grond / Geen	BTEXN ³⁾ , VOCl ⁴⁾	-	-	-	Altijd toepasbaar
A03-1-1 ⁶⁾	2,50 - 3,50	Grondwater / Geen	STAP-gw ²⁾	Barium, Per, cis + trans-1,2-Dichlooretheen	-	-	N.v.t.
B. Voormalige chemische ververij							
MMB1	0,10 - 0,60	Grond / Geen	STAP	-	-	-	Altijd toepasbaar
B02-3	0,10 - 0,30	Grond / Geen	BTEXN, VOCl	-	-	-	Altijd toepasbaar
B03-1-1 ⁶⁾	2,80 - 3,80	Grondwater / Geen	STAP-gw	Barium, vinylchloride, cis + trans-1,2-Dichlooretheen	-	-	N.v.t.
T. Voormalige ondergrondse tank							
T02-6	2,00 - 2,50	Grond / Geen	Minerale olie	-	-	-	Altijd toepasbaar

Monster	Traject [m-mv]	Compartiment / Bijzonderheden	Analysepakket	Licht verhoogd (index >0,0 en ≤0,5)	Matig verhoogd (index >0,5 en ≤1,0)	Sterk verhoogd (index > 1,0)	Hergebruiksklasse
T02-1-1 ⁶⁾	2,50 - 3,50	Grondwater / Geen	Minerale olie, BTEXN	-	-	-	N.v.t.
C. Overige locatie							
MMC1	0,30 - 1,00	Grond / Geen	STAP	Lood, PAK	-	-	Altijd toepasbaar
MMC2	1,00 - 2,50	Grond / Geen	STAP	Minerale olie	-	-	Industrie
MMC3	0,08 - 0,50	Grond / Matig baksteenhoudend, matig puinhoudend	STAP	Kobalt, kwik, lood, zink, PAK, PCB, minerale olie	Koper	-	Niet toepasbaar > industrie
MMC4	0,08 - 0,60	Grond / Geen	STAP	-	-	-	Altijd toepasbaar
C02-1-1 ⁶⁾	2,50 - 3,50	Grondwater / Geen	STAP-gw	Cis + trans-1,2-Dichlooretheen, barium	-	-	N.v.t.
Verificatie sanering met minerale olie							
C02-5	1,50 - 1,90	Grond / Zwakke brandstofgeur	Minerale olie	-	-	Minerale olie	Niet toepasbaar > interventiewaarde
C02-2	0,60 - 1,10	Grond / Geen	Minerale olie	-	-	-	Altijd toepasbaar

¹⁾ STAP: standaard pakket grond (AS3000): Droogrest, lutum, organische stof, metalen (barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, lood, molybdeen, nikkel en zink); som-PCB; som-PAK (10); minerale olie (C10 - C40),

²⁾ STAP-gw: Standaard pakket grondwater (AS3000): Metalen (barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, lood, molybdeen, nikkel en zink); minerale olie (C10 - C40); vluchtige aromatische koolwaterstoffen, naftaleen en vluchtige gehalogeneerde koolwaterstoffen,

³⁾ BTEXN: Vluchtige aromaten (incl. naftaleen),

⁴⁾ VOCl: chloorkoolwaterstoffen inclusief vinylchloride,

⁵⁾ Gecombineerd met verificatie sanering met koper en minerale olie.

⁶⁾ Zoals in paragraaf 4.2.3 beschreven zijn NTU-waarden >10 gemeten en wordt alhier - bij de interpretatie van de analyseresultaten - beoordeeld of troebelheid een probleem vormt. Troebelheid wordt niet alleen veroorzaakt door in suspensie zijnde vaste (grond)deeltjes (en mogelijk daaraan gebonden verontreinigingen), maar ook door emulsies van puur product (bijvoorbeeld: drijfslagen (olieproducten), zaklagen (VOCl, creosoten e.d.), pesticiden e.d.). Zolang uit de analyseresultaten blijkt dat geen sprake is van verontrustende overschrijdingen, is een hogere dan natuurlijke troebelheid geen probleem. De in het grondwater (monsters met NTU >10) aangetroffen concentraties zijn weliswaar verhoogd ten opzichte van de streefwaarden, echter binnen de onderzoeksdoelstelling (index < 0,5) is geen sprake van verontrustende overschrijdingen. Derhalve is de hogere dan natuurlijke troebelheid geen probleem en is er geen aanleiding voor herbemonstering.

De analyseresultaten van de analyse van de separate monster van het mengmonster MMC3 zijn in tabel 12 weergegeven.

tabel 12: Overschrijdingstabel grond uitsplitsing MMC3

Monster	Traject [m-mv]	Bijmenging	Analysepakket	Licht verhoogd (index >0,0 en ≤0,5)	Matig verhoogd (index >0,5 en ≤1,0)	Sterk verhoogd (index > 1,0)	Hergebruiksklasse
B01-2	0,25 - 0,50	Matig baksteenhoudend, matig puinhoudend	Koper, minerale olie	Minerale olie	-	Koper	Niet toepasbaar > interventiewaarde
C05-1	0,08 - 0,40	Matig puinhoudend	Koper, minerale olie	Minerale olie	-	Koper	Niet toepasbaar > interventiewaarde
C08-1	0,20 - 0,40	Matig baksteenhoudend, matig puinhoudend	Koper, minerale olie	Minerale olie	-	Koper	Niet toepasbaar > interventiewaarde

Uit de getoetste analysesresultaten blijkt het volgende:

A- Voormalige wasserij stomerij

In de bovengrondmonster MMA1 is minerale olie in een licht verhoogde gehalte gemeten. In het monster A02-3 van de bovengrond zijn geen vluchtige aromaten en vluchtige chloorkoolwaterstoffen gemeten. In het grondwater is barium en enkele VOCl in licht verhoogde concentraties gemeten. Fenolindex is zowel in de grond als in het grondwater in een verhoogde gehalte / concentratie beneden de detectielimiet gemeten.

De gemeten gehalten/concentraties geven geen aanleiding voor de uitvoering van een nader onderzoek.

B- Voormalige chemische ververij

In de (meng)monsters MMB1 en B02-3 van de bovengrond zijn geen stoffen in verhoogde gehalten ten opzichte van de achtergrondwaarde gemeten. In het grondwater zijn barium en enkele VOCl inclusief vinylchloride in licht verhoogde concentraties gemeten. Fenolindex is zowel in de grond als in het grondwater in een verhoogde gehalte / concentratie beneden de detectielimiet gemeten.

De gemeten gehalten/concentraties geven geen aanleiding voor de uitvoering van een nader onderzoek.

T- Voormalige ondergrondse tank

In het ondergrondmonster T02-6 is minerale olie in een verhoogde gehalte beneden de achtergrondwaarde gemeten. In het grondwater is geen minerale oliecomponenten aangetoond in verhoogde concentraties ten opzichte van de streefwaarden.

De gemeten gehalten/concentraties aan minerale olie(componenten) geven geen aanleiding voor de uitvoering van een nader onderzoek.

C- Overige locatie

Ter plaatse van het overige terreindeel zijn twee bovengrondmengmonsters MMC3 (grond met een matige bijmenging van puin en baksteen) en MMC4 (zintuigelijke schone grond) geanalyseerd. In het mengmonster MMC3 is koper in een matig verhoogd gehalte gemeten en zijn enkele zware metalen, PAK, PCB en minerale olie in licht verhoogde gehalten gemeten. In het mengmonster MMC4 zijn geen stoffen in verhoogde gehalten ten opzichte van de achtergrondwaarde gemeten.

Daarnaast zijn de zintuigelijke schone mengmonsters MMC1 en MMC2 van de ondergrond geanalyseerd. In deze mengmonsters zijn lood, PAK en/of minerale olie in een licht verhoogd gehalte gemeten.

In het grondwater zijn barium en enkele VOCl in een licht verhoogde concentratie gemeten.

Verontreiniging met koper

Vanwege het matige gemeten gehalte aan koper in het mengmonster MMC3 is dit mengmonster uitgesplit en zijn alle separate monsters op koper en minerale olie geanalyseerd. Uit de analyseresultaten van de uitsplitsing blijkt dat in de drie deelmonsters koper in een gehalte boven de interventiewaarde is gemeten. De gehalten van monsters B01-2 (0,25 tot 0,5 m-mv) en C05-1 (0,08 tot 0,4 m-mv) respectievelijk van 483 en 3.864 mg/kg d.s. overschrijden de lokale maximale waarde (LMW) van 253 mg/kg d.s.. Het gehalte van monster C08-1 (224 mg/kg d.s., 0,2 tot 0,4 m-mv) overschrijdt niet de lokale maximale waarde. Opvallend is dat dit de enige monsters zijn waarin zintuiglijk zwakke bijmengingen met puin en baksteen zijn waargenomen. In de overige monsters zijn deze bijmengingen niet waargenomen. Er lijkt dus sprake van een verband tussen de bijmengingen en de verhoogde gehalten.

In verticale richting is de verontreinigingen ter plaatse van boring C08 (monsters C08-2 deelmonster uit MMC1) en B01 (monster B01-3 deelmonster uit MMC1) afgeperkt tot boven de achtergrondwaarde respectievelijk op circa 0,4 en 0,5 m-mv. De verontreiniging ter plaatse van boring C05 is in verticale richting niet analytisch afgeperkt. De omvang van de verontreiniging met koper (> interventiewaarde) is niet bekend.

Uit de analyseresultaten blijkt dat minerale olie in de afzonderlijke monsters in licht verhoogde gehalten is gemeten. Indicatief getoetst aan de normen van het besluit bodemkwaliteit is de grond te beschouwen als 'niet toepasbaar'. Bij afvoer van deze grond van de locatie dient hiermee rekening te worden gehouden.

Verontreiniging met minerale olie

Ter plaatse van de zuidoostelijke hoek waar een sanering op minerale is uitgevoerd, is boring C02 uitgevoerd.

In het ondergrondmonster van boring C02-5 (1,5 - 1,9 m-mv) is minerale olie in een sterk verhoogde gehalte gemeten. Op basis van dezelfde zintuiglijke waarneming (zwakke brandstofgeur) is deze verontreiniging van 1,2 tot 2,0 m-mv in de grond aanwezig. Ter verticale afperking zijn de zintuiglijk schone boven- en onderlaag respectievelijk monster C02-2 (0,6 tot 1,1 m-mv) en C02-7 (2,0 tot 2,5 m-mv, deelmonster uit MMC2) geanalyseerd op minerale olie. In deze grond(meng)monsters is minerale olie tot in een licht verhoogd gehalte gemeten. Hiermee is de verontreiniging in verticale richting voldoende afgeperkt. In horizontale richting is de verontreiniging nog niet afgeperkt.

In het grondwater van peilbuis C02 (waar in de ondergrond minerale olie in een sterk verhoogde gehalte is gemeten) is minerale olie niet gemeten in een verhoogde concentratie ten opzichte van de streefwaarde. Hiermee wordt geconcludeerd dat de verontreiniging zich niet heeft verspreid naar het grondwater, waarmee er geen sprake is van een mobiele verontreiniging.

Resumé

In tabel 13 is een samenvatting van de onderzoeksresultaten per deellocatie weergegeven.

tabel 13: Samenvatting onderzoeksresultaten per deellocatie

Deel-locatie	Omschrijving	Bijmengingen grond	Grond	Grondwater
T	Voormalige ondergrondse tank	Ondergrond: geen	< AW	< S
A	Voormalige wasserij stomerij	Bovengrond: geen	Minerale olie > AW	Barium, Per, cis + trans-1,2-Dichlooretheen > S
B	Voormalige chemische ververij	Bovengrond: geen Bovengrond: Matig baksteenhoudend, matig puinhoudend	< AW Kobalt, kwik, lood, zink, PAK, PCB, minerale olie > AW Koper > I	Barium, vinylchloride, cis + trans-1,2-Dichlooretheen > S
C	Overige locatie Verificatie sanering verontreiniging met minerale olie	Bovengrond: Matig baksteenhoudend, matig puinhoudend Bovengrond: geen Ondergrond: geen Bovengrond: geen Ondergrond: zwakke brandstofgeur	Kobalt, kwik, lood, zink, PAK, PCB, minerale olie > AW Koper > I Lood, PAK > AW Minerale olie > AW Minerale olie < AW Minerale olie > I	Cis + trans-1,2-Dichlooretheen, barium > S Minerale olie < S

AW: achtergrondwaarde, S: Streefwaarde, I: interventiewaarde

Ter plaatse van de voormalige chemische ververij en het noordelijk terreindeel (Willem de Clerqstraat 55) zijn in de grond met bijmengingen van puin en baksteen sterk verhoogde gehalten aan koper aangetoond. Ter plaatse van de voormalige saneringslocatie is in de ondergrond een sterk verhoogde gehalte aan minerale olie gemeten. Nader onderzoek is nodig om te bepalen of er sprake is van (g)één of twee gevallen van ernstige bodemverontreiniging. Het nader onderzoek naar de verontreiniging met koper wordt in paragraaf 6 verder beschreven.

Ter plaatse van de overige deellocaties zijn maximaal licht verhoogde gehalten / concentraties gemeten welke geen aanleiding hebben voor de uitvoering van een nader onderzoek.

In de grond met bijmengingen van puin en baksteen is geen asbest gemeten.

5.3.2 Indicatieve toetsing Besluit Bodemkwaliteit

De indicatieve bodemkwaliteitsklasse varieert tussen klasse 'altijd toepasbaar', 'industrie' en 'niet toepasbaar'.

Overtollige grond, uitgezonderd de niet toepasbare grond (op basis van koper en/of minerale olie) afkomstig uit de bovengrond van boring B01, C05 en C08 en de ondergrond van boring C02, kan in aanmerking komen voor hergebruik binnen het gebied "Tuindorp". Bij eventuele toepassing van overtollige grond buiten het gebied "Tuindorp" is aanvullend onderzoek (partijkeuring) aan de orde. De niet toepasbare grond dient naar erkende verwerker te worden uitgevoerd.

6 OPZET ONDERZOEK NADER BODEMONDERZOEK

Het nader bodemonderzoek wordt uitgevoerd volgens de NTA 5755:2010, "Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van nader onderzoek - Onderzoek naar de aard en omvang van bodemverontreiniging.

De keuze van de onderzoeksstrategie en de onderzoekstechnieken worden gebaseerd op het conceptueel model. Het conceptueel model is opgesteld aan de hand van de beschikbare informatie zoals hierboven vermeld. Het conceptueel model betreft een beschrijving of een visualisatie van de verontreiniging(en), waarin de bronnen, verspreidingsroutes, potentiële risico's en receptoren worden weergegeven in relatie tot het bodemsysteem waarin deze zich bevindt.

Het conceptueel model geeft inzicht in de kennishiaten op basis waarvan de onderzoeksvragen worden geformuleerd. Aan de hand van de onderzoeksvragen worden de onderzoeksstrategie en onderzoekstechnieken bepaald.

6.1 Conceptueel model en onderzoeksvragen

Op basis van de zintuiglijke waarnemingen en analyseresultaten blijkt dat de verontreiniging met koper (> interventiewaarde) alleen in de bovengrond aanwezig is. Verwacht wordt dat de verontreiniging met koper een verband heeft met de mate en type van bodemvreemde bijmengingen van puin en baksteen. Door het hoge gemeten gehalte aan koper bij boring C05 van 3.864 mg/kg d.s. (> LMW) wordt verwacht dat de verontreiniging is ontstaan door de bedrijfsactiviteiten op de locatie. Hoe de verontreiniging in de grond terecht is gekomen, tezamen met puin en baksteen, is niet duidelijk.

Op basis van het conceptueel model zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

1. Heeft de verontreiniging een verband met de bodemvreemde bijmengingen van puin / baksteen?
2. Worden de lokale maximale waarde voor koper in de nabijheid van boring C08 ook overschreden?
3. Wat is de omvang van de verontreiniging in de grond?
4. Is er sprake van een geval van ernstige bodemverontreiniging?
5. Zijn er humane risico's aanwezig voor de toekomstige gebruik van de locatie als "wonen met tuin"? (indien van toepassing) dient de verontreiniging met spoed gesaneerd te worden?

6.2 Onderzoeksstrategie

Op basis van het conceptueel model en de geformuleerde onderzoeksvragen wordt (een combinatie van) de volgende onderzoeksstrategieën gehanteerd voor het nader onderzoek:

- Onderzoeksstrategie voor het bepalen van de ernst van bodemverontreiniging;
- Onderzoeksstrategie voor het bepalen van de spoed van sanering van een geval van ernstige verontreiniging;

- Onderzoeksstrategie voor het bepalen van de omvang van de bodemverontreiniging.

Rondom boringen C08, C05 en B01 zijn boringen tot 1,0 m-mv verricht om betere inzicht te krijgen in het voorkomen van bijmengingen en ter horizontale afperking. Van elke boring is de meest verdachte bodemlaag geanalyseerd op koper, inclusief voorbehandeling AS3000, droge stof,, lutum en organische stof. Ter verticale afperking is het monster nabij boring C05 geanalyseerd op koper.

Met de onderzoeksresultaten is getracht de onderzoeksvragen 1 t/m 4 te beantwoorden.

Voor het beantwoorden van onderzoeksvraag 5 is een berekening met behulp van Sanscrit uitgevoerd.

7 UITVOERING NADER ONDERZOEK

7.1 Veldwerkzaamheden

De werkzaamheden zijn verricht conform ons procescertificaat op basis van de BRL SIKB 2000. De procescertificaten staan op naam van Aveco de Bondt bv, geregistreerd onder Kamer van Koophandel nr. 30169759.

Met het voor akkoord tekenen van deze rapportage verklaart Aveco de Bondt dat de volgens Kwalibo als kritische functie omschreven (veld)werkzaamheden zijn uitgevoerd door of onder directe leiding van een daartoe gecertificeerde monsternemer.

Daarnaast is door Aveco de Bondt getoetst en bij deze geborgd dat sprake is van een externe functiescheiding zoals bedoeld in Kwalibo. Voornoemde is nader toegelicht in bijlage 6.

Uitgevoerde werkzaamheden

De veldwerkzaamheden zijn uitgevoerd op 11 oktober 2018 door de erkende monsternemer de heer P.C.J. Broekhuizen (Aveco de Bondt, K20281/13). Betreffende monsternemers zijn gecertificeerd en geregistreerd bij Rijkswaterstaat Leefomgeving.

De veldwerkzaamheden zijn verricht conform de BRL SIKB 2000 en het bijbehorende protocol 2001.

In tabel 3 is een overzicht gegeven van de verrichte veldwerkzaamheden. Voor een overzicht van de locaties van de onderzoekspunten wordt verwezen naar tekening 1.

tabel 14: Overzicht veldwerkzaamheden

Type	Tot [cm-mv]	Aantal	Nummers	Motivatie
Boring	100	2	C28, C29	Afperking horizontale richting bij B01
Boring	100	4	C20 t/m C23	Afperking horizontale richting bij C05
Boring	100	1	C05H	Afperking verticale richting bij C05
Boring	100	4	C24 t/m C27	Verificatie aanwezigheid van grond met koper in een gehalte boven interventiewaarde bij C08

Bemonstering heeft plaatsgevonden bij elke boring per halve meter of per zintuiglijk onderscheiden grondlaag. Voor een overzicht van de genomen grondmonsters wordt verwezen naar bijlage 2, de boorprofielen.

7.2 Veldresultaten

7.2.1 Zintuiglijke waarnemingen

In bijlage 2 zijn alle boorprofielen opgenomen en zijn de zintuiglijke waarnemingen beschreven. Een overzicht van de zintuiglijke waarnemingen is weergegeven in tabel 15.

tabel 15: Overzicht zintuiglijke waarnemingen

Boring	Einddiepte [m-mv]	Traject [m-mv]	Grondsoort	Bijzondere bestanddelen
C05H	1,00	0,08 - 0,10		Puingruis
		0,10 - 0,40	Zand	Zwak betonhoudend, zwak baksteenhoudend
C20	1,00	0,08 - 0,10		Puingruis
		0,10 - 0,40	Zand	Zwak betonhoudend
C21	1,00	0,08 - 0,10		Puingruis
C23	1,00	0,08 - 0,10		Puingruis
		0,10 - 0,50	Zand	Zwak baksteenhoudend, matig betonhoudend
C24	1,30	0,08 - 0,15		Puingruis
C25	1,00	0,08 - 0,15		Puingruis
		0,15 - 0,25	Zand	Zwak betonhoudend
C26	1,00	0,08 - 0,30	Zand	Sporen baksteen
C27	1,00	0,08 - 0,10		Puingruis
		0,20 - 0,50	Zand	Sporen baksteen
C28	0,80	0,70 - 0,80	Zand	Zwak betonhoudend, Gestaakt op obstakel
C29	1,00	0,50 - 1,00	Zand	Zwak betonhoudend

Ter plaatse van het uitpandige terrein aan de Willen de Clercqstraat 55 is onder de klinkerverharding een dunne laag van puingruis aanwezig. De grond onder de puinlaag bevat bijmengingen van beton en/of baksteen (sporen tot zwak baksteenhoudend). De bijmengingen van baksteen zijn in mindere mate aangetroffen dan tijdens het verkennend bodemonderzoek. Onder de betonvloer van de inpandige boring is een laag ophoogzand/vulzand van circa 0,5 meter dikte aanwezig. De grond daaronder bevat bijmengingen van beton.

De aangetroffen bodemvreemde bijmengingen kunnen wijzen op de aanwezigheid van een bodemverontreiniging.

7.3 Monstersselectie en analyses

De monsters zijn voor de analyse overgedragen aan het laboratorium van SYNLAB Analytics & Services B.V. Het laboratorium is geaccrediteerd volgens NEN-EN-ISO/IEC 17025:2005 en erkend voor 'Laboratoriumanalyses voor grond-, waterbodem- en grondwateronderzoek' (AS3000).

Grond

In relatie tot de doelstelling van het nader bodemonderzoek en op basis van de veldwaarnemingen zijn de meest verdachte grondmonsters geselecteerd ten behoeve van de analyses zoals weergegeven in tabel 16.

tabel 16: Monsteselectie en uitgevoerde analyses

Monster	Traject [m-mv]	Deelmonsters	Visuele waarnemingen	Analyses
Afperking bij B01				
C28-1	0,15 - 0,65	C28 (0,15 - 0,65)	Geen	Koper, lutum en organische stof
C29-1	0,15 - 0,50	C29 (0,15 - 0,50)	Geen	Koper, lutum en organische stof
Afperking bij C05				
C05H-2	0,40 - 0,90	C05H (0,40 - 0,90)	Geen	Koper, lutum en organische stof
C20-1	0,10 - 0,40	C20 (0,10 - 0,40)	Zwak betonhoudend	Koper, lutum en organische stof
C21-2	0,20 - 0,70	C21 (0,20 - 0,70)	Geen	Koper, lutum en organische stof
C22-1	0,10 - 0,60	C22 (0,10 - 0,60)	Geen	Koper, lutum en organische stof
C23-1	0,10 - 0,50	C23 (0,10 - 0,50)	Zwak baksteenhoudend, matig betonhoudend	Koper, lutum en organische stof
Verificatie bij C08				
C24-1	0,15 - 0,30	C24 (0,15 - 0,30)	Geen	Koper, lutum en organische stof
C25-2	0,25 - 0,75	C25 (0,25 - 0,75)	Geen	Koper, lutum en organische stof
C26-1	0,08 - 0,30	C26 (0,08 - 0,30)	Sporen baksteen	Koper, lutum en organische stof
C27-2	0,20 - 0,50	C27 (0,20 - 0,50)	Sporen baksteen	Koper, lutum en organische stof

8 TOETSING EN INTERPRETATIE NADER BODEMONDERZOEK

In bijlage 3 zijn de analysecertificaten van het grondonderzoek opgenomen.

De analyseresultaten zijn getoetst aan de normwaarden voor grond zoals in paragraaf 5.1 omschreven. De toetstabellen zijn opgenomen in bijlage 4.

In de navolgende tabel zijn de analyseresultaten van het grondonderzoek weergegeven.

tabel 17: Overschrijdingstabel afperking verontreiniging met koper

Monster	Traject [m-mv]	Bijmenging	Doel	Toetsing Wbb	Voldoet aan LMW (253 mg/kg d.s.)
B01-2 ¹⁾	0,25 - 0,50	Matig baksteenhoudend, matig puinhoudend	Bepalen omvang	Sterk verhoogd	Nee (483)
C28-1	0,15 - 0,65	Geen (vulzand)	Horizontale afperking	Niet verhoogd	Ja (< 7)
C29-1	0,15 - 0,50	Geen (vulzand)	Horizontale afperking	Niet verhoogd	Ja (< 7)
A02-1 ^{1,2)}	0,10 - 0,30	Geen	Horizontale afperking	Licht verhoogd	Ja (17)
B02-1 ^{1,3)}	0,10 - 0,30	Geen	Horizontale afperking	Niet verhoogd	Ja (35)
B03-1 ^{1,3)}	0,10 - 0,30	Geen	Horizontale afperking	Niet verhoogd	Ja (35)
B01 ^{1,4)}	0,50 - 0,90	Geen	Verticale afperking	Niet verhoogd	Ja (26)
C05-1 ¹⁾	0,08 - 0,40	Matig puinhoudend	Bepalen omvang	Sterk verhoogd	Nee (3.864)
C20-1	0,10 - 0,40	Zwak betonhoudend	Horizontale afperking	Matig verhoogd	Ja (153)
C21-2	0,20 - 0,70	Geen	Horizontale afperking	Licht verhoogd	Ja (111)
C22-1	0,10 - 0,60	Geen (vulzand)	Horizontale afperking	Niet verhoogd	Ja (< 7)
C23-1	0,10 - 0,50	Zwak baksteenhoudend, matig betonhoudend	Horizontale afperking	Sterk verhoogd	Ja (195)
C05H-2	0,40 - 0,90	Geen	Verticale afperking	Niet verhoogd	Ja (27)
C08-1 ¹⁾	0,20 - 0,40	Matig baksteenhoudend, matig puinhoudend	Verificatie of de LMW worden overschreden	Sterk verhoogd	Ja (224)
C24-1	0,15 - 0,30	Geen	Horizontale afperking	Sterk verhoogd	Ja (207)
C25-2	0,25 - 0,75	Geen	Horizontale afperking	Niet verhoogd	Ja (27)
C26-1	0,08 - 0,30	Sporen baksteen	Horizontale afperking	Licht verhoogd	Ja (92)
C27-2	0,20 - 0,50	Sporen baksteen	Horizontale afperking	Matig verhoogd	Ja (139)
C08-2 ^{1,4)}	0,40 - 0,90	Geen	Verticale afperking	Niet verhoogd	Ja (26)

¹⁾ Resultaten verkennend bodemonderzoek (deel A)

²⁾ A02-1 deelmonster uit MMA1

³⁾ B02-1 en B03-1 deelmonsters uit MMB1

⁴⁾ B01-3 en C08-2 deelmonsters uit MMC1

⁵⁾ De monsters zijn geanalyseerd op het standaardpakket grond

8.1 Interpretatie onderzoeksresultaten

8.1.1 Bepaling ernst van de verontreiniging

Afperking bij boring B01

In de grond van het monster B01-2 (0,25 - 0,5 m-mv) is tijdens het verkennend bodemonderzoek koper in een sterk verhoogd gehalte gemeten. Het sterk verhoogde gehalte aan koper van 483 mg/kg d.s. overschrijdt de interventiewaarde en de lokale maximale waarde van 253 mg/kg d.s.. In verticale richting is de verontreinigingen ter plaatse van boring B01 (monster B01-3 deelmonster uit MMC1) afgeperkt tot boven de achtergrondwaarde op circa 0,5 m-mv. In de grondmonsters voor de horizontale afperking is koper in een licht verhoogd gehalte gemeten. De gehalten overschrijden niet de lokale maximale waarden (LMW).

Op basis van de analyseresultaten is voldoende inzicht verkregen in de afperking van de verontreiniging met koper. De oppervlakte van de verontreiniging met koper boven de LMW is ingeschat op circa 20 m² en is aanwezig in een dikte van 0,25 m¹. De omvang van de verontreiniging boven de LMW is op 5 m³ (20 x 0,25) ingeschat.

Afperking bij boring C05

In de grond van het monster C05-1 (0,08 - 0,4 m-mv) is tijdens het verkennend bodemonderzoek koper in een sterk verhoogd gehalte gemeten. Het sterk verhoogde gehalte aan koper van 3.864 mg/kg d.s. overschrijdt ruim de interventiewaarde en de lokale maximale waarde van 253 mg/kg d.s..

In het monster C23-1 (zwak baksteenhoudend) is een overschrijding van de interventiewaarde voor koper gemeten. Op basis van dit resultaat is er geen samenhang is tussen de mate van de bijmengingen en de mate van de verontreiniging.

In de overige monsters voor de afperking in zowel verticale als horizontale richting overschrijding zijn tot matig verhoogde gehalten aan koper gemeten. De gemeten gehalten overschrijden niet de lokale maximale waarden (LMW).

Op basis van de analyseresultaten is voldoende inzicht verkregen in de afperking van de verontreiniging met koper. De oppervlakte van de verontreiniging met koper boven de LMW is op 15 m² ingeschat en is aanwezig in een dikte van circa 0,3 m¹. De omvang van de verontreiniging is op 5 m³ (15 x 0,3) ingeschat.

Verificatie bij boring C08

In de grond van het monster C08-1 (0,2 - 0,4 m-mv) is tijdens het verkennend bodemonderzoek koper in een matig verhoogd gehalte gemeten. Het matig verhoogde gehalte aan koper kan wijzen op de aanwezigheid van een sterk verhoogde gehalte aan koper die de LMW overschrijdt.

In de grond van de uitgevoerde boringen rondom boring C08 is ter plaatse van het monster C24-1 (visueel schoon) koper in een gehalte boven de interventiewaarde gemeten. Op basis van deze resultaten blijkt dat er geen samenhang is tussen de bijmengingen en de verontreiniging. In de overige monsters is koper tot een matig verhoogde gehalte gemeten. De gemeten gehalten overschrijden niet de LMW.

Resume

De Omvang van de verontreiniging groter dan de LMW is kleiner dan 25 m³. Hiermee is er geen sprake van een geval van ernstige bodemverontreiniging van de locatie.

Op basis van de gegevens van de BAG blijkt dat het pand omstreeks in de jaren 50' is bebouwd. De metaalbewerkingsactiviteiten hebben echter vanaf de jaren 80' plaatsgevonden. Aangezien dat ook in de in pandig boring B01 de verontreiniging met koper boven de LMW is gemeten, is zeer waarschijnlijk dat dit gehalte niet veroorzaakt is door de metaalbewerkingsbedrijf, maar voorafgaand aan de bouw van het pand. Geconcludeerd wordt dat de overschrijding van de LMW bij boringen B01 en C05 zijn te relateren aan het gebied "Tuindorp".

8.1.2 Bepaling onaanvaardbare risico's

Om te bepalen of een geval van ernstige verontreiniging de toevoeging 'spoedeisend' krijgt dient een bepaling met Sanscrit in in on-line programma Riscotoolboxbodem uitgevoerd te worden.

Uit stap 1 van Sanscrit volgt dat er geen sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging en er daardoor geen sprake van spoedeisendheid kan zijn. In overleg met de opdrachtgever is de bepaling wel uitgevoerd Om hiertoe te komen is in het programma aangegeven dat sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging

De toetsing is uitgevoerd op basis van het hoogst gemeten kopergehalte (1.900 mg/kg d.s. / 3.864 mg/kg d.s. (gestandaardiseerde meetwaarde)). Voor de overige parameters zijn de getallen gebruikt zoals ingevuld bij de Sanscrit-beoordeling ten behoeve van de Nota bodembeheer van de gemeente Hengelo.

In bijlage 7 is de indicatieve toetsing Sanscrit opgenomen.

Op basis van de beoordeling wordt geconcludeerd dat bij een kopergehalte van 1.900 mg/kg d.s. van het monster C05-1 geen sprake is van onaanvaardbare risico's voor de mens, ecosysteem of van het risico op verspreiding van de verontreiniging op het grondwater voor het gebruik "wonen met tuin", "groen met natuurwaarden", "plaatsen waar kinderen spelen" en "ander groen, bebouwing, infrastructuur en industrie".

8.1.3 Beantwoording van de onderzoeksvragen

Op basis van de onderzoeksresultaten zijn de onderzoeksvragen afdoende beantwoord, waardoor een bijstelling van het conceptueel model niet nodig is.

1. Heeft de verontreiniging een verband met de bodemvreemde bijmengingen van puin / baksteen?
Voor de overschrijden van de interventiewaarde is er geen directe relatie met de bijmengingen. In het monster 24-1 (zintuigelijke schoon) en monsters met bijmengingen van baksteen is koper in een gehalte boven de interventiewaarde gemeten.
Wel is geconstateerd dat de grond met matig baksteen- of puinhoudende grond verhoogde gehalten aan koper bevat, tot boven de LMW.
2. Worden de lokale maximale waarde voor koper in de nabijheid van boring C08 ook overschreden?
Nabij boring C08 wordt voor koper de LMW niet overschreden.
3. Wat is de omvang van de verontreiniging in de grond?
De gezamenlijke omvang van de verontreiniging met koper boven de LMW is ingeschat op circa 10^3 .
4. Is er sprake van een geval van ernstige bodemverontreiniging?
Er is geen sprake van een geval van ernstige bodemverontreiniging.
5. Zijn er humane risico's aanwezig voor het toekomstige gebruik "wonen met tuin"?
Op basis van een uitgevoerde indicatieve risicobeoordeling blijkt dat op de locatie geen sprake is van onaanvaardbare risico's van de bodemverontreiniging met koper (> LMW) voor de mens, ecosysteem of van het risico op verspreiding van de verontreiniging op het grondwater voor het toekomstige gebruik "wonen met tuin".

9 CONCLUSIE

In opdracht van Gemeente Hengelo is door Aveco de Bondt een verkennend en nader bodemonderzoek uitgevoerd op de locatie gelegen aan de Beckumerstraat 3 te Hengelo.

De aanleiding tot het uitvoeren van het verkennend bodemonderzoek is de voorgenomen transactie van de locatie en eventueel toekomstige herontwikkeling van de locatie. De aanleiding van het nader bodemonderzoek zijn de resultaten van het verkennend onderzoek waarbij op drie plaatsen een kopergehalte hoger dan de interventiewaarde en/of lokale maximale waarde is gemeten.

Het verkennend bodemonderzoek heeft als doel het vaststellen van de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem van de onderzoekslocatie en een indicatie te verkrijgen van de hergebruiksmogelijkheden van vrijkomende grond (Bbk).

Het nader bodemonderzoek heeft als doel het bepalen van de omvang van de verontreiniging met koper boven lokale maximale waarde en het bepalen van de risico's voor het toekomstige gebruik van de locatie als "wonen met tuin".

Resultaten

Uit de informatie van het vooronderzoek zijn op de locatie een aantal deellocaties onderscheiden. Ter plaatse van deze deellocaties (vml. ondergrondse tank, vml. wasserij stomerij, vml. chemische ververij) zijn geen gehalten boven de interventiewaarde gemeten welke gerelateerd kunnen worden aan de voormalige activiteiten. Ter plaatse van het westelijk terreindeel zijn eveneens geen sterk verhoogde gehalten aangetoond. De bodemkwaliteit ter plaatse van deze locaties varieert, indicatief getoetst aan de normen van het besluit bodemkwaliteit, tussen 'altijd toepasbaar' en 'industrie'.

De grond is indicatief onderzocht op asbest. Daarbij is geen asbest in de grond aangetroffen.

Ter plaatse van een voormalige saneringslocatie op het zuidoostelijk terreindeel is in de ondergrond een sterk verhoogde gehalte aan minerale olie aangetoond. De omvang van de verontreiniging is niet nader in beeld gebracht.

Op een drietal plaatsen op het oostelijk terreindeel zijn sterk verhoogde gehalten aan koper aangetoond. Op een tweetal plaatsen overschrijden de gemeten gehalten ook de lokale maximale waarden (LMW). Het totaalvolume van grond welke verhoogd is ten opzichte van de LMW is geschat op 10 m³. Hiermee is geen sprake van een geval van ernstige bodemverontreiniging. Uit een toetsing middels het programma Sanscrit is gebleken dat de verhoogde kopergehalten niet leiden tot een onaanvaardbaar risico voor mens, ecologie of verspreiding.

Bij grondverzet kan de grond met kopergehalten onder de LMW in het gebied 'Tuindorp' hergebruikt worden. Grond met gehalten boven de lokale maximale waarde dient in dat geval naar een erkende verwerker te worden afgevoerd. Hierbij wordt opgemerkt dat in de grond met sterk verhoogde kopergehalten ook minerale olie is gemeten in licht verhoogde gehalten die indicatief leiden tot een kwalificatie 'niet toepasbaar' bij afvoer van de grond van de locatie.

Aanbeveling

Bij grondverzet ter plaatse van de koperverontreiniging op het oostelijk terreindeel wordt aanbevolen een plan van aanpak op te stellen waarin verwoord is hoe op een verantwoorde wijze omgegaan dient te worden met de met koper verontreinigde grond.

Ter plaatse van het zuidoostelijk terreindeel is een verontreiniging met minerale olie aanwezig waarvan de omvang niet bekend is. Bij ontwikkelingen van de locatie wordt aanbevolen de omvang van de verontreiniging met minerale olie nauwkeuriger in beeld te brengen middels een aanvullend bodemonderzoek.

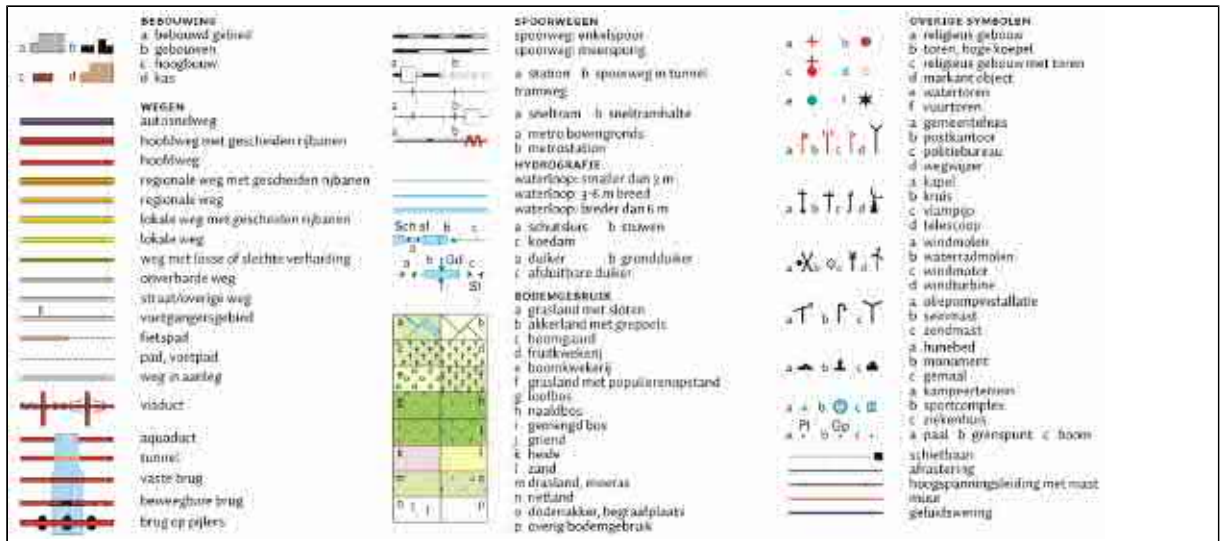
bijlage 1:
Topografische ligging onderzoekslocatie en kadastrale situatie

Deze kaart is noordgericht.

Schaal 1: 12500

 Hier bevindt zich Kadastraal object HENGELO (O) D 14184
Beckumerstraat 3, 7553 VB HENGELO OV
CC-BY Kadaster.

Deze kaart is noordgericht 12345 Perceelnummer 25 Huisnummer — Vastgestelde kadastrale grens — Voorlopige kadastrale grens — Administratieve kadastrale grens — Bebouwing — Overige topografie Voor een eensluidend uittreksel, Apeldoorn, 5 september 2018 De bewaarder van het kadaster en de openbare registers	Schaal 1:500 Kadastrale gemeente HENGELO (O) Secctie D Perceel 14184	
Aan dit uittreksel kunnen geen betrouwbare maten worden ontleend. De Dienst voor het kadaster en de openbare registers behoudt zich de intellectuele eigendomsrechten voor, waaronder het auteursrecht en het databankenrecht.		

bijlage 2:
Overzicht veldwaarnemingen en boorprofielen

Legenda (conform NEN 5104)

grind

	Grind, siltig
	Grind, zwak zandig
	Grind, matig zandig
	Grind, sterk zandig
	Grind, uiterst zandig

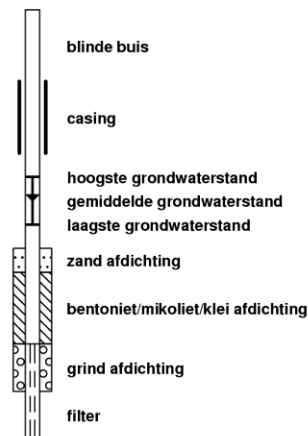
zand

	Zand, kleiig
	Zand, zwak siltig
	Zand, matig siltig
	Zand, sterk siltig
	Zand, uiterst siltig

veen

	Veen, mineraalarm
	Veen, zwak kleiig
	Veen, sterk kleiig
	Veen, zwak zandig
	Veen, sterk zandig

peilbuis

klei

	Klei, zwak siltig
	Klei, matig siltig
	Klei, sterk siltig
	Klei, uiterst siltig
	Klei, zwak zandig
	Klei, matig zandig
	Klei, sterk zandig

leem

	Leem, zwak zandig
	Leem, sterk zandig

overige toevoegingen

	zwak humeus
	matig humeus
	sterk humeus
	zwak grindig
	matig grindig
	sterk grindig

geur

	geen geur
	zwakke geur
	matige geur
	sterke geur
	uiterste geur

olie

	geen olie-water reactie
	zwakke olie-water reactie
	matige olie-water reactie
	sterke olie-water reactie
	uiterste olie-water reactie

p.i.d.-waarde

	>0
	>1
	>10
	>100
	>1000
	>10000

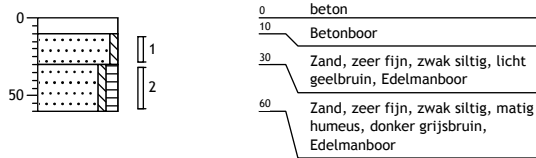
monsters

	geroerd monster
	ongeroid monster
	volumering

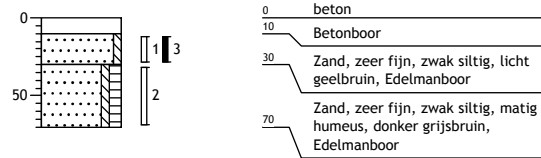
overig

	bijzonder bestanddeel
	Gemiddeld hoogste grondwaterstand
	grondwaterstand
	Gemiddeld laagste grondwaterstand
	slib
	water

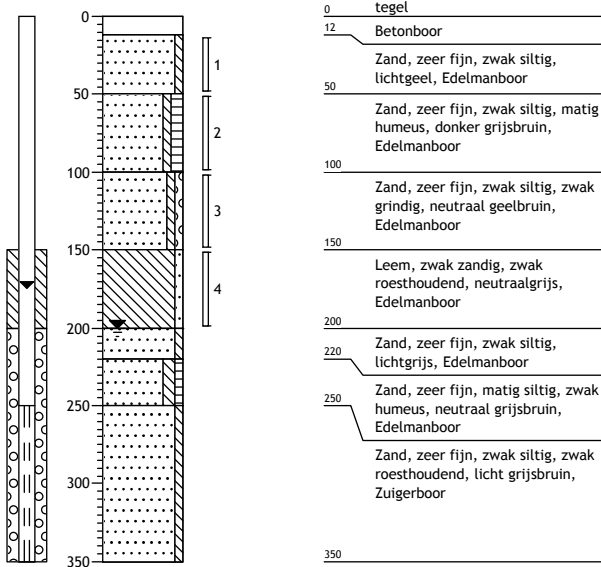
Boring: A01
Monsternemer: Frank Drijer
Datum: 23-08-2018

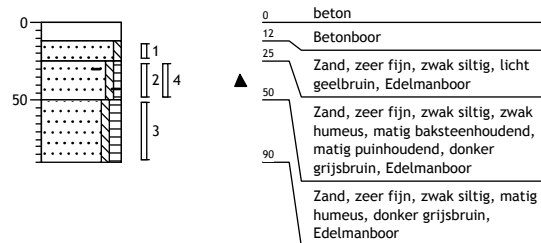
Boring: A02
Monsternemer: Frank Drijer
Datum: 23-08-2018

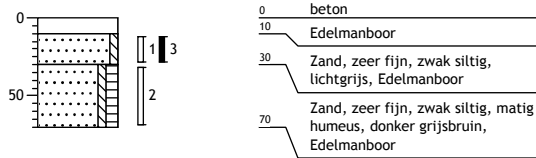
Boring: A03
Monsternemer: Frank Drijer
Datum: 23-08-2018

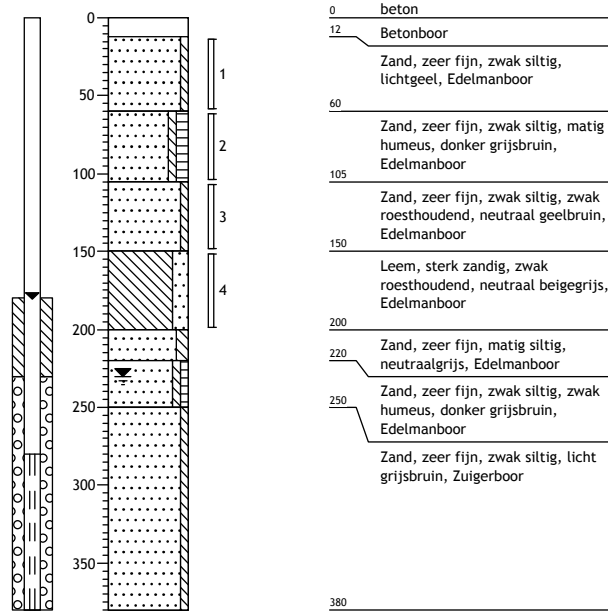
Boring: B01
Monsternemer: Frank Drijer
Datum: 23-08-2018

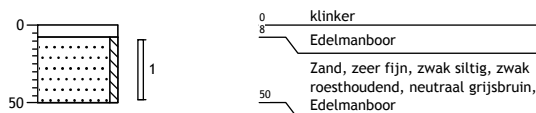
Boring: B02
Monsternemer: Frank Drijer
Datum: 23-08-2018

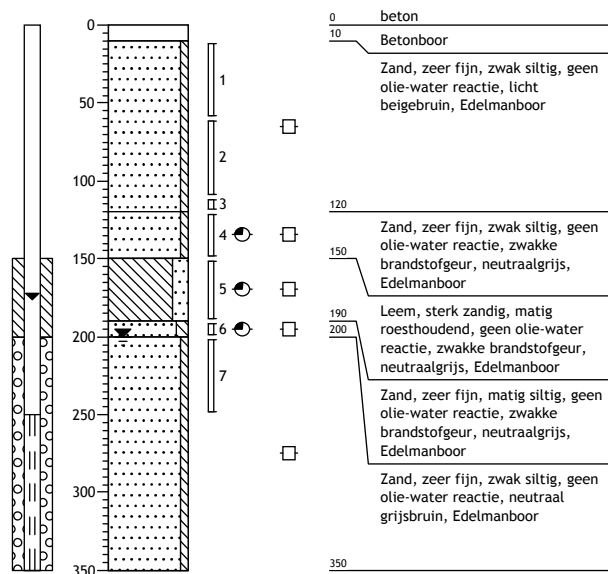
Boring: B03
Monsternemer: Frank Drijer
Datum: 23-08-2018

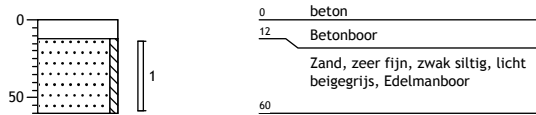
Boring: C01
Monsternemer: Frank Drijer
Datum: 24-08-2018

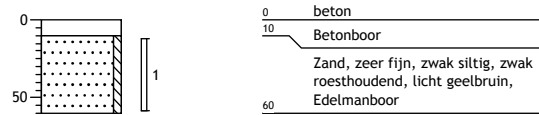
Boring: C02
Monsternemer: Frank Drijer
Datum: 23-08-2018

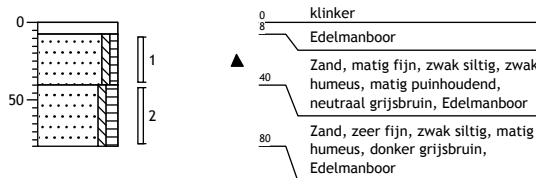
Boring: C03
 Monsternemer: Frank Drijer
 Datum: 23-08-2018

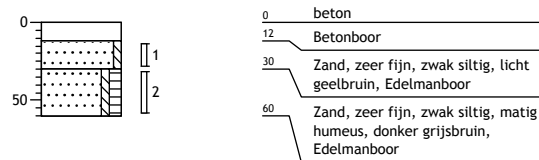
Boring: C04
 Monsternemer: Frank Drijer
 Datum: 23-08-2018

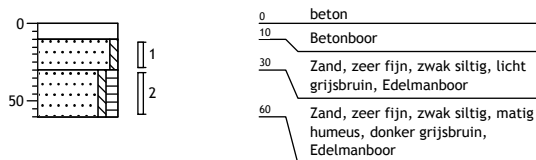
Boring: C05
 Monsternemer: Frank Drijer
 Datum: 23-08-2018

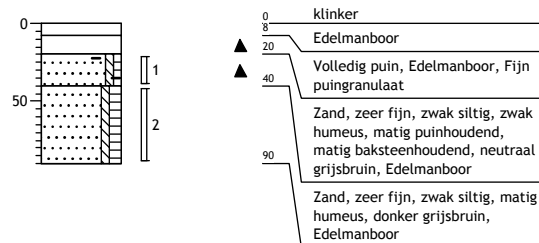
Boring: C06
 Monsternemer: Frank Drijer
 Datum: 23-08-2018

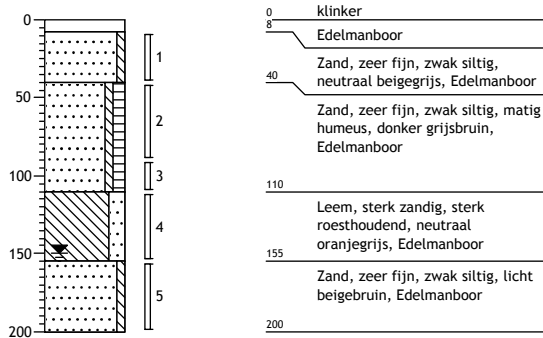
Boring: C07
 Monsternemer: Frank Drijer
 Datum: 23-08-2018

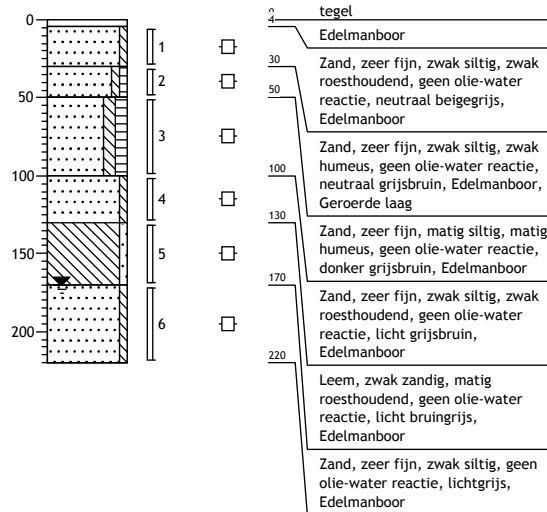
Boring: C08
 Monsternemer: Frank Drijer
 Datum: 23-08-2018

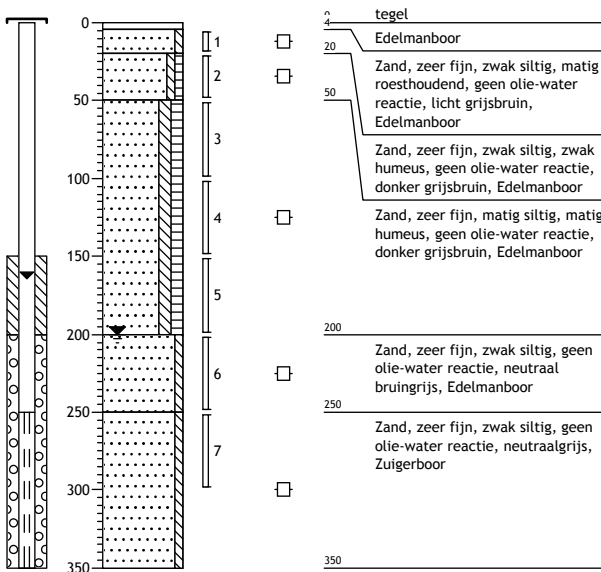
Boring: C09
 Monsternemer: Frank Drijer
 Datum: 24-08-2018

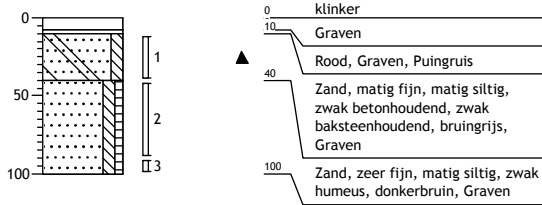
Boring: T01
 Monsternemer: Frank Drijer
 Datum: 23-08-2018

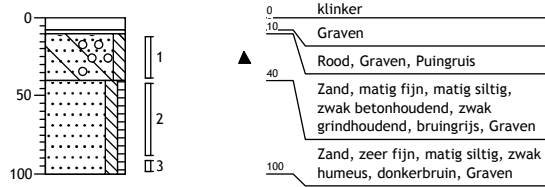
Boring: T02
 Monsternemer: Frank Drijer
 Datum: 23-08-2018

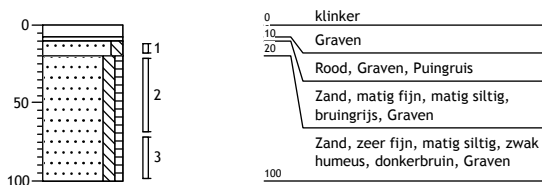
Boring: C05H
 Monsternemer: P.C.J. Broekhuizen
 Datum: 11-10-2018

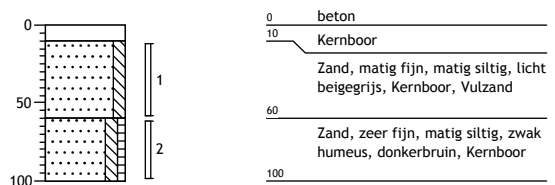
Boring: C20
 Monsternemer: P.C.J. Broekhuizen
 Datum: 11-10-2018

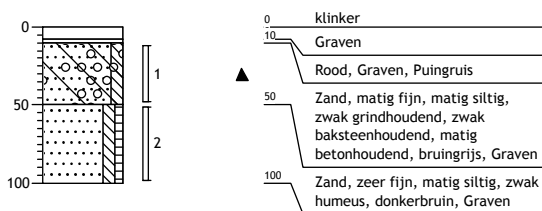
Boring: C21
 Monsternemer: P.C.J. Broekhuizen
 Datum: 11-10-2018

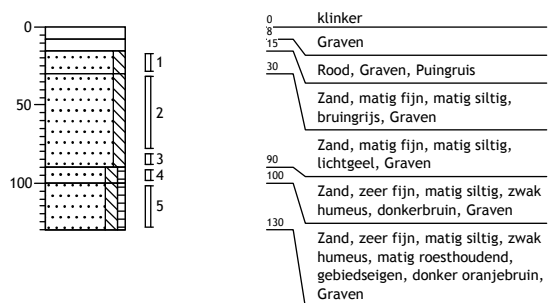
Boring: C22
 Monsternemer: P.C.J. Broekhuizen
 Datum: 11-10-2018

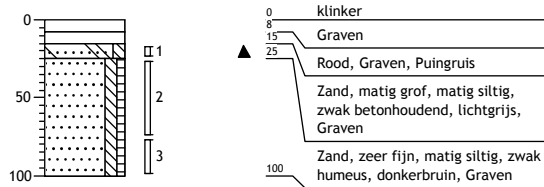
Boring: C23
 Monsternemer: P.C.J. Broekhuizen
 Datum: 11-10-2018

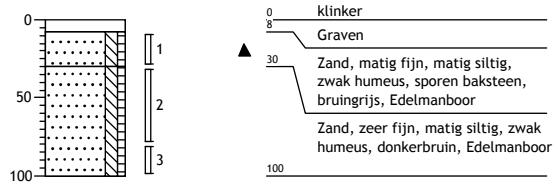
Boring: C24
 Monsternemer: P.C.J. Broekhuizen
 Datum: 11-10-2018

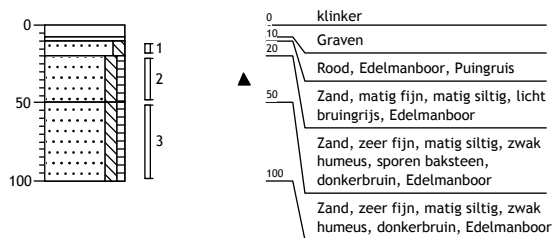
Boring: C25
 Monsternemer: P.C.J. Broekhuizen
 Datum: 11-10-2018

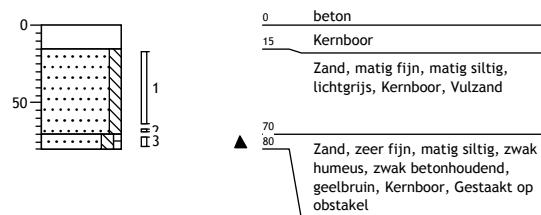
Boring: C26
 Monsternemer: P.C.J. Broekhuizen
 Datum: 11-10-2018

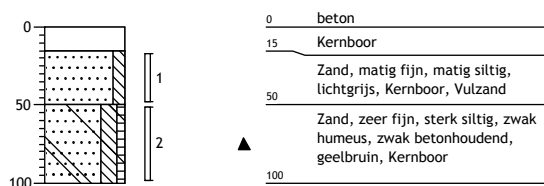
Boring: C27
 Monsternemer: P.C.J. Broekhuizen
 Datum: 11-10-2018

Boring: C28
 Monsternemer: P.C.J. Broekhuizen
 Datum: 11-10-2018

Boring: C29
 Monsternemer: P.C.J. Broekhuizen
 Datum: 11-10-2018

**bijlage 3:
Analysecertificaten**

Analyserapport

Aveco de Bondt b.v.
R.E. Gutierrez
Postbus 64
7450 AB HOLTEN

Blad 1 van 18

Uw projectnaam : Beckumerstraat 3 te Hengelo
Uw projectnummer : 181244
SYNLAB rapportnummer : 12858373, versienummer: 1

Rotterdam, 31-08-2018

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project 181244. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de geteste monsters. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters en het project zijn overgenomen in dit analyserapport.

Het onderzoek is uitgevoerd door SYNLAB Analytics & Services B.V., gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL). Indien het onderzoek is uitgevoerd door derden of het SYNLAB laboratorium in Frankrijk (99-101 Avenue Louis Roche, Gennevilliers) is dit in het rapport aangegeven.

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 18 pagina's. In geval van een versienummer van '2' of hoger vervallen de voorgaande versies. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Mocht u vragen en/of opmerkingen hebben naar aanleiding van dit rapport, bijvoorbeeld als u nadere informatie nodig heeft over de meetonzekerheid van de analysesresultaten in dit rapport, dan verzoeken wij u vriendelijk contact op te nemen met de afdeling Customer Support.

Per 30 maart 2018 is ALcontrol B.V. overgegaan naar de nieuwe naam SYNLAB Analytics & Services B.V. Alle erkenningen van ALcontrol B.V./ALcontrol Laboratories blijven van kracht en zijn/worden omgezet naar SYNLAB Analytics & Services B.V.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

Jaap-Willem Hutter
Technical Director

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12858373 - 1

Orderdatum 24-08-2018
Startdatum 24-08-2018
Rapportagedatum 31-08-2018

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie						
001	Grond (AS3000)	A02-3 A02-3						
002	Grond (AS3000)	B02-3 B02-3						
003	Grond (AS3000)	C02-5 C02-5						
004	Grond (AS3000)	MMA1 MMA1						
005	Grond (AS3000)	MMB1 MMB1						

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003	004	005
droge stof	gew.-%	S	92.0	93.0	80.4	91.6	90.7
gewicht artefacten	g	S	<1	<1	<1	<1	<1
aard van de artefacten	-	S	geen	geen	geen	geen	geen
organische stof (gloeiverlies)	% vd DS	S	<0.5	<0.5	<0.5	1.3	<0.5
KORRELGROOTTEVERDELING							
lutum (bodem)	% vd DS	S	12	4.9	18	2.6	4.0
METALEN							
barium	mg/kgds	S				<20	<20
cadmium	mg/kgds	S				<0.2	<0.2
kobalt	mg/kgds	S				1.6	2.2
koper	mg/kgds	S				8.4	18
kwik	mg/kgds	S				<0.05	<0.05
lood	mg/kgds	S				<10	11
molybdeen	mg/kgds	S				<0.5	<0.5
nikkel	mg/kgds	S				<3	4.9
zink	mg/kgds	S				<20	29
VLUCHTIGE AROMATEN							
benzeen	mg/kgds	S	<0.05	<0.05			
tolueen	mg/kgds	S	<0.05	<0.05			
ethylbenzeen	mg/kgds	S	<0.05	<0.05			
o-xyleen	mg/kgds	S	<0.05	<0.05			
p- en m-xyleen	mg/kgds	S	<0.05	<0.05			
xylenen (0.7 factor)	mg/kgds	S	0.07 ¹⁾	0.07 ¹⁾			
totaal BTEX (0.7 factor)	mg/kgds	S	0.18 ²⁾	0.18 ²⁾			
naftaleen	mg/kgds	S	<0.05	<0.05			
FENOLEN							
fenol(index)	mg/kgds	Q				<0.1	<0.1
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN							
naftaleen	mg/kgds	S				<0.01	<0.01
fenantreen	mg/kgds	S				0.02	0.04
antraceen	mg/kgds	S				<0.01	0.01
fluoranteen	mg/kgds	S				0.04	0.12
benzo(a)antraceen	mg/kgds	S				0.02	0.08
chryseen	mg/kgds	S				0.02	0.07
benzo(k)fluoranteen	mg/kgds	S				0.01	0.05
benzo(a)pyreen	mg/kgds	S				0.02	0.08

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning. De met Q gemerkte analyses zijn geaccrediteerd door de RvA.

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12858373 - 1

Orderdatum 24-08-2018
Startdatum 24-08-2018
Rapportagedatum 31-08-2018

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie					
001	Grond (AS3000)	A02-3 A02-3					
002	Grond (AS3000)	B02-3 B02-3					
003	Grond (AS3000)	C02-5 C02-5					
004	Grond (AS3000)	MMA1 MMA1					
005	Grond (AS3000)	MMB1 MMB1					

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003	004	005
benzo(ghi)peryleen	mg/kgds	S				0.02	0.07
indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kgds	S				0.02	0.07
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	mg/kgds	S				0.184 ¹⁾	0.597 ¹⁾
GEHALOGENEERDE KOOLWATERSTOFFEN							
1,2-dichloorethaan	mg/kgds	S	<0.03	<0.03			
cis-1,2-dichlooretheen	mg/kgds	S	<0.03	<0.03			
trans-1,2-dichlooretheen	mg/kgds	S	<0.02	<0.02			
som (cis,trans) 1,2- dichloorethenen (0.7 factor)	mg/kgds	S	0.035 ¹⁾	0.035 ¹⁾			
1,2-dichloorpropaan	mg/kgds	S	<0.03	<0.03			
tetrachlooretheen	mg/kgds	S	<0.02	<0.02			
tetrachloormethaan	mg/kgds	S	<0.02	<0.02			
1,1,1-trichloorethaan	mg/kgds	S	<0.02	<0.02			
1,1,2-trichloorethaan	mg/kgds	S	<0.03	<0.03			
trichlooretheen	mg/kgds	S	<0.02	<0.02			
chloroform	mg/kgds	S	<0.02	<0.02			
vinylchloride	mg/kgds	S	<0.03	<0.03			
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)							
PCB 28	µg/kgds	S				<1	<1
PCB 52	µg/kgds	S				<1	<1
PCB 101	µg/kgds	S				<1	<1
PCB 118	µg/kgds	S				<1	<1
PCB 138	µg/kgds	S				<1	<1
PCB 153	µg/kgds	S				<1	<1
PCB 180	µg/kgds	S				<1	<1
som PCB (7) (0.7 factor)	µg/kgds	S				4.9 ¹⁾	4.9 ¹⁾
MINERALE OLIE							
fractie C10-C12	mg/kgds				<5	<5	<5
fractie C12-C22	mg/kgds				540	17	<5
fractie C22-C30	mg/kgds				770	22	9
fractie C30-C40	mg/kgds				130 ³⁾	6	<5
totaal olie C10 - C40	mg/kgds	S			1400	50	<20

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12858373 - 1

Orderdatum 24-08-2018
Startdatum 24-08-2018
Rapportagedatum 31-08-2018

Monster beschrijvingen

- 001 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
- 002 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
- 003 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
- 004 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
- 005 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.

Voetnoten

- 1 De sommatie na verrekening van de 0.7 factor voor <-waarden volgens BoToVa.
- 2 De sommatie na verrekening van de 0.7 factor conform AS3000
- 3 Er zijn componenten aangetroffen die hoger zijn dan C40, deze zijn niet van invloed op het gerapporteerde resultaat.

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12858373 - 1

Orderdatum 24-08-2018
Startdatum 24-08-2018
Rapportagedatum 31-08-2018

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie						
006	Grond (AS3000)	MMC1 MMC1						
007	Grond (AS3000)	MMC2 MMC2						
008	Grond (AS3000)	MMC3 MMC3						
009	Grond (AS3000)	MMC4 MMC4						
010	Grond (AS3000)	T02-6 T02-6						

Analyse	Eenheid	Q	006	007	008	009	010
droge stof	gew.-%	S	84.0	85.1	90.6	93.9	78.5
gewicht artefacten	g	S	<1	<1	6.5	<1	<1
aard van de artefacten	-	S	geen	geen	puin	geen	geen
organische stof (gloeiverlies)	% vd DS	S	3.4	0.8	2.5	<0.5	1.0
KORRELROOTTEVERDELING							
lutum (bodem)	% vd DS	S	3.3	5.2	2.2	4.4	6.7
METALEN							
barium	mg/kgds	S	41	<20	62	<20	
cadmium	mg/kgds	S	0.28	<0.2	0.31	<0.2	
kobalt	mg/kgds	S	1.8	<1.5	5.0	1.7	
koper	mg/kgds	S	14	<5	88	5.6	
kwik	mg/kgds	S	0.10	<0.05	0.11	<0.05	
lood	mg/kgds	S	36	<10	140	<10	
molybdeen	mg/kgds	S	<0.5	<0.5	0.83	<0.5	
nikkel	mg/kgds	S	4.3	3.9	11	4.6	
zink	mg/kgds	S	55	<20	140	<20	
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN							
naftaleen	mg/kgds	S	<0.01	<0.01	0.02	<0.01	
fenantreen	mg/kgds	S	0.10	0.01	0.35	<0.01	
antraceen	mg/kgds	S	0.04	<0.01	0.07	<0.01	
fluoranteen	mg/kgds	S	0.40	0.02 ⁴⁾	0.52	0.02	
benzo(a)antraceen	mg/kgds	S	0.23	0.01	0.31	0.01	
chryseen	mg/kgds	S	0.21	<0.01	0.27	0.01	
benzo(k)fluoranteen	mg/kgds	S	0.16	<0.01	0.20	<0.01	
benzo(a)pyreen	mg/kgds	S	0.26	0.01	0.33	0.01	
benzo(ghi)peryleen	mg/kgds	S	0.24	0.01	0.29	0.02	
indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kgds	S	0.23	0.01	0.28	0.01	
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	mg/kgds	S	1.877 ¹⁾	0.098 ¹⁾	2.64 ¹⁾	0.108 ¹⁾	
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)							
PCB 28	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1	
PCB 52	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1	
PCB 101	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1	
PCB 118	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1	
PCB 138	µg/kgds	S	<1	<1	2.2 ⁴⁾	<1	
PCB 153	µg/kgds	S	<1	<1	2.2 ⁴⁾	<1	
PCB 180	µg/kgds	S	<1	<1	2.5	<1	

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12858373 - 1

Orderdatum 24-08-2018
Startdatum 24-08-2018
Rapportagedatum 31-08-2018

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie					
006	Grond (AS3000)	MMC1 MMC1					
007	Grond (AS3000)	MMC2 MMC2					
008	Grond (AS3000)	MMC3 MMC3					
009	Grond (AS3000)	MMC4 MMC4					
010	Grond (AS3000)	T02-6 T02-6					

Analyse	Eenheid	Q	006	007	008	009	010
som PCB (7) (0.7 factor)	µg/kgds	S	4.9 ¹⁾	4.9 ¹⁾	9.7 ¹⁾	4.9 ¹⁾	
<i>MINERALE OLIE</i>							
fractie C10-C12	mg/kgds		<5	<5	7	<5	<5
fractie C12-C22	mg/kgds		5	24	130	<5	<5
fractie C22-C30	mg/kgds		15	45	190	7	5
fractie C30-C40	mg/kgds		12	11	79 ³⁾	<5	<5
totaal olie C10 - C40	mg/kgds	S	30	80	400	<20	<20

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12858373 - 1

Orderdatum 24-08-2018
Startdatum 24-08-2018
Rapportagedatum 31-08-2018

Monster beschrijvingen

- 006 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
- 007 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
- 008 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
- 009 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
- 010 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.

Voetnoten

- 1 De sommatie na verrekening van de 0.7 factor voor <-waarden volgens BoToVa.
- 3 Er zijn componenten aangetroffen die hoger zijn dan C40, deze zijn niet van invloed op het gerapporteerde resultaat.
- 4 Het gehalte is indicatief i.v.m. de aanwezigheid van componenten die een storende invloed hebben op de meting.

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12858373 - 1

Orderdatum 24-08-2018
Startdatum 24-08-2018
Rapportagedatum 31-08-2018

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
droge stof	Grond (AS3000)	Grond: Gelijkwaardig aan ISO 11465 en gelijkwaardig aan NEN-EN 15934 (monstervoorbehandeling conform NEN-EN 16179). Grond (AS3000): conform AS3010-2 en gelijkwaardig aan NEN-EN 15934
gewicht artefacten	Grond (AS3000)	Conform AS3000 en conform NEN-EN 16179
aard van de artefacten	Grond (AS3000)	Idem
organische stof (gloeiverlies)	Grond (AS3000)	Grond: gelijkwaardig aan NEN 5754. Grond (AS3000): conform AS3010-3
lutum (bodem)	Grond (AS3000)	Grond: eigen methode. Grond (AS3000): conform AS3010-4
benzeen	Grond (AS3000)	Conform AS3030-1
tolueen	Grond (AS3000)	Idem
ethylbenzeen	Grond (AS3000)	Idem
o-xyleen	Grond (AS3000)	Idem
p- en m-xyleen	Grond (AS3000)	Idem
xylenen (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
totaal BTEX (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Eigen methode, headspace GCMS
naftaleen	Grond (AS3000)	Conform AS3030-1
1,2-dichloorethaan	Grond (AS3000)	Idem
cis-1,2-dichlooretheen	Grond (AS3000)	Idem
trans-1,2-dichlooretheen	Grond (AS3000)	Idem
som (cis,trans) 1,2-dichloorethenen (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
1,2-dichloorpropaan	Grond (AS3000)	Idem
tetrachlooretheen	Grond (AS3000)	Idem
tetrachloormethaan	Grond (AS3000)	Idem
1,1,1-trichloorethaan	Grond (AS3000)	Idem
1,1,2-trichloorethaan	Grond (AS3000)	Idem
trichlooretheen	Grond (AS3000)	Idem
chloroform	Grond (AS3000)	Idem
vinylchloride	Grond (AS3000)	Idem
totaal olie C10 - C40	Grond (AS3000)	Conform AS3010-7 conform NEN-EN-ISO 16703
barium	Grond (AS3000)	Conform AS3010-5 en conform NEN 6950 (ontsluiting conform NEN 6961, meting conform NEN 6966); conform ISO 22036 (ontsluiting conform NEN 6961)
cadmium	Grond (AS3000)	Idem
kobalt	Grond (AS3000)	Idem
koper	Grond (AS3000)	Idem
kwik	Grond (AS3000)	Conform AS3010-5 en conform NEN 6950 (ontsluiting conform NEN 6961, meting conform NEN-ISO 16772)
lood	Grond (AS3000)	Conform AS3010-5 en conform NEN 6950 (ontsluiting conform NEN 6961, meting conform NEN 6966); conform ISO 22036 (ontsluiting conform NEN 6961)
molybdeen	Grond (AS3000)	Idem
nikkel	Grond (AS3000)	Idem
zink	Grond (AS3000)	Idem
fenol(index)	Grond (AS3000)	Eigen methode (meting conform NEN-EN-ISO 14402)
naftaleen	Grond (AS3000)	Conform AS3010-6
fenantreen	Grond (AS3000)	Idem
antraceen	Grond (AS3000)	Idem

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12858373 - 1

Orderdatum 24-08-2018
Startdatum 24-08-2018
Rapportagedatum 31-08-2018

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
fluoranteen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(a)antracene	Grond (AS3000)	Idem
chryseen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(k)fluoranteen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(a)pyreen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(ghi)peryleen	Grond (AS3000)	Idem
indeno(1,2,3-cd)pyreen	Grond (AS3000)	Idem
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
PCB 28	Grond (AS3000)	Conform AS3010-8
PCB 52	Grond (AS3000)	Idem
PCB 101	Grond (AS3000)	Idem
PCB 118	Grond (AS3000)	Idem
PCB 138	Grond (AS3000)	Idem
PCB 153	Grond (AS3000)	Idem
PCB 180	Grond (AS3000)	Idem
som PCB (7) (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	L2207720	23-08-2018	23-08-2018	ALC211
002	L2207719	23-08-2018	23-08-2018	ALC211
003	Y6855262	23-08-2018	23-08-2018	ALC201
004	Y6855835	23-08-2018	23-08-2018	ALC201
004	Y6855296	23-08-2018	23-08-2018	ALC201
004	Y6855676	23-08-2018	23-08-2018	ALC201
005	Y6855283	23-08-2018	23-08-2018	ALC201
005	Y6855246	23-08-2018	23-08-2018	ALC201
005	Y6855256	23-08-2018	23-08-2018	ALC201
006	Y6855284	23-08-2018	23-08-2018	ALC201
006	Y7201851	24-08-2018	24-08-2018	ALC201
006	Y6855867	23-08-2018	23-08-2018	ALC201
006	Y6855485	23-08-2018	23-08-2018	ALC201
006	Y6855331	23-08-2018	23-08-2018	ALC201
007	Y6855857	24-08-2018	24-08-2018	ALC201
007	Y6855285	23-08-2018	23-08-2018	ALC201
007	Y6855490	23-08-2018	23-08-2018	ALC201
007	Y6855278	23-08-2018	23-08-2018	ALC201
008	Y6855323	23-08-2018	23-08-2018	ALC201
008	Y6855279	23-08-2018	23-08-2018	ALC201
008	Y6855864	23-08-2018	23-08-2018	ALC201
009	Y6855872	24-08-2018	24-08-2018	ALC201
009	Y6855324	23-08-2018	23-08-2018	ALC201
009	Y6855744	23-08-2018	23-08-2018	ALC201
009	Y6855617	23-08-2018	23-08-2018	ALC201
009	Y6855290	23-08-2018	23-08-2018	ALC201

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12858373 - 1

Orderdatum 24-08-2018
Startdatum 24-08-2018
Rapportagedatum 31-08-2018

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
010	Y6855487	23-08-2018	23-08-2018	ALC201

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12858373 - 1

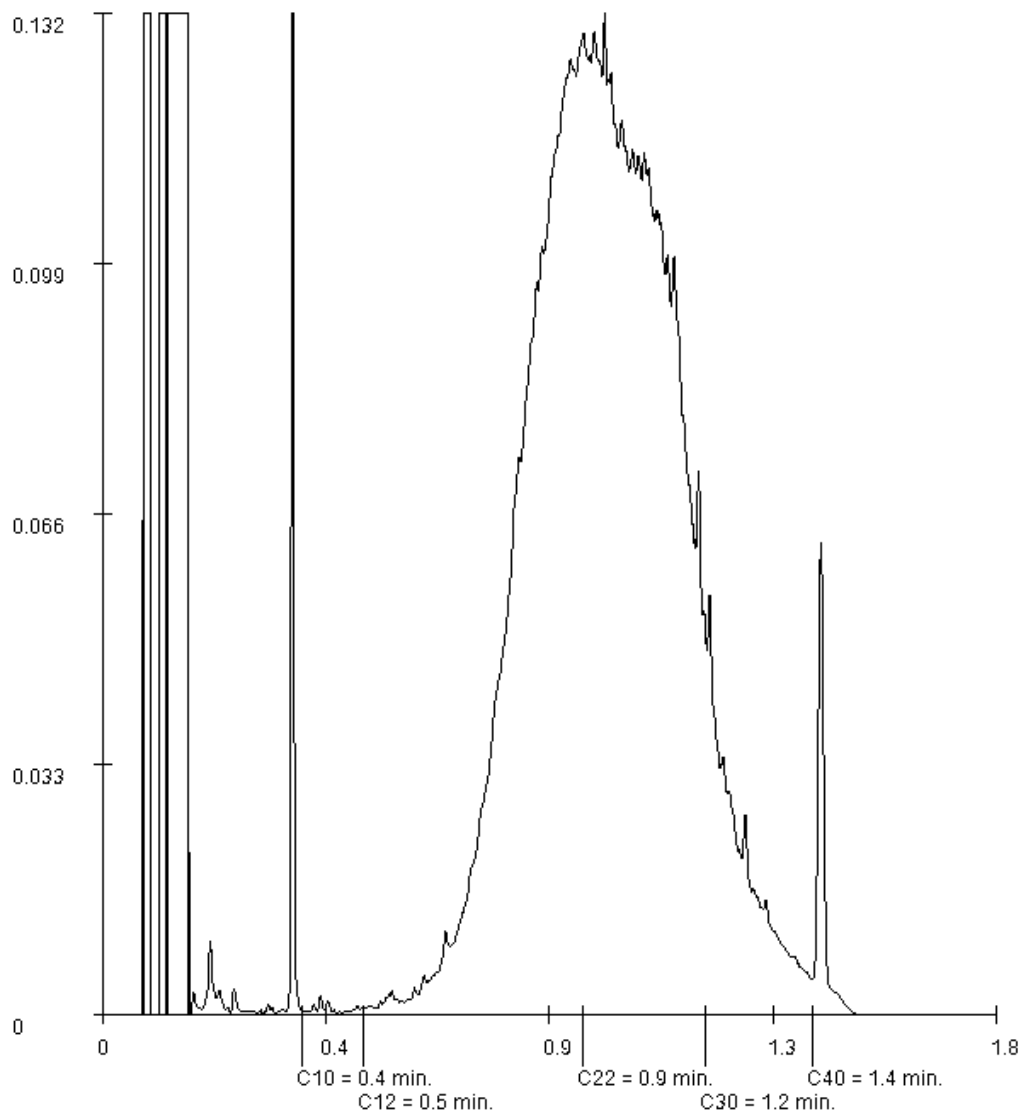
Orderdatum 24-08-2018
Startdatum 24-08-2018
Rapportagedatum 31-08-2018

Monsternummer: 003
Monster beschrijvingen C02-5C02-5

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12858373 - 1

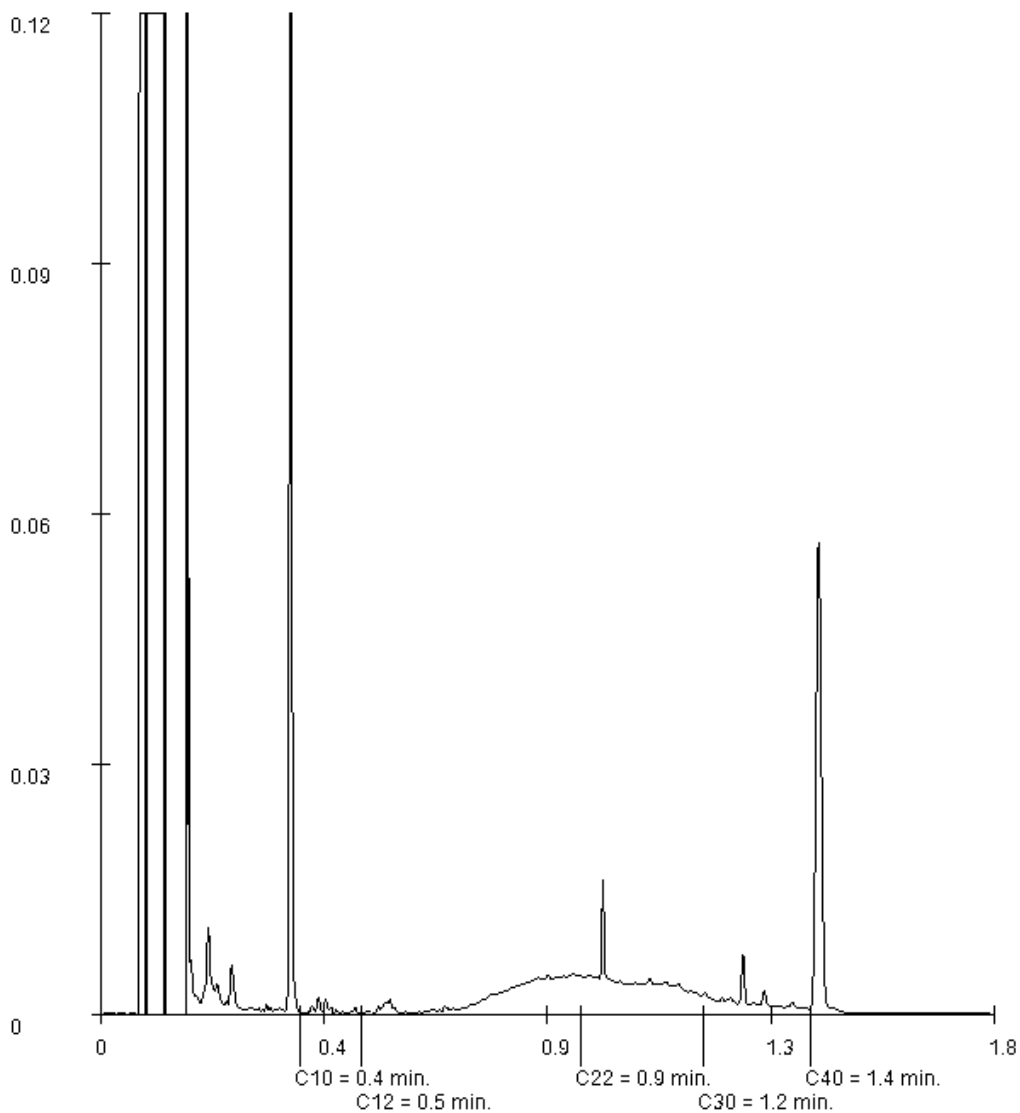
Orderdatum 24-08-2018
Startdatum 24-08-2018
Rapportagedatum 31-08-2018

Monsternummer: 004
Monster beschrijvingen MMA1MMA1

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12858373 - 1

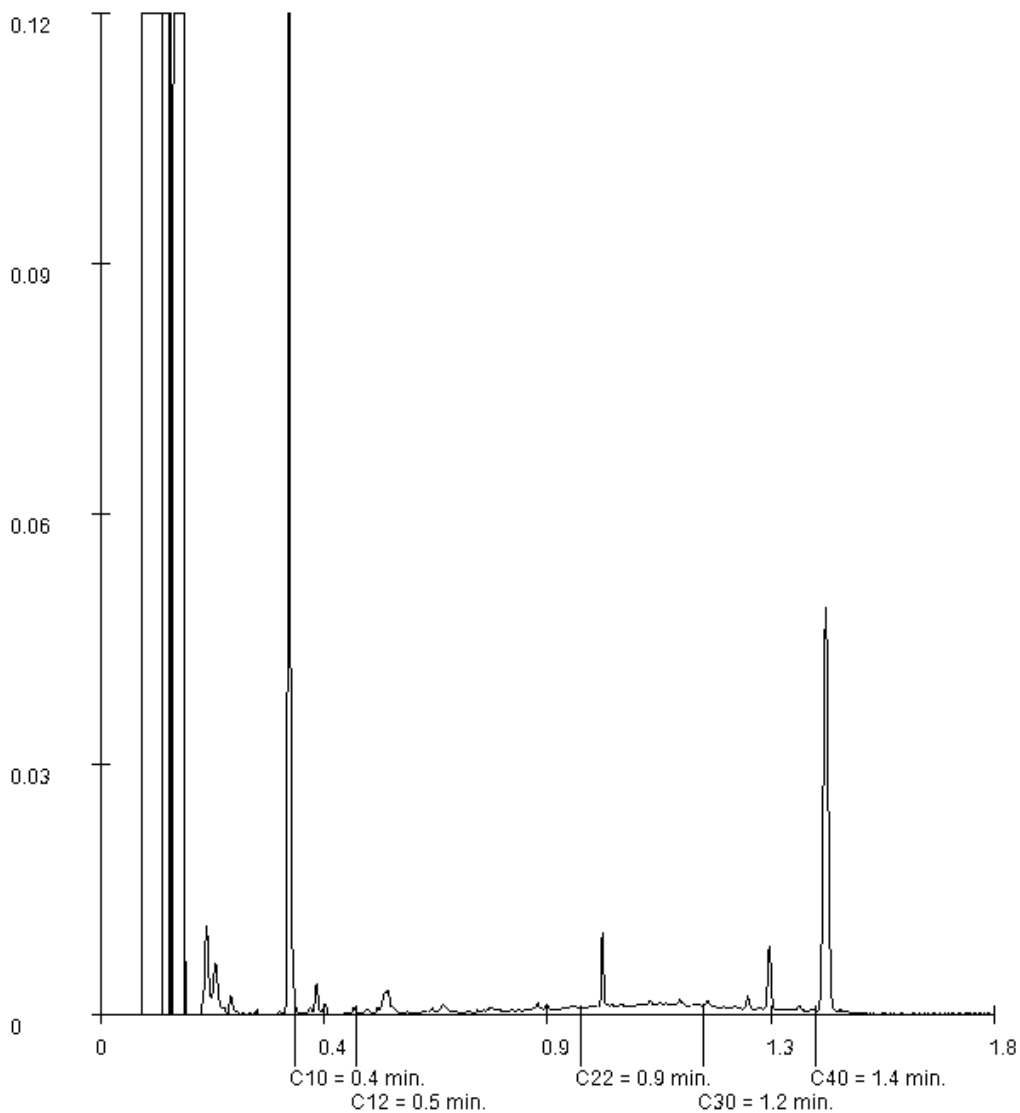
Orderdatum 24-08-2018
Startdatum 24-08-2018
Rapportagedatum 31-08-2018

Monsternummer: 005
Monster beschrijvingen MMB1MMB1

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12858373 - 1

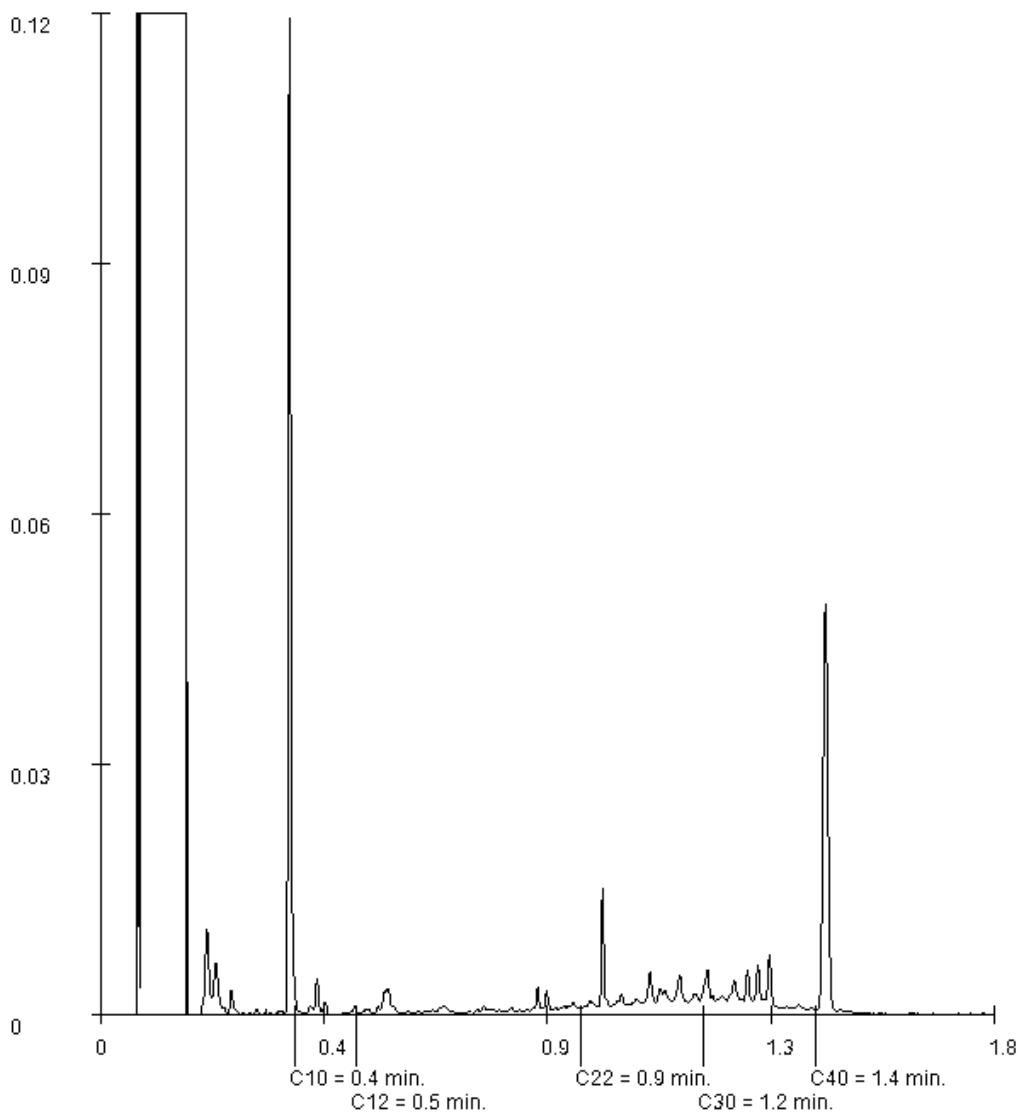
Orderdatum 24-08-2018
Startdatum 24-08-2018
Rapportagedatum 31-08-2018

Monsternummer: 006
Monster beschrijvingen MMC1MMC1

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12858373 - 1

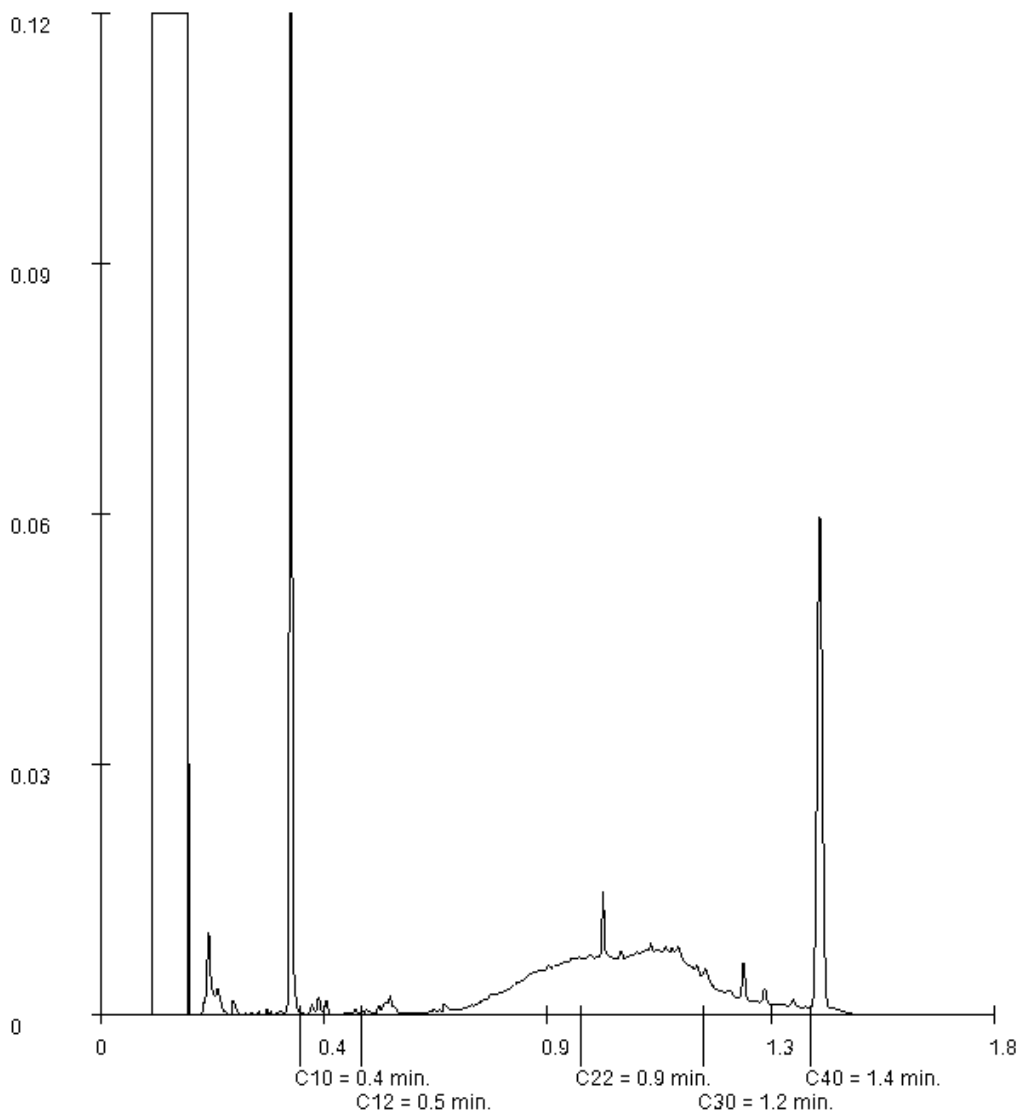
Orderdatum 24-08-2018
Startdatum 24-08-2018
Rapportagedatum 31-08-2018

Monsternummer: 007
Monster beschrijvingen MMC2MMC2

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12858373 - 1

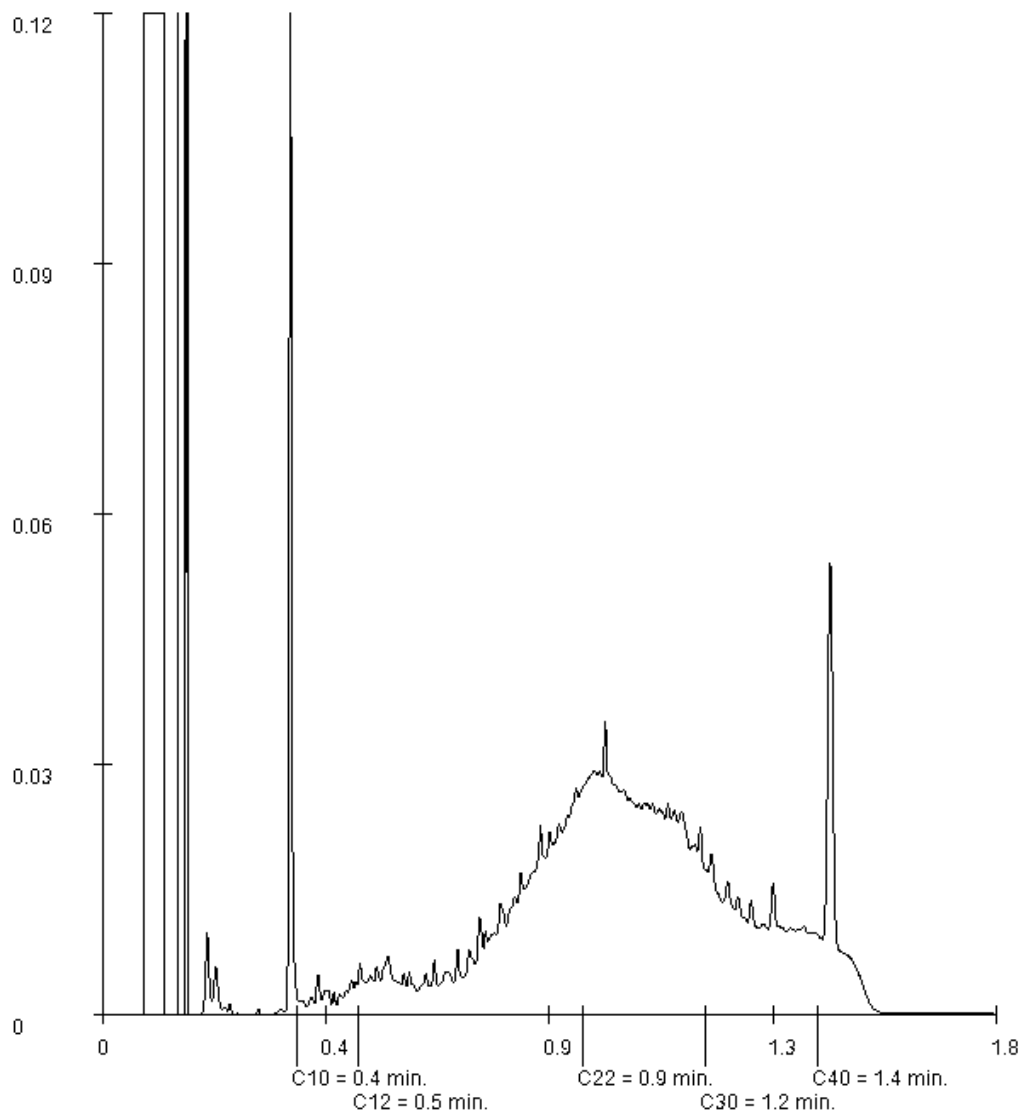
Orderdatum 24-08-2018
Startdatum 24-08-2018
Rapportagedatum 31-08-2018

Monsternummer: 008
Monster beschrijvingen MMC3MMC3

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12858373 - 1

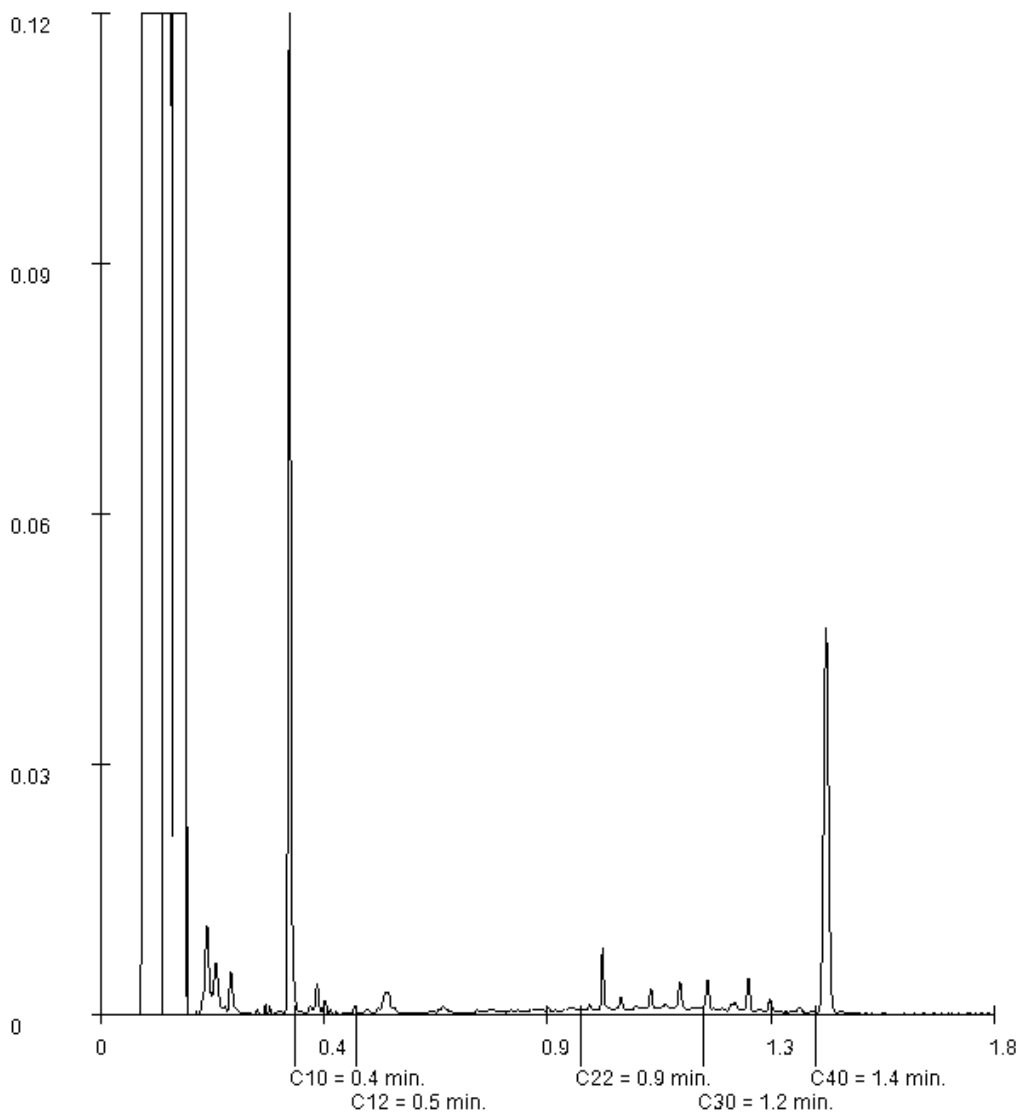
Orderdatum 24-08-2018
Startdatum 24-08-2018
Rapportagedatum 31-08-2018

Monsternummer: 009
Monster beschrijvingen MMC4MMC4

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12858373 - 1

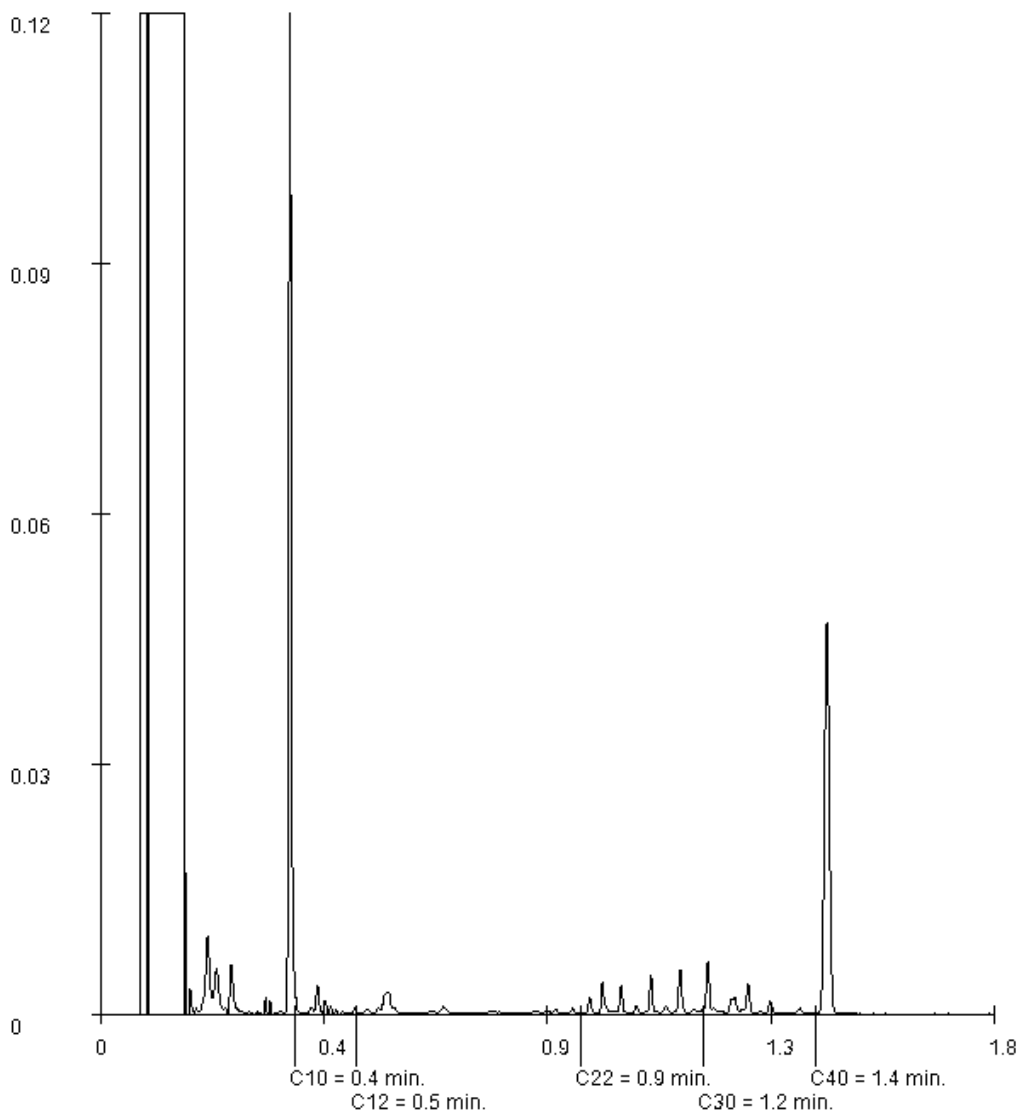
Orderdatum 24-08-2018
Startdatum 24-08-2018
Rapportagedatum 31-08-2018

Monsternummer: 010
Monster beschrijvingen T02-6T02-6

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

Paraaf :

Analyserapport

Aveco de Bondt b.v.
R.E. Gutierrez
Postbus 64
7450 AB HOLTEN

Blad 1 van 7

Uw projectnaam : Beckumerstraat 3 te Hengelo
Uw projectnummer : 181244
SYNLAB rapportnummer : 12864860, versienummer: 1

Rotterdam, 12-09-2018

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project 181244. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de geteste monsters. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters en het project zijn overgenomen in dit analyserapport.

Het onderzoek is uitgevoerd door SYNLAB Analytics & Services B.V., gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL). Indien het onderzoek is uitgevoerd door derden of het SYNLAB laboratorium in Frankrijk (99-101 Avenue Louis Roche, Gennevilliers) is dit in het rapport aangegeven.

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 7 pagina's. In geval van een versienummer van '2' of hoger vervallen de voorgaande versies. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Mocht u vragen en/of opmerkingen hebben naar aanleiding van dit rapport, bijvoorbeeld als u nadere informatie nodig heeft over de meetonzekerheid van de analysesresultaten in dit rapport, dan verzoeken wij u vriendelijk contact op te nemen met de afdeling Customer Support.

Per 30 maart 2018 is ALcontrol B.V. overgegaan naar de nieuwe naam SYNLAB Analytics & Services B.V. Alle erkenningen van ALcontrol B.V./ALcontrol Laboratories blijven van kracht en zijn/worden omgezet naar SYNLAB Analytics & Services B.V.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

Jaap-Willem Hutter
Technical Director

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12864860 - 1

Orderdatum 05-09-2018
Startdatum 05-09-2018
Rapportagedatum 12-09-2018

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	B01-2 B01-2
002	Grond (AS3000)	C02-2 C02-2
003	Grond (AS3000)	C05-1 C05-1
004	Grond (AS3000)	C08-1 C08-1

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003	004
droge stof	gew.-%	S	88.1	92.8	90.5	90.9
gewicht artefacten	g	S	<1	<1	<1	<1
aard van de artefacten	-	S	geen	geen	geen	geen
organische stof (gloeiverlies)	% vd DS	S	2.8	<0.5	2.5	2.4
<i>KORRELGROOTTEVERDELING</i>						
lutum (bodem)	% vd DS	S	2.0	1.5	1.1	<1
<i>METALEN</i>						
koper	mg/kgds	S	240		1900	110
<i>MINERALE OLIE</i>						
fractie C10-C12	mg/kgds		15 ¹⁾	<5 ¹⁾	<5 ¹⁾	<5 ¹⁾
fractie C12-C22	mg/kgds		230 ¹⁾	<5 ¹⁾	76 ¹⁾	84 ¹⁾
fractie C22-C30	mg/kgds		280 ¹⁾	<5 ¹⁾	110 ¹⁾	110 ¹⁾
fractie C30-C40	mg/kgds		78 ¹⁾	<5 ¹⁾	50 ¹⁾	58 ^{2) 1)}
totaal olie C10 - C40	mg/kgds	S	610 ¹⁾	<20 ¹⁾	240 ¹⁾	250 ¹⁾

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12864860 - 1

Orderdatum 05-09-2018
Startdatum 05-09-2018
Rapportagedatum 12-09-2018

Monster beschrijvingen

- 001 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
- 002 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
- 003 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
- 004 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.

Voetnoten

- 1 De periode tussen monsterneming en in behandeling nemen op het lab was groter dan de toegestane conserveertermijn, hierdoor is de betrouwbaarheid van het resultaat mogelijk beïnvloed.
- 2 Er zijn componenten aangetroffen die hoger zijn dan C40, deze zijn niet van invloed op het gerapporteerde resultaat.

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12864860 - 1

Orderdatum 05-09-2018
Startdatum 05-09-2018
Rapportagedatum 12-09-2018

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
droge stof	Grond (AS3000)	Grond: Gelijkwaardig aan ISO 11465 en gelijkwaardig aan NEN-EN 15934 (monstervoorbehandeling conform NEN-EN 16179). Grond (AS3000): conform AS3010-2 en gelijkwaardig aan NEN-EN 15934
gewicht artefacten	Grond (AS3000)	Conform AS3000 en conform NEN-EN 16179
aard van de artefacten	Grond (AS3000)	Idem
organische stof (gloeiverlies)	Grond (AS3000)	Grond: gelijkwaardig aan NEN 5754. Grond (AS3000): conform AS3010-3
lutum (bodem)	Grond (AS3000)	Grond: eigen methode. Grond (AS3000): conform AS3010-4
koper	Grond (AS3000)	Conform AS3010-5 en conform NEN 6950 (ontsluiting conform NEN 6961, meting conform NEN 6966); conform ISO 22036 (ontsluiting conform NEN 6961)
totaal olie C10 - C40	Grond (AS3000)	Conform AS3010-7 conform NEN-EN-ISO 16703

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	Y6855279	23-08-2018	23-08-2018	ALC201
002	Y6855291	23-08-2018	23-08-2018	ALC201
003	Y6855323	23-08-2018	23-08-2018	ALC201
004	Y6855864	23-08-2018	23-08-2018	ALC201

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12864860 - 1

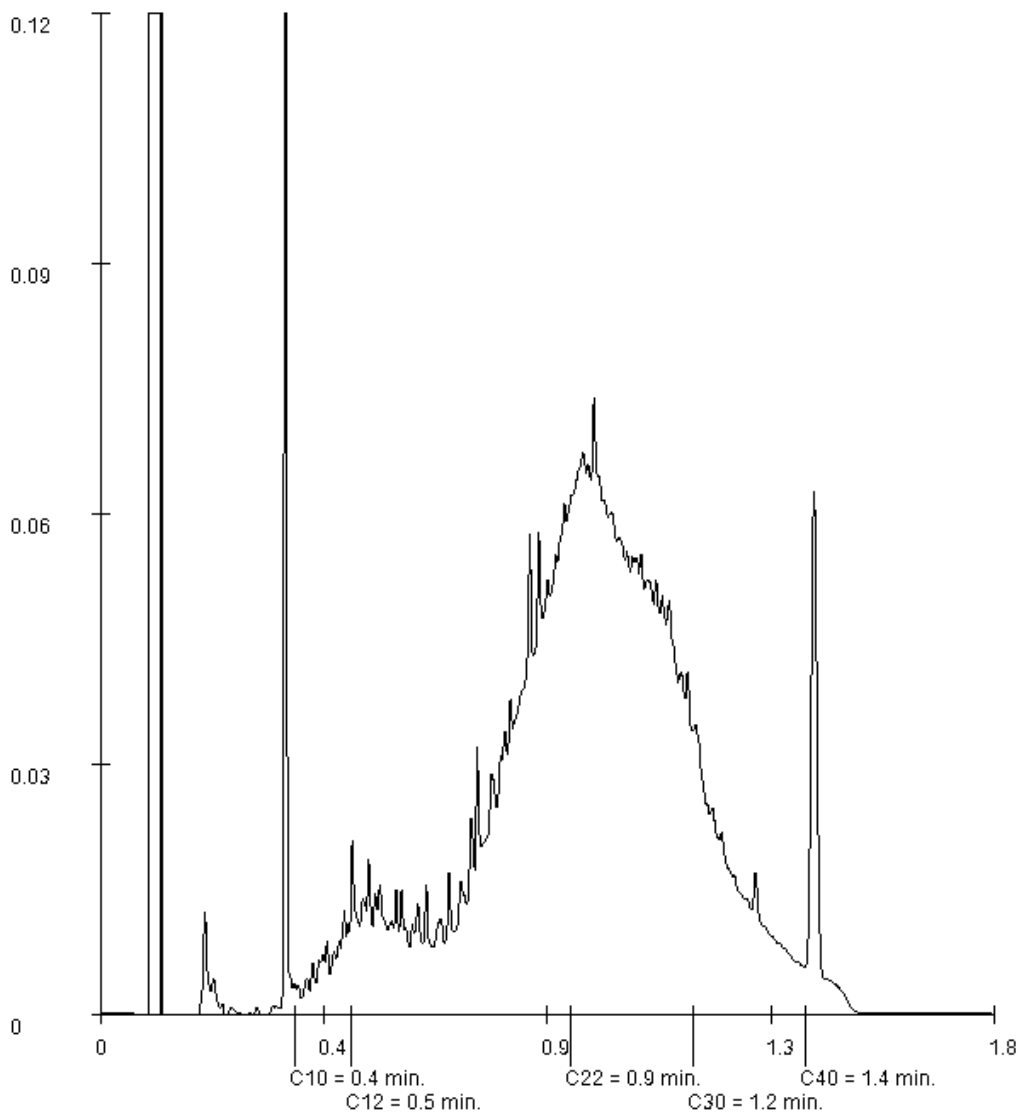
Orderdatum 05-09-2018
Startdatum 05-09-2018
Rapportagedatum 12-09-2018

Monsternummer: 001
Monster beschrijvingen B01-2B01-2

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12864860 - 1

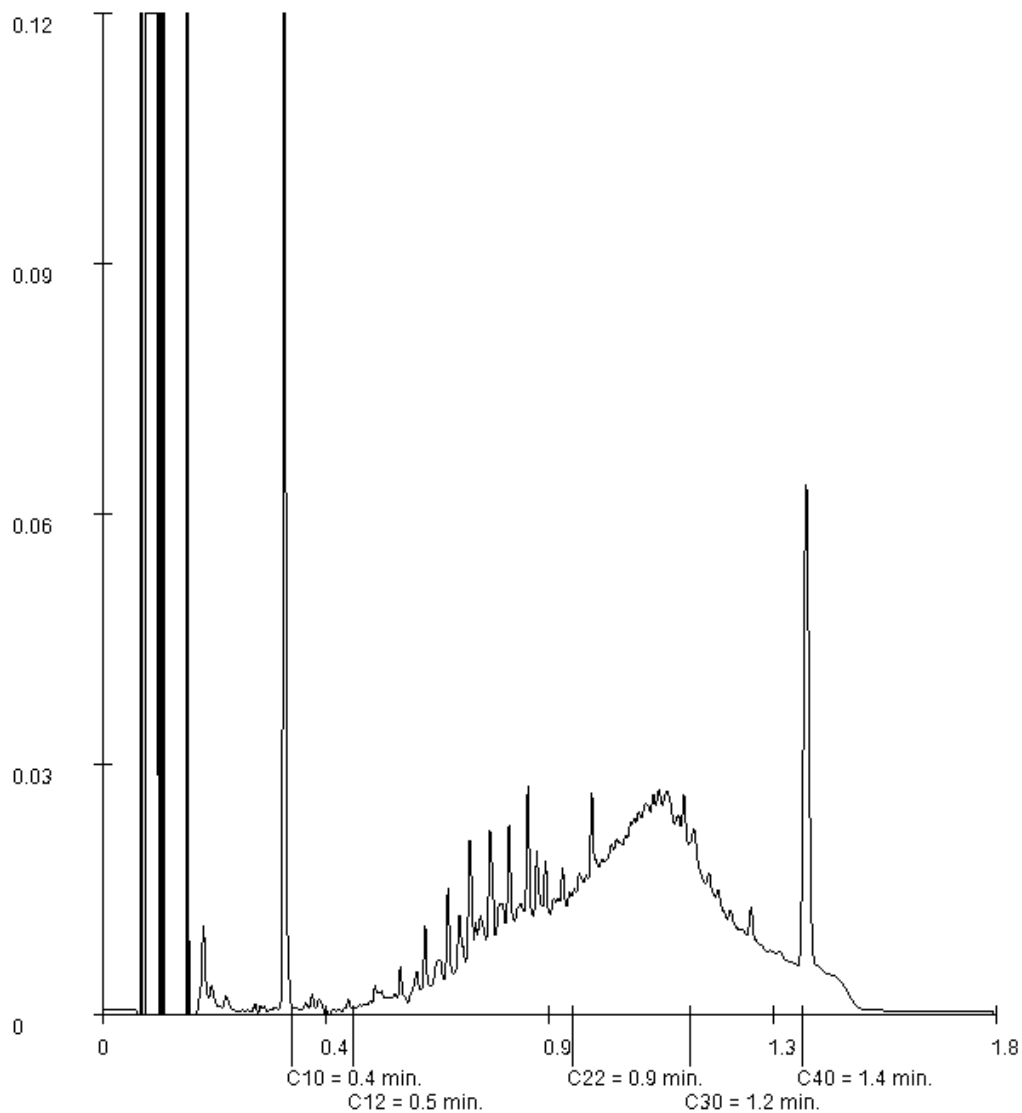
Orderdatum 05-09-2018
Startdatum 05-09-2018
Rapportagedatum 12-09-2018

Monsternummer: 003
Monster beschrijvingen C05-1C05-1

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12864860 - 1

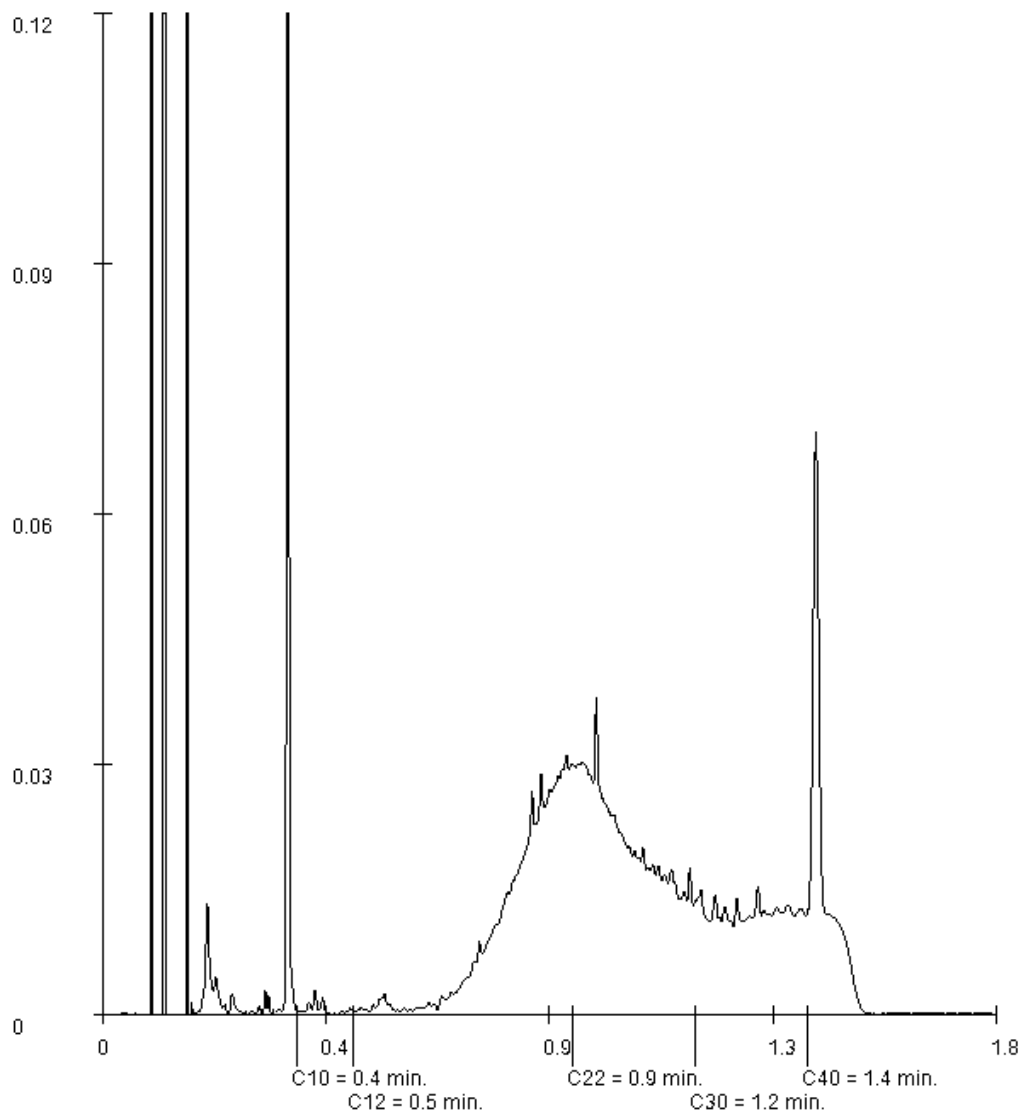
Orderdatum 05-09-2018
Startdatum 05-09-2018
Rapportagedatum 12-09-2018

Monsternummer: 004
Monster beschrijvingen C08-1C08-1

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

Paraaf :

Analyserapport

Aveco de Bondt b.v.
R.E. Gutierrez
Postbus 64
7450 AB HOLTEN

Blad 1 van 8

Uw projectnaam : Beckumerstraat 3 te Hengelo
Uw projectnummer : 181244
SYNLAB rapportnummer : 12891843, versienummer: 1

Rotterdam, 21-10-2018

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project 181244. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de geteste monsters. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters en het project zijn overgenomen in dit analyserapport.

Het onderzoek is uitgevoerd door SYNLAB Analytics & Services B.V., gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL). Indien het onderzoek is uitgevoerd door derden of het SYNLAB laboratorium in Frankrijk (99-101 Avenue Louis Roche, Gennevilliers) is dit in het rapport aangegeven.

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 8 pagina's. In geval van een versienummer van '2' of hoger vervallen de voorgaande versies. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Mocht u vragen en/of opmerkingen hebben naar aanleiding van dit rapport, bijvoorbeeld als u nadere informatie nodig heeft over de meetonzekerheid van de analysesresultaten in dit rapport, dan verzoeken wij u vriendelijk contact op te nemen met de afdeling Customer Support.

Per 30 maart 2018 is ALcontrol B.V. overgegaan naar de nieuwe naam SYNLAB Analytics & Services B.V. Alle erkenningen van ALcontrol B.V./ALcontrol Laboratories blijven van kracht en zijn/worden omgezet naar SYNLAB Analytics & Services B.V.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

Jaap-Willem Hutter
Technical Director

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12891843 - 1

Orderdatum 12-10-2018
Startdatum 12-10-2018
Rapportagedatum 21-10-2018

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	C05H-2 C05H-2
002	Grond (AS3000)	C20-1 C20-1
003	Grond (AS3000)	C21-2 C21-2
004	Grond (AS3000)	C22-1 C22-1
005	Grond (AS3000)	C23-1 C23-1

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003	004	005
droge stof	gew.-%	S	86.8	93.3	85.5	97.1	88.1
gewicht artefacten	g	S	<1	<1	<1	<1	<1
aard van de artefacten	-	S	geen	geen	geen	geen	geen
organische stof (gloeiverlies)	% vd DS	S	4.9	1.8	2.7	0.9	2.5
KORRELGROOTTEVERDELING							
lutum (bodem)	% vd DS	S	4.0	<1	3.7	1.0	<1
METALEN							
koper	mg/kgds	S	15	74 ¹⁾	58	<5 ¹⁾	96

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12891843 - 1

Orderdatum 12-10-2018
Startdatum 12-10-2018
Rapportagedatum 21-10-2018

Monster beschrijvingen

- 001 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
- 002 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
- 003 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
- 004 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
- 005 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.

Voetnoten

- 1 Geanalyseerd m.b.v. ICP-MS, conform NEN-EN-ISO 17294-2 i.p.v. ICP-AES

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12891843 - 1

Orderdatum 12-10-2018
Startdatum 12-10-2018
Rapportagedatum 21-10-2018

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
006	Grond (AS3000)	C24-1 C24-1
007	Grond (AS3000)	C25-2 C25-2
008	Grond (AS3000)	C26-1 C26-1
009	Grond (AS3000)	C27-2 C27-2
010	Grond (AS3000)	C28-1 C28-1

Analyse	Eenheid	Q	006	007	008	009	010
droge stof	gew.-%	S	92.4	88.6	94.0	85.4	93.7
gewicht artefacten	g	S	<1	<1	<1	<1	<1
aard van de artefacten	-	S	geen	geen	geen	geen	geen
organische stof (gloeiverlies)	% vd DS	S	1.6	5.6	1.3	1.9	0.7
<i>KORRELGROOTTEVERDELING</i>							
lutum (bodem)	% vd DS	S	<1	2.3	2.2	4.0	<1
<i>METALEN</i>							
koper	mg/kgds	S	100	15	45	72	<5 ¹⁾

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12891843 - 1

Orderdatum 12-10-2018
Startdatum 12-10-2018
Rapportagedatum 21-10-2018

Monster beschrijvingen

- 006 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
- 007 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
- 008 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
- 009 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
- 010 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.

Voetnoten

- 1 Geanalyseerd m.b.v. ICP-MS, conform NEN-EN-ISO 17294-2 i.p.v. ICP-AES

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12891843 - 1

Orderdatum 12-10-2018
Startdatum 12-10-2018
Rapportagedatum 21-10-2018

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
011	Grond (AS3000)	C29-1 C29-1

Analyse	Eenheid	Q	011
droge stof	gew.-%	S	95.9
gewicht artefacten	g	S	<1
aard van de artefacten	-	S	geen
organische stof (gloeiverlies)	% vd DS	S	<0.5
<i>KORRELGROOTTEVERDELING</i>			
lutum (bodem)	% vd DS	S	1.9
<i>METALEN</i>			
koper	mg/kgds	S	<5 ¹⁾

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12891843 - 1

Orderdatum 12-10-2018
Startdatum 12-10-2018
Rapportagedatum 21-10-2018

Monster beschrijvingen

011 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.

Voetnoten

1 Geanalyseerd m.b.v. ICP-MS, conform NEN-EN-ISO 17294-2 i.p.v. ICP-AES

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12891843 - 1

Orderdatum 12-10-2018
Startdatum 12-10-2018
Rapportagedatum 21-10-2018

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
droge stof	Grond (AS3000)	Grond: Gelijkwaardig aan ISO 11465 en gelijkwaardig aan NEN-EN 15934 (monstervoorbehandeling conform NEN-EN 16179). Grond (AS3000): conform AS3010-2 en gelijkwaardig aan NEN-EN 15934
gewicht artefacten	Grond (AS3000)	Conform AS3000 en conform NEN-EN 16179
aard van de artefacten	Grond (AS3000)	Idem
organische stof (gloeiverlies)	Grond (AS3000)	Grond: gelijkwaardig aan NEN 5754. Grond (AS3000): conform AS3010-3
lutum (bodem)	Grond (AS3000)	Grond: eigen methode. Grond (AS3000): conform AS3010-4
koper	Grond (AS3000)	Conform AS3010-5 en conform NEN 6950 (ontsluiting conform NEN 6961, meting conform NEN 6966); conform ISO 22036 (ontsluiting conform NEN 6961)

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	Y7321415	11-10-2018	11-10-2018	ALC201
002	Y7321402	11-10-2018	11-10-2018	ALC201
003	Y7321406	11-10-2018	11-10-2018	ALC201
004	Y7321266	11-10-2018	11-10-2018	ALC201
005	Y7321788	11-10-2018	11-10-2018	ALC201
006	Y7321403	11-10-2018	11-10-2018	ALC201
007	Y7321410	11-10-2018	11-10-2018	ALC201
008	Y7321090	11-10-2018	11-10-2018	ALC201
009	Y7321094	11-10-2018	11-10-2018	ALC201
010	Y7321091	11-10-2018	11-10-2018	ALC201
011	Y7321256	11-10-2018	11-10-2018	ALC201

Paraaf :

Analyserapport

Aveco de Bondt b.v.
R.E. Gutierrez
Postbus 64
7450 AB HOLTEN

Blad 1 van 6

Uw projectnaam : Beckumerstraat 3 te Hengelo
Uw projectnummer : 181244
SYNLAB rapportnummer : 12863406, versienummer: 1

Rotterdam, 05-09-2018

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project 181244. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de geteste monsters. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters en het project zijn overgenomen in dit analyserapport.

Het onderzoek is uitgevoerd door SYNLAB Analytics & Services B.V., gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL). Indien het onderzoek is uitgevoerd door derden of het SYNLAB laboratorium in Frankrijk (99-101 Avenue Louis Roche, Gennevilliers) is dit in het rapport aangegeven.

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 6 pagina's. In geval van een versienummer van '2' of hoger vervallen de voorgaande versies. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Mocht u vragen en/of opmerkingen hebben naar aanleiding van dit rapport, bijvoorbeeld als u nadere informatie nodig heeft over de meetonzekerheid van de analysesresultaten in dit rapport, dan verzoeken wij u vriendelijk contact op te nemen met de afdeling Customer Support.

Per 30 maart 2018 is ALcontrol B.V. overgegaan naar de nieuwe naam SYNLAB Analytics & Services B.V. Alle erkenningen van ALcontrol B.V./ALcontrol Laboratories blijven van kracht en zijn/worden omgezet naar SYNLAB Analytics & Services B.V.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

Jaap-Willem Hutter
Technical Director

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12863406 - 1

Orderdatum 03-09-2018
Startdatum 03-09-2018
Rapportagedatum 05-09-2018

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grondwater (AS3000)	A03-1-1 A03-1-1
002	Grondwater (AS3000)	B03-1-1 B03-1-1
003	Grondwater (AS3000)	C02-1-1 C02-1-1
004	Grondwater (AS3000)	T02-1-1 T02-1-1

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003	004
<i>METALEN</i>						
barium	µg/l	S	78	79	96	
cadmium	µg/l	S	<0.20	<0.20	<0.20	
kobalt	µg/l	S	<2	<2	<2	
koper	µg/l	S	2.2	<2.0	2.5	
kwik	µg/l	S	<0.05	<0.05	<0.05	
lood	µg/l	S	<2.0	2.9	5.9	
molybdeen	µg/l	S	<2	<2	<2	
nikkel	µg/l	S	5.3	<3	<3	
zink	µg/l	S	24	11	<10	
<i>VLUCHTIGE AROMATEN</i>						
benzeen	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2
tolueen	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2
ethylbenzeen	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2
o-xyleen	µg/l	S	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1
p- en m-xyleen	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2
xylenen (0.7 factor)	µg/l	S	0.21 ¹⁾	0.21 ¹⁾	0.21 ¹⁾	0.21 ¹⁾
totaal BTEX (0.7 factor)	µg/l					0.63 ¹⁾
styreen	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.2	
<i>FENOLEN</i>						
fenol(index)	µg/l	Q	<10	<10		
<i>POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN</i>						
naftaleen	µg/l	S	<0.02	<0.02	<0.02	<0.02
<i>GEHALOGENEERDE KOOLWATERSTOFFEN</i>						
1,1-dichloorethaan	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.2	
1,2-dichloorethaan	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.2	
1,1-dichlooretheen	µg/l	S	<0.1	<0.1	<0.1	
cis-1,2-dichlooretheen	µg/l	S	1.0	1.7	0.34	
trans-1,2-dichlooretheen	µg/l	S	<0.1	<0.1	<0.1	
som (cis,trans) 1,2-dichloorethenen (0.7 factor)	µg/l	S	1.07 ¹⁾	1.77 ¹⁾	0.41 ¹⁾	
dichloormethaan	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.2	
1,1-dichloorpropaan	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.2	
1,2-dichloorpropaan	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.2	
1,3-dichloorpropaan	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.2	

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning. De met Q gemerkte analyses zijn geaccrediteerd door de RvA.

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12863406 - 1

Orderdatum 03-09-2018
Startdatum 03-09-2018
Rapportagedatum 05-09-2018

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grondwater (AS3000)	A03-1-1 A03-1-1
002	Grondwater (AS3000)	B03-1-1 B03-1-1
003	Grondwater (AS3000)	C02-1-1 C02-1-1
004	Grondwater (AS3000)	T02-1-1 T02-1-1

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003	004
som dichloorpropanen (0.7 factor)	µg/l	S	0.42 ¹⁾	0.42 ¹⁾	0.42 ¹⁾	
tetrachlooretheen	µg/l	S	0.82	<0.1	<0.1	
tetrachloormethaan	µg/l	S	<0.1	<0.1	<0.1	
1,1,1-trichloorethaan	µg/l	S	<0.1	<0.1	<0.1	
1,1,2-trichloorethaan	µg/l	S	<0.1	<0.1	<0.1	
trichlooretheen	µg/l	S	1.9	0.89	<0.2	
chloroform	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.2	
vinylchloride	µg/l	S	<0.2	0.47	<0.2	
tribroommethaan	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.2	
<i>MINERALE OLIE</i>						
fractie C10-C12	µg/l		<25	<25	<25	<25
fractie C12-C22	µg/l		<25	<25	<25	<25
fractie C22-C30	µg/l		<25	<25	<25	<25
fractie C30-C40	µg/l		<25	<25	<25	<25
totaal olie C10 - C40	µg/l	S	<50	<50	<50	<50

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12863406 - 1

Orderdatum 03-09-2018
Startdatum 03-09-2018
Rapportagedatum 05-09-2018

Monster beschrijvingen

- 001 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
- 002 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
- 003 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
- 004 * De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.

Voetnoten

- 1 De sommatie na verrekening van de 0.7 factor voor <-waarden volgens BoToVa.

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12863406 - 1

Orderdatum 03-09-2018
Startdatum 03-09-2018
Rapportagedatum 05-09-2018

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
barium	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-3 en conform NEN 6966 (meting conform NEN-EN-ISO 11885)
cadmium	Grondwater (AS3000)	Idem
kobalt	Grondwater (AS3000)	Idem
koper	Grondwater (AS3000)	Idem
kwik	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-3 (meting conform NEN-EN-ISO 17852)
lood	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-3 en conform NEN 6966 (meting conform NEN-EN-ISO 11885)
molybdeen	Grondwater (AS3000)	Idem
nikkel	Grondwater (AS3000)	Idem
zink	Grondwater (AS3000)	Idem
benzeen	Grondwater (AS3000)	Conform AS3130-1
tolueen	Grondwater (AS3000)	Idem
ethylbenzeen	Grondwater (AS3000)	Idem
o-xyleen	Grondwater (AS3000)	Idem
p- en m-xyleen	Grondwater (AS3000)	Idem
xylenen (0.7 factor)	Grondwater (AS3000)	Idem
styreen	Grondwater (AS3000)	Idem
fenol(index)	Grondwater (AS3000)	Conform NEN-EN-ISO 14402
naftaleen	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-4
1,1-dichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Conform AS3130-1
1,2-dichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1-dichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
cis-1,2-dichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
trans-1,2-dichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
som (cis,trans) 1,2-dichloorethenen (0.7 factor)	Grondwater (AS3000)	Idem
dichloormethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1-dichloorpropaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,2-dichloorpropaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,3-dichloorpropaan	Grondwater (AS3000)	Idem
som dichloorpropanen (0.7 factor)	Grondwater (AS3000)	Idem
tetrachlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
tetrachloormethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1,1-trichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1,2-trichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
trichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
chloroform	Grondwater (AS3000)	Idem
vinylchloride	Grondwater (AS3000)	Idem
tribroommethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
totaal olie C10 - C40	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-5
totaal BTEX (0.7 factor)	Grondwater (AS3000)	Eigen methode, headspace GCMS

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	G6496262	30-08-2018	30-08-2018	ALC236
001	R0437735	30-08-2018	30-08-2018	ALC232

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12863406 - 1

Orderdatum 03-09-2018
Startdatum 03-09-2018
Rapportagedatum 05-09-2018

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	B1631851	30-08-2018	30-08-2018	ALC204
001	G6274155	30-08-2018	30-08-2018	ALC236
002	B1631861	30-08-2018	30-08-2018	ALC204
002	G6274154	30-08-2018	30-08-2018	ALC236
002	R0437747	30-08-2018	30-08-2018	ALC232
002	G6496257	30-08-2018	30-08-2018	ALC236
003	B1631862	30-08-2018	30-08-2018	ALC204
003	G6496255	30-08-2018	30-08-2018	ALC236
003	G6496267	30-08-2018	30-08-2018	ALC236
004	G6496263	30-08-2018	30-08-2018	ALC236
004	G6496261	30-08-2018	30-08-2018	ALC236

Paraaf :

Analyserapport

Aveco de Bondt b.v.
R.E. Gutierrez
Postbus 64
7450 AB HOLTEN

Blad 1 van 5

Uw projectnaam : Beckumerstraat 3 te Hengelo
Uw projectnummer : 181244
SYNLAB rapportnummer : 12858369, versienummer: 1

Rotterdam, 03-09-2018

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project 181244. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de geteste monsters. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters en het project zijn overgenomen in dit analyserapport.

Het onderzoek is uitgevoerd door SYNLAB Analytics & Services B.V., gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL). Indien het onderzoek is uitgevoerd door derden of het SYNLAB laboratorium in Frankrijk (99-101 Avenue Louis Roche, Gennevilliers) is dit in het rapport aangegeven.

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 5 pagina's. In geval van een versienummer van '2' of hoger vervallen de voorgaande versies. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Mocht u vragen en/of opmerkingen hebben naar aanleiding van dit rapport, bijvoorbeeld als u nadere informatie nodig heeft over de meetonzekerheid van de analysesresultaten in dit rapport, dan verzoeken wij u vriendelijk contact op te nemen met de afdeling Customer Support.

Per 30 maart 2018 is ALcontrol B.V. overgegaan naar de nieuwe naam SYNLAB Analytics & Services B.V. Alle erkenningen van ALcontrol B.V./ALcontrol Laboratories blijven van kracht en zijn/worden omgezet naar SYNLAB Analytics & Services B.V.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

Jaap-Willem Hutter
Technical Director

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12858369 - 1

Orderdatum 24-08-2018
Startdatum 28-08-2018
Rapportagedatum 03-09-2018

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Asbestverdacht	As-MM1 As-MM1

Analyse	Eenheid	Q	001

VOORBEREIDENDE RESULTATEN

totaal aangeleverd monster	kg		2.96
in behandeling genomen gewicht	kg		2.96
Mengmonster samengesteld			nee
totaal gewicht <20 mm na drogen	g		2513 ¹⁾
droge stof	gew.-%		89.6

KWANTITATIEF ASBESTONDERZOEK

gemeten totaal asbestconcentratie	mg/kgds	Q	<2
ondergrens (95% betrouw.inteval)	mg/kgds	Q	<2
bovengrens (95% betrouw.inteval)	mg/kgds	Q	<2
gemeten hechtgebonden Serpentine-asbestgehalte	mg/kgds		<2
gemeten niet-hechtgebonden Serpentine-asbestgehalte	mg/kgds		<2
gemeten hechtgebonden Amfibool-asbestgehalte	mg/kgds		<2
gemeten niet-hechtgebonden Amfibool-asbestgehalte	mg/kgds		<2
berekende bepalingsgrens	mg/kgds	Q	0.76
gewogen asbestconcentratie	mg/kgds	Q	<2
gewogen niet-hechtgebonden asbestconcentratie	mg/kgds	Q	<2

De met Q gemerkte analyses zijn geaccrediteerd door de RvA.

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12858369 - 1

Orderdatum 24-08-2018
Startdatum 28-08-2018
Rapportagedatum 03-09-2018

Voetnoten

- 1 Het aangeleverde analysemonster voldoet niet aan de minimaal vereiste hoeveelheid volgens de eisen in NEN5898 (hoofdstuk 5).

Paraaf :

Projectnaam Beckumerstraat 3 te Hengelo
Projectnummer 181244
Rapportnummer 12858369 - 1

Orderdatum 24-08-2018
Startdatum 28-08-2018
Rapportagedatum 03-09-2018

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
totaal aangeleverd monster	Asbestverdacht	Conform NEN 5898
Mengmonster samengesteld	Asbestverdacht	conform NEN 5707 (2003)
totaal gewicht <20 mm na drogen	Asbestverdacht	Conform NEN 5898
droge stof	Asbestverdacht	Idem
gemeten totaal asbestconcentratie	Asbestverdacht	Idem
ondergrens (95% betrouwbaarheidsinterval)	Asbestverdacht	Idem
bovengrens (95% betrouwbaarheidsinterval)	Asbestverdacht	Idem
gemeten hechtgebonden Serpentine-asbestgehalte	Asbestverdacht	Conform AP04-SB-VI en conform NEN 5898
gemeten niet-hechtgebonden Serpentine-asbestgehalte	Asbestverdacht	Idem
gemeten hechtgebonden Amfibool-asbestgehalte	Asbestverdacht	Idem
gemeten niet-hechtgebonden Amfibool-asbestgehalte	Asbestverdacht	Idem
berekende bepalingsgrens	Asbestverdacht	Conform NEN 5898

Monster	Barcode	Aanlevering	Monsternaam	Verpakking
001	Y6855277	23-08-2018	23-08-2018	ALC201
001	E1681520	24-08-2018	24-08-2018	ALC291

Paraaf :

Analyserapport bepaling van asbest in bodem conform NEN 5898

SYNLABnummer: 12858369-001

Datum analyse: 02-09-2018

Projectnummer: 181244

Projectnaam: 181244

Monsteroomschrijving: As-MM1

Labomonster			
Gemeten concentraties	Concentratie (mg/kgds) **	Ondergrens (mg/kgds) **	Bovengrens (mg/kgds) **
gemeten serpentijn-asbestconcentratie	<2	<2	<2
gemeten amfibool-asbestconcentratie	<2	<2	<2
gemeten hechtgebonden-asbestconcentratie	<2	<2	<2
gemeten niet-hechtgebonden-asbestconcentratie	<2	<2	<2
gemeten totaal asbestconcentratie	<2	<2	<2
berekende bepalingsgrens	0,76		
Gewogen concentraties*			
gewogen asbestconcentratie	<2	<2	<2
gewogen niet-hechtgebonden asbestconcentratie	<2		
Vorbereidende resultaten			
totaal gewicht na drogen	2655	g	
totaal gewicht <20 mm na drogen	2513	g	
totaal gewicht voor drogen	2962	g	
droge stof	89,6	gew.-%	

Analyseresultaten

Fractie (mm)	massa zeeffractie (g)	percentage onderzocht (m/m)	Chrysotiel	Amosiet	Crocidoliet	Anthophylliet	Tremoliet	Actinoliet	Soort materiaal	Aantal deeltjes	Massa deeltjes in onderzochte fractie (g)	Concentratie hechtgebonden (mg/kgds)	Concentratie niet hechtgebonden (mg/kgds)	Ondergrens (mg/kgds)	Bovengrens (mg/kgds)	Bepalingsgrens (mg/kgds)****
>31.5	0	100														
20-31.5	0	100														
8-20	163	100														
4-8	144	100														
2-4	112	100														
1-2	174	68,5														0,4
0,5-1	524	31,3														0,4
<0,5	1396															

Gevonden vezels in de fractie <0,5mm d.m.v. kwalitatief onderzoek m.b.v. stereo microscope

bundels Chrysotiel	0
bundels Amosiet	0
bundels Crocidoliet	0
bundels Anthophylliet	0
bundels Tremoliet	0
bundels Actinoliet	0

- * De gewogen concentratie is de concentratie serpentijn + 10 maal de concentratie amfibool. "Circulaire Bodemsanering, Staatscourant nr. 16675, 1 juli 2013".
- ** Alle afrondingen gebeuren vanaf het ruwe resultaat volgens tabel 5 uit NEN5898:2015.
- *** De mate van hechtgebondenheid betreft een indicatieve weergave, welke is afgeleid van tabel 1 uit NEN5898:2015.
- **** De bepalingsgrens wordt alleen bepaald voor de zeeffracties < 4 mm, indien hierin geen asbest is aangetroffen. De totale bepalingsgrens is verkregen door de bepalingsgrenzen van de afzonderlijke zeeffracties bij elkaar op te tellen.

bijlage 4:
Toetstabellen Wet bodembescherming

tabel 1: Toetstabel grond

Grondmonster Certificaatcode Boring(en) Traject (m -mv) Humus Lutum Datum van toetsing Monsterconclusie		A02-3 12858373 A02 0,10 - 0,30 0,50 12 3-9-2018 Voldoet aan Achtergrondwaarde	B02-3 12858373 B02 0,10 - 0,30 0,50 4,9 3-9-2018 Voldoet aan Achtergrondwaarde	C02-5 12858373 C02 1,50 - 1,90 0,50 18 3-9-2018 Overschrijding Interventiewaarde						
		Meetw	GSSD	Index	Meetw	GSSD	Index	Meetw	GSSD	Index
BODEMKUNDIGE ANALYSES										
Droge stof	% w/w	92,0	92,0 ⁽⁶⁾		93,0	93,0 ⁽⁶⁾		80,4	80,0 ⁽⁶⁾	
Lutum	%	12			4,9			18		
Organische stof (humus)	%	0,50			0,50			0,50		
OVERIG										
Artefacten	g	<1			<1			<1		
Aard artefacten	-	0			0			0		
PAK										
Naftaleen	mg/kg ds	<0,05	<0,04		<0,05	<0,04				
Som-PAK (interventiefactor)	mg/kg		<0,035 ⁽²⁾	-0,04		<0,035 ⁽²⁾	-0,04			
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN										
Trichloormethaan (Chloroform)	mg/kg ds	<0,02	<0,07	-0,03	<0,02	<0,07	-0,03			
Tetrachloormethaan (Tetra)	mg/kg ds	<0,02	<0,07	-0,57	<0,02	<0,07	-0,57			
Trichlooretheen (Tri)	mg/kg ds	<0,02	<0,07	-0,08	<0,02	<0,07	-0,08			
Tetrachlooretheen (Per)	mg/kg ds	<0,02	<0,07	-0,01	<0,02	<0,07	-0,01			
1,2-Dichloorethaan	mg/kg ds	<0,03	<0,11	-0,01	<0,03	<0,11	-0,01			
1,1,1-Trichloorethaan	mg/kg ds	<0,02	<0,07	-0,01	<0,02	<0,07	-0,01			
1,1,2-Trichloorethaan	mg/kg ds	<0,03	<0,11	-0,02	<0,03	<0,11	-0,02			
cis-1,2-Dichlooretheen	mg/kg ds	<0,03	<0,11		<0,03	<0,11				
trans-1,2-Dichlooretheen	mg/kg ds	<0,02	<0,07		<0,02	<0,07				
1,2-Dichloorethenen (som, 0.7 fact)	mg/kg ds	0,035			0,035					
Vinylchloride	mg/kg ds	<0,03	<0,11		<0,03	<0,11				
cis + trans-1,2-Dichlooretheen	mg/kg ds		<0,18	-0,17		<0,18	-0,17			
1,2-Dichloorpropan	mg/kg ds	<0,03	<0,11		<0,03	<0,11				
Dichloorpropan	ug/kg		<105 ⁽²⁾			<105 ⁽²⁾				
AROMATISCHE VERBINDINGEN										
Benzeen	mg/kg ds	<0,05	<0,18	-0,02	<0,05	<0,18	-0,02			
Tolueen	mg/kg ds	<0,05	<0,18	-0	<0,05	<0,18	-0			
Ethylbenzeen	mg/kg ds	<0,05	<0,18	-0	<0,05	<0,18	-0			
ortho-Xyleen	mg/kg ds	<0,05	<0,18		<0,05	<0,18				
meta-/para-Xyleen (som)	mg/kg ds	<0,05	<0,18		<0,05	<0,18				
Xylenen (som)	mg/kg ds		<0,35	-0,01		<0,35	-0,01			
Xylenen (som, 0.7 factor)	mg/kg ds	0,07			0,07					
BTEX (totaal, 0.7 factor)	mg/kg ds	0,18			0,18					
Som 16 Aromatische oplosmiddelen	mg/kg ds		<0,88 ⁽²⁾			<0,88 ⁽²⁾				
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN										
Minerale olie C10 - C12	mg/kg ds							<5	18 ⁽⁶⁾	
Minerale olie C12 - C22	mg/kg ds							540	2700 ⁽⁶⁾	
Minerale olie C22 - C30	mg/kg ds							770	3850 ⁽⁶⁾	
Minerale olie C30 - C40	mg/kg ds							130	650 ⁽⁶⁾	
Minerale olie (totaal)	mg/kg ds							1400	7000	1,42

tabel 2: Toetstabel grond

Grondmonster Certificaatcode Boring(en) Traject (m -mv) Humus Lutum Datum van toetsing Monsterconclusie	% ds % ds	MMA1 12858373 A01, A02, A03 0,10 - 0,50			MMB1 12858373 B01, B02, B03 0,10 - 0,60			MMC1 12858373 B01, C06, C08, C09, T01 0,30 - 1,00		
		Meetw	GSSD	Index	Meetw	GSSD	Index	Meetw	GSSD	Index
		Overschrijding Achtergrondwaarde			Voldoet aan Achtergrondwaarde			Voldoet aan Achtergrondwaarde		
BODEMKUNDIGE ANALYSES										
Droge stof	% w/w	91,6	92,0 ⁽⁶⁾		90,7	91,0 ⁽⁶⁾		84,0	84,0 ⁽⁶⁾	
Lutum	%	2,6			4,0			3,3		
Organische stof (humus)	%	1,3			0,50			3,4		
OVERIG										
Artefacten	g	<1			<1			<1		
Aard artefacten	-	0			0			0		
METALEN										
Barium [Ba]	mg/kg ds	<20	<50 ⁽⁶⁾		<20	<43 ⁽⁶⁾		41	137 ⁽⁶⁾	
Cadmium [Cd]	mg/kg ds	<0,2	<0,2	-0,03	<0,2	<0,2	-0,03	0,28	0,44	-0,01
Kobalt [Co]	mg/kg ds	1,6	5,3	-0,06	2,2	6,3	-0,05	1,8	5,5	-0,05
Koper [Cu]	mg/kg ds	8,4	17,0	-0,15	18	35	-0,03	14	26	-0,09
Kwik [Hg]	mg/kg ds	<0,05	<0,05	-0	<0,05	<0,05	-0	0,10	0,14	-0
Lood [Pb]	mg/kg ds	<10	<11	-0,08	11	17	-0,07	36	54	0,01
Molybdeen [Mo]	mg/kg ds	<0,5	<0,4	-0,01	<0,5	<0,4	-0,01	<0,5	<0,4	-0,01
Nikkel [Ni]	mg/kg ds	<3	<6	-0,45	4,9	12,3	-0,35	4,3	11,3	-0,36
Zink [Zn]	mg/kg ds	<20	<32	-0,19	29	62	-0,13	55	118	-0,04
PAK										
Anthraceen	mg/kg ds	<0,01	<0,01		0,01	0,01		0,04	0,04	
Benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,02	0,02		0,08	0,08		0,23	0,23	
Benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0,02	0,02		0,08	0,08		0,26	0,26	
Benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	0,02	0,02		0,07	0,07		0,24	0,24	
Benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,01	0,01		0,05	0,05		0,16	0,16	
Chryseen	mg/kg ds	0,02	0,02		0,07	0,07		0,21	0,21	
Fenanthreen	mg/kg ds	0,02	0,02		0,04	0,04		0,10	0,10	
Fluorantheen	mg/kg ds	0,04	0,04		0,12	0,12		0,40	0,40	
Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	0,02	0,02		0,07	0,07		0,23	0,23	
Naftaleen	mg/kg ds	<0,01	<0,01		<0,01	<0,01		<0,01	<0,01	
Som-PAK (interventiefactor)	mg/kg									
Som-PAK (interventiefactor)	mg/kg ds		0,18	-0,03		0,60	-0,02		1,9	0,01
Som-PAK (0.7 factor)	mg/kg ds	0,184			0,597			1,877		
GECHLOOREERDE KOOLWATERSTOFFEN										
PCB 28	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<2	
PCB 52	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<2	
PCB 101	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<2	
PCB 118	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<2	
PCB 138	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<2	
PCB 153	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<2	
PCB 180	µg/kg ds	<1	<4		<1	<4		<1	<2	
PCB (som 7)	µg/kg ds		<25	0,01		<25	0,01		<14	-0,01
PCB (7) (som, 0.7 factor)	µg/kg ds	4,9			4,9			4,9		
AROMATISCHE VERBINDINGEN										
Fenolindex	mg/kg ds	<0,1	0,1 ⁽⁶⁾		<0,1	0,1 ⁽⁶⁾				
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN										
Minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	18 ⁽⁶⁾		<5	18 ⁽⁶⁾		<5	10 ⁽⁶⁾	
Minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	17	85 ⁽⁶⁾		<5	18 ⁽⁶⁾		5	15 ⁽⁶⁾	
Minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	22	110 ⁽⁶⁾		9	45 ⁽⁶⁾		15	44 ⁽⁶⁾	
Minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	6	30 ⁽⁶⁾		<5	18 ⁽⁶⁾		12	35 ⁽⁶⁾	
Minerale olie (totaal)	mg/kg ds	50	250	0,01	<20	<70	-0,02	30	88	-0,02

tabel 3: Toetstabel grond

Grondmonster Certificaatcode Boring(en) Traject (m -mv) Humus Lutum Datum van toetsing Monsterconclusie	% ds % ds	MMC2 12858373 A03, B03, C02, C09 1,00 - 2,50			MMC3 12858373 B01, C05, C08 0,08 - 0,50			MMC4 12858373 C01, C02, C04, C06, C07 0,08 - 0,60		
		Meetw	GSSD	Index	Meetw	GSSD	Index	Meetw	GSSD	Index
Overschrijding Achtergrondwaarde		Overschrijding Achtergrondwaarde			Overschrijding Achtergrondwaarde			Voldoet aan Achtergrondwaarde		
BODEMKUNDIGE ANALYSES										
Droge stof	% w/w	85,1	85,0 ⁽⁶⁾		90,6	91,0 ⁽⁶⁾		93,9	94,0 ⁽⁶⁾	
Lutum	%	5,2			2,2			4,4		
Organische stof (humus)	%	0,80			2,5			0,50		
OVERIG										
Artefacten	g	<1			6,5			<1		
Aard artefacten	-	0			0			0		
METALEN										
Barium [Ba]	mg/kg ds	<20	<39 ⁽⁶⁾		62	234 ⁽⁶⁾		<20	<42 ⁽⁶⁾	
Cadmium [Cd]	mg/kg ds	<0,2	<0,2	-0,03	0,31	0,52	-0,01	<0,2	<0,2	-0,03
Kobalt [Co]	mg/kg ds	<1,5	<2,7	-0,07	5,0	17,2	0,01	1,7	4,7	-0,06
Koper [Cu]	mg/kg ds	<5	<7	-0,22	88	178	0,92	5,6	10,7	-0,2
Kwik [Hg]	mg/kg ds	<0,05	<0,05	-0	0,11	0,16	0	<0,05	<0,05	-0
Lood [Pb]	mg/kg ds	<10	<10	-0,08	140	218	0,35	<10	<11	-0,08
Molybdeen [Mo]	mg/kg ds	<0,5	<0,4	-0,01	0,83	0,83	-0	<0,5	<0,4	-0,01
Nikkel [Ni]	mg/kg ds	3,9	9,0	-0,4	11	32	-0,05	4,6	11,2	-0,37
Zink [Zn]	mg/kg ds	<20	<29	-0,19	140	325	0,32	<20	<30	-0,19
PAK										
Anthraceen	mg/kg ds	<0,01	<0,01		0,07	0,07		<0,01	<0,01	
Benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,01	0,01		0,31	0,31		0,01	0,01	
Benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0,01	0,01		0,33	0,33		0,01	0,01	
Benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	0,01	0,01		0,29	0,29		0,02	0,02	
Benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	<0,01	<0,01		0,20	0,20		<0,01	<0,01	
Chryseen	mg/kg ds	<0,01	<0,01		0,27	0,27		0,01	0,01	
Fenanthreen	mg/kg ds	0,01	0,01		0,35	0,35		<0,01	<0,01	
Fluorantheen	mg/kg ds	0,02	0,02		0,52	0,52		0,02	0,02	
Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	0,01	0,01		0,28	0,28		0,01	0,01	
Naftaleen	mg/kg ds	<0,01	<0,01		0,02	0,02		<0,01	<0,01	
Som-PAK (interventiefactor)	mg/kg									
Som-PAK (interventiefactor)	mg/kg ds		0,098	-0,04		2,6	0,03		0,11	-0,04
Som-PAK (0.7 factor)	mg/kg ds	0,098			2,64			0,108		
GECHLOOREERDE KOOLWATERSTOFFEN										
PCB 28	µg/kg ds	<1	<4		<1	<3		<1	<4	
PCB 52	µg/kg ds	<1	<4		<1	<3		<1	<4	
PCB 101	µg/kg ds	<1	<4		<1	<3		<1	<4	
PCB 118	µg/kg ds	<1	<4		<1	<3		<1	<4	
PCB 138	µg/kg ds	<1	<4		2,2	8,8		<1	<4	
PCB 153	µg/kg ds	<1	<4		2,2	8,8		<1	<4	
PCB 180	µg/kg ds	<1	<4		2,5	10,0		<1	<4	
PCB (som 7)	µg/kg ds		<25	0,01		39	0,02		<25	0,01
PCB (7) (som, 0.7 factor)	µg/kg ds	4,9			9,7			4,9		
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN										
Minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	18 ⁽⁶⁾		7	28 ⁽⁶⁾		<5	18 ⁽⁶⁾	
Minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	24	120 ⁽⁶⁾		130	520 ⁽⁶⁾		<5	18 ⁽⁶⁾	
Minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	45	225 ⁽⁶⁾		190	760 ⁽⁶⁾		7	35 ⁽⁶⁾	
Minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	11	55 ⁽⁶⁾		79	316 ⁽⁶⁾		<5	18 ⁽⁶⁾	
Minerale olie (totaal)	mg/kg ds	80	400	0,04	400	1600	0,29	<20	<70	-0,02

tabel 4: Toetstabel grond

Grondmonster		T02-6		
Certificaatcode		12858373		
Boring(en)		T02		
Traject (m -mv)		2,00 - 2,50		
Humus	% ds	1,0		
Lutum	% ds	6,7		
Datum van toetsing		3-9-2018		
Monsterconclusie		Voldoet aan Achtergrondwaarde		
		Meetw	GSSD	Index
BODEMKUNDIGE ANALYSES				
Droge stof	% w/w	78,5	79,0 ⁽⁶⁾	
Lutum	%	6,7		
Organische stof (humus)	%	1,0		
OVERIG				
Artefacten	g	<1		
Aard artefacten	-	0		
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN				
Minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	18 ⁽⁶⁾	
Minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	<5	18 ⁽⁶⁾	
Minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	5	25 ⁽⁶⁾	
Minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	<5	18 ⁽⁶⁾	
Minerale olie (totaal)	mg/kg ds	<20	<70	-0,02

- < : kleiner dan de detectielimiet
 <= : <= Achtergrondwaarde
 >AW <=I : > Achtergrondwaarde en <= Interventiewaarde (Index <= 0,5)
 >AW <=I : > Achtergrondwaarde en <= Interventiewaarde (Index > 0,5 en <= 1,0)
 > : > Interventiewaarde
 2 : Enkele parameters ontbreken in de som
 6 : Heeft geen normwaarde
 # : verhoogde rapportagegrens
 GSSD : Gestandaardiseerde meetwaarde
 Index : (GSSD - AW) / (I - AW)

- Getoetst via de BoToVa service, versie 2.0.0 -

tabel 5: Normwaarden grond

		AW	WO	IND	I
METALEN					
Cadmium [Cd]	mg/kg ds	0,6	1,2	4,3	13
Kobalt [Co]	mg/kg ds	15	35	190	190
Koper [Cu]	mg/kg ds	40	54	190	190
Kwik [Hg]	mg/kg ds	0,15	0,83	4,8	36
Lood [Pb]	mg/kg ds	50	210	530	530
Molybdeen [Mo]	mg/kg ds	1,5	88	190	190
Nikkel [Ni]	mg/kg ds	35	39	100	100
Zink [Zn]	mg/kg ds	140	200	720	720
PAK					
Som-PAK (interventiefactor)	mg/kg ds	1,5	6,8	40	40
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN					
PCB (som 7)	mg/kg ds	0,02	0,04	0,5	1
Trichloormethaan (Chloroform)	mg/kg ds	0,25	0,25	3	5,6
Tetrachloormethaan (Tetra)	mg/kg ds	0,3	0,3	0,7	0,7
Trichlooretheen (Tri)	mg/kg ds	0,25	0,25	2,5	2,5
Tetrachlooretheen (Per)	mg/kg ds	0,15	0,15	4	8,8
1,2-Dichloorethaan	mg/kg ds	0,2	0,2	4	6,4
1,1,1-Trichloorethaan	mg/kg ds	0,25	0,25	0,25	15
1,1,2-Trichloorethaan	mg/kg ds	0,3	0,3	0,3	10
Vinylchloride	mg/kg ds	0,1	0,1	0,1	0,1
cis + trans-1,2-Dichlooretheen	mg/kg ds	0,3	0,3	0,3	1
Dichloorpropaan	mg/kg ds	0,8	0,8	0,8	2
AROMATISCHE VERBINDINGEN					
Benzeen	mg/kg ds	0,2	0,2	1	1,1
Tolueen	mg/kg ds	0,2	0,2	1,25	32
Ethylbenzeen	mg/kg ds	0,2	0,2	1,25	110
Xylenen (som)	mg/kg ds	0,45	0,45	1,25	17
Som 16 Aromatische oplosmiddelen	mg/kg ds	2,5	2,5	2,5	
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN					
Minerale olie (totaal)	mg/kg ds	190	190	500	5000

tabel 1: Toetstabel grond

Grondmonster		B01-2 12864860			C02-2 12864860			C05-1 12864860		
Certificaatcode		B01			C02			C05		
Boring(en)		0,25 - 0,50			0,60 - 1,10			0,08 - 0,40		
Traject (m -mv)		2,8			0,50			2,5		
Humus	% ds	2,0			1,5			1,1		
Lutum	% ds	13-9-2018			13-9-2018			13-9-2018		
Datum van toetsing		Overschrijding Interventiewaarde			Voldoet aan Achtergrondwaarde			Overschrijding Interventiewaarde		
Monsterconclusie										
		Meetw	GSSD	Index	Meetw	GSSD	Index	Meetw	GSSD	Index
BODEMKUNDIGE ANALYSES										
Droge stof	% w/w	88,1	88,0 ⁽⁶⁾		92,8	93,0 ⁽⁶⁾		90,5	91,0 ⁽⁶⁾	
Lutum	%	2,0			1,5			1,1		
Organische stof (humus)	%	2,8			0,50			2,5		
OVERIG										
Artefacten	g	<1			<1			<1		
Aard artefacten	-	0			0			0		
METALEN										
Koper [Cu]	mg/kg ds	240	483	2,95				1900	3864	25,49
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN										
Minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	15	54 ⁽⁶⁾		<5	18 ⁽⁶⁾		<5	14 ⁽⁶⁾	
Minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	230	821 ⁽⁶⁾		<5	18 ⁽⁶⁾		76	304 ⁽⁶⁾	
Minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	280	1000 ⁽⁶⁾		<5	18 ⁽⁶⁾		110	440 ⁽⁶⁾	
Minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	78	279 ⁽⁶⁾		<5	18 ⁽⁶⁾		50	200 ⁽⁶⁾	
Minerale olie (totaal)	mg/kg ds	610	2179	0,41	<20	<70	-0,02	240	960	0,16

tabel 2: Toetstabel grond

Grondmonster		C08-1 12864860		
Certificaatcode		C08		
Boring(en)		0,20 - 0,40		
Traject (m -mv)		2,4		
Humus	% ds	1,0		
Lutum	% ds	13-9-2018		
Datum van toetsing		Overschrijding Interventiewaarde		
Monsterconclusie				
		Meetw	GSSD	Index
BODEMKUNDIGE ANALYSES				
Droge stof	% w/w	90,9	91,0 ⁽⁶⁾	
Lutum	%	1,0		
Organische stof (humus)	%	2,4		
OVERIG				
Artefacten	g	<1		
Aard artefacten	-	0		
METALEN				
Koper [Cu]	mg/kg ds	110	224	1,23
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN				
Minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	15 ⁽⁶⁾	
Minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	84	350 ⁽⁶⁾	
Minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	110	458 ⁽⁶⁾	
Minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	58	242 ⁽⁶⁾	
Minerale olie (totaal)	mg/kg ds	250	1042	0,18

- < : kleiner dan de detectielimiet
- <= : Achtergrondwaarde
- >AW <=I : > Achtergrondwaarde en <= Interventiewaarde (Index <= 0,5)
- >AW <=I : > Achtergrondwaarde en <= Interventiewaarde (Index > 0,5 en <= 1,0)
- > : Interventiewaarde
- 2 : Enkele parameters ontbreken in de som
- 6 : Heeft geen normwaarde
- # : verhoogde rapportagegrens
- GSSD : Gestandaardiseerde meetwaarde
- Index : (GSSD - AW) / (I - AW)

- Getoetst via de BoToVa service, versie 2.0.0 -

tabel 3: Normwaarden grond

		AW	WO	IND	I
METALEN					
Koper [Cu]	mg/kg ds	40	54	190	190
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN					
Minerale olie (totaal)	mg/kg ds	190	190	500	5000

tabel 1: Toetstabel grond

Grondmonster Certificaatcode Boring(en) Traject (m -mv) Humus Lutum Datum van toetsing Monsterconclusie		C05H-2 12891843 C05H 0,40 - 0,90 22-10-2018 Voldoet aan Achtergrondwaarde			C20-1 12891843 C20 0,10 - 0,40 22-10-2018 Overschrijding Achtergrondwaarde			C21-2 12891843 C21 0,20 - 0,70 22-10-2018 Overschrijding Achtergrondwaarde		
		Meetw	GSSD	Index	Meetw	GSSD	Index	Meetw	GSSD	Index
BODEMKUNDIGE ANALYSES										
Droge stof	% w/w	86,8	87,0 ⁽⁶⁾		93,3	93,0 ⁽⁶⁾		85,5	86,0 ⁽⁶⁾	
Lutum	%	4,0			<1			3,7		
Organische stof (humus)	%	4,9			1,8			2,7		
OVERIG										
Artefacten	g	<1			<1			<1		
Aard artefacten	-	0			0			0		
METALEN										
Koper [Cu]	mg/kg ds	15	27	-0,09	74	153	0,75	58	111	0,47

tabel 2: Toetstabel grond

Grondmonster Certificaatcode Boring(en) Traject (m -mv) Humus Lutum Datum van toetsing Monsterconclusie		C22-1 12891843 C22 0,10 - 0,60 22-10-2018 Voldoet aan Achtergrondwaarde			C23-1 12891843 C23 0,10 - 0,50 22-10-2018 Overschrijding Interventiewaarde			C24-1 12891843 C24 0,15 - 0,30 22-10-2018 Overschrijding Interventiewaarde		
		Meetw	GSSD	Index	Meetw	GSSD	Index	Meetw	GSSD	Index
BODEMKUNDIGE ANALYSES										
Droge stof	% w/w	97,1	97,0 ⁽⁶⁾		88,1	88,0 ⁽⁶⁾		92,4	92,0 ⁽⁶⁾	
Lutum	%	1,0			<1			<1		
Organische stof (humus)	%	0,9			2,5			1,6		
OVERIG										
Artefacten	g	<1			<1			<1		
Aard artefacten	-	0			0			0		
METALEN										
Koper [Cu]	mg/kg ds	<5	<7	-0,22	96	195	1,03	100	207	1,11

tabel 3: Toetstabel grond

Grondmonster Certificaatcode Boring(en) Traject (m -mv) Humus Lutum Datum van toetsing Monsterconclusie		C25-2 12891843 C25 0,25 - 0,75 22-10-2018 Voldoet aan Achtergrondwaarde			C26-1 12891843 C26 0,08 - 0,30 22-10-2018 Overschrijding Achtergrondwaarde			C27-2 12891843 C27 0,20 - 0,50 22-10-2018 Overschrijding Achtergrondwaarde		
		Meetw	GSSD	Index	Meetw	GSSD	Index	Meetw	GSSD	Index
BODEMKUNDIGE ANALYSES										
Droge stof	% w/w	88,6	89,0 ⁽⁶⁾		94,0	94,0 ⁽⁶⁾		85,4	85,0 ⁽⁶⁾	
Lutum	%	2,3			2,2			4,0		
Organische stof (humus)	%	5,6			1,3			1,9		
OVERIG										
Artefacten	g	<1			<1			<1		
Aard artefacten	-	0			0			0		
METALEN										
Koper [Cu]	mg/kg ds	15	27	-0,09	45	92	0,35	72	139	0,66

tabel 4: Toetstabel grond

Grondmonster		C28-1				C29-1			
Certificaatcode		12891843				12891843			
Boring(en)		C28				C29			
Traject (m -mv)		0,15 - 0,65				0,15 - 0,50			
Humus	% ds	0,70				0,50			
Lutum	% ds	1,0				1,9			
Datum van toetsing		22-10-2018				22-10-2018			
Monsterconclusie		Voldoet aan Achtergrondwaarde			Voldoet aan Achtergrondwaarde				
		Meetw	GSSD	Index	Meetw	GSSD	Index		
BODEMKUNDIGE ANALYSES									
Droge stof	% w/w	93,7	94,0 ⁽⁶⁾		95,9	96,0 ⁽⁶⁾			
Lutum	%	<1			1,9				
Organische stof (humus)	%	0,7			<0,5				
OVERIG									
Artefacten	g	<1			<1				
Aard artefacten	-	0			0				
METALEN									
Koper [Cu]	mg/kg ds	<5	<7	-0,22	<5	<7	-0,22		

- < : kleiner dan de detectielimiet
- <= : <= Achtergrondwaarde
- >AW <=I : > Achtergrondwaarde en <= Interventiewaarde (Index <= 0,5)
- >AW <=I : > Achtergrondwaarde en <= Interventiewaarde (Index > 0,5 en <= 1,0)
- > : > Interventiewaarde
- 2 : Enkele parameters ontbreken in de som
- 6 : Heeft geen normwaarde
- # : verhoogde rapportagegrens
- GSSD : Gestandaardiseerde meetwaarde
- Index : $(GSSD - AW) / (I - AW)$

- Getoetst via de BoToVa service, versie 2.0.0 -

tabel 5: Normwaarden grond

		AW	WO	IND	I
METALEN					
Koper [Cu]	mg/kg ds	40	54	190	190

tabel 1: Toetstabel grondwater

Watermonster		A03-1-1			B03-1-1			C02-1-1		
Datum		30-8-2018			30-8-2018			30-8-2018		
Filterdiepte (m -mv)		2,50 - 3,50			2,80 - 3,80			2,50 - 3,50		
Datum van toetsing		5-9-2018			5-9-2018			5-9-2018		
Monsterconclusie		Overschrijding Streefwaarde			Overschrijding Streefwaarde			Overschrijding Streefwaarde		
Certificaatcode		12863406			12863406			12863406		
		Meetw	GSSD	Index	Meetw	GSSD	Index	Meetw	GSSD	Index
METALEN										
Barium [Ba]	µg/l	78	78	0,05	79	79	0,05	96	96	0,08
Cadmium [Cd]	µg/l	<0,20	<0,14	-0,05	<0,20	<0,14	-0,05	<0,20	<0,14	-0,05
Kobalt [Co]	µg/l	<2	<1	-0,24	<2	<1	-0,24	<2	<1	-0,24
Koper [Cu]	µg/l	2,2	2,2	-0,21	<2,0	<1,4	-0,23	2,5	2,5	-0,21
Kwik [Hg]	µg/l	<0,05	<0,04	-0,04	<0,05	<0,04	-0,04	<0,05	<0,04	-0,04
Lood [Pb]	µg/l	<2,0	<1,4	-0,23	2,9	2,9	-0,2	5,9	5,9	-0,15
Molybdeen [Mo]	µg/l	<2	<1	-0,01	<2	<1	-0,01	<2	<1	-0,01
Nikkel [Ni]	µg/l	5,3	5,3	-0,16	<3	<2	-0,22	<3	<2	-0,22
Zink [Zn]	µg/l	24	24	-0,06	11	11	-0,07	<10	<7	-0,08
PAK										
Naftaleen	µg/l	<0,02	<0,01	0	<0,02	<0,01	0	<0,02	<0,01	0
Som-PAK (interventiefactor)	-	<0,00020 ⁽¹¹⁾			<0,00020 ⁽¹¹⁾			<0,00020 ⁽¹¹⁾		
GECHLOOREERDE KOOLWATERSTOFFEN										
Dichloormethaan	µg/l	<0,2	<0,1	0	<0,2	<0,1	0	<0,2	<0,1	0
Trichloormethaan (Chloroform)	µg/l	<0,2	<0,1	-0,01	<0,2	<0,1	-0,01	<0,2	<0,1	-0,01
Tetrachloormethaan (Tetra)	µg/l	<0,1	<0,1	0,01	<0,1	<0,1	0,01	<0,1	<0,1	0,01
Trichlooretheen (Tri)	µg/l	1,9	1,9	-0,05	0,89	0,89	-0,05	<0,2	<0,1	-0,05
Tetrachlooretheen (Per)	µg/l	0,82	0,82	0,02	<0,1	<0,1	0	<0,1	<0,1	0
1,1-Dichloorethaan	µg/l	<0,2	<0,1	-0,01	<0,2	<0,1	-0,01	<0,2	<0,1	-0,01
1,2-Dichloorethaan	µg/l	<0,2	<0,1	-0,02	<0,2	<0,1	-0,02	<0,2	<0,1	-0,02
1,1,1-Trichloorethaan	µg/l	<0,1	<0,1	0	<0,1	<0,1	0	<0,1	<0,1	0
1,1,2-Trichloorethaan	µg/l	<0,1	<0,1	0	<0,1	<0,1	0	<0,1	<0,1	0
cis-1,2-Dichlooretheen	µg/l	1,0	1,0		1,7	1,7		0,34	0,34	
trans-1,2-Dichlooretheen	µg/l	<0,1	<0,1		<0,1	<0,1		<0,1	<0,1	
1,2-Dichlooretheenen (som, 0.7 fact)	µg/l	1,07			1,77			0,41		
Tribroommethaan (bromoform)	µg/l	<0,2	<0,1 ⁽¹⁴⁾		<0,2	<0,1 ⁽¹⁴⁾		<0,2	<0,1 ⁽¹⁴⁾	
Vinylchloride	µg/l	<0,2	<0,1	0,02	0,47	0,47	0,09	<0,2	<0,1	0,02
cis + trans-1,2-Dichlooretheen	µg/l		1,1	0,05		1,8	0,09		0,41	0,02
1,1-Dichlooretheen	µg/l	<0,1	<0,1	0,01	<0,1	<0,1	0,01	<0,1	<0,1	0,01
1,2-Dichloorpropaan	µg/l	<0,2	<0,1		<0,2	<0,1		<0,2	<0,1	
Dichloorpropanen (0,7 som, 1,1+1,2+1,3)	µg/l	0,42			0,42			0,42		
1,3-Dichloorpropaan	µg/l	<0,2	<0,1		<0,2	<0,1		<0,2	<0,1	
1,1-Dichloorpropaan	µg/l	<0,2	<0,1		<0,2	<0,1		<0,2	<0,1	
Dichloorpropaan	µg/l		<0,42	-0		<0,42	-0		<0,42	-0
AROMATISCHE VERBINDINGEN										
Benzeen	µg/l	<0,2	<0,1	-0	<0,2	<0,1	-0	<0,2	<0,1	-0
Tolueen	µg/l	<0,2	<0,1	-0,01	<0,2	<0,1	-0,01	<0,2	<0,1	-0,01
Ethylbenzeen	µg/l	<0,2	<0,1	-0,03	<0,2	<0,1	-0,03	<0,2	<0,1	-0,03
ortho-Xyleen	µg/l	<0,1	<0,1		<0,1	<0,1		<0,1	<0,1	
meta-/para-Xyleen (som)	µg/l	<0,2	<0,1		<0,2	<0,1		<0,2	<0,1	
Xylenen (som)	µg/l		<0,21	0		<0,21	0		<0,21	0
Xylenen (som, 0.7 factor)	µg/l	0,21			0,21			0,21		
BTEX (totaal, 0.7 factor)	µg/l									
Styreen (Vinylbenzeen)	µg/l	<0,2	<0,1	-0,02	<0,2	<0,1	-0,02	<0,2	<0,1	-0,02
Fenolindex	µg/l	<10			<10			<10		
Som 16 Aromatische oplosmiddelen	µg/l		<0,77 ^(2,14)			<0,77 ^(2,14)			<0,77 ^(2,14)	
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN										
Minerale olie C10 - C12	µg/l	<25	18 ⁽⁶⁾		<25	18 ⁽⁶⁾		<25	18 ⁽⁶⁾	
Minerale olie C12 - C22	µg/l	<25	18 ⁽⁶⁾		<25	18 ⁽⁶⁾		<25	18 ⁽⁶⁾	
Minerale olie C22 - C30	µg/l	<25	18 ⁽⁶⁾		<25	18 ⁽⁶⁾		<25	18 ⁽⁶⁾	
Minerale olie C30 - C40	µg/l	<25	18 ⁽⁶⁾		<25	18 ⁽⁶⁾		<25	18 ⁽⁶⁾	
Minerale olie (totaal)	µg/l	<50	<35	-0,03	<50	<35	-0,03	<50	<35	-0,03

tabel 2: Toetstabel grondwater

Watermonster		T02-1-1		
Datum		30-8-2018		
Filterdiepte (m -mv)		2,50 - 3,50		
Datum van toetsing		5-9-2018		
Monsterconclusie		Voldoet aan Streefwaarde		
Certificaatcode		12863406		
		Meetw	GSSD	Index
PAK				
Naftaleen	µg/l	<0,02	<0,01	0
Som-PAK (interventiefactor)	-		<0,00020 ⁽¹¹⁾	
AROMATISCHE VERBINDINGEN				
Benzeen	µg/l	<0,2	<0,1	-0
Tolueen	µg/l	<0,2	<0,1	-0,01
Ethylbenzeen	µg/l	<0,2	<0,1	-0,03
ortho-Xyleen	µg/l	<0,1	<0,1	
meta-/para-Xyleen (som)	µg/l	<0,2	<0,1	
Xylenen (som)	µg/l		<0,21	0
Xylenen (som, 0.7 factor)	µg/l	0,21		
BTEX (totaal, 0.7 factor)	µg/l	0,63		
Styreen (Vinylbenzeen)	µg/l			
Som 16 Aromatische oplosmiddelen	µg/l		<0,63 ^(2,14)	
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN				
Minerale olie C10 - C12	µg/l	<25	18 ⁽⁶⁾	
Minerale olie C12 - C22	µg/l	<25	18 ⁽⁶⁾	
Minerale olie C22 - C30	µg/l	<25	18 ⁽⁶⁾	
Minerale olie C30 - C40	µg/l	<25	18 ⁽⁶⁾	
Minerale olie (totaal)	µg/l	<50	<35	-0,03

- < : kleiner dan de detectielimiet
- : <= Streefwaarde
- : > Streefwaarde en <= Interventiewaarde (Index <= 0,5)
- Index >0,5 : > Streefwaarde en <= Interventiewaarde (Index > 0,5)
- : > Interventiewaarde
- 11 : Enkele parameters ontbreken in de berekening van de somfractie
- 14 : Streefwaarde ontbreekt zorgplicht van toepassing
- 2 : Enkele parameters ontbreken in de som
- 6 : Heeft geen normwaarde
- # : verhoogde rapportagegrens
- GSSD : Gestandaardiseerde meetwaarde
- Index : (GSSD - S) / (I - S)

- Getoetst via de BoToVa service, versie 2.0.0 -

tabel 3: Normwaarden grondwater

		S	S Diep	Indicatief	I
METALEN					
Barium [Ba]	µg/l	50	200		625
Cadmium [Cd]	µg/l	0,4	0,06		6
Kobalt [Co]	µg/l	20	0,7		100
Koper [Cu]	µg/l	15	1,3		75
Kwik [Hg]	µg/l	0,05	0,01		0,3
Lood [Pb]	µg/l	15	1,7		75
Molybdeen [Mo]	µg/l	5	3,6		300
Nikkel [Ni]	µg/l	15	2,1		75
Zink [Zn]	µg/l	65	24		800
PAK					
Naftaleen	µg/l	0,01			70
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN					
Dichloormethaan	µg/l	0,01			1000
Trichloormethaan (Chloroform)	µg/l	6			400
Tetrachloormethaan (Tetra)	µg/l	0,01			10
Trichlooretheen (Tri)	µg/l	24			500
Tetrachlooretheen (Per)	µg/l	0,01			40
1,1-Dichloorethaan	µg/l	7			900
1,2-Dichloorethaan	µg/l	7			400
1,1,1-Trichloorethaan	µg/l	0,01			300
1,1,2-Trichloorethaan	µg/l	0,01			130
Tribroommethaan (bromoform)	µg/l				630
Vinylchloride	µg/l	0,01			5
cis + trans-1,2-Dichlooretheen	µg/l	0,01			20
1,1-Dichlooretheen	µg/l	0,01			10
Dichloorpropaan	µg/l	0,8			80
AROMATISCHE VERBINDINGEN					
Benzeen	µg/l	0,2			30
Tolueen	µg/l	7			1000
Ethylbenzeen	µg/l	4			150
Xylenen (som)	µg/l	0,2			70
Styreen (Vinylbenzeen)	µg/l	6			300
Som 16 Aromatische oplosmiddelen	µg/l			150	
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN					
Minerale olie (totaal)	µg/l	50			600

bijlage 5:
Toetstabellen Besluit bodemkwaliteit

Tabel 1: Samenstellingwaarden en toetsing voor grond conform Besluit Bodemkwaliteit

Grondmonster		A02-3		B02-3		C02-5	
Humus (% ds)		0,50		0,50		0,50	
Lutum (% ds)		12		4,9		18	
Datum van toetsing		5-9-2018		5-9-2018		5-9-2018	
Monster getoetst als		partij		partij		partij	
Bodemklasse monster		Altijd toepasbaar		Altijd toepasbaar		Niet Toepasbaar > Interventiewaarde	
Samenstelling monster							
Zintuiglijke bijmengingen						zwakke brandstofgeur, geen olie-water reactie	
Grondsoort		Zand		Zand		Leem	
		Meetw	GSSD	Meetw	GSSD	Meetw	GSSD
BODEMKUNDIGE ANALYSES							
Droge stof	% w/w	92,0	92,0 ⁽⁶⁾	93,0	93,0 ⁽⁶⁾	80,4	80,0 ⁽⁶⁾
Lutum	%	12		4,9		18	
Organische stof (humus)	%	0,50		0,50		0,50	
OVERIG							
Artefacten	g	<1		<1		<1	
Aard artefacten	-	0		0		0	
PAK							
Naftaleen	mg/kg ds	<0,05	<0,04	<0,05	<0,04		
Som-PAK (interventiefactor)	mg/kg		<0,035 ⁽²⁾		<0,035 ⁽²⁾		
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN							
Trichloormethaan (Chloroform)	mg/kg ds	<0,02	<0,07	<0,02	<0,07		
Tetrachloormethaan (Tetra)	mg/kg ds	<0,02	<0,07	<0,02	<0,07		
Trichlooretheen (Tri)	mg/kg ds	<0,02	<0,07	<0,02	<0,07		
Tetrachlooretheen (Per)	mg/kg ds	<0,02	<0,07	<0,02	<0,07		
1,2-Dichloorethaan	mg/kg ds	<0,03	<0,11	<0,03	<0,11		
1,1,1-Trichloorethaan	mg/kg ds	<0,02	<0,07	<0,02	<0,07		
1,1,2-Trichloorethaan	mg/kg ds	<0,03	<0,11	<0,03	<0,11		
cis-1,2-Dichlooretheen	mg/kg ds	<0,03	<0,11	<0,03	<0,11		
trans-1,2-Dichlooretheen	mg/kg ds	<0,02	<0,07	<0,02	<0,07		
1,2-Dichloorethenen (som, 0.7 fact)	mg/kg ds	0,035		0,035			
Vinylchloride	mg/kg ds	<0,03	<0,11	<0,03	<0,11		
cis + trans-1,2-Dichlooretheen	mg/kg ds		<0,18		<0,18		
1,2-Dichloorpropaan	mg/kg ds	<0,03	<0,11	<0,03	<0,11		
Dichloorpropaan	ug/kg		<105 ⁽²⁾		<105 ⁽²⁾		
AROMATISCHE VERBINDINGEN							
Benzeen	mg/kg ds	<0,05	<0,18	<0,05	<0,18		
Tolueen	mg/kg ds	<0,05	<0,18	<0,05	<0,18		
Ethylbenzeen	mg/kg ds	<0,05	<0,18	<0,05	<0,18		
ortho-Xyleen	mg/kg ds	<0,05	<0,18	<0,05	<0,18		
meta-/para-Xyleen (som)	mg/kg ds	<0,05	<0,18	<0,05	<0,18		
Xylenen (som)	mg/kg ds		<0,35		<0,35		
Xylenen (som, 0.7 factor)	mg/kg ds	0,07		0,07			
BTEX (totaal, 0.7 factor)	mg/kg ds	0,18		0,18			
Fenolindex	mg/kg ds						
Som 16 Aromatische oplosmiddelen	mg/kg ds		<0,88 ⁽²⁾		<0,88 ⁽²⁾		
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN							
Minerale olie C10 - C12	mg/kg ds					<5	18 ⁽⁶⁾
Minerale olie C12 - C22	mg/kg ds					540	2700 ⁽⁶⁾
Minerale olie C22 - C30	mg/kg ds					770	3850 ⁽⁶⁾
Minerale olie C30 - C40	mg/kg ds					130	650 ⁽⁶⁾
Minerale olie (totaal)	mg/kg ds					1400	7000

Tabel 2: Samenstellingwaarden en toetsing voor grond conform Besluit Bodemkwaliteit

Grondmonster		MMA1		MMB1		MMC1	
Humus (% ds)		1,3		0,50		3,4	
Lutum (% ds)		2,6		4,0		3,3	
Datum van toetsing		5-9-2018		5-9-2018		5-9-2018	
Monster getoetst als		partij		partij		partij	
Bodemklasse monster		Klasse industrie		Altijd toepasbaar		Altijd toepasbaar	
Samenstelling monster							
Zintuiglijke bijmengingen						geen olie-water reactie	
Grondsoort		Zand		Zand		Zand	
		Meetw	GSSD	Meetw	GSSD	Meetw	GSSD
BODEMKUNDIGE ANALYSES							
Droge stof	% w/w	91,6	92,0 ⁽⁶⁾	90,7	91,0 ⁽⁶⁾	84,0	84,0 ⁽⁶⁾
Lutum	%	2,6		4,0		3,3	
Organische stof (humus)	%	1,3		0,50		3,4	
OVERIG							
Artefacten	g	<1		<1		<1	
Aard artefacten	-	0		0		0	
METALEN							
Barium [Ba]	mg/kg ds	<20	<50 ⁽⁶⁾	<20	<43 ⁽⁶⁾	41	137 ⁽⁶⁾
Cadmium [Cd]	mg/kg ds	<0,2	<0,2	<0,2	<0,2	0,28	0,44
Kobalt [Co]	mg/kg ds	1,6	5,3	2,2	6,3	1,8	5,5
Koper [Cu]	mg/kg ds	8,4	17,0	18	35	14	26
Kwik [Hg]	mg/kg ds	<0,05	<0,05	<0,05	<0,05	0,10	0,14
Lood [Pb]	mg/kg ds	<10	<11	11	17	36	54
Molybdeen [Mo]	mg/kg ds	<0,5	<0,4	<0,5	<0,4	<0,5	<0,4
Nikkel [Ni]	mg/kg ds	<3	<6	4,9	12,3	4,3	11,3
Zink [Zn]	mg/kg ds	<20	<32	29	62	55	118
PAK							
Anthraceen	mg/kg ds	<0,01	<0,01	0,01	0,01	0,04	0,04
Benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,02	0,02	0,08	0,08	0,23	0,23
Benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0,02	0,02	0,08	0,08	0,26	0,26
Benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	0,02	0,02	0,07	0,07	0,24	0,24
Benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,01	0,01	0,05	0,05	0,16	0,16
Chryseen	mg/kg ds	0,02	0,02	0,07	0,07	0,21	0,21
Fenantheen	mg/kg ds	0,02	0,02	0,04	0,04	0,10	0,10
Fluorantheen	mg/kg ds	0,04	0,04	0,12	0,12	0,40	0,40
Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	0,02	0,02	0,07	0,07	0,23	0,23
Naftaleen	mg/kg ds	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01
Som-PAK (interventiefactor)	mg/kg						
Som-PAK (interventiefactor)	mg/kg ds		0,18		0,60		1,9
Som-PAK (0.7 factor)	mg/kg ds		0,184		0,597		1,877
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN							
PCB 28	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<2
PCB 52	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<2
PCB 101	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<2
PCB 118	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<2
PCB 138	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<2
PCB 153	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<2
PCB 180	µg/kg ds	<1	<4	<1	<4	<1	<2
PCB (som 7)	µg/kg ds		<25		<25		<14
PCB (7) (som, 0.7 factor)	µg/kg ds		4,9		4,9		4,9
AROMATISCHE VERBINDINGEN							
Fenolindex	mg/kg ds	<0,1	0,1	<0,1	0,1		
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN							
Minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	18 ⁽⁶⁾	<5	18 ⁽⁶⁾	<5	10 ⁽⁶⁾
Minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	17	85 ⁽⁶⁾	<5	18 ⁽⁶⁾	5	15 ⁽⁶⁾
Minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	22	110 ⁽⁶⁾	9	45 ⁽⁶⁾	15	44 ⁽⁶⁾
Minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	6	30 ⁽⁶⁾	<5	18 ⁽⁶⁾	12	35 ⁽⁶⁾

Grondmonster		MMA1	MMB1	MMC1			
Humus (% ds)		1,3	0,50	3,4			
Lutum (% ds)		2,6	4,0	3,3			
Datum van toetsing		5-9-2018	5-9-2018	5-9-2018			
Monster getoetst als		partij	partij	partij			
Bodemklasse monster		Klasse industrie	Altijd toepasbaar	Altijd toepasbaar			
Samenstelling monster							
Minerale olie (totaal)	mg/kg ds	50	250	<20	<70	30	88

Tabel 3: Samenstellingwaarden en toetsing voor grond conform Besluit Bodemkwaliteit

Grondmonster		T02-6	
Humus (% ds)		1,0	
Lutum (% ds)		6,7	
Datum van toetsing		5-9-2018	
Monster getoetst als		partij	
Bodemklasse monster		Altijd toepasbaar	
Samenstelling monster			
Zintuiglijke bijmengingen		geen olie-water reactie	
Grondsoort		Zand	
		Meetw	GSSD
BODEMKUNDIGE ANALYSES			
Droge stof	% w/w	78,5	79,0 ⁽⁶⁾
Lutum	%	6,7	
Organische stof (humus)	%	1,0	
OVERIG			
Artefacten	g	<1	
Aard artefacten	-	0	
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN			
Minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	18 ⁽⁶⁾
Minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	<5	18 ⁽⁶⁾
Minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	5	25 ⁽⁶⁾
Minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	<5	18 ⁽⁶⁾
Minerale olie (totaal)	mg/kg ds	<20	<70

Tabel 4: Samenstellingwaarden en toetsing voor grond conform Besluit Bodemkwaliteit

Grondmonster		MMC2		MMC3		MMC4	
Humus (% ds)		0,80		2,5		0,50	
Lutum (% ds)		5,2		2,2		4,4	
Datum van toetsing		5-9-2018		5-9-2018		5-9-2018	
Monster getoetst als		partij		partij		partij	
Bodemklasse monster		Klasse industrie		Niet Toepasbaar > industrie		Altijd toepasbaar	
Samenstelling monster							
Zintuiglijke bijmengingen		geen olie-water reactie		matig puinhoudend, matig baksteenhoudend		geen olie-water reactie	
Grondsoort		Zand		Zand		Zand	
		Meetw	GSSD	Meetw	GSSD	Meetw	GSSD
BODEMKUNDIGE ANALYSES							
Droge stof	% w/w	85,1	85,0 ⁽⁶⁾	90,6	91,0 ⁽⁶⁾	93,9	94,0 ⁽⁶⁾
Lutum	%	5,2		2,2		4,4	
Organische stof (humus)	%	0,80		2,5		0,50	
OVERIG							
Artefacten	g	<1		6,5		<1	
Aard artefacten	-	0		0		0	
METALEN							
Barium [Ba]	mg/kg ds	<20	<39 ⁽⁶⁾	62	234 ⁽⁶⁾	<20	<42 ⁽⁶⁾
Cadmium [Cd]	mg/kg ds	<0,2	<0,2	0,31	0,52	<0,2	<0,2
Kobalt [Co]	mg/kg ds	<1,5	<2,7	5,0	17,2	1,7	4,7
Koper [Cu]	mg/kg ds	<5	<7	88	178	5,6	10,7
Kwik [Hg]	mg/kg ds	<0,05	<0,05	0,11	0,16	<0,05	<0,05
Lood [Pb]	mg/kg ds	<10	<10	140	218	<10	<11
Molybdeen [Mo]	mg/kg ds	<0,5	<0,4	0,83	0,83	<0,5	<0,4
Nikkel [Ni]	mg/kg ds	3,9	9,0	11	32	4,6	11,2
Zink [Zn]	mg/kg ds	<20	<29	140	325	<20	<30
PAK							
Anthraceen	mg/kg ds	<0,01	<0,01	0,07	0,07	<0,01	<0,01
Benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,01	0,01	0,31	0,31	0,01	0,01
Benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0,01	0,01	0,33	0,33	0,01	0,01
Benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	0,01	0,01	0,29	0,29	0,02	0,02
Benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	<0,01	<0,01	0,20	0,20	<0,01	<0,01
Chryseen	mg/kg ds	<0,01	<0,01	0,27	0,27	0,01	0,01
Fenanthreen	mg/kg ds	0,01	0,01	0,35	0,35	<0,01	<0,01
Fluorantheen	mg/kg ds	0,02	0,02	0,52	0,52	0,02	0,02
Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	0,01	0,01	0,28	0,28	0,01	0,01
Naftaleen	mg/kg ds	<0,01	<0,01	0,02	0,02	<0,01	<0,01
Som-PAK (interventiefactor)	mg/kg						
Som-PAK (interventiefactor)	mg/kg ds	0,098		2,6		0,11	
Som-PAK (0.7 factor)	mg/kg ds	0,098		2,64		0,108	
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN							
PCB 28	µg/kg ds	<1	<4	<1	<3	<1	<4
PCB 52	µg/kg ds	<1	<4	<1	<3	<1	<4
PCB 101	µg/kg ds	<1	<4	<1	<3	<1	<4
PCB 118	µg/kg ds	<1	<4	<1	<3	<1	<4
PCB 138	µg/kg ds	<1	<4	2,2	8,8	<1	<4
PCB 153	µg/kg ds	<1	<4	2,2	8,8	<1	<4
PCB 180	µg/kg ds	<1	<4	2,5	10,0	<1	<4
PCB (som 7)	µg/kg ds	<25		39		<25	
PCB (7) (som, 0.7 factor)	µg/kg ds	4,9		9,7		4,9	
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN							
Minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	18 ⁽⁶⁾	7	28 ⁽⁶⁾	<5	18 ⁽⁶⁾
Minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	24	120 ⁽⁶⁾	130	520 ⁽⁶⁾	<5	18 ⁽⁶⁾
Minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	45	225 ⁽⁶⁾	190	760 ⁽⁶⁾	7	35 ⁽⁶⁾
Minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	11	55 ⁽⁶⁾	79	316 ⁽⁶⁾	<5	18 ⁽⁶⁾
Minerale olie (totaal)	mg/kg ds	80	400	400	1600	<20	<70

<	: kleiner dan de detectielimiet
8,88	: <= Achtergrondwaarde
8,88	: <= maximale waarde Wonen
8,88	: <= maximale waarde Industrie
8,88	: Niet toepasbaar <= Interventiewaarde
8,88	: Nooit toepasbaar > Interventiewaarde
2	: Enkele parameters ontbreken in de som
6	: Heeft geen normwaarde
#	: verhoogde rapportagegrens
GSSD	: Gestandaardiseerde meetwaarde

- Getoetst via de BoToVa service, versie 2.0.0 -

Tabel 5: Normwaarden (mg/kg) conform Regeling Besluit Bodemkwaliteit

		AW	WO	IND	I
METALEN					
Cadmium [Cd]	mg/kg ds	0,6	1,2	4,3	13
Kobalt [Co]	mg/kg ds	15	35	190	190
Koper [Cu]	mg/kg ds	40	54	190	190
Kwik [Hg]	mg/kg ds	0,15	0,83	4,8	36
Lood [Pb]	mg/kg ds	50	210	530	530
Molybdeen [Mo]	mg/kg ds	1,5	88	190	190
Nikkel [Ni]	mg/kg ds	35	39	100	100
Zink [Zn]	mg/kg ds	140	200	720	720
PAK					
Som-PAK (interventiefactor)	mg/kg ds	1,5	6,8	40	40
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN					
PCB (som 7)	mg/kg ds	0,02	0,04	0,5	1
Trichloormethaan (Chloroform)	mg/kg ds	0,25	0,25	3	5,6
Tetrachloormethaan (Tetra)	mg/kg ds	0,3	0,3	0,7	0,7
Trichlooretheen (Tri)	mg/kg ds	0,25	0,25	2,5	2,5
Tetrachlooretheen (Per)	mg/kg ds	0,15	0,15	4	8,8
1,2-Dichloorethaan	mg/kg ds	0,2	0,2	4	6,4
1,1,1-Trichloorethaan	mg/kg ds	0,25	0,25	0,25	15
1,1,2-Trichloorethaan	mg/kg ds	0,3	0,3	0,3	10
Vinylchloride	mg/kg ds	0,1	0,1	0,1	0,1
cis + trans-1,2-Dichlooretheen	mg/kg ds	0,3	0,3	0,3	1
Dichloorpropaan	mg/kg ds	0,8	0,8	0,8	2
AROMATISCHE VERBINDINGEN					
Benzeen	mg/kg ds	0,2	0,2	1	1,1
Tolueen	mg/kg ds	0,2	0,2	1,25	32
Ethylbenzeen	mg/kg ds	0,2	0,2	1,25	110
Xylenen (som)	mg/kg ds	0,45	0,45	1,25	17
Som 16 Aromatische oplosmiddelen	mg/kg ds	2,5	2,5	2,5	
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN					
Minerale olie (totaal)	mg/kg ds	190	190	500	5000

Tabel 1: Samenstellingwaarden en toetsing voor grond conform Besluit Bodemkwaliteit

Grondmonster		B01-2		C02-2		C05-1	
Humus (% ds)		2,8		0,50		2,5	
Lutum (% ds)		2,0		1,5		1,1	
Datum van toetsing		13-9-2018		13-9-2018		13-9-2018	
Monster getoetst als		partij		partij		partij	
Bodemklasse monster		Niet Toepasbaar > Interventiewaarde		Altijd toepasbaar		Niet Toepasbaar > Interventiewaarde	
Samenstelling monster							
Zintuiglijke bijmengingen		matig baksteenhoudend, matig puinhoudend		geen olie-water reactie		matig puinhoudend	
Grondsoort		Zand		Zand		Zand	
		Meetw	GSSD	Meetw	GSSD	Meetw	GSSD
BODEMKUNDIGE ANALYSES							
Droge stof	% w/w	88,1	88,0 ⁽⁶⁾	92,8	93,0 ⁽⁶⁾	90,5	91,0 ⁽⁶⁾
Lutum	%	2,0		1,5		1,1	
Organische stof (humus)	%	2,8		0,50		2,5	
OVERIG							
Artefacten	g	<1		<1		<1	
Aard artefacten	-	0		0		0	
METALEN							
Koper [Cu]	mg/kg ds	240	483			1900	3864
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN							
Minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	15	54 ⁽⁶⁾	<5	18 ⁽⁶⁾	<5	14 ⁽⁶⁾
Minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	230	821 ⁽⁶⁾	<5	18 ⁽⁶⁾	76	304 ⁽⁶⁾
Minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	280	1000 ⁽⁶⁾	<5	18 ⁽⁶⁾	110	440 ⁽⁶⁾
Minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	78	279 ⁽⁶⁾	<5	18 ⁽⁶⁾	50	200 ⁽⁶⁾
Minerale olie (totaal)	mg/kg ds	610	2179	<20	<70	240	960

Tabel 2: Samenstellingwaarden en toetsing voor grond conform Besluit Bodemkwaliteit

Grondmonster		C08-1	
Humus (% ds)		2,4	
Lutum (% ds)		1,0	
Datum van toetsing		13-9-2018	
Monster getoetst als		partij	
Bodemklasse monster		Niet Toepasbaar > Interventiewaarde	
Samenstelling monster			
Zintuiglijke bijmengingen		matig puinhoudend, matig baksteenhoudend	
Grondsoort		Zand	
		Meetw	GSSD
BODEMKUNDIGE ANALYSES			
Droge stof	% w/w	90,9	91,0 ⁽⁶⁾
Lutum	%	1,0	
Organische stof (humus)	%	2,4	
OVERIG			
Artefacten	g	<1	
Aard artefacten	-	0	
METALEN			
Koper [Cu]	mg/kg ds	110	224
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN			
Minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	15 ⁽⁶⁾
Minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	84	350 ⁽⁶⁾
Minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	110	458 ⁽⁶⁾
Minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	58	242 ⁽⁶⁾
Minerale olie (totaal)	mg/kg ds	250	1042

<	: kleiner dan de detectielimiet
8,88	: <= Achtergrondwaarde
8,88	: <= maximale waarde Wonen
8,88	: <= maximale waarde Industrie
8,88	: Niet toepasbaar <= Interventiewaarde
8,88	: Nooit toepasbaar > Interventiewaarde
2	: Enkele parameters ontbreken in de som
6	: Heeft geen normwaarde
#	: verhoogde rapportagegrens
GSSD	: Gestandaardiseerde meetwaarde

- Getoetst via de BoToVa service, versie 2.0.0 -

Tabel 3: Normwaarden (mg/kg) conform Regeling Besluit Bodemkwaliteit

		AW	WO	IND	I
METALEN					
Koper [Cu]	mg/kg ds	40	54	190	190
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN					
Minerale olie (totaal)	mg/kg ds	190	190	500	5000

Tabel 1: Samenstellingwaarden en toetsing voor grond conform Besluit Bodemkwaliteit

Grondmonster		C05H-2		C20-1		C21-2	
Humus (% ds)		4,9		1,8		2,7	
Lutum (% ds)		4,0		1,0		3,7	
Datum van toetsing		22-10-2018		22-10-2018		22-10-2018	
Monster getoetst als		partij		partij		partij	
Bodemklasse monster		Altijd toepasbaar		Klasse industrie		Klasse industrie	
Samenstelling monster							
Zintuiglijke bijmengingen				zwak betonhoudend			
Grondsoort		Zand		Zand		Zand	
		Meetw	GSSD	Meetw	GSSD	Meetw	GSSD
BODEMKUNDIGE ANALYSES							
Droge stof	% w/w	86,8	87,0 ⁽⁶⁾	93,3	93,0 ⁽⁶⁾	85,5	86,0 ⁽⁶⁾
Lutum	%	4,0		<1		3,7	
Organische stof (humus)	%	4,9		1,8		2,7	
OVERIG							
Artefacten	g	<1		<1		<1	
Aard artefacten	-	0		0		0	
METALEN							
Koper [Cu]	mg/kg ds	15	27	74	153	58	111

Tabel 2: Samenstellingwaarden en toetsing voor grond conform Besluit Bodemkwaliteit

Grondmonster		C22-1		C23-1		C24-1	
Humus (% ds)		0,90		2,5		1,6	
Lutum (% ds)		1,0		1,0		1,0	
Datum van toetsing		22-10-2018		22-10-2018		22-10-2018	
Monster getoetst als		partij		partij		partij	
Bodemklasse monster		Altijd toepasbaar		Niet Toepasbaar > Interventiewaarde		Niet Toepasbaar > Interventiewaarde	
Samenstelling monster							
Zintuiglijke bijmengingen		Vulzand		zwak baksteenhoudend, matig betonhoudend			
Grondsoort		Zand		Zand		Zand	
		Meetw	GSSD	Meetw	GSSD	Meetw	GSSD
BODEMKUNDIGE ANALYSES							
Droge stof	% w/w	97,1	97,0 ⁽⁶⁾	88,1	88,0 ⁽⁶⁾	92,4	92,0 ⁽⁶⁾
Lutum	%	1,0		<1		<1	
Organische stof (humus)	%	0,9		2,5		1,6	
OVERIG							
Artefacten	g	<1		<1		<1	
Aard artefacten	-	0		0		0	
METALEN							
Koper [Cu]	mg/kg ds	<5	<7	96	195	100	207

Tabel 3: Samenstellingwaarden en toetsing voor grond conform Besluit Bodemkwaliteit

Grondmonster		C25-2		C26-1		C27-2	
Humus (% ds)		5,6		1,3		1,9	
Lutum (% ds)		2,3		2,2		4,0	
Datum van toetsing		22-10-2018		22-10-2018		22-10-2018	
Monster getoetst als		partij		partij		partij	
Bodemklasse monster		Altijd toepasbaar		Klasse industrie		Klasse industrie	
Samenstelling monster							
Zintuiglijke bijmengingen				sporen baksteen		sporen baksteen	
Grondsoort		Zand		Zand		Zand	
		Meetw	GSSD	Meetw	GSSD	Meetw	GSSD
BODEMKUNDIGE ANALYSES							
Droge stof	% w/w	88,6	89,0 ⁽⁶⁾	94,0	94,0 ⁽⁶⁾	85,4	85,0 ⁽⁶⁾
Lutum	%	2,3		2,2		4,0	

Grondmonster		C25-2	C26-1	C27-2			
Humus (% ds)		5,6	1,3	1,9			
Lutum (% ds)		2,3	2,2	4,0			
Datum van toetsing		22-10-2018	22-10-2018	22-10-2018			
Monster getoetst als		partij	partij	partij			
Bodemklasse monster		Altijd toepasbaar	Klasse industrie	Klasse industrie			
Samenstelling monster							
Organische stof (humus)	%	5,6	1,3	1,9			
OVERIG							
Artefacten	g	<1	<1	<1			
Aard artefacten	-	0	0	0			
METALEN							
Koper [Cu]	mg/kg ds	15	27	45	92	72	139

Tabel 4: Samenstellingwaarden en toetsing voor grond conform Besluit Bodemkwaliteit

Grondmonster		C28-1		C29-1	
Humus (% ds)		0,70		0,50	
Lutum (% ds)		1,0		1,9	
Datum van toetsing		22-10-2018		22-10-2018	
Monster getoetst als		partij		partij	
Bodemklasse monster		Altijd toepasbaar		Altijd toepasbaar	
Samenstelling monster					
Zintuiglijke bijmengingen		Vulzand		Vulzand	
Grondsoort		Zand		Zand	
		Meetw	GSSD	Meetw	GSSD
BODEMKUNDIGE ANALYSES					
Droge stof	% w/w	93,7	94,0 ⁽⁶⁾	95,9	96,0 ⁽⁶⁾
Lutum	%	<1		1,9	
Organische stof (humus)	%	0,7		<0,5	
OVERIG					
Artefacten	g	<1		<1	
Aard artefacten	-	0		0	
METALEN					
Koper [Cu]	mg/kg ds	<5	<7	<5	<7

- < : kleiner dan de detectielimiet
- 8,88 : <= Achtergrondwaarde
- 8,88 : <= maximale waarde Wonen
- 8,88 : <= maximale waarde Industrie
- 8,88 : Niet toepasbaar <= Interventiewaarde
- 8,88 : Nooit toepasbaar > Interventiewaarde
- 2 : Enkele parameters ontbreken in de som
- 6 : Heeft geen normwaarde
- # : verhoogde rapportagegrens
- GSSD : Gestandaardiseerde meetwaarde

- Getoetst via de BoToVa service, versie 2.0.0 -

Tabel 5: Normwaarden (mg/kg) conform Regeling Besluit Bodemkwaliteit

		AW	WO	IND	I
METALEN					
Koper [Cu]	mg/kg ds	40	54	190	190

bijlage 6:
Tabellen kengetallen boven- en ondergrond

Wonen na 1980 - ondergrond (0,5-2,0 m-mv)

	lutum	humus	As	Ba	Cd	Cr	Co	Cu	Hg	Pb	Mo	Ni	Zn	PAK	Olie	PCB
tot. aantal	133	133	143	27	169	143	27	169	169	169	27	169	169	165	175	29
aantal uitbijters	1	3	1	0	1	1	0	4	1	1	0	2	3	1	2	0
geschikt aantal	132	130	142	27	168	142	27	165	168	168	27	167	166	164	173	29
< det (%)	0,8%	1,5%	77,8%	55,6%	93,5%	24,5%	77,8%	75,7%	93,5%	61,5%	100,0%	60,4%	26,6%	67,3%	93,1%	89,7%
gemiddelde	5,76	1,80	9,04	52,33	0,68	22,14	6,66	24,48	0,16	31,53	6,03	18,00	84,82	0,78	347,42	0,05
st.dev.	6,13	1,28	5,98	9,99	1,22	12,13	1,19	72,83	0,05	93,25	0,38	20,61	148,15	4,71	477,54	0,01
var.coef.	1,06	0,71	1,07	0,50	2,92	0,89	0,44	5,48	0,43	4,37	0,32	2,54	3,49	6,07	6,87	1,05
minimum	0,70	0,35	0,56	18,45	0,05	5,69	5,23	0,65	0,54	5,17	5,25	4,66	7,00	0,07	35,00	0,02
maximum	30,30	6,70	83,67	113,36	22,99	178,81	16,19	1695,52	0,54	1299,59	10,50	577,44	2841,09	57,00	31500,00	0,35
P-5	1,50	0,50	4,51	31,37	0,40	5,69	5,23	6,45	0,05	5,17	5,25	4,66	10,10	0,07	70,00	0,02
P-50	3,45	1,30	5,63	36,91	0,46	17,07	5,23	6,45	0,19	11,52	5,25	7,77	28,01	0,14	175,00	0,05
P-75	5,63	2,20	5,63	68,54	0,46	23,98	5,23	12,90	0,19	13,44	5,25	14,55	54,02	0,28	175,00	0,05
P-80	6,84	2,32	10,27	81,20	0,46	27,63	7,82	12,90	0,19	13,62	5,25	18,57	60,02	0,29	175,00	0,05
P-90	13,27	3,82	17,70	91,21	0,46	42,26	11,46	19,54	0,19	22,60	10,50	31,98	102,04	0,70	185,50	0,05
P-95	19,76	4,41	27,27	106,77	0,66	58,28	12,16	41,28	0,19	55,09	10,50	44,42	135,05	0,91	238,60	0,05

Tuindorp - bovengrond (0-0,5 m-mv)

	lutum	humus	As	Ba	Cd	Cr	Co	Cu	Hg	Pb	Mo	Ni	Zn	PAK	Olie	PCB
tot. aantal	53	53	42	22	64	42	22	83	67	73	22	64	72	56	56	21
aantal uitbijters	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0
geschikt aantal	53	53	42	22	64	42	22	82	67	73	22	64	71	56	56	21
< det (%)	0,0%	0,0%	38,1%	36,4%	81,3%	21,4%	86,4%	8,4%	52,2%	4,1%	100,0%	18,8%	4,2%	1,8%	85,7%	100,0%
gemiddelde	3,96	3,78	11,85	107,62	0,45	30,31	6,95	179,07	1,48	116,26	2,91	24,22	229,97	4,84	65,44	0,03
st.dev.	1,59	1,33	5,23	25,90	0,09	12,92	0,85	145,04	4,31	103,26	0,22	8,00	114,48	5,69	13,83	0,01
var.coef.	0,40	0,35	0,71	0,75	0,29	0,74	0,35	1,48	4,00	1,31	0,20	0,83	1,03	1,17	0,56	1,02
minimum	1,90	1,00	4,49	43,56	0,18	11,05	6,08	6,41	0,05	13,40	2,78	8,77	29,01	0,28	9,27	0,03
maximum	9,20	5,80	46,47	373,34	0,93	134,65	15,63	1539,42	34,33	1148,26	5,56	147,88	1699,34	30,00	177,46	0,18
P-5	2,18	1,16	5,61	43,56	0,32	13,81	6,08	12,83	0,10	21,49	2,78	8,77	43,52	0,43	37,08	0,03
P-50	3,80	4,30	9,78	82,45	0,43	22,44	6,08	82,47	0,19	80,97	2,78	21,30	176,15	2,80	37,08	0,03
P-75	4,60	4,70	14,58	153,22	0,43	32,80	6,08	238,24	0,27	139,85	2,78	28,20	279,77	6,43	92,70	0,03
P-80	4,76	4,76	15,93	163,65	0,43	35,91	6,08	252,90	0,30	156,05	2,78	30,08	331,58	7,50	92,70	0,03
P-90	5,98	5,10	17,63	180,14	0,62	52,48	8,68	399,52	0,49	203,15	2,78	36,84	414,47	9,80	92,70	0,03
P-95	7,00	5,32	30,13	210,00	0,77	66,98	12,55	528,72	5,16	253,21	2,78	41,86	507,73	17,50	143,69	0,03

Tuindorp - ondergrond (0,5-2,0 m-mv)

	lutum	humus	As	Ba	Cd	Cr	Co	Cu	Hg	Pb	Mo	Ni	Zn	PAK	Olie	PCB
tot. aantal	61	61	49	28	77	49	28	78	77	77	28	77	77	65	67	26
aantal uitbijters	2	2	3	0	3	3	0	4	3	3	0	3	3	3	3	0
geschikt aantal	59	59	46	28	74	46	28	74	74	74	28	74	74	62	64	26
< det (%)	3,3%	0,0%	36,7%	35,7%	84,4%	16,3%	46,4%	30,8%	79,2%	23,4%	92,9%	24,7%	11,7%	12,3%	88,1%	96,2%
gemiddelde	5,85	3,10	17,55	91,27	0,43	29,02	9,15	75,49	0,21	59,89	4,68	25,09	133,92	1,94	80,69	0,04
st.dev.	4,15	2,05	11,83	22,02	0,13	14,33	2,59	69,78	0,22	50,34	1,55	10,95	78,73	3,29	12,15	0,01
var.coef.	0,71	0,66	1,05	0,63	0,45	0,80	0,70	1,63	1,41	1,21	1,07	0,96	1,14	1,70	0,49	0,93
minimum	0,70	0,50	4,37	36,62	0,04	5,67	5,19	1,77	0,05	5,05	1,81	4,64	12,02	0,01	11,30	0,03
maximum	17,00	8,70	90,53	227,58	1,24	152,35	37,11	618,57	2,41	360,48	29,37	154,57	950,14	18,00	216,25	0,22
P-5	1,68	0,50	4,64	36,62	0,17	10,94	5,19	6,19	0,05	9,13	3,39	7,73	21,79	0,07	45,19	0,03
P-50	4,50	2,40	10,77	77,17	0,43	20,26	7,54	18,56	0,19	28,84	3,39	20,98	78,53	0,64	77,46	0,03
P-75	8,00	4,45	20,29	133,41	0,43	40,92	10,51	61,42	0,19	74,98	3,39	28,71	170,15	2,35	112,96	0,03
P-80	9,32	4,82	23,41	133,41	0,43	45,38	11,48	116,29	0,19	102,95	3,39	31,80	184,99	2,58	112,96	0,03
P-90	12,20	6,40	37,46	157,74	0,51	48,62	13,70	212,08	0,32	136,69	6,78	44,38	304,43	4,40	115,22	0,03
P-95	14,19	6,85	56,97	202,99	0,78	49,84	15,25	371,14	0,46	206,92	7,83	70,00	368,42	9,84	125,17	0,06

Bedrijventerreinen - bovengrond (0-0,5 m-mv)

	lutum	humus	As	Ba	Cd	Cr	Co	Cu	Hg	Pb	Mo	Ni	Zn	PAK	Olie	PCB
tot. aantal	240	239	227	55	284	236	55	296	286	284	55	284	286	291	323	54
aantal uitbijters	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	13	12	2
geschikt aantal	239	238	227	55	284	236	55	296	285	284	55	284	286	278	311	52
< det (%)	1,7%	0,4%	82,4%	32,7%	85,6%	23,7%	70,9%	34,5%	61,5%	25,4%	100,0%	56,0%	13,3%	26,5%	65,3%	75,9%
gemiddelde	3,86	2,74	7,86	95,73	0,47	32,88	9,08	25,88	0,37	27,54	4,47	11,91	78,08	1,28	154,16	0,04
st.dev.	2,80	1,34	3,67	21,76	0,13	75,91	2,40	30,51	0,79	16,08	0,39	2,68	30,88	2,13	53,75	0,01
var.coef.	0,73	0,49	0,77	0,71	0,47	4,00	0,77	2,24	2,99	0,88	0,32	0,57	0,84	1,66	1,27	0,60
minimum	0,50	0,30	0,58	22,02	0,05	0,24	6,14	0,27	0,01	0,53	3,84	0,88	1,49	0,01	0,26	0,02
maximum	16,20	6,70	54,26	377,43	2,43	180,25	49,68	664,72	16,64	210,28	7,67	70,73	596,90	14,00	1534,89	0,13
P-5	1,09	0,60	4,60	44,03	0,19	10,57	6,14	6,65	0,05	5,26	3,84	5,30	19,83	0,08	43,85	0,02
P-50	3,00	2,80	5,75	78,63	0,45	18,19	6,14	13,86	0,19	21,03	3,84	8,84	63,95	0,41	127,91	0,04
P-75	4,70	3,68	8,22	122,67	0,45	24,26	10,81	22,79	0,25	33,04	3,84	14,15	91,67	1,17	127,91	0,04
P-80	5,10	3,96	11,51	128,33	0,45	25,99	11,98	26,59	0,31	39,05	3,84	15,00	104,46	1,70	133,02	0,04
P-90	7,06	4,43	11,51	179,28	0,57	33,79	13,62	36,08	0,69	52,57	7,67	19,45	154,55	3,49	241,20	0,07
P-95	10,41	4,92	17,02	194,69	0,65	41,59	18,18	55,55	1,02	65,86	7,67	25,18	198,26	6,41	438,54	0,11

Bedrijventerreinen - ondergrond (0,5-2,0 m-mv)

	lutum	humus	As	Ba	Cd	Cr	Co	Cu	Hg	Pb	Mo	Ni	Zn	PAK	Olie	PCB
tot. aantal	237	232	203	73	276	203	71	276	277	276	71	276	276	255	328	72
aantal uitbijters	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	0
geschikt aantal	236	230	203	73	276	203	71	276	277	276	71	276	276	255	321	72
< det (%)	5,1%	4,3%	81,3%	49,3%	89,1%	31,5%	60,6%	67,4%	79,8%	59,8%	91,5%	52,9%	33,0%	43,9%	78,4%	83,3%
gemiddelde	4,86	1,84	8,54</													

bijlage 7:
Risicobeoordeling Sanscrit

Algemeen

Naam dossier: Beckummerstraat Hengelo
Code: 181244
Beoordelaar: gtiekstra@avecodebondt.nl
Datum rapport: vrijdag 2 november 2018
Type bodemgebruik: huidig

Uitgevoerde beoordelingen:

Stap1: Ernst van de verontreiniging:

Er is sprake van een geval van ernstige verontreiniging als gevolg van:

- **Ernstige bodemverontreiniging**

	Stap2: Standaardbeoordeling	Stap 3: Uitgebreide beoordeling
Humaan	✓	✗
Ecologisch	✓	—
Verspreiding	✓	—
✓ = voltooid	✗ = niet uitgevoerd	— = niet relevant op basis van uitkomst stap 2

Opmerkingen bij dossier:

Over Sanscrit

Sanscrit 2.0 is een geautomatiseerde versie van het Saneringscriterium. Het Saneringscriterium is beschreven in de Circulaire Bodemsanering 2013. De applicatie Sanscrit is ontwikkeld in opdracht van het ministerie van I&W. Met het Saneringscriterium wordt bepaald of sprake is van onaanvaardbare risico's van bodemverontreiniging voor mens, ecosysteem of van het risico op verspreiding van de verontreiniging in het grondwater. Op basis van de bepaalde risico's wordt vastgesteld of een sanering met spoed dient te worden uitgevoerd.

Uitgangspunten

De sanering dient met spoed te worden uitgevoerd, tenzij op basis van de risicobeoordeling is aangetoond dat de sanering niet met spoed hoeft te worden uitgevoerd.

De werkwijze van het Saneringscriterium geldt voor:

- een geval van ernstige bodemverontreiniging;
- een historische verontreiniging. Voor verontreinigingen die sinds 1987 zijn ontstaan is artikel 13 van de Wbb (zorgplicht) van toepassing;
- huidig en voorgenomen gebruik;
- grond en grondwater. Voor waterbodems is een separate systematiek ontwikkeld, met uitzondering van asbest;
- alle stoffen waarvoor een interventiewaarde is afgeleid, met uitzondering van asbest. Daar asbest heel specifieke chemische en fysische eigenschappen heeft, is voor asbest separaat het 'Milieuhygiënisch saneringscriterium, protocol asbest' ontwikkeld hetgeen ook van toepassing is voor waterbodems. Asbest is dan ook niet opgenomen in het Sanscrit.

(Circulaire Bodemsanering, 2013)

Eindconclusie

Er is een geval van ernstige verontreiniging, maar de locatie hoeft niet met spoed gesaneerd te worden.

Humane risicobeoordeling - Toetsresultaten

Per stof

Stof	Dosis [mg/kg lg/d]	MTR [mg/kg lg/d]	Risico-Index
Ander groen, bebouwing, infrastructuur en industrie			
Koper	2,85e-3	1,40e-1	0,02
Groen met natuurwaarden			
Koper	7,56e-4	1,40e-1	0,01
Plaatsen waar kinderen spelen			
Koper	7,72e-3	1,40e-1	0,06
Wonen met tuin			
Koper	3,21e-2	1,40e-1	0,23

Hinder - huidcontact

Functie	Sprake van huidcontact?
Wonen met tuin	Nee
Plaatsen waar kinderen spelen	Nee
Groen met natuurwaarden	Nee
Ander groen, bebouwing, infrastructuur en industrie	Nee

Toelichting:

Toetsing TCL's

Stof	Concentratie binnenlucht [ug/m3]	TCL [ug/m3]
Ander groen, bebouwing, infrastructuur en industrie		
Koper	0	1,00e0.
Groen met natuurwaarden		
Koper	0	1,00e0.
Plaatsen waar kinderen spelen		
Koper	0	1,00e0.
Wonen met tuin		
Koper	0	1,00e0.

Uitgebreid overzicht blootstelling

Blootstellingsroute	Relatieve bijdrage [%]
Ander groen, bebouwing, infrastructuur en industrie	
Koper	
Consumptie van gewassen uit eigen tuin	0.00
Dermale opname binnen	0.00
Dermale opname buiten	0.00
Dermale opname tijdens baden	0.00
Ingestie grond	98.90
Inhalatie dampen tijdens douchen	0.00
Inhalatie van binnenlucht	0.00
Inhalatie van buitenlucht	0.00
Inhalatie van gronddeeltjes	1.10
Permeatie drinkwater	0.00
Groen met natuurwaarden	
Koper	
Consumptie van gewassen uit eigen tuin	0.00
Dermale opname binnen	0.00
Dermale opname buiten	0.00
Dermale opname tijdens baden	0.00
Ingestie grond	99.86
Inhalatie dampen tijdens douchen	0.00
Inhalatie van binnenlucht	0.00
Inhalatie van buitenlucht	0.00
Inhalatie van gronddeeltjes	0.14
Permeatie drinkwater	0.00
Plaatsen waar kinderen spelen	
Koper	
Consumptie van gewassen uit eigen tuin	0.00
Dermale opname binnen	0.00
Dermale opname buiten	0.00
Dermale opname tijdens baden	0.00
Ingestie grond	99.51
Inhalatie dampen tijdens douchen	0.00
Inhalatie van binnenlucht	0.00
Inhalatie van buitenlucht	0.00
Inhalatie van gronddeeltjes	0.49
Permeatie drinkwater	0.00
Wonen met tuin	
Koper	
Consumptie van gewassen uit eigen tuin	90.14
Dermale opname binnen	0.00
Dermale opname buiten	0.00
Dermale opname tijdens baden	0.00
Ingestie grond	9.78
Inhalatie dampen tijdens douchen	0.00
Inhalatie van binnenlucht	0.00
Inhalatie van buitenlucht	0.00
Inhalatie van gronddeeltjes	0.08
Permeatie drinkwater	0.00

Humane risico's - invoergegevens

Stof	C-totaal [mg/kg]			C-grondwater [ug/l]	
	Geheel	Bebouwd	Onbebouwd	Bebouwd	Onbebouwd
Ander groen, bebouwing, infrastructuur en industrie					
Koper	1,90e3				
Groen met natuurwaarden					
Koper	1,90e3				
Plaatsen waar kinderen spelen					
Koper	1,90e3				
Wonen met tuin					
Koper	1,90e3				

Parameters

Functie	Berekening blootstelling lood:	OS [%]	Diepte verontreiniging [m]	
			t.o.v. kruipruimte	t.o.v. maaiveld
Wonen met tuin	Als kind	2,50	0,75	0,01
Plaatsen waar kinderen spelen	Als kind	10,00	0,75	1,25
Groen met natuurwaarden	Als kind	2,50	0,75	0,01
Ander groen, bebouwing, infrastructuur en industrie	Als kind	2,50	0,75	0,01

Ecologische risicobeoordeling - standaard

De verontreiniging bevindt zich NIET geheel of ten dele in de bovenste meter van de onbedekte bodem . Er is GEEN sprake van gewassen wortelend in verontreinigde bodem dieper dan één meter. Dit betekent dat een ecologische risicobeoordeling niet vereist is.

Risicobeoordeling verspreiding - standaard

Onderdeel	Uitkomst
Liggen er kwetsbare objecten binnen het bodemvolume dat wordt ingesloten door het interventiewaarden-contour en/of zal dit binnen enkele jaren het geval zijn?	Nee
Is er een drijf laag aanwezig die door activiteiten en processen in de bodem kan worden verplaatst en van waaruit verspreiding van verontreiniging kan plaatsvinden?	Nee
Is er een zaklaag aanwezig die door activiteiten en processen in de bodem kan worden verplaatst en van waaruit verspreiding van verontreiniging kan plaatsvinden?	Nee
Is er sprake van een bodemvolume groter dan 6.000 m3 dat wordt ingesloten door het interventiewaarden-contour in het grondwater?	Nee

Toelichting:

**bijlage 8:
Kwaliteitsborging**

Kwaliteitsborging

Erkenningen Kwalibo

De veldwerkzaamheden worden uitgevoerd conform de eisen uit het Besluit Bodemkwaliteit. Hoofdstuk 2 van dit besluit beschrijft de kwaliteitsborging in het bodembeheer, ook wel bekend als Kwalibo. Het onderdeel Kwalibo geeft regels voor de uitvoering van werkzaamheden in de (water)bodemsector en stelt eisen aan de uitvoerders en de bodemintermediairs.

Bodemintermediairs mogen alleen onder Kwalibo werkzaamheden verrichten als zij daarvoor zijn erkend. Rijkswaterstaat Leefomgeving beheert de erkenningen. Een erkenning is een beschikking, afgegeven in het kader van het Besluit bodemkwaliteit, waarin staat dat de bodemintermediair voldoet aan de gestelde voorwaarden. Bevoegd gezag mag alleen gegevens accepteren van een erkende intermediair.

De kwaliteitseisen zijn vastgelegd in beoordelingsrichtlijnen, protocollen en andere documenten. Daarin is beschreven hoe een bodemintermediair bepaalde werkzaamheden moet uitvoeren. Aveco de Bondt borgt dat de veldwerkzaamheden, monsterneming en/of milieukundige begeleiding worden uitgevoerd door of onder directe leiding van een erkend medewerker conform onze procescertificaten:

- Monsterneming voor partijkeuringen, waarbij de uitgevoerde processen voldoen aan de beoordelingsrichtlijn SIKB 1000 “Monsterneming voor partijkeuringen”.
- Veldwerk bij milieuhygiënisch bodemonderzoek, waarbij de uitgevoerde processen voldoen aan de beoordelingsrichtlijn SIKB 2000 “Veldwerk bij milieuhygiënisch bodemonderzoek”.
- Milieukundige begeleiding van (water)bodemsaneringen en nazorg, waarbij de uitgevoerde processen voldoen aan de beoordelingsrichtlijn SIKB 6000 “Milieukundige begeleiding en evaluatie van bodemsanering”.

Functiescheiding (integriteit)

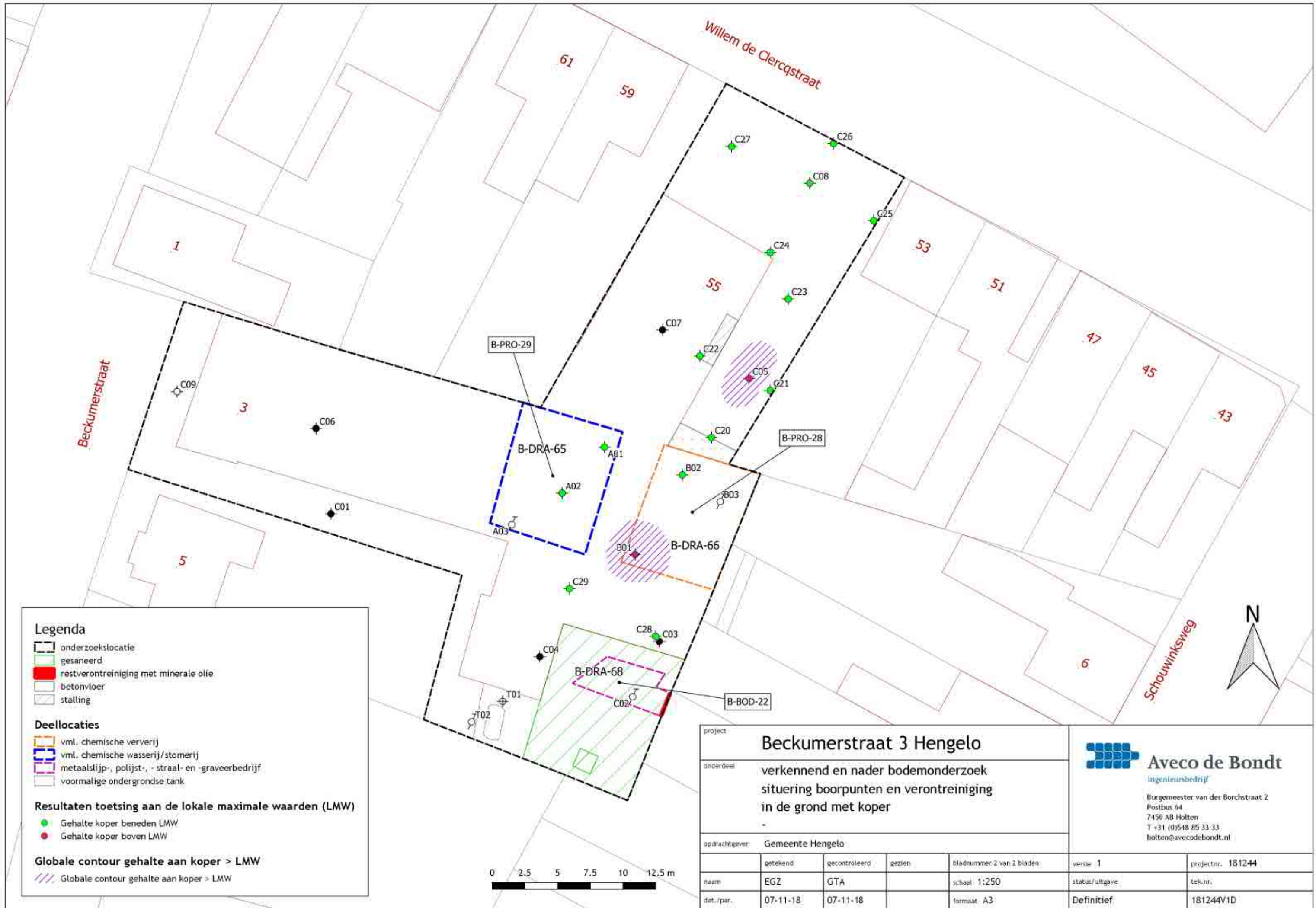
Bodemintermediairs moeten onafhankelijk zijn van hun opdrachtgevers om hun integriteit te borgen. Dit moet voorkomen dat eigenaren van bijvoorbeeld verontreinigde locaties of initiatiefnemers tot bijvoorbeeld een bodemsanering op een ongewenste wijze de bodemintermediairs beïnvloeden. De eis van verplichte functiescheiding betreft alleen de relatie opdrachtgever (indien eigenaar) versus bodemintermediair.

Functiescheiding is verplicht voor de onder de voornoemde procescertificaten uit te voeren zogeheten kritische functies. Conform de daartoe in het kwaliteitssysteem van Aveco de Bondt bv opgenomen procedure wordt bij iedere (potentiële) opdracht voor de uitvoering van één van deze kritische functies, gecontroleerd of van functiescheiding sprake is. In onze offertes en rapportages wordt het resultaat van deze toets weergegeven.

bijlage 9: Afwijkingen beoordelingsrichtlijn en protocollen

Op het certificaat 12864860 staat bij monsters B01-2, C02-2, C05-1 en C08-1 voor de parameter minerale olie een voetnoot waarbij is aangegeven dat de periode tussen monsterneming en in behandeling nemen op het lab was groter dan de toegestane conserveringstermijn. Reden hiervoor is dat de monsters een uitsplitsing betroffen van een eerder mengmonster. Omdat in de oliefractie nauwelijks korte ketenlengtes (<C12) zijn aangetroffen en de monsters gekoeld zijn bewaard wordt verwacht dat er tijdens de opslag geen noemenswaardige uitdamping heeft plaatsgevonden. De gemeten gehalten zijn hiermee voldoende betrouwbaar geacht voor gebruik in onderhavige rapportage.

tekening 1:
Situering boorpunten en verontreiniging in de grond met koper

Legenda

- onderzoekslocatie
- gesaneerd
- restverontreiniging met minerale olie
- betonvloer
- stalling

Deellocaties

- vml. chemische ververij
- vml. chemische wasserij/stomerij
- metaalslijp-, polijst-, -straal- en -graveerbedrijf
- voormalige ondergrondse tank

Resultaten toetsing aan de lokale maximale waarden (LMW)

- Gehalte koper beneden LMW
- Gehalte koper boven LMW

Globale contour gehalte aan koper > LMW

- Globale contour gehalte aan koper > LMW

project	Beckumerstraat 3 Hengelo					
onderdeel	verkennend en nader bodemonderzoek situering boorpunten en verontreiniging in de grond met koper					
opdrachtgever	Gemeente Hengelo					
getekend	gecontroleerd	gezien	bladnummer 2 van 2 bladen	versie 1	projectnr. 181244	
naam	EGZ	GTA	schaal 1:250	status/uitgave	tel.nr.	
dat./par.	07-11-18	07-11-18	formaat A3	Definitief	181244V1D	

Aveco de Bondt
ingenieursbedrijf

Burgemeester van der Borchstraat 2
Postbus 64
7450 AB Holten
T +31 (0)548 85 33 33
holten@avecodebondt.nl

Bijlage 3 Projectplan Machinefabriek Vos

Machiniefabriek Vos,
Hengelo
Projectplan Wet
natuurbescherming

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief ➤

Opdrachtgever:

Gemeente Hengelo

M. Briggeman

Burgemeester van der Dussenplein 1

7551 EB Hengelo

Opdrachtnemer:

Eelerwoude

[Onze vestigingen](#)

088-1471100

info@eelerwoude.nl

www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 204124

Datum: 3-3-2023

Projectleider: C. Oldenburger

Opgesteld: C. Oldenburger

Gecontroleerd: M. Leenen

Status: Definitief

Versie: 1

© 2023 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Inhoudsopgave

1	Algemene informatie	5
1.1	Inleiding project.....	5
1.2	NAW-gegevens	5
1.3	Periode ontheffing.....	5
2	Huidige situatie	6
2.1	Huidige situatie.....	6
3	Ecologisch inventarisatie: achtergrond	9
3.1	Methode inventarisatie	9
3.2	Veldonderzoek.....	9
3.3	Actualiteit inventarisatiegegevens	11
3.4	Locatie inventarisatie	11
4	Ecologisch inventarisatie: resultaten	12
4.1	Gewone dwergvleermuis.....	12
5	Werkzaamheden en planning	15
5.1	Werkzaamheden en werkwijze	15
5.2	Eindbeeld.....	15
5.3	Planning werkzaamheden	15
6	Effecten	16
6.1	Effect werkzaamheden: kwantiteit en kwaliteit.....	16
6.2	Monitoring.....	16
7	Verbodsbepalingen	17
7.1	Habitatrichtlijn.....	17
8	Doel en belang	18
8.1	Doel.....	18
8.2	Belang	18
9	Alternatieven.....	19
9.1	Alternatieve locatie	19
9.2	Alternatieve inrichting	19
9.3	Alternatieve werkwijze	19
9.4	Alternatieve planning	19
10	Staat van instandhouding.....	20
10.1	Staat van instandhouding	20
10.2	Afbreuk staat van instandhouding	20

11	Maatregelen.....	21
11.1	Te nemen maatregelen	21
11.1.1	Samenvatting van de maatregelen	21
11.1.2	Algemene maatregelen.....	21
11.1.3	Soortspecifieke maatregelen	21
11.2	Locatie maatregel	22
11.3	Doel maatregel	22
11.4	Effectiviteit maatregel	22
11.5	Afhankelijkheid derden	22
11.6	Monitoring.....	22
12	Literatuur	23

1 Algemene informatie

1.1 Inleiding project

Gemeente Hengelo is voornemens het pand van Machinefabriek Vos te Hengelo te slopen of ontwikkelen. In verband met deze ontwikkeling zijn een ecologische Quicksan (Eelerwoude, 2020) en nader onderzoek (Eelerwoude, 2022) met betrekking tot de Wet natuurbescherming uitgevoerd. Bij deze onderzoeken zijn twee verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetoond die verloren zullen gaan bij de geplande ontwikkelingen. In het kader van de soortenbescherming in de Wet natuurbescherming is hierom een ontheffing noodzakelijk.

1.2 NAW-gegevens

Gemeente Hengelo
M. Briggeman
Burgemeester van der Dussenplein 1
7551 EB Hengelo

1.3 Periode ontheffing

De ontheffing wordt aangevraagd voor een periode van 5 jaar vanaf het moment dat de ontheffing verleend wordt. Werkzaamheden hebben een kortere doorlooptijd, maar in verband met eventuele uitloop en vertragingen wordt voor een langere periode een ontheffing aangevraagd.

2 Huidige situatie

2.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt in het zuidwesten van Hengelo in de provincie Overijssel en ligt in de wijk Tuindorp (zie afbeelding 1 voor de ligging van het plangebied). Het plangebied bestaat uit twee panden die aan elkaar vastzitten. Het zuidelijke pand heeft het adres Beckumerstraat 3, het noordelijke pand Willem de Clercqstraat 55. Beide adressen horen bij de Machinefabriek Vos.

Verder is het plangebied bestraat. Watervoerende elementen zoals sloten en poelen zijn binnen het plangebied niet aanwezig. Verlichting concentreert zich voornamelijk langs de wegen in de wijk. Binnen het plangebied is geen groen aanwezig. Langs de Beckumerstraat en Willem de Clercqstraat is laanbeplanting aanwezig van lindebomen. In afbeelding 2 worden enkele foto's getoond van de Machinefabriek Vos.

Het plangebied

Willem de Clercqstraat 55 en Beckumerstraat 3, Hengelo

Projectnummer: 203012 Datum: 27-11-2022

Afbeelding 1: ligging plangebied met luchtfoto (ESRI, 2022).

Afbeelding 2: foto's van Machinefabriek Vos. Bovenste en middelste foto's geven de Beckumerstraat 3 weer, de onderste foto's laten de Willem de Clercqstraat 55 zien. Situatie op 11 maart 2020.

3 Ecologisch inventarisatie: achtergrond

3.1 Methode inventarisatie

Voor het bureauonderzoek is gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en indien beschikbaar regionale verspreidingsinformatie:

- NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) (NDFF, 2022).
- De flora- en faunadatabase van Eelerwoude. Eelerwoude heeft meerdere onderzoeken in de nabije omgeving uitgevoerd. De data van deze onderzoeken zijn opgeslagen in deze database. Zie de literatuurlijst voor een totale lijst van de geraadpleegde bronnen.

3.2 Veldonderzoek

Op basis van vijf veldbezoeken is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van verblijfplaatsen en de functionele leefomgeving van vlemuizen. Het vlemuisonderzoek is uitgevoerd door verschillende medewerkers van Teia adviesbureau, zij zijn allen ecologisch deskundige (zie kader – ecologisch deskundige). In tabel 1 zijn de onderzoekdata weergegeven. Hierbij zijn tevens het aantal onderzoekers, starttijd en weersomstandigheden genoteerd.

Kader - Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Vleermuizen

Bij de uitvoering van het vleermuisonderzoek is gewerkt conform het 'Protocol voor vleermuisinventarisaties' dat in januari 2021 is geactualiseerd door deskundigen van het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging, 2021). Het protocol is daarmee aangepast naar de meest recente wetenschappelijke inzichten.

Het vleermuisonderzoek heeft zich gericht op het vaststellen van de soortensamenstelling, de aantallen, de gebruiksfunctie van het gebied en het vaststellen van verblijfplaatsen (kraamverblijven, winterverblijfplaatsen, zomerverblijven etc.), vliegroutes en foerageergebieden. Het onderzoek heeft zich geconcentreerd op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger, vanwege de geschiktheid van het plangebied voor deze soorten. Uiteraard is tijdens de veldbezoeken ook aandacht besteed aan eventuele andere beschermde vleermuissoorten binnen het plangebied. Tijdens het vleermuisonderzoek is gebruik gemaakt van een batdetector Pettersson D240X of Batlogger M, soms in combinatie met een EchoMeter Touch of een Pettersson D100.

In totaal zijn vijf veldbezoeken uitgevoerd: drie in de kraamperiode en twee in de baltsperiode. Het kraamonderzoek heeft zich gericht op de aanwezigheid van zomer- en/of kraamverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze bezoeken hebben plaatsgevonden tijdens het uitvlieg- of invliegtijdstip van vleermuizen, respectievelijk rond zonsondergang en zonsopkomst. Het baltonderzoek heeft zich gericht op het vaststellen van balts-, paar-, en/of winterverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze bezoeken hebben plaatsgevonden tijdens de baltsactiviteit van vleermuizen, minimaal een uur na zonsondergang. Tijdens dit tijdstip is de meeste baltsactiviteit bij vleermuizen waar te nemen. De veldbezoeken hebben plaatsgevonden tijdens voor vleermuizen gunstige weersomstandigheden.

Overige beschermde soorten

In en rond het plangebied komen mogelijk nog een aantal andere beschermde soorten voor. Voor een groot deel zal het gaan om algemeen voorkomende en vrijgestelde beschermde soorten. Waarnemingen van relevante beschermde soorten zijn in onderstaande rapportage verwerkt.

3.3 Actualiteit inventarisatiegegevens

De veldbezoeken hebben plaatsgevonden in 2022 en zijn daarom actueel (tabel 1).

Tabel 1: Type onderzoek, datum, start- en eindtijd, aantal onderzoeker(s) van Teia adviesbureau en de weersomstandigheden genoteerd per veldbezoek.

Datum	Onderzoekperiode	Starttijd	Eindtijd	Temperatuur	Wind kracht	Neerslag	Weers omstandigheden	Aantal onderzoekers
02-06-2022	Kraamperiode	21:45 Zon onder: 21:46	23:45	16 graden	2	Droog	Heldere hemel	2
29-06-2022	Kraamperiode	21:57 Zon onder: 21:58	23:57	23 graden	0	Droog	Half bewolkt	2
30-06-2022	Kraamperiode	3:14 Zon op: 5:15	5:14	19 graden	2	Droog	Heldere hemel	2
25-08-2022	Baltsperiode	1:10 Zon onder: 20:36	3:10	23 graden	2	Droog	Heldere hemel	1
15-09-2022	Baltsperiode	23:10 Zon onder: 19:48	1:10	14 graden	2	Droog	Half bewolkt	1

3.4 Locatie inventarisatie

In Afbeelding 1 is de onderzochte locatie weergegeven.

4 Ecologisch inventarisatie: resultaten

Er zijn twee verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetoond tijdens het onderzoek. Onderstaande resultaten zijn tevens weergegeven, en in sommige gevallen uitgebreider, in het nader onderzoek (Eelerwoude, 2022). Voor een uitgebreidere beschrijving wordt naar dit rapport verwezen.

4.1 Gewone dwergvleermuis

Verblijfplaatsen

Er zijn twee zomerverblijfplaatsen aangetoond tijdens het nader onderzoek. Deze zijn aanwezig aan de noordkant van het gebouw (Afbeelding 3, Afbeelding 4). Gelet op de waargenomen aantallen vleermuizen binnen het plangebied, gaat het niet om kraamverblijfplaatsen en massawinterverblijfplaatsen, maar om kleine aantallen in zomerverblijfplaatsen. Gewone dwergvleermuizen leven in netwerken van meerdere (lokale) populaties. Het is dan ook aannemelijk dat de populatie van de gewone dwergvleermuis binnen het plangebied onderdeel uitmaakt van een netwerk van verschillende (deel)populaties. De lokale populatie wordt gevormd door één of meerdere kraamkolonies buiten het plangebied, en enkele niet-voortplantende groepen vrouwtjes en de mannetjes binnen het plangebied.

Tijdens het baltsonderzoek zijn verschillende baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen buiten het plangebied. Er zijn geen baltsverblijfplaatsen vastgesteld binnen het plangebied. Vanwege de geschiktheid van gebouwen in de omliggende wijk wordt verwacht dat de verblijfplaatsen in een aantal van de gebouwen rondom het plangebied aanwezig zijn.

Verblijfplaatsen gewone dwergvleermuis

Willem de Clercqstraat 55 en Beckumerstraat 3, Hengelo

Projectnummer: 203052 Datum: 27-11-2022

Afbeelding 3: locatie van de zomerverblijfplaatsen (ESRI, 2022).

Afbeelding 4: foto van de in- en uitvliegopeningen (Google, 2022). Links zijn twee invliegende dieren waargenomen, rechts een enkel invliegend dier.

Foerageergebied

Door het ontbreken van beplanting in het plangebied is het weinig geschikt als foerageergebied. Er zijn in en rond het plangebied ook slechts enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Er is geen essentieel foerageergebied in het plangebied aanwezig, omdat het plangebied nauwelijks geschikt is als foerageergebied en omdat in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied beschikbaar is.

Vliegroutes

In en rond het plangebied zijn verschillende langsvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Er zijn geen (vaste) vliegroutes vastgesteld.

5 Werkzaamheden en planning

5.1 Werkzaamheden en werkwijze

Het pand met het adres Willem de Clercqstraat 55 wordt gesloopt. Het pand met adres Beckumerstraat 3 blijft behouden. Afbeelding 5 toont een overzichtskaart van de voorgenomen plannen aan de hand van een luchtfoto en een topografische kaart.

Afbeelding 5: het deel aan de Willem de Clercqstraat 55 (rode omlijning) wordt gesloopt. Het pand aan de Beckumerstraat 3 wordt behouden (oranje omlijning) (Google, 2022).

5.2 Eindbeeld

Het noordelijke deel van de Machinefabriek wordt gesloopt (afbeelding 5, rode gedeelte). De grond wordt vervolgens verkocht als bouwkaavel voor een woning. Het resterende deel (afbeelding 5, oranje gedeelte) blijft behouden en wordt verkocht als woon-werk eenheid.

5.3 Planning werkzaamheden

Op dit moment is er nog geen planning van de werkzaamheden. Het bestemmingsplan zal worden vastgesteld nadat de ontheffing Wet natuurbescherming verleend is, vervolgens wordt het pand verkocht en zal de gedeeltelijke sloop plaatsvinden.

6 Effecten

6.1 Effect werkzaamheden: kwantiteit en kwaliteit

De werkzaamheden zorgen voor vernietiging van de verblijfplaatsen.

Om de staat van instandhouding van de vleermuizen te borgen worden vleermuisinbouwkasten toegepast. Er wordt tijdens de werkzaamheden gebruik gemaakt van tijdelijke voorzieningen, na afronding van de werkzaamheden worden permanente voorzieningen gerealiseerd. Voor alle verblijfplaatsen wordt een compensatiefactor 4 aangehouden. Hierdoor zijn er te allen tijde voldoende verblijfplaatsen aanwezig en neemt het aantal potentiële verblijfplaatsen toe. Zowel de tijdelijke als de permanente maatregelen zijn bewezen effectief.

6.2 Monitoring

De alternatieve verblijfplaatsen voor gewone dwergvleermuis worden ruim voor aanvang van de werkzaamheden aangebracht en zijn bewezen effectief. Het monitoren van de effectiviteit van de maatregelen is daarom niet noodzakelijk.

7 Verbodsbepalingen

7.1 Habitatrictlijn

Het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrictlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied (artikel 3.5 lid 1)

Niet van toepassing

Ontheffing voor het doden en vangen is niet nodig. Er worden voldoende maatregelen genomen om doden en vangen te voorkomen vanuit de zorgplicht. Incidentele slachtoffers vallen niet onder de reikwijdte van de wet. Ontheffing voor het doden en vangen van dieren is dan ook niet nodig.

Het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld in het eerste lid (artikel 3.5 lid 2)

Wel van toepassing

Het opzettelijk verstoren van beschermde diersoorten is niet geheel vermijdbaar ondanks maatregelen die worden genomen om verstoring te voorkomen. In het kader van zorgvuldig handelen wordt hierom een ontheffing van dit onderdeel van de Wet natuurbescherming aangevraagd.

Het opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur (artikel 3.5 lid 3)

Niet van toepassing

Het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid (artikel 3.5 lid 4)

Wel van toepassing

Het is onvermijdelijk dat de twee zomerverblijfplaatsen vernield worden tijdens het project. Het betreft hier echter een tijdelijke verstoring, voorafgaand aan de werkzaamheden worden alternatieve verblijfplaatsen aangebracht en in de nieuwe situatie zijn permanente voorzieningen aanwezig. Hierdoor is de ecologische functionaliteit voor de gewone dwergvleermuis gedurende de gehele periode gewaarborgd. Echter, voor het vernielen van de verblijfplaatsen dient een ontheffing te worden aangevraagd.

Het opzettelijk plukken en verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrictlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied (artikel 3.5, lid 5)

Niet van toepassing

8 Doel en belang

8.1 Doel

Het doel van het project is om de kavel aan Beckumerstraat 3 geschikt te maken voor bewoning. Omdat de huidige bebouwing asbest bevat, is het noodzakelijk deze te verwijderen voordat het kan worden gebruikt om negatieve effecten op de menselijke gezondheid te voorkomen. Als dit niet wordt gedaan kan het pand niet in gebruik blijven. Uit bodemonderzoek is gebleken dat er tevens sprake is van verontreinigde olie met metaalslijp- en polijst verontreiniging, het is noodzakelijk dit te saneren om negatieve effecten op de menselijke gezondheid te voorkomen. Daarnaast zorgt de ingreep dat het plangebied van een geluidsbelastende bedrijfsbestemming overgaat naar een woonbestemming, welke niet belastend is.

8.2 Belang

De ontheffing voor overtreding van art. 3.5 lid 4 (Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen) van de Wet natuurbescherming wordt aangevraagd in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

9 Alternatieven

9.1 Alternatieve locatie

Een alternatieve locatie is niet aan de orde. Het betreffen locatie specifieke werkzaamheden. Het gaat om de sloop van dit specifieke gebouw, met als doel het weghalen van fabrieksactiviteiten uit deze woonwijk. Dit kan niet op een andere locatie die zorgt dat de verblijfplaatsen behouden kunnen blijven.

9.2 Alternatieve inrichting

Een alternatieve inrichting is niet aan de orde. Omdat het pand asbest bevat moet dit gesaneerd worden voordat het weer in gebruik kan worden genomen als fabrieksgebouw. Ook als woonhuis is het op dit moment niet geschikt vanwege de asbest en de bouwkundige aard van het gebouw. Het is niet mogelijk dat het gebouw in gebruik blijft in zijn huidige staat, zowel als fabrieksgebouw als wanneer hier een woning wordt geplaatst blijven de vleermuisverblijfplaatsen niet behouden.

9.3 Alternatieve werkwijze

Er is geen manier waarop kan worden gewerkt die zorgt dat de verblijfplaatsen behouden blijven. Het gebouw moet worden gesloopt om te zorgen dat het plangebied in gebruik kan blijven. Er is geen manier om te zorgen dat het project kan worden uitgevoerd zonder dat de verblijfplaatsen verloren gaan. Wel worden er verschillende maatregelen genomen om te voorkomen dat vleermuizen gedood of verwond worden door de werkzaamheden, en om te zorgen dat er ten allen tijde voldoende verblijfplaatsen aanwezig zijn (hoofdstuk 11).

9.4 Alternatieve planning

Een specifieke planning is nog niet bekend, hierom zijn alternatieven op dit moment niet tegen elkaar af te wegen. Wel wordt tijdens de planning van de werkzaamheden rekening gehouden met de kwetsbare periode van de vleermuizen; indien werkzaamheden in de winter plaatsvinden, worden de verblijfplaatsen voor aanvang van de winterperiode ongeschikt gemaakt (hoofdstuk 11). Op deze manier wordt voorkomen dat de vleermuizen worden gedood.

10 Staat van instandhouding

10.1 Staat van instandhouding

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is de meest algemene vleermuissoort in Nederland en wordt in het gehele land aangetroffen. De trend in aantallen en verspreiding is stabiel en de soort had in 2013 en 2015 een gunstige staat van instandhouding (Vogel et al., 2013 en Broekmeyer et al., 2015). De staat van instandhouding in de Vogel- en habitatrictlijnrapportage 2019 (Wageningen University and Research, 2019) is beoordeeld als “onbekend”. De gewone dwergvleermuis wordt gedurende het jaar voornamelijk aangetroffen in gebouwen. De soort maakt gebruik van allerlei spleetvormige ruimten zoals spouwmuren, achter gevelbetimmering en dakbeschot. Deze verblijfplaatsen kunnen een functie hebben als kraam-, zomer-, paar- of winterverblijf of een combinatie hiertussen. Vliegroutes volgen zoveel mogelijk lijnvormige structuren en ze jagen in gesloten tot halfopen landschap. De (belangrijke) vliegroutes en foerageergebieden vormen samen met de verblijfplaatsen de functionele leefomgeving van vleermuizen.

10.2 Afbreuk staat van instandhouding

Met de voorgenomen werkzaamheden worden twee verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis vernietigd. De werkzaamheden blijven beperkt tot de aangewezen gebouwen. Alternatieve tijdelijke verblijfplaatsen worden tijdig aangeboden, waardoor tijdens de werkzaamheden verblijfplaatsen aanwezig zijn. Overige verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis in de directe omgeving van het plangebied blijven behouden. De opdrachtgever heeft aangegeven dat er een verplichting wordt meegegeven aan de koper van het pand, dat er na afronding van de werkzaamheden permanente voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis worden gerealiseerd. Doordat er op deze manier ten allen tijde voldoende verblijfplaatsen aanwezig zijn komt de gunstige staat van instandhouding van de lokale populaties gewone dwergvleermuis niet in het geding.

11 Maatregelen

11.1 Te nemen maatregelen

11.1.1 Samenvatting van de maatregelen

Om negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken zijn maatregelen noodzakelijk. De maatregelen worden hieronder nader toegelicht. Te nemen maatregelen zijn op hoofdlijnen:

- Opstellen van een ecologisch werkprotocol.
- Ecologische begeleiding tijdens de werkzaamheden.
- Tijdelijke kasten aanbieden.
- Ongeschikt maken buiten de kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis.
- Permanente verblijfplaatsen realiseren.

11.1.2 Algemene maatregelen

Opstellen ecologisch werkprotocol

Alle te nemen maatregelen worden samengevat in een ecologisch werkprotocol. Ook de eventuele aanvullende voorwaarden uit de ontheffing worden hierin opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol is tijdens de werkzaamheden op de locatie aanwezig en onder betrokken medewerkers bekend. De uitvoerder ziet erop toe dat de voorgeschreven maatregelen en voorwaarden uit het protocol gevolgd worden.

Ecologische begeleiding tijdens de uitvoering

De werkzaamheden worden begeleid door een ecologisch deskundige. Mocht de uitvoerder bijzonderheden bemerken, dan neemt hij contact op met de ecologisch adviseur. Betreffende adviseur is werkzaam als adviseur ecologie bij Eelerwoude en heeft ruime ervaring met gewone dwergvleermuizen en andere beschermde soorten, het uitvoeren van QuickScans, nader onderzoek en toetsingen aan de Wet natuurbescherming alsmede de begeleiding hiervan.

11.1.3 Soortspecifieke maatregelen

Tijdelijke voorzieningen aanbieden

Er zijn twee zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Om ervoor te zorgen dat er ook tijdens de werkzaamheden voldoende verblijfplaatsen voor de veermuizen beschikbaar blijven, worden tijdelijke vleermuiskasten geplaatst. Bij de plaatsing van de tijdelijke kasten wordt compensatiefactor vier aangehouden, er worden dus acht tijdelijke kasten geplaatst. Zo zijn er altijd voldoende tijdelijke voorzieningen beschikbaar. Er wordt gebruik gemaakt van platte vleermuiskasten, type VMT1 of VMT1a van de firma Unitura of vergelijkbaar. De kasten worden uiterlijk 3 maanden voor het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen geplaatst, zoals in het kennisdocument wordt aangegeven (BIJ12, 2017). Hierbij wordt rekening gehouden met het feit dat de winterperiode niet meetelt als gewenningsperiode. De kasten worden binnen 200 meter van de te verwijderen verblijfplaatsen geplaatst, een exacte locatie is op dit moment niet bekend.

Voor alle tijdelijke alternatieven geldt dat zij verwijderd mogen worden wanneer de gewenningsperiode in acht is genomen en de permanente voorzieningen functioneel zijn. De verwijdering dient begeleid te worden door een deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis. Indien blijkt dat de tijdelijke voorziening in gebruik is genomen, mag deze uitsluitend verwijderd worden buiten de kwetsbare periode van de soort en nadat door de deskundige is vastgesteld dat de voorziening is verlaten.

Ongeschikt maken verblijfplaatsen

Uiterlijk 5 dagen voor aanvang van de sloopwerkzaamheden worden de verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt door middel van Exclusion Flaps. De vleermuizen kunnen dan nog wel uit het gebouw, maar door de exclusion flaps kunnen ze niet meer opnieuw het pand op die locatie binnenkomen. Indien de werkzaamheden plaatsvinden in de winterperiode, worden de verblijfplaatsen voor aanvang van de winterperiode (1 november tot en met 31 maart) ongeschikt gemaakt. Drie dagen na het ongeschikt maken wordt gecontroleerd of dit voldoende is gedaan door een nachtelijke controleronde, waarbij wordt gelet op uitvliegende gewone dwergvleermuizen.

Permanente voorzieningen aanbieden

De weg te halen verblijfplaatsen worden met factor 4 gecompenseerd. Na afronding van de werkzaamheden worden acht nieuwe permanente voorzieningen gerealiseerd. Het gaat om inbouwkasten type VMPP2 van Unitura of vergelijkbaar model. Deze worden geplaatst ruim voor de verwijdering van de tijdelijke voorzieningen. De exacte locatie van de permanente voorzieningen is niet bekend. Deze worden binnen 200 meter van de originele verblijfplaatsen gerealiseerd.

11.2 Locatie maatregel

De tijdelijke voorzieningen worden aangebracht binnen de afstanden die in de kennisdocumenten worden genomen. Permanente voorzieningen worden binnen het plangebied gerealiseerd. Op deze manier wordt gezorgd dat de permanente voorzieningen binnen 200 meter van de originele verblijfplaatsen aanwezig zijn. In ieder geval een deel van de kasten worden in de nieuw te realiseren woning geplaatst, de exacte plek hiervan is niet bekend.

11.3 Doel maatregel

Met de voorgenomen maatregelen worden negatieve effecten op gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk gemitigeerd en gecompenseerd. Daarmee blijft de gunstige staat van instandhouding van de soort (lokaal) gegarandeerd.

11.4 Effectiviteit maatregel

De mitigerende en compenserende maatregelen die in dit projectplan zijn opgenomen worden veelvuldig toegepast bij vergelijkbare projecten en hebben zich veelvuldig bewezen.

11.5 Afhankelijkheid derden

Gemeente Hengelo is voor de uitvoering van de maatregelen niet afhankelijk van derden.

11.6 Monitoring

De mitigerende en compenserende maatregelen die in dit projectplan zijn opgenomen worden veelvuldig toegepast bij vergelijkbare projecten en hebben zich veelvuldig bewezen. Monitoring wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

12 Literatuur

- BIJ12. (2017). *Kennisdocument gewone dwergvleermuis*. Utrecht: BIJ12.
- Eelerwoude. (2020). *Quickscan Machinefabriek Vos en Tuindorpschool*. Goor: Eelerwoude.
- Eelerwoude. (2022). *Nader onderzoek vleermuizen Machinefabriek Vos*. Goor: Eelerwoude.
- ESRI. (2022). *ESRI Nederland*. Opgehaald van Esri.nl: <http://www.esri.nl>
- Google. (2022). *Google Maps*. Opgehaald van Google maps: <https://www.google.com/maps>
- NDFD. (2022). *Nationale Databank Flora en Fauna*. Opgehaald van ndff-ecogrid.nl: <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/secure/index.zul#1>
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging. (2021). *Vleermuisprotocol 2021, januari 2021*. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl.
- Wageningen University and Research. (2019). *Vogel- en Habitatrichtlijnrapportage 2019*.

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief >

www.eelerwoude.nl

Bijlage 4 WNB ontheffing

BESCHIKKING

Wet Natuurbescherming - ontheffing soorten ruimtelijke ontwikkeling

Aanvrager	Gemeente Hengelo, M. Briggeman
Aangevraagde activiteiten :	Sloop bebouwing en bouwrijp maken van kavel
Datum ontvangst aanvraag :	03.03.2023
Locatie :	Willem de Clercqstraat 55 Hengelo
Datum beschikking :	17.08.2023
Kenmerk :	D2023-05-010320
Zaaknummer :	2023-006420

Datum verzending

Deze beschikking is als volgt opgebouwd:

A.	BESLUIT ONTHEFFING SOORTEN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING.....	4
A.1	Aanvraag.....	4
A.2	Besluit.....	4
A.3	Ondertekening en verzending.....	4
A.4	Niet mee eens?.....	5
B.	VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT.....	6
B.1	Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag.....	6
B.2	Algemeen.....	6
B.3	Kwetsbare perioden.....	7
B.4	Soortspecifiek.....	7
B.5	Overige zaken.....	8
C.	OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT.....	9
C.1	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER.....	9
C.1.1	Bevoegdheid.....	9
C.1.1.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd.....	9
C.1.2	Procedure.....	9
C.1.2.1	Overeenstemming andere provincie.....	9
C.1.2.2	Adviesverzoek aan gemeente.....	9
C.1.2.3	Relevante overige besluiten.....	9
C.1.3	Toetsingskader soorten.....	9
C.1.3.1	Wettelijke regels.....	10
C.1.3.2	Provinciaal beleid.....	10
C.2	WEERGAVE VAN DE FEITEN.....	11
C.2.1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten.....	11
C.2.1.1	Omschrijving van het project / activiteiten.....	11
C.2.2	Doel van het project.....	11
C.2.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd.....	11
C.2.4	Periode.....	11
C.2.5	Onderliggende documenten.....	11
C.2.6	Aanvullende gegevens.....	12
C.3	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN.....	12
C.3.1	Inhoudelijke beoordeling.....	12
C.3.1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek.....	12
C.3.1.2	Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding.....	13
C.3.1.3	Beschrijving noodzaak ontheffing.....	13

C.3.1.4	Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging.....	13
C.3.1.5	Wettelijk belang van het project.....	13
C.3.1.6	Toetsing aan overige vereisten.....	13
C.3.1.7	Zorgplicht blijft altijd gelden.....	13
D.	SLOTCONCLUSIE.....	14

A. BESLUIT ONTHEFFING SOORTEN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

A.1 Aanvraag

C. Oldenburger van het adviesbureau Eelerwoude B.V. heeft, namens uw organisatie, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 3 maart 2023 ontvangen en geregistreerd onder zaaknummer 2023-006420. Op 5 juni 2023 en 14 juli 2023 hebben wij aanvullende gegevens ontvangen. De aanvraag is gedaan vanwege de sloop van een voormalige machinefabriek in Hengelo. In deze brief geven wij ons besluit weer.

A.2 Besluit

Wij besluiten u een ontheffing² te verlenen van verbodsbepalingen voor soorten van de Habitatrichtlijn. In het bijzonder gaat het om:

- de gewone dwergvleermuis opzettelijk te verstoren³ en;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen⁴.

Deze ontheffing heeft betrekking op de sloop voor van de bebouwing aan de Willem de Clercqstraat 55 Hengelo. Deze ontheffing treedt in werking een dag na de verzenddatum van dit besluit tot en met 1 juni 2028.

Verder besluiten wij dat de volgende stukken/delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de ontheffing, voor zover niet in strijd met de voorschriften zoals weergegeven in *B. Voorschriften bij het besluit*.

- Oldenburger C. (2023), Machinefabriek Vos Hengelo Projectplan Wet natuurbescherming. Eelerwoude B.V.
- Oldenburger C. (2023), Beantwoording aanvullende vragen Machinefabriek Vos Hengelo. Eelerwoude B.V.

De motivering voor ons besluit is in *C. Overwegingen bij het besluit* weergegeven.

Voorschriften

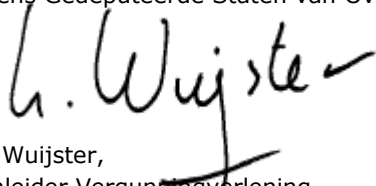
Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in *B. Voorschriften bij het besluit* weergegeven.

A.3 Ondertekening en verzending

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van gemeente Hengelo;
- Eelerwoude B.V., C. Oldenburger.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

¹ In het kader van art. 3.8, eerste lid Wnb

² Op basis van 3.8, eerste lid Wnb

³ Art. 3.5, tweede lid Wnb

⁴ Art. 3.5, vierde lid Wnb

A.4 Niet mee eens?

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat in onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, team Juridische Zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via https://regelen.overijssel.nl/Producten_en_diensten/Bezwaar_klacht_informatie_schade/Bezwaar_tegen_beslissing_provincie_Overijssel.
3. Via de e-mail naar klachtenbezwaar@overijssel.nl.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de rechtbank Overijssel: 088 - 361 55 55.

B. VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

B.1 Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geeft u in de e-mail (overijsselloket@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming - soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (D2023-05-010320). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

B.2 Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden informeert u ons over de startdatum door een e-mail te sturen naar overijsselloket@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
 - de contactpersoon ter plaatse, inclusief het mobiele telefoonnummer van de contactpersoon;
 - de naam van de begeleidend ecologisch deskundige⁵, inclusief het mobiele telefoonnummer van deze persoon;
 - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd.Wanneer contactgegevens wijzigen, informeert u ons hierover.
3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Loket, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit - voorafgaand aan de voorgenomen wijzigingen - ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Dit is nodig omdat voor deze wijzigingen opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld moet worden. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar overijsselloket@overijssel.nl.

⁵ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologisch deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- Minimaal 3 jaar ervaring heeft met het uitvoeren van soortgericht onderzoek, eventueel onder begeleiding van een ervaren ecooloog; én
- Soort specifieke kennis heeft opgedaan door middel van veldwerk, onderzoek, studie of opleiding; én
- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aan gesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming én is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, EIS Nederland, FLORON, SOVON).

B.3 Kwetsbare perioden

5. De uitvoering van het ongeschikt maken van verblijfplaatsen vindt plaats buiten de meest kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis: de voortplantingsperiode 15 mei tot en met 31 augustus en de winterperiode 1 november tot en met 31 maart.

	jan	feb	mrt	ap r	mei	ju n	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Gew. dwergvleermuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze kwetsbare perioden langer dan wel korter zijn. Een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis beoordeelt wanneer de hierboven beschreven kwetsbare perioden beginnen en eindigen.

B.4 Soortspecifiek

6. Voorafgaand aan de werkzaamheden moet u tijdelijke vleermuiskasten ophangen. Het ophangen van deze kasten moet op de volgende wijze gebeuren:
- twee paaltopkasten van het type VK SK 05 van Vivara of vergelijkbaar worden aangeboden;
 - de kasten worden in de directe omgeving van de verblijfplaatsen geplaatst, op het terrein van machinefabriek Vos (zie figuur 1) en dus binnen 100 à 200 meter van de oorspronkelijk verblijfplaats;
 - bij compensatie van zomerverblijfplaatsen wordt een gewenningsperiode gehanteerd van 3 maanden (in de periode april t/m oktober) voorafgaand aan de werkzaamheden;
 - de locatie is vrij van kunstlicht, vrij van verstoring en buiten het bereik van roofdieren;
 - de kasten worden zoveel mogelijk opgehangen in verschillende windrichtingen, zodat verschillende microklimaten worden aangeboden;
 - de verblijfplaatsen hebben minimaal drie meter vrije vliegruimte voor en onder de invliegopening;
 - de locaties van de kasten moeten worden genoteerd in het logboek (specifieke locaties op een kaart, niet alleen adres), bij voorkeur met foto's.
7. De tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen (voorschrift 6) mogen later worden verwijderd onder de volgende voorwaarden:
- minimaal drie maanden na het gereedkomen van de permanente mitigatie, waarbij alleen april tot en met oktober meetellen;
 - buiten de kwetsbare perioden zoals beschreven in voorschrift 5;
 - binnen de looptijd van de ontheffing vindt eerst een controle plaats of de kasten worden gebruikt, als dit het geval is mogen de kasten onder begeleiding van een ecologisch deskundige ongeschikt worden gemaakt en verwijderd, conform het Kennisdocument gewone dwergvleermuis. Na de looptijd van deze ontheffing wordt voor het verwijderen gecontroleerd door een deskundige op het gebied van vleermuizen of de alternatieve verblijfplaatsen in gebruik zijn. Als dat het geval is, dan is een ontheffing noodzakelijk om de verblijfplaatsen te mogen verwijderen.
8. Voorafgaand aan de werkzaamheden moet u de huidige verblijfplaatsen ongeschikt maken. Het ongeschikt maken moet op de volgende wijze gebeuren:
- de verblijfplaatsen worden uiterlijk 5 dagen voor de aanvang van de werkzaamheden ongeschikt gemaakt, buiten de kwetsbare periode(n) van de gewone dwergvleermuis. Zie voorschrift 5.
 - het ongeschikt maken wordt gedaan door het dichtmaken van kieren en spleten met rugvulling waarbij voldoende openingen worden open gelaten met exclusion flaps of vleermuiskokers zodat de ruimte kan worden verlaten;
 - het ongeschikt maken vindt plaats in een periode waarbij de nachttemperatuur 10 graden Celsius is of hoger onder begeleiding van door een ecologische deskundige op het gebied van vleermuizen .

- minimaal 5 dagen na het ongeschikt maken voert u een controle uit met behulp van een batdetector. Deze controle moet uitgevoerd worden door de ecologisch deskundige onder bij nacht geschikte vliegomstandigheden voor vleermuizen (>10 °C, wind max 4 Bft en maximaal motregen). Indien alsnog vleermuizen worden aangetroffen, dan zijn extra maatregelen nodig om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken. Deze procedure wordt herhaald totdat geen verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis meer waargenomen worden. De werkzaamheden mogen pas starten als uit de controle blijkt dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn in de bebouwing.

De ontheffinghouder realiseert voor de gewone dwergvleermuis tenminste acht (factor 4) permanente voorzieningen, dit wordt gedaan door:

- het in metselen van acht inbouwkasten, type VMPPM2 van Unitura of vergelijkbaar in de nieuwbouw die wordt gerealiseerd in het plangebied;
- de kasten hebben minimaal 3 meter vrije vliegruimte voor en onder de kast
- de locatie is vrij van kunstlicht, vrij van verstoring en buiten het bereik van roofdieren;
- de kasten worden zoveel mogelijk geplaatst in verschillende windrichtingen, zodat verschillende microklimaten worden aangeboden;
- de exacte locaties van de kasten worden genoteerd in het logboek (specifieke locaties op een kaart, niet alleen adres), bij voorkeur met foto's.

B.5 Overige zaken

9. De werkzaamheden voert u uit in overeenstemming met bovengenoemde voorschriften en door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis.
10. U houdt een ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar op welke wijze, waar en wanneer uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat er daarbij vooral om het registreren van uitvoering, keuzes, afwegingen bij het handelen volgens de voorschriften en hoe wordt omgegaan met onverwachte soorten of situaties. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de toezichthouder aan hem/haar getoond.

C. OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

C.1 BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

C.1.1 Bevoegdheid

C.1.1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming⁶. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

C.1.2 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

C.1.2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

C.1.2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Hengelo gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren. Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

C.1.2.3 Relevante overige besluiten

Wij wijzen u erop, dat er ook andere besluiten nodig zijn voordat u de voorgenomen activiteiten uitvoert. Voor zover ons bekend gaat het om de volgende besluiten:

Naam wet en van toepassing zijnde artikel	Bevoegd bestuursorgaan en adres
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, art. 2.1 en/of art. 2.2	Gemeente Hengelo
Wet natuurbescherming, onderdeel Natura 2000-gebieden	Provincie Overijssel contactadres: Postbus 10078, 8000 GB Zwolle E-Mail: overijsselloket@overijssel.nl

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ligt op ruim 4km afstand van het projectgebied. Op deze afstand kunnen directe effecten op Natura 2000-gebieden op voorhand worden uitgesloten. Eventueel kan er echter sprake zijn van indirecte effecten door stikstofdepositie. Op basis van de voorliggende aanvraag om ontheffing kunnen wij hierover geen besluit nemen. Als u zekerheid wilt over het wel of niet vergunningplichtig zijn, kunt u hiervoor een separate aanvraag bij ons indienen. Voor vragen over deze vergunning Wnb kunt u contact met ons opnemen (Overijssel Loket 038 499 88 99).

C.1.3 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

⁶ Art. 1.3, eerste lid Besluit natuurbescherming

C.1.3.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming⁷ en (soms) de Regeling natuurbescherming⁸ zijn voor de toetsing relevant.

C.1.3.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7 Natuur). Hierin zijn onder andere regels met betrekking tot een vrijstelling van bepaalde soorten weergegeven.

In onze Beleidsregel Natuur Overijssel 2017⁹ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹⁰ (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

⁷ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

⁸ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

⁹ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹⁰ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

C.2 WEERGAVE VAN DE FEITEN

C.2.1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

C.2.1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

Gemeente Hengelo is voornemens het pand van Machinefabriek Vos te Hengelo te slopen of ontwikkelen. Het plangebied ligt in het zuidwesten van Hengelo in de provincie Overijssel en ligt in de wijk Tuindorp. Het plangebied bestaat uit twee panden die aan elkaar vastzitten. Het zuidelijke pand heeft het adres Beckumerstraat 3, het noordelijke pand Willem de Clercqstraat 55. Beide adressen horen bij de Machinefabriek Vos. Het pand met het adres Willem de Clercqstraat 55 wordt gesloopt. Het pand met adres Beckumerstraat 3 blijft behouden. Verder is het plangebied bestraat. Watervoerende elementen zoals sloten en poelen en groenvoorzieningen zijn binnen het plangebied niet aanwezig.

Figuur 1; ligging plangebied, het deel aan de Willem de Clercqstraat 55 (rode omlijning) wordt gesloopt. Het pand aan de Beckumerstraat 3 wordt behouden (oranje omlijning)

C.2.2 Doel van het project

Het doel van het project is om de kavel aan Beckumerstraat 3 geschikt te maken voor het realiseren van nieuwbouw.

C.2.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan voor de gewone dwergvleermuis van de verboden om deze opzettelijk te verstoren¹¹ en voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (opzettelijk) te beschadigen of te vernielen¹²

C.2.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 juni 2023 tot en met 1 juni 2028.

C.2.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Oldenburger C. (2023), Toetsing Wet Natuurbescherming Machinefabriek Vos, Hengelo. Eelerwoude B.V.

¹¹ Art. 3.5, tweede lid Wnb

¹² Art. 3.5, vierde lid Wnb

- Oldenburger C. (2023), Machinefabriek Vos Hengelo Projectplan Wet natuurbescherming. Eelerwoude B.V.
- Kaart van het plangebied
- Asbestrapportage Clercqstraat 55
- Verkennend en nader bodemonderzoek Beckumerstraat 3 te Hengelo
- Oldenburger C. (2023), Beantwoording aanvullende vragen Machinefabriek Vos Hengelo. Eelerwoude B.V.

C.2.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 3 maart 2023 ontvangen. Op 25 mei 2023 zijn aanvullende gegevens gevraagd. Deze gegevens zijn op 5 juni 2023¹³ en op 14 juli 2023 ontvangen.

C.3 TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

C.3.1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel het kennisdocument van de gewone dwergvleermuis bij onze toetsing.

C.3.1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Middels bureau- en veldonderzoek is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde soorten. In het voorjaar van 2020 is een verkennend onderzoek uitgevoerd, inclusief veldbezoek op 11 maart 2020. Hieruit is gebleken dat aanvullend onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk is. In het rapport *nader onderzoek vleermuizen Machinefabriek Vos* wordt beschreven hoe dit onderzoek is uitgevoerd.

In de zomer van 2020 is uitgebreid onderzoek gedaan naar vleermuizen conform het vleermuisprotocol 2021. Op basis van vijf veldbezoeken is met een batdetector het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van verblijfplaatsen en de functionele leefomgeving van vleermuizen. Tijdens het onderzoek zijn twee zomerverblijfplaatsen aangetroffen in de bebouwing aan de Willem de Clercqstraat 55.

figuur 2; locatie van de vleermuisverblijfplaatsen aan de Willem de Clercqstraat 55

C.3.1.2 Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding

Door de werkzaamheden gaan twee zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis verloren.

¹³ Kenmerk provincie D2023-06-001495

De voorgestelde mitigerende maatregelen, zoals beschreven in de bijlage bij de aanvraag¹⁴, zijn voldoende. Ze komen overeen met bestaande methoden zoals beschreven in het kennisdocument van de gewone dwergvleermuis. Met deze maatregelen worden negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk geminimaliseerd. In *B. Voorschriften bij het besluit* zijn de voorgestelde maatregelen vastgelegd. In hoofdlijnen komen deze neer op:

- voorafgaand aan de werkzaamheden worden twee paaltopkasten geplaatst binnen het plangebied;
- voorafgaand aan de werkzaamheden worden de verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt voor de vleermuizen, conform het kennisdocument;
- tijdens de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de vleermuizen en andere diersoorten die mogelijk voorkomen binnen het plangebied;
- Bij de afronding van de werkzaamheden plaatst de ontheffinghouder acht inbouwkasten, type VMPM2 van Unitura, in de nieuwbouw binnen het plangebied.

De gewone dwergvleermuis is de meest algemene vleermuissoort in Nederland en wordt in het gehele land aangetroffen. De staat van instandhouding in de Vogel- en habitatrictlijnrapportage 2019 is beoordeeld als "onbekend". De gewone dwergvleermuis wordt gedurende het jaar voornamelijk aangetroffen in gebouwen.¹⁵ Afbreuk aan de lokale staat van instandhouding is niet aan de orde omdat gewerkt wordt buiten de kwetsbare perioden en omdat er altijd voldoende alternatieve verblijfplaatsen worden gerealiseerd.

C.3.1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing

De voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van sloop leiden tot het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis¹⁶ en het beschadigen en vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen beschadigen¹⁷. Dit is een overtreding van de verbodsartikelen genoemd in artikel 3.5 van de Wnb. Voor de overtreding van deze verboden heeft u een ontheffing nodig.

C.3.1.4 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging

Wij zijn van oordeel dat andere bevredigende oplossingen ontbreken. Er zijn geen geschikte alternatieven voor uitvoering van het project. De sloop en sanering van het terrein is de enige manier om de mogelijke gezondheidsproblemen te voorkomen. Hierbij gaan de zomerverblijfplaatsen van de vleermuis verloren. Verder is de werkwijze en planning volledig afgestemd op de gewone dwergvleermuis om negatieve effecten te minimaliseren.

C.3.1.5 Wettelijk belang van het project

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;

In het pand Willem de Clercqstraat 55 is asbest aanwezig¹⁸. Het gebruik van het pand levert hierom een risico op voor de volksgezondheid. Er is noodzaak om het pand te verwijderen of saneren, wat ten koste gaat van de verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis. Tevens is uit onderzoek gebleken dat de grond rondom het pand vervuild is door gebruik uit het verleden (metaalslijp- en polijst verontreiniging), dit kan schadelijk zijn voor de menselijke gezondheid¹⁹.

C.3.1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb²⁰ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging. Wij zien geen

¹⁴ Hoofdstuk 11

¹⁵ Wageningen University and Research, 2019

¹⁶ Art. 3.5, tweede lid Wnb

¹⁷ Art. 3.5, vierde lid Wnb

¹⁸ Asbestrapportage Clercqstraat 55

¹⁹ Verkennend en nader bodemonderzoek Beckumerstraat 3 te Hengelo

²⁰ Art. 1.10, derde lid Wnb

aanleiding om aan de gevraagde ontheffing extra voorschriften te verbinden op basis van artikel 1.10, derde lid Wnb.

C.3.1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb²¹. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

²¹ Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

D. SLOTCONCLUSIE

De ontheffing van de verbodsbepalingen om de gewone dwergvleermuis opzettelijk te verstoren²² en voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen²³ kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis wordt niet aangetast.

Wij zijn van oordeel dat voor het doel van het project geen andere bevredigende oplossing is waarbij minder negatieve effecten op de beschermde soort optreden. Daarnaast zijn wij van oordeel dat er een wettelijke belang is om de negatieve effecten op de betrokken soort te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

²² Art. 3.5, tweede lid Wnb

²³ Art. 3.5, vierde lid Wnb

Regels

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

1.1 plan

het bestemmingsplan Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55 met identificatienummer NL.IMRO.0164.BP0160-0201 van de gemeente Hengelo;

1.2 bestemmingsplan

de geometrisch bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels en de daarbij behorende bijlagen;

1.3 verbeelding

de weergave van de inhoud van een bestemmingsplan conform het gestelde in de Regeling standaarden ruimtelijke ordening 2012. Onder het begrip 'verbeelding' wordt zowel de analoge wijze als de digitale wijze van verbeelding verstaan;

1.4 aan-huis-verbonden-beroep

een beroep of het beroepsmatig verlenen van diensten op administratief, juridisch, medisch, therapeutisch, kunstzinnig, ontwerptechnisch, cosmetisch of hiermee gelijk te stellen gebied - daaronder niet begrepen prostitutie -, waarbij het woonhuis in overwegende mate haar woonfunctie behoudt en dat een ruimtelijke uitwerking of uitstraling heeft die met de woonfunctie in overeenstemming is

1.5 aanbouw

een bijbehorend bouwwerk dat als afzonderlijke ruimte is gebouwd aan een hoofdgebouw waarmee het in directe verbinding staat, welk bijbehorend bouwwerk onderscheiden kan worden van het hoofdgebouw en dat in architectonisch opzicht ondergeschikt is aan het hoofdgebouw;

1.6 aanduiding

een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden;

1.7 aanduidingsgrens

de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft;

1.8 afwijken

het bij omgevingsvergunning afwijken van de regels van het bestemmingsplan als bedoeld in artikel 2.12, lid 1, onder a, onder 1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;

1.9 ambachtelijk bedrijf

een bedrijf dat gericht is op het bedrijfsmatig, geheel of overwegend door middel van handwerk, vervaardigen, bewerken of herstellen en het installeren van goederen alsook het verkoop en/of leveren - als ondergeschikte nevenactiviteit - van goederen die verband houden met het ambacht;

1.10 ander bouwwerk

een bouwwerk, geen gebouw zijnde;

1.11 archeologisch deskundige

de regionaal (beleid)archeoloog of een andere door het college van burgemeester en wethouders aan te wijzen deskundige op het gebied van de archeologische monumentenzorg;

1.12 archeologische waarde

de aan een gebied toegekende waarde in verband met de kennis en de studie van de in dat gebied voorkomende overblijfselen van menselijke aanwezigheid of activiteit uit oude tijden;

1.13 bebouwing

één of meer gebouwen en/of bouwwerken geen gebouwen zijnde;

1.14 bedrijfsmatige kamerverhuur

een samenstel van verblijfsruimten, uitsluitend of mede bestemd of gebruikt om daarin anderen dan aan de rechthebbende personen behorende tot diens huishouden, woonverblijf, niet in de zin van zelfstandige wooneenheid, te verschaffen, al dan niet met gehele of gedeeltelijke verzorging.

Een en ander kan onder meer blijken uit het feit dat voor de kamers afzonderlijk huur wordt berekend en/of betaald en elke kamer zelfstandig wordt bewoond, waarbij al dan niet sprake is van enkele gemeenschappelijke voorzieningen;

1.15 bestand

1. bij bouwwerken:
bouwwerken die aanwezig zijn, dan wel mogen worden gebouwd, krachtens een bouwvergunning, dan wel een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen, die is aangevraagd vóór het tijdstip van terinzagelegging van het bestemmingsplan als ontwerp;
2. bij gebruik:
bestaand ten tijde van het van kracht worden van het desbetreffende gebruiksverbod;

1.16 bestemmingsgrens

de grens van een bestemmingsvlak;

1.17 bestemmingsvlak

een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming;

1.18 beschermd dorpsgezicht

het gebied Tuindorp 't Lansink dat door de voormalige minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer op 17 oktober 2003 is aangewezen als beschermd dorpsgezicht in de zin van artikel 35 van de Monumentenwet 1988;

1.19 bouwen

het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk, alsmede het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen van een standplaats;

1.20 bouwgrens

de grens van een bouwvlak;

1.21 bouwperceel

een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten;

1.22 bouwperceelgrens

een grens van een bouwperceel;

1.23 bouwvlak

een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde zijn toegelaten;

1.24 bouwwerk

een constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct of indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond, bedoeld om ter plaatse te functioneren.;

1.25 bijgebouw

een bijbehorend bouwwerk, behorende bij een op hetzelfde bouwperceel gelegen (hoofd)gebouw en dat qua afmetingen ondergeschikt is aan en niet rechtstreeks toegankelijk is vanuit dat (hoofd)gebouw;

1.26 consumentenvuurwerk

vuurwerk dat is bestemd voor particulier gebruik;

1.27 cultuurhistorische waarde

de aan een bouwwerk, landschapselement of gebied toegekende waarde, gekenmerkt door het beeld dat is ontstaan door het gebruik, dat de mens in de loop van de geschiedenis van dat bouwwerk, landschapselement of dat gebied heeft gemaakt;

1.28 dak

iedere bovenbeëindiging van een gebouw;

1.29 dakkapel

een constructie ter vergroting van een gebouw, welke zich tussen de dakgoot en de nok van een dakvlak bevindt, waarbij deze constructie onder de noklijn is gelegen en de onderzijde van de constructie in het dakvlak is geplaatst;

1.30 detailhandel

het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder begrepen de uitstalling ten verkoop, het verkopen en/of leveren van goederen aan personen die goederen kopen voor gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit;

1.31 dienstverlenend bedrijf en/of dienstverlenende instelling

bedrijf of instelling waarvan de werkzaamheden bestaan uit het verlenen van economische en maatschappelijke diensten aan derden, waaronder zijn begrepen kapperszaken, fotostudio's, schoonheidsinstituten en naar de aard daarmee gelijk te stellen bedrijven en inrichtingen, evenwel met uitzondering van een garagebedrijf;

1.32 erf

al dan niet bebouwd perceel, of een gedeelte daarvan, dat direct is gelegen bij een hoofdgebouw en dat in feitelijk opzicht is ingericht ten dienste van het gebruik van dat gebouw, en, voor zover een bestemmingsplan of een beheersverordening van toepassing is, deze die inrichting niet verbieden;

1.33 gebouw

elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt;

1.34 het slopen van een bouwwerk

het slopen van een bouwwerk zoals bedoeld in artikel 2.1 lid 1, onder g van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;

1.35 het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

het uitvoeren van een werk, geen gebouw zijnde, of van werkzaamheden zoals bedoeld in artikel 2.1 lid 1, onder b van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;

1.36 het verharden van gronden

onder het verharden van gronden wordt verstaan het aanbrengen van een dichte deklaag in de vorm van bijvoorbeeld klinkers, asfalt of beton;

1.37 hoofdgebouw

een of meer panden, of een gedeelte daarvan, dat noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de geldende of toekomstige bestemming van een perceel en, indien meer panden of bouwwerken op het perceel aanwezig zijn, gelet op die bestemming het belangrijkste is;

1.38 huishouden

persoon of groep personen die een huishouding voert, waarbij sprake is van onderlinge verbondenheid en continuïteit in de samenstelling ervan; bedrijfsmatige kamerverhuur wordt hieronder niet begrepen;

1.39 kamerverhuur/kamerbewoning

bewoning in de vorm van niet zelfstandige wooneenheden, zoals in de vorm van één of meerdere kamers;

1.40 kamerverhuurbedrijf

een persoon of personen, handelend onder eigen naam of handelsnaam, of een rechtspersoon, die bemiddeling verleent/verlenen bij het verkrijgen van woonruimte in de vorm van één of meerdere kamers;

1.41 kantoor

een gebouw of een gedeelte van een gebouw dat uitsluitend dient voor de bedrijfsmatige uitoefening van administratieve werkzaamheden en voor zakelijke dienstverlening;

1.42 kap

de volledige of nagenoeg volledige afdekking van een gebouw in een gebogen vorm danwel met een dakhelling van ten minste 15° en ten hoogste 75°;

1.43 omgevingsvergunning

vergunning als bedoeld in artikel 2.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

1.44 overig bouwwerk

een bouwkundige constructie van enige omvang, geen pand zijnde, die direct en duurzaam met de aarde is verbonden;

1.45 permanente bewoning

gebruik van (een deel van) een gebouw als hoofdwoonverblijf;

1.46 prostitutie

het zich beschikbaar stellen tot het verrichten van seksuele handelingen met een ander tegen vergoeding;

1.47 publiekverzorgend ambacht en dienstverlening

een ambachtelijk c.q. dienstverlenend bedrijf dat zijn goederen en diensten rechtstreeks levert aan de consument, zoals een goudsmid, schoenmaker, kapper en dergelijke;

1.48 seksinrichting

een voor publiek toegankelijke, besloten ruimte waarin bedrijfsmatig, of in omvang alsof zij bedrijfsmatig was, seksuele handelingen worden verricht, of vertoningen van erotisch pornografische aard plaatsvinden. Onder seksinrichting wordt in ieder geval verstaan: een (raam)prostitutiebedrijf, een seksbioscoop, een seksautomatenhal, een sekstheater, een parenclub, een privé-huis of een erotische massagesalon, al dan niet in combinatie met elkaar;

1.49 uitbouw

een bijbehorend bouwwerk dat als vergroting van een bestaande ruimte is gebouwd aan een hoofdgebouw, welk bijbehorend bouwwerk door de vorm onderscheiden kan worden van het hoofdgebouw en dat in architectonisch opzicht ondergeschikt is aan het hoofdgebouw;

1.50 voorgevel

voor wat betreft de realisatie van bijbehorende bouwwerken wordt slechts één gevel als voorgevel aangemerkt, namelijk de gevel die zich als belangrijkste gevel manifesteert;

1.51 voorgevelrooilijn

de bouwgrens die langs de wegzijde met een regelmatige of nagenoeg regelmatige ligging van de voorgevels van de bestaande bebouwing ligt;

1.52 vrijstaande woning

een bouwmassa bestaande uit één vrijstaand hoofdgebouw;

1.53 vuurwerkbedrijven

inrichtingen waar professioneel vuurwerk en/of meer dan 10.000 kg consumentenvuurwerk aanwezig is;

1.54 wooneenheid/woning

(een gedeelte van) een gebouw met woonfunctie/een complex van ruimtes, uitsluitend bedoeld voor de huisvesting van één individueel huishouden;

1.55 woonhuis

een gebouw, dat één woning omvat, dan wel twee of meer naast elkaar en/of geheel of gedeeltelijk boven elkaar gelegen woningen omvat en dat qua uiterlijke verschijningsvorm als een eenheid beschouwd kan worden.

1.56 zakelijke dienstverlening

het bedrijfsmatig verlenen van diensten en/of het leggen van contacten of het uitvoeren van commerciële handelingen, uitgezonderd detailhandel.

Artikel 2 Wijze van meten

Bij toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

2.1 algemeen

bij de toepassing van het bepaalde ten aanzien van het bouwen worden ondergeschikte bouwdelen als plinten, pilasters, kozijnen, schoorstenen, gevelversieringen, ventilatiekanalen, liftschachten, gevel- en kroonlijsten, dakgoten en overstekende daken tot 0,5 meter uit de gevel en luifels tot 1 meter uit de gevel buiten beschouwing gelaten;

2.2 de afstand tot de (zijdelingse) perceelsgrens

de kortste afstand van enig punt van een gebouw tot de (zijdelingse) perceelsgrens van het bouwperceel;

2.3 de bouwhoogte van een bouwwerk

vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een overig bouwwerk, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes, en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen;

2.4 de dakhelling

langs het dakvlak ten opzichte van het horizontale vlak;

2.5 de diepte van een hoofdgebouw

vanaf de aan de straat gelegen bouwgrens tot aan de achtergevel van het hoofdgebouw of vanaf de bestaande voorgevel tot aan de achtergevel van het hoofdgebouw;

2.6 de goothoogte van een bouwwerk

vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeibord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel;

2.7 de hoogte van een kap

vanaf de bovenkant goot, boeiboord of daarmee gelijk te stellen constructiedeel tot aan het hoogste punt van de kap;

2.8 de inhoud van een bouwwerk

tussen de bovenzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidingsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen;

2.9 de oppervlakte van een bouwwerk

tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk;

2.10 het bebouwd oppervlak van een bouwperceel

de buitenwerks gemeten oppervlakte van het op een bouwperceel aanwezige c.q. op te richten gebouw of gebouwencomplex, gemeten op een meter boven peil;

2.11 peil

- a. voor een gebouw, waarvan de hoofdtoegang direct aan een weg grenst: de hoogte van die weg ter plaatse van de hoofdtoegang;
- b. voor een gebouw, waarvan de hoofdtoegang niet direct aan de weg grenst: de gemiddelde hoogte van het afgewerkte terrein ter plaatse van de hoofdtoegang bij voltooiing van de bouw;
- c. voor andere gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde: de gemiddelde hoogte van het afgewerkte terrein ter plaatse bij voltooiing van de bouw.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Tuin

3.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Tuin' aangewezen gronden zijn bestemd voor (bouwwerken ten behoeve van):

- a. tuinen, behorende bij de op de aangrenzende gronden gelegen gebouwen;
- b. (half)verhardingen;
met de daarbij behorende:
- c. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

3.2 Bouwregels

3.2.1 Algemeen

Uitsluitend zijn toegestaan bouwwerken, geen gebouwen zijnde, die ten dienste staan van deze bestemming.

3.2.2 Gebouwen

Binnen deze bestemming mogen geen gebouwen worden gebouwd.

3.2.3 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Binnen deze bestemming mogen uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde, in de vorm van erf- en terreinafscheidingen en tuinmeubilair worden gebouwd met inachtneming van de volgende bepalingen;

- a. de hoogte mag ten hoogste 1 meter bedragen;
- b. het oppervlak van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag maximaal 10 m² bedragen. .

3.3 Specifieke gebruiksregels

Onder strijdig gebruik in de zin van artikel 2.1, eerste lid, onder c van de Wabo wordt in ieder geval begrepen het gebruik van de in de bestemming aangegeven gronden en de daarop voorkomende bouwwerken c.q. gebouwen of delen daarvan ten behoeve van opslag.

Artikel 4 Wonen

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Wonen' aangewezen gronden zijn bestemd voor (bouwwerken ten behoeve van):

- a. woonhuizen, al dan niet in combinatie met ruimte voor een aan-huis-verbonden-beroep;
- b. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding "bedrijf aan huis" ook voor een bedrijf aan huis;

met tevens ondergeschikt:

- c. tuinen, erven en terreinen;
- d. verhardingen;

met de daarbij behorende:

- e. aan-, uitbouwen en bijgebouwen;
- f. bouwwerken , geen gebouwen zijnde.

4.2 Bouwregels

4.2.1 Algemeen

Uitsluitend zijn toegestaan gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, die ten dienste staan van deze bestemming.

4.2.2 Hoofdgebouwen

Voor het bouwen van hoofdgebouwen gelden de volgende regels:

- a. als hoofdgebouw mogen uitsluitend woonhuizen worden gebouwd;
- b. een hoofdgebouw mag uitsluitend binnen een bouwvlak worden gebouwd;
- c. indien het aantal wooneenheden ter plaatse van de aanduiding 'maximum aantal wooneenheden' is aangegeven, mag dit niet worden overschreden;
- d. de voorgevel van een nieuw te bouwen woonhuis dient in de aan de straat gelegen bouwgrens te worden gebouwd;
- e. ter plaatse van de aanduiding 'minimum goothoogte (m), maximum goothoogte (m)' mag de goothoogte respectievelijk niet minder of meer bedragen dan de aangegeven goothoogte;
- f. ter plaatse van de aanduiding 'minimum bouwhoogte (m), maximum bouwhoogte (m)' mag de bouwhoogte respectievelijk niet minder of meer bedragen dan de aangegeven bouwhoogte;
- g. dakkapellen mogen uitsluitend aan de achterzijde van het hoofdgebouw worden geplaatst;
- h. in aanvulling op het bepaalde onder a. tot en met g. geldt dat ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - te behouden voorgevel' de hoofdvorm van de bestaande voorgevel behouden dient te worden.

4.2.3 Aan-/uitbouwen en bijgebouwen

Binnen deze bestemming mogen aan-/uitbouwen en bijgebouwen worden gebouwd met inachtneming van de volgende regels:

- a. aan-/uitbouwen en bijgebouwen mogen uitsluitend binnen het bestemmingsvlak worden gebouwd;
- b. bijgebouwen dienen op minimaal 1 meter achter de achtergevel van het hoofdgebouw te worden opgericht;
- c. bijgebouwen dienen op minimaal 1 meter achter de achtergevel van het hoofdgebouw te worden opgericht
- d. de gezamenlijke oppervlakte van aan-/uitbouwen en bijgebouwen bij een hoofdgebouw mag per bouwperceel maximaal 15m² bedragen, plus 10% van het bij het hoofdgebouw aansluitende erf met een maximum van 20m² per perceel. Indien op het bouwperceel een oorspronkelijke aanbouw aanwezig is, wordt de oppervlakte hiervan niet meegerekend in de maximaal toegestane oppervlakte aan aan-, uitbouwen en bijgebouwen;
- e. de bouwhoogte van aan-/uitbouwen en bijgebouwen mag niet meer bedragen dan 4,5 meter;
- f. De goothoogte van een aan- of uitbouw mag niet meer bedragen dan 2,75 meter, dan wel 0,3 meter boven de bovenkant van de scheidingsconstructie met de tweede bouwlaag van het hoofdgebouw;
- g. de goothoogte van een bijgebouw mag niet meer bedragen dan 2,5 meter;
- h. de afstand van aan-/uitbouwen en bijgebouwen tot de zijdelingse perceelsgrens dient minimaal

1 meter te bedragen, tenzij op de perceelsgrens wordt gebouwd of bij bouwgrens anders is bepaald;

- i. als bijgebouwen mogen geen garages en/of carports worden opgericht, tenzij het de vervanging van een bestaande garage dan wel carport betreft of tenzij gebruik gemaakt kan worden van een bestaande uitrit.

4.2.4 *Bouwwerken, geen gebouwen zijnde*

Binnen deze bestemming mogen bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd met inachtneming van de volgende bepalingen:

- a. bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mogen binnen het bestemmingsvlak worden gebouwd;
- b. het oppervlak van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag maximaal 10 m² bedragen;
- c. de hoogte van terrein- en erfafscheidingen mag maximaal 1 meter bedragen, tenzij de afscheiding achter de voorgevelrooilijn wordt geplaatst. In geval de plaatsing achter de voorgevelrooilijn geschiedt, mag de hoogte niet meer dan 2 meter bedragen;
- d. de hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 3 meter bedragen.

4.3 **Specifieke gebruiksregels**

4.3.1 *Aan-huis-verbonden-beroep*

Ten aanzien van de uitoefening van een aan-huis-verbonden-beroeps- of bedrijfsactiviteit gelden de volgende voorwaarden:

- a. het aan-huis-verbonden-beroep mag uitsluitend worden uitgeoefend door een bewoner van het hoofgebouw op hetzelfde bouwperceel;
- b. er mag geen hinder worden of kunnen worden toegebracht aan het woonmilieu;
- c. er mag niet meer dan 1/3 van de oppervlakte van de woning en de bij deze woning behorende aan-/uitbouwen en bijgebouwen voor de beroepsuitoefening worden gebruikt, met een maximum van 40 m²;
- d. het mogen geen zodanig verkeersaantrekkende activiteiten betreffen, ten gevolge waarvan extra verkeersmaatregelen, waaronder parkeervoorzieningen, noodzakelijk worden.

4.3.2 *Bedrijf aan huis*

Ter plaatse van de aanduiding 'bedrijf aan huis' is tevens het gebruik van gebouw als bedrijf aan huis toegestaan, met dien verstande dat:

- a. uitsluitend bedrijven mogen worden opgericht ten behoeve van;
 - 1. kantoren;
 - 2. dienstverlenende instellingen;
 - 3. publiekverzorgen ambacht;
- b. de maximale oppervlakte van een bedrijf aan huis in totaal 250m² van de woning en de bij deze behorende bijbehorende bouwwerken mag bedragen;
- c. het bedrijf aan huis uitsluitend mag worden uitgeoefend door een bewoner van het hoofgebouw op hetzelfde bouwperceel;
- d. er geen hinder mag worden toegebracht aan het woonmilieu;
- e. er geen buitenopslag is toegestaan;
- f. het geen zodanig verkeersaantrekkende activiteiten mogen betreffen, ten gevolge waarvan extra verkeersmaatregelen, waaronder parkeervoorzieningen, noodzakelijk worden;
- g. het geen laad- en losactiviteiten lossen in de openbare ruimte mag veroorzaken.

Artikel 5 Waarde - Archeologie hoog

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Archeologie hoog' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor de instandhouding en bescherming van archeologische waarden.

5.2 Bouwregels

5.2.1 Gebouwen

Op of in deze gronden mogen geen gebouwen worden gebouwd, anders dan het bepaalde in 5.2.2.

5.2.2 Bouwwerken ten behoeve van andere bestemmingen

Bouwwerken ten behoeve van de andere, voor deze gronden aangegeven bestemmingen, zijn op de in 5.1 bedoelde gronden slechts toelaatbaar, indien het een bouwwerk betreft waarbij de bodemingrepen niet dieper dan 40 cm zijn en de oppervlakte van het bouwwerk niet meer dan 2500 m² bedraagt.

5.3 Afwijken van de bouwregels

5.3.1 Afwijking

Burgemeester en wethouders zijn bij het verlenen van een omgevingsvergunning bevoegd af te wijken van het bepaalde onder 5.2.1 met inachtneming van de voor deze gronden geldende overige bouwregels, mits wordt voldaan aan één van de volgende voorwaarden:

- a. op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat de archeologische waarden niet onevenredig worden of kunnen worden geschaad;
- b. op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat archeologische waarden op de betrokken locatie niet aanwezig zijn.
- c. op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat op de betrokken locatie de archeologische waarden door de bouwwerkzaamheden niet worden geschaad of mogelijke schade kan worden voorkomen door aan de afwijking regels te verbinden gericht op:
 1. het treffen van maatregelen, waardoor archeologische resten in de bodem kunnen worden behouden;
 2. het doen van opgravingen;
 3. begeleiding van de bouwwerkzaamheden door een archeologisch deskundige.

5.3.2 Advies archeologisch deskundige

Alvorens toepassing wordt gegeven aan artikel 5.3.1 wordt door het bevoegd gezag schriftelijk advies ingewonnen bij de archeologisch deskundige omtrent de vraag of de archeologische waarden niet onevenredig worden of kunnen worden geschaad en de eventueel te stellen voorwaarden aan het archeologisch onderzoek.

5.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

5.4.1 Verbodsbepaling

Het is verboden op de tot 'Waarde - Archeologie hoog' bestemde gronden, zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van burgemeester en wethouders, de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren:

- a. grondwerkzaamheden dieper dan 40 cm, waartoe worden gerekend het afgraven, woelen, mengen, diepploegen, egaliseren en ontginnen van gronden, alsmede het vergraven of verruimen van sloten, vijvers en andere wateren en het aanleggen van drainage;
- b. het verlagen of verhogen van het waterpeil;
- c. het aanleggen of rooien van bos of boomgaard waarbij stobben worden verwijderd;
- d. het aanleggen van ondergrondse transport-, energie- of telecommunicatieleidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur.
- e. het slopen en verwijderen van fundamenten.

De onder a. tot en met e. bedoelde werken of werkzaamheden zijn slechts toelaatbaar, indien mede op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat de archeologische waarden niet onevenredig worden of kunnen worden geschaad.

5.4.2 *Uitzondering*

Het onder 5.4.1 vervatte verbod geldt niet:

- a. indien op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat op de betrokken locatie geen archeologische waarden aanwezig zijn;
- b. indien de in 5.4.1 genoemde werken een oppervlakte hebben tot ten hoogste 2500 m²;
- c. voor werken of werkzaamheden, die:
 1. mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende omgevingsvergunning;
 2. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van in werking treden van het plan;
 3. behoren tot het normale onderhoud en beheer van de gronden;
 4. ten dienste van archeologisch onderzoek worden uitgevoerd.

5.4.3 *Strafbepaling*

Overtreding van het bepaalde in artikel 5.4.1 wordt aangemerkt als een strafbaar feit in de zin van artikel 1a onder 2° van de Wet op de economische delicten.

5.5 Wijzigingsbevoegdheid

5.5.1 *Wijzigen dubbelbestemming*

Burgemeester en wethouders kunnen met toepassing van artikel 3.6 van de Wet ruimtelijke ordening het plan te wijzigen door de dubbelbestemming Waarde - Archeologie hoog geheel of gedeeltelijk te doen vervallen, indien op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat:

- a. op de betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn;
- b. de wel aanwezige archeologische waarden in voldoende mate zijn veilig gesteld.

5.5.2 *Procedure wijziging*

Op de voorbereiding van een besluit tot wijziging als bedoeld in artikel 12.1 is de procedure van toepassing zoals vermeld in artikel 12.1 van het plan.

Artikel 6 Waarde - Archeologie middel

6.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Archeologie middel' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor de instandhouding en bescherming van archeologische waarden.

6.2 Bouwregels

6.2.1 Gebouwen

Op of in deze gronden mogen geen gebouwen worden gebouwd, anders dan het bepaalde in 6.2.2.

6.2.2 Bouwwerken ten behoeve van andere bestemmingen

Bouwwerken ten behoeve van de andere, voor deze gronden aangegeven bestemmingen zijn op de in 6.1 bedoelde gronden slechts toelaatbaar, indien het een bouwwerk betreft waarbij de bodemingrepen niet dieper dan 40 cm zijn òf de oppervlakte van het bouwwerk niet meer dan 5000 m² bedraagt.

6.3 Afwijken van de bouwregels

6.3.1 Afwijking

Burgemeester en wethouders zijn bij het verlenen van een omgevingsvergunning bevoegd af te wijken van het bepaalde onder 6.2.1 met inachtneming van de voor deze gronden geldende overige bouwregels, mits wordt voldaan aan één van de volgende voorwaarden:

- a. op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat de archeologische waarden niet onevenredig worden of kunnen worden geschaad;
- b. op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat archeologische waarden op de betrokken locatie niet aanwezig zijn.
- c. op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat op de betrokken locatie de archeologische waarden door de bouwwerkzaamheden niet worden geschaad of mogelijke schade kan worden voorkomen door aan de afwijking regels te verbinden gericht op:
 1. het treffen van maatregelen, waardoor archeologische resten in de bodem kunnen worden behouden;
 2. het doen van opgravingen;
 3. begeleiding van de bouwwerkzaamheden door een archeologisch deskundige.

6.3.2 Advies archeologisch deskundige

Alvorens toepassing wordt gegeven aan artikel 6.3.1 wordt door het bevoegd gezag schriftelijk advies ingewonnen bij de archeologisch deskundige omtrent de vraag of de archeologische waarden niet onevenredig worden of kunnen worden geschaad en de eventueel te stellen voorwaarden aan het archeologisch onderzoek.

6.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

6.4.1 Verbodsbepaling

Het is verboden op de tot 'Waarde - Archeologie middel' bestemde gronden, zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van burgemeester en wethouders, de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren:

- a. grondwerkzaamheden dieper dan 40 cm, waartoe worden gerekend het afgraven, woelen, mengen, diepploegen, egaliseren en ontginnen van gronden, alsmede het vergraven of verruimen van sloten, vijvers en andere wateren en het aanleggen van drainage;
- b. het verlagen of verhogen van het waterpeil;
- c. het aanleggen of rooien van bos of boomgaard waarbij stobben worden verwijderd;
- d. het aanleggen van ondergrondse transport-, energie- of telecommunicatieleidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur.
- e. het slopen en verwijderen van fundamenten.

De onder a. tot en met e. bedoelde werken of werkzaamheden zijn slechts toelaatbaar, indien mede op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat de archeologische waarden niet onevenredig worden of kunnen worden geschaad.

6.4.2 *Uitzondering*

Het onder 6.4.1 vervatte verbod geldt niet:

- a. indien op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat op de betrokken locatie geen archeologische waarden aanwezig zijn;
- b. indien de in 6.4.1 genoemde werken een oppervlakte hebben tot ten hoogste 5000 m²;
- c. voor werken of werkzaamheden, die:
 1. mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende omgevingsvergunning;
 2. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van in werking treden van het plan;
 3. behoren tot het normale onderhoud en beheer van de gronden;
 4. ten dienste van archeologisch onderzoek worden uitgevoerd.

6.4.3 *Strafbepaling*

Overtreding van het bepaalde in artikel 6.4.1 wordt aangemerkt als een strafbaar feit in de zin van artikel 1a onder 2° van de Wet op de economische delicten.

6.5 Wijzigingsbevoegdheid

6.5.1 *Wijziging dubbelbestemming*

Burgemeester en wethouders kunnen met toepassing van artikel 3.6 van de Wet ruimtelijke ordening het plan te wijzigen door de dubbelbestemming Waarde - Archeologie middel geheel of gedeeltelijk te doen vervallen, indien op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat:

- a. op de betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn;
- b. de wel aanwezige archeologische waarden in voldoende mate zijn veilig gesteld.

6.5.2 *Procedure wijziging*

Op de voorbereiding van een besluit tot wijziging als bedoeld in artikel 6.5.1 is de procedure van toepassing 12.1 zoals vermeld in artikel van het plan.

Artikel 7 Waarde - Beschermd dorpsgezicht

7.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Beschermd dorpsgezicht' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor het behoud, de bescherming en de versterking van de waardevolle ruimtelijke structuur, de beeldbepalende bomen en het historische bebouwingsbeeld welke samenhangen met het beschermd dorpsgezicht;

7.2 Bouwregels

Voor het bouwen op de in lid 7.1 bedoelde gronden geldt, naast en mogelijk in afwijking van het bepaalde elders in deze regels, dat luifels, zonneschermen, reclame aan de gevel en losse reclame-elementen in de openbare ruimte, anders dan reeds bestaand, niet zijn toegestaan.

7.3 Afwijken van de bouwregels

7.3.1 Afwijking

Burgemeester en wethouders zijn bij het verlenen van een omgevingsvergunning bevoegd af te wijken van het bepaalde onder 7.2 met inachtneming van de voor deze gronden geldende overige bouwregels, mits wordt voldaan aan de voorwaarde dat de beoogde waardevolle ruimtelijke structuur en het historische bebouwingsbeeld dat door het plan beschermd wordt, niet onevenredig worden aangetast door direct of indirect te verwachten gevolgen van deze werkzaamheden, danwel de mogelijkheden voor herstel van die waarden en functies niet onevenredig worden verkleind en hieraan door het stellen van voorwaarden niet tegemoet gekomen kan worden.

7.3.2 Adviesprocedure

Alvorens toepassing wordt gegeven aan artikel 7.3.1 wordt door het bevoegd gezag schriftelijk advies ingewonnen bij de gemeentelijke Monumentencommissie omtrent de vraag of de cultuurhistorische waarden van het beschermd dorpsgezicht niet onevenredig worden of kunnen worden geschaad.

7.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

7.4.1 Algemene verbodsbepaling

Het is verboden op de tot 'Waarde - Beschermd dorpsgezicht' bestemde gronden, zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van burgemeester en wethouders, de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren:

- a. het aanleggen en/of (half)verharden van wegen en paden;
- b. het wijzigen van weg- of straatprofielen en/of oppervlakteverhardingen ter plaatse van andere bestemmingen dan 'Tuin' en 'Wonen';
- c. het graven en/of dempen van waterlopen en waterpartijen;
- d. het egaliseren, ophogen, verharden en afgraven van gronden;
- e. wijzigen van de grondwaterstand door pompen of bronbemaling, of op een andere manier ingrijpen in de waterhuishouding.

De onder a. tot en met e. bedoelde werken of werkzaamheden zijn slechts toelaatbaar nadat door het bevoegd gezag schriftelijk advies is ingewonnen bij de gemeentelijke Monumentencommissie omtrent de vraag of de cultuurhistorische waarden niet onevenredig worden of kunnen worden geschaad.

7.4.2 Uitzondering

De onder 7.4.1 vervatte verboden gelden niet voor werken of werkzaamheden, die:

- a. mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende omgevingsvergunning;
- b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van in werking treden van het plan;
- c. behoren tot het normale onderhoud en beheer.

7.4.3 Beoordelingscriteria

Werken en werkzaamheden als bedoeld onder 7.4.1 zijn slechts toelaatbaar, indien de beoogde waardevolle ruimtelijke structuur, de cultuurhistorisch waardevolle (groen)elementen en het historische bebouwingsbeeld dat door het plan beschermd wordt, niet onevenredig worden aangetast door direct of indirect te verwachten gevolgen van deze werkzaamheden, danwel de mogelijkheden voor herstel van die waarden en functies niet onevenredig worden verkleind en hieraan door het stellen van voorwaarden niet tegemoet gekomen kan worden.

7.4.4 Strafbepaling

Overtreding van het bepaalde in artikel 7.4.1 wordt aangemerkt als een strafbaar feit in de zin van artikel 1a onder 2° van de Wet op de economische delicten.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 8 Anti-dubbelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 9 Algemene gebruiksregels

9.1 Strijdig gebruik

Onder strijdig gebruik in de zin van artikel 2.1, eerste lid, onder c van de Wabo wordt in ieder geval begrepen; het gebruiken, te doen of laten gebruiken van bebouwde en onbebouwde gronden ten behoeve van:

- a. Het al dan niet ten verkoop opslaan van gebruikte, dan wel geheel of ten dele uit gebruikte onderdelen samengestelde motorrijtuigen of aanhangwagens, welke bruikbaar en niet aan hun bestemming onttrokken zijn, behoudens voor zover zulks passend is in verband met het op de bestemming gerichte gebruik van de gronden;
- b. Opslag-, stort-, lozing- of bergplaats van onbruikbare of althans aan hun oorspronkelijke bestemming onttrokken voorwerpen en materialen, behoudens voor zover zulks passend is in verband met het op de bestemming gerichte gebruik van de gronden;
- c. Opslag, herverpakking en/of verkoop van zowel consumentenvuurwerk alsook professioneel;
- d. Een seksinrichting, escortbedrijf en raam- en straatprostitutie.

Artikel 10 Algemene afwijkingsregels

10.1 Verlenen van afwijking

Burgemeester en wethouders zijn bij het verlenen van een omgevingsvergunning bevoegd af te wijken, mits geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het straat- en bebouwingsbeeld, de woonsituatie, de milieusituatie, de verkeersveiligheid, de sociale veiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden, van:

- a. de bestemmingsbepalingen en toestaan dat het beloop of het profiel van wegen of de aansluiting van wegen onderling in geringe mate wordt aangepast, indien de verkeersveiligheid en/of -intensiteit daartoe aanleiding geven;
- b. de bestemmingsbepalingen voor het bouwen met een geringe mate van afwijking van de plaats en richting van de bestemmingsgrenzen indien dit noodzakelijk is in verband met afwijkingen of onnauwkeurigheden ten opzichte van de feitelijke situatie of in die gevallen waar een rationele verkaveling van de gronden een geringe afwijking vergt.

Artikel 11 Algemene wijzigingsregels

11.1 Algemene wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen krachtens het bepaalde in artikel 3.6 van de Wet ruimtelijke ordening het plan te wijzigen ten aanzien van:

- a. het aanbrengen van wijzigingen in de plaats, richting en/of afmetingen van bestemmingsgrenzen en bouwgrenzen ten behoeve van de praktische uitvoering van het plan met dien verstande dat de afwijking ten hoogste 5 m¹ mag bedragen, mits het wijzigingen betreft waarbij geen belangen van derden worden geschaad, dan wel ter correctie van afwijkingen of onnauwkeurigheden op de verbeelding;
- b. het aanpassen van opgenomen bepalingen in de voorafgaande artikelen, waarbij verwezen wordt naar bepalingen in wettelijke regelingen, indien deze wettelijke regelingen na het tijdstip van de tervisielegging van het ontwerp van het plan, worden gewijzigd.

Artikel 12 Algemene procedureregels

12.1 Wijziging

Op de voorbereiding van een besluit tot wijziging van het plan is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing, met dien verstande dat burgemeester en wethouders binnen acht weken na afloop van de termijn van terinzagelegging omtrent de uitwerking of wijziging besluiten.

Artikel 13 Overige regels

13.1 Parkeren, laden en lossen

- a. Bij de uitoefening van de bevoegdheid voor het verlenen van een omgevingsvergunning voor bouwen, dient, onverminderd het bepaalde elders in de regels van dit plan, ten behoeve van het parkeren of stallen van auto's conform de normering uit de "nota autoparkeren" vastgesteld op 17 december 2008, in voldoende mate ruimte zijn aangebracht in, op of onder het gebouw, dan wel op het onbebouwde terrein dat bij dat gebouw behoort en dat indien deze beleidsregels gedurende de planperiode worden gewijzigd, rekening wordt gehouden met de wijziging;
- b. Bij de uitoefening van de bevoegdheid voor het verlenen van een omgevingsvergunning voor bouwen, welke aanleiding geeft tot een te verwachten behoefte aan ruimte voor het laden of lossen van goederen, moet, onverminderd het bepaalde elders in de regels van dit plan, in deze behoefte in voldoende mate zijn voorzien aan, in of onder dat gebouw, dan wel op het onbebouwde terrein dat bij dat gebouw behoort;
- c. burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde onder a en b:
 1. indien het voldoen aan die bepalingen door bijzondere omstandigheden op overwegende bezwaren stuit, of;
 2. voor zover op andere wijze in de nodige parkeer- of stallingruimte, dan wel laad- of losruimte wordt voorzien.
- d. een omgevingsvergunning als bedoeld onder c wordt niet verleend indien dat tot gevolg zou hebben dat het woon- en leefklimaat in de directe omgeving onevenredig wordt aangetast.

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

Artikel 14 Overgangsrecht

14.1 Overgangsrecht bouwwerken

Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,

- a. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
- b. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.

14.2 Afwijking

Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van het eerste lid een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in lid 14.1 met maximaal 10%.

14.3 Uitzondering op het overgangsrecht bouwwerken

Lid 14.1 is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

14.4 Overgangsrecht gebruik

Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.

14.5 Strijdig gebruik

Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in lid 14.4, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.

14.6 Verboden gebruik

Indien het gebruik, bedoeld in lid 14.4, na het tijdstip van inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.

14.7 Uitzondering op het overgangsrecht gebruik

Lid 14.4 is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 15 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als:

Regels van het bestemmingsplan Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55.

Bijlagen bij de regels

Plangebied

Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55

Enkelbestemmingen

- T Tuin
- W Wonen

Dubbelbestemmingen

- WA-AM+ Archeologie hoog
- WA-AM+ Archeologie middel
- WA-AM+ Archeologie laag

Funcieaanduidingen

(bath) bedrijf aan huis

Bouwvlakken

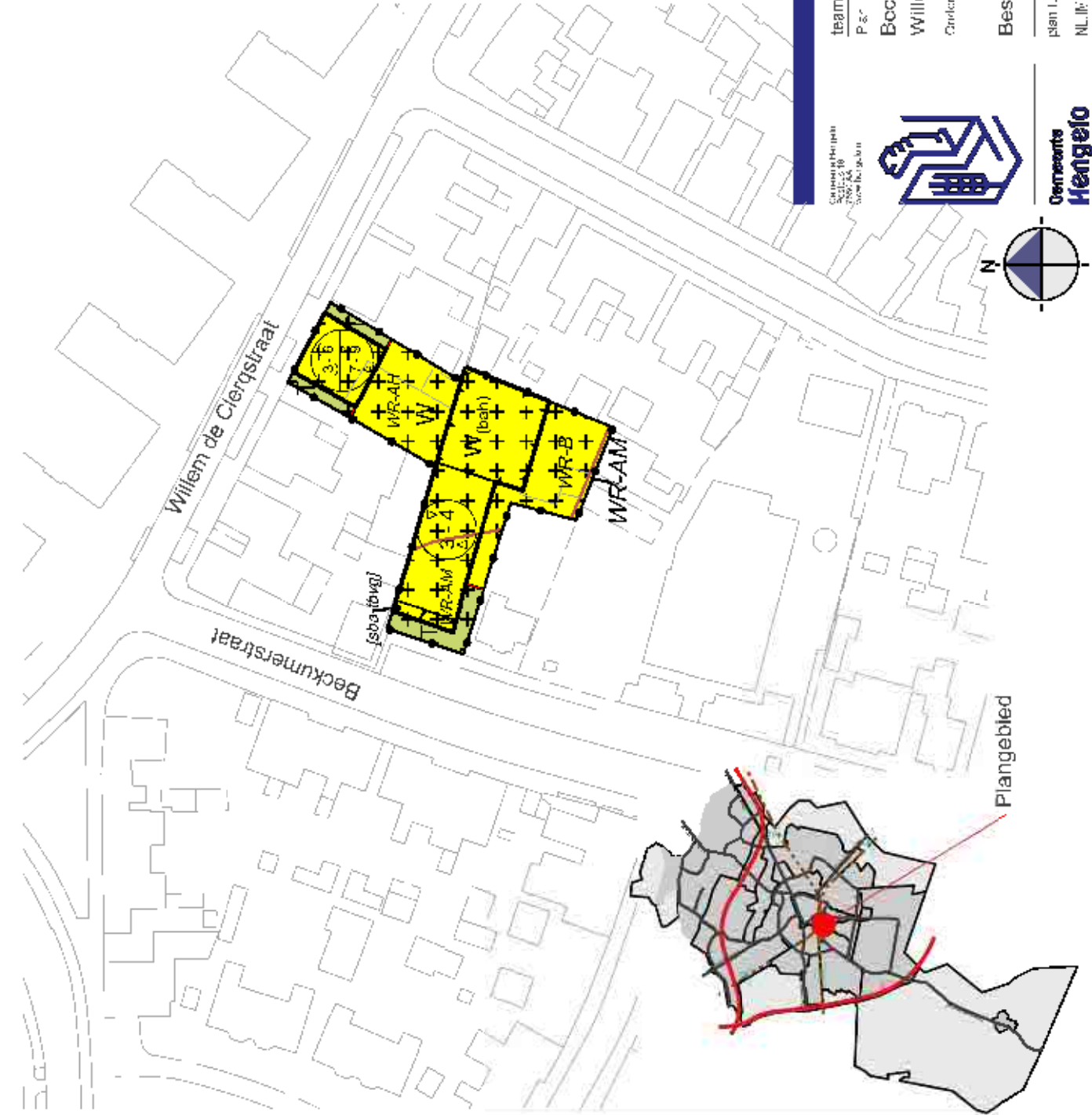
bouwvlak

Bouwaanduidingen

eba-fbvg specifieke bouwaanduiding - te behouden voorgevel

Maatvoeringen

- 3-7 minimum bouwhoogte (m)
- 3-7 maximum bouwhoogte (m)
- 3-4 minimum goothoogte (m)
- 3-4 maximum goothoogte (m)
- 3-4 minimum bouwhoogte (m)
- 3-4 maximum bouwhoogte (m)

Gepland op 14-11-2014
 2012-2018
 2008-2012

team Ruimtelijke Ordening

P. & C.

Bockumerstraat 3 on
 Willem de Clercqstraat 55

Ordeleverant

Bestemmingsplan

plan IJN

NL.IM.RO.0154.BPG16C-C3C1 B. & W.

getekend

14-11-2014

K. van't Hof

15-05-2012

1:1000

formaat A4

Staat van wijzigingen -

Bestemmingsplan Beckumerstraat 3 en Willem de Clerqstraat 55

Toelichting:

4.2.3.1 is aangevuld met informatie m.b.t. de benodigde ontheffing Flora en Fauna van de provincie Overijssel. De verleende ontheffing afgegeven op 17 augustis 2023. Als bijlage zijn deze ontheffing en het projectplan als bijlagen bij de toelichting opgenomen.

BEGELEIDINGSFORMULIER
 BESLUITVORMING BESTEMMINGSPLANNEN

NAAM BESTEMMINGSPLAN: Beckumerstraat 3 en Willem de Clercqstraat 55

OPSTELLER: Marije Brummelhuis DATUM: 20-09-2023 PARAAF: MB

VOORONTWERPFASE (INSPRAAK EN VOOROVERLEG)

Status: Voorontwerp bestemmingsplan

☒	Besluit sectorhoofd Fysiek (via mandaat)	d.d.	07-09-2022
☐	Politieke markt: Beeldvorming	d.d.	N.v.t.

Besluit: Instemmen met het voorontwerp bestemmingsplan en toestemming geven om het voorontwerp bestemmingsplan in het kader van het vooroverleg aan officiële instanties en medeoverheden toe te sturen.

ONTWERPFASE (ZIENSWIJZEN)

Status: Ontwerp bestemmingsplan

☒	Besluit B & W	d.d.	29-11-2022
☒	Informerende brief naar de raad	d.d.	29-11-2022

Besluit: Instemmen met de behandeling van de ingekomen vooroverlegreacties en toestemming geven om het ontwerp bestemmingsplan gedurende 6 weken ter inzage te leggen om een ieder in de gelegenheid te stellen zienswijzen tegen het ontwerp bestemmingsplan in te dienen.

VASTSTELLINGSFASE

Status: Bestemmingsplan

☐	Besluit B & W	d.d.	
☐	Politieke markt: Oordeelsvorming	d.d.	
☐	Vaststelling Raad	d.d.	

Besluit: Eventuele ingediende zienswijzen gegrond dan wel ongegrond verklaren, het bestemmingsplan al dan niet gewijzigd vaststellen en het vastgestelde bestemmingsplan 6 weken ter inzage leggen.

BEROEPSFASE RAAD VAN STATE

☐	Uitspraak voorlopige voorziening	d.d.	
☐	Uitspraak bodemprocedure	d.d.	

Behandelvorschlag

Onderwerp	Wijziging GR Openbaar Lichaam Crematoria Twente		
Zaaknummer	3648938	Portefeuillehouder	Gerard Gerrits
Belangrijkste beslis/-bespreekpunten	De gemeenteraad wordt voorgesteld om: in te stemmen met de teksten van de voorgestelde aanpassingen van de gemeenschappelijke regeling van het Openbaar Lichaam Crematoria Twente, met uitzondering van artikel 7a; de volgende zienswijze in te dienen: We adviseren het dagelijks bestuur van OLCT om het ingevoegde hoofdstuk 7a over het instellen van een adviescommissie niet op te nemen in de regeling. de uitgaande brief "Zienswijze op de aanpassing van gemeenschappelijke regeling OLCT" te verzenden.		
Historie	Als gevolg van een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna Wgr) dient de gemeenschappelijke regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente te worden gewijzigd. Deze wijziging van de Wgr is per 1 juli 2022 van kracht geworden. De wijzigingen hebben als doel om de sturende en controlerende rol van gemeenteraden te versterken.		

Raad	Datum	
Doel van de sessie	Besluitvorming	
Behandeladvies	Uw raad wordt voorgesteld om een zienswijze in te dienen op het ontwerp van de Gemeenschappelijke Regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente. Uw raad kan hierover met elkaar in debat. Bij het raadsvoorstel luidt het advies om een zienswijze in te dienen. Indien u van mening bent dat de gemeenteraad van Hengelo geen, of een aanvullende, zienswijze bij dit voorstel dient in te dienen, kunt u tijdens de gemeenteraadsvergadering voorstellen om het raadsvoorstel en –besluit te amenderen. Hierover kunt u dan met de andere fracties in debat. Wilt u advies over het (opstellen van het) amendement, dan kunt u contact opnemen met de raadsgriffie. Voor de raadsleden is op het extranet aanvullende informatie te vinden over de Wijziging van de Wet gemeenschappelijke Regelingen (Wgr) per 1 juli 2022. De landelijke wijzigingen in de Wgr moeten uiterlijk per 1 juli 2024 zijn geïmplementeerd in alle gemeenschappelijke regelingen. Ook treft u daar informatie aan over het instellen van raadsadviescommissies onder de Wgr (Thema's en projecten -> Regionale Samenwerking -> Gemeenschappelijke Regelingen).	
Spreekrecht publiek	nee	

RAADSBESLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3648938	lankheet, bert	FAC-FIN	Gerard Gerrits
ONDERWERP			
3648938 - Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

Het gemeenteraad besluit:

1. in te stemmen met de teksten van de voorgestelde aanpassingen van de gemeenschappelijke regeling van het Openbaar Lichaam Crematoria Twente, met uitzondering van artikel 7a;
2. de volgende zienswijze in te dienen: we adviseren het dagelijks bestuur van OLCT om het ingevoegde hoofdstuk 7a over het instellen van een adviescommissie niet op te nemen in de regeling.
3. de uitgaande brief "Zienswijze op de aanpassing van gemeenschappelijke regeling OLCT te verzenden.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

De Wet Gemeenschappelijke Regelingen is gewijzigd. Dit heeft nieuwe instrumenten opgeleverd om gemeenteraden beter in positie te brengen als het gaat om controle op gemeenschappelijke regelingen. Voorbeelden van doorschuiven van taken aan gemeenschappelijke regelingen zijn: milieuhandhaving door ODTwente, waardering, heffing en invordering van belastingen door GBTwente.

De besturen hebben de wettelijke mogelijkheden tot beïnvloeding door raadsleden in hun regeling opgenomen. De gemeenteraad mag hier wat van vinden door een zienswijze op de nieuwe tekst van de regeling in te dienen bij het bestuur.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	AFDELING	PORT. HOUDER
3648938	Bert Lankheet	FAC-FIN	Gerard Gerrits
ONDERWERP			
3648938 - Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente			

BESLUIT

De gemeenteraad besluit:

1. in te stemmen met de teksten van de voorgestelde aanpassingen van de gemeenschappelijke regeling van het Openbaar Lichaam Crematoria Twente, met uitzondering van het ingevoegde hoofdstuk 7a;
2. de volgende zienswijze in te dienen: we adviseren het dagelijks bestuur van OLCT om het ingevoegde hoofdstuk 7a over het instellen van een adviescommissie niet op te nemen in de regeling.
3. de uitgaande brief "Zienswijze op de aanpassing van de gemeenschappelijke regeling van OLCT" te verzenden.

INLEIDING

De Wet op de Gemeenschappelijke Regelingen is aangepast. Een aantal nieuwe bepalingen zijn per 1-7-2022 al van kracht geworden. Andere bepalingen vereisen een aanpassing van de tekst van de Gemeenschappelijke Regeling van de afzonderlijke samenwerkingsverbanden/GR-en.

Hierbij biedt Openbaar Lichaam Crematoria Twente ((OLCT) de voorgestelde wijzigingen aan. De wijzigingen hebben als doel om de sturende en controlerende rol van gemeenteraden te versterken. OLCT wil graag 25 oktober 2023 een reactie van de gemeenteraden op de wijziging van de regeling. We zullen uiterlijk 26 oktober 2023 het besluit meedelen. De secretaris van OLCT is hier van op de hoogte.

Andere GR-en hebben een dergelijk verzoek aan de gemeenteraden gericht. OLCT richt zich tot de colleges en verzoekt aan de colleges om de gemeenteraden te vragen om hun zienswijze. Daarom is dit voorstel niet ter kennisgeving, maar besluitvormend ingebracht in het college.

Leesadvies: in het document "3 gewijzigde regeling OLCT (def)" zijn de wijzigingen duidelijk gemerkt in rood.

ARGUMENTEN

1.1 De mogelijkheden voor raadsleden om beter betrokken te worden bij OLCT worden vergroot. In de voorgelegde nieuwe regelingen zijn artikelen opgenomen, die de democratische legitimatie van de gemeenschappelijke regelingen vergroten. Zo is het instellen van het middel zienswijze ook bij andere besluiten, dan de conceptbegroting (art. 19), mogelijk. Deze geldt ook de liquidatie van de GR (art. 26). Daarbij is ook een reactie van het bestuur op de zienswijze conform de wetswijziging verplicht. Een belangrijke mogelijkheid is deelname aan een door het bestuur ingestelde adviescommissie (art. 17a). De evaluatie van de regeling eens per 4 jaren is als nieuwe bepaling toegevoegd (art. 10a, met zienswijzerecht). Hiermee wordt het bestaansrecht van de GR periodiek getoetst. De regels over opheffing/uittrekking van de GR zijn uitgebreider verwoord (art. 26).

1.2 De aanpassingen zijn nodig in verband met de wijziging van de Wet op de Gemeenschappelijke regelingen. De Wet gemeenschappelijke regelingen is aangepast en ingegaan op 1-7-2022. GR'en hebben tot 1-7-2024 de tijd om de wijzigingen waarvoor de eigen regeling moet worden aangepast door te voeren. Pas na het vaststellen van de gewijzigde regelingen worden de daarin opgenomen rechten en bevoegdheden van kracht. De wettelijke data van opleveren van conceptbegroting en het vervolgproces zijn aangepast. De wet verruimt de periode van zienswijzerecht van raden m.b.t. de conceptbegroting van 8 naar 12 weken.

1.3 De wijziging is tot stand gekomen in samenwerking met gemeenten en andere gemeenschappelijke regelingen.

Er is een regionale werkgroep organisatie recht gevormd, waarin juristen van gemeenten en GR'en samen tot passende formulering van de nieuwe en aangepaste regelingsteksten zijn gekomen. Deze samenwerking heeft geleid tot een grotendeels uniforme aanpassing van de regelingen voor de

verschillende GR'en.

1.4 Technische aanpassingen die al nodig waren zijn meegenomen

De regeling moest aangepast worden omdat Berkelland is uitgetreden. Het bestuur stelt ook voor het aantal leden van het dagelijks bestuur te verlagen van 5 naar 3 leden. Het aantal deelnemers is teruggelopen van 13 naar 11. Gezien de aard van deze GR lijkt 3 DB-ers voldoende. Daarnaast zijn enkele niet impactvolle aanpassingen voorgesteld van technische aard.

2.1 Een adviescommissie heeft nauwelijks een rol in een beleidsarme GR

Een adviescommissie adviseert over beleid en uitvoering. OLCT is het "administratiekantoor" dat onze aandelen in Crematoria Twente houdt en ons vertegenwoordigt in de AvA van Crematoria BV. Ze voert geen beleid of uitvoerende taken anders dan vertegenwoordiger van gemeenten zijn. Dan lijkt een adviescommissie een papieren tijger, waarvoor waarschijnlijk geen belangstelling voor deelname zal zijn.

2.2 Als de gemeenteraad het functioneren van of de deelname aan OLCT ter discussie wil stellen kan dit beter via de vierjaarlijkse evaluatie van de regeling

De kans van gemeenteraden om fundamenteel iets te vinden van OLCT en haar rol als schakel tussen Crematoria BV en gemeenten is geborgd, doordat als nieuwe toevoeging de verplichting is opgenomen dat de regeling eens per 4 jaren wordt geëvalueerd, met zienswijzerecht van raden.

3.1 Na het ontvangen van de brief is het secretariaat van OLCT geïnformeerd over het raadsbesluit

KANTTEKENINGEN

1.1.1 Meer controlemogelijkheden voor raadsleden vergt ook meer tijdsinvestering.

Het is mooi dat gemeenteraden een handreiking krijgen vanuit de wet om een nadrukkelijker rol te spelen in de controle op de GR'en. Een aantal bepalingen leggen direct een taakverzwaring neer bij de besturen (bv. actieve informatieplicht), maar benutten van andere bepalingen vergt meer tijdsinvestering. Denk aan meer zienswijzen mogen (of moeten) geven op besluiten.

1.1.2 OLCT heeft geen bepaling opgenomen over inspraak door ingezetenen

OLCT verricht zelf geen dienstverlening aan inwoners. De onderliggende BV wel. Een inwonersinspraak ligt daarom niet voor de hand.

1.2.1. De nieuwe wettelijke termijn voor oplevering conceptbegroting en zienswijzetermijn passen niet in relatie tot het zomerreces.

De financials van gemeenten hebben een knelpunt gesignaleerd in de termijnen voor de behandeling van de conceptbegrotingen. Volgens de wet dient een GR de conceptbegroting uiterlijk 30 april in bij de gemeenteraden. Dit was tot heden 15 april. De 12-wekentermijn voor de gemeenteraden voor zienswijze zou eindigen in het zomerreces, waardoor pas in september het bestuur de reactie op de zienswijze kan formuleren en mogelijk daardoor de begroting te laat kan vaststellen om deze op 15 september bij de toezichthouder aan te bieden. Daarom hebben op Twents niveau de afspraak gemaakt dat een kaderbrief op 15 januari beschikbaar komt, de conceptbegroting op 8 april (eerder dan voorheen), waarna de zienswijzeperiode nog voor de start van het zomerreces met een raadsbesluit kan worden afgerond. Het is aan de GR zelf of deze voor het zomerreces ook al bestuurlijk wil afronden of in begin september.

VERVOLG

Communicatie

Na besluitvorming wordt de uitgaande brief verzonden aan de secretaris van OLCT.

BIJLAGEN

Bijlage 1: 1 brief aan colleges over wijziging gemeenschappelijke regeling

Bijlage 2: 3 gewijzigde regeling OLCT

Bijlage 3: 5 Transponeringstabel

Bijlage 4: Uitgaande brief "Zienswijze op de gemeenschappelijke regeling van OLCT"

CREMATORIA TWENTE

O O S T N E D E R L A N D

Enschede, 11 juli 2023

Geacht college,

Het algemeen bestuur van het Openbaar Lichaam Crematoria Twente heeft ingestemd met het ontwerp van wijziging van de gemeenschappelijke regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente. Dit ontwerp moet leiden tot een wijziging van de regeling op uiterlijk 1 juli 2024.

proces wijziging

Ons verzoek aan de colleges is om dit ontwerp te bespreken in het college en voor te leggen aan de raad met het oog op het indienen van zienswijzen. Deze zienswijzen leiden tot een definitief ontwerp van de wijziging die op 23 november 2023 in een extra AB-vergadering zal worden vastgesteld.

Wij verzoeken u uiterlijk **25 oktober** a.s. de zienswijzen kenbaar te maken bij het dagelijks bestuur. Wij horen graag of uw raad wel of geen zienswijzen wenst in te dienen.

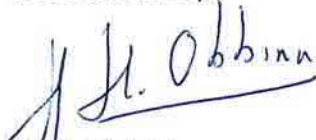
In het proces daarna volgt de collegebehandeling voor toestemming voor de regeling door de raden. De colleges besluiten na verkregen toestemming van hun raden. De gemeenschappelijke regeling dient uiterlijk 1 juli 2024 te zijn gewijzigd.

Wij gaan ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Enschede, 11 juli 2023

namens het dagelijks bestuur,

De secretaris,

H. Th. Obbink

de voorzitter

J. H. R. Pierik

Bijlagen:

- Adviesnota aan het algemeen bestuur OLCT
- Ontwerp wijziging gemeenschappelijke regeling OLCT
- Transponeringstabel van oude naar nieuwe regeling.

Aan : algemeen- en dagelijks bestuur OLCT
Van: secretaris
Datum: 29 juni 2023
Onderwerp: wijziging gemeenschappelijke regeling OLCT

Inleiding:

De gemeenschappelijke regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente moet worden gewijzigd. Ten eerste is per 1 juli 2022 de wet “Versterken van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen” in werking getreden. De wet versterkt de positie van gemeenteraden bij besluitvorming en de controlerende rol in gemeenschappelijke regelingen, door hen meer inspraak te geven bij het treffen van gemeenschappelijke regelingen en bij het nemen van besluiten door de besturen daarvan. De wet moet uiterlijk 1 juli 2024 zijn geïmplementeerd in de gemeenschappelijke regelingen. Daarnaast biedt deze wijziging de gelegenheid om de regeling waar nodig te actualiseren.

Beoogd effect:

Een door de colleges van de deelnemende gemeenten unaniem vastgestelde actuele gemeenschappelijke regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente die bekend is gemaakt voor 1 juli 2024.

Argumenten:

1.1 Bijgevoegd een voorstel van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling. Hierin zijn concrete wijzigingsvoorstellen opgenomen. Voor de navolgende behandeling in de extra AB-vergadering van 29 november zal er een ontwerp voor de wijziging van de regeling worden voorgelegd, waarin ook zienswijzen van de colleges en de raden zijn verwerkt.

1.2 Het OLCT is een beleidsarme regeling, waarvoor met name processuele wijzigingen nodig zijn.

1.3 Vanuit een ambtelijke bespreking onlangs, zijn enkele onderwerpen geselecteerd als belangrijkste discussiepunten voor het AB om over in gesprek te gaan:

Suggesties te bespreken met het AB.

1 Omvang van het DB. Voorgesteld wordt om de gelegenheid te geven om het DB terug te brengen van 5 naar 3 leden. Het aantal gemeenten is sinds 2016 terug gebracht van 13 naar 11. De belangrijkste werkzaamheden zijn de jaarrekening en de begroting en het bepalen van de hoogte van het dividend. Hiervoor kan wellicht met 3 leden volstaan.

2 Implementatie nieuw instrumentarium vanuit de Wgr: In de regeling zijn de wijzigingen vanuit de Wgr verwerkt (zienswijzen, inwonerparticipatie, uittredingsregeling, evaluatiebepaling). De voorgestelde artikelen sluiten zo veel mogelijk aan bij de uniforme bepalingen die in Twents verband zijn gemaakt.

3 Informatieplicht: Bij de wetswijziging wordt naast de al bestaande informatiestromen tussen raad en algemeen bestuur de actieve informatieplicht toegevoegd. Daarmee moet het Vanuit de juridische werkgroep is een uniform artikel geformuleerd dat gebruikt kan worden om de oude artikelen in de regeling te vervangen. Het is lastig te bepalen om welke informatie het bij de actieve informatieplicht concreet gaat. De eerste verantwoordelijkheid voor het informeren van de raad blijft bij het AB-lid.

De procedure voldoet aan de wettelijke eisen vanuit de WGR.

Vanuit de wet gelden (nieuwe) eisen aan een procedure om een gemeenschappelijke regeling te wijzigen. Deze zijn verwerkt in bijgevoegd proces. In de WGR is bepaald dat de raden 2x in de gelegenheid worden gesteld om invloed uit te oefenen op een wijziging van een gemeenschappelijke regeling. Dit is in deze wijziging vooral van belang, omdat de gemeenschappelijke regeling ook aangepast wordt om de positie van de raden te versterken ten opzichte van de gemeenschappelijke regeling.

Het is efficiënt om alle gewenste wijzigingen in één procedure te vatten

Het wijzigen van een gemeenschappelijke regeling vraagt een grondige procedure, waarbij de colleges en raden van de 11 deelnemende gemeenten minimaal 2 keer betrokken worden. Daarmee duurt een wijziging circa 1 jaar. Door alle gewenste en noodzakelijke wijzigingen nu te bundelen, hoeft de gemeenschappelijke regeling maar 1 x gewijzigd te worden.

Colleges en raden kunnen meebepalen of het proces passend is

Een deel van de wijzigingen, is het gevolg van een wetswijziging die moet bewerkstelligen dat de democratische legitimatie van de gemeenschappelijke regelingen wordt versterkt. Daarom is het van belang dat de colleges, maar ook de raden goed aangehaakt zijn bij dit proces en voldoende gelegenheid krijgen om hun input te leveren. Door dit proces in een vroegtijdig stadium te delen, kunnen colleges en raden bepalen of het voorgestelde proces voldoet aan de verwachtingen en of er voldoende gelegenheid is in het proces om input te leveren.

Kanttekening:

Er is weinig ruimte voor uitloop

De gewijzigde regeling moet uiterlijk 1 juli 2024 bekend gemaakt zijn. In de planning gaan we nu uit van afronding in april. Er is dus wel enige ruimte voor uitloop, maar niet veel. Dit vraagt een goede bewaking van de termijnen bij alle betrokkenen.

Vervolg:

Zie bijlage 2 voor het proces

Bijlage(n):

1. versie gewijzigde gemeenschappelijke regeling OLCT
2. tijdlijn

Voorstel:

1. Het ontwerp voorstel voor de gewijzigde regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente vaststellen;
2. Het ontwerp voorstel aan de colleges van de deelnemende gemeenten voorleggen, ten behoeve van het vragen van zienswijzen aan hun raden.

Zwart is de tekst van de huidige gemeenschappelijke regeling per 1 januari 2016
Rood zijn de voorgestelde wijzigingen

Wijziging Gemeenschappelijke regeling tot stichting en exploitatie van één of meer crematoria in Twente

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Almelo, Berkelland, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hengelo(O), Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Tubbergen en Wierden, besluiten, de gemeenschappelijke regeling tot het stichten en exploiteren van één of meer crematoria, gelet op de daartoe geldende bepalingen in de Wet op de lijkbezorging, mede gelet op de Wet gemeenschappelijke regelingen gewijzigd vast te stellen:

Toelichting: college van Berkelland is per 1 januari 2023 uitgetreden en daarom kan het gearceerde tekstdeel vervallen.

Hoofdstuk 1. Doel.

Artikel 1.

1. De colleges van burgemeester en wethouders van de in de considerans genoemde gemeenten gaan een gemeenschappelijke regeling aan tot stichting en exploitatie van crematoria.
2. Deze regeling wordt voor onbepaalde tijd aangegaan.
3. Ten behoeve van de realisering van het in het eerste lid genoemd gemeenschappelijk belang kan het algemeen bestuur genoemd in artikel 4 besluiten tot (het doen) oprichting(en) van en/of deelneming(en) in één of meer vennootschappen, stichtingen of andere rechtspersonen.
4. De deelnemende gemeenten zullen er steeds zorg voor dragen dat de gemeenschappelijke regeling te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen.
5. Indien aan het algemeen bestuur genoemd in artikel 4 blijkt dat een deelnemende gemeente weigert de uitgaven genoemd in lid 4 op de begroting te zetten, doet het algemeen bestuur onverwijld aan gedeputeerde staten het verzoek over te gaan tot toepassing van de artikelen 194 en 195 van de Gemeentewet.

Hoofdstuk 2. Vorming van rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam.

Artikel 2.

1. Ter behartiging van het in artikel 1 omschreven gemeenschappelijke belang is er een rechtspersoonlijkheid bezittend lichaam, genaamd: Openbaar Lichaam Crematoria Twente en worden als organen van dat lichaam ingesteld:
 - a. een algemeen bestuur;
 - b. een dagelijks bestuur;
 - c. de voorzitter.
2. Het openbaar lichaam heeft zijn zetel te Enschede.

Hoofdstuk 3. Bevoegdheden.

Artikel 3

1. De bevoegdheden van de colleges van burgemeester en wethouders ten aanzien van de in artikel 1, met inachtneming van het daaromtrent bepaalde in de Wet op de lijkbezorging omschreven taken, worden overgedragen aan de organen van het openbaar lichaam.
2. Waar in deze regeling artikelen van de Gemeentewet of van enige andere wet van overeenkomstige toepassing worden verklaard, treden in die artikelen in plaats van gemeente, raad, colleges van burgemeester en wethouders en de burgemeester, onderscheidenlijk het Openbaar Lichaam Crematoria Twente, het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter.

Hoofdstuk 4 Bestuursorganen.

Paragraaf 1. Algemeen bestuur - samenstelling/werkwijze/bevoegdheden.

Artikel 4

Aan het hoofd van het openbaar lichaam staat een algemeen bestuur, dat uit zoveel leden bestaat als het aantal deelnemende gemeenten bedraagt.

Artikel 5.

De artikelen 16, 17, 19, 20, 22, 26 en 28 tot en met 33 van de Gemeentewet zijn, voor zover daarvan bij de Wet gemeenschappelijke regelingen niet is afgeweken, op het houden en de orde van de vergaderingen van het algemeen bestuur van overeenkomstige toepassing

Artikel 6

1. Het algemeen bestuur vergadert tenminste 2 maal per jaar en voorts zo dikwijls als de voorzitter of het dagelijks bestuur dit nodig oordeelt, dan wel indien tenminste een vijfde gedeelte van de leden het de voorzitter schriftelijk en met reden omkleed vraagt. De voorzitter is gehouden aan een verzoek van het vereiste aantal leden te voldoen binnen drie weken nadat het hem heeft bereikt.
2. Elk lid van het algemeen bestuur heeft één stem per 20.000 inwoners (of een gedeelte daarvan) van de gemeente die hij vertegenwoordigt, met dien verstande dat geen der individuele gemeentes zo veel stemmen kan hebben, dat zij zelfstandig een meerderheid kan vormen. Bij de berekening van het aantal stemmen geldt als maatstaf het laatstelijk door het Centraal Bureau voor de Statistiek vastgestelde aantal inwoners.

Artikel 7

Aan het algemeen bestuur behoren alle bevoegdheden van regeling en bestuur als bedoeld in artikel 3, indien en voor zover bij of krachtens deze regeling en de Wet gemeenschappelijke regelingen niet anders is bepaald.

Paragraaf 2. Dagelijks bestuur - samenstelling/werkwijze/bevoegdheden.

Artikel 8

1. Het dagelijks bestuur bestaat uit **drie of vijf** leden.
2. De leden van het dagelijks bestuur worden door het algemeen bestuur, met inachtneming van artikel 15, benoemd uit zijn midden en wel zodanig dat van de drie danwel vijf zetels er **minimaal twee danwel drie** worden ingenomen door leden van de deelnemende gemeenten, waarvan het inwonersaantal op 1 januari van het jaar waarin de keuze plaatsvindt, minder dan 40.000 inwoners bedraagt.

Artikel 9

Het dagelijks bestuur vergadert zo dikwijls de voorzitter het nodig oordeelt of tenminste **twee danwel drie** leden het de voorzitter schriftelijk en met redenen omkleed vragen. Artikel 6, eerste lid, van laatste volzin van deze regeling is dan van toepassing.

Artikel 10

Op de vergaderingen van het dagelijks bestuur is het bepaalde in de artikelen 52 tot en met 60 van de Gemeentewet van toepassing.

Artikel 11

[vervallen]

toelichting: nummering aanpassen

Hoofdstuk 5. Informatie en verantwoordingsplicht.

Artikel 12

Het algemeen - en dagelijks bestuur verstrekken aan de raad van een deelnemende gemeente de door één of meer leden, overeenkomstig het reglement van orde van die raad, verlangde inlichtingen, waarvan het verstrekken niet in strijd is met het openbaar belang. Een verzoek om inlichtingen wordt schriftelijk ingediend bij het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur verstrekt de inlichtingen binnen een maand na de ontvangst van het verzoek. Afwijking van deze termijn is slechts mogelijk door binnen deze termijn daarvan schriftelijk mededeling te doen onder opgaaf van de redenen, die tot deze vertraging hebben geleid.

Artikel 13

1. ~~Schriftelijke verzoeken om informatie van één of meerdere leden van het algemeen bestuur worden binnen een maand door het dagelijks bestuur of één of meerdere leden daarvan hetzij schriftelijk, hetzij mondeling in de vergadering van het algemeen bestuur, beantwoord. Afwijking van deze termijn is slechts mogelijk door binnen deze termijn daarvan schriftelijk mededeling te doen onder opgaaf van de redenen die tot deze vertraging hebben geleid.~~
2. ~~De leden van het dagelijks bestuur, zijn tezamen en ieder afzonderlijk, aan het algemeen bestuur verantwoording verschuldigd voor het door het dagelijks bestuur gevoerde bestuur.~~
3. ~~Een lid van het algemeen bestuur geeft de gemeenteraad mondeling of schriftelijk de door één of meer leden overeenkomstig het reglement van orde van die raad verlangde inlichtingen waarvan het verstrekken niet in strijd is met het openbaar~~

~~belang. Hij is aan die gemeenteraad verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat algemeen bestuur gevoerde beleid.~~

- ~~4. Het college kan een door hem aangewezen lid als lid van het algemeen bestuur ontslag verlenen, indien deze het vertrouwen van het college niet meer bezit.~~

Artikel 13

1. Een verzoek om inlichtingen als bedoeld in de artikelen 16 en artikel 17 van de Wgr worden schriftelijk ingediend bij het betreffende bestuursorgaan.
2. Het betreffende bestuursorgaan geeft de raden de door één of meer leden van die raden gevraagde inlichtingen binnen één maand na ontvangst van het verzoek voor zover dit niet in strijd is met het openbaar belang.
3. Een lid van het algemeen bestuur geeft het college dat hem heeft aangewezen en de raad van zijn gemeente, mondeling, schriftelijk of digitaal de door één of meer leden van het college, onderscheidenlijk de raad, gevraagde inlichtingen, op de in die gemeente gebruikelijke wijze.
4. Inlichtingen als bedoeld in artikel 17, tweede lid van de Wgr, worden mondeling, schriftelijk of digitaal verstrekt

Toelichting: Bovenstaand artikel is de tekst van de werkgroep Organisatierecht en vervangt het oude artikel 13.

Hoofdstuk 6 Vergoedingen

Artikel 14.
[vervallen]

toelichting: nummering aanpassen

Hoofdstuk 7. Voorzitter en secretaris.

Paragraaf 1. Voorzitter

Artikel 15

1. Het algemeen bestuur benoemt uit zijn midden een voorzitter en een plaatsvervangend voorzitter.
2. Zij zijn tevens voorzitter en plaatsvervangend voorzitter van het dagelijks bestuur.

Artikel 16

1. De voorzitter is belast met:
 - a. het ondertekenen van alle stukken die van het algemeen en dagelijks bestuur uitgaan;
 - b. het uitvoeren van besluiten van het algemeen bestuur voor zover dat aan hem is opgedragen en van het dagelijks bestuur;
 - c. het zorg dragen voor een spoedige afdoening van zaken.
2. De voorzitter kan, hetzij incidenteel, hetzij bij algemeen besluit, behoudens de beperkingen die het algemeen en/of dagelijks bestuur ter zake stelt en onder zijn verantwoordelijkheid de in het eerste lid genoemde taken aan een ander opdragen.

Paragraaf 2. Secretaris.

Artikel 17

1. Het dagelijks bestuur wijst een secretaris aan.
2. De secretaris maakt notulen van de vergaderingen van het algemeen en dagelijks bestuur.
3. De secretaris is de in artikel 2 genoemde organen in het hun opgedragen bestuur behulpzaam.
4. De secretaris ondertekent mede alle stukken die van het algemeen en dagelijks bestuur uitgaan.
5. Het bepaalde in het vierde lid geldt niet ten aanzien van die stukken waarvan de voorzitter de ondertekening namens hem heeft opgedragen aan de secretaris.

Hoofdstuk 7a Raadsadviescommissie

Artikel 17a

Het algemeen bestuur kan een adviescommissie instellen.

Toelichting: Het algemeen bestuur kan ogv. art. 24a Wgr commissies instellen. Het regelt de bevoegdheden en de samenstelling. Art. 22 van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.

Hoofdstuk 8. Personeel.

Artikel 18

Indien het wenselijk wordt geacht personeel in dienst van het openbaar lichaam te benoemen, stelt het dagelijks bestuur de noodzakelijke regels op met betrekking tot de benoeming, schorsing en ontslag van personeel, alsmede met betrekking tot de bezoldiging en de te hanteren rechtspositie.

Hoofdstuk 9. Financiën-administratie.

Artikel 19

1. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór **15 september** ~~1 augustus~~ van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan Gedeputeerde Staten.
2. Het dagelijks bestuur zendt de raden van de deelnemende gemeenten ten minste **twaalf acht** weken voordat zij aan het algemeen bestuur wordt aangeboden de ontwerpbegroting toe.
3. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen omtrent de ontwerpbegroting het dagelijks bestuur van hun zienswijze doen blijken. Door het dagelijks bestuur worden de ingezonden commentaren gevoegd bij de ontwerpbegroting zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
4. Het algemeen bestuur stelt de rekening van baten en lasten en van kapitaalsinkomsten en - uitgaven over het afgelopen jaar, alsmede de balans en de staat, vermeldende het door elk der deelnemende gemeenten werkelijk te betalen aandeel in het tekort **of overschot** over dat jaar, vast. Het dagelijks bestuur zendt de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli

- van het jaar volgend op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, aan Gedeputeerde Staten.
5. Nadat deze is vastgesteld, zendt het algemeen bestuur, zo nodig, de begroting aan de raden van de deelnemende gemeenten, die ter zake bij Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.
 6. De vaststelling van de jaarrekening strekt het dagelijks bestuur ~~en de kassier~~ tot decharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in bewijsstukken of andere onregelmatigheden.
 7. Het bepaalde in het tweede, derde, vijfde en zesde lid is mede van toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting.
 8. **Het DB stelt de raden voorafgaand aan het vaststellen van de begroting schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze en de conclusie die het daaraan verbindt.**

Toelichting:

De termijnen in dit artikel zijn in overeenstemming gebracht met de Wet gemeenschappelijke Regelingen.

In de praktijk werkt het OLCT mee aan de door de werkgroep Financials gemaakte afspraken. Deze houden in, dat er een kaderbrief of kadernota voor 15 januari wordt toegezonden en een concept begroting voor 8 april. Dan start de 12 wekentermijn.

Lid 4 Bij het OLCT is sprake van een uitkering i.v.m. een overschot. Om die reden toevoeging overschot.

Lid 6: de kassier kan worden verwijderd.

Artikel 20

1. Het Algemeen Bestuur stelt regels op omtrent de wijze waarop eventuele exploitatieoverschotten en -tekorten worden verdeeld over de deelnemende gemeenten en het vormen van reserves en voorzieningen. Het besluit waarbij deze regels worden vastgesteld behoeft een meerderheid van tenminste twee derde van het aantal uitgebrachte stemmen, met dien verstande dat tenminste 2/3 van het aantal leden dat een stem heeft uitgebracht voor het besluit heeft gestemd.
2. Met inachtneming van het voorgaande lid wordt - zo nodig - in de begroting aangegeven de naar raming door elke deelnemende gemeente voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft, verschuldigde bijdrage, ter dekking van het geraamde tekort **of overschot**. Daarbij wordt met hantering van de door het Algemeen Bestuur op basis van het voorgaande lid gegeven regels uitgegaan van de cijfers van het jaar voorafgaande aan het jaar waarin de begroting wordt vastgesteld.
3. De deelnemende gemeenten betalen **of ontvangen** bij wijze van voorschot jaarlijks voor 1 februari de in het vorige lid bedoelde bijdrage.
4. Het dienstjaar loopt van 1 januari tot en met 31 december.

Toelichting: t.a.v. lid 1: regels over exploitatieoverschotten zijn nooit opgesteld. Zal op een later tijdstip gebeuren.

Leden 2 en 3. Bij het OLCT is sprake van een uitkering i.v.m. een overschot. Om die reden toevoeging overschot of ontvangen.

Artikel 21.

[vervallen]

toelichting: nummering aanpassen

Artikel 22

1. De financiële en de bedrijfsmatige administratie worden onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur gevoerd.
2. Betalings- en inningsopdrachten moeten op een door het dagelijks bestuur aan te geven wijze worden gefiatteerd.
3. Door het dagelijks bestuur wordt de controle van de in het eerste lid bedoelde administratie en de jaarrekening opgedragen aan een registeraccountant.

Toelichting: lid 2: deze werkwijze is nog niet vastgelegd, dit zal op een later tijdstip gebeuren.

Hoofdstuk 10. Toetreding, wijziging, uittreding en opheffing.

Artikel 23

1. Toetreding van een andere gemeente tot deze gemeenschappelijke regeling kan geschieden krachtens een daartoe strekkend besluit van het college van burgemeester en wethouders van die gemeente.
2. Toetreding tot de regeling vindt plaats bij besluit van het algemeen bestuur.
~~3a Het algemeen bestuur stelt, zo nodig, de financiële voorwaarden vast voor de toetredende gemeente.~~
3b Het algemeen bestuur kan voorwaarden verbinden aan de toetreding.

Toelichting: lid 3b vervangt het oude 3a en sluit aan bij het voorstel van de werkgroep Organisatierecht.

Artikel 24

~~Een wijziging of aanvulling van deze gemeenschappelijke regeling kan geschieden wanneer de meerderheid van de colleges van burgemeester en wethouders van alle deelnemende gemeenten zich daarvoor heeft verklaard;~~

1. Zowel het algemeen bestuur, op voorstel van het dagelijks bestuur, als de colleges, kunnen voorstellen doen tot wijziging van de regeling.
2. De regeling kan worden gewijzigd bij daartoe strekkende gelijklopende besluiten van de colleges, met inachtneming van art. 1, tweede tot en met vierde lid van de wet.

Toelichting:

De leden 1 en 2 zijn opgenomen op verzoek van de werkgroep Organisatierecht en vervangen het oude artikel.

Artikel 25

1. Elke gemeente kan bij besluit van het college bepalen dat de deelneming aan deze regeling wordt opgezegd ingaande vier kalenderjaren na het verstrijken van het jaar waarin het besluit tot opzegging is genomen. Het desbetreffende collegebesluit wordt terstond ter kennis gebracht van het algemeen bestuur.
2. Het Algemeen Bestuur regelt binnen een half jaar na die opzegging de voorwaarden tot uittreding. Daarbij worden de in het vierde lid van dit artikel bedoelde algemene voorwaarden bij uittreding in acht genomen.

3. Indien het algemeen bestuur bij meerderheid van tenminste twee derde van het aantal uitgebrachte stemmen daartoe besluit, kan in afwijking van de in het eerste lid genoemde termijn een kortere termijn worden toegestaan.
4. Het Algemeen Bestuur stelt algemene regels vast omtrent de voorwaarden waaronder deelnemers aan deze regeling kunnen uittreden. Het besluit waarbij deze algemene regels worden vastgesteld behoeft een meerderheid van tenminste twee derde van het aantal uitgebrachte stemmen, met dien verstande dat tenminste 2/3 van het aantal leden dat een stem heeft uitgebracht voor het besluit heeft gestemd. Tot de te regelen onderwerpen behoren in ieder geval:

Toelichting: bovenstaande bepalingen zijn uitgewerkt in de onder 6 'algemene regels omtrent de voorwaarden waaronder uittreding van een deelnemer aan de Gemeenschappelijke Regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente (GR OLCT) plaatsvindt' De algemene regels zijn integraal opgenomen in het Gemeenschappelijke Regeling.

5. Van elk besluit tot uittreding van een gemeente wordt terstond kennis gegeven aan de gemeenten en Gedeputeerde Staten van Overijssel en ~~Gelderland~~.

Toelichting: na het uittreden van Berkelland kan de provincie Gelderland worden verwijderd

6. Algemene regels omtrent de voorwaarden waaronder uittreding van een deelnemer aan de Gemeenschappelijke Regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente (GR OLCT) plaatsvindt (ogv. art.25 lid 4 van de GR)
 - 6.1.1 Uitgangspunt bij het vaststellen van de hoogte van de uittreedsom is, dat de schade van de GR OLCT en de overblijvende deelnemers die rechtstreeks het gevolg is van het uittreden uit de GR, wordt vergoed.
 - 6.1.2 De schade als bedoeld in het eerste lid bestaat in ieder geval uit:
 - a. frictiekosten (eenmalige kosten ten gevolge van de eventuele uittreding, bijvoorbeeld advieskosten);
 - b. desintegratiekosten (kosten die te maken hebben met (de afbouw van) overcapaciteit die ontstaat in de personele en materiële sfeer).
 - 6.1.3 De schade wordt vóór de datum van uittreding vergoed.
 - 6.1.4 De termijn waarover de schade wordt berekend beslaat een termijn van vijf jaar, tenzij feiten of omstandigheden aanleiding geven een kortere of langere termijn aan te houden.
 - 6.1.5 De GR OLCT doet het redelijkerwijs mogelijke om de kosten voor de uittredende gemeente zoveel mogelijk te beperken.
- 6.2. Het ontwikkelen van concurrerende activiteiten
 - 6.2.1 De uittredende gemeente ontplooit geen activiteiten op het gebied van de crematiebranche, noch treft zij voorbereidingen daartoe. Ook het voor zich laten ontplooiën van dergelijke activiteiten of voorbereidingen is niet toegestaan. Activiteiten die in ieder geval niet zijn toegestaan zijn het – al dan niet in samenwerking met andere partijen – stichten en exploiteren van een crematorium en het actief werven van partijen om binnen de grenzen van de

- uittredende gemeente of het verzorgingsgebied van de GR OLCT een crematorium te vestigen.
- 6.2.2 De uittredende gemeente is verplicht bij het algemeen bestuur van de GR OLCT melding te maken van een aanvraag van derden voor wijziging bestemmingsplan en/of voor een omgevingsvergunning teneinde een crematorium te starten.
- 6.2.3 Indien de uittredende gemeente in strijd handelt met de bepalingen in dit artikel verbeurt deze ten gunste van het Openbaar Lichaam Crematoria Twente een direct opeisbare boete voor iedere overtreding en een boete voor iedere dag dat de overtreding voortduurt tot een maximum. De hoogte van deze boetebedragen en het maximum worden in het uittredingsbesluit als bedoeld in artikel 25, tweede lid van de gemeenschappelijke regeling vastgesteld. Voor de berekening van de hoogte van de boete geldt de volgende richtlijn: het gemiddeld aantal crematies per jaar over de 5 voorafgaande jaren afkomstig uit:
- a. de uittredende gemeente (100%) en b. de omliggende gemeenten van de uittredende gemeente (gedeeltelijk) vermenigvuldigd met de opbrengst per crematie minus de variabele kosten per crematie.
- 6.2.4 De minimale termijn waarvoor het genoemde in lid 1,2 en 3 van dit artikel geldt wordt in het uittredingsbesluit als bedoeld in artikel 25, tweede lid van de gemeenschappelijke regeling vastgesteld.
- 6.3. Regels omtrent geheimhouding, vertrouwelijkheid etc.
- 6.3.1 Daar waar gedurende het lidmaatschap van de uittredende gemeente conform art. 23 van de Wet gemeenschappelijke regelingen een geheimhoudingsverplichting is opgelegd blijft deze ook na uittreden van deze gemeente van kracht. Deze geheimhoudingsverplichting vervalt wanneer het algemeen bestuur van de GR OLCT haar opheft.
- 6.3.2 De informatie die de uittredende gemeente in het kader van het aandeelhouderschap van de CT BV heeft ontvangen is concurrentiegevoelige bedrijfsinformatie. Jaarrekeningen, prognoses en beleidsplannen worden in elk geval aangemerkt als concurrentiegevoelige informatie.
- 6.3.3 Het is de uittredende gemeente niet toegestaan enige informatie bedoeld in het tweede lid in welke omvang en op welke wijze dan ook openbaar te maken of aan derden ter beschikking te stellen. Het verbod geldt niet voor zover de uittredende gemeente op grond van wettelijke voorschriften verplicht is de informatie wel openbaar te maken of aan derden ter beschikking te stellen.
- 6.3.4 Indien de uittredende gemeente in strijd handelt met het bepaalde in het derde lid, verbeurt deze ten gunste van het Openbaar Lichaam Crematoria Twente en zonder dat aanmaning of ingebrekestelling vereist is, een direct opeisbare boete van € 5.000,- voor iedere overtreding. In afwijking van het bepaalde in artikel 6.92, tweede lid van het Burgerlijk Wetboek, is de uittredende gemeente daarnaast verplicht tot het vergoeden van alle door deze overtreding(en) geleden schade aan het Openbaar Lichaam Crematoria Twente.
- 6.4. Rechten en plichten

Totdat een gemeente daadwerkelijk is uitgetreden heeft deze gemeente alle rechten en plichten van een volwaardig lid van de GR OLCT.

Op het moment van uittreding doet de gemeente afstand van alle rechten en aanspraken welke zij op het vermogen van de GR OLCT kan doen gelden. (De Gemeenschappelijke Regeling is aandeelhouder van Crematoria Twente BV. De deelnemende gemeenten zijn zelf geen aandeelhouder. Bij uittreding van een deelnemende gemeente vindt derhalve geen afrekening plaats.)
Op basis van de jaarrekening van het laatste jaar van deelname aan de GR OLCT vindt nog afrekening plaats van het gerealiseerde resultaat van OLCT met de uitgetreden gemeente, ogv. art. 20 eerste lid van de GR.

6.5. Overige

Indien de situatie hier aanleiding toe geeft kan het algemeen bestuur aanvullende nadere voorwaarden verbinden aan het uittreden van een deelnemende gemeente.

Artikel 26

- ~~1. Opheffing kan plaats vinden wanneer meerderheid van de colleges van alle deelnemende gemeenten zich daarvoor heeft verklaard.~~
- ~~2. Ingeval van opheffing van deze gemeenschappelijke regeling stelt het algemeen bestuur, na het gevoelen van het college van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten te hebben ingewonnen, een regeling van de gevolgen van die opheffing vast, dat tevens een liquidatieplan bevat dat voorziet in de verplichting van de deelnemende gemeenten alle rechten en verplichtingen van de gemeenschappelijke regeling over de deelnemende gemeenten te verdelen.~~

Nieuw:

1. Deze regeling kan slechts worden opgeheven bij meerderheid van de deelnemende colleges.
2. Een besluit als bedoeld in het eerste lid, kan niet eerder worden genomen dan nadat het algemeen bestuur daarover zijn mening kenbaar heeft gemaakt.
3. In geval van een opheffing, zoals vermeld in het voorgaande lid, wordt het dagelijks bestuur belast met het opstellen van een liquidatieplan. Bij het opstellen van dit plan kan zo nodig worden afgeweken van de bepalingen in deze regeling. In het plan wordt voorzien in de personele gevolgen van de opheffing.
4. Het algemeen bestuur stelt het liquidatieplan vast nadat de colleges en raden van de gemeenten hun zienswijzen daarop hebben kunnen inbrengen.
5. Het dagelijks bestuur wordt belast met de uitvoering van het liquidatieplan.
6. Het openbaar lichaam blijft voortbestaan zolang dit voor de liquidatie van het vermogen nodig is. De bestuursorganen blijven zolang functioneren.

Toelichting:

Onderwerp is In overeenstemming gebracht met de bepalingen van de werkgroep Organisatierecht (lid 1 -6) bij lid 1 een keuze maken unaniem of meerderheid vraag: keuze tussen unanimititeit of nader overeen te komen. Voordeel is dat bij nader overeen te komen meerderheid het AB niet 'gegijzeld' kan worden door 1 gemeente.

Hoofdstuk 10a. Evaluatie.

Artikel 26a

1. Het algemeen bestuur evalueert in het jaar voorafgaande aan de reguliere gemeenteraadsverkiezingen de regeling en gaat daarbij in elk geval in op de bestuurlijke samenwerking binnen (werkgebied OL), de doelstelling en de dienstverlening vanuit (OL) aan de deelnemende gemeenten.
2. De raden worden in de gelegenheid gesteld hun zienswijze over de evaluatie naar voren te brengen. Artikel 35 eerste tot en met vierde lid van de wet zijn van overeenkomstige toepassing

Toelichting:

Nieuwe bepaling op grond van de WGR op voorstel van de werkgroep Organisatierecht.

Hoofdstuk 11. Archief en slotbepalingen.

Artikel 27

Ten aanzien van de archiefbescheiden van het openbaar lichaam stelt het Algemeen Bestuur nadere voorschriften vast met betrekking tot de zorg, de bewaring en het beheer van die bescheiden, alsmede omtrent het toezicht daarop.

Toelichting: deze nadere voorschriften moeten nog worden vastgesteld.

Artikel 28

Deze wijziging van de gemeenschappelijke regeling treedt, nadat deze op de voorgeschreven wijze bekend is gemaakt in werking op **1 juli 2024** of als bekendmaking na **1 juli 2024** plaatsvindt op de dag na bekendmaking.

Toelichting: de data zijn aangepast aan de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 29

Het Gemeentebestuur van Enschede draagt zorg voor de toezending van de regeling, als bedoeld in artikel 26 Wet gemeenschappelijke regelingen, aan Gedeputeerde Staten van Overijssel en **Gelderland**.

Toelichting:

Na het uittreden van Berkelland kan Gelderland vervallen

Artikel 30

Deze regeling kan worden aangehaald als “Gemeenschappelijke regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente (OLCT)”

Aldus, na toestemming van de gemeenteraden, vastgesteld door de colleges van de deelnemende gemeenten.

Toelichting op de gewijzigde regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente

Algemeen

In 1999 is de gemeenschappelijke Regeling ingrijpend gewijzigd. Dit in verband met een organisatorische wijziging. Hierbij heeft het crematorium als uitvoerende organisatie een meer eigentijdse bedrijfsvorm gekregen. Nadien is de gemeenschappelijke regeling gewijzigd in 2001 (wijziging in aantal deelnemers en voorschriften BNG) en in 2005 (wijziging aantal deelnemers).

De gemeenschappelijke regeling Openbaar Lichaam is een gemengde regeling, die 1999 is aangegaan door de raden, de colleges en de burgemeesters van de deelnemende gemeenten. Sinds 1999 heeft er met de invoering van het dualisme een ingrijpende wijziging van de verdeling van de bevoegdheden tussen de bestuursorganen binnen gemeenten plaatsgevonden. Daarbij zijn zowel de bevoegdheden op privaatrechtelijk terrein (exploitatie van crematoria) als de besluitvorming rondom oprichting en besluitvorming over crematoria bij het college van burgemeester en wethouders terechtgekomen. Er zijn geen bevoegdheden van de raad en de burgemeester meer in het geding bij deze gemeenschappelijke regeling. Vandaar ook dat wordt voorgesteld om de regeling om te vormen van een gemengde regeling (raad, college en burgemeester) naar een regeling tussen alleen de colleges van de deelnemende gemeenten.

Directe aanleiding voor deze voorgestelde wijziging is de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen die per 1 januari 2015 in werking is getreden. Naast de hiervoor genoemde wijziging van gemengde naar collegeregeling, moet de regeling als gevolg van de wetswijziging op diverse andere plaatsen worden aangepast. Tot slot is de gemeente Winterswijk per 1 januari 2015 uit de gemeenschappelijke regeling getreden. Ook deze wijziging dient in de gemeenschappelijke regeling te worden verwerkt.

Toelichting: bovenstaande toelichting kan worden worden verwijderd.

De gemeenschappelijke regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente moet worden gewijzigd. Ten eerste is per 1 juli 2022 de wet "Versterken van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen" van kracht. De wet versterkt de positie van gemeenteraden bij besluitvorming en de controlerende rol in gemeenschappelijke regelingen, door hen meer inspraak te geven bij het treffen van gemeenschappelijke regelingen en bij het nemen van besluiten door de besturen daarvan. De wet moet uiterlijk 1 juli 2024 zijn geïmplementeerd in de gemeenschappelijke regelingen. Vanzelfsprekend wordt deze gelegenheid ook aangegrepen om de regeling waar nodig te actualiseren.

Inhoudelijk

Hierbij volgt een algemene en artikelsgewijze toelichting op de wijziging van de regeling OLC.T. Bij de wijziging in de vorm van de regeling (van gemengde regeling naar collegeregeling) is in de inleiding al stilgestaan. Nu er geen bevoegdheden van de gemeenteraad en van de burgemeester meer in het geding zijn, dient de regeling te worden omgezet van een gemengde regeling naar een collegeregeling. Een bestuursorgaan kan alleen deelnemen aan een gemeenschappelijke regeling als er ook daadwerkelijke

bevoegdheden aan de regeling worden overgedragen. Besluitvorming over en exploitatie van crematoria zijn exclusieve collegebevoegdheden geworden. Deze wijziging is in de aanhef en daar waar nodig in de rest van de verordening verwerkt.

Een tweede inhoudelijke wijziging is dat de gemeente Berkelland per 1 januari 2023 geen deelnemer meer is aan de gemeenschappelijke regeling. Deze wijziging moet ook nog in de gemeenschappelijke regeling worden verwerkt. Dat is gebeurd door wijziging van de aanhef. Hierna volgt verder een artikelsgewijze toelichting op de wijzigingen van de gemeenschappelijke regeling:

Artikel 1

In artikel 1 komt tot uitdrukking dat er in het vervolg sprake is van een collegeregeling. De regeling wordt alleen nog aangegaan door de colleges van de deelnemende gemeenten en niet meer door de raden en de burgemeesters.

Artikel 2

Het algemeen bestuur kan ogv. art. 24 Wgr commissies instellen. Het algemeen bestuur regelt de bevoegdheden en de samenstelling. Art. 22 van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 3

De omzetting van de regeling is ook terug te vinden bij de overgedragen bevoegdheden. Slechts het college draagt nog bevoegdheden over aan de gemeenschappelijke regeling.

Artikel 4

Omdat er sprake is van een collegeregeling worden de leden van het algemeen bestuur door en uit het college benoemd. Als de nieuwe regeling per 1 juli 2024 in werking treedt moeten de leden van het algemeen bestuur opnieuw, maar dan nu door de colleges worden benoemd.

De mogelijkheid voor AB-leden om zich te laten bijstaan door een (ambtelijk) adviseur is geschrapt. De praktijk heeft zich op een andere wijze ontwikkeld, waardoor van de mogelijkheid geen gebruik wordt gemaakt.

Artikel 5

Op grond van de gewijzigde Wgr komt deze bevoegdheid nu toe aan het dagelijks bestuur. De rechts- persoon wordt in de aandeelhoudersvergadering vertegenwoordigd door de voorzitter.

Artikel 8

In de afgelopen 10 jaar zijn de gemeenten Winterswijk en Berkelland de Gemeenschappelijke Regeling verlaten, waardoor het aantal gemeenten is gedaald van 13 naar 11. De taken van het dagelijks bestuur zijn van dien aard dat het dagelijks bestuur met tenminste 3 leden kan volstaan.

Artikel 11

De taken en bevoegdheden van het dagelijks bestuur zijn geregeld in artikel 33b van de gewijzigde Wgr. Deze taken en bevoegdheden hoeven niet nogmaals in de gemeenschappelijke regeling zelf te worden vastgelegd.

Artikel 12

De gewijzigde termijnen en de procedure voor het opstellen en aanleveren van de jaarstukken zijn geregeld in de gewijzigde Wgr en hoeven niet nogmaals in de gemeenschappelijke regeling te worden opgenomen.

Artikel 14

Het algemeen bestuur heeft al eerder besloten om geen vergoeding meer te verstrekken aan leden van het dagelijks en algemeen bestuur voor reis- en verblijfskosten voor het bezoeken van vergaderingen.

Artikel 16

De vertegenwoordiging in en buiten rechte ligt op grond van artikel 33d van de Wgr al bij de voorzitter.

Artikel 17

De benoeming van personeel ligt bij het dagelijks bestuur.

Artikel 18

Het aanstellen van personeel is een bevoegdheid van het dagelijks bestuur evenals besluiten rondom de rechtspositie van het personeel.

Artikel 19

Data en termijnen zijn aangepast aan de data en de termijnen uit de gewijzigde Wgr. In de praktijk werkt het OLCT mee aan de door de werkgroep Financials gemaakte afspraken. Deze houden in, dat er een kaderbrief of kadernota voor 15 januari wordt toegezonden en een concept begroting voor 8 april. Dan start de 12 wekentermijn.

Artikel 21

Er bestaat geen wettelijke bepaling meer, die verplicht tot deze handeling. Daarom kan dit artikel ver- vallen.

Artikel 22

Dit is duidelijk een bedrijfsvoering aspect en de bevoegdheid daarvoor ligt in de gewijzigde Wgr bij het college van burgemeester en wethouders.

Artikel 24

De wijziging is het gevolg van wijziging van een gemengde naar een collegeregeling.

Artikel 25

Ook hier is de wijziging een gevolg van de overgang van gemengde naar een collegeregeling. Verder wordt een verwijzing naar vervallen regeling weggehaald (lid 4).

De 3 bepalingen zijn uitgewerkt in de 'algemene regels omtrent de voorwaarden waaronder uittreding van een deelnemer aan de Gemeenschappelijke Regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente (GR OLCT) plaatsvindt' De algemene regels zijn integraal opgenomen in het Gemeenschappelijke Regeling.

Artikel 26

Ook hier wordt een verwijzing naar een vervallen regelgeving verwijderd.

Onderwerp is In overeenstemming gebracht met de bepalingen van de werkgroep (lid 1-6)

Artikel 26a

Nieuwe bepaling op grond van de Wgr op voorstel van de werkgroep Organisatierecht.

Art. 27

deze nadere voorschriften moeten nog worden vastgesteld.

Artikel 28.

De wijziging van deze nieuwe gemeenschappelijke regeling treedt in werking per 1 juli 2024 of indien bekendmaking niet voor 1 juli 2024 kan plaatsvinden op de dag na bekendmaking.

Toelichting: de data zijn aangepast aan de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 29

De bepaling in lid 2 is een overbodige bepaling en kan worden geschrapt.

Artikel 30

Dit artikel wordt toegevoegd. Hiermee wordt vastgelegd dat de huidige, in het spraakgebruik gangbare, naam (Openbaar Lichaam Crematoria Twente) ook de citeernaam voor de gemeenschappelijke regeling wordt.

Procesvoorstel voor wijziging van de gemeenschappelijke regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente

29 juni 2023	Bespreking voorstel in het dagelijks en algemeen bestuur
11 juli 2023	Voorstel naar gemeenten met verzoek om zienswijzen naar colleges en raden (minimaal 12 weken)
Uiterlijk 10 oktober 2023	Reacties zienswijzen raden met commentaar colleges bij dagelijks bestuur
23 november 2023	Vaststellen definitief voorstel in algemeen bestuur
December 2023	Start collegebehandeling en procedure toestemming raad (minimaal 12 weken)
Uiterlijk 1 april 2024	Collegebesluiten naar dagelijks bestuur
Voor 1 juli 2024	Indien unaniem: bekendmaking GR

Oud artikel	Nieuw artikel
Aanhef van de regeling	
De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Almelo, Berkelland, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hengelo(O), Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Tubbergen en Wierden, besluiten, de gemeenschappelijke regeling tot het stichten en exploiteren van één of meer crematoria, gelet op de daartoe geldende bepalingen in de Wet op de lijkbezorging, mede gelet op de Wet gemeenschappelijke regelingen gewijzigd vast te stellen	De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Almelo, Berkelland , Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hengelo(O), Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Tubbergen en Wierden, besluiten, de gemeenschappelijke regeling tot het stichten en exploiteren van één of meer crematoria, gelet op de daartoe geldende bepalingen in de Wet op de lijkbezorging, mede gelet op de Wet gemeenschappelijke regelingen gewijzigd vast te stellen:
<i>De gemeente Berkelland is uit de regeling getreden per 1 januari 2023</i>	
8 samenstelling dagelijks bestuur	
Het dagelijks bestuur bestaat uit vijf leden. De leden van het dagelijks bestuur worden door het algemeen bestuur, met inachtneming van artikel 15, benoemd uit zijn midden en wel zodanig dat van de vijf zetels er drie worden ingenomen door leden van de deelnemende gemeenten, waarvan het inwonersaantal op 1 januari van het jaar waarin de keuze plaatsvindt, minder dan 40.000 inwoners bedraagt.	Het dagelijks bestuur bestaat uit tenminste drie leden. De leden van het dagelijks bestuur worden door het algemeen bestuur uit zijn midden benoemd en wel zodanig dat van de drie zetels er minimaal twee worden ingenomen door leden van de deelnemende gemeenten, waarvan het inwonersaantal op 1 januari van het jaar waarin de keuze plaatsvindt, minder dan 40.000 inwoners bedraagt.
- <i>Lid 1: tenminste 3 leden</i> - <i>In de afgelopen 10 jaar zijn de gemeenten Winterswijk en Berkelland uit de Regeling getreden, waardoor het aantal gemeenten is gedaald van 13 naar 11. Dit biedt de gelegenheid om het aantal db-leden terug te brengen.</i>	
9	
Het dagelijks bestuur vergadert zo dikwijls de voorzitter het nodig oordeelt of ten minste drie leden het de voorzitter schriftelijk en met redenen omkleed vragen. Artikel 6, eerste lid, laatste volzin is dan van toepassing	
13 Informatieplicht	
Schriftelijke verzoeken om informatie van één of meerdere leden van het algemeen bestuur worden binnen een maand door het dagelijks bestuur of één of meerdere leden daarvan hetzij schriftelijk, hetzij mondeling in de vergadering van het algemeen bestuur, beantwoord. Afwijking van deze termijn is slechts mogelijk door binnen deze termijn daarvan schriftelijk mededeling te doen onder opgaaf van de redenen die tot deze vertraging hebben geleid. De leden van het dagelijks bestuur, zijn tezamen en ieder afzonderlijk, aan het algemeen bestuur verantwoording verschuldigd voor het door het dagelijks bestuur gevoerde bestuur. Een lid van het algemeen bestuur geeft de gemeenteraad mondeling of schriftelijk de door één of meer leden overeenkomstig het reglement van orde van die raad verlangde inlichtingen waarvan het verstrekken niet in strijd is met het openbaar belang. Hij is aan die gemeenteraad verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat	Een verzoek om inlichtingen als bedoeld in de artikelen 16 en artikel 17 van de Wgr worden schriftelijk ingediend bij het betreffende bestuursorgaan. Het betreffende bestuursorgaan geeft de raden de door één of meer leden van die raden gevraagde inlichtingen binnen één maand na ontvangst van het verzoek voor zover dit niet in strijd is met het openbaar belang. Een lid van het algemeen bestuur geeft het college dat hem heeft aangewezen en de raad van zijn gemeente, mondeling, schriftelijk of digitaal de door één of meer leden van het college, onderscheidenlijk de raad, gevraagde inlichtingen, op de in die gemeente gebruikelijke wijze. Inlichtingen als bedoeld in artikel 17, tweede lid van de Wgr, worden mondeling, schriftelijk of digitaal verstrekt

algemeen bestuur gevoerde beleid. 4. Het college kan een door hem aangewezen lid als lid van het algemeen bestuur ontslag verlenen, indien deze het vertrouwen van het college niet meer bezit.	
- <i>Toelichting: Bovenstaand artikel is de tekst van de werkgroep Organisatiericht en vervangt het oude artikel 13.</i>	
17a instellen adviescommissie	
--	Het algemeen bestuur kan een adviescommissie instellen.
<i>Dit is een nieuw artikel : Het algemeen bestuur kan ogv. art. 24a Wgr commissies instellen. Het regelt de bevoegdheden en de samenstelling. Art. 22 van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing</i>	
19 financiën-administratie	
1. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 1 augustus van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan Gedeputeerde Staten. 2. Het dagelijks bestuur zendt de raden van de deelnemende gemeenten ten minste acht weken voordat zij aan het algemeen bestuur wordt aangeboden de ontwerpbegroting toe. 3. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen omtrent de ontwerpbegroting het dagelijks bestuur van hun gevoelens doen blijken. Door het dagelijks bestuur worden de ingezonden commentaren gevoegd bij de ontwerpbegroting zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. 4. Het algemeen bestuur stelt de rekening van baten en lasten en van kapitaalsinkomsten en - uitgaven over het afgelopen jaar, alsmede de balans en de staat, vermeldende het door elk der deelnemende gemeenten werkelijk te betalen aandeel in het tekort over dat jaar, vast. Het dagelijks bestuur zendt de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli van het jaar volgend op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, aan Gedeputeerde Staten. 5. Nadat deze is vastgesteld, zendt het algemeen bestuur, zo nodig, de begroting aan de raden van de deelnemende gemeenten, die ter zake bij Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen. 6. De vaststelling van de jaarrekening strekt het dagelijks bestuur en de kassier tot decharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in bewijsstukken of andere onregelmatigheden. 7. Het bepaalde in het tweede, derde, vijfde en zesde lid is mede van toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting	1. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 september van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan Gedeputeerde Staten. 2. Het dagelijks bestuur zendt de raden van de deelnemende gemeenten ten minste twaalf weken voordat zij aan het algemeen bestuur wordt aangeboden de ontwerpbegroting toe. 3. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen omtrent de ontwerpbegroting het dagelijks bestuur van hun zienswijze doen blijken. Door het dagelijks bestuur worden de ingezonden commentaren gevoegd bij de ontwerpbegroting zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. 4. Het algemeen bestuur stelt de rekening van baten en lasten en van kapitaalsinkomsten en - uitgaven over het afgelopen jaar, alsmede de balans en de staat, vermeldende het door elk der deelnemende gemeenten werkelijk te betalen aandeel in het tekort of overschot over dat jaar, vast. Het dagelijks bestuur zendt de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli van het jaar volgend op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, aan Gedeputeerde Staten. 5. Nadat deze is vastgesteld, zendt het algemeen bestuur, zo nodig, de begroting aan de raden van de deelnemende gemeenten, die ter zake bij Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen. 6. De vaststelling van de jaarrekening strekt het dagelijks bestuur en de kassier tot decharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in bewijsstukken of andere onregelmatigheden. 7. Het bepaalde in het tweede, derde, vijfde en zesde lid is mede van toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting. 8. Het DB stelt de raden voorafgaand aan het vaststellen van de begroting schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze en de conclusie die het daaraan verbindt.

*De termijnen in dit artikel zijn in overeenstemming gebracht met de Wet gemeenschappelijke Regelingen.
In de praktijk werkt het OLCT mee aan de door de werkgroep Financials gemaakte afspraken. Deze houden in, dat er een kaderbrief of kadernota voor 15 januari wordt toegezonden en een concept begroting voor 8 april. Dan start de 12 weken termijn.*

Lid 4 Bij het OLCT is sprake van een uitkering i.v.m. een overschot. Om die reden toevoeging overschot.

Lid 6: de kassier kan worden verwijderd.

20 Financien-administratie	
Het Algemeen Bestuur stelt regels op omtrent de wijze waarop eventuele exploitatieoverschotten en -tekorten worden verdeeld over de deelnemende gemeenten en het vormen van reserves en voorzieningen. Het besluit waarbij deze regels worden vastgesteld heeft een meerderheid van tenminste twee derde van het aantal uitgebrachte stemmen, met dien verstande dat tenminste 2/3 van het aantal leden dat een stem heeft uitgebracht voor het besluit heeft gestemd. 2. Met inachtneming van het voorgaande lid wordt - zo nodig - in de begroting aangegeven de naar raming door elke deelnemende gemeente voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft, verschuldigde bijdrage, ter dekking van het geraamde tekort of overschot. Daarbij wordt met hantering van de door het Algemeen Bestuur op basis van het voorgaande lid gegeven regels uitgegaan van de cijfers van het jaar voorafgaande aan het jaar waarin de begroting wordt vastgesteld. 3. De deelnemende gemeenten betalen bij wijze van voorschot jaarlijks voor 1 februari de in het vorige lid bedoelde bijdrage. 4. Het dienstjaar loopt van 1 januari tot en met 31 december.	Het Algemeen Bestuur stelt regels op omtrent de wijze waarop eventuele exploitatieoverschotten en -tekorten worden verdeeld over de deelnemende gemeenten en het vormen van reserves en voorzieningen. Het besluit waarbij deze regels worden vastgesteld heeft een meerderheid van tenminste twee derde van het aantal uitgebrachte stemmen, met dien verstande dat tenminste 2/3 van het aantal leden dat een stem heeft uitgebracht voor het besluit heeft gestemd. 2. Met inachtneming van het voorgaande lid wordt - zo nodig - in de begroting aangegeven de naar raming door elke deelnemende gemeente voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft, verschuldigde bijdrage, ter dekking van het geraamde tekort of overschot. Daarbij wordt met hantering van de door het Algemeen Bestuur op basis van het voorgaande lid gegeven regels uitgegaan van de cijfers van het jaar voorafgaande aan het jaar waarin de begroting wordt vastgesteld. 3. De deelnemende gemeenten betalen of ontvangen bij wijze van voorschot jaarlijks voor 1 februari de in het vorige lid bedoelde bijdrage. 4. Het dienstjaar loopt van 1 januari tot en met 31 december.
23 Toetreding tot de regeling	
1. Toetreding van een andere gemeente tot deze gemeenschappelijke regeling kan geschieden krachtens een daartoe strekkend besluit van het college van burgemeester en wethouders van die gemeente. 2. Toetreding tot de regeling vindt plaats bij besluit van het algemeen bestuur	Een college kan tot de regeling toetreden mits de wet zich daartegen niet verzet. 2. Toetreding tot de regeling vindt plaats bij besluit van het algemeen bestuur. 3. Het algemeen bestuur kan voorwaarden verbinden aan de toetreding
<i>Toelichting: lid 3b vervangt het oude 3a en sluit aan bij het voorstel van de werkgroep Organisatierecht</i>	
24 wijziging van de regeling	
Een wijziging of aanvulling van deze gemeenschappelijke regeling kan geschieden wanneer de meerderheid van de colleges van burgemeester en wethouders van alle deelnemende gemeenten zich daarvoor heeft verklaard;	1. Zowel het algemeen bestuur, op voorstel van het dagelijks bestuur, als de colleges, kunnen voorstellen doen tot wijziging van de regeling. 2. De regeling kan worden gewijzigd bij daartoe strekkende gelijkkluidende besluiten van de colleges, met inachtneming van art. 1, tweede tot en met vierde lid van de wet.
<i>Dit nieuwe artikel is conform de tekst van de werkgroep Organisatierecht.</i>	
25 Uittreding uit de regeling	

1. Elke gemeente kan bij besluit van het college bepalen dat de deelneming aan deze regeling wordt opgezegd ingaande vier kalenderjaren na het verstrijken van het jaar waarin het besluit tot opzegging is genomen. Het desbetreffende collegebesluit wordt terstond ter kennis gebracht van het algemeen bestuur.

2. Het Algemeen Bestuur regelt binnen een half jaar na die opzegging de voorwaarden tot uittreding. Daarbij worden de in het vierde lid van dit artikel bedoelde algemene voorwaarden bij uittreding in acht genomen.

3. Indien het algemeen bestuur bij meerderheid van tenminste twee derde van het aantal uitgebrachte stemmen daartoe besluit, kan in afwijking van de in het eerste lid genoemde termijn een kortere termijn worden toegestaan.

4. Het Algemeen Bestuur stelt algemene regels vast omtrent de voorwaarden waaronder deelnemers aan deze regeling kunnen uittreden. Het besluit waarbij deze algemene regels worden vastgesteld behoeft een meerderheid van tenminste twee derde van het aantal uitgebrachte stemmen, met dien verstande dat tenminste 2/3 van het aantal leden dat een stem heeft uitgebracht voor het besluit heeft gestemd.

Tot de te regelen onderwerpen behoren in ieder geval:

- Financiële verplichtingen bij uittreding; Daarbij kan het Algemeen Bestuur bepalen dat gedurende de opzegtermijn geen uitkeringen als bedoeld in artikel 20 , derde lid ontvangt.
- Het ontwikkelen van concurrerende activiteiten
- Regels omtrent geheimhouding en, vertrouwelijkheid etc.

5. Van elk besluit tot uittreding wordt terstond kennis gegeven aan de gemeenten en Gedeputeerde Staten van Overijssel en Gelderland.

Elke gemeente kan bij besluit van het college bepalen dat de deelneming aan deze regeling wordt opgezegd ingaande vier kalenderjaren na het verstrijken van het jaar waarin het besluit tot opzegging is genomen. Het desbetreffende collegebesluit wordt terstond ter kennis gebracht van het algemeen bestuur.

2. Het Algemeen Bestuur regelt binnen een half jaar na die opzegging de voorwaarden tot uittreding. Daarbij worden de in het vierde lid van dit artikel bedoelde algemene voorwaarden bij uittreding in acht genomen.

3. Indien het algemeen bestuur bij meerderheid van tenminste twee derde van het aantal uitgebrachte stemmen daartoe besluit, kan in afwijking van de in het eerste lid genoemde termijn een kortere termijn worden toegestaan.

4. Het Algemeen Bestuur stelt algemene regels vast omtrent de voorwaarden waaronder deelnemers aan deze regeling kunnen uittreden. Het besluit waarbij deze algemene regels worden vastgesteld behoeft een meerderheid van tenminste twee derde van het aantal uitgebrachte stemmen, met dien verstande dat tenminste 2/3 van het aantal leden dat een stem heeft uitgebracht voor het besluit heeft gestemd.

bovenstaande 3 bepalingen zijn uitgewerkt in de 'algemene regels omtrent de voorwaarden waaronder uittreding van een deelnemer aan de Gemeenschappelijke Regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente (GR OLCT) plaatsvindt' De algemene regels zijn integraal opgenomen in het Gemeenschappelijke Regeling.

5. Van elk besluit tot uittreding van een gemeente wordt terstond kennis gegeven aan de gemeenten en Gedeputeerde Staten van Overijssel en Gelderland.

Toelichting: na het uittreden van Berkelland kan de provincie Gelderland worden verwijderd

Algemene regels omtrent de voorwaarden waaronder uittreding van een deelnemer aan de Gemeenschappelijke Regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente (GR OLCT) plaatsvindt (ogv. art.25 lid 4 van de GR)

6.1.1 Uitgangspunt bij het vaststellen van de hoogte van de uittreedsom is, dat de schade van de GR OLCT en de overblijvende deelnemers die rechtstreeks het gevolg is van het uittreden uit de GR, wordt vergoed.

6.1.2 De schade als bedoeld in het eerste lid bestaat in ieder geval uit:

- a. frictiekosten (eenmalige kosten ten gevolge van de eventuele uittreding, bijvoorbeeld advieskosten);
- b. desintegratiekosten (kosten die te maken hebben met (de afbouw van) overcapaciteit die ontstaat in de personele en materiële sfeer).

	6.1.3 De schade wordt vóór de datum van uittreding vergoed. 6.1.4 De termijn waarover de schade wordt berekend beslaat een termijn van vijf jaar, tenzij feiten of omstandigheden aanleiding geven een kortere of langere termijn aan te houden. 6.1.5 De GR OLCT doet het redelijkerwijs mogelijke om de kosten voor de uittredende gemeente zoveel mogelijk te beperken. 6.2. Het ontwikkelen van concurrerende activiteiten 6.2.1 De uittredende gemeente ontplooit geen activiteiten op het gebied van de crematiebranche, noch treft zij voorbereidingen daartoe. Ook het voor zich laten ontplooien van dergelijke activiteiten of voorbereidingen is niet toegestaan. Activiteiten die in ieder geval niet zijn toegestaan zijn het – al dan niet in samenwerking met andere partijen – stichten en exploiteren van een crematorium en het actief werven van partijen om binnen de grenzen van de uittredende gemeente of het verzorgingsgebied van de GR OLCT een crematorium te vestigen. 6.2.2 De uittredende gemeente is verplicht bij het algemeen bestuur van de GR OLCT melding te maken van een aanvraag van derden voor wijziging bestemmingsplan en/of voor een omgevingsvergunning teneinde een crematorium te starten. 6.2.3 Indien de uittredende gemeente in strijd handelt met de bepalingen in dit artikel verbeurt deze ten gunste van het Openbaar Lichaam Crematoria Twente een direct opeisbare boete voor iedere overtreding en een boete voor iedere dag dat de overtreding voortduurt tot een maximum. De hoogte van deze boetebedragen en het maximum worden in het uittredingsbesluit als bedoeld in artikel 25, tweede lid van de gemeenschappelijke regeling vastgesteld. Voor de berekening van de hoogte van de boete geldt de volgende richtlijn: het gemiddeld aantal crematies per jaar over de 5 voorafgaande jaren afkomstig uit: a. de uittredende gemeente (100%) en b. de omliggende gemeenten van de uittredende gemeente (gedeeltelijk) vermenigvuldigd met de opbrengst per crematie minus de variabele kosten per crematie. 6.2.4 De minimale termijn waarvoor het genoemde in lid 1,2 en 3 van dit artikel geldt wordt in het uittredingsbesluit als bedoeld in artikel 25, tweede lid van de gemeenschappelijke regeling vastgesteld. 6. Regels omtrent geheimhouding, vertrouwelijkheid etc. 6.7.1 Daar waar gedurende het lidmaatschap van de uittredende gemeente conform art. 23 van de Wet gemeenschappelijke regelingen een geheimhoudingsverplichting is opgelegd blijft deze ook na uittreden van deze gemeente van kracht. Deze geheimhoudingsverplichting vervalt wanneer het algemeen bestuur van de GR OLCT haar opheft.

	6.7.2 De informatie die de uittredende gemeente in het kader van het aandeelhouderschap van de CT BV heeft ontvangen is concurrentiegevoelige bedrijfsinformatie. Jaarrekeningen, prognoses en beleidsplannen worden in elk geval aangemerkt als concurrentiegevoelige informatie. 6.7.3 Het is de uittredende gemeente niet toegestaan enige informatie bedoeld in het tweede lid in welke omvang en op welke wijze dan ook openbaar te maken of aan derden ter beschikking te stellen. Het verbod geldt niet voor zover de uittredende gemeente op grond van wettelijke voorschriften verplicht is de informatie wel openbaar te maken of aan derden ter beschikking te stellen. 6.7.4 Indien de uittredende gemeente in strijd handelt met het bepaalde in het derde lid, verbeurt deze ten gunste van het Openbaar Lichaam Crematoria Twente en zonder dat aanmaning of ingebrekestelling vereist is, een direct opeisbare boete van € 5.000,- voor iedere overtreding. In afwijking van het bepaalde in artikel 6.92, tweede lid van het Burgerlijk Wetboek, is de uittredende gemeente daarnaast verplicht tot het vergoeden van alle door deze overtreding(en) geleden schade aan het Openbaar Lichaam Crematoria Twente. 6.4. Rechten en plichten Totdat een gemeente daadwerkelijk is uitgetreden heeft deze gemeente alle rechten en plichten van een volwaardig lid van de GR OLCT. Op het moment van uittreding doet de gemeente afstand van alle rechten en aanspraken welke zij op het vermogen van de GR OLCT kan doen gelden. (De Gemeenschappelijke Regeling is aandeelhouder van Crematoria Twente BV. De deelnemende gemeenten zijn zelf geen aandeelhouder. Bij uittreding van een deelnemende gemeente vindt derhalve geen afrekening plaats.) Op basis van de jaarrekening van het laatste jaar van deelname aan de GR OLCT vindt nog afrekening plaats van het gerealiseerde resultaat van OLCT met de uitgetreden gemeente, ogv. art. 20 eerste lid van de GR. 6.5. Overige Indien de situatie hier aanleiding toe geeft kan het algemeen bestuur aanvullende nadere voorwaarden verbinden aan het uittreden van een deelnemende gemeente.
<i>Toelichting: na het uittreden van Berkelland kan de provincie Gelderland worden verwijderd</i>	
26 Opheffing van de regeling	

1. Opheffing kan plaats vinden wanneer meerderheid van de colleges van alle deelnemende gemeenten zich daarvoor heeft verklaard. 2. Ingeval van opheffing van deze gemeenschappelijke regeling stelt het algemeen bestuur, na het gevoelen van het college van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten te hebben ingewonnen, een regeling van de gevolgen van die opheffing vast, dat tevens een liquidatieplan bevat dat voorziet in de verplichting van de deelnemende gemeenten alle rechten en verplichtingen van de gemeenschappelijke regeling over de deelnemende gemeenten te verdelen.	1. Deze regeling kan slechts worden opgeheven bij meerderheid van de deelnemende colleges. 2. Een besluit als bedoeld in het eerste lid, kan niet eerder worden genomen dan nadat het algemeen bestuur daarover zijn mening kenbaar heeft gemaakt. 3 In geval van een opheffing, zoals vermeld in het voorgaande lid, wordt het dagelijks bestuur belast met het opstellen van een liquidatieplan. Bij het opstellen van dit plan kan zo nodig worden afgeweken van de bepalingen in deze regeling. In het plan wordt voorzien in de personele gevolgen van de opheffing. 4. Het algemeen bestuur stelt het liquidatieplan vast nadat de colleges en raden van de gemeenten hun zienswijzen daarop hebben kunnen inbrengen. 5. Het dagelijks bestuur wordt belast met de uitvoering van het liquidatieplan. 6. Het openbaar lichaam blijft voortbestaan zolang dit voor de liquidatie van het vermogen nodig is. De bestuursorganen blijven zolang functioneren
<i>Onderwerp is In overeenstemming gebracht met de bepalingen van de werkgroep Organisatierecht (lid 1 -6) bij lid 1 een keuze maken unaniem of meerderheid</i> <i>vraag: keuze tussen unanimiteit of nader overeen te komen. Voordeel is dat bij nader overeen te komen meerderheid het AB niet 'gegijzeld' kan worden door 1 gemeente</i>	
26 a Evaluatie	
	1. Het algemeen bestuur evalueert in het jaar voorafgaande aan de reguliere gemeenteraadsverkiezingen de regeling en gaat daarbij in elk geval in op de bestuurlijke samenwerking binnen (werkgebied OL), de doelstelling en de dienstverlening vanuit (OL) aan de deelnemende gemeenten. 2. De raden worden in de gelegenheid gesteld hun zienswijze over de evaluatie naar voren te brengen. Artikel 35 eerste tot en met vierde lid van de wet zijn van overeenkomstige toepassing.
<i>Nieuwe bepaling op grond van de WGR op voorstel van de werkgroep Organisatierecht</i>	
28 in werking treden regeling	
Deze wijziging van de gemeenschappelijke regeling treedt, nadat deze op de voorgeschreven wijze bekend is gemaakt in werking op 1 juli 2016 of als bekendmaking na 1 juli 2016 plaatsvindt op de dag na bekendmaking	Deze wijziging van de gemeenschappelijke regeling treedt, nadat deze op de voorgeschreven wijze bekend is gemaakt in werking op 1 juli 2024 of als bekendmaking na 1 juli 2024 plaatsvindt op de dag na bekendmaking
<i>de data zijn aangepast aan de Wet gemeenschappelijke regelingen.</i>	
29 Archief en slotbepalingen	
Het Gemeentebestuur van Enschede draagt zorg voor de toezending van de regeling, als bedoeld in artikel 26 Wet gemeenschappelijke regelingen, aan Gedeputeerde Staten van Overijssel en Gelderland	Het Gemeentebestuur van Enschede draagt zorg voor de toezending van de regeling, als bedoeld in artikel 26 Wet gemeenschappelijke regelingen, aan Gedeputeerde Staten van Overijssel en Gelderland

Toelichting op de gemeenschappelijke regeling OLCT

ONTWERP

ONTWERP

Crematoria Twente
T.a.v. de heer H. Obbink
Usselerrietweg 40
7546PE Enschede

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
Zienswijze op de aanpassing van de Gemeenschappelijke Regeling OLCT	3648938		\$datumond\$

Geachte heer Obbink,

De gemeenteraad van Hengelo heeft de aangepaste tekst van de Gemeenschappelijke Regeling van het Openbaar Lichaam Crematoria Twente (OLCT) in de raadsvergadering van 25 oktober 2023 besproken. Wij kunnen instemmen met de teksten die u voorstelt, met uitzondering van Hoofdstuk 7a, artikel 17a.

In artikel 17a geeft u de mogelijkheid om een adviescommissie in te stellen. Wij zijn ons ervan bewust, dat een adviescommissie in algemene zin een goed instrument kan zijn om de invloed van raadsleden op de gemeenschappelijke regeling te vergroten.

De gemeenteraad van Hengelo is van mening, dat dit instrument niet zal worden ingezet voor OLCT, omdat OLCT geen beleidsrijke gemeenschappelijke regeling is. Voor een beleidsrijke GR kan dit instrument wel functioneren.

Wij vinden dat het functioneren van en deelname aan Crematoria (en andere gemeenschappelijke regelingen) periodiek opnieuw moet worden bezien. In het toegevoegde artikel 26a, evaluatie, is deze mogelijkheid naar onze mening voldoende geborgd. Ook om die reden is artikel 17a niet van toegevoegde waarde.

Met vriendelijke groet,
De gemeenteraad van Hengelo,
de griffier, de voorzitter,

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres
Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

Behandelvorschlag

Onderwerp	Nieuwe gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Twente		
Zaaknummer	3651353	Portefeuillehouder	Sander Schelberg
Belangrijkste beslis/-bespreekpunten	De gemeenteraad wordt voorgesteld: Een zienswijze kenbaar te maken bij de Omgevingsdienst Twente ten aanzien van het artikel 37 van de nieuwe gemeenschappelijke regeling. De omgevingsdienst Twente te verzoeken de tekst van artikel 37 te wijzigingen in: <i>Het algemeen bestuur evalueert in het jaar voorafgaande aan de reguliere gemeenteraadsverkiezingen de regeling en gaat daarbij in elk geval in op de bestuurlijke samenwerking binnen (werkgebied OL), de doelstelling en de dienstverlening vanuit (OL) aan de deelnemers.</i> <i>De raden worden in de gelegenheid gesteld hun zienswijze over de evaluatie naar voren te brengen. Artikel 35 eerste tot en met vierde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn van overeenkomstige toepassing.</i>		
Historie	Op 1 juli 2022 is de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in werking getreden. Met de wetswijziging is gepoogd de democratische legitimatie te versterken. Dit betekent in feite een versterking van de kaderstellende en controlerende rol van gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen. Hiervoor is de tekst van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Twente gewijzigd. Dit proces is begeleid door Rob de Greef en Maartje de Rond van Cooperación Aanvullende informatie griffie: In het raadsadvies wordt melding gemaakt van het ambtelijke traject voorafgaand aan de zienswijzeprocedure bij de deelnemende gemeenten. U zou het college kunnen vragen welke ambtelijke adviezen zijn ingebracht en waarom het college voorstelt op één van deze punten als gemeenteraad een zienswijze uit te brengen. De in het raadsadvies genoemde Werkgroep Organisatierecht bestaat uit juridische controllers werkzaam bij de Twentse gemeenten. Naar aanleiding van de wijziging van de Wgr hebben zij een aantal voorbeeld-bepalingen opgesteld ten behoeve van de wijzigingen van de diverse gemeenschappelijke regelingen.		

Raad	8 november 2023
Doel van de sessie	Besluitvorming
Behandeladvies	Uw raad wordt voorgesteld om een zienswijze in te dienen op het ontwerp van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Twente. Uw raad kan hierover met elkaar in debat. Bij het raadsvoorstel luidt het advies om een zienswijze in te dienen. Indien u van mening bent dat de gemeenteraad van Hengelo geen of een aanvullende zienswijze bij dit voorstel dient in te dienen, kunt u tijdens de gemeenteraadsvergadering voorstellen om het raadsvoorstel en –besluit te amenderen. Hierover kunt u dan met de andere fracties in debat. Wilt u advies over het (opstellen van het) amendement, dan kunt u contact opnemen met de raadsgriffie. Voor de raadsleden is op het extranet aanvullende informatie te vinden over de Wijziging van de Wet gemeenschappelijke Regelingen (Wgr) per 1 juli 2022. De

	landelijke wijzigingen in de Wgr moeten uiterlijk per 1 juli 2024 zijn geïmplementeerd in alle gemeenschappelijke regelingen. Ook treft u daar informatie aan over het instellen van raadsadviescommissies onder de Wgr (Thema's en projecten -> Regionale Samenwerking -> Gemeenschappelijke Regelingen).
Spreekrecht publiek	nee

RAADSBESLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3651353	hubers, hans	SO-AR	Sander Schelberg
ONDERWERP			
3651353 - Nieuwe gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Twente			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

De gemeenteraad besluit:

1. Een zienswijze kenbaar te maken bij de Omgevingsdienst Twente ten aanzien van het artikel 37 van de nieuwe gemeenschappelijke regeling.
2. De omgevingsdienst Twente te verzoeken de tekst van artikel 37 te wijzigen in:

1. Het algemeen bestuur evalueert in het jaar voorafgaande aan de reguliere gemeenteraadsverkiezingen de regeling en gaat daarbij in elk geval in op de bestuurlijke samenwerking binnen (werkgebied OL), de doelstelling en de dienstverlening vanuit (OL) aan de deelnemers.
2. De raden worden in de gelegenheid gesteld hun zienswijze over de evaluatie naar voren te brengen. Artikel 35 eerste tot en met vierde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn van overeenkomstige toepassing.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

Op 1 juli 2022 is de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in werking getreden. Met de wetwijziging is gepoogd de democratische legitimatie te versterken. Dit betekent in feite een versterking van de kaderstellende en controlerende rol van gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen.

Het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling heeft besloten de colleges te vragen dit ontwerp voor zienswijzen voor te leggen aan de gemeenteraad. Het college stelt de gemeenteraad voor om een zienswijze kenbaar te maken ten aanzien van artikel 37 van de nieuwe gemeenschappelijke regeling.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	AFDELING	PORT. HOUDER
3644731	Hubers, Hans	SO-AR	Sander Schelberg
ONDERWERP			
3644731 - Nieuwe gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Twente			

BESLUIT

De gemeenteraad besluit:

1. Een zienswijze kenbaar te maken bij de Omgevingsdienst Twente ten aanzien van het artikel 37 van de nieuwe gemeenschappelijke regeling.
2. De omgevingsdienst Twente te verzoeken de tekst van artikel 37 te wijzigingen in:
 1. Het algemeen bestuur evalueert in het jaar voorafgaande aan de reguliere gemeenteraadsverkiezingen de regeling en gaat daarbij in elk geval in op de bestuurlijke samenwerking binnen (werkgebied OL), de doelstelling en de dienstverlening vanuit (OL) aan de deelnemers.
 2. De raden worden in de gelegenheid gesteld hun zienswijze over de evaluatie naar voren te brengen. Artikel 35 eerste tot en met vierde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn van overeenkomstige toepassing.

INLEIDING

Op 1 juli 2022 is de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in werking getreden.
1

Met de wetwijziging is gepoogd de democratische legitimatie te versterken. Dit betekent in feite een versterking van de kaderstellende en controlerende rol van gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen.

Hiervoor is de tekst van de gemeenschappelijke regeling gewijzigd. Dit proces is begeleid door Rob de Greef en Maartje de Rond van Cooperación.

In het bijgevoegde document "wijzigingstabel GT Twente is overzichtelijk weergegeven wat is gewijzigd ten opzichte van de oude tekst.

De deelnemende gemeenten hebben de mogelijkheid gekregen om hun opmerkingen te maken. Ambtelijk zijn door Hengelo een tweetal opmerkingen gemaakt ten aanzien van de artikelen 22 (zienswijzen) en 37 (evaluatie). Die zijn beide niet gehonoreerd. Voor wat betreft artikel 37 vindt het college dit niet wenselijk.

ARGUMENTEN

- 1.1 Zoals het op dit moment is geformuleerd komt de raad niet in beeld wanneer hij dat wenselijk vindt en wordt op deze wijze buiten spel gezet.
Een OD is met het oog op het behalen doelen opgericht. Dat is geen vrijblijvendheid. Tevens leidt het deelnemen in een GR tot verplichte uitgaven voor de deelnemers. Dan wil je als deelnemer, als raad weten of de doelstellingen wel worden behaald, aanpassing behoeven of anderszins tegen het licht moet worden gehouden. Het zijn van een verplichte samenwerking maakt dit niet anders, ook dan geldt dat doelstellingen moeten worden behaald, moet je als raad naar je inwoners kunnen uitleggen dat dit geld goed besteed is.
- 2.1 Met het tekstvoorstel wordt de regie teruggebracht bij de raad.
De tekst komt uit de voorbeelden van de werkgroep organisatie recht en kan uitstekend worden ingezet.

KANTTEKENINGEN

- 1.1 Er zijn ambtelijk geen andere opmerkingen gemaakt dan deze juridisch opmerkingen. De aangepaste GR tekst is intern gedeeld met de verschillende disciplines.

VERVOLG

De Omgevingsdienst Twente schriftelijk op de hoogte stellen van uw besluit.

BIJLAGEN

Bijlage 1: 20230713 Toelichting instrumenten Wgr.pdf

Bijlage 2: Ontwerp wijzigingsvoorstel GR OD Twente inclusief toelichting(AB).pdf

Bijlage 3: Wijzigingstabel GR Tente.pdf

Memo

Aan Omgevingsdiensten IJsselland en Twente
Van Rob de Greef en Maartje de Rond

Datum 13 juli 2023
Betreft Instrumenten nieuwe Wgr

1. Aanleiding

Op 1 juli 2022 is de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in werking getreden.¹ Met de wetswijziging is gepoogd de democratische legitimatie te versterken. Dit betekent in feite een versterking van de kaderstellende en controlerende rol van gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen.

De nieuwe wijzigingen in de Wgr kunnen we opdelen in drie categorieën:

- 1) Wijzigingen die direct ingaan en waarvoor de GR niet aangepast hoeft te worden;
- 2) Wijzigingen die direct ingaan, maar waarvoor het verstandig is om af te wegen welk maatwerk je in de regeling toepast, en
- 3) Wijzigingen die niet direct ingaan, maar die de deelnemers de mogelijkheid geven tot afweging en die binnen twee jaar in de regeling aanpast moeten worden zodat duidelijk is of en hoe de instrumenten worden ingezet.

In dit memo gaan wij eerst in op het juridische kader van de wijzigingen die direct ingaan voor collegeregelingen (categorie 1 en 2). Vervolgens gaan we in op de wijzigingen die niet direct ingaan, maar waartoe deelnemers zelf de keuze hebben of en hoe ze de instrumenten inzetten. Tot slot zetten we in paragraaf 4 uiteen wat de praktische problematiek is rondom het inzetten van de geboden instrumenten.

2. Juridisch kader Wgr

Onderstaand overzichtelijk in beeld welke wijzigingen direct ingaan en waarvoor het als deelnemers verstandig is om af te wegen of het nodig is dat maatwerk wordt toegepast:

- Zienswijzen bij treffen/wijzigen collegeregeling;

¹ Wet van 15 december 2021, *Stb.* 2022, nr. 18. Zie voor inwerkingtreding KB 21 maart 2022, *Stb.* 2022, nr. 128.

- Regionaal enquêterecht;
- Bevoegdheden rekenkamer(commissie);
- Actieve informatieplicht;
- Begrotingscyclus, en
- Raadsadviescommissies.

2.1 Zienswijze(n) bij treffen/wijzigen collegeregeling

De gemeenschappelijke regeling van beide omgevingsdiensten is een zogenaamde collegeregeling. De nieuwe Wgr schrijft voor dat voortaan bij het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling colleges van burgemeester en wethouders het ontwerp van de regeling eerst toezenden aan de gemeenteraden (art. 51 lid 5 jo. lid 2 Wgr).² Na ontvangst van de ontwerpregeling krijgen gemeenteraden 8 weken de tijd om hun zienswijze(n) te geven over de ontwerpregeling (art. 51 lid 5 jo. lid 3 Wgr). Het is ook mogelijk dat de raad afziet van het geven van zienswijze(n) (art. 51 lid 5 jo. lid 3 Wgr). In een dergelijk geval moeten zij de colleges hiervan zo spoedig mogelijk op de hoogte stellen, zodat het besluitvormingstraject niet onnodig vertraagd wordt.

Toestemming

Als de raad de procedure voor het geven van zienswijze(n) heeft doorlopen, gaat de bekende toestemmingsprocedure van start. Dit houdt in dat het college een voorlopig besluit neemt en vervolgens toestemming vraagt aan de raad voor het definitief wijzigen van de gemeenschappelijke regeling. De raad krijgt *maximaal 13 weken* de tijd om deze benodigde toestemming te verlenen. De termijn van 13 weken gaat lopen vanaf het moment van verzending door het college.

Als de raad heeft besloten over de toestemming, wordt dit besluit direct toegezonden aan het college. Is er toestemming verleend, dan kan het college overgaan tot definitieve besluitvorming en bekendmaking. Wel dient in kaart te worden gebracht welke colleges al zijn overgegaan tot definitieve besluitvorming, omdat in de regeling van de Omgevingsdienst Twente is bepaald dat een wijziging van de regeling – die uitsluitend betrekking heeft op aanpassing aan veranderende wettelijke bepalingen – tot stand kan komen bij een besluit met gewone meerderheid van de stemmen (art. 32 GR Omgevingsdienst Twente). In de regeling van de Omgevingsdienst IJsselland is bepaald dat een besluit tot wijziging van de regeling alleen tot stand komt indien alle deelnemers daartoe hebben besloten (art. 34 GR Omgevingsdienst IJsselland).

² Onder college van burgemeester en wethouders resp. (gemeente)raden wordt in dit memo mede verstaan het college van gedeputeerde staten resp. provinciale staten.

De gewijzigde gemeenschappelijke regeling treedt pas in werking nadat het besluit van het college bekend is gemaakt (art. 3:40 Awb). Dit moet via publicatie in het daartoe uitgegeven publicatieblad (art. 3:42 Awb jo. art. 6 Bekendmakingswet). Nadat alle colleges besloten hebben, moet de gemeenschappelijke regeling zelf (of althans het wijzigingsbesluit) bekendgemaakt worden in het Provinciaalblad van de plaats van vestiging, zie art. 44 GR Omgevingsdienst IJsselland en art. 42 GR Omgevingsdienst Twente.

Wat betekent deze wetswijziging voor de praktijk?

Deze procedure voor het treffen, dan wel wijzigen, geldt vanaf het moment dat de wet gewijzigd is. In de praktijk betekent dit dat elke gemeenschappelijke regeling conform de wetswijziging moet handelen en elke regeling conform de wet aangepast moet worden.

Voor de nieuwe zienswijzeprocedure geldt dat het college de ontwerpregeling voor zienswijze(n) toezendt aan de raad. Deze procedure wijkt af van de bekende zienswijzeprocedure op de ontwerpbegroting. Daar zendt het dagelijks bestuur de ontwerpbegroting toe aan de gemeenteraad voor zienswijze(n). Gebruikelijk is dat de raad zijn college vraagt om een conceptzienswijze voor te bereiden. In de nieuwe procedure ten aanzien van het treffen, dan wel wijzigen van de gemeenschappelijke regeling is het niet logisch dat het college de zienswijze procedure voorbereidt. Immers, het college gaat dan over zijn eigen voorstel adviseren, terwijl aangenomen mag worden dat het college al instemt met de ontwerpregeling.

2.2 Regionaal enquêterecht

Voorheen kon een onderzoekscommissie alleen onderzoek doen naar het handelen van de eigen wethouder of burgemeester (resp. gedeputeerde) in het bestuur van het samenwerkingsverband. Tegenwoordig is het mogelijk dat de bij het samenwerkingsverband betrokken gemeenteraden unaniem beslissen tot het instellen van een regionale onderzoekscommissie. Formeel is het instellingsbesluit zelf een gemeenschappelijke regeling, waarbij de onderzoekscommissie formeel als gemeenschappelijk orgaan wordt geduid.

Wat betekent dit voor de praktijk?

Stel dat in de toekomst de samenwerking tussen de omgevingsdiensten en de deelnemers stroef verloopt en de gemeenteraden grote problemen ervaren, dan kunnen zij middels het instellen van een regionale onderzoekscommissie zelfstandig onderzoek doen naar het gevoerde bestuur van de omgevingsdiensten. Het bestuur is dan verplicht medewerking te verlenen. Voor de invoering van deze

instrumenten is geen wijziging van de gemeenschappelijke regeling noodzakelijk. Het instrument volgt al uit de wet.³

Voor een uitgebreide toelichting, zie ook de VNG handreiking 'Verbeterde democratische legitimatie bij gemeenschappelijke regelingen'.

2.3 Bevoegdheden rekenkamer(commissie)

De nieuwe wet biedt niet veel veranderingen. Voorheen kon een gemeentelijke rekenkamer al onderzoek doen bij de omgevingsdiensten naar de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het gemeente bestuur gevoerde bestuur. Strikt genomen mocht de rekenkamer geen onderzoek doen naar de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van het door de omgevingsdiensten gevoerde bestuur als zodanig. Met de wetswijziging is dit voortaan ook formeel geregeld.

2.4 Actieve informatieplicht

De actieve informatieplicht van het college richting de gemeenteraad kennen we al jaren. Het verplicht het college de raad actief te informeren over alles wat in het samenwerkingsverband gebeurt (voor zover het van belang is voor de gemeenteraad). De nieuwe Wgr heeft nu de actieve informatieplicht voor het bestuur van het samenwerkingsverband geïntroduceerd. Het is aan het algemeen bestuur, dagelijks bestuur of de voorzitter van de omgevingsdienst(en) om actief informatie te delen. Wel kunnen er in de gemeenschappelijke regeling kaders worden meegegeven over welke informatie in ieder geval actief gedeeld moet worden. De actieve informatieplicht volgt dan ook rechtstreeks uit de wet, maar de nadere afspraken en kaders is het maatwerk waarover de samenwerkingspartners in de regeling afspraken kunnen maken.

2.5 Begrotingscyclus

De nieuwe Wgr gaat uit van een ander planning- en control-cyclus, met name de begrotingscyclus. Gemeenschappelijke regelingen die een eigen begroting en jaarrekening hebben kenden al de procedure waarin raden de mogelijkheid werd geboden zienswijzen te geven op de ontwerpbegroting. Voortaan geldt een nieuwe termijn voor deze zienswijzprocedure.

Moest voorheen de kadernota voor 15 april van dat boekjaar verzonden zijn aan de gemeenteraad, voortaan is dat 30 april. De datum voor verzending is dus circa twee weken ruimer. Deze datum is een uiterste termijn. Dat betekent dat de kadernota uiterlijk 30 april verzonden moet zijn. In de regeling kunnen deelnemers afspreken dat ze kiezen voor een eerdere datum dan 30 april. De raad neemt de

³ Artikel 155g en 155h Gemeentewet.

kadernota voor kennisgeving aan. Het is mogelijk om in de regeling ervoor te kiezen de kadernota ook aan zienswijzen te onderwerpen. Dat is geen verplichting, maar lokaal maatwerk dat deelnemers kunnen toepassen.

Nadat de kadernota voor kennisgeving aan de raden is verzonden start het proces van de begrotingscyclus. Bij de omgevingsdiensten is het dagelijks bestuur verplicht om de ontwerpbegroting toe te zenden aan de gemeenteraden. Terugrekenend verstuurd het dagelijks bestuur de stukken *minstens 12 weken* voordat het algemeen bestuur een besluit neemt over de ontwerpbegroting. Voorheen was de *termijn 8 weken*. Daarnaast moet het dagelijks bestuur voortaan verplicht reageren op de door de raden ingediende zienswijzen. Dit betekent dat het dagelijks bestuur schriftelijk en gemotiveerd aan de gemeenteraden laat weten wat er met de zienswijze(n) is gebeurd en waarom er wel/niet een aanpassing heeft plaatsgevonden. Dit gebeurt voordat het algemeen bestuur overgaat tot definitieve vaststelling (art. 59 lid 6 jo. lid 4 Wgr).

Wat betekent deze wetswijziging voor een begrotingswijziging?

Indien in de praktijk één van de omgevingsdiensten een begrotingswijziging wil indienen, zal de procedure voor een begrotingswijziging grotendeels hetzelfde zijn als die voor de reguliere begroting, tenzij in de gemeenschappelijke regeling is bepaald dat het voor bepaalde categorieën van wijzigingen de procedure van zienswijzen niet doorlopen hoeft te worden (art. 59 lid 6 Wgr). De regelingen van beide omgevingsdiensten kennen een dergelijke beperking, zie art. 28 lid 5 GR Twente en art. 32 lid 7 GR IJsselland. De beperkingen houden in dat een begrotingswijziging niet de zienswijzprocedure hoeft te doorlopen als de wijziging niet leidt tot een verhoging van de door de deelnemers verschuldigde bedrag(en) aan de omgevingsdienst. Indien de begrotingswijziging wel tot een verhoging van de verschuldigde bedragen leidt, dan gelden dezelfde regels en termijnen als bij een reguliere begrotingswijziging (zie bovenstaand).

2.6 Raadsadviescommissie

Voor het instellen van een raadsadviescommissie is het niet noodzakelijk de gemeenschappelijke regeling te wijzigen, nu artikel 24a van de Wgr de instelling altijd mogelijk maakt. Gemeenteraden kunnen in afstemming het algemeen bestuur verzoeken een regionale adviescommissie in te stellen. De leden van de adviescommissie worden door en vanuit de raden gekozen. Het doel van een dergelijke raadsadviescommissie is om gemeenteraden met elkaar te laten overleggen, bijvoorbeeld over gezamenlijke zienswijzen. Het is uitdrukkelijk niet bedoeld om de rol van de raden over te nemen of om tot besluitvorming te komen.

Uit de wet volgt dat een raadsadviescommissie formeel niet voor meer dan één samenwerkingsverband – in dit geval de Omgevingsdienst – kan werken. Is dit wel de wens, dan kan er

gebruik gemaakt worden van zogenaamde agendacommissies die wel meerdere samenwerkingsverbanden bestrijken. De Wgr verzet zich daar niet tegen, alleen is dan geen sprake van een adviescommissie in de zin van artikel 24 Wgr.

Verschillende raadsadviescommissies brengt als risico met zich dat leden van gemeenteraden overvraagd kunnen worden. Immers, in de praktijk is slechts beperkte tijd beschikbaar voor leden om deel te nemen aan extra vergaderingen. Bovendien is het voor de Omgevingsdienst in de praktijk niet altijd werkzaam als ze voor elk besluit eerst een raadsadviescommissie om advies moeten vragen.

De inzet van raadsadviescommissie vergt een politieke keuze. Strikt genomen hoeft de regeling er niet op aangepast te worden, vandaar dat het onder een wijziging valt die per direct ingaat. Uit de regionale raadsbijeenkomst die op 11 januari jl. plaatsvond, volgen verschillende meningen. Het gros van de aanwezigen kwam na het gesprek tot de conclusie dat ze als raad gezamenlijk moeten afstemmen of ze een raadsadviescommissie willen instellen en bij welk samenwerkingsverband, omdat het niet realistisch zou zijn om voor elk samenwerkingsverband een raadsadviescommissie in te stellen. Bij de afweging houden ze rekening met de taken die het samenwerkingsverband uitvoert en de bevoegdheden daaromtrent. Zijn het beleidsrijke taken die uitgevoerd worden, dan is de behoefte aan controle en sturing groter, dan wanneer het om de uitvoering van beleidsarme taken gaat.

3. Inzet instrumenten die een afweging vergen

Onderstaand overzichtelijk in beeld welke instrumenten de deelnemers kunnen inzetten en die een afweging vergen. waarvoor het ook verstandig is om af te wegen of het nodig is dat maatwerk wordt toegepast:

- Verplichte opneming van een uitgebreidere uittredingsregeling;
- Zienswijzen op andere besluiten dan ontwerpbegroting;
- Betrokkenheid ingezetenen bij voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid, en
- Verplichte afspraken rondom evaluatie.

3.1 Uittreding

De Wgr schreef altijd al voor dat in de regeling afspraken gemaakt moesten worden omtrent uittreding, maar nooit werd voorgeschreven hoe deelnemers de gevolgen van uittreding moesten bepalen. Om die reden werden in veel regelingen geen afspraken gemaakt of slechts procesafspraken en is er altijd veel onduidelijkheid als een deelnemer besluit tot uittreding.

Met de recente wetwijziging heeft de wetgever verduidelijkt wat verstaan moet worden onder het 'regelen van de gevolgen van uittreding'. Voortaan moet in elke regeling onderstaande aspecten geregeld zijn:

- De voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden;
- De gevolgen voor het vermogen van het samenwerkingsverband, en
- De gevolgen voor het vermogen van de deelnemende gemeenten (zowel de uittreder als ook de overblijvende gemeenten).

Bij voorwaarden voor uittreding kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een opzegtermijn of een verbod om de eerste jaren na toetreding tot de regeling uit te treden. Daarnaast vormt ook het besluitvormingsproces onderdeel van de voorwaarden voor uittreding. Bij de vermogensrechtelijke gevolgen gaat het enerzijds om de financiële gevolgen die gepaard gaan met uittreding en anderzijds om de overname van lopende overeenkomsten (denk aan huurcontracten, arbeidscontracten etc). In de regeling moet bepaald hoe deelnemers hiermee omgaan én hoe de uittreedkosten berekend worden.

Uittreding bij de beide omgevingsdiensten is – ondanks dat ze beiden zogenaamde verplichte samenwerkingsverbanden zijn – wel mogelijk. Het verplichte samenwerkingsverband is in het leven geroepen op grond van artikel 5.3 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Dit artikel bepaalt dat gedeputeerde staten en colleges van burgemeester en wethouders van een bepaalde regio een gemeenschappelijke regeling moeten treffen. In artikel 5.3 lid 2 Wabo is de koppeling met de veiligheidsregio geregeld. Hieruit volgt dat de omvang en samenstelling van een omgevingsdienst verplicht is en samenvalt met de veiligheidsregio. Bij ministeriële regeling kan hiervan worden afgeweken. Dit betekent dat een eventuele volledige uittreding van één van de deelnemers alleen mogelijk is bij gelijktijdige toetreding tot een andere omgevingsdienst, waarbij feitelijk toestemming van de minister nodig is, nu de minister dan de Regeling omgevingsrecht moet aanpassen.

3.2 Zienswijzen

De nieuwe Wgr schrijft voor dat voortaan uit de regeling moet volgen welke afweging deelnemers hebben gemaakt omtrent besluiten die het samenwerkingsverband neemt te onderwerpen aan zienswijzen. Dat betekent dat ook als de deelnemers ervoor kiezen om geen gebruik te maken van de zienswijzenprocedure, dit in de regeling geregeld moet worden.

De omgevingsdiensten zijn beiden uitvoeringsorganisaties. Zij nemen geen besluiten over verordende bevoegdheden. Dit betekent dat de verantwoordelijkheid hiervoor bij elke individuele deelnemer blijft liggen. Om die reden is er voor gekozen om besluiten, anders dan wanneer dit wettelijk verplicht al geldt (denk aan ontwerpbegroting en wijziging gemeenschappelijke regeling) niet aan zienswijzen te

onderwerpen. Bij het opnemen van dergelijke bepalingen is het van belang dat concrete definities gebruikt worden, zodat bij het toepassen van de bepaling geen discussie kan ontstaan over wat partijen verstaan onder de definitie (denk bv. aan bewoordingen als 'strategische besluiten, majeure besluiten, koersbesluiten' etc.). Dergelijke definities zijn multi-interpretabel.

Echter, ook bij de omgevingsdiensten kan het voorkomen dat er grote koerswijzigingen plaatsvinden. In die gevallen wordt er wel aan beleidsvoorbereiding gedaan. In dergelijke gevallen kan het algemeen bestuur alsnog beslissing om de raden en provinciale staten om zienswijzen te vragen. Daarnaast is als bepaling opgenomen dat het algemeen bestuur dit moet doen wanneer tenminste vier raden hier gezamenlijk om verzoeken. In beide gevallen mag het algemeen bestuur niet beslissen dan voordat de raden en provinciale staten in de gelegenheid zijn gesteld om hun zienswijzen naar voren te brengen. Het dagelijks bestuur is verplicht schriftelijk en gemotiveerd op de zienswijzen van de raden te reageren en daarbij aan te geven welke conclusie aan de zienswijze wordt verbonden. Het dagelijks bestuur moet deze reactie aan de raden zenden vóórdat het algemeen bestuur tot besluitvorming overgaat. Op die manier kunnen de raden, indien gewenst, hun opvattingen nog meegeven aan hun leden in het algemeen bestuur.

3.3 Participatie

Omdat participatie in bestuurlijk en politiek Nederland steeds belangrijker wordt gevonden, is bij de wijziging van de Wgr hier rekening mee gehouden. Voortaan moet in de regeling bepaald worden hoe ingezetenen én belanghebbenden betrokken worden bij eventuele voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid. Het uitgangspunt is dat de afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht gevolgd wordt. In de regeling moet geregeld zijn welke besluitvorming voor participatie in aanmerking komt.

Het algemeen bestuur van een omgevingsdienst neemt nagenoeg geen formele besluiten, waardoor er geen besluiten zijn die verplicht aan een participatietraject worden onderworpen, anders dan wanneer dit wettelijk verplicht natuurlijk al geldt. Het staat inwoners en belanghebbenden natuurlijk altijd vrij om via de gemeenteraden of andere gemeentelijke kanalen in te spreken.

Ook hier is als bepaling opgenomen dat als het gaat om ingrijpende besluiten, dan kan het algemeen bestuur alsnog beslissen een participatietraject in te zetten. Het bestuur van de omgevingsdienst regelt daarbij zelf de procedure van dit traject, waarbij in elk geval ingezetenen en belanghebbenden bij het besluit in de gelegenheid moeten worden gesteld inspraak te leveren. Er moet dus een zorgvuldige afweging worden gemaakt van de te betrekken partijen en ingezetenen, zodat deze representatief is voor de gehele groep van belanghebbenden dan wel inwoners. Daarnaast moet een zorgvuldige

keuze worden gemaakt tussen het doel van de participatie: is dat louter tijdig informeren, input ophalen, delibereren/beraadslagen enz.

Het dagelijks bestuur informeert de colleges van burgemeester en wethouders over het voornemen tot het volgen van een eigen participatietraject. De colleges én het dagelijks bestuur maken op de in de organisaties gebruikelijke wijze bekend dat er een eigen participatietraject wordt gevolgd.

Aanvullende communicatie (via kranten, huis-aan-huisbladen, website e.d.) kan natuurlijk ook altijd worden ingezet.

3.4 Evaluatie

Veel regelingen kennen al een bepaling omtrent een periodieke evaluatie. De wet schrijft voor dat voortaan de regeling voorschrijft dat er afspraken zijn gemaakt omtrent evaluatie. Die afspraak kan ook zijn dat er niet geëvalueerd wordt, dit moet dan wel expliciet uit de regeling volgen.

Bij beide omgevingsdiensten is ervoor gekozen om de bepaling breed te formuleren. Dit betekent dat de keuze voor evaluatie bij het algemeen bestuur blijft liggen. Deze wens volgde eveneens uit de verschillende sessies op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau. Overgaan tot een evaluatie is goed en belangrijk, maar wel wanneer het nodig is en niet omdat het periodiek staat voorgeschreven.

Indien een gemeenteraad (of provinciale staten) van één van de deelnemers behoefte heeft aan evaluatie, dan staat het de raad ook vrij om een rekenkameronderzoek uit te voeren. Daarnaast staat het de raad ook vrij om zelf een externe in te huren. Deze instrumenten kan de raad - los van deze evaluatiebepaling - zelf inzetten.

4. Praktische problematiek wijziging GR

De inzet van de instrumenten en de afweging van hoe je deze instrumenten voor elk samenwerkingsverband inzet is een vanzelfsprekendheid en vraagt om maatwerk. Ons inziens moeten de deelnemers afwegen hoe groot hun belangen zijn en wat hun wens is bij de balans tussen grip en afstand ten aanzien van de Omgevingsdienst(en). Als ze instrumenten inzetten om de sturing vanuit de gemeente(n) resp. provincie te vergroten, moeten ze de volgende afwegingen langslopen: 1) welk doel willen ze bereiken, 2) kan dit doel bereikt worden met het in te zetten instrument en 3) is het instrument ook het meest geëigende instrument?

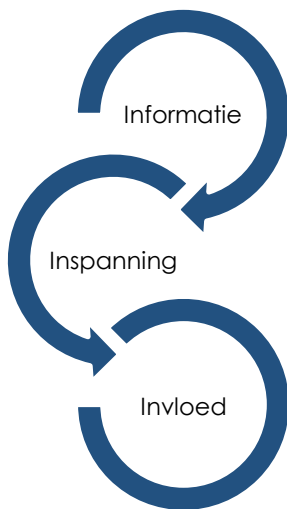
Bij het maken van deze afwegingen kan het helpen om de drie I's langs te lopen. We hebben het dan over Informatie, Inspanning en Invloed. De invulling van deze drie I's kan via twee gedachtenlijnen: **1)** de afweging voor een hoog risicolevel met een grote mate van grip of **2)** de afweging voor weinig grip

en dus ook een laag risicolevel. Het is verstandig om de drie I's zo in te vullen dat ze zich op een passende wijze tot elkaar verhouden.

Informatie: afweging gemeenteraad voor het ontvangen van maatwerk informatie op hoofdlijnen of informatie op detailniveau (beleid vs. organisatie).

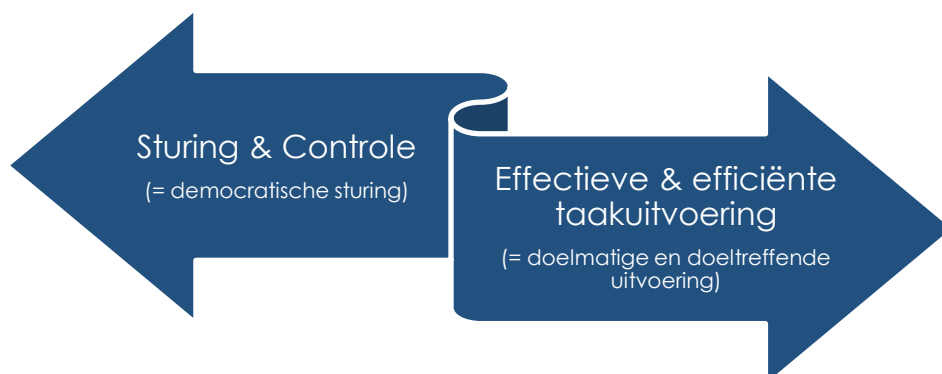
Inspanning: afweging gemeenteraad om veel of weinig tijd te besteden aan de omgevingsdienst. Met andere woorden; een actieve rol ten aanzien van de omgevingsdienst of een meer reactieve rol. Bij het maken van deze afweging speelt de mate van vertrouwen een belangrijke rol. Een voorbeeld van hoe je dit praktisch kan invullen is een werkwijze waarbij de wethouder op afstand staat in relatie tot de gemeenteraad, maar de gemeenteraad aan de voorzijde van een proces betrokken wordt via raadsrapporteurs of een raadscommissie.

Invloed: afweging gemeenteraad welke instrumenten zij inzet die veel sturing kunnen geven aan de Omgevingsdienst(en) of de keuze om terughoudend wettelijke en lokale kaderstellende/controlerende instrumenten inzet.

De drie i's van de gemeente t.a.v. verbonden partijen: informatie, inspanning en invloed

De raad dient bij de afweging van de inzet van instrumenten de effectiviteit en efficiëntie van de taakuitvoering door de omgevingsdienst in acht te nemen. Het is belangrijk dat de effectiviteit en efficiëntie van de taakuitvoering in balans blijft, omdat anders de doelstellingen van de samenwerking en de omgevingsdienst(en) hoogstwaarschijnlijk niet meer onverkort bereikt worden.

Afwegingskader inzet instrumentarium grip omgevingsdienst(en): democratische sturing versus doelmatige en doeltreffende taakuitvoering

Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Twente

Geldend van 28-07-2020 t/m heden

Intitulé

Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Twente

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden;

en het college van gedeputeerde staten van Overijssel

overwegende:

- dat een omgevingsdienst in de vorm van een gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam verplicht wordt voorgeschreven;
- dat ingevolge artikel 13.12 van het Omgevingsbesluit de deelnemers verplicht zijn om nader in dit artikel aangegeven (standaard)taken door de omgevingsdienst te laten uitvoeren;
- dat de respectievelijke gemeenteraden en Provinciale Staten de ingevolge artikel 51, vierde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen vereiste toestemming hebben verleend tot het aangaan van deze gemeenschappelijke regeling;
- dat de Wet gemeenschappelijke regelingen op 1 juli 2022 gewijzigd is;
- dat de Omgevingswet per 1 januari 2024 in werking treedt.

gelet op het bepaalde artikel 52 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 18.21 e.v. van de Omgevingswet;

Besluiten:

Vast te stellen de navolgende gemeenschappelijke regeling voor de Omgevingsdienst Twente.

Hoofdstuk 1: Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze gemeenschappelijke regeling wordt verstaan onder:

a.	standaardpakket:	zowel de basistaken, zoals bedoeld in artikel 13.12 van het Omgevingsbesluit, als ook de variant 4 taken;
b.	colleges:	de aan deze gemeenschappelijke regeling deelnemende colleges van burgemeester en wethouders onderscheidenlijk gedeputeerde staten van de deelnemers als bedoeld in artikel 1, onder sub c, van de regeling;
c.	deelnemers:	het college van gedeputeerde staten van de provincie Overijssel en de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holtten, Tubbergen, Twenterand en Wierden;
d.	directeur/secretaris:	de functionaris bedoeld in artikel 24 van de regeling;
e.	facultatieve taken;	de taken als bedoeld in artikel 5, 6 en 7 van de regeling. Facultatieve taken kunnen worden onderverdeeld in: - structurele taken voor deelnemers, - en tijdelijke taken voor derden;
f.	fysieke leefomgeving:	de fysieke leefomgeving, zoals bedoeld in artikel 1.2 van de Omgevingswet;
g.	gelijk speelveld:	het stellen van in overeenkomstige situatie gelijke eisen en normen bij de verlening van vergunningen, het verrichten van toezicht en het uitvoeren van handhavingsacties;
h.	Omgevingsdienst Twente:	het openbaar lichaam als bedoeld in artikel 2 van deze regeling;
i.	regeling:	deze gemeenschappelijke regeling;
j.	uitvoeringsprogramma:	het programma dat elke deelnemer jaarlijks met de Omgevingsdienst Twente overeenkomt, waarin partijen aanvullende specifieke wensen, ambities en afspraken met elkaar overeenkomen;
k.	vertegenwoordigende organen:	Provinciale staten van de provincie Overijssel en de gemeenteraden van de

		gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden;
l.	vth-taken:	taken v.w.b. vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van het omgevingsrecht.
m.	wet:	de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 2 Instelling

1. Er is een openbaar lichaam genaamd Omgevingsdienst Twente.
2. De Omgevingsdienst Twente is gevestigd in Almelo.

Artikel 3 Belang

1. De Omgevingsdienst Twente is ingesteld ter behartiging van de individuele en gezamenlijke belangen van de deelnemers op het gebied van:
 - a. het voorbereiden van beschikkingen;
 - b. het toezicht op de naleving van de milieuvoorschriften, neergelegd in wet- en regelgeving en in beschikkingen, en
 - c. aanvullende taken en bevoegdheden welke door het bevoegd gezag aan de Omgevingsdienst Twente zijn gemandateerd.
2. De Omgevingsdienst Twente draagt zorg voor een organisatie ter behartiging van de in het eerste lid genoemde belangen en richt zich daarbij op:
 - a. het bieden van een structuur waarin de deelnemers voldoen aan de wettelijke eisen van kwaliteit, effectiviteit en robuustheid en organisatie voor de uitvoering van de taken;
 - b. de adviezen aan en uitvoering voor de deelnemers ten behoeve van de taken;
 - c. het inzetten van kennis en kunde;
 - d. het realiseren van een centraal aanspreekpunt voor externe partners, en
 - e. het creëren van een gelijkspelveld voor burgers en bedrijven in het werkgebied van de Omgevingsdienst Twente.

Hoofdstuk 2: Taken

Artikel 4 Taken voor alle deelnemers

De taken die de Omgevingsdienst Twente uitvoert voor alle deelnemers zijn:

- de taken zoals deze zijn of worden opgenomen in het standaardpakket, en
- andere taken, voor zo ver door alle deelnemers is besloten dat deze door de Omgevingsdienst Twente voor de deelnemers worden uitgevoerd.

Artikel 5 Structurele facultatieve taken voor individuele deelnemers

1. Het algemeen bestuur kan op verzoek van een deelnemer besluiten ook andere taken dan de vth-taken vermeld in artikel 4 te verrichten.
2. Deze dienstverlening wordt als structureel gezien, als de kosten voor de uitvoering van deze taken structureel worden ingebracht in de meerjarenbegroting.

3. Het uitgangspunt voor de uitvoering van deze taken is het door de deelnemer vastgestelde beleid en de bijbehorende bekostiging, vermeerderd met een percentage voor overhead. Artikel 25 is van overeenkomstige toepassing.
4. Het dagelijks bestuur komt met de deelnemer een dienstverleningsovereenkomst overeen. De dienstverleningsovereenkomst bevat in ieder geval afspraken over de mogelijkheid tot het aanpassen dan wel wijzigen van de bandbreedte en het volume van de structurele facultatieve taken die de Omgevingsdienst Twente voor de deelnemer uitvoert.

Artikel 6 Facultatieve taken voor individuele deelnemers op basis van overeenkomst

1. Het dagelijks bestuur kan met een deelnemer overeenkomen om andere vth-taken dan vermeld in artikel 4 te verrichten.
2. Het dagelijks bestuur kan alleen besluiten tot het uitvoeren van facultatieve taken zoals genoemd in het eerste lid, indien de uitvoering van deze taken aanvullend is op de uitvoering van de taken zoals genoemd in artikel 4.
3. Voor de facultatieve taken voor deelnemers wordt ten minste een kostendekkend tarief in rekening gebracht. Artikel 25 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 7 Facultatieve taken voor derden

1. Het dagelijks bestuur kan met een andere publiekrechtelijke organisatie overeenkomen om werkzaamheden ten behoeve van die publiekrechtelijke organisaties te verrichten.
2. Het dagelijks bestuur kan daartoe alleen besluiten indien de uitvoering van deze taken aanvullend is op de uitvoering van de taken zoals genoemd in artikel 4.
3. Voor de facultatieve taken voor derden wordt tenminste een kostendekkend tarief in rekening gebracht.
4. De omvang van de facultatieve taken voor derden mag niet meer zijn dan toelaatbaar is op basis van artikel 2.24b, eerste lid, aanhef en onder b, Aanbestedingswet 2012.

Artikel 8 Overige bepalingen taken

1. Ter uitvoering en nadere invulling van de in artikel 4, 5, en 6 bedoelde taken, stelt het algemeen bestuur voor de duur van de gemeenschappelijke regeling de algemene voorwaarden van de Omgevingsdienst Twente vast, waarbij in elk geval worden geregeld:
 - a. de voorwaarden voor de taakuitvoering van het standaardpakket;
 - b. de voorwaarden voor uitvoering van facultatieve taken;
 - c. de aansprakelijkheid, verzekering en geschillen met betrekking tot de taakuitvoering, en
 - d. een regeling in geval niet wordt voldaan aan de door de deelnemers gestelde eisen.
2. Binnen de kaders van de algemene voorwaarden, bedoeld in het eerste lid, maakt de Omgevingsdienst Twente met alle deelnemers werkafspraken die voor elke deelnemer worden vastgelegd in een met de omgevingsdienst te sluiten dienstverleningsovereenkomst. Per jaar wordt de dienstverleningsovereenkomst geconcretiseerd in een uitvoeringsprogramma.
3. In het uitvoeringsprogramma worden de omvang van de per deelnemer van de Omgevingsdienst Twente af te nemen taken vastgelegd. Het gaat dan om het

kwaliteitsniveau met een afgesproken ondergrens, zoals in het vastgestelde beleid. Aanvullende kwaliteitsafspraken worden vastgelegd in de te sluiten dienstverleningsovereenkomst.

4. Per jaar kan de omvang van de door de deelnemers af te nemen facultatieve taken als bedoeld in artikel 6 onder bepaalde, in de dienstverleningsovereenkomst vastgelegde voorwaarden, worden gewijzigd. Artikel 33 is hierop van toepassing. Ook kan de Omgevingsdienst Twente met een deelnemer gedurende het jaar overeenkomen dat ze facultatieve taken uitvoert die van tijdelijke aard zijn. De dienstverleningsovereenkomsten en het uitvoeringsprogramma komen niet te vervallen door wijziging van deze regeling.
5. Het eerste tot en met het vierde lid zijn van overeenkomstige toepassing op het verrichten van facultatieve taken voor derden, zoals genoemd in artikel 7.

Hoofdstuk 3: Bevoegdheden

Artikel 9 Bevoegdheden

1. De deelnemers dragen geen bevoegdheden over aan het bestuur van de Omgevingsdienst Twente.
2. Voor de uitvoering van zowel de standaardtaken als de facultatieve taken wordt bij separaat besluit door de deelnemers, mandaat verleend aan de directeur/secretaris.

Hoofdstuk 4: Het bestuur

§ 1 Het algemeen bestuur

Artikel 10 Samenstelling algemeen bestuur

1. De colleges wijzen uit hun midden ieder één lid van het algemeen bestuur aan.
2. De colleges wijzen uit hun midden één plaatsvervangend lid aan dat het door hen benoemde lid bij ontstentenis of verhindering vervangt.
3. Indien tussentijds de plaats van een lid vacant komt, wijst het college van de betrokken deelnemer binnen 8 weken een nieuw lid aan.
4. Een college kan het door hem aangewezen lid ontslaan als het lid niet langer zijn vertrouwen geniet.
5. Het lidmaatschap van een lid van het algemeen bestuur eindigt zodra men ophoudt lid te zijn van het college dat hem heeft aangewezen. De procedure als bedoeld in het derde lid is dan van toepassing. Aftredende leden blijven hun functie waarnemen totdat opnieuw in de benoeming is voorzien, tenzij betrokkene geen zitting meer heeft in het college.
6. Het derde, vierde en vijfde lid zijn van overeenkomstige toepassing op een plaatsvervangend lid.

Artikel 11 Incompatibiliteiten algemeen bestuur

Het lidmaatschap van het algemeen bestuur is onvereenigbaar met de betrekking van ambtenaar, door of vanwege het bestuur van de Omgevingsdienst Twente in dienst genomen of daaraan ondergeschikt. Met ambtenaar worden voor de toepassing van dit lid gelijkgesteld zij die op basis van inhuur werkzaam zijn voor de Omgevingsdienst Twente of één van de deelnemers.

Artikel 12 Stemverdeling en besluitvorming algemeen bestuur

1. Ieder lid van het algemeen bestuur heeft in de vergadering één stem.
2. Besluiten worden genomen met een meerderheid van stemmen, tenzij in de regeling anders is bepaald.
3. In afwijking van het bepaalde in het tweede lid is voor de volgende besluiten minimaal drie vierde meerderheid van de stemmen nodig:
 - a. het besluit tot het ontslag van een lid van het dagelijks bestuur;
 - b. het besluit tot de vaststelling van de bijdrageverordening;
 - c. het besluit tot de vaststelling van de begroting;
 - d. het besluit tot het vaststellen van een ontwerpbesluit voor de opheffing van de regeling;
 - e. het besluit tot het wijzigen van de structureel facultatieve taken zoals genoemd in artikel 5 van deze regeling;
 - f. het besluit tot vaststelling van het liquidatieplan ex artikel 34 van deze regeling;
 - g. het besluit omtrent de toetredingsvergoeding, en
 - h. het besluit over de uittredvergoeding van een deelnemer.
4. In afwijking van het bepaalde in het tweede en derde lid is voor een ontwerpbesluit tot het wijzigen van de regeling unanimiteit vereist. Voor een ontwerpbesluit tot wijziging van de regeling die uitsluitend betrekking heeft op aanpassingen aan veranderde wettelijke bepalingen is een gewone meerderheid van stemmen vereist.

Artikel 13 Bevoegdheden algemeen bestuur

Aan het algemeen bestuur komen alle taken toe die bij of krachtens deze regeling aan de Omgevingsdienst Twente zijn opgedragen, en niet bij of krachtens de wet of deze regeling aan het dagelijks bestuur of de voorzitter zijn opgedragen. Tot deze taken en bevoegdheden behoren in ieder geval:

- a. het vaststellen van een bedrijfsplan en beleidsplannen van de Omgevingsdienst Twente;
- b. het vaststellen van het standaardpakket en de structureel facultatieve taken voor deelnemers;
- c. het vaststellen van de uitvoeringsprogramma's;
- d. het vaststellen van uitvoeringsregels die de andere organen van de Omgevingsdienst Twente moeten opvolgen bij de uitoefening van hun bevoegdheden;
- e. het doen van voorstellen aan de deelnemers omtrent toetreding tot wijziging van of opheffing van de regeling;
- f. het oprichten van en deelnemen in een (werkgevers)vereniging ter behartiging van één of meer belangen van de Omgevingsdienst Twente, met inachtneming van hetgeen daarover in artikel 55a van de wet is bepaald.

§ 2 Commissies

Artikel 14 Commissies

Het algemeen bestuur kan bestuurscommissies als bedoeld in artikel 25 van de wet instellen.

§ 3 Het dagelijks bestuur

Artikel 15 Samenstelling dagelijks bestuur

1. Het aantal door en uit het algemeen bestuur aangewezen leden van het dagelijks bestuur, onder wie de voorzitter, bedraagt vijf.
2. De leden van het dagelijks bestuur worden in de eerste vergadering van elke zittingsperiode van de colleges door het algemeen bestuur aangewezen.
3. De leden van het dagelijks bestuur kunnen te allen tijde zelf ontslag nemen. Van dit ontslag stellen zij de voorzitter onverwijld schriftelijk op de hoogte.
4. De aanwijzing van leden van het dagelijks bestuur ter vervulling van plaatsen die door ontslag of om andere redenen openvallen, vindt plaats uiterlijk acht weken na dat openvallen.

Gaat het openvallen van een plaats in het dagelijks bestuur gepaard met het openvallen van een plaats in het algemeen bestuur, dan zal het algemeen bestuur het aanwijzen van een nieuw lid van het dagelijks bestuur uitstellen totdat de opengevallen plaats in het algemeen bestuur wederom zal zijn bezet. Dat uitstel mag niet meer dan 3 maanden bedragen.

Artikel 16 Werkwijze vergaderingen dagelijks bestuur

1. Op de vergaderingen van het dagelijks bestuur is het bepaalde in de artikelen 52 tot en met 60 van de Gemeentewet van toepassing.
2. Elk lid van het dagelijks bestuur heeft in de vergadering één stem.
3. In de eerste vergadering na de aanwijzing als bedoeld in artikel 15 tweede lid regelt het dagelijks bestuur onderling de werkzaamheden.

Artikel 17 Klachtenregeling

Het dagelijks bestuur is bevoegd tot het vaststellen van een regeling met betrekking tot de behandeling van klachten als bedoeld in hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht.

§ 4 De voorzitter

Artikel 18 De voorzitter

1. De voorzitter wordt in de eerste vergadering van elke zittingsperiode door en uit het algemeen bestuur gekozen voor een periode van vier jaar.
2. Bij afwezigheid of ontstentenis van de voorzitter wordt hij vervangen door de plaatsvervangend voorzitter, die door het algemeen bestuur uit de leden van het dagelijks bestuur wordt aangewezen.
3. Het algemeen bestuur kan besluiten de voorzitter ontslag te verlenen, indien deze het vertrouwen van het algemeen bestuur niet meer bezit.
4. De aanwijzing van de voorzitter ter vervulling van een plaats die door ontslag of om andere redenen openvalt, vindt plaats uiterlijk acht weken na dat openvallen.

Hoofdstuk 5: Inlichtingen en verantwoording

§ 1 Tussen Omgevingsdienst Twente en deelnemende gemeenten

Artikel 19 Inlichtingen- en verantwoordingsplicht

1. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter verstrekken aan de vertegenwoordigende organen en de colleges ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door hen gevoerde en te voeren bestuur nodig is.

2. Het algemeen bestuur geeft de vertegenwoordigende organen schriftelijk alle inlichtingen die zij nodig hebben voor de uitoefening van hun taken. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter verstrekken aan de vertegenwoordigende organen de door één of meer leden daarvan overeenkomstig het reglement van orde van het vertegenwoordigende orgaan verlangde inlichtingen.
3. Een verzoek om inlichtingen als bedoeld in het derde lid kan schriftelijk of mondeling worden ingediend bij het betreffende orgaan.
4. Het betreffende orgaan verstrekt de gevraagde inlichtingen binnen een maand na ontvangst van het verzoek.

§ 2 Tussen lid algemeen bestuur en deelnemer

Artikel 20 Inlichtingen- en verantwoordingsplicht

1. Een lid van het algemeen bestuur voorziet het vertegenwoordigende orgaan en het college van zijn gemeente onderscheidenlijk provincie van alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door hem in het algemeen bestuur gevoerde en te voeren bestuur nodig is.
2. Het dagelijks bestuur verleent daartoe de nodige medewerking door onder meer tijdig de agenda's van vergaderingen van het algemeen bestuur ter inzage te leggen voor de vertegenwoordigende organen.
3. Een lid van het algemeen bestuur geeft het vertegenwoordigend orgaan de door één of meer leden daarvan, overeenkomstig het reglement van orde van dat vertegenwoordigend orgaan, verlangde inlichtingen waarvan het verstrekken niet in strijd is met het openbaar belang.
4. Een lid van het algemeen bestuur is aan het vertegenwoordigend orgaan van zijn gemeente onderscheidenlijk provincie verantwoording verschuldigd voor het door hem in het algemeen bestuur gevoerde bestuur.
5. Het dagelijks bestuur geeft de vertegenwoordigende organen schriftelijk alle inlichtingen die zij nodig hebben voor de uitoefening van hun taken.

§ 3 Tussen dagelijks bestuur en algemeen bestuur

Artikel 21 Inlichtingen- en verantwoordingsplicht

1. De leden van het dagelijks bestuur zijn, tezamen en ieder afzonderlijk, aan het algemeen bestuur verantwoording verschuldigd voor het door het dagelijks bestuur gevoerde bestuur.
2. Zij geven het algemeen bestuur mondeling of schriftelijk de door één of meer leden gevraagde inlichtingen waarvan het verstrekken niet in strijd is met het openbaar belang.

Artikel 22 Zienswijzen

1. Behoudens verplichtingen voortvloeiend uit de wet of de regeling, worden besluiten van het bestuur niet aan zienswijzen van de vertegenwoordigende organen onderworpen.
2. Als tenminste vier vertegenwoordigende organen verzoeken om een zienswijzeprocedure, vindt pas definitieve besluitvorming door het algemeen bestuur plaats nadat de vertegenwoordigende organen over het ontwerpbesluit dat ter besluitvorming voorligt om zienswijzen zijn gevraagd. In spoedeisende gevallen kan het algemeen bestuur afzien van het vragen van zienswijzen.

3. Indien het tweede lid wordt toegepast, dan hebben de vertegenwoordigende organen acht weken de tijd om hun zienswijzen bij het dagelijks bestuur bekend te maken. Voorafgaand aan het nemen van het besluit waarover de zienswijze is gegeven, stelt het dagelijks bestuur de vertegenwoordigende organen en het algemeen bestuur schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over de zienswijze, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

Artikel 23 Participatie

1. Ingezetenen en belanghebbenden kunnen via de normale procedures bij de vertegenwoordigende organen, respectievelijk de colleges, inspreken omtrent besluiten van de Omgevingsdienst Twente.
2. In afwijking van het eerste lid kan het algemeen bestuur beslissen dat bij ingrijpende besluiten een apart traject voor inspraak wordt doorlopen, waarbij zowel belanghebbenden als ingezetenen de kans krijgen inspraak te leveren.
3. Het dagelijks bestuur informeert de colleges zo spoedig mogelijk omtrent het voornemen tot het mogelijk maken van inspraak.
4. De colleges en het dagelijks bestuur maken op de gebruikelijke wijze bekend dat de mogelijkheid tot inspraak wordt geboden.

Hoofdstuk 6: Personeel

Artikel 24 De directeur/secretaris

1. De Omgevingsdienst Twente heeft een directeur die onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur belast is met de leiding van de Omgevingsdienst Twente.
2. De directeur fungeert als secretaris van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.
3. Het dagelijks bestuur beslist over het in dienst nemen, het ontslag en de schorsing van de directeur/secretaris.

Hoofdstuk 7: Begroting en jaarrekening

Artikel 25 Begroting en bijdrageverordening

1. Het algemeen bestuur stelt in de begroting voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft een raming vast van de door elke deelnemer verschuldigde bijdrage voor de uitvoering van de in artikel 4 bedoelde taken.
2. De deelnemers nemen het door de Omgevingsdienst Twente geraamde bedrag op in hun begroting.
3. Het algemeen bestuur kan een bijdrageverordening vaststellen met daarin onder meer opgenomen:
 - a. een systematiek voor de toerekening van kosten aan facultatieve taken zoals genoemd in de artikelen 5 en 6, en
 - b. een regeling over de toerekening van het exploitatiesaldo als bedoeld in artikel 30.
4. Verrekening van het verschil tussen het geraamde bedrag als bedoeld in lid 1 met het werkelijk verschuldigde bedrag op basis van de vastgestelde jaarrekening over hetzelfde jaar vindt plaats terstond na de vaststelling van de jaarrekening.

5. De bepalingen van artikel 59, eerste, derde en vierde lid van de wet zijn niet van toepassing op wijzigingen van de begroting indien deze wijzigingen niet leiden tot een verhoging van de door de deelnemers verschuldigde bijdragen aan de Omgevingsdienst Twente.

Artikel 26 Garantiebepaling en aangaan van geldleningen

1. De deelnemers dragen er steeds zorg voor en staan er garant voor dat de Omgevingsdienst Twente te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. De deelnemers betalen de in artikel 25 eerste lid bedoelde bijdrage bij wijze van voorschot, zoals dat in de bijdrageverordening is aangegeven.
2. Het dagelijks bestuur is, na instemming van het algemeen bestuur, bevoegd tot het aangaan van geldleningen en van rekening-courantovereenkomsten.
3. De deelnemers staan gezamenlijk garant voor de juiste betaling van rente, aflossing, boeten en kosten van de op grond van het in het vorige lid bepaalde opgenomen gelden, zulks op basis van hun procentuele bijdrage in de begroting van het betreffende jaar.

Artikel 27 Jaarrekening

1. Het algemeen bestuur kan besluiten de volgens de jaarrekening behaalde negatieve resultaten geheel of ten dele:
 - a. af te boeken van het eigen vermogen voor zover toereikend;
 - b. met in achtneming van de op grond van artikel 25 vastgestelde regeling ten laste te brengen van de deelnemers.
2. Het algemeen bestuur kan besluiten de volgens de jaarrekening behaalde positieve resultaten geheel of ten dele:
 - a. tot het vastgestelde maximum toe te voegen aan het eigen vermogen;
 - b. met in achtneming van de op grond van artikel 25 vastgestelde regeling uit te keren aan de deelnemers.

Hoofdstuk 8: Wijziging, toetreding, uittreding en opheffing

Artikel 28 Wijziging

1. Deze regeling kan, op voorstel van het algemeen bestuur onderscheidenlijk op voorstel van een college, worden gewijzigd door een daartoe strekkend besluit van alle deelnemende colleges met toestemming van hun vertegenwoordigende organen.
2. Indien het algemeen bestuur een wijziging van deze regeling wenselijk acht, zendt het dagelijks bestuur de door het algemeen bestuur vastgestelde ontwerpwijziging met een toelichting aan de colleges.
3. Een wijziging van de regeling is tot stand gekomen wanneer ter vergadering van het algemeen bestuur blijkt dat alle colleges overeenkomstig artikel 51 van de wet tot de wijziging hebben besloten.

Artikel 29 Toetreding

1. Tot de regeling kunnen uitsluitend colleges van burgemeester en wethouders, colleges van gedeputeerde staten en dagelijkse besturen van waterschappen toetreden.

2. De deelname gaat in met ingang van een nader te bepalen datum, vastgesteld door het algemeen bestuur en het bevoegde bestuursorgaan van de toetredende deelnemer.
3. Het algemeen bestuur stelt voor de nieuwe deelnemer een toetredingsvergoeding vast gerelateerd aan de stand van het weerstandsvermogen en kan andere voorwaarden stellen waaraan de nieuwe deelnemer moet voldoen.

Artikel 30 Uittreding

1. Een college van burgemeester en wethouders van één van de deelnemende gemeenten of het college van gedeputeerde staten van een deelnemende provincie kan besluiten tot uittreding uit de regeling, onverminderd het bepaalde in artikel 51 van de wet en bij of krachtens artikel 18.21 van de Omgevingswet.
2. Een college zendt het besluit tot uittreding aangetekend aan het algemeen bestuur. Daarbij wordt een opzegtermijn van 1 jaar, ingaande op 1 januari van het eerstvolgende kalenderjaar, in acht genomen, tenzij de colleges unaniem een andere opzegtermijn overeenkomen of de wet tot een andere datum dwingt.
3. Het dagelijks bestuur inventariseert de gevolgen van de uittreding, de wijze waarop met deze gevolgen kan of moet worden omgegaan en de voorwaarden voor uittreding, welke nadien worden vastgelegd in een door het algemeen bestuur vast te stellen uittredingsplan.
4. Uiterlijk zes maanden na het moment van uittreding stelt het algemeen bestuur het uittredingsplan vast. De daarin voor de uittredende deelnemer omschreven financiële verplichtingen zijn bindend.
5. Nadat het uittredingsplan is vastgesteld, is de uittredende deelnemer gehouden om binnen zes maanden de daarin voor de hem omschreven financiële verplichtingen aan de regeling te voldoen.

Artikel 31 Procedure en inhoud van het uittredingsplan

1. Het in artikel 30, derde lid, bedoelde uittredingsplan bevat de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties die gedurende een periode van vijf jaar het directe gevolg zijn van de uittreding. Tevens bevat het uittredingsplan de uittreedsom die betaald moet worden door de uittredende deelnemer.
2. Voor het opstellen van het uittredingsplan wijst het algemeen bestuur een onafhankelijke adviseur aan die in opdracht van het algemeen bestuur het concept-uittredingsplan voorbereidt. De kosten voor het uittredingsplan komen voor rekening van de uittredende deelnemer.
3. Het algemeen bestuur wijst de onafhankelijke adviseur aan op basis van een gezamenlijke voordracht van de uittredende deelnemer en de voorzitter. Indien geen overeenstemming kan worden bereikt over een gezamenlijke voordracht, wijst het algemeen bestuur de onafhankelijke adviseur aan op basis van een bindende voordracht van een selectiecommissie bestaande uit drie leden van het algemeen bestuur, waaronder in ieder geval een vertegenwoordiger in het algemeen bestuur van de uittredende deelnemer.
4. De onafhankelijke adviseur neemt bij het bepalen van de uittreedsom het bepaalde in dit artikel en in artikel 30 in acht en baseert zich daarbij op de jaarrekening van het begrotingsjaar direct voorafgaand aan het moment van uittreding. Tevens past de onafhankelijke adviseur bij de berekening van de uittreedsom een risico-opslag van

5% op de uittreedsom toe, om eventueel onvoorziene toekomstige kosten gerelateerd aan de uittreding te ondervangen. Deze opslag vrijwaart de uittredende deelnemer van alle toekomstige onvoorzienbare kosten.

5. Het algemeen bestuur is gehouden redelijkerwijs al het mogelijke te doen om de uittreedsom zo laag mogelijk te houden. Het algemeen bestuur onderzoekt in dat kader met de uittredende deelnemer de mogelijkheid tot overname van personeel, activa en contracten. Het voorgaande behoeft echter niet te leiden tot wijziging van overeenkomsten met en verplichtingen jegens derden die zijn aangegaan respectievelijk bepaald voorafgaand aan het tijdstip van ontvangst door het algemeen bestuur van het besluit tot uittreding van de deelnemer.

Artikel 32. Beëindiging structurele facultatieve taken

1. Een deelnemer kan het afnemen van facultatieve taken op basis van inbreng zoals genoemd in artikel 5 beëindigen.
2. Op deze beëindiging zijn de bepalingen van artikel 30 tweede lid tot en met vierde lid van overeenkomstige toepassing.

Artikel 33 Beëindiging facultatieve taken op basis van overeenkomst

1. Een deelnemer of een andere publiekrechtelijke organisatie (resp. derde) kan het afnemen van facultatieve taken als genoemd in artikel 6 respectievelijk artikel 7 verminderen of beëindigen.
2. Vermindering dan wel beëindiging van het afnemen van facultatieve taken als bedoeld in het eerste lid kan slechts plaatsvinden met inachtneming van de opzegtermijn die bij overeenkomst is vastgelegd.

Artikel 34 Opheffing en liquidatie

1. De regeling kan worden opgeheven met instemming van alle deelnemers minus één, onverminderd het bepaalde bij of krachtens artikel 18.21 van de Omgevingswet. Het besluit tot opheffing wordt niet genomen dan nadat de vertegenwoordigende organen gedurende twaalf weken in de gelegenheid zijn gesteld om schriftelijk op de voorgestelde opheffing hun zienswijze ter kennis van het college te brengen.
2. Door het algemeen bestuur wordt een liquidatieplan vastgesteld na alle deelnemers te hebben geraadpleegd. In het liquidatieplan worden de financiële verplichtingen en de overige gevolgen van de opheffing geregeld.
3. Het liquidatieplan voorziet in de verplichting van de deelnemers tot deelneming in de financiële gevolgen van de opheffing.
4. Het liquidatieplan omvat een sociaal plan en voorziet in de gevolgen die de opheffing heeft voor het personeel dat in dienst is van de Omgevingsdienst Twente.
5. Bij de ontbinding van de Omgevingsdienst Twente in verband met opheffing van de regeling of anderszins, blijft de Omgevingsdienst Twente voortbestaan voor zover dat voor de vereffening van het vermogen noodzakelijk is.

Hoofdstuk 9: Overige bepalingen

Artikel 35 Archief

1. Het dagelijks bestuur draagt zorg voor de archiefbescheiden van de bestuursorganen van de Omgevingsdienst Twente.

2. De secretaris is belast met het beheer van de archiefbescheiden van de bestuursorganen van Omgevingsdienst Twente, voor zover deze niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarpplaats.
3. Het dagelijks bestuur stelt voorschriften vast voor het beheer van de archiefbescheiden van de bestuursorganen van de Omgevingsdienst Twente, die niet naar de archiefbewaarpplaats zijn overgebracht.
4. Voor de bewaring van de over te brengen archiefbescheiden van de bestuursorganen van de Omgevingsdienst Twente wordt aangewezen de archiefbewaarpplaats van één van de deelnemers.
5. Met het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de bestuursorganen van de Omgevingsdienst Twente, voor zover deze niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarpplaats, is belast de archivaris welke afkomstig is van één van de deelnemers, bedoeld in het vierde lid.
6. De archivaris van de deelnemer, bedoeld in het vijfde lid, brengt tweemaal per jaar aan het dagelijks bestuur verslag uit over het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de bestuursorganen van de Omgevingsdienst Twente, die nog niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarpplaats.
7. Het dagelijks bestuur brengt tweemaal per jaar verslag uit aan het algemeen bestuur over de uitoefening van de aan hen opgedragen zorg voor de archiefbescheiden en de uitvoering van het archiefbeheer van de bestuursorganen van de Omgevingsdienst Twente.

Artikel 36 Geschillen

1. Een eventueel geschil tussen een deelnemer en de Omgevingsdienst Twente wordt door de ene partij schriftelijk voorgelegd aan de andere partij met het doel om gezamenlijk tot overeenstemming te komen.
2. Het algemeen bestuur kan ten behoeve van de beslechting van geschillen als bedoeld in het vorige lid een regeling vaststellen, onverminderd het bepaalde in artikel 136 van de Grondwet.
3. Indien zich zaken voordoen waarin de regeling niet voorziet, treft het algemeen bestuur de nodige voorzieningen. Het algemeen bestuur doet van deze voorzieningen onverwijld mededeling aan de deelnemers.

Hoofdstuk 10: Slotbepalingen

Artikel 37 Evaluatie

De werking van de regeling zal geëvalueerd worden indien het algemeen bestuur daartoe besluit. Het dagelijks bestuur zal dan een onderzoeksvorstel aan de deelnemers voorleggen.

Artikel 38 Looptijd

Deze regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 39 Bekendmaking

1. Gedeputeerde Staten zijn belast met de tijdige bekendmaking overeenkomstig artikel 52, eerste lid, aanhef en onder l, en artikel 26 van de wet.
2. Deze regeling treedt in werking de dag volgend op de dag van bekendmaking.

Artikel 40 Citeertitel

Deze regeling kan worden aangehaald als 'Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Twente'.

Toelichting

Toelichting op de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Twente

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze bepaling zijn verschillende begripsomschrijvingen opgenomen. Begrippen die op grond van onder meer de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), de Algemene wet bestuursrecht (Awb) of de Provinciewet reeds gelden, zijn niet opnieuw opgenomen. Om die reden worden termen als mandaat (art. 10:1 Awb) niet gedefinieerd, maar ook termen als algemeen bestuur, dagelijks bestuur en voorzitter niet (art. 52 lid 1 jo. art. 12 lid 1 e.v. Wgr). De fysieke leefomgeving wordt in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht omschreven als : “een breed begrip dat ziet op alle fysieke waarden in de leefomgeving, zoals milieu, natuur, landschappelijke of cultuurhistorische waarden”.

Artikel 2 Instelling

Bij de gemeenschappelijke regeling wordt een openbaar lichaam ingesteld (lid 1), overeenkomstig artikel 52 lid 1 en art. 8 lid 1 Wgr. Dit openbaar lichaam bezit rechtspersoonlijkheid (art. 52 lid 1 jo. art. 8 lid 1 Wgr jo. art. 2:1 lid 2 BW). Dat betekent dat de Omgevingsdienst Twente in eigen naam rechtshandelingen kan verrichten, bijvoorbeeld het aangaan van contracten.

Het openbaar lichaam heet Omgevingsdienst Twente (lid 1).

De gemeenschappelijke regeling moet bepalen waar het openbaar lichaam wordt gevestigd (art. 52 lid 1 jo. art. 10 lid 3 Wgr). De ratio hiervan is dat deze plaatsnaam bepalend is voor de competentie van de Rechtbank bij beroepschriften die worden ingediend tegen de Omgevingsdienst Twente.

Artikel 3 Belang

Een gemeenschappelijke regeling wordt altijd getroffen ter behartiging van een of meer belangen van de deelnemende gemeente- of provinciebesturen (art. 51 lid 1 Wgr). Deze belangen moeten in de gemeenschappelijke regeling worden opgenomen (art. 52 lid 1 jo. art. 10 lid 1 Wgr). Artikel 3 voorziet in deze verplichting. Het belang ziet op de fysieke leefomgeving en is gekoppeld aan de relevante wet- regelgeving in dit domein. Hierbij wordt met name bedoeld op de Omgevingswet.

Artikel 4 Taken voor alle deelnemers

De taken voor alle deelnemers bestaan uit het wettelijk verplichte standaardpakket en andere taken die voor alle deelnemers worden uitgevoerd. Het standaardpakket is gedefinieerd onder de algemene begripsomschrijvingen en sluit aan bij de definiëring in het Omgevingsbesluit. Daarnaast behoren de zogenoemde variant 4 taken (waartoe de extra milieutaken behoren) tot het standaardpakket.

Artikel 5 en 6 Facultatieve taken voor deelnemers

De facultatieve taken zijn optionele taken die door de individuele deelnemers kunnen worden afgenomen, onderverdeeld in twee categorieën (structurele en tijdelijke taken). Door ook het facultatieve pakket op te nemen in de regeling, kan gekozen worden voor een breder takenpakket voor de Omgevingsdienst Twente. Daarbij zijn twee mogelijkheden. Artikel 5 regelt de mogelijkheid om structurele facultatieve taken af te

nemen als individuele deelnemer. Dit ligt voor de hand indien het de wens is om structureel taken door de Omgevingsdienst te laten uitvoeren.

Artikel 6 voorziet in de mogelijkheid om facultatieve taken af te nemen op basis van een overeenkomst. Voor dit facultatieve pakket ten behoeve van individuele deelnemers geldt, dat deze alleen kunnen worden uitgevoerd als deze aanvullend zijn. Dat betekent dat deze de taken uit het standaardpakket niet mogen verdringen en dat tenminste een kostendekkend tarief in rekening wordt gebracht. Het doel is dat andere deelnemers noch organisatorisch noch financieel nadeel ondervinden van de uitvoering van de facultatieve taken door de Omgevingsdienst Twente. Het dagelijks bestuur kan besluiten dat bepaalde facultatieve taken bij overeenkomst kunnen worden uitgevoerd. Dit zal doorgaans op verzoek van een deelnemer zijn. Als zo'n besluit eenmaal is genomen, dan kunnen ook andere deelnemers een overeenkomst voor dezelfde diensten afnemen.

Artikel 7 Facultatieve taken voor derden

De Omgevingsdienst Twente kan in voorkomende gevallen ook werkzaamheden voor derden verrichten. Deze mogelijkheid is beperkt tot publiekrechtelijke organisaties die niet deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling. Er kunnen dus geen taken worden uitgevoerd voor privaatrechtelijke organisaties. Ook hier geldt dat deze werkzaamheden de taken uit het standaardpakket niet mogen verdringen en dat er een kostendekkend tarief in rekening moet worden gebracht.

Bij het uitvoeren van taken voor derden moet rekening worden gehouden met het geldende aanbestedingsregime (landelijk en Europees). Vanzelfsprekend geldt dit ook voor andere regelgeving, zoals de Wet markt en overheid.

Artikel 8 Overige bepalingen taken

Het algemeen bestuur stelt de algemene voorwaarden vast voor de dienstverlening aan deelnemers en derden (lid 1). Deze algemene voorwaarden regelen de belangrijkste afspraken omtrent de taakuitvoering door de Omgevingsdienst Twente en de verplichtingen van de deelnemers.

Binnen de kaders van de algemene voorwaarden wordt met iedere deelnemer afzonderlijk een dienstverleningsovereenkomst gesloten. Per jaar wordt de overeenkomst geconcretiseerd in een uitvoeringsprogramma voor de betreffende deelnemers.

De algemene voorwaarden binden deelnemers en derden overigens pas op het moment dat dit in het betreffende uitvoeringsprogramma van toepassing is verklaard (zoals dat altijd geldt voor algemene voorwaarden).

Artikel 9 Bevoegdheden

Een gemeenschappelijke regeling moet bepalen welke bevoegdheden bij het aangaan worden overgedragen door de deelnemers (art. 52 lid 1 jo. art. 10 lid 2 Wgr). In de Wet VTH is het uitgangspunt dat de colleges respectievelijk gedeputeerde staten bevoegd gezag blijven. Daarmee is het overdragen van bevoegdheden in de vorm van delegatie uitgesloten. Om die reden kan mandaat worden verleend aan de directeur/secretaris om de benoemde taken te kunnen uitoefenen. Dit kan in een apart mandaatbesluit geregeld worden. In dat geval blijft de bevoegdheid bij de deelnemers zelf berusten en neemt de directeur/secretaris de besluiten in naam van de deelnemer(s). Het is vanuit een efficiënte bedrijfsvoering wenselijk dat de deelnemers hun mandaatbesluiten zoveel mogelijk

identiek laten zijn, maar het is uiteindelijk aan de deelnemers zelf welk mandaat zij verstrekken en onder welke voorwaarden. Voor zover een college geen mandaat heeft verleend zoals bedoeld in het tweede lid, eindigt het werk van de Omgevingsdienst Twente met een advies of een concept-beschikking aan het desbetreffende college.

Artikel 10 Samenstelling algemeen bestuur

Het algemeen bestuur staat aan het hoofd van het openbaar lichaam (lid 1; art. 12 lid 3 Wgr), is eindverantwoordelijk voor alles wat er binnen het openbaar lichaam gebeurt en legt hierover verantwoording af aan de deelnemers. Omdat de Omgevingsdienst Twente een collegeregeling is, bestaat het bestuur uit leden van de colleges en gedeputeerde staten. Volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen mag in de gemeenschappelijke regeling zelf worden bepaald hoeveel leden iedere deelnemer mag aanwijzen. In deze regeling is gekozen voor een vertegenwoordiging van alle deelnemers in het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Twente met één lid. Deze worden aangewezen door de colleges. Er kan een vacature ontstaan doordat een lid ontslag neemt of van rechtswege ophoudt lid te zijn (zie Wgr artikel 52 lid 1). Ingeval een vacature ontstaat, wijst het college van de betrokken deelnemer zo spoedig mogelijk een nieuw lid aan.

Artikel 11 Incompatibiliteiten algemeen bestuur.

In de Wet gemeenschappelijke regelingen is een aantal functies en activiteiten genoemd die onverenigbaar zijn met het lidmaatschap van het bestuur. In aanvulling hierop is bepaald dat iemand die werkzaam is onder verantwoordelijkheid van een van de deelnemers geen deel kan uitmaken van het bestuur. Dit geldt zowel voor personeel werkzaam voor de gemeenten en de provincie als voor de Omgevingsdienst Twente. Het betreft hier bijvoorbeeld de situatie dat een lid van het algemeen bestuur als collegelid een parttime baan heeft en voor zijn overige werkzame tijd een aanstelling heeft bij een andere Twentse gemeente of de provincie Overijssel.

Artikel 12 Stemverdeling en besluitvorming algemeen bestuur

In een gemeenschappelijke regeling kan de stemverhouding vrij ingevuld worden, met dien verstande, gelet op artikel 14, lid 3 Wgr, dat het dagelijks bestuur via bepaalde stemverhoudingen niet de meerderheid van het algemeen bestuur mag uitmaken.

In deze wordt regeling gekozen voor het beginsel van 'one man, one vote'. De besluiten worden genomen met een gewone meerderheid, tenzij in de regeling anders is bepaald (tweede lid). In het derde lid worden de uitzonderingssituaties genoemd waarin met een drie-vierde meerderheid wordt beslist. In deze lijst van besluiten staat overigens ook een aantal besluiten waarvoor de wettelijke voorhangprocedure verplicht is (toestemming raden en Staten). In die gevallen gaat het om de bevoegdheid tot het vaststellen van een ontwerpbesluit, als ook de wettelijke zienswijzeprocedure omtrent het aangaan/wijzigen van een regeling. Dit zal vervolgens aan alle deelnemers worden aangeboden. Dit geldt ook voor het ontwerpbesluit tot wijziging van de regeling. Hiervoor wordt in de regeling unanimité vereist (vierde lid).

Artikel 13 Bevoegdheden algemeen bestuur

Uitgangspunt is artikel 57 Wgr volgens welke de bevoegdheden berusten bij het algemeen bestuur tenzij bij wet of in de gemeenschappelijke regeling anders is bepaald. Het algemeen bestuur is volgens de wet in elk geval bevoegd tot het toezicht op het financiële beheer van de Omgevingsdienst Twente en het vaststellen van de begroting (swijziging) en de jaarstukken.

Verder is vermeld de bevoegdheid van het algemeen bestuur om beleidsplannen voor de Omgevingsdienst vast te stellen. Het Omgevingsbesluit draagt de deelnemers op om in het algemeen bestuur te komen tot een uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid voor het standaardpakket.

Verder is bepaald dat het algemeen bestuur bevoegd is tot het vaststellen van uitvoeringsregels. Het gaat hier om beleidsregels en regels omtrent de uit de wet voortvloeiende bevoegdheden, zoals het verrichten van privaatrechtelijke rechtshandelingen.

Artikel 14 Commissies

Het Algemeen Bestuur kan meerdere soorten commissies instellen: (1) een adviescommissie (artikel 24 Wgr), (2) een regionale raadsadviescommissie en (3) een bestuurscommissie (artikel 52 eerste lid jo 25 Wgr). Een adviescommissie is een (tijdelijke) commissie die adviseert over onderwerpen waarvoor zij is opgericht. Aan de oprichting hiervan zijn verder geen formele vereisten verbonden.

Een regionale raadsadviescommissie kan ingesteld worden op verzoek van gemeenteraden. Hiervoor is het niet noodzakelijk een kapstokbepaling in de regeling op te nemen. De raadsadviescommissie kan alleen bij een openbaar lichaam ingezet worden. Instelling geschiedt door het algemeen bestuur op verzoek van betrokken raden.

Vervolgens moeten alle raden instemmen met de instelling van een raadsadviescommissie. Als daarvan sprake is, is het algemeen bestuur verplicht om over te gaan tot instelling daarvan. Het kiezen van de leden is vervolgens weer een bevoegdheid die toekomt aan de raden. Alleen raadsleden kunnen lid zijn van de raadsadviescommissie.

De raadsadviescommissie heeft als doel om raden met elkaar te laten overleggen, bijvoorbeeld over gezamenlijke zienswijzen. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling om de rol van raden over te nemen of om tot besluitvorming te komen. Wel kan de raadsadviescommissie advies geven aan raden, maar ook aan het algemeen bestuur. Verder kan de commissie een voorbereidende rol hebben in de beleidscyclus. De commissie kan formeel niet voor meer dan één samenwerkingsverband werken. Aan bestuurscommissies kunnen een aantal bevoegdheden worden overgedragen die de commissie dan uitvoert in plaats van het algemeen bestuur. Een bestuurscommissie kan alleen worden ingesteld indien de gemeenschappelijke regeling in deze mogelijkheid voorziet. Door artikel 16 wordt aan dit vereiste voldaan. Het instellen van een bestuurscommissie voor het behartigen van bepaalde belangen mag - gelet op artikel 52, jo. artikel 25 Wgr - alleen plaatsvinden na verkregen toestemming van de raden/staten.

Artikel 15 Samenstelling dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur wordt gekozen door en uit het algemeen bestuur en moet op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen bestaan uit de voorzitter en ten minste twee andere leden (art. 52 lid 1 jo. art. 14 lid 1 Wgr). Bij Omgevingsdienst Twente bestaat het dagelijks bestuur bij de start uit de voorzitter en vier andere leden (lid 1). Het lidmaatschap van het dagelijks bestuur eindigt volgens artikel 13, lid 2 in samenhang met lid 6, Wgr van rechtswege zodra het lid, dat immers tevens lid is van het algemeen bestuur, geen lid meer is van het algemeen bestuur. Daarnaast kan wegens een vertrouwensbreuk ontslag plaatsvinden door het algemeen bestuur of kan een lid zelf zijn ontslag indienen. In al die gevallen moet het algemeen bestuur uiterlijk na acht weken een nieuw lid voor het dagelijks bestuur aanwijzen, tenzij het opvallen gepaard gaat met het opvallen van een plaats in het algemeen bestuur. Dan wordt gewacht tot die plaats is bezet.

Artikel 16 Werkwijze vergaderingen dagelijks bestuur

De werkwijze rond de vergaderingen van het dagelijks bestuur is vrij invulbaar. Het uitgangspunt is collegiaal bestuur, maar het is wel mogelijk om een portefeuilleverdeling vast te stellen en hiertoe elkaar een machtiging te verlenen. Elke portefeuillehouder blijft dan wel namens het dagelijks bestuur handelen. De besluitvorming vindt plaats bij gewone meerderheid van stemmen.

Het dagelijks bestuur vergadert achter gesloten deuren, tenzij anders wordt besloten. De verdere uitwerking van de werkwijze rond de vergaderingen vindt plaats in het reglement van orde.

Artikel 17 Klachtenregeling

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken van de Omgevingsdienst Twente. Op grond van de wet zijn aan het dagelijks bestuur de meer beheersmatige en uitvoerende bevoegdheden toebedeeld (zie artikel 57 van de wet). In de regeling wordt deze opsomming niet nogmaals herhaald. Daarnaast bereidt het dagelijks bestuur beslissingen van het algemeen bestuur voor en voert het de beslissingen van het algemeen bestuur uit.

Het dagelijks bestuur is ook bevoegd tot het opstellen van een klachtenregeling. Deze bevoegdheid behoort niet tot de wettelijke opsomming in de Wgr (art 57 van de wet). Om die reden is er specifiek voor gekozen om het artikel te wijzigen naar klachtenregeling.

Artikel 18 Voorzitter

Ingevolge artikel 12 Wgr is de voorzitter een afzonderlijk bestuursorgaan en is hij tevens voorzitter van het algemeen en het dagelijks bestuur. Volgens artikel 13 lid 9 Wgr wordt de voorzitter door en uit het algemeen bestuur aangewezen.

Artikelen 19 tot en met 21

In de artikelen 19 tot en met 21 zijn de verschillende verantwoordingslijnen en verplichtingen tot het verstrekken van gevraagde inlichtingen verwoord. In de artikelen is specifiek aandacht voor de wettelijk verplichte actieve informatieplicht richting raden en provinciale staten. Dit komt omdat de wet gemeenschappelijke regeling formeel niet deze inlichtingenplicht geeft.

Artikel 22 Zienswijzen

Met dit artikel wordt voldaan aan de wettelijke verplichtingen van artikel 10 lid 5 en lid 6 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

De Omgevingsdienst Twente is een uitvoeringsorganisatie. De dienst neemt geen besluiten over verordenende bevoegdheden. De verantwoordelijkheid hiervoor blijft bij elke deelnemer liggen. Om die reden is in de basis ervoor gekozen om besluiten, anders dan wanneer dit wettelijk verplicht al geldt (denk aan ontwerpbegroting en wijziging gemeenschappelijke regeling) niet aan zienswijzen te onderwerpen.

Echter, ook bij de Omgevingsdienst Twente kan het voorkomen dat er grote koerswijzigingen plaatsvinden en dan wordt er wel aan beleidsvoorbereiding gedaan. In dat geval kan het algemeen bestuur alsnog beslissen om de raden en provinciale staten om zienswijzen te vragen. Het algemeen bestuur moet dit doen wanneer tenminste vier vertegenwoordigende organen hier gezamenlijk om verzoeken. In beide gevallen mag het algemeen bestuur niet beslissen dan voordat de raden en provinciale staten in de gelegenheid zijn gesteld om hun zienswijzen naar voren te brengen bij het dagelijks bestuur. De raden en provinciale staten hebben daar 8 weken de tijd voor. Slechts in spoedeisende gevallen kan het algemeen bestuur afzien van de zienswijzeprocedure. Het algemeen bestuur moet dit besluit dan expliciet motiveren aan de gemeenteraden.

Het dagelijks bestuur is verplicht schriftelijk en gemotiveerd op de zienswijzen van de raden te reageren en daarbij aan te geven welke conclusie aan de zienswijze wordt verbonden. Het dagelijks bestuur moet deze reactie aan de raden zenden vóórdat het algemeen bestuur tot besluitvorming overgaat. Via deze wijze kunnen de raden, indien gewenst, hun opvattingen nog meegeven aan hun leden in het algemeen bestuur.

Artikel 23 Participatie

Met dit artikel wordt voldaan aan de wettelijke verplichtingen van artikel 10 lid 7 en 8 van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Omdat het algemeen bestuur nagenoeg geen formele besluiten neemt, zijn er geen besluiten die verplicht aan een participatietraject worden onderworpen, anders dan wanneer dit wettelijk verplicht natuurlijk al geldt. Het staat inwoners en belanghebbenden altijd vrij om via de gemeenteraden (resp. provinciale staten) of andere gemeentelijke (resp. provinciale) kanalen in te spreken.

Ook hier geldt; gaat het om ingrijpende besluiten, dan kan het dagelijks bestuur alsnog beslissen een participatietraject in te zetten. Het dagelijks bestuur regelt daarbij zelf de procedure van dit traject, waarbij in elk geval ingezetenen en belanghebbenden bij het besluit in de gelegenheid moeten worden gesteld inspraak te leveren. Er moet dus een zorgvuldige afweging worden gemaakt van de te betrekken partijen en ingezetenen, zodat deze representatief is voor de gehele groep van belanghebbenden dan wel inwoners. Daarnaast moet een zorgvuldige keuze worden gemaakt tussen het doel van de participatie: is dat louter tijdig informeren, input ophalen, beraadslagen enz.

Het dagelijks bestuur informeert de colleges van burgemeester en wethouders en het algemeen bestuur over zijn voornemen tot het volgen van een eigen participatietraject. De colleges én het dagelijks bestuur maken op de in de organisaties gebruikelijke wijze

bekend dat er een eigen participatietraject wordt gevolgd. Aanvullende communicatie (via kranten, huis-aan-huisbladen, website e.d.) kan natuurlijk ook altijd worden ingezet.

Artikel 24 Directeur/secretaris

Het dagelijks bestuur is bevoegd de directeur te benoemen. Deze is belast met de dagelijkse leiding. De directeur vervult zijn taken op basis van het mandaat dat hij van de deelnemers heeft gekregen. Daarnaast vervult de directeur de rol van secretaris van de Omgevingsdienst Twente die het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur bijstaat.

Artikel 25 Begroting en bijdrageverordening

In artikel 25 is bepaald dat het algemeen bestuur nadere regels kan stellen met betrekking tot de door de deelnemers te betalen bijdragen: de Bijdrageverordening. Voor het standaardpakket als bedoeld in artikel 4 wordt de bijdrage van de deelnemer opgenomen in de begroting.

Artikel 26 Garantie bepaling en aangaan van geldleningen

Deze bepaling voorziet er in dat de gemeenschappelijke regeling altijd over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te voldoen. Deze garantie wordt onder meer geëist door de Bank Nederlandse Gemeenten. De deelnemers zijn verplicht hieraan medewerking te verlenen, anders kan de financieel toezichthouder ingrijpen. Zie Circulaire van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 8 juli 1999, kenmerk FO99/U5911.

Artikel 27

Bij de inrichting van de interne planning en controlecyclus moet rekening worden gehouden met de bepalingen over de begroting en de jaarrekening uit de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Deze bevat enkele dwingende procedures en termijnen over de begrotingscyclus van de regeling. Het doel hiervan is om de invloed van de gemeenteraden en provinciale staten op de gemeenschappelijke regelingen te borgen. De kern van deze bepalingen is dat de raden en staten steeds in een vroegtijdig stadium rekening kunnen houden met de beleidsvoornemens van de GR en de verwachte hoogte van de bijdrage aan de GR voor het volgende jaar. De wettelijke termijnen hebben tot gevolg dat door de gemeenschappelijke regeling al heel vroeg in het kalenderjaar een aanzet moet worden gemaakt voor de begroting voor het volgende jaar.

De wettelijke begrotingscyclus van een gemeenschappelijke regeling ziet er als volgt uit:

- a. Het (dagelijks) bestuur dient vóór 30 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders ter kennisname aan de raden/staten van de deelnemers sturen (artikel 58b).
- b. De (voorlopige) jaarrekening met het verslag van de accountant, moet vóór 30 april worden aangeboden aan de raden/staten (artikel 58b).
- c. De ontwerpbegroting wordt twaalf weken voordat deze ter vaststelling aan het algemeen bestuur wordt toegezonden, toegezonden aan de raden/staten (artikel 59 eerste lid). De raden/staten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijzen hierover naar voren brengen (artikel 59 derde lid).

- Het dagelijks bestuur voegt deze commentaren bij de ontwerpbegroting zoals die aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
- d. Het dagelijks bestuur stuurt de jaarrekening binnen twee weken na vaststelling, doch uiterlijk vóór 15 juli aan de Minister van BZK (artikel 58 vierde lid).
 - e. Het algemeen bestuur stelt de begroting uiterlijk 31 juli vast.
 - f. Het dagelijks bestuur stuurt de vastgestelde begroting van de gemeenschappelijke regeling binnen twee weken na vaststelling, doch vóór 15 september, toe aan de Minister van BZK (artikel 58 tweede lid).
 - g. Nadat de begroting is vastgesteld, zendt het algemeen bestuur zo nodig de begroting aan de raden van de deelnemende raden/staten, zodat zij kunnen zien wat er met hun zienswijzen is gebeurd en zodat zij deze zienswijzen waar nodig kenbaar kunnen maken bij BZK (artikel 59 vierde lid). Wanneer tegen de ontwerpbegroting geen zienswijzen zijn ingediend en de ontwerpbegroting derhalve ongewijzigd wordt vastgesteld, dan is het niet nodig om deze opnieuw aan de raden/staten te zenden.

Artikelen 28 tot en met 34

De deelnemers zijn wettelijk verplicht samen te werken in een gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam. Toetreding en uittreding zijn dan ook alleen mogelijk wanneer bij algemene maatregel van bestuur de indeling van de OD-regio zoals die is opgenomen in de bijlage bij artikel 8 Wet op de veiligheidsregio's (Wvr) wordt gewijzigd. In die gevallen wordt geregeld hoe toe- of uitgetreden kan worden. Opheffing van de gemeenschappelijke regeling is, gelet op het verplichte karakter, evenmin mogelijk.

De Wgr bepaalt echter dat regelingen die voor onbepaalde tijd worden aangegaan bepalingen (moeten) inhouden over de wijziging, toetreding en uittreding van deelnemers (artikel 9 Wgr). De bepalingen uit hoofdstuk 8 zien op deze verplichting.

Artikel 28 Wijziging

Voor het wijzigingen van de regeling moet verplicht een voorhangprocedure worden doorlopen bij de raden respectievelijk de staten. Dit bestaat uit zowel de verplichte zienswijzen procedure over het gewijzigde ontwerp, als ook de benodigde toestemming voor het definitief wijzigen van de regeling. Voor het wijzigen van de regeling is unanimité vereist (zie artikel 14 derde lid).

Artikel 29 Toetreding

Toetreding geschiedt door een besluit van het toetredende bestuursorgaan en de deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling (art. 51 lid 3 jo lid 1 Wgr). Hiervoor is wel toestemming van de raad respectievelijk Provinciale Staten nodig (art. 51 lid 3 jo. lid 2 Wgr). Het algemeen bestuur bepaalt wanneer de toetreding ingaat (lid 2). Het algemeen bestuur stelt een toetredingsvergoeding vast. Dit is een extra financiële bijdrage die gevraagd wordt van deelnemers die op een later moment toetreden. Van hen wordt een weerstandsbijdrage gevraagd, waarvan de hoogte bepaald wordt door hun procentuele aandeel in de totale financiële bijdrage van alle deelnemers, gerelateerd aan de stand van het weerstandsvermogen per 1 januari van het jaar waarin toetreding plaats vindt. De ratio

hierachter is dat de huidige deelnemers dit weerstandsvermogen samen gevormd hebben als buffer voor toekomstige risico's binnen de Omgevingsdienst Twente en het reëel is dat later toetredende deelnemers hierin ook bijdragen. Toetreding is alleen mogelijk wanneer bij algemene maatregel van bestuur de indeling van de OD-regio zoals die is opgenomen in de bijlage bij artikel 8 Wvr wordt gewijzigd.

Artikel 30 Uittreding en artikel 31 Procedure en inhoud van het uittredingsplan

Een deelnemer kan na verkregen toestemming van de raad dan wel de provinciale staten besluiten uit te treden (art. 51 lid 3 jo lid 1 Wgr). Dit artikel ziet op het regelen van de financiële gevolgen hiervan voor de Omgevingsdienst Twente.

Voortaan moet in elke gemeenschappelijke regeling uitdrukkelijk bepaald worden hoe de gevolgen van uittreding worden geregeld. Dit betekent dat in ieder geval de volgende onderwerpen geregeld moeten zijn:

- besluitvorming rondom wijziging, opheffing, toetreding en gevolgen van uittreding vindt plaats door deelnemende bestuursorganen. Het bestuur van de Omgevingsdienst heeft daarin formeel geen rol;
- de voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden;
- de gevolgen voor het vermogen van de Omgevingsdienst door uittreding, en
- de gevolgen voor het vermogen van deelnemende gemeenten/provincie door uittreding.

In deze artikelen wordt gehoor gegeven aan bovenstaande opsomming en verplichting

Artikel 32 Beëindiging structurele facultatieve taken

Het beëindigen van het aantal facultatieve taken kan voor de Omgevingsdienst Twente leiden tot desintegratiekosten. Artikel 32 ziet op de financiële afwikkeling hiervan. Hier is het uitgangspunt dat de desintegratiekosten ten laste komen van de deelnemer die zijn pakket beëindigt. De regels over uittreding zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 34 Opheffing en liquidatie

Het algemeen bestuur stelt, in geval van opheffing, een liquidatieplan vast en hoort daartoe de raden en staten (lid 2). Het liquidatieplan bevat tenminste de gevolgen van de opheffing bij zowel een batig als negatief saldo (lid 3). Het liquidatieplan bevat tevens een sociaal plan en de personele gevolgen (lid 4). De ondernemingsraad wordt daarbij betrokken.

Artikel 35 Archief

In de nabije toekomst treedt naar verwachting de nieuwe Archiefwet in werking. Waar mogelijk is geprobeerd om hiermee rekening te houden.

Bij het archiveren is het van belang om twee processen te onderscheiden:

- het archiveren van documenten die namens de deelnemers worden opgesteld/vastgesteld, en
- het archiveren van 'eigen' documenten (immers de dienst is ook een organisatie).

In het artikel is het bestuur van de Omgevingsdienst als verantwoordelijk overheidsorgaan aangewezen. Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor archivering van documenten

en stelt ook voorschriften vast voor de wijze waarop archiefbescheiden van de bestuursorganen van de dienst beheerd worden, indien deze niet naar de archiefbewaarpplaats zijn overgebracht.

Artikel 37 Evaluatie

In dit artikel is de keuze voor evalueren voorbehouden aan het algemeen bestuur. Indien een raad (resp. provinciale staten) behoefte heeft aan evaluatie, dan staat het de raad vrij om een rekenkameronderzoek uit te voeren. Ook staat het de raad vrij om zelf een externe in te huren. Deze instrumenten kan een raad, - los van deze evaluatiebepaling – zelf inzetten.

Huidig info	artikel	lid	sub	Huidige tekst	Nieuw info	artikel	lid	sub	Nieuwe tekst	Toelichting
Hoofdstuk 1: Algemene bepalingen					Hoofdstuk 1: Algemene bepalingen					
Begripsbepalingen	1.			In deze gemeenschappelijke regeling wordt verstaan onder: a. basistakenpakket: de taken, zoals beschreven in het (toekomstige) Besluit tot wijziging van het Besluit omgevingsrecht (verbetering vergunningverlening, toezicht en handhaving) of zoals dat zal komen te luiden; b. colleges: de aan deze gemeenschappelijke regeling deelnemende colleges van burgemeester en wethouders en het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel; c. deelnemende gemeente/provincie: de gemeente in de provincie van de deelnemer; d. deelnemers: de aan deze regeling deelnemende colleges; e. directeur/secretaris: de functionaris bedoeld in artikel 25; f. facultatieve taken; andere taken dan de taken uit het basistakenpakket; g. fysieke leefomgeving: de fysieke leefomgeving, zoals dit begrip wordt gebruikt in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht h. Omgevingsdienst Twente: het openbaar lichaam als bedoeld in artikel 2 van deze regeling; i. Staten: Provinciale Staten van Overijssel; j. raden: de raden van de aan deze gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten; k. regeling: deze gemeenschappelijke regeling; l. vertegenwoordigende organen: de raden van de deelnemende gemeenten respectievelijk Provinciale Staten van Overijssel; m. vth-taken: taken v.w.b. vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van het omgevingsrecht; n. wet: de Wet gemeenschappelijke regelingen.	Begripsbepalingen	1.			In deze gemeenschappelijke regeling wordt verstaan onder: a. standaardpakket: zowel de basistaken, zoals bedoeld in artikel 13.12 van het Omgevingsbesluit, als ook de variant 4 taken; b. colleges: de aan deze gemeenschappelijke regeling deelnemende colleges van burgemeester en wethouders onderscheidenlijk gedeputeerde staten van de deelnemers als bedoeld in artikel 1, onder sub c, van de regeling; c. deelnemers: het college van gedeputeerde staten van de provincie Overijssel en de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden; d. directeur/secretaris: de functionaris bedoeld in artikel 24 van de regeling; e. facultatieve taken; de taken als bedoeld in artikel 6 en 7 van de regeling. Facultatieve taken kunnen worden onderverdeeld in: -structurele taken voor deelnemers, -en tijdelijke taken voor derden f. fysieke leefomgeving: de fysieke leefomgeving, zoals bedoeld in artikel 1.2 van de Omgevingswet; g. gelijk speelveld: het stellen van gelijke eisen en normen bij de verlening van vergunningen, het verrichten van toezicht en het uitvoeren van handhavingsacties; h. Omgevingsdienst Twente: het openbaar lichaam als bedoeld in artikel 2 van deze regeling; i. regeling: deze gemeenschappelijke regeling; j. uitvoeringsprogramma: het programma dat elke deelnemer jaarlijks met de Omgevingsdienst Twente overeenkomt, waarin partijen aanvullende specifieke wensen, ambities en afspraken met elkaar overeenkomen; k. vertegenwoordigende organen: Provinciale staten van de provincie Overijssel en de gemeenteraden van de gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden; l. vth-taken: taken v.w.b. vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van het omgevingsrecht, en m. wet: de Wet gemeenschappelijke regelingen.	De Omgevingsdienst Twente werkt met een standaardpakket. In dat standaardpakket zitten de wettelijk verplichte basistaken, zoals omschreven in artikel 13:12 van het Omgevingsbesluit, als ook de zogenaamde variant 4 taken. tot deze variant 4 taken behoren onder meer de extra milieutaken. Elke deelnemer neemt het standaardpakket af. De definitief 'deelnemende gemeente/provincie' is komen te vervallen, omdat deelnemers ook al gedefinieerd is. Beide begrippen kennen dezelfde definitie. Daarnaast zijn de colleges deelnemer aan de regeling. Voor de volledigheid zijn alle deelnemers uitgeschreven. Alle overige taken zijn facultatief. In de praktijk wordt met plustaken bedoelt facultatieve taken. De facultatieve taken vallen uiteen in twee categorieën, namelijk: structureel (artikel 5) en tijdelijk (artikel 6). Voor de volledigheid wordt verwezen naar het juiste artikel van de Omgevingswet. De voormalige definities 'Staten' en 'raden' zijn verwerkt in deze definitie.
Instelling	2.	1.		Er is een openbaar lichaam als bedoeld in artikel 8, lid 1 van de wet, genaamd Omgevingsdienst Twente.	Instelling	2.	1.		Er is een openbaar lichaam genaamd Omgevingsdienst Twente.	Verwijzen naar de wet is niet nodig en is komen te vervallen. Mocht de wet dan nogmaals wijzigen, dan is het niet nodig om de regeling op dit punt te wijzigen.
		2.		Het openbaar lichaam is gevestigd in Almelo.			2.		De Omgevingsdienst Twente is gevestigd in Almelo.	Het openbaar lichaam is gedefinieerd als Omgevingsdienst Twente. In de gehele regeling is dit consequent doorgevoerd.
Belang	3.	1.		De Omgevingsdienst Twente is ingesteld ter behartiging van de individuele en gezamenlijke belangen van de deelnemers op het gebied van: a. het voorbereiden van beschikkingen, b. het toezicht op de naleving van de milieuvoorschriften, neergelegd in wet- en regelgeving en in beschikkingen en c. aanvullende taken en bevoegdheden welke door het bevoegd gezag aan de Omgevingsdienst Twente zijn gemandateerd.	Belang	3.	1.		De Omgevingsdienst Twente is ingesteld ter behartiging van de individuele en gezamenlijke belangen van de deelnemers op het gebied van: a. het voorbereiden van beschikkingen; b. het toezicht op de naleving van de milieuvoorschriften, neergelegd in wet- en regelgeving en in beschikkingen, en c. aanvullende taken en bevoegdheden welke door het bevoegd gezag aan de Omgevingsdienst Twente zijn gemandateerd.	Dit artikel is alleen redactioneel gewijzigd. Er hebben geen inhoudelijke wijzigingen plaatsgevonden.
		2.		De Omgevingsdienst Twente draagt zorg voor een organisatie ter behartiging van de in het eerste lid genoemde belangen en richt zich daarbij op: a. bieden van een structuur waarin de deelnemers voldoen aan de wettelijke eisen van kwaliteit, effectiviteit en robuustheid en organisatie voor de uitvoering van hun vth-taken; b. adviezen aan en uitvoering voor de deelnemers ten behoeve van hun vth-taken;			2.		De Omgevingsdienst Twente draagt zorg voor een organisatie ter behartiging van de in het eerste lid genoemde belangen en richt zich daarbij op: a. het bieden van een structuur waarin de deelnemers voldoen aan de wettelijke eisen van kwaliteit, effectiviteit en robuustheid en organisatie voor de uitvoering van hun vth-taken; b. de adviezen aan en uitvoering voor de deelnemers ten behoeve van hun vth-taken;	

		c. inzetten van kennis en kunde; d. realiseren van een centraal aanspreekpunt voor externe partners; e. het creëren van een zo gelijk mogelijk speelveld voor burgers en bedrijven in het werkgebied van de Omgevingsdienst Twente.			c. het inzetten van kennis en kunde; d. het realiseren van een centraal aanspreekpunt voor externe partners; e. het creëren van een gelijk speelveld voor burgers en bedrijven in het werkgebied van de Omgevingsdienst Twente.		
Hoofdstuk 2: Taken				Hoofdstuk 2: Taken			
Taken voor alle deelnemers	4.	De taken die de Omgevingsdienst Twente uitvoert voor alle deelnemers betreffen de taken zoals deze zijn of worden opgenomen in het basistakenpakket en andere taken voor zo ver door alle deelnemers is besloten dat deze door de Omgevingsdienst Twente voor de deelnemers worden uitgevoerd.		Taken voor alle deelnemers	4	De taken die de Omgevingsdienst Twente uitvoert voor alle deelnemers zijn: -de taken zoals deze zijn of worden opgenomen in het standaardpakket, en -andere taken voor zo ver door alle deelnemers is besloten dat deze door de Omgevingsdienst Twente voor de deelnemers worden uitgevoerd.	De definitie is standaardpakket. Dit is in de regeling consequent dogevoerd. Verder alleen redactionele wijzigingen.
Structurele facultatieve taken voor individuele deelnemers op basis van inbreng personeel	5.	1. Het algemeen bestuur kan op verzoek van een deelnemer besluiten ook andere taken dan vermeld in artikel 4 op het gebied van vergunningverlening, toezicht op en handhaving van het omgevingsrecht ten behoeve van en voor rekening van deze deelnemer te verrichten. 2. Deze dienstverlening wordt als structureel gezien indien deze op basis van inbreng van personeel plaatsvindt. 3. Het uitgangspunt voor de uitvoering van deze taken is het door de deelnemer vastgestelde beleid én inbreng en bekostiging op basis van de bijbehorende formatie, vermeerderd met een percentage voor overhead. Artikel 28 is van overeenkomstige toepassing.		Structurele facultatieve taken voor individuele deelnemers	5.	1. Het algemeen bestuur kan op verzoek van een deelnemer besluiten ook andere taken dan de vth-taken vermeld in artikel 4 te verrichten. 2. Deze dienstverlening wordt als structureel gezien als de kosten voor de uitvoering van deze taken structureel worden ingebracht in de meerjarenbegroting. 3. Het uitgangspunt voor de uitvoering van deze taken is het door de deelnemer vastgestelde beleid en bijbehorende bekostiging, vermeerderd met een percentage voor overhead. Artikel 25 is van overeenkomstige toepassing.	De wijze van facturering is gewijzigd. Het inbrengen van structurele facultatieve taken voor deelnemers gebeurt niet meer op basis van inbreng van personeel. Het artikel is hier inhoudelijk op aangepast. Verder hebben er enkele redactionele wijzigingen plaatsgevonden, zodat het ook conform eigen begrippenlijst is.
Facultatieve taken voor individuele deelnemers op basis van overeenkomst	6.	1. Het dagelijks bestuur kan met een deelnemer overeenkomen om andere taken dan vermeld onder artikel 4 ten behoeve van deelnemer te verrichten op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van het omgevingsrecht. 2. Het dagelijks bestuur kan alleen besluiten tot het uitvoeren van facultatieve taken zoals genoemd in lid 1 indien de uitvoering van deze taken aanvullend is op de uitvoering van de taken zoals genoemd in artikel 4. 3. Voor de facultatieve taken voor deelnemers wordt ten minste een kostendekkend tarief in rekening gebracht. Artikel 28 van deze regeling is van overeenkomstige toepassing.		Facultatieve taken voor individuele deelnemers op basis van overeenkomst	6.	1. Het dagelijks bestuur kan met een deelnemer overeenkomen om andere vth-taken dan vermeld in artikel 4 te verrichten. 2. Het dagelijks bestuur kan alleen besluiten tot het uitvoeren van facultatieve taken zoals genoemd in het eerste lid, indien de uitvoering van deze taken aanvullend is op de uitvoering van de taken zoals genoemd in artikel 4. 3. Voor de facultatieve taken voor deelnemers wordt ten minste een kostendekkend tarief in rekening gebracht. Artikel 25 is van overeenkomstige toepassing.	Artikel is conform eigen begrippenlijst aangepast. Verder enkele redactionele wijzigingen.
Facultatieve taken voor derden	7.	1. Het dagelijks bestuur kan met een andere publiekrechtelijke organisatie overeenkomen om werkzaamheden ten behoeve van die publiekrechtelijke organisaties te verrichten. 2. Het dagelijks bestuur kan daartoe alleen besluiten indien de uitvoering van taken aanvullend is op de uitvoering van de taken zoals genoemd in artikel 4. 3. Voor de facultatieve taken voor derden wordt tenminste een kostendekkend tarief in rekening gebracht. 4. De omvang van de facultatieve taken voor derden mag niet meer zijn dan toelaatbaar is op basis van de criteria voor inbesteding volgens het vigerende aanbestedingsregime.		Facultatieve taken voor derden	7.	1. Het dagelijks bestuur kan met een andere publiekrechtelijke organisatie overeenkomen om werkzaamheden ten behoeve van die publiekrechtelijke organisaties te verrichten. 2. Het dagelijks bestuur kan daartoe alleen besluiten indien de uitvoering van deze taken aanvullend is op de uitvoering van de taken zoals genoemd in artikel 4. 3. Voor de facultatieve taken voor derden wordt tenminste een kostendekkend tarief in rekening gebracht. 4. De omvang van de facultatieve taken voor derden mag niet meer zijn dan toelaatbaar is op basis van artikel 2.24b, eerste lid, aanhef en onder b, Aanbestedingswet 2012.	
Overige bepalingen taken	8.	1. Ter uitvoering en nadere invulling van de in artikel 4, 5, en 6 bedoelde taken, stelt het algemeen bestuur voor de duur van de gemeenschappelijke regeling de algemene voorwaarden van de Omgevingsdienst Twente vast, waarbij in elk geval worden geregeld: a. de voorwaarden voor de taakuitvoering van het basistakenpakket; b. de voorwaarden voor uitvoering van facultatieve taken; c. de aansprakelijkheid, verzekering en geschillen met betrekking tot de taakuitvoering; d. een regeling in geval sprake is van geschillen wegens het niet voldoen aan de door de deelnemers gestelde eisen.		Overige bepalingen taken	8.	1. Ter uitvoering en nadere invulling van de in artikel 4, 5, en 6 bedoelde taken, stelt het algemeen bestuur voor de duur van de gemeenschappelijke regeling de algemene voorwaarden van de Omgevingsdienst Twente vast, waarbij in elk geval worden geregeld: a. de voorwaarden voor de taakuitvoering van het standaardpakket; b. de voorwaarden voor uitvoering van facultatieve taken; c. de aansprakelijkheid, verzekering en geschillen met betrekking tot de taakuitvoering, en d. een regeling in geval het niet voldoen aan de door de deelnemers gestelde eisen.	Het artikel is conform de definitiebepalingen gewijzigd. Zie ook eerdere toelichting.

2.	Binnen de kaders van de algemene voorwaarden, bedoeld in lid 1, maakt de Omgevingsdienst Twente met alle deelnemers werkafspraken die voor elke deelnemer worden vastgelegd in een met de Omgevingsdienst te sluiten dienstverleningsovereenkomst. Per jaar wordt de dienstverleningsovereenkomst geconcretiseerd in een jaaropdracht.
3.	In het Jaarplan Omgevingsdienst Twente worden de omvang en het kwaliteitsniveau van de per deelnemer van de Omgevingsdienst Twente af te nemen taken vastgelegd. Per jaar kan de omvang van de door de deelnemers af te nemen facultatieve taken als bedoeld in artikel 6 onder bepaalde, in de dienstverleningsovereenkomst vastgelegde voorwaarden, worden gewijzigd. Artikel 36 is hierop van toepassing. Ook kunnen tussentijds aanvullende facultatieve taken worden overeengekomen.
4.	De dienstverleningsovereenkomsten en het jaarplan komen niet te vervallen door wijziging van deze regeling.
5.	Het eerste tot en met het vierde lid zijn van overeenkomstige toepassing op het verrichten van facultatieve taken voor derden zoals genoemd in artikel 7.

2.	Binnen de kaders van de algemene voorwaarden, bedoeld in het eerste lid, maakt de Omgevingsdienst Twente met alle deelnemers werkafspraken die voor elke deelnemer worden vastgelegd in een met de Omgevingsdienst te sluiten dienstverleningsovereenkomst. Per jaar wordt de dienstverleningsovereenkomst geconcretiseerd in een uitvoeringsprogramma.
3.	In het uitvoeringsprogramma worden de omvang en van de per deelnemer van de Omgevingsdienst Twente af te nemen taken vastgelegd. Het gaat dan om het kwaliteitsniveau met een afgesproken ondergrens, zoals in het vastgestelde beleid. Aanvullende kwaliteitsafspraken worden vastgelegd in de te sluiten dienstverleningsovereenkomst.
4.	Per jaar kan de omvang van de door de deelnemers af te nemen facultatieve taken als bedoeld in artikel 6 onder bepaalde, in de dienstverleningsovereenkomst vastgelegde voorwaarden, worden gewijzigd. Artikel 33 is hierop van toepassing. Ook kan de Omgevingsdienst Twente met een deelnemer gedurende het jaar overeenkomen dat ze facultatieve taken uitvoert die van tijdelijke aard zijn. De dienstverleningsovereenkomsten en het uitvoeringsprogramma komen niet te vervallen door wijziging van deze regeling.
5.	Het eerste tot en met het vierde lid zijn van overeenkomstige toepassing op het verrichten van facultatieve taken voor derden zoals genoemd in artikel 7.

oGelet op de verschillende taken, het standaardpakket en de facultatieve taken die verdeeld worden in twee categorieën, is het mogelijk dat de Omgevingsdienst gedurende het jaar tijdelijke taken uitvoert. Dit zijn geen structurele taken. Het uitvoeringsprogramma gaat uit van structurele taken. Het artikel is hierop aangepast.

Er wordt in de nieuwe versie verwezen naar artikel 33 dat gaat over de beëindiging van facultatieve taken op basis van overeenkomst.

Hoofdstuk 3: Bevoegdheden

Bevoegdheden	9.	1.	Aan het bestuur worden door de deelnemers geen bevoegdheden overgedragen.
		2.	Voor de uitvoering van zowel de basistaken als de facultatieve taken kan , zij het bij separaat besluit door de deelnemers, mandaat worden verleend aan de directeur/secretaris.

Hoofdstuk 3: Bevoegdheden

Bevoegdheden	9.	1.	De deelnemers dragen geen bevoegdheden over aan het bestuur van de Omgevingsdienst.
		2.	Voor de uitvoering van zowel de standaardtaken als de facultatieve taken wordt bij separaat besluit door de deelnemers, mandaat verleend aan de directeur/secretaris.

Het artikel is redactioneel gewijzigd en conform eigen begrippenlijst.

Ter info: Het algemeen bestuur vertegenwoordigt het belang van de deelnemers. Het dagelijks bestuur vertegenwoordigt het belang van de omgevingsdienst. Dit uit zich ook in de verantwoording. Het AB legt geen verantwoording af, maar wel als AB-lid wordt via verlengd lokaal bestuur (individueel) verantwoording afgelegd richting college/raad. Als DB-lid leg je geen verantwoording af aan het college/raad van de eigen gemeente.

Hoofdstuk 4: Het bestuur

Paragraaf 1: het algemeen bestuur

Samenstelling algemeen bestuur	10.	1.	De colleges wijzen uiterlijk binnen 3 maanden na aanvang van elke zittingsperiode van de raden of staten uit hun midden ieder één lid van het algemeen bestuur aan.
		2.	De colleges wijzen uit hun midden één plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur aan dat het door hen benoemde lid bij ontstentenis of verhindering vervangt.
		3.	Indien tussentijds de plaats van een (plaatsvervangend) lid vacant komt, wijst het college van de betrokken deelnemer binnen 8 weken een nieuw (plaatsvervangend) lid aan.
		4.	Onverminderd het bepaalde in artikel 13 van de wet eindigt het (plaatsvervangend) lidmaatschap van het algemeen bestuur op de dag aangegeven in artikel C4 van de Kieswet. Aftredende leden blijven hun functie waarnemen totdat opnieuw in de benoeming is voorzien, tenzij betrokkene geen zitting meer heeft in het college.
		5.	Het (plaatsvervangend) lidmaatschap eindigt eveneens op het moment van uittrading uit deze regeling van een deelnemer die door het (plaatsvervangend) lid wordt vertegenwoordigd.

Hoofdstuk 4: Het bestuur

Paragraaf 1: het algemeen bestuur

	10.	1.	De colleges wijzen u uit hun midden ieder één lid van het algemeen bestuur aan.
		2.	De colleges wijzen uit hun midden één plaatsvervangend lid aan dat het door hen benoemde lid bij ontstentenis of verhindering vervangt.
		3.	Indien tussentijds de plaats van een lid vacant komt, wijst het college van de betrokken deelnemer binnen 8 weken een nieuw lid aan.
		4.	Een college kan het door hem aangewezen lid ontslaan als het lid niet langer zijn vertrouwen geniet.
		5.	Het lidmaatschap van een lid van het algemeen bestuur eindigt zodra men ophoudt lid te zijn van het college dat hem heeft aangewezen. De procedure als bedoeld in het derde lid is dan van toepassing. Aftredende leden blijven hun functie waarnemen totdat opnieuw in de benoeming is voorzien, tenzij betrokkene geen zitting meer heeft in het college.
		6.	Het derde, vierde en vijfde lid zijn van overeenkomstige toepassing op een plaatsvervangend lid.

Uit het voormalig lid 1 was niet te herleiden wat er zou gebeuren als een coalitievorming langer duurt. Om die reden is het de termijn van 3 maanden komen te vervallen en is het niet meer gebonden aan de zittingsperiode van raden/staten.

Het is mogelijk dat het college dat het AB-lid heeft aangewezen ontslaat omdat het AB-lid niet langer het vertrouwen geniet. In dat geval wordt een nieuwe AB-lid uit het midden van het college aangewezen.

Het gaat hier om een collegeregeling (dat betekent dat colleges deelnemer zijn en geen raden). Het is dan ook niet logisch om te verwijzen naar de Kieswet en de zittingsduur te koppelen aan de Staten- en raaddelen. Om die reden is deze zinsende komen te vervallen.

Incompabiliteiten algemeen bestuur

11.	Onverminderd het bepaalde in artikel 20 van de wet is het lidmaatschap van het algemeen bestuur onverenigbaar met de betrekking van ambtenaar, door of vanwege het bestuur van één der deelnemers, dan wel door of vanwege het bestuur van het openbaar lichaam in dienst genomen of daaraan ondergeschikt. Met ambtenaar worden voor de toepassing van dit lid gelijkgesteld zij die in dienst van één der deelnemers dan wel van het openbaar lichaam op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht of op basis van inhuur werkzaam zijn voor het openbaar lichaam of één van de deelnemers.

Incompabiliteiten algemeen bestuur

11.	1.	Het lidmaatschap van het algemeen bestuur is onverenigbaar met de betrekking van ambtenaar, door of vanwege het bestuur van de Omgevingsdienst Twente in dienst genomen of daaraan ondergeschikt. Met ambtenaar worden voor de toepassing van dit lid gelijkgesteld zij die op basis van inhuur werkzaam zijn voor de Omgevingsdienst Twente of één van de deelnemers.

Artikel 20 Wgr, waarnaar dit artikel verwijst, gaat niet over incompatibiliteiten. Zinsende die voortkomt uit de Gemeentewet en Provinciewet is komen te vervallen en de arbeidsovereenkomst is sinds de Wvra de standaard. Om die reden is de laatste zin komen te vervallen.

Werkwijze vergaderingen algemeen bestuur	12.	Het algemeen bestuur stelt voor zijn vergaderingen een reglement van orde vast.		Dit artikel is komen te vervallen, omdat het al in de wet geregeld is. Zie artikel 52 juncto 22 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.
Vergader- en besluitquorum algemeen bestuur	13.	1. Het algemeen bestuur kan slechts vergaderen indien meer dan de helft van het aantal leden van het algemeen bestuur aanwezig is. 2. Bij het bestaan van één of meer vacatures blijven de resterende bestuursleden bevoegd besluiten te nemen voor zover meer dan de helft van de deelnemers in het algemeen bestuur vertegenwoordigd en aanwezig is. 3. Indien het vereiste aantal leden als bedoeld in lid 1 en lid 2 niet aanwezig is bij een vergadering, kan de voorzitter een nieuwe vergadering beleggen, welke binnen twee weken dient plaats te vinden. 4. Op vergaderingen als bedoeld in lid 3 is het bepaalde van lid 1 en 2 niet van toepassing.		Dit artikel is komen te vervallen, omdat het al in de wet geregeld is. Zie artikel 52 juncto 22 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.
Stemverdeling en besluitvorming algemeen	14.	1. Ieder lid van het algemeen bestuur heeft in de vergadering één stem. 2. Besluiten worden genomen met een meerderheid van stemmen, tenzij in de regeling anders is bepaald. 3. In afwijking van het bepaalde in het tweede lid is voor de volgende besluiten een gekwalificeerde meerderheid van 75% van de stemmen nodig: a. het besluit dat voor het nemen van een bepaald besluit een unanimité is vereist b. het besluit tot het ontslag van een lid van het dagelijks bestuur c. het besluit tot de vaststelling van de bijdrageverordening d. het besluit tot de vaststelling van de begroting e. het besluit tot het vaststellen van een ontwerpbesluit voor de opheffing van de regeling f. het besluit tot het wijzigen de structureel facultatieve taken zoals genoemd in artikel 5 van deze regeling g. het besluit tot vaststelling van het liquidatieplan ex artikel 37 van deze regeling h. het besluit tot toetreding van een deelnemer, inclusief de toetredingsvergoeding i. het besluit over de uittreedvergoeding van een deelnemer. 4. In afwijking van het bepaalde in lid 2 en 3 is voor een ontwerpbesluit tot het wijzigen van de regeling unanimité vereist. Voor een ontwerpbesluit tot een wijziging van de regeling die uitsluitend betrekking heeft op aanpassingen aan veranderde wettelijke bepalingen is een gewone meerderheid van stemmen vereist. 5. Indien de stemmen met betrekking tot een voorstel staken, wordt het betrokken ontwerp aangehouden tot de eerstvolgende vergadering van het algemeen bestuur. Indien de stemmen wederom staken, wordt het voorstel geacht te zijn verworpen. In het geval de stemmen bij herstemming over besluiten met betrekking tot benoeming, voordracht of aanbeveling van personen staken, beslist het lot. 6. Bij het doen van benoemingen, keuzen, voordrachten en aanbevelingen betreffende personen wordt schriftelijk gestemd, in de overige gevallen mondeling.	Stemverdeling en besluitvorming algemeen 12. 1. Ieder lid van het algemeen bestuur heeft in de vergadering één stem. 2. Besluiten worden genomen met een meerderheid van stemmen, tenzij in de regeling anders is bepaald. 3. In afwijking van het bepaalde in het tweede lid is voor de volgende besluiten minimaal drie vierde meerderheid van de stemmen nodig: a. het besluit tot het ontslag van een lid van het dagelijks bestuur; b. het besluit tot de vaststelling van de bijdrageverordening; c. het besluit tot de vaststelling van de begroting; d. het besluit tot het vaststellen van een ontwerpbesluit voor de opheffing van de regeling; e. het besluit tot het wijzigen van de structureel facultatieve taken zoals genoemd in artikel 5 van deze regeling; f. het besluit tot vaststelling van het liquidatieplan ex artikel 34 van deze regeling; g. het besluit omtrent de toetredingsvergoeding, en h. het besluit over de uittreedvergoeding van een deelnemer. 4. In afwijking van het bepaalde in het tweede en derde lid is voor een ontwerpbesluit tot het wijzigen van de regeling unanimité vereist. Voor een ontwerpbesluit tot wijziging van de regeling die uitsluitend betrekking heeft op aanpassingen aan veranderde wettelijke bepalingen is een gewone meerderheid van stemmen vereist.	75% is gewijzigd naar de juiste terminologie, namelijk minimaal drie vierde meerderheid. Het algemeen bestuur besluit niet over de toetreding, dat doen de deelnemers. Om die reden is voormalig lid h deels gewijzigd. De leden vijf en zes zijn komen te vervallen, omdat dit ook al wettelijk geregeld is (zie artikel 52 in samenhang met artikel 22 van de Wet gemeenschappelijke regelingen)
Bevoegdheden algemeen bestuur	15.	Aan het algemeen bestuur komen alle taken toe die bij of krachtens deze regeling aan de Omgevingsdienst Twente zijn opgedragen, en niet bij of krachtens de wet of deze regeling aan het dagelijks bestuur of de voorzitter zijn opgedragen. Tot deze taken en bevoegdheden behoren in ieder geval het besluiten tot: a. het vaststellen van een bedrijfsplan en beleidsplannen van de Omgevingsdienst Twente;	Bevoegdheden algemeen bestuur 13. Aan het algemeen bestuur komen alle taken toe die bij of krachtens deze regeling aan de Omgevingsdienst Twente zijn opgedragen, en niet bij of krachtens de wet of deze regeling aan het dagelijks bestuur of de voorzitter zijn opgedragen. Tot deze taken en bevoegdheden behoren in ieder geval: a. het vaststellen van een bedrijfsplan en beleidsplannen van de Omgevingsdienst Twente;	Als bevoegdheid is toegevoegd dat het algemeen bestuur ook het standaardpakket vaststelt, omdat dit niet alleen bestaat uit de basistaken die wettelijk verplicht zijn. Daarnaast werkt de Omgevingsdienst Twente met uitvoeringsprogramma's. Het artikel is hierop aangepast. Inhoudelijk is de bevoegdheid tot het vaststellen van een kadernota komen te vervallen.

- b. het vaststellen van de structureel facultatieve taken voor deelnemers;
- c. het vaststellen van een jaarplan op basis van de jaaropdrachten;
- d. het vaststellen van uitvoeringsregels die de andere organen van de Omgevingsdienst Twente moeten opvolgen bij de uitoefening van hun bevoegdheden;
- e. het doen van voorstellen aan de deelnemers omtrent toetreding tot wijziging van of opheffing van de regeling.
- f. het deelnemen in een (werkgevers)vereniging ter behartiging van een of meer belangen van de Omgevingsdienst Twente, met inachtneming van hetgeen daarover in artikel 55a van de Wet gemeenschappelijke regelingen is bepaald.

- b. het vaststellen van het standaardpakket en de structureel facultatieve taken voor deelnemers;
- c. het vaststellen van een jaarplan dat als input voor de uitvoeringsprogramma's geldt;
- d. het vaststellen van uitvoeringsregels die de andere organen van de Omgevingsdienst Twente moeten opvolgen bij de uitoefening van hun bevoegdheden;
- e. het doen van voorstellen aan de deelnemers omtrent toetreding tot wijziging van of opheffing van de regeling.
- f. het oprichten van en deelnemen in een(werkgevers)vereniging ter behartiging van één of meer belangen van de Omgevingsdienst Twente, met inachtneming van hetgeen daarover in artikel 55a van de wet is bepaald.

Dit is geen wettelijke verplichting. De kadernota van de omgevingsdienst is een informeren stuk. Soms ook wel een begrotingsrichtlijn genoemd. Doordat het voorheen gekoppeld is aan besluitvorming door het algemeen bestuur, werd het een formeel document terwijl dit niet wettelijk verplicht is. De ontwerpbegroting, dat is een formeel document dat voor zienswijzen aan de raad moet worden voorgelegd. Om het proces voor alle partijen (zowel deelnemers als ook omgevingsdienst) te versimpelen wordt de kadernota voortaan niet meer vastgesteld door het algemeen bestuur, maar als informeren stuk naar de deelnemers en raden toegestuurd.

Paragraaf 2 Commissies

Commissies

16. 1. Het algemeen bestuur kan adviescommissies als bedoeld in artikel 24 en bestuurscommissies als bedoeld in artikel 25 van de wet instellen.
2. Bij de instelling worden in ieder geval geregeld:
- a. de samenstelling;
 - b. de bevoegdheden;
 - c. de einddatum indien de commissie is ingesteld voor bepaalde tijd.

Paragraaf 2 Commissies

Commissies

14. 1. Het algemeen bestuur kan bestuurscommissies als bedoeld in artikel 25 van de wet instellen.

De bepalingen die komen te vervallen volgen al uit de wet, net als de mogelijkheid tot het instellen van adviescommissies.

Paragraaf 3 Het dagelijks bestuur

Samenstelling dagelijks bestuur

17. 1. Het aantal door en uit het algemeen bestuur aangewezen leden van het dagelijks bestuur, onder wie de voorzitter, bedraagt vijf.
2. De leden van het dagelijks bestuur worden in de eerste vergadering van elke zittingsperiode van de raden door het algemeen bestuur aangewezen.
3. Na een evaluatie van deze gemeenschappelijke regeling kan het algemeen bestuur besluiten het aantal leden van het dagelijks bestuur terug te brengen naar drie.
4. De leden van het dagelijks bestuur kunnen te allen tijde zelf ontslag nemen. Van dit ontslag stellen zij de voorzitter onverwijld schriftelijk op de hoogte.
5. Het algemeen bestuur kan besluiten een lid van het dagelijks bestuur ontslag te verlenen, indien dit lid het vertrouwen van het algemeen bestuur niet meer bezit. Op het ontslagbesluit is artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht niet van toepassing. De rechter treedt niet in de beoordeling van de gronden waarop het algemeen bestuur tot ontslag van een lid van het dagelijks bestuur heeft besloten.
6. De aanwijzing van leden van het dagelijks bestuur ter vervulling van plaatsen die door ontslag of om andere redenen openvallen, vindt plaats uiterlijk acht weken na dat openvallen. Gaat het openvallen van een plaats in het dagelijks bestuur gepaard met het openvallen van een plaats in het algemeen bestuur, dan zal het algemeen bestuur het aanwijzen van een nieuw lid van het dagelijks bestuur uitstellen totdat de opengevallen plaats in het algemeen bestuur wederom zal zijn bezet. Dat uitstel mag niet meer dan 3 maanden bedragen.

Paragraaf 3 Het dagelijks bestuur

Samenstelling dagelijks bestuur

15. 1. Het aantal door en uit het algemeen bestuur aangewezen leden van het dagelijks bestuur, onder wie de voorzitter, bedraagt vijf.
2. De leden van het dagelijks bestuur worden in de eerste vergadering van elke zittingsperiode van de colleges door het algemeen bestuur aangewezen.
3. De leden van het dagelijks bestuur kunnen te allen tijde zelf ontslag nemen. Van dit ontslag stellen zij de voorzitter onverwijld schriftelijk op de hoogte.
4. De aanwijzing van leden van het dagelijks bestuur ter vervulling van plaatsen die door ontslag of om andere redenen openvallen, vindt plaats uiterlijk acht weken na dat openvallen. Gaat het openvallen van een plaats in het dagelijks bestuur gepaard met het openvallen van een plaats in het algemeen bestuur, dan zal het algemeen bestuur het aanwijzen van een nieuw lid van het dagelijks bestuur uitstellen totdat de opengevallen plaats in het algemeen bestuur wederom zal zijn bezet. Dat uitstel mag niet meer dan 3 maanden bedragen.

Voormalig lid 3 is komen te vervallen, omdat hiervoor de gemeenschappelijke regeling gewijzigd moet worden.

De regeling is een zogenaamde collegeregeling, waardoor het niet logisch is om de aanwijzing te koppelen aan de zittingsperiode van raden. Dit is dan ook gewijzigd naar de zittingsperiode van colleges.

Voormalig lid 5 is komen te vervallen, omdat dit al uit de wet volgt (zie artikel 19a Wet gemeenschappelijke regelingen).

Werkwijze vergaderingen dagelijks bestuur

18. 1. Op de vergaderingen van het dagelijks bestuur is het bepaalde in de artikelen 52 tot en met 60 van de Gemeentewet van toepassing.
2. Elk lid van het dagelijks bestuur heeft in de vergadering een stem.
3. In de eerste vergadering na de aanwijzing als bedoeld in artikel 17 lid 2 regelt het dagelijks bestuur onderling de werkzaamheden.

Werkwijze vergaderingen dagelijks bestuur

16. 1. Op de vergaderingen van het dagelijks bestuur is het bepaalde in de artikelen 52 tot en met 60 van de Gemeentewet van toepassing.
2. Elk lid van het dagelijks bestuur heeft in de vergadering een stem.
3. In de eerste vergadering na de aanwijzing als bedoeld in artikel 15 tweede lid regelt het dagelijks bestuur onderling de werkzaamheden.

Alleen redactionele wijzigingen.

Bevoegdheden dagelijks bestuur	19.	Het dagelijks bestuur is bevoegd tot het vaststellen van een regeling met betrekking tot de behandeling van klachten als bedoeld in hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht.	Klachtenregeling	17.	Het dagelijks bestuur is bevoegd tot het vaststellen van een regeling met betrekking tot de behandeling van klachten als bedoeld in hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht.	De overige bevoegdheden zijn komen te vervallen, omdat deze al volgen uit artikel 57b Wgr. Om die reden is de titel van het artikel gewijzigd naar specifiek alleen de bevoegdheid tot het vaststellen van een klachtenregeling.
<i>Paragraaf 4 De voorzitter</i>	De voorzitter	20.	<i>Paragraaf 4 De voorzitter</i>	De voorzitter	18.	
	1.	De voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter worden in de eerste vergadering van elke zittingsperiode door en uit het algemeen bestuur gekozen.		1.	De voorzitter wordt in de eerste vergadering van elke zittingsperiode door en uit het algemeen bestuur gekozen voor een periode van vier jaar.	Aan het tweede lid is een zinsede toegevoegd, omdat het algemeen bestuur de plaatsvervangend voorzitter aanwijst.
	2.	Bij afwezigheid of ontstentenis van de voorzitter wordt hij vervangen door de plaatsvervangend voorzitter.		2.	Bij afwezigheid of ontstentenis van de voorzitter wordt hij vervangen door de plaatsvervangend voorzitter, die door het algemeen bestuur uit de leden van het dagelijks bestuur wordt aangewezen.	
	3.	Het algemeen bestuur kan besluiten de voorzitter ontslag te verlenen, indien deze het vertrouwen van het algemeen bestuur niet meer bezit. Op het ontslagbesluit is artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht niet van toepassing. De rechter treedt niet in de beoordeling van de gronden waarop het algemeen bestuur tot ontslag van een lid van het dagelijks bestuur heeft besloten.		3.	Het algemeen bestuur kan besluiten de voorzitter ontslag te verlenen, indien deze het vertrouwen van het algemeen bestuur niet meer bezit.	
	4.	4.De verkiezing van de (plaatsvervangend) voorzitter ter vervulling van een plaats die door ontslag of om andere redenen openvalt, vindt plaats uiterlijk acht weken na dat openvallen.		4.	De aanwijzing van de voorzitter ter vervulling van een plaats die door ontslag of om andere redenen openvalt, vindt plaats uiterlijk acht weken na dat openvallen.	
				5.	De voorzitter geeft de vertegenwoordigende organen schriftelijk alle inlichtingen die zij nodig hebben voor de uitoefening van hun taken.	Dit lid volgt uit de actieve informatieplicht, die sinds de nieuwe wet wettelijk verplicht is.
Hoofdstuk 5: Inlichtingen en verantwoording			Hoofdstuk 5: Inlichtingen en verantwoording			
<i>Paragraaf 1 Tussen Omgevingsdienst Twente en deelnemende gemeenten</i>			<i>Paragraaf 1 Tussen Omgevingsdienst Twente en deelnemende gemeenten</i>			
Inlichtingen- en verantwoordingsplicht	21.	1.	Inlichtingen- en verantwoordingsplicht	19.	1.	
		Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter verstrekken de raden, de staten en de colleges ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door hen gevoerde en te voeren bestuur nodig is.			Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter verstrekken aan de vertegenwoordigende organen en de colleges ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door hen gevoerde en te voeren bestuur nodig is. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter verstrekken aan de vertegenwoordigende organen de door één of meer leden daarvan overeenkomstig het reglement van orde van het vertegenwoordigende orgaan verlangde inlichtingen.	
		2.			2.	Het tweede lid is extra toegevoegd, waaruit de actieve informatieplicht volgt richting de raden en provinciale staten. Deze verplichting volgt sinds 1 juli 2022 expliciet uit de wet.
		3.			3.	De wet geeft formeel zelf niet de inlichtingeplichten, daarom is het apart in regeling geregeld.
		4.			4.	
		Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter verstrekken aan de raden en de staten de door één of meer leden daarvan overeenkomstig het reglement van orde van die raad en staten verlangde inlichtingen, een en ander voor zover zulks niet in strijd is met het openbaar belang.			Het algemeen bestuur geeft de vertegenwoordigende organen schriftelijk alle inlichtingen die zij nodig hebben voor de uitoefening van hun taken.	
		Een verzoek om inlichtingen als bedoeld in lid 2 kan schriftelijk of mondeling worden ingediend bij het betreffende orgaan.			Een verzoek om inlichtingen als bedoeld in het derde lid kan schriftelijk of mondeling worden ingediend bij het betreffende orgaan.	
		Het betreffende orgaan verstrekt de gevraagde inlichtingen binnen een maand na ontvangst van het verzoek.			Het betreffende orgaan verstrekt de gevraagde inlichtingen binnen een maand na ontvangst van het verzoek.	
<i>Paragraaf 2 tussen lid algemeen bestuur en deelnemende gemeente</i>			<i>Paragraaf 2 Tussen lid algemeen bestuur en deelnemer</i>			
Inlichtingen- en verantwoordingsplicht	22.	1.	Inlichtingen- en verantwoordingsplicht	20.	1.	
		Een lid van het algemeen bestuur voorziet de raad en het college van zijn gemeente dan wel de staten en het college van zijn provincie van alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door hem in het algemeen bestuur gevoerde en te voeren bestuur nodig is.			Een lid van het algemeen bestuur voorziet het vertegenwoordigende orgaan en het college van zijn gemeente onderscheidenlijk provincie van alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door hem in het algemeen bestuur gevoerde en te voeren bestuur nodig is.	
		2.			2.	
		Het college verleent daartoe de nodige medewerking door onder meer tijdig de agenda's van vergaderingen van het algemeen bestuur ter inzage te leggen voor de raad dan wel de staten.			Het dagelijks bestuur verleent daartoe de nodige medewerking door onder meer tijdig de agenda's van vergaderingen van het algemeen bestuur ter inzage te leggen voor de vertegenwoordigende organen.	
		3.			3.	
		Een lid van het algemeen bestuur geeft de raad van zijn gemeente dan wel de staten de door één of meer leden daarvan, overeenkomstig het reglement van orde van die raad dan wel de staten verlangde inlichtingen waarvan het verstrekken niet in strijd is met het openbaar belang.			Een lid van het algemeen bestuur geeft het vertegenwoordigend orgaan de door één of meer leden daarvan, overeenkomstig het reglement van orde van dat vertegenwoordigend orgaan verlangde inlichtingen waarvan het verstrekken niet in strijd is met het openbaar belang.	
		4.			4.	
		Een lid van het algemeen bestuur is aan de raad en het college van zijn gemeente dan wel de staten of het college van zijn provincie verantwoording verschuldigd voor het door hem in het algemeen bestuur gevoerde bestuur.			Een lid van het algemeen bestuur is aan het vertegenwoordigend orgaan van zijn gemeente onderscheidenlijk provincie verantwoording verschuldigd voor het door hem in het algemeen bestuur gevoerde bestuur.	

				5.	Het dagelijks bestuur geeft de vertegenwoordigende organen schriftelijk alle inlichtingen die zij nodig hebben voor de uitoefening van hun taken.	Dit is een wettelijke verplichting voor het dagelijks bestuur. Om die reden is de bepaling aangepast. De wet geeft formeel zelf niet de inlichtingeplichten, daarom is het apart in regeling geregeld.
Ontslag	23.	1.	Het college kan een door hem aangewezen (plaatsvervangend) lid van het algemeen bestuur ontslag verlenen indien deze het vertrouwen van het college niet meer bezit.			Dit artikel is komen te vervallen, omdat het eerste lid is toegevoegd aan artikel 10 van de regeling.
		2.	Op het ontslag is artikel 50 van de Gemeentewet en de Provinciewet van overeenkomstige toepassing, doch is artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht niet van toepassing.			
<i>Paragraaf 3 Tussen dagelijks bestuur en algemeen bestuur</i>				<i>Paragraaf 3 tussen dagelijks bestuur en algemeen bestuur</i>		
Inlichtingen- en verantwoordingsplicht	24.	1.	De leden van het dagelijks bestuur en de voorzitter zijn, tezamen en ieder afzonderlijk, aan het algemeen bestuur verantwoording verschuldigd voor het door hen gevoerde bestuur.	Inlichtingen- en verantwoordingsplicht	21. 1.	De leden van het dagelijks bestuur zijn, tezamen en ieder afzonderlijk, aan het algemeen bestuur verantwoording verschuldigd voor het door het dagelijks bestuur gevoerde bestuur.
		2.	Zij geven het algemeen bestuur mondeling of schriftelijk de door één of meer leden gevraagde inlichtingen waarvan het verstrekken niet in strijd is met het openbaar belang.		2.	Zij geven het algemeen bestuur mondeling of schriftelijk de door één of meer leden gevraagde inlichtingen waarvan het verstrekken niet in strijd is met het openbaar belang.
				Zienswijzen	22. 1.	Behoudens verplichtingen voortvloeiend uit de wet of de regeling, worden besluiten van het bestuur niet aan zienswijzen van de vertegenwoordigende organen onderworpen.
					2.	Als tenminste vier vertegenwoordigende organen verzoeken om een zienswijzprocedure, vindt pas definitieve besluitvorming door het algemeen bestuur plaats nadat de vertegenwoordigende organen over het ontwerpbesluit dat ter besluitvorming voorligt om zienswijzen zijn gevraagd. In spoedeisende gevallen kan het algemeen bestuur afzien van het vragen van zienswijzen.
					3.	Indien het tweede lid wordt toegepast, dan hebben de vertegenwoordigende organen acht weken de tijd om hun zienswijzen bij het dagelijks bestuur bekend te maken. Voorafgaand aan het nemen van het besluit waarover de zienswijze is gegeven, stelt het dagelijks bestuur de vertegenwoordigende organen en het algemeen bestuur schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over de zienswijze, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.
						Met dit artikel wordt voldaan aan de verplichtingen van artikel 10 lid 5 en 6 Wgr. De omgevingsdienst is een uitvoeringsorganisatie. Zij nemen geen besluiten over verordende bevoegdheden. De verantwoordelijkheid hiervoor blijft bij elke deelnemer liggen. Om die reden is in de basis ervoor gekozen om besluiten, anders dan wanneer dit wettelijk verplicht al geleedt (denk aan ontwerpbegroting en wijziging gemeenschappelijke regeling) niet aan zienswijzen te onderwerpen. Alleen ook bij de omgevingsdienst kan het voorkomen dat er grote koerswijzigingen plaatsvinden en dan wordt er wel aan beleidsvoorbereiding gedaan. In dat geval kan het algemeen bestuur alsnog beslissen om de raden en PS om zienswijzen te vragen. Het algemeen bestuur moet dit doen wanneer tenminste vier vertegenwoordigende organen hier gezamenlijk om verzoeken. In beide gevallen mag het algemeen bestuur niet beslissen dan voordat de raden en PS in de gelegenheid zijn gesteld om hun zienswijzen naar voren te brengen bij het dagelijks bestuur. De raden hebben daar 8 weken de tijd voor. Slechts in spoedeisende gevallen kan het algemeen bestuur afzien van de zienswijzprocedure. Het algemeen bestuur moet dit besluit dan expliciet motiveren aan de gemeenteraden. Het dagelijks bestuur is verplicht schriftelijk en gemotiveerd op de zienswijzen van de raden te reageren en daarbij aan te geven welke conclusie aan de zienswijze wordt verbonden. Het dagelijks bestuur moet deze reactie aan de raden zenden vóórdat het algemeen bestuur tot besluitvorming overgaat. Op die manier kunnen de raden, indien gewenst, hun opvattingen nog meegeven aan hun leden in het algemeen bestuur.
				Participatie	23. 1.	Ingezetenen en belanghebbenden kunnen via de normale procedures bij de vertegenwoordigende organen, respectievelijk de colleges, inspreken omtrent besluiten van de Omgevingsdienst Twente.
					2.	In afwijking van het eerste lid kan het dagelijks bestuur beslissen dat bij ingrijpende besluiten een apart traject voor inspraak wordt doorlopen, waarbij zowel belanghebbenden als ingezetenen de kans krijgen inspraak te leveren.
					3.	Het dagelijks bestuur informeert de colleges en het algemeen bestuur zo spoedig mogelijk omtrent zijn voornemen tot het mogelijk maken van inspraak.
						Met dit artikel wordt voldaan aan de verplichtingen van artikel 10 lid 7 en 8 Wgr. Omdat het algemeen bestuur nagenoeg geen formele besluiten neemt, zijn er geen besluiten die verplicht aan een participatietraject worden onderworpen, anders dan wanneer dit wettelijk verplicht natuurlijk al geldt. Het staat inwoners en belanghebbenden natuurlijk altijd vrij om via de gemeenteraden of andere gemeentelijke kanalen in te spreken. Ook hier geldt; gaat het om ingrijpende besluiten, dan kan het dagelijks bestuur alsnog beslissen een participatietraject in te zetten. Het dagelijks bestuur regelt daarbij zelf de procedure van dit traject waarbij in elk geval ingezetenen en belanghebbenden bij het besluit in de gelegenheid moeten worden gesteld inspraak te leveren. Er moet dus een zorgvuldige afweging worden gemaakt van de te betrekken partijen en ingezetenen zodat

	4.	De colleges en het dagelijks bestuur maken op de gebruikelijke wijze bekend dat de mogelijkheid tot inspraak wordt geboden.	deze representatief is voor de gehele groep van belanghebbenden dan wel inwoners. Daarnaast moet een zorgvuldige keuze worden gemaakt tussen het doel van de participatie: is dat louter tijdig informeren, input ophalen, delibereren/beraadslagen enz. Het dagelijks bestuur informeert de colleges van burgemeester en wethouders en het algemeen bestuur over zijn voornemen tot het volgen van een eigen participatietraject. De colleges én het dagelijks bestuur maken op de in de organisaties gebruikelijke wijze bekend dat er een eigen participatietraject wordt gevolgd. Aanvullende communicatie (via kranten, huis-aan-huisbladen, website e.d.) kan natuurlijk ook altijd worden ingezet.

Hoofdstuk 6: Personeel	
De directeur/secretaris	25. 1. De Omgevingsdienst Twente heeft een directeur die onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur belast is met de leiding van de ambtelijke organisatie. 2. De directeur van de Omgevingsdienst Twente fungeert als secretaris van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. 3. Het dagelijks bestuur legt de instructie voor de directeur/secretaris vast in een organisatiereglement. Het dagelijks bestuur beslist over in dienst nemen, ontslag en schorsing van de directeur/secretaris op voordracht van een meerderheid van het dagelijks

Hoofdstuk 6: Personeel		
De directeur/secretaris	24. 1. De Omgevingsdienst Twente heeft een directeur die onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur belast is met de leiding van de Omgevingsdienst Twente. 2. De directeur fungeert als secretaris van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. 3. Het dagelijks bestuur beslist over het in dienst nemen, het ontslag en de schorsing van de directeur/secretaris.	De eerste zinsnede is komen te vervallen, omdat een dergelijke instructie op papier in de praktijk niet plaatsvindt. Het is daarnaast geen wettelijke verplichting.

Personeel	26. Het dagelijks bestuur is belast met het aangaan van arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht, het schorsen en ontslaan van het personeel en regels vast te stellen voor de ambtelijke organisatie.

			Dit artikel is komen te vervallen, omdat de bepalingen al uit de wet volgen (zie artikel 57 e.v. Wet gemeenschappelijke regelingen en art.10:3 lid 1 en art. 10:12 Awb én art. 3:61 BW).

Arbeidsvoorwaardenregeling	27. Het dagelijks bestuur bepaalt, na overeenstemming met de ondernemingsraad en met inachtneming van de bepalingen uit de Wet op de ondernemingsraden, onder welke voorwaarden arbeidsovereenkomsten worden aangegaan en welke CAO op het personeel in dienst van de Omgevingsdienst van toepassing is.

			Dit artikel is komen te vervallen, omdat de bepalingen al uit de wet volgen (zie artikel 57 e.v. Wet gemeenschappelijke regelingen en art.10:3 lid 1 en art. 10:12 Awb én art. 3:61 BW).

Hoofdstuk 7: Begroting en jaarrekening	
Begroting en Bijdrageverordening	28. 1. Het algemeen bestuur stelt in de begroting voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft een raming vast voor de door elke deelnemer verschuldigde bijdrage voor de uitvoering van de in artikel 4 bedoelde taken. 2. De deelnemers nemen het door de Omgevingsdienst Twente geraamde bedrag op in hun begroting. 3. Het algemeen bestuur kan een bijdrageverordening vaststellen met daarin onder meer opgenomen: a. een systematiek voor de toerekening van kosten aan facultatieve taken zoals genoemd in de artikelen 5 en 6 b. een regeling over de toerekening van het exploitatiesaldo als bedoeld in artikel 30 c. een regeling over de toerekening van desintegratiekosten bij uittrekking van deelnemers zoals bedoeld in artikel 34. 4. Verrekening van het verschil tussen het geraamde bedrag als bedoeld in lid 1 met het werkelijk verschuldigde bedrag op basis van de vastgestelde Jaarrekening over hetzelfde jaar vindt plaats terstond na de vaststelling van de jaarrekening. 5. De bepalingen van artikel 59, eerste, derde en vierde lid van de wet zijn niet van toepassing op wijzigingen van de begroting indien deze wijzigingen niet leiden tot een verhoging van de door de deelnemers verschuldigde bijdragen aan de Omgevingsdienst Twente.

Hoofdstuk 7: Begroting en jaarrekening		
Begroting en Bijdrageverordening	25. 1. Het algemeen bestuur stelt in de begroting voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft een raming vast van de door elke deelnemer verschuldigde bijdrage voor de uitvoering van de in artikel 4 bedoelde taken. 2. De deelnemers nemen het door de Omgevingsdienst Twente geraamde bedrag op in hun begroting. 3. Het algemeen bestuur kan een bijdrageverordening vaststellen met daarin onder meer opgenomen: a. een systematiek voor de toerekening van kosten aan facultatieve taken zoals genoemd in de artikelen 5 en 6, en b. een regeling over de toerekening van het exploitatiesaldo als bedoeld in artikel 30. 4. Verrekening van het verschil tussen het geraamde bedrag als bedoeld in lid 1 met het werkelijk verschuldigde bedrag op basis van de vastgestelde Jaarrekening over hetzelfde jaar vindt plaats terstond na de vaststelling van de jaarrekening. 5. De bepalingen van artikel 59, eerste, derde en vierde lid van de wet zijn niet van toepassing op wijzigingen van de begroting indien deze wijzigingen niet leiden tot een verhoging van de door de deelnemers verschuldigde bijdragen aan de Omgevingsdienst Twente.	Sub c is komen te vervallen, omdat de nieuwe wet gemeenschappelijke regelingen voorschrijft dat dit voortaan geregeld is in de regeling (zie art. 31 e.v.).

Garantiebepaling en aangaan van geldleningen	29.	1.	De deelnemers dragen er steeds zorg voor en staan er garant voor dat de Omgevingsdienst Twente te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. De deelnemers betalen de in artikel 28 lid 1 bedoelde bijdrage bij wijze van voorschot, zoals dat in de Bijdrageverordening is aangegeven.	Garantiebepaling en aangaan van geldleningen	26.	1.	De deelnemers dragen er steeds zorg voor en staan er garant voor dat de Omgevingsdienst Twente te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. De deelnemers betalen de in artikel 25 eerste lid bedoelde bijdrage bij wijze van voorschot, zoals dat in de Bijdrageverordening is aangegeven.	Alleen redactionele wijzigingen, geen inhoudelijke.
		2.	De Omgevingsdienst Twente is, na instemming van het algemeen bestuur, bevoegd tot het aangaan van geldleningen en van rekening-courantovereenkomsten.			2.	Het dagelijks bestuur is, na instemming van het algemeen bestuur, bevoegd tot het aangaan van geldleningen en van rekening-courantovereenkomsten.	
		3.	De deelnemende gemeenten staan gezamenlijk garant voor de juiste betaling van rente, aflossing, boeten en kosten van de op grond van het in het vorige lid bepaalde opgenomen gelden, zulks op basis van hun procentuele bijdrage in de begroting van het betreffende jaar.			3.	De deelnemers staan gezamenlijk garant voor de juiste betaling van rente, aflossing, boeten en kosten van de op grond van het in het vorige lid bepaalde opgenomen gelden, zulks op basis van hun procentuele bijdrage in de begroting van het betreffende jaar.	
Jaarrekening	30.	1.	Het algemeen bestuur kan besluiten de volgens de jaarrekening behaalde negatieve resultaten geheel of ten dele:	Jaarrekening	27.	1.	Het algemeen bestuur kan besluiten de volgens de jaarrekening behaalde negatieve resultaten geheel of ten dele:	Geen wijzigingen.
		a.	af te boeken van het weerstandsvermogen voor zover toereikend;			a.	af te boeken van het weerstandsvermogen voor zover toereikend;	
		b.	met in achtneming van de op grond van artikel 28 vastgestelde regeling ten laste te brengen van de deelnemers.			b.	met in achtneming van de op grond van artikel 25 vastgestelde regeling ten laste te brengen van de deelnemers.	
		2.	Het algemeen bestuur kan besluiten de volgens de jaarrekening behaalde positieve resultaten geheel of ten dele:			2.	Het algemeen bestuur kan besluiten de volgens de jaarrekening behaalde positieve resultaten geheel of ten dele:	
		a.	tot het vastgestelde maximum toe te voegen aan het weerstandsvermogen;			a.	tot het vastgestelde maximum toe te voegen aan het weerstandsvermogen;	
		b.	met in achtneming van de op grond van artikel 28 vastgestelde regeling uit te keren aan de deelnemers.			b.	met in achtneming van de op grond van artikel 25 vastgestelde regeling uit te keren aan de deelnemers.	
Exploitatiesaldo	31.	1.	Indien enig jaar een batig saldo oplevert, kan dit saldo worden toegevoegd aan het weerstandsvermogen van de Omgevingsdienst Twente.		Dit artikel is komen te vervallen, omdat het beschreven staat in de bijdrageverordening.			
		2.	Het weerstandsvermogen mag worden aangehouden tot een door het algemeen bestuur bepaald maximaal noodzakelijk niveau, passend bij het risicoprofiel van de Omgevingsdienst Twente. Het meerdere wordt terugbetaald aan de deelnemers op de wijze als geregeld in de Bijdrageverordening.					
		3.	Indien enig jaar een nadelig exploitatiesaldo oplevert, wordt het nadelig exploitatiesaldo door de deelnemers gedragen op de wijze als geregeld in de Bijdrageverordening.					
Hoofdstuk 8: Wijziging, toetreding, uittreding en opheffing				Hoofdstuk 8: Wijziging, toetreding, uittreding en opheffing				
Wijziging	32.	1.	Deze regeling kan op voorstel van het algemeen bestuur of van een deelnemer worden gewijzigd door een daartoe strekkend besluit van alle deelnemende colleges met toestemming van hun raden dan wel staten.	Wijziging	28.	1.	Deze regeling kan op voorstel van het algemeen bestuur onderscheidenlijk op voorstel van een college worden gewijzigd door een daartoe strekkend besluit van alle deelnemende colleges met toestemming van hun vertegenwoordigende organen.	
		2.	Indien het algemeen bestuur een wijziging van deze regeling wenselijk acht, zendt het dagelijks bestuur de door het algemeen bestuur vastgestelde ontwerpwijziging met een toelichting aan de colleges.			2.	Indien het algemeen bestuur een wijziging van deze regeling wenselijk acht, zendt het dagelijks bestuur de door het algemeen bestuur vastgestelde ontwerpwijziging met een toelichting aan de colleges.	
		3.	De colleges hebben de gelegenheid binnen acht weken na dagtekening hun zienswijzen naar voren te brengen dan wel toestemming als bedoeld in artikel 51 van de wet te vragen aan hun gemeenteraden dan wel provinciale staten en een besluit te nemen.			3.	Een wijziging van de regeling is tot stand gekomen wanneer ter vergadering van het algemeen bestuur blijkt dat alle colleges overeenkomstig artikel 51 van de wet tot de wijziging hebben besloten.	Voormalig lid 3 is komen te vervallen, omdat deze termijn met de komst van de nieuwe wet gewijzigd is en de termijn ook wettelijk geregeld is. Gelet op de wens om bepalingen die wettelijk geregeld zijn, niet nogmaals in de regeling te herhalen, wordt niet de nieuwe termijn genoemd.
		4.	Het bepaalde in lid 1 is niet van toepassing op een wijziging van de regeling die uitsluitend betrekking heeft op aanpassingen aan veranderde wettelijke bepalingen. Tot dergelijke wijziging kan worden besloten door middel van een besluit van het algemeen bestuur met gewone meerderheid van stemmen.					
Toetreding	33.	1.	Tot de regeling kunnen uitsluitend colleges van gemeenten, provincies en dagelijkse besturen van waterschappen en andere openbare lichamen toetreden.	Toetreding	29.	1.	Tot de regeling kunnen uitsluitend colleges van burgemeester en wethouders, colleges van gedeputeerde staten dagelijkse besturen van waterschappen toetreden.	
		2.	De deelname gaat in met ingang van een nader te bepalen datum, vastgesteld door het algemeen bestuur en het bevoegde bestuursorgaan van de toetredende deelnemer.			2.	De deelname gaat in met ingang van een nader te bepalen datum, vastgesteld door het algemeen bestuur en het bevoegde bestuursorgaan van de toetredende deelnemer.	

	3.	Het algemeen bestuur stelt voor de nieuwe deelnemer een toetredingsvergoeding vast gerelateerd aan de stand van het weerstandsvermogen en andere voorwaarden waaraan de nieuwe deelnemer moet voldoen.	3.	Het algemeen bestuur stelt voor de nieuwe deelnemer een toetredingsvergoeding vast gerelateerd aan de stand van het weerstandsvermogen en kan andere voorwaarden stellen waaraan de nieuwe deelnemer moet voldoen.		
Uittreding	34	1. Indien een deelnemer na verkregen toestemming van zijn raad en staten heeft besloten uit de regeling te treden, doet deze van het voornemen hiertoe mededeling aan het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur zendt het voorgenomen besluit onverwijld aan de andere deelnemers. 2. Indien een deelnemer wil uittreden, zal in het kader van de afwikkeling van de financiële gevolgen daarvan een toewijzing van personeel aan deze deelnemer plaatsvinden en/of zal er een compensatie verschuldigd zijn voor de rechten en verplichtingen die de Omgevingsdienst Twente voor de uitvoering van taken voor deze deelnemer is aangegaan. De hoogte van de compensatie wordt nader bepaald door het algemeen bestuur op basis van de begroting over het jaar voorafgaand aan het jaar van uittreding en met inachtneming van de Bijdrageverordening. 3. Op basis van de vastgestelde compensatie neemt de betreffende deelnemer een definitief besluit over uittreding uit de regeling. Hij zendt het definitieve besluit aan het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur zendt het definitieve besluit van de deelnemer onverwijld aan de andere deelnemers. 4. De uittreding uit de regeling treedt in werking met inachtneming van een termijn van een jaar, te rekenen vanaf 1 januari van het jaar volgend op het jaar waarin het uittredingsbesluit, zoals bedoeld in het derde lid, is toegezonden. 5. Na uittreding wordt de dienstverleningsovereenkomst als bedoeld in artikel 8 lid 2 ontbonden, tenzij anders wordt overeengekomen.	Uittreding	30	1. Een college van burgemeester en wethouders van één van de deelnemende gemeenten of het college van gedeputeerde staten van een deelnemende provincie kan besluiten tot uittreding uit de regeling, onverminderd het bepaalde in artikel 51 van de wet en bij of krachtens artikel 18.21 van de Omgevingswet. 2. Een college zendt het besluit tot uittreding aangetekend aan het algemeen bestuur. Daarbij wordt een opzegtermijn van 1 jaar, ingaande op 1 januari van het eerstvolgende kalenderjaar, in acht genomen, tenzij de colleges unaniem een andere opzegtermijn overeengekomen of de wet tot een andere datum dwingt. 3. Het dagelijks bestuur inventariseert de gevolgen van de uittreding, de wijze waarop met deze gevolgen kan of moet worden omgegaan en de voorwaarden voor uittreding, welke nadien worden vastgelegd in een door het algemeen bestuur vast te stellen uittredingsplan. 4. Uiterlijk zes maanden na het moment van uittreding stelt het algemeen bestuur het uittredingsplan vast. De daarin voor de uittredende deelnemer omschreven financiële verplichtingen zijn bindend. 5. Nadat het uittredingsplan is vastgesteld, is de uittredende deelnemer gehouden om binnen zes maanden de daarin voor de hem omschreven financiële verplichtingen aan de regeling te voldoen.	Voortaan moet in elke gemeenschappelijke regeling uitdrukkelijk bepaald worden hoe de gevolgen van uittreding worden geregeld. Dit betekent dat in ieder geval de volgende onderwerpen geregeld moeten zijn: - Besluitvorming rondom wijziging, opheffing, toetreding en gevolgen van uittreding vindt plaats door deelnemende bestuursorganen. Het bestuur van de Omgevingsdienst heeft daarin formeel geen rol. - De voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden. - De gevolgen voor het vermogen van de Omgevingsdienst door uittreding. - De gevolgen voor het vermogen van deelnemende gemeenten/provincie door uittreding. In de navolgende artikelen wordt hier gehoor aan gegeven. Er van uitgaande dat de Omgevingswet op 1 januari of anders 1 juli 2024 in werking treedt. Anders moet de laatste zinsnede van lid 1 gewijzigd worden naar artikel 5.3 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Ook bij een omgevingsdienst is het mogelijk uit te treden, denk bijvoorbeeld aan een herindeling.
			Procedure en inhoud van het uittredingsplan	31	1. Het in artikel 30, derde lid, bedoelde uittredingsplan bevat de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties die gedurende een periode van vijf jaar het directe gevolg zijn van de uittreding. Tevens bevat het uittredingsplan de uittreedssom die betaald moet worden door de uittredende deelnemer. 2. Voor het opstellen van het uittredingsplan wijst het algemeen bestuur een onafhankelijke adviseur aan die in opdracht van het algemeen bestuur het concept-uittredingsplan voorbereidt. De kosten voor het uittredingsplan komen voor rekening van de uittredende deelnemer. 3. Het algemeen bestuur wijst de onafhankelijke adviseur aan op basis van een gezamenlijke voordracht van de uittredende deelnemer en de voorzitter. Indien geen overeenstemming kan worden bereikt over een gezamenlijke voordracht, wijst het algemeen bestuur de onafhankelijke adviseur aan op basis van een bindende voordracht van een selectiecommissie bestaande uit drie leden van het algemeen bestuur, waaronder in ieder geval een vertegenwoordiger in het algemeen bestuur van de uittredende deelnemer. 4. De onafhankelijke adviseur neemt bij het bepalen van de uittreedssom het bepaalde in dit artikel en in artikel 30 in acht en baseert zich daarbij op de jaarrekening van het begrotingsjaar direct voorafgaand aan het moment van uittreding. Tevens past de onafhankelijke adviseur bij de berekening van de uittreedssom een risico-opslag van 5% op de uittreedssom toe om eventueel onvoorziene toekomstige kosten gerelateerd aan de uittreding te ondervangen. Deze opslag vrijwaart de uittredende deelnemer van alle toekomstige onvoorzienbare kosten. 5. Het algemeen bestuur is gehouden redelijkerwijs al het mogelijke te doen om de uittreedssom zo laag mogelijk te houden. Het algemeen bestuur onderzoekt in dat kader met de uittredende deelnemer de mogelijkheid tot overname van personeel, activa en contracten. Het voorgaande behoeft echter niet te leiden tot wijziging van overeenkomsten met en verplichtingen jegens derden die zijn aangegaan respectievelijk bepaald voorafgaand aan het tijdstip van ontvangst door het algemeen bestuur van het besluit tot uittreding van de deelnemer.	Zie eerdere toelichting.
Beëindiging structurele facultatieve taken	35	1. Een deelnemer kan het afnemen van facultatieve taken op basis van inbreng zoals genoemd in artikel 5 beëindigen. 2. Op deze beëindiging zijn de bepalingen van artikel 34 lid 2 tot en met 4 van overeenkomstige toepassing.	Beëindiging structurele facultatieve taken	32	1. Een deelnemer kan het afnemen van facultatieve taken op basis van inbreng zoals genoemd in artikel 5 beëindigen. 2. Op deze beëindiging zijn de bepalingen van artikel 30 tweede lid tot en met vierde lid van overeenkomstige toepassing.	

Beëindiging facultatieve taken op basis van overeenkomst	36 1. Een deelnemer of een derde kan het afnemen van facultatieve taken als genoemd in artikel 6 respectievelijk artikel 7 verminderen of beëindigen. 2. Vermindering dan wel beëindiging van het afnemen van facultatieve taken als bedoeld in lid 1 kan slechts plaatsvinden met inachtneming van de opzegtermijn die bij overeenkomst is vastgelegd.	Beëindiging facultatieve taken op basis van overeenkomst	33. 1. Een deelnemer of een derde kan het afnemen van facultatieve taken als genoemd in artikel 6 respectievelijk artikel 7 verminderen of beëindigen. 2. Vermindering dan wel beëindiging van het afnemen van facultatieve taken als bedoeld in het eerste lid kan slechts plaatsvinden met inachtneming van de opzegtermijn die bij overeenkomst is vastgelegd.	
Opheffing en liquidatie	37 1. Indien de wet dit toelaat, kan deze gemeenschappelijke regeling op voorstel van het algemeen bestuur worden opgeheven door een daartoe strekkend besluit van de betrokken bestuursorganen van de deelnemers met toestemming van hun raad dan wel Provinciale Staten. 2. Door het algemeen bestuur wordt een liquidatieplan opgesteld na alle deelnemers te hebben geraadpleegd. In het liquidatieplan worden de financiële verplichtingen en de overige gevolgen van de opheffing geregeld. 3. Het liquidatieplan voorziet in de verplichting van de deelnemers tot deelneming in de financiële gevolgen van de opheffing. 4. Het liquidatieplan omvat een sociaal plan en voorziet in de gevolgen die de opheffing heeft voor het personeel dat in dienst is van de Omgevingsdienst Twente. 5. Bij de ontbinding van de Omgevingsdienst Twente in verband met opheffing van de regeling of anderszins, blijft de Omgevingsdienst Twente voortbestaan voor zover dat voor de vereffening van het vermogen noodzakelijk is.	Opheffing en liquidatie	34. 1. De regeling kan worden opgeheven met instemming van alle deelnemers minus één, onverminderd het bepaalde bij of krachtens artikel 18.21 van de Omgevingswet. Het besluit tot opheffing wordt niet genomen dan nadat de vertegenwoordigende organen gedurende twaalf werken in de gelegenheid zijn gesteld om schriftelijk op de voorgestelde opheffing hun zienswijze ter kennis van het college te brengen. 2. Door het algemeen bestuur wordt een liquidatieplan vastgesteld na alle deelnemers te hebben geraadpleegd. In het liquidatieplan worden de financiële verplichtingen en de overige gevolgen van de opheffing geregeld. 3. Het liquidatieplan voorziet in de verplichting van de deelnemers tot deelneming in de financiële gevolgen van de opheffing. 4. Het liquidatieplan omvat een sociaal plan en voorziet in de gevolgen die de opheffing heeft voor het personeel dat in dienst is van de Omgevingsdienst Twente. 5. Bij de ontbinding van de Omgevingsdienst Twente in verband met opheffing van de regeling of anderszins, blijft de Omgevingsdienst Twente voortbestaan voor zover dat voor de vereffening van het vermogen noodzakelijk is.	De GR kan niet met één deelnemer bestaan, dus stel dat één deelnemer niet wil opheffen dan wordt de GR alsnog opgeheven, want je kan niet alleen een GR hebben. Om die reden is de zinsnede 'minus 1' toegevoegd en is het lid herschreven.
Hoofdstuk 9: Overige bepalingen		Hoofdstuk 9: Overige bepalingen		
Archief en ichtingenbestand	38 1. Het dagelijks bestuur is verplicht de onder hem berustende archiefbescheiden van de deelnemers in goede, geordende en toegankelijke staat te brengen en te bewaren, alsmede zorg te dragen voor de vernietiging van daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden. Daartoe stelt het dagelijks bestuur een besluit archief- en informatiebeheer vast. 2. Het dagelijks bestuur draagt zorg voor de archiefbescheiden van de eigen organisatie. De hieraan verbonden kosten zijn onderdeel van en voor rekening van de Omgevingsdienst Twente. 3. De deelnemers dragen het beheer van de archiefbescheiden, die zijn of worden gemaakt en ontvangen in het kader van de uitoefening van de taken genoemd in de artikelen 4 tot en met 7 op aan het dagelijks bestuur, onverminderd de verantwoordelijkheid van de deelnemers als zorgdrager op basis van de Archiefwet 1995 4. Voor de bewaring van de op grond van artikel 12, lid 1, en artikel 13, lid 1 van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden wijst het dagelijks bestuur een archiefbewaarplaats van een van de deelnemers aan. 5. Nadere afspraken over het archief- en informatiebeheer worden vastgelegd in de afzonderlijke dienstverleningsovereenkomsten met de deelnemers.	Archief	35. 1. Het dagelijks bestuur draagt zorg voor de archiefbescheiden van de bestuursorganen van de Omgevingsdienst Twente. 2. De secretaris is belast met het beheer van de archiefbescheiden van de bestuursorganen van Omgevingsdienst Twente, voor zover deze niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats. 3. Het dagelijks bestuur stelt voorschriften vast voor het beheer van de archiefbescheiden van de bestuursorganen van de Omgevingsdienst Twente, die niet naar de archiefbewaarplaats zijn overgebracht. 4. Voor de bewaring van de over te brengen archiefbescheiden van de bestuursorganen van de Omgevingsdienst Twente wordt aangewezen de archiefbewaarplaats van een van de deelnemers. 5. Met het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de bestuursorganen van de Omgevingsdienst Twente, voor zover deze niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats, is belast de archivaris welke afkomstig is van één van de deelnemers, bedoeld in het vierde lid. 6. De archivaris van de deelnemer, bedoeld in het vijfde lid, brengt tweemaal per jaar aan het dagelijks bestuur verslag uit over het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de bestuursorganen van de Omgevingsdienst Twente, die nog niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats. 7. Het dagelijks bestuur brengt tweemaal per jaar verslag uit aan het algemeen bestuur over de uitoefening van de aan hen opgedragen zorg voor de archiefbescheiden en de uitvoering van het archiefbeheer van de bestuursorganen van de Omgevingsdienst Twente.	Gelet op de nieuwe Archiveringswet, is het gehele artikel herschreven op een zodanige wijze dat voldaan wordt aan de wettelijke verplichting en bij inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet, de regeling hoogstwaarschijnlijk niet opnieuw gewijzigd moet worden.
Geschillen	39 1. Een eventueel geschil tussen een deelnemer en de Omgevingsdienst Twente wordt door de ene partij schriftelijk voorgelegd aan de andere partij met het doel om gezamenlijk tot overeenstemming te komen. 2. Het algemeen bestuur kan ten behoeve van de beslechting van geschillen als bedoeld in het vorige lid een regeling vaststellen, onverminderd het bepaalde in artikel 136 van de Grondwet.	Geschillen	36. 1. Een eventueel geschil tussen een deelnemer en de Omgevingsdienst Twente wordt door de ene partij schriftelijk voorgelegd aan de andere partij met het doel om gezamenlijk tot overeenstemming te komen. 2. Het algemeen bestuur kan ten behoeve van de beslechting van geschillen als bedoeld in het vorige lid een regeling vaststellen, onverminderd het bepaalde in artikel 136 van de Grondwet.	

3. Indien zich zaken voordoen waarin de gemeenschappelijke regeling of de reglementen van orde niet voorzien, treft het algemeen bestuur de nodige voorzieningen. Het algemeen bestuur doet van deze voorzieningen onverwijld mededeling aan de deelnemers.

3. Indien zich zaken voordoen waarin de regeling niet voorziet, treft het algemeen bestuur de nodige voorzieningen. Het algemeen bestuur doet van deze voorzieningen onverwijld mededeling aan de deelnemers.

Hoofdstuk 10: Slotbepalingen

Evaluatie 40 Het algemeen bestuur voert een evaluatie uit van het functioneren van de regeling uiterlijk drie jaren na inwerkingtreding.

Hoofdstuk 10: Slotbepalingen

Evaluatie 37. De werking van de regeling zal geëvalueerd worden indien het algemeen bestuur daartoe besluit. Het dagelijks bestuur zal dan een onderzoeksvoorstel aan de deelnemers voorleggen. Er is ervoor gekozen om de bepaling 'breed' te formuleren, zodat de keuze bij het algemeen bestuur blijft liggen. Indien één van de raden behoefte heeft aan evaluatie, dan staat het hen ook vrij om een rekenkameronderzoek uit te voeren. Daarnaast staat het de raad ook vrij om zelf een externe in te huren. Deze instrumenten kan de raad - los van deze evaluatiebepaling - zelf inzetten.

Looptijd 41 Deze regeling wordt getroffen voor onbepaalde tijd.

Looptijd 38. Deze regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.

Bekendmaking 42 1. Gedeputeerde Staten zijn belast met de tijdige bekendmaking overeenkomstig artikel 53, lid 2 van de wet.

2. Deze regeling treedt in werking de dag volgend op de dag van bekendmaking.

Bekendmaking 39. 1. Gedeputeerde Staten zijn belast met de tijdige bekendmaking overeenkomstig artikel 52, eerste lid, aanhef en onder l, en artikel 26 van de wet.

2. Deze regeling treedt in werking de dag volgend op de dag van bekendmaking.

Citeertitel 43 Deze regeling kan worden aangehaald als 'Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Twente'.

Citeertitel 40. Deze regeling kan worden aangehaald als 'Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Twente'.